calea
răzbunării

ANTONIN VARENNE

„Antonin Varenne a creat o epopee de mare întindere, care ne amintește de romancieri ca Joseph Conrad sau John Buchan."
The Financial Times

ANTONIN VARENNE

CALEA RĂZBUNĂRII

Original: *Trois miile chevaux vapeurs* (2014)

Traducere din limba franceză:
TUDOR CĂLIN ZAROJANU

virtual-project.eu

CRIME SCENE PRESS

2017

Născut la Paris în 1973, **Antonin Varenne** rămâne în capitala Franţei doar câteva luni, înainte ca familia să-și schimbe domiciliul prin toată ţara, ajungând să locuiască chiar și pe un vas cu pânze. Se întoarce abia la douăzeci de ani pentru a-și continua studiile la Nanterre.

După ce termină un master în filosofie cu o lucrare despre Machiavelli şi iluzia politică, părăseşte mediul universitar pentru a deveni alpinist utilitar. Locuieşte la Toulouse, lucrează în Islanda şi în Mexic. Apoi, în 2005, se stabileşte la poalele munţilor Apalaşi, unde se hotărăşte să aştearnă pe hârtie prima sa povestire.

Se întoarce în Franţa însoţit de o americancă, un copil bilingv şi un câine mexican. Se mută în Creuse şi își consacră timpul în exclusivitate scrisului.

Al treilea său roman, *Fakir,* apărut în 2009, câştigă Marele Premiu *Sang d'encre* și Premiul *Michel Lebrun,* două dintre cele mai prestigioase premii acordate *polard*-ului francez şi este tradus în limba engleză. *Le mur, la Kabyle et le marin* câştigă Premiul *Quais du polar/20 minutes* în 2011.

Publicat la Albin Michel, în 2014, romanul *Trois mille chevaux vapeur* a fost laureat al premiului literar al Arhipelagului, secțiunea „povestiri de pe alte meleaguri", Saint-Pierre et Miquelon, 2015. A fost tradus în limba engleză în martie 2017. Sub titlul *Calea răzbunării,* acest roman este prima operă a lui Antonin Varenne tradusă în limba română.

Printre scriitorii care l-au inspirat să scrie se numără James Ellroy și Cormac McCarthy și și-ar fi dorit să poată sta de vorbă cu Jack London.

În 1600, Regina Elisabeta I a acordat unui grup de negustori și investitori englezi monopolul comerţului în Oceanul Indian. Așa s-a născut prima Companie a Indiilor. Acţionarii londonezi și concurenţii lor europeni au preluat controlul comerţului mondial.

În 1776, elita financiară și politică a celor treisprezece colonii din America de Nord a impus Declaraţia de Independenţă faţă de Coroana britanică. Eliberaţi de taxele și tutela imperială, Statele Unite ale Americii au devenit rapid o nouă putere economică. Încă de la independenţă, tânăra naţiune americană s-a lansat în intervenţii militare pentru a-și spori și apăra interesele comerciale în Sumatra, Coasta de Fildeș, Mexic, Argentina, Japonia, China, Nicaragua, Filipine, Hawaii, Cuba, Angola sau Haiti.

În 1850, Compania Indiilor de Est – pe care acţionarii ei o considerau cea mai puternică din univers şi care întreţinea o armată privată de trei sute de mii de militari – își impunea legile sale comerciale unei cincimi din populaţia mondială, adică trei sute de milioane de oameni.

În secolul al XIX-lea, un soldat american sau britanic, dacă avea chef să călătorească, putea face înconjurul lumii luptându-se când într-o ţară, când în alta.

I

1852

Birmania

1

— Rooney! Putoare nenorocită de irlandez! Marş la Pallacate!

Rooney se ridică de pe bancă, traversă curtea târându-şi picioarele şi se opri în faţa caporalului.

— Iapa nu mai rezistă. Niciun cal nu mai poate să stea în picioare.

— Ba tu nu mai rezişti! În şa!

Cu spatele rupt de oboseală şi capul pe jumătate cufundat în adăpătoare, iapa înghiţea cu nesaţ litri întregi de apă. Rooney o apucă de căpăstru, îi scoase botul din apă şi făcu o grimasă când puse piciorul pe scară. Galopase jumătate de noapte de la o cazarmă la alta, îl durea fundul, avea pământ în gură şi-n nas, iar soarele îi ardea creştetul.

Avea de străbătut cincisprezece mile până la agenţia[1] din Pallacate.

Animalul îşi scutură capul, refuzând zăbala. Rooney trase de căpăstru, iapa se cabră şi el se agăţă de un pomişor ca să nu cadă. Caporalul se amuza. Rooney biciui urechile calului strigând:

— Diii! Diii! Diii!

Iapa porni în galop pe dalele curţii. Rooney trecu fără să încetinească prin poarta de nord a fortului Saint George[2] şi cravaşă iapa cale de o milă. Livezile de duzi îi defilau prin faţa ochilor, la fel câmpurile de bumbac pe care munceau câţiva ţărani, aplecaţi deasupra uneltelor. De-a lungul întregului drum, coloane de cipai[3], în uniformele lor roşii, tropăiau în lumina soarelui cu rucsaci în spate şi puştile pe umăr.

Garnizoanele se îndreptau spre fort şi spre port. Localnicii, îngrijoraţi, îşi închiseseră uşile şi ferestrele pentru a se proteja de praful ridicat de cizme. Armata din Madras[4] făcea mari manevre, iar în calea ei peisajul se golise.

Lordul Dalhousie, guvernator general al Indiei, îi declarase război

[1] În original *comptoir,* în trecut stabiliment comercial-financiar european în străinătate *(n.tr.)*.

[2] Prima fortăreaţă engleză din India, construită în 1644 *(n.tr.)*.

[3] Soldaţi indieni în solda francezilor, britanicilor sau a portughezilor *(n.tr.)*.

[4] Fostul nume al Chennai, capitala statului indian Tamil Nadu *(n.tr.)*.

regelui Birmaniei.

Generalul Godwin, sosit în ajun din Bombay cu zece nave, mobiliza toate regimentele.

De douăsprezece ore, Rooney purta mesaje în cele patru zări ale regiunii.

Pallacate. Încă opt mile. Ultima cursă.

Poate izbutea să rămână acolo la noapte, să meargă la chinezi și să plătească o fată. Erau curate, iar ginul era mai ieftin ca la Saint George. Ideea de a petrece noaptea în satul țesătorilor îi dădu aripi, dar nu și iepei, care gâfâia ca o tuberculoasă.

Rooney, cu picioarele muiate de spumă, îi trăgea șuturi peste șuturi. Era război, aveai dreptul să ucizi un cal.

Depăși puști călare pe măgari și țărani în zdrențe, văzu primele case din Pallacate, apoi intră fără să încetinească pe strada principală, de unde niște femei care-și purtau copiii în spate fugiră să se pună la adăpost.

— Diii! Diii!

La ieșirea din sat coti la dreapta spre magaziile agenției. Va avea prăvălia chinezilor doar pentru el. Și la fort la fel. Fără nimeni, fără corvoade tâmpite săptămâni la rând. În timp ce toată lumea pleca spre Rangoon[5], el va rămâne să lenevească. Regele din Saint George!

— Diii! Diii!

Iapa scutură din cap și pasul i se frânse. Păru că se prăvălește, de parcă picioarele nu-i mai puteau duce greutatea. Rooney se agăță de ea cu toată puterea, iapa își reveni și acceleră din nou, fără ca el s-o înghiontească, pe jumătate moartă de căldură și epuizare. În mijlocul clădirilor, în curtea delimitată de magazii, Rooney văzu drapelul Companiei fluturând în vânt.

Depășind primul șopron, capul iepei se lăsă în jos și dispăru. Auzi picioarele calului frângându-se, un zgomot incredibil de oase pulverizate în viteză. Rooney zbură drept înainte la doi metri de sol. Întinse brațele, nu simți șocul, nici oasele încheieturilor și ale mâinilor rupându-se brusc. Craniul îi ricoșă din pământ, fundul îi trecu pe deasupra capului și spatele i se izbi de pompa de apă, o

[5] Capitala Buremei *(n.tr.)*.

coloană de fontă din mijlocul curţii.

Sergentul Bowman îşi luă puşca de pe o rădăcină a marelui smochin şi se ridică din şezlongul instalat la umbra frunzişului. Norul de praf ridicat de prăbuşirea calului şi a călăreţului se ridica încetişor deasupra curţii. Iapa scotea ţipete care ar fi trezit şi un mort, iar curierul căzut nu se mişca. Sergentul trecu prin faţa animalului care biciuia aerul cu picioarele din spate, îşi puse arma Enfield de-a latul picioarelor şi se aplecă spre soldat.

Chircit în jurul pompei, acesta deschise ochii.

— Ce... Ce s-a întâmplat?

Capul îi cădea în piept şi un firicel de sânge îi curgea din colţul gurii. Avea bazinul rupt şi picioarele încurcate ca nişte cârpe. Ochii i se rostogoliră dintr-o parte în alta, încercând să recunoască locul. Curtea, depozitele de mătăsuri, sergentul care-l privea şi iapa culcată, cu limba lingând pământul de parcă ar fi fost apă.

— Nu mai... simt nimic...

Ochii îi coborâră pe trupul dezarticulat. O grimasă de panică îi deformă faţa.

— Fir-ar a dracului!... Ce... Ce mi se-ntâmplă?

Sergentul nu-i răspunse.

— Ajută-mă!... Fir-ara dracului... Ajută-mă!...

Rooney privi din nou în jur. Nu mai era nimeni altcineva. Iapa gemea şi dădea din picioare, dar sergentul rămânea acolo fără să se mişte. Încercă să strige după ajutor, dar se sufocă şi scuipă sânge. Sergentul Bowman dădu înapoi ca să nu fie stropit.

— Neno... ro... citule... Ajută-mă...

Sergentul înclină capul.

Încremenit într-o expresie de panică, chipul soldatului Rooney rămase imobil, cu pleoapele ridicate şi ochii fixaţi în cei ai lui Bowman. O bulă de sânge i se formă între buze şi explodă.

Administratorul ieşi alergând din birou.

Sergentul Bowman se îndreptă de spate, merse la cal, îşi încărcă puşca, puse o cizmă pe grumazul iepei şi îi trase un glonţ în tâmplă.

Administratorul îşi făcu o cruce înainte de a deschide geanta care atârna la gâtul cadavrului. Extrase de acolo plicul sigilat care îi era adresat.

— Ce absurd! Să mori ducând un mesaj de război!

Sergentul Bowman puse patul armei în pământ și își încrucișă mâinile pe țeava caldă încă. Câțiva cipai se buluceau, făcând cerc în jurul mortului. Contabilul Companiei îl percheziționă pe soldat și îi găsi permisul militar în buzunarul hainei.

— Sean Rooney. Fortul Saint George... Ăsta n-o să moară în Birmania!

Administratorul se întoarse spre Bowman.

— Sergent, pleci imediat! Ești așteptat la Madras cu oamenii tăi.

Bowman își puse arma pe umăr și se îndreptă spre adăpostul de la umbra smochinului. Contabilul strigă:

— Sergent! Te ocupi să duci la Madras corpul soldatului Rooney!

Bowman continuă să meargă.

— Ocupați-vă voi de iapă.

În coloană câte doi, douăzeci de cipai așteptau în soare. Lângă calul sergentului, un bou era legat la o cotigă. În aceasta era lungit corpul lui Rooney, iar deasupra fuseseră aruncate catrafusele soldaților.

Bowman trecu prin fața oamenilor aflați în poziție de drepți și bătu la ușa administratorului.

— Las aici cinci oameni până vine contingentul din Madras.

— E foarte bine așa. Eu nu fac războaie, sergent, eu sunt comerciant. Nu risc nimic aici. Nu regret să te văd plecând, Bowman, dar datoria mea de creștin este să doresc binele tuturor. Dumnezeu să vă aibă în pază acolo unde mergeți!

Bowman încălecă, dădu pinteni calului și-l făcu să meargă până la cadavrul iepei. Calul își plimbă nările deasupra hoitului, suflă puternic, ca pentru a-și curăța nasul, și ridică apoi capul. Cipaii trecură la trap urmați de căruță. Bowman îi urmă, închizând formația.

În Fortul Saint George, Bowman îi lăsă pe cipai să se recupereze după marș și-l căută pe ofițerul responsabil al curierului, interesându-se la un soldat de gardă.

— Rooney? Trebuie să vorbiți cu caporalul, la grajduri. Ce s-a-

ntâmplat?

Bowman găsi grajdurile și pe caporal înconjurat de alți mesageri murdari și obosiți, așezați în jurul unei mese, în mirosul de balegă.

— Ce tâmpit! Să omoare un animal, cu el cu tot! Totdeauna a fost cu capul în nori Rooney ăsta! Și împielițații ăștia de irlandezi detestă să fie îngropați aici! N-a suferit prea mult, nu-i așa?

— Maimuțele mele o să vă aducă aici cadavrul. Vă las și calul.

În biroul comandamentului fortului, Bowman își primi ordinul de misiune.

Cheiurile erau invadate de mărfuri, de lăzi cu arme și muniție. Munți de butoaie se înghesuiau pe zeci de metri lungime. Apă, vin, rom, oțet, cuști cu găini și iepuri, porci care guițau. Hamalii descărcau tone de mâncare și de armament în vreme ce șalupele făceau drumuri du-te-vino până la cele șaptesprezece corăbii ale flotei aflate în rada portului Madras. Soarele cobora spre ocean, iar culorile Companiei de pe imensele drapele care pluteau deasupra mării sclipeau în lumina galbenă.

Coloane de cipai și de soldați britanici soseau în flux continuu, pe șalupe se auzeau oameni care cântau ritmat în timp ce trăgeau la rame, transportând soldați și marfă.

Șaptesprezece vase de prim rang, o mie de tunuri și cincisprezece mii de oameni la bord, dintre care trei sferturi cipai, care costau de trei ori mai puțin decât soldații englezi. Armata Companiei era mult mai numeroasă decât cea a Coroanei, dar umflată de recruți indigeni din motive de economie.

Acționarii de pe Leadenhall Street voiau numai pentru ei Golful Bengal. Dacă această armată n-ar fi fost de ajuns, urmau să fie trimiși alți treizeci de mii de oameni. Pagan Min[6] trebuia să cadă înainte de sezonul musonului; în caz contrar, Compania pierdea patru luni așteptând ca fluviile să redevină navigabile. Ofițerii știau asta, iar subofițerii răcneau din rărunchi ca să-i facă pe oameni să avanseze, să miște mărfurile și să-i aducă pe marinari.

Mica trupă a lui Bowman fu înghițită în vârtejul portului.

Timp de două ore, dând din coate pe chei, își așteptară rândul să

---

[6] Al nouălea rege al dinastiei Konbaung din Birmania (*n.tr.*).

sară la bordul unei șalupe. Soarele atingea deja orizontul când sergentul și oamenii lui se agățară în sfârșit de scările de frânghie care atârnau pe copastia lui *Healing Joy,* nava amiral a flotei.

Cipaii coborâră pe puntea cea mai de jos, sub linia de plutire, iar sergentul Bowman se alătură contingentului britanic de pe puntea unu. Patru sute de oameni își căutau în penumbră locul, desfăcându-și hamacele în care aveau să zacă vreme de săptămâni.

Asta dacă vântul era bun.

Trecură multe ore înainte ca o lovitură de tun să bubuie deasupra capetelor lor şi flota să se pună în mişcare. Pe punte se auzeau fluiere şi ordine, glasurile matelotilor şi trosniturile catargelor de lemn, care vibrau până în cală, la cipai.

Era miezul nopţii. Căldura era insuportabilă.

În mijlocul oamenilor surescitaţi, în timp ce *Joy* se îndepărta în tangaj de coastele indiene şi soldaţii începeau să vomite, sergentul Bowman se întinse în hamac şi închise ochii, cu mâna pe pumnalul afgan de la centură. Aştepta momentul ăsta de trei ani.

2

Un sabord se ridică.

Bowman, cu coatele așezate pe parapet, se aplecă un pic mai mult în afară.

Trunchiul unui om se clătină deasupra apei, cu o cămașă albă grosolană trasă pe cap. Trupul lovi apa şi se scufundă puţin înainte de a reveni la suprafaţă. Apoi apăru un al doilea, mișcându-se încet de-a lungul navei. O primă siluetă cenuşie descrise un cerc în jurul cadavrelor. Când un al treilea trup căzu peste bord, marea nemișcată din zori începu să fiarbă.

Zeci de aripioare și cozi loveau apa, prin spumă se zăreau mici ochi negri, maxilarele rechinilor se închideau peste braţe şi picioare. Pata de sânge creștea pe măsură ce corpurile soldaţilor cădeau prin sabord precum puii într-o tigaie.

În dimineaţa aceea, Bowman numără opt.

Jerbe de apă roșie stropeau carena vasului, busturi fără capete se învârteau în bulion, amestecate cu zdrenţele cămășilor. Rechini răniţi de confraţii lor isterici continuau să se bată pentru o bucată de umăr, alţii, uciși de mușcăturile orbești, pluteau în mijlocul festinului cu burţile în sus.

Bowman își înălţă capul. În jurul celorlalte nave, la câteva lungimi de cablu de vasul amiral, era aceeași frenezie acvatică, iar mai multe siluete se aplecaseră și ele ca să vadă spectacolul. Frecă un chibrit de parapet, protejă flăcăruia cu mâna și își reaprinse pipa.

La bordul celor șaptesprezece nave, încă o sută de oameni muriseră în noaptea dinainte.

După ce-și terminară prânzul, rechinii se îndepărtară. Pescărușii se năpustiră în picaj asupra bucăţelelor de carne rămase în urmă. Marea era roșie, parcă vopsită de lutul roşiatic din estuarul unui fluviu african, însă curentul debarasa flota de deşeurile sale, împrăştiind pata colorată, din ce în ce mai palidă, în direcţia coastelor. Soarele matinal urca deasupra liniei întunecate a continentului, iar norii rotunzi, grei, încărcaţi de o ploaie care nu mai cădea, se rostogoleau la linia joasă a orizontului.

Bowman scuipă în apă, curăță vatra pipei și coborî din nou pe prima punte.

După trei săptămâni de traversare și trei zile de stat la ancoră, *Healing Joy* puţea ca o menajerie. Vântul nu suflase în golf şi flota se târâse lamentabil pe o hulă de fund.

Ridică pânza care îi separa hamacul de cele ale soldaţilor şi se întinse pe țesătura care începuse să mucegăiască.

Pe ţărm, iscoadelor lui Pagan Min le păsa prea puţin de această armada nemişcată. Nu mai priveau decât cerul, aşteptând să izbucnească musonul. Plictiseala oamenilor din cală se transforma în melancolie, iar bolnavii erau din ce în ce mai numeroşi. Frigurile, mişcarea navelor, liniştea şi căldura îi dăduseră gata, aşa că rămâneau lungiţi zi şi noapte, într-o rumoare permanentă de mormăieli şi tuse. Sub linia de plutire, acolo unde aerul nu mai circula, cipaii cădeau ca muştele. Din cele opt cadavre aruncate în apă în acea dimineaţă, şase erau indieni. Urina şi excrementele se scurgeau sub grilajele podelei, aerul era greu, iar generalul Godwin le interzisese să iasă pe teugă: cu cât starea trupelor se degrada mai tare, cu atât era mai important să fie ascunse de iscoadele lui Min.

Era a doua oară când Compania declara război birmanilor. Prima dată, în 1826, Campbell, în fruntea trupelor britanice, obţinuse agenţii de-a lungul coastei, până în regatul Siamului. Şi el ajunsese prea târziu. Ploaia şi frigurile omorâseră zece mii de oameni când încercase să atingă Ava[7] pe uscat. Campania se soldase cu o semi-victorie și dreptul de a face comerţ în porturi. De atunci, oamenii lui Min prinseseră curaj, încercaseră să renegocieze acordurile din ’26, îngreunându-le viaţa administratorilor de agenţii, ameninţând comerţul din golf şi de pe drumul Chinei. Dalhousie îl trimisese la începutul anului pe comodorul Lambert pentru o misiune diplomatică. Dar Lambert nu era diplomat. Situaţia se înrăutăţise şi ultima soluţie care rămăsese era războiul. De data asta, misiunea era să meargă până la capăt: să cucerească ţara.

Dar vântul nu sufla, împietrind flota care aştepta asaltul. Oamenii

[7] Ava sau Ratanapura (azi Innwa), fostă capitală a Regatului Ava (sec. XIV-XV), în centrul Birmaniei *(n.tr.)*.

mureau înainte să fi tras un singur foc de tun sau de pușcă.

Bowman scoase din sacul lui o bucată de stofă pe care și-o desfăcu pe burtă. Mestecă ultima bucată de carne de porc uscată pe care o luase din Pallacate și înghiți încet sucul cărnii. Își frecă apoi dinții și gingiile cu o bucată de coajă de lămâie păstrată cu grijă, apoi o înghiți.

Proviziile începeau să se împuţineze, fuseseră îmbarcate în cantități prea mici. Rațiile erau reduse, apa dulce era stătută și trebuia tăiată cu oțet.

Se înfundă în hamac, blestemându-i pe acționarii de la Londra care declarau războaie fără să fie siliți să le poarte, pe ofițerii care se îngrășau în palatele lor, pe cipaii din Bengal care fuseseră recrutați din caste prea delicate și care refuzaseră să plece în Birmania, drept care Bombay și Madras fuseseră nevoite să furnizeze oameni și Compania ajunsese cu întârziere.

Printre vaietele și zgomotele obișnuite de pe punte, niște glasuri îi atraseră atenția sergentului. Vorbe răstite care se transformară în insulte, apoi râsete și busculade. Se ridică și dădu pânza la o parte.

Vreo douăzeci de soldați înconjurau doi tipi care se băteau. Un blond masiv, cu gât de taur, se luase de un soldat brunet, înalt, mai ușor cu zece sau cincisprezece kilograme. Oamenii se amuzau și, când slăbănogul încerca s-o șteargă, refuzând să se bată, îl împingeau înapoi în brațele adversarului. Blondul îl proiectă în carenă, brunetul se lovi la cap într-o fierătanie și sângele începu să-i curgă pe frunte. Oamenii din jur râseră și mai tare. Taurul se aruncă înainte, slăbănogul înalt se feri de atac și adversarul lui se izbi de șarpantă. Amețit și înfuriat, scoase din mâneca uniformei un cuțit. Publicul încetă să râdă și se retrase. Slăbănogul ridică mâinile.

— Oprește-te! N-are rost! Nu vreau să mă bat cu tine!

Cel cu cuțitul nu-l mai asculta. Constrâns să se apere, tipul înalt își scoase haina uniformei și și-o înfășură în jurul brațului, mergând cu spatele spre hamace, fără a scăpa din ochi cuțitul.

Taurul țâșni înainte, brunetul se eschivă din nou, se împiedică, căzu pe jos și se ridică.

Bowman, cu umărul sprijinit de un stâlp, privea alături de ceilalți.

N-avea să dureze mult.

La următorul atac, soldatul cel înalt încercă să lovească brațul înarmat. Rată lovitura și lama descrise un rapid arc de cerc, de sus în jos, sfâșiindu-i cămașa. Căzu în genunchi și se încolăci în jurul rănii ca un șarpe. Blondul se repezi să-l lovească din nou, dar două mâini îl apucară de gât, îl ridicară de la podea și-l azvârliră înapoi. Se ridică furios, însă, descoperindu-l pe sergentul Bowman, clipi cu gura deschisă și răsuflarea tăiată, apoi dădu drumul cuțitului.

Bowman se aplecă deasupra celui rănit. Rana era lungă dar nu adâncă, lovitura nu reușise. Ceru să fie găsit chirurgul.

— De ce nu l-ați oprit mai înainte, domnule sergent?

Bowman se ridică.

— Aruncați-l în hamacul lui.

Chirurgul ajunse câteva minute mai târziu, protestând că oricum avea destui bolnavi ca oamenii să-și mai și spintece burțile. Odată rana îngrijită, se înființă în fața hamacului lui Bowman.

— N-ar fi mai bine să faci un raport, sergent? Oamenii sunt din ce în ce mai tensionați, genul ăsta de incident nu trebuie să se repete.

— Am avut grijă de asta. Nu vor mai fi probleme. Cum se simte rănitul?

— Nu e foarte grav, n-a fost nevoie de sutură.

Chirurgul avea o gură murdară și ochii roșii de febră. Rămase pe loc, căzut pe gânduri, și Bowman îl așteptă să vorbească.

— Dacă rămânem aici prea mult timp, nu mai pot face nimic. Sunt în criză de medicamente, iar jumătate dintre indieni sunt bolnavi. Nu suportă marea.

Se uită în jos.

— Ai grijă de oameni, sergent. Soldatul rănit este un bun creștin, cu toții sunt buni creștini.

Gura doctorului ba schița un zâmbet nervos, ba se contorsiona într-o grimasă de tristețe deplină. Încă aștepta ceva. Bowman își frecă gâtul.

— Am grijă de ei, domnule. Nu-ți face griji.

Chirurgul o șterse printre hamace.

Toată lumea înnebunea, pentru că toată lumea credea că războiul nu începuse încă, în vreme ce prima luptă, cea mai lungă și cea mai

ucigătoare, se întâmpla deja la bord: așteptarea. Bowman știa că trebuia să supraviețuiască traiului în armată înainte de a supraviețui câmpului de luptă. El era deja pe front.

Își luă cartea și o deschise la pasajul pe care îl citea întotdeauna înainte de a intra în luptă.

Ascuns după pânză, urmări cuvintele cu degetul. Buzele i se mișcau în tăcere în timp ce descifra textul:

Tot argintul, aurul și obiectele de bronz și de fier vor fi consacrate Domnului: vor intra în vistieria Domnului.

Au sunat din trâmbițe. Când a auzit poporul sunetul trâmbiței, a strigat tare și zidul Ierihonului s-a prăbușit. Poporul s-a suit în cetate, fiecare drept înainte. Au pus mâna pe cetate și au nimicit-o cu desăvârșire, trecând prin ascuțișul sabiei tot ce era în cetate: bărbați și femei, tineri și bătrâni, până la boi, oi și măgari[8].

Biblia era singura carte pe care o avusese vreodată. Lui Bowman nu-i venea să creadă că ar putea exista și altele așa de mari, cu atât de multe povești. Închise ochii, întrebându-se de ce lui Dumnezeu, care abătea ploaia asupra dușmanilor Săi sau prăbușea ziduri și seca râuri pentru a-Și ajuta armatele, îi păsa atât de puțin de soarta Companiei. Se întreba, de asemenea, de ce el însuși nu oprise mai devreme încăierarea și dacă soldatul rănit, în cazul în care ar fi reușit să-și dezarmeze adversarul sau chiar să-i înfigă lama în burtă, i-ar mai fi pus aceeași întrebare.

Nimic altceva decât buni creștini…

Bowman surâse. Bătaia îl distrase iar soldații, orice-ar fi spus doctorașul, aveau încă poftă de luptă. Era tot ce-și doreau.

Mirosul de oțet se ridica din puntea proaspăt curățată, amestecându-se cu miasmele mării călduțe și ale putreziciunii lui *Joy*. Bowman frecă un chibrit de balustradă. Flacăra îi lumină o clipă mâinile, apoi, când apropie chibritul de tutun, și fața. Trase un fum, apoi îl suflă întinzându-și gâtul, cu bărbia ridicată, golindu-și pe

---

[8] Cartea lui Iosua Navi, 6.20. *(n.tr.)*.

deplin plămânii.

La est, de-a lungul coastei invizibile, luminile din Rangoon pâlpâiau ca niște stele pe cale să se stingă. Sub picioarele lui, oamenii se foiau în hamace sperând că a doua zi va veni vântul, că nava va înceta să se mai legene, sau că oțetul se va preschimba în vin. Pe punte, santinelele patrulau cu armele pe umăr și câțiva ofițeri ieșiseră la aer sub lumina lunii.

Bowman îi recunoscuse pe câțiva dintre ei în timpul traversării. Erau doar șase sau șapte oameni dintre cei două sute de pe *Joy*. Ofițeri sub comanda cărora se bătuse la Panjab, în regimentul lui Cavendish, alții pe care îi întâlnise în garnizoanele agențiilor unde fusese trimis în ultimii trei ani.

Niciunul dintre cei pe care-i salutase nu-i adresase vreun cuvânt. Poate că-l evitau sau poate că se schimbase între timp și nu toată lumea ținea minte chipurile așa cum o făcea el. Scuipă în mare de parcă ar fi vrut să-i transmită o boală.

— Sergent Bowman?

Îl salută fără energie pe ofițerul de cart, ducându-și pipa la tâmplă.

— Sunteți chemat de maiorul Cavendish, trebuie să vă conduc acum.

— Cavendish?

— Chiar acum, domnule sergent.

Bowman își încheie haina urât mirositoare.

Cavendish. Comandantul adjunct al flotei. Moștenitorul ducatului Devonshire. Familia lui era printre cei mai mari acționari ai Companiei. Singura dată în care Bowman îl văzuse fusese după cucerirea Palatului din Amritsar, într-o ceremonie de ridicare în rang. Caporalul Bowman, promovat sergent, își amintea cum Cavendish ținuse un discurs și spusese că ofițerii erau vârful de lance al Companiei. Găsise că expresia era foarte potrivită.

Cavendish era la bordul lui *Joy* și voia să-l vadă, pe el, pe Arthur Bowman.

Poate că atacul începuse deja și Godwin aduna ofițerii ca să le împartă ordinele. Dar Bowman era doar sergent. N-avea nicio treabă cu statul-major și, în primul rând, niciunul ca el nu se apropiase de un ofițer de rang înalt.

Îl urmă pe ofițerul de cart, trecu prin fața santinelelor și a gărzilor și traversă câteva culoare cu pereți lăcuiți pe care se reflectau luminile lămpilor cu ulei. Călăuza lui ciocăni la o ușă și o voce dinăuntru îi spuse să intre. Ofițerul deschise, se dădu la o parte și închise ușa în urma lui.

Bowman nu înțelegea unde se afla. Nu era sala de comandament, ci doar o cabină mică, având o singură fereastră, o cușetă, o masă cu hărți, două fotolii și o lampă care atârna din tavan. În spatele mesei, într-unul dintre fotoliile tapițate, stătea așezat maiorul Cavendish, arătând aproximativ cum și-l amintea Bowman. În fața ferestrei, un căpitan în uniformă fuma o țigară de foi. Îl recunoscu, chiar dacă în trecut Wright nu fusese decât locotenent. Timp de o secundă, sergentul rămase nemișcat, apoi luă poziția de drepți lovindu-și călcâiele roase ale cizmelor și se întoarse cu spatele la ofițeri și la masă.

— Sergentul Bowman la ordinele dumneavoastră, domnule!

În spatele lui cineva pufni în râs:

— Poți să te întorci, sergent.

— Domnule, nu ați strâns harta!

Bowman așteptă. Nu urmă niciun zgomot de hârtie, nici cea mai mică mișcare. Pe un vas de război, în preajma unui atac, subofițerii, la fel ca soldații simpli, nu aveau voie să vadă hărți militare. Dacă-și aruncau ochi pe ele, fie și din întâmplare, puteau să ajungă în ștreang sau în mare, la rechini.

Cavendish se adresă căpitanului:

— Wright, cred că de data asta ai făcut alegerea bună.

Wright nu răspunse, iar Cavendish reluă pe un ton mai ferm:

— Întoarce-te, sergent!

Bowman se răsuci, ținându-și privirea pe deasupra mesei.

— Sergent, o să te uiți la harta asta care te sperie așa tare și o să-mi spui ce reprezintă.

Bowman clipi.

— Domnule, nu mi-e frică de hartă. Nu știam dacă sunt autorizat s-o văd.

— Ești. Spune-mi ce reprezintă.

Bowman coborî privirile, îl cercetă în treacăt pe căpitanul Wright,

apoi pe Cavendish, și se concentră asupra hărții.

De unde se afla, văzând-o pe dos, nu izbuti să citească numele, dar văzu o mare, o zonă verde, întinsă, iar în mijloc desenul albastru și sinuos care reprezenta un fluviu. Miji ochii, dar literele erau prea mici.

— Domnule, nu știu. Dar aș spune că e regatul Ava[9].

— Exact, sergent. Și care fluviu este acesta?

Bowman ridică ochii spre tavan.

— Domnule, nu sunt sigur, dar aș spune că e Irrawaddy.

— Din nou exact. Ce poți să-mi spui despre acest fluviu, sergent?

Bowman înghiți în sec.

— Nu... Nu înțeleg, domnule.

— Ce știi despre acest fluviu?

— E drumul spre Ava, domnule!

Cavendish zâmbi.

— Și?

— Domnule, nu știu... E drumul spre Ava... Și vine musonul.

— Musonul... Ce-nseamnă asta, musonul, sergent?

Se instală o nouă tăcere, în timpul căreia Bowman simți cum picioarele i se înmoaie sub greutatea trupului.

— Domnule, ploile... Înseamnă că flota nu poate urca fluviul.

Cavendish privi un moment harta, preocupat, apoi se ridică.

— Sergent, când a aflat că ești la bord, căpitanul Wright mi-a recomandat să te chem. Mi-a spus că ești un luptător curajos, aproape... Cum ai spus, Wright? Ah! Temerar! Căpitanul spune că te-ai bătut ca un leu sub comanda lui în atacul asupra Palatului Armitsar. Ce zici, sergent?

— Domnule... scuzați, domnule?

— Ești de acord cu căpitanul Wright?

— Domnule, a fost un asalt de pomină, la sabie și baionetă, dar n-am făcut decât să ascult ordinele, domnule!

— Aha! Iată ce voiam să te aud spunând, sergent! Ai ascultat ordinele. Și ai atacat la baionetă! Superb! Deci ești un bun soldat și ești și curajos!

---

[9] Regatul dominant în Burma (Myanmar) superioară din 1364 până în 1555 *(n.tr.)*.

Cavendish străbătu de mai multe ori cabina dintr-o parte în alta, cu mâinile încrucișate la spate, apoi se opri sub haloul lămpii și puse mâinile pe hartă:

— Sergent, am reflectat și o să-ţi încredinţez această misiune. Căpitanul Wright o să-ţi dea detaliile.

Cavendish ieși fără să salute sau să adauge vreun cuvânt, trânti ușa în urma lui și îl lăsă pe căpitanul Wright singur cu Bowman.

Wright trase un ultim fum din ţigară și o aruncă pe fereastră.

— E un noroc, Bowman, că te afli la bordul acestei nave.

— Domnule, o șansă cum nu ai totdeauna când ţi-o dorești!

Wright se întoarse:

— Ce vrei să spui cu asta, sergent?

— Domnule, e un fel de-a spune, nu înseamnă ceva anume.

Căpitanul îl studie un moment pe Bowman.

— Mâine, înainte de prânz, o șalupă a Companiei va veni să ne preia de pe *Joy*. Vei fi sub ordinele mele, comandant adjunct al expediţiei. Treizeci de oameni, dintre care douăzeci vor sosi mâine cu nava de gardă și alţi zece, de încredere, trebuie să îi alegi dintre cei de pe *Joy*. Să fiţi pe punte mâine dimineaţă, cu toate bagajele, fără arme, pregătiţi să nu vă mai întoarceţi.

Wright se întoarse spre fereastră.

— Ești unul dintre oamenii cei mai violenţi pe care i-am avut vreodată sub comanda mea, Bowman, asculţi ordinele și îi faci pe alţii să le asculte pe ale tale. Pentru calităţile astea te-am recomandat maiorului Cavendish și el a decis să te aleagă. Sper că vei fi la înălţimea încrederii pe care ţi-o acord. Niciun cuvânt nimănui. Liber, sergent.

Bowman rămase pe loc, parcă ţintuit de podea. Cabina se învârtea în jurul lui. Se urni cu greu, se îndreptă spre ușă, ajunse în coridor și merse până afară. Sub luna neagră, cu gura larg deschisă, trase de mai multe ori aer adânc în piept. Aerul era cald, umed și greu, prea dens ca să-i potolească ameţeala.

Nu știa nici de ce, nici cum se întâmplase, dar tocmai fusese condamnat la moarte. Nu se întâmplase pe un câmp de luptă sau în timp ce asalta o poziţie inamică, ci doar în faţa unei hărţi, cu un nobil prea grăbit ca să-și termine frazele și un căpitan care fuma o ţigară de

foi. Și un ordin în loc de sentință.

Merse până la parapet, își apăsă mâinile pe el și privi în depărtare luminile din Rangoon. Rămase acolo o oră și respiră aerul acela de sicriu, apoi coborî pe teugă și se strecură între mercenarii Companiei, care stăteau întinși în hamace, cu ochii larg deschiși și nemișcați, agățați de tavan ca niște șopârle.

Zece oameni.

3

Nu izbutise să pună geană pe geană. Sub picioarele lui, cipaii înnebuniţi de friguri urlaseră toată noaptea. Ridică un colţ al pânzei.

Lumina zorilor îşi croia drum prin sabordurile întredeschise, iar oamenii începeau să se mişte, renunţând la somn. Bucătarii aduseră fiertura de orez şi raţia de alcool care compuneau prima masă a zilei. Soldaţii, cu gamelele şi ceştile în mână, se aşezară la coadă unii în spatele altora. Odată serviţi, plecau să mănânce, înghiţind cu scârbă supa insipidă și luând mici înghiţituri din „apa vieţii", care credeau că o să-i izbăvească de friguri și miasme.

Bowman nu se mișcă din culcușul lui și, în timpul ritualului lent și jalnic al supei, îi privi pe soldaţii care se perindau prin faţa lui. Nu știa nimic despre niciunul dintre ei, după cum nu știa nimic nici despre misiunea în care avea nevoie de ei.

Wright îl alesese pentru că era dur.

Poate că trebuia să caute oameni care-i semănau?

Și ce-nsemna un om de încredere? Wright nu i se părea de încredere. Și nici el nu-i inspira încredere lui Wright. Bowman nu avusese niciodată încredere decât în el însuși, dar ideea de a fi înconjurat de zece oameni care-i seamănă îl îngrijora cel mai tare.

Renunţase de mult la ideea de a alege indieni. Nimeni nu știa de ce se supun ordinelor, nici de ce într-o zi n-o vor mai face. Pentru el, un ordin primit avea aceeași valoare ca o decizie proprie.

Zece oameni la liberă alegere.

Bowman îl recunoscu pe lunganul din încăierare, cel pe care chirurgul îl peticise în ajun. Stătea în coada de soldaţi, cu gamela în mână și cămașa sfâșiată și pătată de sânge uscat. Bărbatul trecuse noaptea fără să fie atacat de friguri.

— Tu, vino aici!

Soldatul îl urmă pe sergent până într-un colţ mai liniștit al punţii.

— Știi de ce n-am oprit mai devreme bătaia?

— De ce, domnule sergent?

— Pentru că o bătaie e ca un război: trebuie să cunoști învingătorul ca să știi cine avea dreptate să se bage în așa ceva. Și

pentru că uneori câştigă ăla care nu voia să se bată. Şi atunci el avea dreptate.

Soldatul îi zâmbi lui Bowman.

— Dumnezeu iartă fărădelegile, aşa cum eu refuz luptele nedrepte sau fără sens. L-aş fi putut dovedi pe individul ăla fără să mă bat şi fără să interveniţi, domnule sergent.

— Rahat! Eşti pastor sau ce!?

— Nimic altceva decât o oaie în turmă, domnule sergent.

— O oaie care stă în picioare după o tăietură de treizeci de centimetri are carne bună!

Bowman privi în jur.

— E cineva pe vasul ăsta în care ai încredere?

Soldatul era nedumerit.

— Ce vreţi să spuneţi? Cineva pe care îl cunosc?

— Mda, în care ai încredere.

Soldatul îi privi pe oamenii din jur, care stăteau în picioare sau lungiţi, care mâncau, erau bolnavi, vorbăreţi sau tăcuţi. Arătă spre unul aşezat în hamacul lui, care îşi înghiţea fără să crâcnească raţia de mâncare stricată.

— Îţi baţi joc de mine?

Soldatul clătină din cap. Bowman surâse pe jumătate:

— El? Eşti sigur?

Lunganul aprobă din cap.

— El.

Bowman merse până la blondul care în ajun încercase s-o sugrume pe oiţa Domnului.

— Tu.

Soldatul sări din hamac şi luă poziţia de drepţi.

— Domnule sergent!

— Vino aici.

Taurul blond înţepeni când se trezi în faţa soldatului rănit.

— A fost o tâmpenie, domnule sergent, m-am enervat ca dracu' fără motiv, vă jur că n-o să se mai întâmple!

— Gura! Predicatorule, explică-i tu. Şi el va face la fel. Când sunteţi zece, vă faceţi bagajul şi mă găsiţi pe punte. Ordin de la sergentul Bowman, o să vă lase să treceţi. Înţeles?

Soldatul lui Dumnezeu confirmă, celălalt spuse „Da” fără să înțeleagă.

— Numele voastre?

Predicatorul se numea Peevish, iar bărbatul pe care se hotărâse să-l ierte era Bufford.

Bowman se grăbi în colțul lui, îngenunche în fața sacului și-l deșertă pe podea.

Despături o haină de uniformă care abia arăta puțin mai bine decât cea de pe el, așeză deasupra cornul sidefiu cu praf de pușcă, sticla de rom aproape goală, Biblia și rezerva de tutun, vârî documentele militare în micul portofel de piele unsă cu ulei, pe urmă împături haina în jurul acestor obiecte. Așeză pe fundul sacului de pânză o pereche de cizme noi, își scoase pumnalul de la centură și îl puse peste celelalte lucruri.

Când ieși pe punte, ceva se schimbase, ceva ce el nu înțelese imediat.

Cele șaptesprezece nave ale flotei, care nu se mișcaseră de zile întregi, se legănau dintr-o parte în alta. Velaturile lor se încrucișau la orizont. Hula izbea carenele, marea se albea și toți oamenii de pe puntea lui *Healing Joy* își întorceau chipurile spre vântul care începuse să bată. Norii se mișcau spre est, spre Rangoon. Pe puntea ofițerilor, un marinar ridica pavilioanele, anunțând astfel celorlalte nave ordinele generalului Godwin.

Vântul sufla în pânzele Companiei, iar ploaia nu pornise încă.

Marinarii se răspândiră pe catarge, alergând pe odgoane și pe traverse la patruzeci de metri deasupra apei. Godwin și statul său major apărură pe dunetă. Medaliile de aur ale uniformelor le sclipeau în lumină. Lunetele se îndreptară spre Rangoon. Maiorul Cavendish era și el acolo, uitându-se spre coastă.

Soldații fură trimiși la posturile de luptă, marinarii la manevre. Lanțurile ancorelor ieșiră din apă, za după za, în ritmul oamenilor care se opinteau. Pânzele fură desfăcute și se umflară în vânt, sabordurile flotei se deschiseră în fața gurilor de tunuri. Piesele de treizeci, grăsane și negre, ascunse până atunci sub velele strânse, apărură pe punți. De pe toate navele, vântul purta pe apă aceleași zgomote de arme și manevre.

În nebunia generală, în mijlocul agitației de pe corabie, cei zece oameni ai lui Bowman ieșiră prin trapa cea mare, ferindu-și ochii de lumină. Se învârtiră, căutându-l pe sergent. Erau Peevish, Bufford și alți opt soldați pe care Bowman nu-i văzuse niciodată. Se aliniară de-a lungul parapetului, cuminți ca la biserică, dar Bowman nu avu timp să-i treacă în revistă.

Văzu cum printre vasele flotei se strecură către ei, cu toate pânzele desfășurate, o goeletă lungă de vreo treizeci de metri, cu trei catarge, albă ca iahturile de pe Tamisa în care navigau aristocrații vara.

Căpitanul Wright ieși din cabina de comandă, având la centură un pistol cu două țevi, o geantă de curier de-a latul pieptului și urmat de un marinar care-i ducea sacul. Goeleta se lipi de bordajul lor și Bowman îi văzu numele scris cu litere aurite pe carena albă. *Sea Runner* își coborî velele, marinarii de pe *Healing Joy* coborâră amortizoarele, lansară parâmele și aplecară pasarela ofițerilor. Wright coborî primul, sări pe puntea lui *Runner,* pe care o traversă în viteză înainte de a dispărea în cabină. Bowman strigă la oameni:

— Îmbarcarea!

Traversară rapid pasarela, împinși de la spate de sergent, și urcară la bord.

Odgoanele fură imediat eliberate, goeleta reintră sub vânt și se îndepărtă rapid, croindu-și drum prin mijlocul flotei. Se auzi o lovitură de tun. Navele se smulseră apei în care zăceau, stabilind cap compas spre Rangoon și întorcând spatele goeletei.

Războiul începea fără ei, ca și când Godwin și Dumnezeu ar fi așteptat plecarea lui Bowman și a oamenilor lui ca să se pună în mișcare.

Sea Runner mergea drept spre vest. Bowman revăzu în minte harta lui Cavendish, cu fluviul desenat în mijlocul întinderii verzi. Se îndreptau spre estuarul lui Irrawaddy și se apropiau de coastă.

Pământul nu mai era decât la o milă depărtare, paralel cu direcția goeletei. Se ghiceau detaliile pădurii, plajele și stâncile, unii arbori mai înalți decât ceilalți, mangrovele și cocotierii aplecați deasupra valurilor. Printre vele alunecau mirosuri dinspre uscat, iar vântul parfumat aspira ambarcațiunea din ce în ce mai repede. Când

Bowman se întoarse, flota nu mai era decât o linie de mici puncte albe la orizont.

Pentru oamenii de pe *Healing Joy* care se îmbarcaseră, căldura de pe continent radia îmbietor după o lună de sufocare în hamace. Era o lume nouă, spre care catargele goeletei păreau că se întind ca nişte braţe.

Doar soldaţii care erau deja la bord nu priveau coasta cu aceeaşi curiozitate. O văzuseră destul încât să se plictisească şi le era clar care este adevărul: pământul acela nu era tărâmul făgăduinţei, ci doar începutul unei jungle fără sfârşit, imensul teritoriu unde aşteptau războinicii regatului Ava.

Bowman se aşeză pe sacul lui, cu spatele sprijinit de peretele cabinei şi îi privi pe cei treizeci de oameni risipiţi pe punte.

Cei zece oameni de pe *Joy* vorbeau între ei, doi câte doi, în partea din faţă a vasului. Fiecare îi cunoştea pe cei cu care fusese şi înainte în acelaşi grup, dar niciunul nu-i cunoştea pe toţi ceilalţi. Ajunseseră acolo printr-o sumă de întâmplări şi cunoştinţe. Peevish se ţinea deoparte şi până la urmă Bufford fu cel care stabili aspectul grupului: solid, musculos şi probabil destul de prost, omul de încredere pe care îl alesese, iar cei care-i urmaseră îi semănau. Duri. Genul de care Bowman s-ar fi ferit dacă i-ar fi ales el însuşi şi pe care îi adunase până la urmă Predicatorul, cu iertarea şi credinţa lui de mioară a Domnului.

Oamenii aflaţi dinainte la bord le semănau şi ei: solizi, cu uniformele în stare proastă, cu tatuaje pe braţe, cu vârste şi fizionomii comparabile cu cele ale soldaţilor, dar tăcuţi. Unul avea mânecile de la haină smulse şi pe încheieturi i se vedeau răni făcute de oţelul lanţurilor. Altul era desculţ şi, la fel ca încheieturile camaradului său, pielea gleznelor era o rană vie, fusese jupuită de frecarea cu metalul. Alte uniforme erau rupte la umeri, acolo de unde fuseseră smulşi epoleţii.

Oamenii veniţi cu goeleta erau prizonieri ai flotei, soldaţi şi subofiţeri indisciplinaţi, scoşi din calele unde-şi aşteptau pedeapsa, poate chiar ştreangul.

Bowman închise ochii şi se bucură de vântul proaspăt care-i mângâia faţa, cu nasul plin de parfumurile pământului.

Sea Runner goni vreme de patru ore. După emoția îmbarcării, oamenii își regăsiseră obiceiurile resemnate de soldați trambalați fără să știe unde sau de ce. Cei doi bărbați marcați de lanțuri sfârșiseră prin a se instala într-un colț, amânându-și visurile de evadare.

Bowman somnola cu ochii pe jumătate închiși, supraveghind mișcările din jurul lui.

Mateloții studiau această trupă ciudată și tăcută. Căpitanul goeletei, un bătrân ofițer de marină, era la timonă pe puntea superioară, încadrat de doi soldați ai Companiei, cu muschetele în diagonala pieptului. Tunurile erau în regim de marș, cu sabordurile ridicate și Bowman presupunea că, sub punte, restul echipajului era în stare de alertă.

Goeleta își modifică direcția, iar trosniturile greementului, plesnetul velelor și traversele care pivotau pe deasupra capetelor îi scuturară pe soldații somnolenți. *Runner* schimba capul compas și se îndrepta spre coastă. După-amiaza trecuse și lumina scădea. În curând avea să se lase noaptea, care la acea latitudine se așternea cât ai clipi.

Bowman văzu în fața provei o plajă gri. Era un golfuleț în formă de semilună, destul de adânc, delimitat de vârfuri stâncoase. Pe măsură ce goeleta se apropia, descoperi satul și o pată întunecată pe care la început n-o identificase: o joncă mare, aflată în apele puțin adânci, cu vele de culoarea argilei roșii. În mijlocul plajei, un ponton avansa deasupra apei, câteva pirogi cu tălpică erau târâte pe nisip și o duzină de construcții, repartizate paralel curburii golfului, erau așezate cu spatele la pădure. Erau colibe de lemn, cu acoperișuri din frunze de palmier. Pe suporturi de bambus stăteau întinse plase de pescuit, între locuințele de pe plajă patrulau câte doi soldați în uniforma roșie a Companiei, vreo treizeci în total. Zece erau grupați în fața construcției celei mai mari, în fața pontonului, axul central al satului. Soldații erau aliniați pe platforma largii sale terase acoperite și păzeau o ușă închisă. Capcane pentru homari, cămine încă fumegânde, păsări de curte, câini și porcușori negri pe aleile satului care, în afară de soldați, părea pustiu.

La un ordin al căpitanului, marinarii coborâră pânzele. Ambarcațiunea alunecă pe apa calmă, în liniștea acelui adăpost

natural perfect, până la joncă. Marinarii birmanezi aruncară frânghiile către cei britanici și *Sea Runner* fu amarat lângă ambarcațiunea bulbucată. Pictați pe prova ei, la doi metri deasupra punții englezilor, doi ochi roșii și negri se uitau strâmb la ei.

Odată încheiată manevra, Wright ieși din cabină.

— Soldații să-și lase aici obiectele personale și hârtiile militare. Să-și scoată uniformele și să se îmbarce pe joncă.

Bowman repetă după Wright:

— Să-și scoată uniformele?

— Să se dezbrace. Uniformele, cizmele și lucrurile personale rămân pe *Sea Runner*. Spune-le că le vor găsi la întoarcere. E valabil și pentru tine, Bowman.

O scară de frânghie căzu din joncă. Wright se agăță de ea și urcă la bordul vasului birmanez.

Bowman se așeză în mijlocul punții.

— Adunarea! Sacii la picioare!

Oamenii se adunară în dezordine. Sergentul îi făcu să se alinieze.

— Lucrurile voastre rămân la bord. Vă dezbrăcați, puneți totul în saci și urcați în joncă! Executarea!

Erau douăzeci și opt, zâmbeau pe jumătate și se uitau unii la alții. Bowman își încrucișă mâinile la spate și așteptă. Tăcerea lui supuse trupa și zâmbetele se șterseră. Își trecu privirea de la un om la altul, făcându-și timp să le cerceteze un pic ochii. Se opri la Bufford, care aruncă o privire spre tovarășii lui, apoi reveni la sergent și începu să-și descheie nasturii. Încet, unii după alții, se dezbrăcară.

În lenjerie sau cu o cămașă legată în jurul mijlocului, își umplură sacii, aranjându-și lucrurile cu grijă. Soarele coborî printre copaci; la sol, printre colibe, soldații Companiei patrulau cu torțe în mâini.

Oamenii de pe *Runner* se strânseră unii în alții în mijlocul punții, cu pielea albă și liniile negre ale tatuajelor atingându-se. Bowman văzu câteva obiecte dispărând în cutele izmenelor și ale cămășilor. O Biblie, o cruce de aur la capătul unui lănțișor, o mică rezervă de tutun sau o pipă. Zări cum sunt ascunse în haine și două cuțite și își întipări în memorie chipurile soldaților respectivi.

— Îmbarcarea!

Se cățărară neîndemânatici și precipitați la bordul joncii, arătându-

și fundul alb și picioarele celor din spatele lor, care râdeau până le venea și lor rândul. Bowman rămase ultimul la bordul goeletei și își scoase cizmele și uniforma. Sub țesătura izmenelor, pe burtă, ascunse pumnalul afgan, tutunul și pipa, apoi cântări cornul cu pulbere.

Și-l comandase special la Bombay, după ce regimentul lui revenise victorios din Panjab. Căptușit în interior cu sevă de copaci de cauciuc și închis cu un capac etanș, cornul păstra pulberea uscată chiar și scufundat în apă. Bowman își cheltuise solda pe patru luni pentru confecționarea cornului cu incrustații în sidef și argint. Era răsplata lui de soldat, după doisprezece ani în serviciul Companiei. Ca să se poată bate și pe ploaie.

Își puse la loc haina și cizmele, traversă puntea lui *Sea Runner* până la postul de comandă și-l salută pe căpitan. Bătrânul ofițer de marină îl cercetă pe sergentul fără pantaloni.

— Sergent, goeleta trebuie să plece imediat, ce vrei?

— Domnule, sergent de trupă Bowman, din prima companie, armata președinției Madras!

— Mă doare-n cot de gradul tău, sergent! Îmbarcarea imediat pe jonca aia!

Bowman își îndreptă umerii.

— Vreau să vă dau asta... E ceva... Ceva la care țin, căpitane. Vreau să vi-l las, ca să nu se piardă cu ceilalți saci.

Bowman îi întinse cornul.

— Ce tot zici!? Părăsește nava asta, e un ordin!

Bowman nu se mișcă.

— Căpitane, trebuie să vă cunosc numele.

— Ce!?

Căpitanul lui *Sea Runner* se întoarse spre soldații înarmați care îi serveau drept gardă de corp:

— Debarcați-l pe individul ăsta!

Cei doi îndreptară armele spre sergent. Bowman dădu înapoi un pas, se aplecă încet fără să-i scape din priviri, puse cornul pe podea și se ridică. Căpitanul aproape zbieră:

— Șterge-o de aici, sergent, înainte să pun să fii ucis!

Bowman cobori pe pasarela comandamentului, apoi își aruncă haina și cizmele pe punte înainte de a se agăța de frânghiile joncii.

La bord, sub lămpile suspendate de greement, oamenii așteptau în pielea goală, învârtindu-se în jurul unei mase întunecate din centrul punţii. Bowman se apropie. Era un morman de haine.

— Ce mai staţi! Îmbrăcaţi-vă!

Cu vârfurile degetelor, soldaţii extraseră din muntele de zdrenţe birmaneze pantaloni largi de pescari care duhneau a pește și erau prea scurţi, și cămăși cu centură. După ce se îmbarcaseră, mai rămăseseră haine cât pentru alte treizeci de persoane. Bowman ordonă ca restul să fie aruncate în mare.

Marinarii birmanezi începură să manevreze pânzele late și le ridicară, scoaseră ancora din apă și eliberară parâmele de amarare la *Sea Runner,* care se îndepărtă spre ponton. Goeleta se ducea să-i ia de pe ţărm pe soldaţii care supravegheau colibele pescarilor.

Oamenii glumeau sau înjurau comparându-și noile ţinute, care păreau niște haine de copii puse pe adulţi. Bowman, care-și trăsese și el un pantalon și alesese o cămașă, își prinse pumnalul la centura din bumbac și se întoarse spre sat.

O colibă era în flăcări. Torţele soldaţilor se deplasau rapid de la o casă la alta și în urma lor acoperișurile din frunze de palmier deveneau ruguri.

Marinarii din joncă scoaseră din cală prăjini lungi de bambus ca să-și împingă ambarcaţiunea pe care briza nu o făcea să înainteze îndeajuns de repede. Împingeau cu toată forţa, aruncând priviri furișe spre satul din spatele lor.

Torţele se adunau către casa cea mare. Celelalte locuinţe ardeau, jerbe de foc urcând până la douăzeci de metri în aer, unde vântul le împingea către larg și către jonca prea lentă. Flăcările luminau golful în roșu și alb, colorând pânzele lui *Sea Runner,* care era acostat la ponton pe o apă de culoarea lavei. Pe terasa casei celei mari, soldaţii își aruncară torţele spre ușă. Flăcările urcau rapid de-a lungul pereţilor până la acoperiș. Oamenii Companiei dădură înapoi pentru a încercui clădirea, cu puștile pregătite. Din interior se auzeau strigăte. Pescari dezbrăcaţi se aruncară prin pereţii în flăcări, doar pentru a fi seceraţi de la mică distanţă de gloanţe. Femei cu copii în braţe, cu veșmintele arzând, încercară la rândul lor să scape, prăbușindu-se în nisip după câţiva pași și fiind lichidate de către

militari. Șarpanta clădirii se prăbuși, proiectând în aer mii de scântei care se învolburară într-un stol uriaș de grauri luminoși.

Primele bucăţi de frunze incandescente căzură pe oamenii sergentului Bowman. Marinarii birmanezi vâsleau ţipând. Jonca depăși până la urmă capătul golfului, vântul îi umflă pânzele și, în același timp în care împingea nava pe mare, aruncă pe oameni un strat gros de cenușă. Își acoperiră gurile cu mâinile și își înfundară nasurile ca să nu simtă mirosul de carne arsă.

Nu mai vedeau satul, dar incendiul încă lumina marea și coasta ca un soare la apus. Zăriră *Sea Runner* părăsind golful în culori de foc, ieșind din halou și dispărând în noapte.

Înainte ca marinarii birmanezi să stingă lămpile care luminau puntea, Bowman își văzu oamenii în haine de pescari, palizi, muţi, începând să-și lovească umerii și să-și scuture părul, trăgând nervoși de cămășile și pantalonii acoperiţi de cenușă.

4

Lungiţi unul lângă celălalt de-a latul punţii, oamenii se treziseră de mult când soarele apăru deasupra pădurii. O primă rază se prelinse pe nava plină de cenuşă. Lipită de chipuri în linii negre care urmăreau ridurile frunţilor şi în comisurile buzelor, le dădea soldaţilor tente cadaverice.

Jonca mergea cu vântul în spate în amontele unui fluviu de câteva sute de metri lăţime. Trecuseră de estuarul râului Irrawaddy în timpul nopţii. Marinarii birmanezi traseră găleţi de apă legate cu sfori, oamenii se spălară şi puntea fu curăţată. Bowman interpelă un birmanez, întrebându-l unde era căpitanul Wright şi cine comanda jonca. Omul scutură din cap şi răspunse în limba lui, din care sergentul nu înţelegea nimic. Bowman ridică tonul:

— Căpitanul!

Marinarul o luă la fugă spre puntea superioară din spate şi reveni însoţit de un tip gras, în cămaşă cu guler drept şi brandeburguri, care ţinea în mână un baston cu care îndepărta insectele şi biciuia aerul. Un chinez. După Companie, ei erau cei care stăpâneau comerţul aici. Corăbiile lor erau capabile să navigheze până în Africa şi, fiind bine înarmate, puteau să facă faţă vaselor europene. Irrawaddy, ca şi celelalte fluvii ale continentului, le aparţinea.

Bowman nu se luptase în China. Când se terminase Războiul Opiului era încă în Africa dar ştia că, dintre toţi gălbejiţii, chinezii erau cei mai răi.

Omul vorbea o engleză rudimentară:

— Eu căpitan Feng, ce-i?

— Trebuie să-l văd pe căpitanul Wright. Iar oamenii au nevoie să bea şi să mănânce.

— Căpitan Wright cabină, tu vii cu mine. Oamenii nu pe punte! Nu pe punte! În cală! Ascunde în cală! Nu să văd soldaţi!

— Lasă asta, trebuie să-l văd pe căpitan. Imediat.

Bowman aşteptă ca patronul joncii să-şi termine numărul de fecioară ofuscată, să se-ntoarcă pe călcâie şi să-l conducă la cabine.

Traversară un soi de popotă, în care zece marinari mâncau orez în

jurul unei mese. Chinezul se opri în fața unei uși, salută cu un semn din cap și plecă. Bowman îl apucă de mânecă.

— Du de băut soldaților!

Pe urmă bătu la ușă.

Wright îmbrăcase și el haine de pescar. Cu o țigară de foi în mână, lungit într-o cușetă, sufla fumul spre o fereastră acoperită cu un grilaj din trestie.

— N-am cerut să te văd, sergent.

Bowman văzu pe masă o farfurie de orez pe jumătate goală, un os de pui pe care rămăsese un pic de carne și o sticlă de Gordon's Gin.

— Ce vrei?

Bowman ridică ochii spre el.

— Am nevoie să știu unde mergem și, data viitoare când dați foc unui sat, dacă nu sunt prevenit, m-aș mira să-i pot stăpâni pe oameni. Nu știu nici măcar cum o să-i hrănim și pentru cât timp. Putem să dăm în orice clipă peste trupele lui Min, așa că ar trebui să-i înarmăm, dar nu știu dacă e cea mai bună idee, având în vedere atmosfera și firile oamenilor de la bord.

Wright se ridică în capul oaselor.

— Nu-mi place tonul tău, sergent.

Bowman își rectifică poziția.

— Domnule, n-am vrut să am niciun fel de ton, ci doar să știu ce am de făcut. Cunoașteți, domnule, că dacă ofițerii nu știu ce fac, soldații nu mai ascultă. Babuinul care comandă jonca mi-a spus să-mi bag oamenii în cală. Îmi dă ordine în fața lor! O să se termine prost cu nelegiuiții ăștia.

Wright se ridică:

— Nu ești așa prost cum pari, sergent.

Un ochi al lui Bowman se închise, iar un colț al gurii se ridică. Căpitanul Wright își strivi țigara în farfuria de orez.

— Într-adevăr, oamenii de pe *Sea Runner* sunt criminalii Companiei care au primit o promisiune de grațiere. O să știi să-i stăpânești, de-asta te-am ales. Vom rămâne la bord cel mult trei zile înainte de a putea să ne întoarcem. Din clipa asta, oamenii tăi vor rămâne ascunși, jonca trebuie să pară o navă de comerț. E inutil să-i

înarmezi deocamdată, marinarii lui Feng asigură paza până ajungem la obiectivul nostru. Și o să se ocupe și de bucătărie.

Wright trase un gât de gin din sticlă.

— Ești liber, sergent.

Bowman deschise gura:

— Și dacă dăm peste un vas al lui Min? Marinarii lui Feng n-or să fie de ajuns ca să...

— Ți-am spus să ieși, Bowman! Executarea!

Cerul era mai senin decât fusese pe mare și dinspre cele două maluri venea căldura pădurii. Jonca aluneca rapid, silenţios, în mijlocul zgomotelor de insecte și al strigătelor păsărilor. De pe crengile înalte, mai multe maimuţe îi priveau cum trec.

— Stați jos! Niciun cap să nu depășească parapetul!

Oamenii se regrupară în mijlocul punţii și își traseră genunchi la piept. În hainele acelea prea mici, cu părul gri de la cenușă, ai fi zis că erau un grup de prizonieri bătrâni duși să se spele. Bowman abia îi mai recunoștea. Până la urmă îi descoperi pe Bufford și pe Predicator, pe cei doi care visau la o evadare, pe cei care-și luaseră cuțite când coborâseră de pe *Runner,* unul sau două alte capete din grupul de pe *Joy*.

— Coborâți în cală. N-aveți voie să ieșiți. Ajungem la obiectiv în trei zile. Birmanezii o să vă aducă supă și apă.

Făcu o pauză, întâlnind câteva priviri.

— Pentru cei care au de gând s-o șteargă, puteți să săriți în apă chiar acum. Dacă reușiți să ajungeți la mal, nu vă dau nici două zile înainte să fiți prăjiți la un foc de tabără. Dacă nu, puteți să înotați în sensul curentului și în douăsprezece ore ajungeți în mare, asta dacă rechinii nu vă mănâncă între timp picioarele. De acolo, cam în șase luni ajungeți în India.

Văzu zâmbete și auzi murmure. Bowman tăcu și obţinu liniștea.

— Singurul mijloc în care vă puteți întoarce de acolo de unde mergem este barca asta. Băgați-vă asta bine în cap. Și asta: nu există ordine bune și rele, n-o să știți niciodată care vă salvează pielea și care vă-ngroapă. Deci n-aveți niciun motiv să vă fierbeți creierii gândind. Când dau un ordin, îl urmați. Căpitanului Wright nu-i place

să fie deranjat. Cu mine vorbiţi dacă aveţi vreo problemă.

Urmară şi acum zâmbete. Bowman aşteptă.

— Cei care şi-au ascuns cuţite în izmene când am debarcat de pe goeletă, vă ridicaţi uşurel şi le aruncaţi în apă. Puteţi păstra Bibliile şi tutunul, dar cei care au cuţite nu aşteptaţi să vin să vă caut.

Zâmbetele se împuţinaseră. Preţ de câteva clipe, nimeni nu se mişcă. Vântul lovea din ce în ce mai încet leţurile pânzelor de catarge. Grăsanul căpitan Feng ieşise din cabina de pe teugă cu bastonul în mână şi se uita cu luare aminte la Bowman, la fel ca jumătate dintre marinari, care se învârteau în jurul trupei.

Un soldat englez se ridică ezitând, îşi băgă mâna sub cămaşă şi scoase un cuţit. Aruncă arma peste bord şi încercă să se uite drept în faţă, cât mai departe de sergent.

Bowman avansă printre oamenii ghemuiţi.

— Azi nu bagi la ghiozdan. Jumătate de raţie de apă. Cine-i strecoară fie şi un bob de orez nu mai mănâncă două zile. Aşază-te la loc.

Soldatul se supuse. Bowman îl privi de sus, profitând de o nouă tăcere.

— Ai scăpat uşor, idiotule.

Aşteptă un moment ca vorbele să-şi croiască drum în capetele grele ale oamenilor şi se întoarse spre un alt soldat, un tip musculos, unul dintre tatuaţi, dintre cei care nu se opriseră din zâmbit. Unul dintre durii lui Wright.

— Scoate-ţi cuţitul din cămaşă.

Tipul nu se clinti.

— N-am cuţit, domnule sergent.

Îi uşura sarcina lui Bowman. Genul ăsta de exemple mergea doar cu cei mai tari.

— Ridică-te.

Soldatul se ridică încet. Îl întrecea pe Bowman cu zece centimetri.

— Numele.

— Colins.

— Colins, azvârle cuţitul.

— N-am cuţit, domnule sergent.

Zâmbea.

Arthur Bowman, cu ochii fixaţi în cei ai soldatului Colins, își aminti de iapa pe care o ucisese la Pallacate cu o lună în urmă, de ochiul ei mare și negru care se rostogolea spre cer, de limba care lingea pământul. Apoi îl revăzu pe curier, tipul ăla rupt în două în curtea agenției pe care îl văzuse crăpând, și el cu ochii plini de întrebări. Bowman se gândi din nou la asaltul asupra palatului Amritsar, când atacaseră la baionetă şi la sabie, la capetele pe care le scurtase, burţile pe care le deschisese, ochii sikhilor care-i cădeau în braţe, sângele lor cald care-i curgea pe mâini, privirile lor mirate şi triste care căutau, înainte să-şi dea duhul, un pic de încurajare în ochii sergentului Bowman. Vedea munţii de cadavre ridicaţi după bătălii. Erau incendiaţi şi ardeau zile întregi, ridicând coloane de fum în tot Panjabul, şi puţeau mult mai rău ca satul de pescari. Vedea negrii africani cărora le tăiase mâinile, brațele sau limbile, cipaii pe care-i biciuise, oamenii pe care-i ucisese cu o lovitură de pumn. Bowman vedea Compania care avansa mereu tot mai mult spre est și el în fața ei, cu o pușcă în mâini, trăgând în femei, copii, bătrâni, supraveghind depozitele de piper sau țesături, punând mâna pe corăbii de pe care în dimineața următoare se aruncau cadavre fără a se rosti vreo rugăciune. Vedea războiul și luptele, gloanțele care-l străpunseseră, lamele care-l tăiaseră. Se vedea pe sine avansând mereu, „vârful de lance” al Companiei în Indiile de Est, tăind urechi, marcând copii cu fierul roșu, ucigând bărbați pentru a le lua femeile, supraveghind transporturile de ceai. Ajunse cu gândul până la primul om pe care-l ucisese, la paisprezece ani, pe când era încă mus pe primul vas la bordul căruia se angajase. Nu fusese vreo luptă, doar un tip care-i căuta pricină și râvnea la fundul lui. Îi înfipsese un cuțit în gât când dormea.

Cei douăzeci și șapte de oameni din jurul lui Bowman și Colins înțepeniseră. Cu toţii văzuseră moartea trecând prin ochii sergentului. Știau s-o recunoască, plutea deasupra capetelor lor și se învârtea în cercuri din ce în ce mai strânse în jurul lui Colins.

Cu toţii întâlniseră oameni ca el.

Pe obrajii lui Colins curgeau picături de sudoare. În ochii sergentului Bowman nu mai era decât un mare vid, iar pe figură îi apăruse un surâs oarecum visător, precum cele aranjate pentru

cadavre înainte de înmormântare.

Colins își strecură mâna în cămașă, dar își opri gestul de teamă că îl face prea repede. Îi trebui o veșnicie să găsească mânerul cuțitului și să-i dea drumul pe punte. Zgomotul metalului pe lemn îl făcu să tresară. Zâmbetul lui Bowman dispăru încet, își luă aerul de brută solidă, de sergent cu gura mare, păru să se adune în el însuși și se dădu înapoi cu un pas.

— Ia cuțitul și aruncă-l peste bord.

Colins se aplecă, luă arma și o azvârli în apă.

— Nu mănânci până când nu ucizi un dușman al Companiei. Stai jos.

Căpitanul Feng era tot acolo, în spate, privindu-l. Sergentul merse până la un marinar birmanez și rosti rar:

— Dă-mi pistolul tău.

Birmanezul clipi și se întoarse spre Feng. Bowman îi luă bărbia în mână și îi întoarse fața spre el:

— Dă-mi pistolul tău!

Marinarul își scoase încet arma de la centură, o apucă de țeavă și o puse în mâna militarului englez.

— Cartușe!

Birmanezul scoase din poalele cămășii o cutie conținând gloanțe și amorse, pe urmă un săculeț de piele în formă de pară umplut cu praf de pușcă. Bowman își înfipse arma în centură, munițiile le vârî în cămașă și se întoarse spre oamenii lui.

— La tambuchi. Toată lumea în cală.

Feng dispăruse, marinarii o șterseră, iar soldații coborâră sub punte unul după altul. Peevish, printre ultimii, se apropie de sergent:

— Sunteți mulțumit de oamenii pe care i-am ales pentru dumneavoastră?

— Nu l-ai ales decât pe „Buffalo” Bufford.

— Și dumneavoastră m-ați ales pe mine.

— Coboară în cală.

Peevish zâmbi și-l privi în ochi pe sergentul Bowman:

— Înțeleg de ce le e așa frică de dumneavoastră, domnule sergent. Și mie mi-a fost frică prima dată, când m-ați salvat de Bufford și când l-ați ridicat de jos.

— Ești pe același picior cu ceilalți, Predicatorule. Coboară!

— O să fiți mulțumit de ei, domnule sergent.

— Coboară!

Din cală urcau miasme de pește, legume putrezite și condimente. Bowman se aplecă spre trapă:

— Cel care avea un cuțit și care s-a ridicat la timp, numele!

Din penumbră se auzi o voce:

— Soldat Harris, domnule sergent!

— Harris, tu îl supraveghezi pe Colins. Dacă ia fie și o singură înghițitură, nu-ți las decât un cuțit când o să dăm peste maimuțele lui Min.

Bowman închise la loc tambuchiul și inspectă arma luată de la marinar. Era un pistolet francez de marină, model 49. Armele franceze erau rare în teritoriile în care Compania engleză negociase acorduri comerciale. Ori Feng făcea trafic cu francezii, ori Wright își acoperise și el urmele, echipând cu arme străine jonca.

Pânzele moleșite ale ambarcațiunii plesniră pe catarge. Bowman simți un aer proaspăt traversându-i veșmintele. Urmări privirea birmanezilor către sud și se uită la norii de deasupra fluviului Irrawaddy, care se întreceau cu jonca. Vântul se întețea, iar pilotul lui Feng, agățat de cârmă, se uita neliniștit la cerul din spatele lui.

Dacă ploaia îi ajungea din urmă, putea să dea oricine peste ei și tot n-ar fi văzut pe nimeni venind. Să navighezi prin mijlocul musonului era una, să te aperi – cu totul altceva. Văzând capetele oamenilor lui Feng, Bowman înțelese că-și făceau aceleași calcule.

Scuipă în apă.

Oamenii se întoarseră când îl auziră spunând cu voce tare:

— Să se ducă dracului!

Verifică apoi dacă pulberea era uscată, vărsă zece grame în țeava pistolului, împinse glontele până la capăt, așeză amorsa pe platină și așeză arma la loc în centură.

La masa din popotă, doisprezece marinari fumau țigări de foi lungi, cu tutun verde, și savurau o băutură tare din frunze de palmier, încremeniră când sergentul englez se înfipse în fața lor.

— Feng!

Marinarii ezitară, apoi unul dintre ei făcu un semn spre ușa de lângă cea a lui Wright. Arthur Bowman străbătu un culoar scurt, găsi altă ușă și intră fără să bată.

O cușetă cu perne, o farfurie de mâncare începută, o fereastră deschisă prin care zări imaginea fluviului care dispărea în spatele bărcii, coamele valurilor făcute de joncă și norii negri care se apropiau. Feng stătea lungit pe pat, cu un evantai în mână. Bowman se întoarse, simţind o prezenţă în spatele său.

Un puști birmanez de șapte sau opt ani, cu pieptul gol, era așezat pe jos, sprijinit de peretele din bambus.

Feng reîncepu să-și facă vânt, agitat.

— Nu venit aici! Cabină căpitan!

— Unde sunt armele?

Chinezul se îndreptă, fără să înceteze să dea din evantai:

— Nu spus. Tu vezi căpitan Wright!

Sergentul înaintă până la masă și săpă cu degetele prin orez:

— Armele.

— Ordine căpitan Wright! Nu văzut arme!

Bowman își scoase pistolul de la centură și-și puse un deget pe buze:

— Șșșșt! Fără zgomot!

Se întoarse spre băiat și îi făcu semn cu mâna să se apropie.

Copilul se ridică fixând arma cu privirea. Bowman o ţinu în faţa lui, îndreptată spre stomacul căpitanului Feng. Cum micul sclav nu înțelegea, sergentul îl încurajă cu un zâmbet. Copilașul, tremurând din cap până-n picioare, își strânse degetele pe patul armei. Bowman dădu drumul pistolului, care coborî puţin spre podea: era prea greu pentru micul sclav, care îl apucă atunci cu amândouă mâinile, clipi și ţinti spre burta chinezului. Mușchii copilului, încordaţi de efort, jucau sub rănile de pe spate: mai multe lovituri de băţ îi sfâșiaseră pielea omoplaţilor. Sergentul își deschise mâna deasupra pistoletului, făcându-i semn să aștepte și având grijă ca puștiul să nu se prăbușească. Feng își pusese evantaiul pe burtă ca să se protejeze. Sergentul vorbi încetișor:

— Armele, nu în mâinile oricui. Unde sunt?

Ochii chinezului treceau de la ţeava armei la englez.

— Sub masă. Sub masă mare marinari.

— Adu-le oamenilor mei mâncare. Și apă.

Feng aprobă din cap. Bowman luă înapoi arma din mâinile copilului și, când se retrase spre ușă, micul sclav se repezi să-l urmeze. Sergentul închise ușa după el, traversă culoarul și se opri în fața marinarilor, cu micuțul lipit de piciorul lui.

— Masa!

Urmă un moment de ezitare. Bowman așteptă, lăsându-le timp să ajungă la singura concluzie care se impunea: Feng nu putea face nimic pentru ei, militarul englez încălca ordinele căpitanului său și singura lor șansă era să facă la fel. Să facă un pact cu el. Văzuseră și ei satul în flăcări și nu-și făceau iluzii în legătură cu soarta lor.

Unul dintre ei îl privi pe băiat, coborî capul și murmură câteva cuvinte pe un ton grav. Sergentul își îndreptă ușurel mâna spre pistol.

Marinarii se ridicară, împinseră masa și deschiseră o trapă ascunsă sub o rogojină. Doi birmanezi coborâră sub planșeu și primele puști le apărură în mâini: marca Minié, cu însemnele VOC; tot arme franceze, dar furnizate sau luate de la Compania Olandeză. Din ascunzătoare se iviră apoi două butoaie de treizeci de livre[10] de praf de pușcă, douăzeci de cutii a câte patruzeci de gloanțe Minié unse bine, în total patruzeci de puști plus o duzină de pistoale marinărești, săculeți de pulbere olandezi, din piele, amorse la discreție și o casetă etanșă în care Bowman descoperi șase mici bombe cu fitil, de câte două livre[11] fiecare.

Merse până la tambuchi, privi cerul negru care-i ajungea din urmă, îl înșfăcă pe puști de încheietură și îl ridică deasupra calei.

— Predicatorule! Ai grijă de el!

Două brațe îl prinseră pe copil de talie și acesta dispăru sub punte. Sergentul apucă scara și coborî la rândul lui. Se ghemui, își scoase pumnalul din cămașă și, cu mâna pe mâner, cu vârful lamei îndreptat spre planșeu, așteptă. Apa fluviului foșnea pe coca navei. Bowman ghicea în penumbră siluetele oamenilor din jurul lui. Erau răspândiți în fundul calei, în mirosul greu și în umezeală, obosiți și înfometați.

— Vine ploaia. Dacă o să fie rău, vasul n-o să meargă mai departe

---

[10] Circa 14 kg. *(n.tr.)*.

[11] Circa 1 kg. *(n.tr.)*.

și o să trebuiască să acostăm. O să vă împart arme.

Oamenii începură să se ridice.

— Sunt unii pe barca asta care încă n-au înțeles cine sunt, dar nu-i nimic. Când o să aibă o pușcă în mână, o să poată încerca să mă doboare dacă îi tentează asta. Dar e ceva și mai important pe care încă nu l-ați acceptat cu toții.

Bowman coborî capul și privi lumina palidă care cădea la picioarele lui dinspre tambuchi.

— N-ați acceptat că o să crăpăm toți pe coaja asta de nucă. Cei care aveau lanțuri înainte de a ajunge aici, la fel ca ăia care n-aveau. N-am decât un singur lucru să vă spun: eu nu vreau să crăp aici și când o să dau ordine o să fie ca să scap. Nu trimit niciodată pe cineva să facă o treabă pe care pot s-o fac singur. Dacă nu ne împușcăm unii pe alții în spate, câțiva s-ar putea să scape. Dacă nu mă ascultați, o mierlim cu toții.

Vedea capete care se aplecau, altele care îl priveau încă neîncrezătoare.

— O mierlim cu toții, inclusiv puștiul ăsta.

Se ridică, îl apucă pe micul sclav al lui Feng de păr și îl smulse din brațele lui Peevish. Îl târî în pătratul de lumină și îi lipi lama pumnalului de gât.

— Asta înseamnă că pot să-i tai capul imediat. Întrebați-l pe Peevish, o să vă spună, i-aș face un bine.

Unele chipuri tresăriră, câteva siluete se desprinseră de jos, tipi duri care-și întorceau deja privirile.

— Deci?

Peevish îngenunchease.

Trăgând de părul copilului, Bowman îl ridică de la sol. Puștiul începu să plângă și să dea din picioare, țipând în birmaneză lucruri pe care nu le înțelegea nimeni. Lama îi zgâria pielea când se mișca, iar sângele începu să-i curgă pe piept.

— DECI?

Un om se ridică. Era cel care nu avusese cizme pe *Runner* și care, de când erau pe fluviu, privise în tăcere coasta, pirogile de pe plaja pescarilor, malurile. Cel căruia i se smulseseră epoleții și care visa să evadeze, pentru că avea perfectă dreptate să nu creadă în

promisiunile de grațiere ale lui Wright.

Se opri în fața lui Bowman, era de aceeași înălțime cu el și, la fel ca jumătate dintre oamenii de la bord, cu părul și ochii deschiși la culoare, ca de viking.

— Lăsați copilul în pace, domnule sergent. O să ascultăm ordinele.

— Numele tău și gradul care-i corespundea înainte să-ți fie rupte galoanele.

— Sergent Penders.

Puștiul încetase să se mai zbată, picioarele îi atârnau în aer, iar un firicel de sânge îi curgea de pe gât pe pantaloni.

— Sergent Penders, ești un bun creștin. Dar oare vorbești pentru toată lumea?

Bowman scrută fețele celorlalți și reveni la el:

— Îți primești înapoi gradul. Când eu nu sunt aici, tu le tragi șuturi în fund.

Îl așeză jos pe băiat, care fugi să se adăpostească la Predicator, apoi ridică privirea spre tambuchi și fluieră. Doi birmanezi se năpustiră pe scară cu un butoi de apă, apoi cu două boluri mari de orez așezate pe suporturi împletite din frunze de palmier, două găleți de supă și gamele.

— Aveți zece minute să băgați la ghiozdan. Harris, îl supraveghezi mai departe pe Colins, iar tu ai o jumătate de rație.

Oamenii se năpustiră asupra mâncării, în timp ce Bowman urcă pe punte.

Vântul bătea din ce în ce mai tare, mânat de ploaia care îl urma. La o jumătate de milă în aval, peisajul dispărea în spatele unui zid alb. Un enorm piston de nori urca fluviul și se apropia de ei, împingându-i spre o clisură: distanța dintre malurile fluviului nu era mai mare de cincisprezece metri. Rafalele de vânt treceau șuierând peste apă, frunzișul tremura, copacii se legănau, broaștele începuseră să orăcăie în toată pădurea, la fel de zgomotoase ca furtuna.

Bowman se aplecă spre tambuchi și urlă:

— Vine ploaia! Gata cu haleala! Coborâm armele și pulberea, să fie uscate!

Lăzile și puștile trecură din mână în mână, din sala de mese până

în cală. Bowman supraveghea operaţiunea, aruncând câte un ochi şi la cer. Malurile dispărură, înghiţite de o brumă albă. Aproape terminaseră să mute armele când ploaia căzu peste ei de parcă deasupra capetelor lor s-ar fi năruit un zăgaz. Birmanezii isterizaţi, arătau spre cer, spre ploaie şi spre tachelaj. Se apucară să bâiguiască pe limba lor în acelaşi timp, iar câţiva renunţară la puştile pe care le cărau ca să slăbească frânghiile şi să coboare velele.

Bowman urlă din nou:

— Armele la adăpost! Mişcaţi-vă!

Un birmanez care stătea lângă tambuchi cu câte o puşcă în fiecare mână căzu în faţă. Zgomotul împuşcăturii fusese acoperit de cel al ploii. Omul zăcea pe punte cu faţa în jos, cu braţele întinse, ţinând încă puştile Minié. Proiectilul îi sfărâmase ţeasta.

Din uşa teugii, căpitanul Wright, cu pistolul fumegând în mână, îl ţintea acum pe Bowman.

— Sergent! Ce faci!?

Bowman, la capătul celălalt al punţii, începu să se îndrepte spre el. O rafală violentă de vânt trecu peste fluviu, jonca se înclină spre babord, pânzele se umflară şi, sub picioarele lor, ambarcaţiunea păru să se-ntoarcă din drum, începând să se-nvârtească de parcă ar fi fost prinsă într-un vârtej.

— Îi înarmez pe oameni, domnule!

— Mi-ai încălcat ordinele!

Bowman se încordă, gata să se ferească de vreun glonte. Din postul de pilotaj se auzi un strigăt. Ridicară ochii în acelaşi timp. Crengi pline de frunze trecură pe deasupra capetelor lor. Jonca lovi ceva care îi opri brusc înaintarea. Wright se prinse de tocul uşii, Bowman zbură într-un parapet.

Jonca lovise malul cu spatele. Începu să pivoteze în jurul pupei, prinzând din nou viteză. Crengile măturară puntea, biciuiră teuga, se agăţară de catarge. Lemnăria scârţâia şi trosnea, apoi plesni cu un zgomot de obuze şi o ploaie de aşchii se abătu asupra echipajului. După o întoarcere completă, botul joncii se înfipse în pădure şi ciclul se reluă. Ambarcaţiunea se roti de data asta în jurul provei, luând curentul din travers. Arborii sfâşiară pânzele, nava luă şi mai multă viteză şi lovi a doua oară malul. Întregul ei schelet fu zguduit, iar

catargul central, slăbit de vela mare pe care nu apucaseră s-o strângă, se rupse și căzu în vegetație. După o altă răsucire, vasul eșuă pe o parte și nu se mai mișcă.

Liniștea păru să urmeze șocului. Se ridicară încet, prin tambuchi se ițiră pe rând câteva capete, și descoperiră că puntea și greementul fuseseră răvășite. Bowman se ridică în coate, cu dureri de cap și de spate. Bufford apăru din cală cu o tăietură serioasă pe obraz. Birmanezii treceau de la un marinar la altul ca să-i ajute. După senzația de liniște, zgomotul ploii reîncepuse. Pe cei câțiva metri ai fluviului pe care puteau să-i vadă, picăturile răpăiau pe suprafața apei.

Bowman înaintă până la teugă, trecând peste sfărâmături. Un copac străpunsese peretele despărțitor și o parte a culoarului care ducea la popotă. Îndepărtă câteva crengi și scânduri, îl găsi pe Wright lungit cu fața în jos și-l întoarse. Căpitanul avea o gaură neagră în tâmplă. Gemu.

— E mort?

Bowman se întoarse. Pe culoarul străpuns, sergentul Penders stătea în picioare cu o Minié în mână și o pălărie birmaneză pe cap și îl privea. Bowman lăsă jos capul lui Wright și se ridică. Sub borurile pălăriei, la adăpost de apă, chipul lui Penders era singura imagine clară din potopul care încețoșa toate contururile din jur.

— N-o să te las să pleci așa.

Penders zâmbi.

— Am salvat pulberea. Sunt trei răniți grav, ceilalți se descurcă. Lipsesc doi birmanezi, unul fiind pilotul. În carenă e o gaură și cala se umple cu apă. Vreau să știu dacă abandonăm sau nu nava și care sunt ordinele tale, sergent.

Lui Bowman îi trebui o secundă până să reacționeze, poate din cauza tutuielii, a alurii puțin cavalerești a lui Penders sau a glasului său domol. Îl privi pe Wright, care zăcea în continuare fără simțiri.

— Trebuie întâi să știm ce naiba facem aici. Tot ce contează deocamdată sunt armele și mâncarea.

Bowman se șterse pe față ca să-și limpezească privirea, în vreme ce sprâncenele îi adăposteau ochii de picăturile care îi curgeau pe frunte.

— Trimite aici trei maimuțe ca să-l ducă pe Wright la adăpost.

Sergentul păși peste trupul căpitanului, traversă popota în sens invers, apoi străbătu culoarul care ducea la cabina lui Feng. Ușa era deschisă. Un trunchi de copac străpungea camera dintr-o parte în alta după ce zdrobise bordajele cu doi stâlpi ale șarpantei și smulsese o parte din acoperiş. În pat, zdrobit de trunchiul masiv, cu pieptul plin de sânge, zăcea Feng cu gura larg deschisă şi ochii aproape ieşiţi din orbite. Bowman deschise sertarul mesei, dar nu găsi nimic. Până la urmă, smulse o ușă de placaj ieșită din balamale, aruncă pe jos haine, o pipă cu opiu, evantaie, o călimară și pene de scris. Descoperi o carte legată în piele, cu pagini acoperite de caractere chinezeşti, pe care o aruncă pe masă înainte de a merge să percheziţioneze și cabina lui Wright. Însă nici aici nu găsi vreun document.

Pe punte, birmanezii începuseră să degajeze greementul de vegetaţie, tăind cu lovituri de macetă crengile de pe vas. Peevish, cu bustul gol și mâinile împreunate, îngenunchease în faţa a patru trupuri întinse sub ploaie. Doi marinari de pe joncă, un soldat englez pe care Bowman îl recunoscu a fi unul dintre cei zece de pe *Joy* și un cadavru peste care Predicatorul își aruncase cămașa: picioarele micului sclav al lui Feng ieșeau din pantaloni, chipul și torsul fiindu-i acoperite de veșmântul Predicatorului. Peevish se ruga fără ca vreun sunet să-i iasă pe gură.

— Nu sta acolo, o să faci febră. Trebuie aruncaţi în apă.

— Trebuie să-i îngropăm, sergent.

Bowman privi cadavrele:

— În fluviu. Imediat.

Coborî în cală și îl găsi pe Penders ţinând o lampă cu ulei în mână. Un birmanez ţipa și gesticula lângă el.

— Nu știu ce zice, sergent, dar nu pare de bine.

Apa picura între mai multe bordaje pe o lungime de doi metri și mai multe grinzi erau rupte. Ploaia trecea printre stinghiile deformate și ridicate ale punţii. Apa le ajungea deja până la glezne. Jonca se apleca spre mal, eșuată pe stânci și împinsă de curentul care-i făcea coca să trosnească.

— Corabia are compartimente etanşe, dar cala se va umple până la urmă și, chiar dacă nu ne scufundăm, n-o să putem naviga din nou.

Bowman gândi rapid.

— Rămânem la bord cât timp plutește. Ducem mâncarea și armele pe teugă, acolo unde nu ajunge apa.

Urcă din nou pe punte. Birmanezii lucrau la greement. Bufford și Peevish, care în urmă cu două zile încercaseră să-și ia gâtul pe *Joy*, cărau împreună cadavrul soldatului englez, pe care-l aruncară apoi peste bord. Nu mai rămăsese decât trupul copilului. Predicatorul trimisese până la urmă mioarele lui Buddha la rechini, dar ezita încă în fața puștiului. Vântul îi îndepărtase cămașa de pe față. Avea capul despicat, iar ploaia cădea pe ochii lui morți și îi umplea gura larg deschisă.

— Bufford! Peevish are scrupule, aruncă tu copilul în apă! Tu, Predicatorule, ia cinci birmanezi cu tine și mergeți să legați jonca de copaci. Dacă ne trage din nou curentul, nu mai rămâne nimic pentru viermi, totul va fi pentru rechini.

Bowman plecă înapoi spre puntea superioară și, înainte de a intra, se întoarse. Bufford îl ținea în brațe pe micul sclav deasupra copastiei. Privi murmurând chipul micuțului, apoi se aplecă asupra lui și, înainte de a-l lăsa să cadă în fluviu, îl sărută pe frunte.

Pe chipul lui Arthur Bowman trecu o jumătate de surâs și aproape se înfioră când își aminti cum Peevish i-l arătase pe Bufford la bordul lui *Healing Joy*.

Trebuie că Predicatorul vedea lucruri pe care el nu le vedea.

Căpitanul Wright era lungit în cușeta lui. În jurul capului îi fusese legată o cârpă. Bowman închise ușa cabinei și zgomotul ploii se stinse. Se aplecă să ridice sticla de Gordon's Gin care se rostogolise pe jos, îi scoase dopul, trase o dușcă sub ochii lui Wright, apoi îi duse sticla la gură. Căpitanul luă o înghițitură și se strâmbă:

— Apă...

Bowman privi în jur, găsi o ploscă și îi dădu să bea.

— Ce s-a-ntâmplat?

— Musonul. Ne-am lovit de mal.

— Pagube?

— Ceva stricăciuni în greement, dar se ocupă birmanezii de ele, domnule.

Wright încercă să se ridice, dar durerea îl făcu să cadă la loc, se făcu verde și vomită fiere pe piept. Bowman rupse o bucată din cearșaful cușetei și îl șterse.

— Mi-ai nesocotit ordinele, sergent.

— Pentru siguranța navei, domnule.

— Jonca poate să-și reia cursa?

— Afirmativ, domnule.

— Dar eu?

Bowman îl privi în ochi atât cât trebuia. Ofițerul își întoarse capul spre perete, rămase tăcut o clipă, apoi reveni la sergent.

— Trebuie să termini misiunea, Bowman. Ploaia e aici...

— Ce misiune, domnule?

— Ambasadorul lui Min... Spaniolii... Cumpără arme...

— Nu vă aud, domnule. Ce misiune?

Vocea lui îl îmboldi puțin pe Wright.

— Un ambasador al lui Min, pe fluviu... O corabie, peste două zile... Sau o zi... Negociere arme... cu spaniolii, pentru război... Musonul... Războiul... Următorul anotimp uscat... arme spaniole pentru Min... Bowman... mor...

Wright se agăță de cămașa lui Bowman și îl privi cu acea expresie pe care el o cunoștea foarte bine. Sergentul luă mâna căpitanului într-a sa, îi desfăcu degetele crispate de pe țesătură și se ridică, luând cu el sticla de gin.

— Bowman...

Sergentul închise ușa, traversă sala de mese și ieși din nou pe punte.

Peevish debarcase cu o duzină de birmanezi. Predicatorul părea să se facă înțeles, rupea câteva cuvinte din limba lor sau din alta, pe care indienii o înțelegeau. Când jonca fu legată zdravăn de trunchiuri, Peevish se întoarse la bord, urmat de marinarii lui Feng, care aruncau priviri îngrijorate spre pădure.

Bowman ordonă adunarea. Englezi și birmanezi deopotrivă se regrupară în ultimul spațiu rămas liber pe punte, între teugă și tambuchiul dinspre cală.

— Vom construi un adăpost! Doborâți catargul mare peste teugă și

întindeți peste el pânzele ca să facem un acoperiș. Armele și proviziile se întorc în cabina lui Wright! Peevish, pentru că maimuțele par să te înțeleagă, ești șef de șantier. Executarea!

Oamenii începuseră să tremure de frig în ploaie și se agitară ca să se încălzească. Bowman îl luă de-o parte pe Penders.

— Până mâine dimineață trebuie să fim gata. O să treacă un vas. Sau poate în două zile. Va trebui să punem mâna pe el.

— De unde știi asta?

— De la Wright, înainte s-o mierlească. Dar e un vas al lui Min, cu un emisar sau așa ceva la bord. Wright voia să-l aresteze. Ne trebuie nava lor sau ne lăsăm ciolanele pe-aici. Ai vreo problemă să arunci un căpitan în apă?

Penders zâmbi.

5

Noaptea căzuse înainte ca oamenii să-i înțeleagă prezența, într-atât de mult mascase ploaia cerul și înecase orele pe care le petrecuseră desțelenind jonca, demontând pânzele, tăind catargul și așezându-l deasupra punții superioare. Velele ajungeau acum până la parapeți, îmbrăcând toată suprafața punții ca un acoperiș mansardat la marginea căruia trebuie să te apleci. Crengile fuseseră evacuate și trunchiurile culcate peste ambarcațiune împinse la o parte, lăsându-l doar pe cel mai gros, care servea drept pasarelă către țărm.

Bowman autorizase aprinderea focurilor. Pietrele găsite pe mal alcătuiau vetre în care ardeau lemne din șarpantă, apoi crengi de lemn roșu și parfumat. Puseră apă la încălzit ca să fiarbă orez și legume. Când trebuiau să coboare pe mal, mergeau întotdeauna în grupuri de zece oameni înarmați. Reveneau să se ghemuiască sub marele cort de parcă acesta ar fi fost o fortăreață inexpugnabilă când, de fapt, o săgeată, darămite un glonț, putea s-o traverseze dintr-o parte în alta.

În ciuda fumului de la focuri, insectele se învârteau cu sutele în jurul oamenilor, care-și plesneau fețele și se scărpinau nervoși, știind că unele dintre aceste blestemății aduceau febra aerului stricat, malaria, un dușman mai periculos decât soldații lui Min.

În cală, nivelul apei creștea cu aceeași viteză ca fluviul. Un metru și jumătate de când începuse ploaia.

Birmanezii se strângeau de-a lungul parapeților, acolo unde pânzele ajungeau cel mai jos și curenții de aer erau cei mai dezagreabili. Puștile erau așezate în piramide rezemate de ciotul catargului tăiat, de pereții punții superioare și în culoarul acoperit cu pânze. Armele suplimentare, munițiile și proviziile fuseseră depozitate în popotă, a cărei masă mare, ciopârțită, fusese folosită pentru a fierbe orezul. Penders și trei soldați păzeau această Sainte-Barbe[12] improvizată.

Bowman se instalase în cabina lui Wright și savura butelca de

[12] Locul unde erau păstrate piesele de artilerie și pulberea pe vechile nave de război *(n.tr.)*.

Gordon’s. Sticla lămpii era spartă, dar el lăsă uleiul să ardă în fitil, privind luminița. Foamea îi rodea stomacul în care turna regulat câte o gură de alcool, alungându-și oboseala care îl prindea din urmă și fumând o ţigară de foi.

Deschise ușa care dădea în cantină și, când văzu armele, pe cei trei gardieni birmanezi și pe Penders aşezaţi pe jos, cu pălăria chinezească pe cap, avu impresia că e căpitanul unui vas de piraţi. El, Arthur Bowman, cu o ţigară de fiţe între dinţi.

Îi făcu semn lui Penders să vină în cabină, se aşeză înapoi în pat, îi arătă fostului sergent, cu bărbia, cutia de ţigări de foi și-i întinse sticla de gin.

— Dacă mergem până la capăt cu misiunea asta, ai putea să-ţi recapeţi gradul. Poate chiar vei ajunge locotenent.

Penders zâmbi:

— Și tu?

— La fel și eu.

— Doar că Wright a vrut să te ucidă.

Bowman luă sticla înapoi:

— Dacă terminăm misiunea asta și ne întoarcem vii, vom putea spune povestea cum vrem.

— Vom?

— Tu și eu. N-am scăpat încă de aici, dar dacă reușim, de ce să ne întoarcem la Rangoon spunând că l-am aruncat pe Wright în apă? În schimb, am putea fi eroi, mai ales că tipii ca noi nu reușesc niciodată să fie altceva decât sergenţi. Doar dacă reușesc să îndeplinească o misiune importantă.

Penders își luă acel aer care-l irita pe Bowman, ca și când ar fi știut totul un pic mai bine ca el și considera asta amuzant. Avea tonul acela al puștilor care au mers împreună la şcoală și între care există o rivalitate de cartier, ca între un muncitor dintr-o uzină și unul din canalizare.

— Și în ce constă misiunea asta?

Bowman îi povesti tot ceea ce îi spusese Wright înainte de a muri. Fostul sergent suflă scrumul ţigării sale:

— Să arestăm un ambasador al lui Min?

— Oricum ne trebuie o navă. Și, dacă ne întoarcem fără să fi reușit,

suntem buni de ştreang. Ai văzut şi tu ce li s-a întâmplat pescarilor.

Penders se ridică, merse până la fereastra cabinei şi aruncă ţigara.

— În ceea ce priveşte nava, e clar. Dar despre misiunea lui Wright, pe ploaia asta, nu cred.

— Nu-i nevoie să crezi. Asta este ceea ce vom face.

Penders privea afară, la cei câţiva metri de pădure pe care focurile de la bord îi luminau prin pânzele înroşite:

— Tu şi cu mine, sergent, suntem la fel. Puţin îmi pasă să devin locotenent sau să fiu un erou al Companiei. Ce ai spus în cală, cu cuţitul la gâtul puştiului, e tot ceea ce mă interesează: să scap. Şi, dacă găsim o barcă, poţi să te duci să povesteşti ce vrei tu la Rangoon, eu o să merg în altă parte, unde n-a auzit încă nimeni de Londra.

Bowman rânji, cu mâna pe pumnal, gata să sară în spatele lui Penders:

— Un colţ de lume unde să nu existe Compania? Mai vorbim noi când ajungem la evadarea ta. Până atunci, te întorci pe punte şi organizezi turele de pază.

Penders se răsuci. Nu mai zâmbea, dar aerul de superioritate nu-i dispăruse:

— La ordinele dumneavoastră, domnule sergent.

— Şi să mi se aducă mâncarea.

Dimineaţa, ploaia nu încetase. Oamenii nu dormiseră şi rămăseseră lungiţi pe punte, muiaţi, tremurând de oboseală, poate deja şi de febră. Focurile se reaprinseră cu greu şi apa fu pusă la încălzit.

Bowman găsise în cabina lui Feng o pereche de sandale cu talpă de rafie şi o vestă de piele pe care o îmbrăcase peste cămaşă. Urcă până în cabina timonierului şi se aplecă pentru a verifica starea carenei. Vasul rezistase destul de bine, deşi cala era plină de apă. Frânghiile care îl ţineau legat de arbori erau întinse ca nişte corzi muzicale ale unor instrumente. Fluviul urcase cu doi metri şi, de-a lungul carenei, treceau alunecând crengi şi smocuri de iarbă smulse de pe mal. În orice moment, un trunchi putea să perforeze coca şi să-i trimită la fund.

Sergentul coborî înapoi între oamenii somnoroşi. Predicatorul, terminându-şi tura de pază, îi dădu raportul:

— Au plecat nişte birmanezi. Patru. Probabil au coborât pe mal în timpul nopţii.

Sergentul îi privi pe oamenii năuciţi, trânti o înjurătură și trase un picior într-o oală care se încălzea, împrăştiind pe punte apa aburindă și câteva kilograme de orez. Soldaţii desculţi săriră înapoi.

— Adunarea! Atenţiune!

Englezii se aliniară, imitaţi de birmanezi.

— Penders! Vreau la babord doisprezece oameni înarmaţi care să supravegheze fluviul și șase la tribord, să supravegheze pădurea! Trei santinele la prova și alte trei la pupa! Carturi de o oră! Nu vreau să văd niciun ochi care priveşte în altă parte decât în faţa lui!

Luă o macetă din mâinile unui marinar şi plecă de-a lungul parapetului de la tribord. Pe măsură ce avansa, tăia frânghiile care ţineau pânzele, iar acestea se prăbuşiră pe punte. Oprindu-se la o frânghie rulată pe un ţăruş, înfipse maceta chiar alături, în copastie.

— O macetă pentru fiecare parâmă! Când o să dau ordinul, vreau ca toate parâmele de ancorare să fie tăiate în același timp! Peevish, faci inventarul prăjinilor de bambus. Îmi trebuie pentru jumătate din echipaj. Dacă nu-s destule, mergi să le cauţi pe ţărm cu maimuţele tale și cinci oameni. Dacă birmanezii încearcă să fugă, îi ucideți! Și zece oameni la mine! Executarea!

Cu ajutorul scripeţilor, Bowman şi echipa lui ridicară catargul cel mare, îl rostogoliră în fluviu, pe urmă doborâră cu toporul celelalte două catarge și aruncară tot greementul peste bord, pentru a ușura jonca. Goliră puntea, calele și puntea superioară, ridicară baricade de-a lungul parapeţilor cu tot ce găsiseră, amenajând ambrazuri și locuri în care să se instaleze cu prăjinile.

Porunci să se decupeze din vele pătrate de pânză cu latura de un metru, care fură distribuite oamenilor ca să-și protejeze de ploaie muschetele și praful de pușcă.

Reușiră să degajeze trunchiul care străpunsese cabina lui Feng, o echipă de pe ţărm trăgându-l cu frânghiile și alta împingându-l din interior. În alunecare, trunchiul luă cu el și cadavrul chinezului.

Când jonca fu gata, trecuse de prânz. Popota fu repusă în funcţiune în vechea sală de mese, iar stocul de arme și muniţie transferat în cabina lui Wright. Toată ziua, santinelele

supravegheaseră fluviul și pădurea, forțându-și ochii în încercarea de a ghici cea mai mică mișcare în cenușiul acela alunecos care-i făcea să se uite cruciș.

Fu servit orezul, oamenii veniră pe rând să-și înghită rația la loc uscat înainte de a se întoarce la posturi. Când nu erau de pază, se adunau în mijlocul punții, spate-n spate, punându-și pe capete pătratele de pânză. Cei care erau atât de bolnavi încât nu-și puteau face cartul primiră dreptul să doarmă la loc uscat, în cabina lui Feng.

Penders rămase toată noaptea afară cu oamenii, țânțarii și zgomotele pădurii. Maimuțe urlătoare răcneau ca leii, mii de broaște ținându-le un ison strident. Bowman dormi prost în cușeta lui Wright, în mijlocul armelor și gloanțelor.

În zori, doar vântul se potolise, iar ploaia cădea acum vertical într-un sunet mai dulce, de cascadă.

Bowman bău o gură de apă dintr-un butoi așezat sub o pânză impermeabilă găurită, cu senzația că a înghițit un pic de sânge de-al unui dușman.

Oamenii, lipiți unii de alții, dormitau. Cei de pază, cu umerii aplecați, lăsau picăturile să curgă pe ei fără să se miște. Sergentul numără rapid birmanezii lungiți grămadă lângă parapeți. Santinelele, inutile pentru a preveni un atac de noapte, cel puțin îi descurajaseră pe alții să fugă. Îi trase un picior soldatului Buffalo, lungit în fața lui.

— Buffalo, mergi după lemne cu cinci oameni și o să încălziți apă pentru supă. Nu ți-ai uitat consemnele?

Bufford își deschise ochii umflați de înțepăturile insectelor și-și scărpină firele de barbă. Încă sănătos, primul apostol al lui Peevish se ridică:

— Să trăiți! Două focuri pentru o problemă, să trăiți.

— Și fără vânătoare.

— Să trăiți! Fără vânătoare.

Penders era pe dunetă, făcând de gardă cu doi alți oameni.

— Ce facem dacă nu apare nicio navă azi, domnule?

— Mâine transformăm jonca în plută, lăsăm maimuțele în pădure și ne încercăm șansa spre estuar. Trebuie să existe un mijloc de a face chestia asta să plutească în curent timp de două zile.

Penders își plecă fruntea, înclinându-și pălăria împletită, care începea să se deformeze.

— În cazul ăsta, ar trebui să i se spună lui Peevish să zică o rugăciune ca ploaia să nu se oprească. Am putea ajunge până la mare fără să ne vadă nimeni.

Arthur Bowman aprobă în tăcere.

— Dar până atunci ordinele nu se schimbă.

Penders ridică privirea:

— Nu-ți trece dorința asta de a fi erou?

— Cred că e mai bine decât dezertor.

— Bowman, nu-mi explic cum pot deveni eroi oameni ca tine.

— Pentru că oameni ca tine sau ca Predicatorul fac diferența?

Ecoul unui foc de armă ricoșă din copaci. Cei doi se întoarseră spre mal, își ridicară puștile și le armară. Pe punte, toată lumea se uita spre junglă. Zgomotul ploii devenea mai puternic pe măsură ce își ciuleau urechile pentru a ghici ce se întâmplă.

Nu mai urmă vreun alt foc de armă.

Bowman nu-și coborâse încă pușca.

— Le-am interzis cretinilor ăstora să vâneze. Ce naiba fac? Penders, nu te miști de-aici cu santinelele!

Sări pe punte.

— La posturi!

Își ridică arma în poziție de tragere. Oamenii lui îl imitară, îndreptând muschetele spre pădure. Așteptară așa un minut întreg, cu brațele tremurând sub greutatea armelor. Cu obrazul lipit de patul puștii, Bowman clipea pentru a îndepărta apa care-i tulbura vederea. Se întoarse spre cabina timonierului. Penders era cu spatele la el. Bowman se pregătea să strige pentru a-l întreba dacă vede ceva de acolo de sus când fostul sergent își ridică pușca spre amontele fluviului, țintind perdeaua de ploaie, și trase înainte de a urla:

— Velă!

O sentinelă întoarsă spre pădure țipă în același timp:

— Domnule sergent!

Bowman se întoarse.

Bufford și cei trei oameni soseau alergând ca nebunii aruncându-se disperați pe trunchiul care servea drept pasarelă. Soldatul Buffalo

urla:

— Vin!

Pe puntea superioară, Penders își reîncărca arma și cele două santinele traseră la rândul lor. Un glonte porni de pe țeavă, în timp ce cealaltă pușcă declanșă un foc lung și pulberea umedă fâsâi fără să explodeze, degajând un nor de fum alb.

Bowman trase un răcnet:

— La tribord! Foc de voie!

O salvă mătură pădurea încă nemișcată, spărgându-le timpanele. Bowman se repezi în partea dinspre fluviu și privi prin spațiile libere din mormanul de lăzi și saci. O joncă ieșea din ploaie, cu pânzele jos, la treizeci de metri de ei. Siluete de oameni și muschete umpleau parapeții.

Bowman se aruncă pe jos și prima salvă a soldaților lui Min atinse puntea. Câteva santinele căzură, mai multe gloanțe loviră lemnul și ricoșară șuierând. A doua salvă doborî încă doi oameni.

Sus, Penders își pierduse santinelele. Sări pe punte, abandonând duneta prea descoperită.

— Mă ocup eu de pădure, sergent!

Alunecă până la tribord, unde organiză prima și a doua linie.

— Foc!

Zece oameni se ridicară și traseră la întâmplare în fața lor. Se aruncară apoi pe jos pentru a reîncărca, în timp ce a doua linie se ridica. Bowman făcuse același lucru pe partea lui și primele gloanțe engleze atinseră jonca dușmană. Bufford, cu fața deja neagră de pulbere, căzu în genunchi pentru a încărca din nou. Bowman îl prinse de gulerul cămășii:

— Ce s-a-ntâmplat?

— Maimuțele, domnule sergent. Maimuțele care au șters-o! S-au întors cu soldați! Pulberea era udă și n-am putut trage decât un singur foc! Au săgeți și muschete, domnule sergent! Harris e mort! Cred că e mort!

— Câți sunt?

Gloanțele șuierau ca șerpii pe deasupra capetelor lor, așa că se lipiră de lăzi.

— Habar n-am, domnule sergent! Mulți!

Toţi oamenii se adunaseră pe punte, cam cincisprezece de fiecare parte. Primele săgeţi şi gloanţe trase din pădure îi atinseră pe oamenii lui Penders chiar înainte de şoc: parâmele se rupseră şi simţiră cum jonca se desprinse puţin de la mal şi intră mai adânc în curent. Se redresase. Apa din cală se balansă dintr-o parte în alta şi greutatea ei antrenă întreaga navă, care începu să se aplece în partea dinspre fluviu. Timp de o clipă, mai speriaţi de perspectiva de a dispărea în curent decât de atacul luptătorilor Ava, cu ochii pe ultimele odgoane care prindeau jonca de mal, oamenii rămaseră imobili.

Bowman văzu deasupra lui silueta unui soldat birmanez decupându-se în ploaie.

— Duneta!

Jonca îi izbise din spate, iar soldaţii lui Min urcau la abordaj.

Bowman puse un genunchi jos şi îşi ridică puşca. Glonţul îi zbură maxilarul primului duşman care pusese piciorul pe barca lui.

— Babordul cu mine!

Oamenii dinspre fluviu se întoarseră, ţintind în sus, secerându-i pe atacatori.

— Foc de voie!

Bowman se aruncă pe puntea superioară, alergă până la cabina lui Wright şi luă lădiţa cu bombe. Trecu apoi în cabina lui Feng, unde se refugiaseră bolnavii.

— La armurerie! Vă încărcaţi armele şi le aduceţi pe punte! Executarea!

Deschise lădiţa, luă o bombă de două livre într-o mână şi cu cealaltă aprinse un chibrit, dădu foc fitilului şi se aplecă în exterior prin gaura din carenă. Văzu ochiul pictat al joncii lui Min şi braţe şi muschete deasupra provei. Aşteptă ca fitilul să fie consumat pe jumătate şi aruncă bomba, apoi se rostogoli într-un colţ al cabinei, protejându-şi capul cu braţele.

Explozia zgudui tot vasul. Urmă o linişte de câteva secunde, apoi strigătele şi focurile de armă reîncepură. Sergentul aprinse o a doua bombă şi o lansă în acelaşi fel. Abia avu timp să-şi retragă capul în cabină pentru a se ascunde: trei muschete îndreptate spre el traseră şi un glonte traversă bordajul, sfâşiindu-i umărul. Cu lădiţa de bombe sub braţ, fugi spre uşă. A doua explozie îl propulsă până în popotă.

Bufford și Predicatorul își reîncărcau armele, tunurile încinse fumegau în ploaie. Penders trăgea, Colins ținea urlând spre pădure, birmanezii lui Feng se luptau ca turbați. Gloanțele Minié ale puștilor franceze făceau pagube monstruoase, ridicându-i de la sol pe soldații pe care îi atingeau cât de puțin, smulgând brațe și găurind burți, proiectând în ploaia verticală nori de sânge care cădeau înapoi pe pământ într-o fracțiune de secundă.

Lui Bowman nu-i mai rămăseseră decât jumătate din oameni.

— Penders!

Bowman îi aruncă lădița cu bombe.

— Bufford! Toți oamenii de la babord, cu mine!

Se puse în fruntea grupului.

— Baionetele! Și toate armele încărcate!

Oamenii își prinseră la centură pistoalele pe care le încărcaseră bolnavii, apoi întoarseră baionetele ca să le fixeze la țevile muschetelor. Bowman fluieră și-i făcu un semn lui Penders, care aprinse două bombe și le lansă peste dunetă.

Cele două explozii o măturară, mai multe cadavre căzură peste ei, împreună cu bucăți de lemn și de carne. Bowman urlă din toți rărunchii, îngrozindu-și proprii oameni:

— La atac! Abordaj!

Fumul bombelor încă nu se risipise când pășiră peste cadavre și săriră peste prova navei inamice, apărând ca niște diavoli din norul alb. Descoperiră birmanezi aflați în stare de șoc și-i executară pe loc. Panica îi lovise pe soldații lui Min. Bowman își înfipse baioneta în primul care-și azvârli armele la picioarele lui, ridicând mâinile pentru a se preda.

Dinspre pădure se auziră alte două explozii și bucăți de lemn și pământ îi acoperiră. Oamenii lui Bowman continuau să înainteze, ațâțați de sergentul furios care-i comanda.

Bowman îl văzu pe pilot sărind în apă de acolo, de sus, din cabina inamică. Era haos. Un ofițer birmanez trase un ultim foc de pistol, care-l atinse pe Bufford. Sergentul Bowman își apucă arma ca pe o lance și o aruncă din toate puterile, pironindu-l pe ofițer de o ușă. Apoi recuperă o pușcă birmaneză și o armă. Pe punte nu mai erau alți luptători în afară de ei.

Bufford se ridică, ținându-se de burtă. Glonțul intrase în plin și el privea zâmbind masacrul. Sergentul se întoarse spre râu și, împreună cu oamenii lui Penders de pe cealaltă joncă, deschise focul spre pădure.

Toţi oamenii încă în picioare stropiră pădurea cu plumb, cojind arborii și rupând frunzele, până ce Bowman îl auzi pe Penders strigând:

— Se retrag! Opriţi focul! Opriţi focul!

Urechile continuau să le ţiuie, mâinile le tremurau. Își ștergeau sângele de pe faţă fără să ştie dacă e al lor, al unui camarad sau al unui duşman. Nimeni nu voia încă să-şi lase arma, adrenalina le curgea prin vene, teama redevenea mai puternică decât furia oarbă. Încetul cu încetul, zgomotul fluviului şi cel al ploii reveneau, amestecate cu ţipete şi gemete.

Nava lui Min era a lor.

Bowman îi ordonă lui Bufford să lichideze răniţii. Împreună cu trei oameni, se grăbi spre cabine, izbind ușile una după alta. Percheziţionară toată jonca, dar la bord nu mai era niciun om viu și nici urmă de ambasador al lui Min.

Sergentul se întoarse pe epava lui, cât pe-aci să se răstoarne în apă. De la înălţimea dunetei, privi puntea și restul trupei.

Nesiguri, în picioare, șiroind de sânge, o duzină de oameni și cinci sau șase birmanezi își trăgeau sufletul, fixând jungla Ava unde se refugiase inamicul. Pe vreo zece metri, englezii deschiseseră un mic luminiș în pădure, curăţat de gloanţe și bombe. Oamenii își încărcau încă o dată armele, căutând prin buzunare ultimele muniţii. Peevish era încă viu, în chip uimitor, și ridică ochii spre sergent. Bowman, triumfător, invincibil, cu părul udat de sânge, zâmbea și mătura cu o privire satisfăcută acea lume de furie biciuită de ploaie.

Arthur îl văzu pe Predicator la picioarele sale și surâsul monstruos i se lăţi.

Peevish își coborî ochii, se întoarse spre fluviu și se închină.

Bowman se întoarse.

Singurele pete de culoare din peisajul înecat, două perechi de ochi roșii care se apropiau de ei.

Peevish avu această viziune terifiantă a unui Cerber infernal care

ieşea din albia lui Irrawaddy pentru a-și lua luptătorul, sergentul Bowman, și a-l duce la el.

Două alte jonci coborau fluviul.

6

Generalul Godwin şi comodorul Lambert debarcară la Rangoon în 14 aprilie 1852 şi luară oraşul în stăpânire. Douăzeci de mii de oameni ai lui Pagan Min, repliaţi pe colina Singuttara, în jurul pagodei aurite Shwedagon, se predară fără luptă.

Urmând acelaşi plan precum Campbell în 1826, flota se îndreptă apoi spre Irrawaddy şi deveni stăpână a fluviului, ocupând estuarul. Compania domina coastele.

Prins între regatul Siam la est, care nu accepta să rupă acordurile cu Anglia, China la nord-est, şi ea în mâna Companiei, provinciile din nord anexate guvernanţei din Bombay şi coastele ocupate la sud de Godwin, regele din Ava refuză să se recunoască învins. Ajutat de anotimpul ploios, se retrase în nord în capitala sa înconjurată de junglă și inaccesibilă grosului trupelor, unde ţinu piept Companiei până în decembrie. Un război fără luptă, între doi adversari separaţi de cinci sute de kilometri de păduri și munţi.

În golf umblau zvonuri despre posibilele negocieri între Pagan și regatul Spaniei, susţinut de francezi, pentru cumpărarea de arme și materiale care puteau reechipa armata birmaneză. Chiar dacă asemenea negocieri avuseseră loc, Compania stăpânea totuși Irrawaddy și niciun alt ajutor, pe mare sau pe uscat, nu avea vreo șansă să ajungă în Ava.

Dalhousie, la Bombay, așteptă până în decembrie și apoi declară sudul ţării ca fiind teritoriu al Companiei, subordonat guvernatorului britanic. Fără armistiţiu, tratat sau negociere, armata acţionarilor din Londra, acum stăpână a Golfului Bengal până în Malaezia, trasă o nouă frontieră la două sute de kilometri de coaste și luă în posesie o treime din sudul ţării, lăsându-l pe Pagan Min în nord fără resurse.

Încăpăţânarea lui Pagan şi poziţia lui imposibilă determinară disensiuni politice la curte. Cucerind tronul prin asasinarea tuturor fraţilor săi, suveranul se trezi până la urmă cu fratele lui vitreg, Mindon, revoltându-se împotriva sa, susţinut de nababii din Ava.

O dată ajuns în fruntea regatului, Mindon Min, diplomat mai fin decât predecesorul lui, se lansă într-o politică de deschidere faţă de

englezi, negociind în același timp cu celelalte puteri europene pentru a contrabalansa dictatele comerciale ale Londrei. În ziua încoronării sale, în februarie 1853, primind ambasadorii Companiei drept dovadă de bunăvoință, anunță eliberarea tuturor britanicilor făcuți prizonieri în timpul războiului.

La sfârșitul lui martie, cum musonul începuse mai devreme în acel an, trei jonci birmaneze intrară în portul din Rangoon sub o ploaie torențială. Cele trei nave acostară, neobservate în mijlocul zecilor de corăbii comerciale care aglomerau rada. Fură coborâte pasarelele și trei coloane de prizonieri debarcară în indiferența generală, murați până la os, înotând în haine care li se revărsau pe umeri și pe picioare.

O duzină de soldați și un tânăr locotenent îi așteptau pe uscat și îi escortară până la un depozit al Companiei din care fuseseră scoase mărfurile pentru a fi întinse cuverturi. Așezat la o măsuță, un alt ofițer aștepta având în față foi de hârtie, o călimară și o pană metalică. În fundul hangarului, stând în picioare în spatele sobelor de pământ și al gamelelor fumegânde, al ulcioarelor de apă și vin, alți trei soldați îi priveau pe prizonierii eliberați care intrau.

Mindon Min pusese să fie tunși și rași, dar asta nu schimba mare lucru. Dacă unii încă arătau bine – cei care petrecuseră cel mai puțin timp în captivitate –, ceilalți erau într-o stare jalnică, un șir de marionete cocoșate și dezarticulate, care mergeau în linie precum niște boi orbi. Unii șchiopătau, alții își mușcau nervoși buzele între gingiile fără dinți. Ochii le erau înfundați în găuri negre deasupra obrajilor scofâlciți, cu pielea cenușie și ridată. Păreau să fie toți de aceeași înălțime, într-atât erau de îndoiți de șale. Șiroiau de ploaie în fața măsuței și pe măsură ce defilau se forma o baltă de apă prin care își târâiau picioarele goale. Unul câte unul își spuseră numele ofițerului de la măsuță, care le consemna fără grabă pe hârtie data și locul capturării, numele, prenumele, gradul, divizionul, regimentul și batalionul.

Ofițerul întinsese în fața lui unsprezece coli, una pentru fiecare lună scursă de când Godwin și Lambert debarcaseră la Rangoon. În funcție de datele anunțate, alegea foaia corespunzătoare.

După ce-și dădeau numele, prizonierii mergeau printre cuverturi

până la supă, ezitând să străbată singuri acest mare spaţiu gol. Întindeau mâna fără să-i privească pe oamenii care-i serveau, își contemplau gamela plină ochi, strângeau cana de tablă umplută cu vin, se așezau turcește pe câte o cuvertură și își puneau farfuria pe picioare. Se puteau auzi plânsete. Prizonierii se aşezau cât mai departe unii de alţii, fără a îndrăzni să atingă mâncarea și aruncând în jurul lor priviri de pisici jigărite, gata să fugă la prima mişcare. Când alt prizonier trecea pe lângă ei, se aplecau asupra mâncării și o înfundau în gură cu mâinile pline, cât mai repede. Alţii își umpleau buzunarele.

Ofiţerul își ridică ochii, cu pana suspendată în aer. Omul din faţa lui era un adevărat schelet, două oase ascuţite îi ţineau loc de umeri și chiar craniul părea să i se fi micşorat.

— Ce dată ai spus, soldat?

Omul își umezi buzele. Vocea îi era slabă.

— 17 aprilie 1852.

Ofiţerul luă foaia cu luna aprilie, pe care nu era trecut încă niciun nume. Își înmuie pana și întrebă:

— Numele?

Omul își înmuie din nou buzele:

— Edmond Peevish.

Ofiţerul scrise numele pe hârtie și apoi ridică privirile râzând:

— Băiete, ești cel mai vechi prizonier din războiul ăsta!

Soldatul zâmbi, arătându-și dinţii negri, și articulă cu vocea lui șuierătoare:

— Dumnezeu să vă binecuvânteze. Suntem zece.

Ofiţerul întoarse capul spre coadă și văzu alţi oameni în spatele lui Peevish, despre care se întrebă dacă erau cu adevărat oameni, dacă erau chiar vii sau doar fantome.

Pe pagina lunii aprilie, unul câte unul, scrise zece nume sub aceeași dată:

Edmond Peevish.
Peter Clemens.
Edward Morgan.
Christian Bufford.

Erik Penders.
Frederick Colins.
John Briggs.
Horace Greenshaw.
Norton Young.
Sergent Arthur Bowman.

II

1858

Londra

1

La 1 iulie, în Piccadilly, în spatele zidurilor de la Casa Burlington, membrii Societăţii Linneane[13] se reuniră pentru o prelegere excepţională. Biologi, zoologi, botanişti şi antropologi aşteptau în faţa uşilor de la marea sală de conferinţe, acoperindu-şi gura şi nasul cu batiste mentolate.

Wallace14 urma să-şi prezinte articolul despre *Tendința varietăților de a se diferenția indefinit față de tipul original,* confirmându-se zvonul că Darwin nu va fi acolo, copleşit de moartea tânărului său fiu, răpus de scarlatină. Wallace se angaja să citească opera lui Darwin: *Despre variația ființelor vii în stare naturală, despre mijloacele naturale de selecție, despre comparația raselor domestice și despre adevăratele specii.*

De luni de zile, discuţiile se învârteau în jurul descoperirilor lui Wallace şi Darwin şi un parfum de mister înconjura noile teorii, despre care se spunea că sunt radicale. Totuşi, ţinându-se cât mai departe de ferestrele călăfătuite ale Casei Burlington, savanţii erau, în ziua aceea, preocupaţi de un alt subiect: în spatele batistelor parfumate, nu vorbeau, cu voce joasă, decât despre ameninţarea epidemiilor.

Unii îşi alinau temerile evocând ultimele teorii ale lui Snow despre bacteria holerei, care ar fi transportată de apă, şi nu de aer, dar existenţa acesteia rămânea să fie dovedită însă, în faţa spaimei de miasme, cercetările lui Snow nu strângeau decât denigrări, fără a micşora îngrijorările.

Holera era în aer, despre asta nu era nicio îndoială.

Un jurnalist de la *Morning Chronicle* trecea printre profesori, cu un carnet în mână, întrebându-i despre riscurile de contaminare şi sistemul de canalizare londonez, încercând să obţină răspunsuri la întrebarea pe care toată lumea şi-o punea de două săptămâni: când se

---

[13] Societate fondată în sec. XVIII şi dedicată studiului şi promovării informaţiilor care ţin de istoria naturală, evoluţie şi taxonomie *(n tr.).*

[14] Alfred Russel Wallace, naturalist, explorator, geograf, antropolog şi biolog britanic *(n.tr.).*

va sfârşi toată nebunia?

Dacă era uşor să-ţi explici cum începuse, niciun om de ştiinţă nu îndrăznea să avanseze vreo soluţie şi nici nu risca vreun pronostic cât de vag. Singurul indiciu din care jurnalistul putu să tragă o concluzie era faptul că savanţii reuniţi azi erau mai puţini decât de obicei, o parte dintre ei fiind deja fugiţi din capitală.

Lyell şi Hooker, organizatori ai conferinţei, traversară culoarul în ritm rapid. Se deschiseră uşile sălii mari şi toată lumea se precipită înăuntru cu speranţa că mirosul va fi mai puţin pătrunzător acolo.

Jurnalistul termină de mâzgălit câteva notiţe şi intră la rândul lui să se instaleze în sala mai mult goală.

Putoarea era la fel de grea ca în exterior.

Haznalele nu mai erau la modă. De câţiva ani, bogătașii își instalau în casă apă curentă şi toalete individuale. Apa era pompată din Tamisa, curgea prin tuburi şi, o dată murdărită, se deversa în canalizare, reluând drumul fluviului.

Iarna fusese uscată şi primăvara caldă. În luna mai, nivelul Tamisei scăzuse deja în mod alarmant. În iunie, temperaturile atinseseră valori record şi fluviul începuse să sece. La robinet, apa pompată își schimbase culoarea şi canalele, prea uscate, începuseră să se umple sub afluxul deşeurilor suplimentare. Chiuvetele, băile şi toaletele se înfundaseră, în grădini trebuiseră să fie săpate din nou haznale și, la sfârșitul lunii iunie, se dublase numărul vidanjorilor care mai înainte fuseseră trimişi în şomaj de apa curentă.

Tomberoanele lor traversau noaptea străzile, roţile cu șine de metal lovind pavajul, cu lămpi agăţate de prăjini care luminau sărăcăcios bătrânele gloabe obosite, încărcăturile de rahat și oamenii fără formă, îmbrăcaţi în cămeşoaie lungi care le ajungeau până la cizme. Treceau în tăcere pe lângă porţile capitalei, la fel cum, cu douăzeci de ani înainte, prizonierii transportau către gropile comune cadavrele marii epidemii de holeră. Își goleau cărucioarele pe câmpie, se întorceau în oraș, reîncărcau și se întorceau în câmp, și tot așa până în zori, când ţăranii le plăteau munca. Doi şilingi şi cinci pence tomberonul de îngrăşământ. Preţurile căzuseră atât de repede că vidanjorii trebuiseră să se angajeze. Londra avea atât de multe

excremente de oferit încât cursurile se prăbușiseră. Scotocitorii invadaseră piața. Canalele erau atât de uscate încât trebuiau să sape cu lopata și să trieze mocirla prin sită. Ca să găsească tot ceea ce cădea din buzunare în gurile de canal, sau toate lucrurile pe care oamenii le aruncau pentru a scăpa de ele, acum săpau cu târnăcopul și umpleau căruțe pe care le vindeau și ei grădinarilor.

Oraşul angajase la rândul lui braţe de muncă suplimentare, dar, fără apă pentru a fluidiza canalizările, munca nu folosea la nimic și canalele se umpleau până în înaltul bolţilor.

Temperatura continuase să crească și Tamisa până la sfârşitul lui iunie se îngroșase până devenise o lentă scurgere de lavă putredă. Deşeurile uzinelor, deversate în aceleaşi canale sau direct pe câmp, se acumulau în straturi negre şi grase. Resturile de la abatoare pluteau la suprafaţa fluviului solidificat. Carcase de vaci şi oi, încleiate în mâl, treceau încet prin faţa noului Parlament din Westminster. Labele scheletelor se ițeau în aer ca pe un câmp de luptă abandonat și corbii veneau să se așeze pe ele. Dura o jumătate de zi până când coarnele unui bou de la orizontul Podului Lambeth ajungeau să treacă pe sub ferestrele Camerei Lorzilor şi să dispară sub Podul Waterloo.

Se spunea că în unele locuri fluviul putea fi trecut pe jos.

Pe 2 iulie, canicula atinse temperaturi nemaivăzute și întreg orașul fu acoperit de un miros ca al unui cadavru gigantic.

De-a lungul malurilor, se blocau ferestrele.

Străzile erau goale, navigaţia ca și întreruptă. Câteva vaporașe cu aburi, destul de puternice, puteau încă să avanseze prin mocirlă, zbaturile lor proiectând jerbe negre, dar absenţa vântului interzicea deplasarea corăbiilor cu pânze. Bacuri și bărci, împinse cu prăjina, reușeau încă să se deplaseze, dar nimeni nu voia să le închirieze.

Bogaţii părăseau oraşul pentru reşedinţele lor de la ţară sau plecau la malul mării. Tribunalele își scurtau ședinţele, oamenii erau judecaţi în câteva minute, primind graţieri nesperate sau, pentru o mică greșeală, sentinţe de ucigași, pronunţate de judecători care alergau între două coridoare cu o batistă la nas.

Nu se mai ţineau şedinţe la Parlament.

În uzine, cazanele cu vapori, peste căldura caniculară, degajau mirosuri despre care se credea că sunt mortale. În vreme ce cursul

îngrășămintelor se scufunda, cel al apei potabile exploda. Fântânile publice secau. Apa curată din izvoare și puțuri, scoasă departe de albia Tamisei, transportată și vândută la preţ de aur, devenise prea scumpă pentru muncitori. Lucrători prost hidrataţi mureau în oţelării.

Poliţiştii metropolitani băteau caldarâmul, patrulând pe trotuarele pustii. Oraşul părea în stare de asediu sau după o revoltă, când armata a atacat, furia s-a stins şi s-au strâns corpurile victimelor. Tălpile cu blacheuri metalice ale poliţiştilor răsunau pe străzile abandonate, înlocuind zgomotele ciocanelor şi ale ţesătoriilor. În faţa birourilor companiilor de apă se adunau grupuri de femei şi bărbaţi, din ce în ce mai numeroşi, care-i apostrofau pe oficialii urbei. Poliţiştii îi respingeau până în mahalalele lor, unde situaţia era cea mai dificilă. Pe străzile joase, canalizarea trecea prin jgheaburi, prin grătare şi umplea străduţele şi aleile cu un noroi oribil. În pivniţele unde se înghesuiau familii întregi, sub nivelul străzilor, copii în zdrenţe se bălăceau până la glezne în dejecţiile capitalei.

Câteva siluete rare alergau ca nălucile, alunecând pe lângă râuri, ieșind pe o ușă pentru a dispărea în spatele alteia, ca niște spioni care poartă mesaje înainte de o bătălie.

Nebunia punea stăpânire pe oraș: cum să te ferești de aerul pe care îl respiri?

Peste mirosul insuportabil și frica de boli se instalau ura și calomnia. Se căutau țapi ispășitori. Chinezii, se spunea, sunt prea tăcuți. Pakistanezii zâmbeau, evreii făceau afaceri. Bogătanii o duceau prea bine. Papistașii cloceau ceva în colțul lor. Armata urma să înconjoare cartierele, totul făcea parte dintr-un plan. Existau locuri în Londra care încă miroseau bine. Vidanjorii lucrau pentru bogătași, așa că deversau noaptea tomberoanele în cartierele săracilor, ca să-i îmbolnăvească doar pe ei.

Singurul comerţ care încă înflorea era cel al vânzătorilor de ţesături. Când magazinele lor se goliră, oamenii folosiră scânduri, saltele sau mobile pentru a baricada ferestrele.

Restaurantele și hanurile se închiseseră.

Uzinele funcţionau cu încetinitorul și portul Londrei își încetase aproape orice activitate. Navele companiilor nu mai urcau dincolo de

Leamouth și North Woolwich. Mărfurile erau descărcate în aval, acolo unde mareele Canalului Mânecii erau suficient de puternice pentru a permite navigaţia și a dilua curentul dens al fluviului negru. Docherii erau șomeri și cheiurile Londrei rămăseseră pustii.

În noul port Saint Katharine, magaziile goale erau sub lacăt, iar hoţii, zilierii, jefuitorii și cerșetorii dispăruseră. Bandele din East End așteptau, ca toată lumea, ca portul să reînvie, ca Londra să fie eliberată de această teroare și să se poată întoarce la treabă.

În această atmosferă de tensiune și inactivitate, toate brigăzile de poliţie din Londra primiseră ordinul să se arate și să fie vigilente, pentru a sugruma din fașă cele mai mici incidente. La nicio oră din zi sau din noapte nu mai exista vreo stradă pe care să nu vezi casca sau lanterna unui poliţist. Iar fluierele lor își răspundeau unul altuia în tot orașul.

Dacă infernul avea un miros, nu putea fi diferit de cel al orașului, iar ideea începea să-și croiască un drum al ei: Londra se transforma complet în infern, în spatele acestei pedepse divine trebuia să existe o justificare ascunsă, un păcat monstruos. Unii predicatori anunţau că marea putoare nu era decât începutul, că blestemul era etern și miasmele – primele răni ale unei pedepse și mai terifiante care urma să se abată asupra Angliei.

În Londra, lumea se ruga mai intens decât o făcuse de mult timp.

Supraveghetorii brigăzii marine din Wapping continuau să patruleze în Docklands, ca și colegii lor din Blackwall și Waterloo, deși de fapt nu mai aveau nimic de făcut acolo. Puși să vegheze navele, descărcarea mărfurilor și activitatea bandelor, mergeau în lung și-n lat pe cheiurile pustii cu bastoanele în mâini.

În brigada Tamisei, finanţată de companii, cei mai mulţi erau veterani din colonii. Un fel de retragere în muncă acordată unor soldaţi meritorii sau nevoiași, plătiţi la rabat. Încă de la crearea brigăzii, recrutarea se făcea astfel în mod tradiţional și administraţia metropolitană n-avea nimic de spus. Acești poliţiști aveau o reputaţie specială și răspundeau la fel de bine la ordinele administratorilor de companii ca la cele ale ofiţerilor de poliţie.

Deși mirosul nu era mai suportabil pentru ei decât pentru ceilalţi

locuitori, cel puţin erau obişnuiţi cu genul acela de căldură. Pentru unii, nici putoarea generală de cadavre nu era necunoscută. Doar că avea proporţii neobişnuite şi evoca, la o scară dementă, un morman de indieni sau de negri spintecaţi într-o zi însorită, la o latitudine tropicală.

Gardianul O'Reilly, veteran al Companiei Indiilor de Vest, grăbi pasul când auzi clopotele de la Whitechapel anunţându-i sfârşitul rondului. Se grăbea să se întoarcă în postul de la Wapping, un mic imobil de cărămidă ridicat chiar pe marginea fluviului. Era aproape şase seara când intră pe o străduţă din zona Execution Dock, la câteva sute de metri de post, mergând în ritm alert.

Spânzurătoarea ridicată la marginea Tamisei nu mai era folosită din anii 1830, dar amiralitatea o lăsase ca semn de avertisment. Un ponton avansa pe piloni deasupra apei şi spânzurătoarea din lemn înnegrit îşi arunca umbra subţire pe fluviul nămolos.

O'Reilly îşi amintea de ultimele execuţii şi de mulţimea care se înghesuia când, puşti fiind, venise să vadă un pirat legănându-se la capătul spânzurătorii. Dacă uciseseră ofiţeri englezi, condamnaţilor li se oferea un ştreang scurt. Cum nu cădeau de la o înălţime suficient de mare, şocul nu le rupea gâtul şi mureau încet, dând din picioare. Erau spânzurările pe care le prefera toată lumea.

Nişte puşlamale se jucau pe vechiul ponton, nişte hămesiţi în zdrenţe pe care mirosul nu părea să-i deranjeze mai mult decât pe un veteran al Indiilor de Vest. Cerşetori, hoţi de buzunare, curieri ai bandelor, indisciplinaţi şi orfani, aceşti copii erau o plagă a Docklands pe care inactivitatea portului îi aruncase în şomaj. Paraziţi ai fluviului şi ai comerţului său erau cei dintre care poliţiştii din Wapping găseau în fiecare an o duzină de cadavre, prinse între vreun chei şi o carenă, între barele unui grilaj sau într-o plasă pescărească. Uneori erau găsiţi, de asemenea, brăzdaţi de lovituri de cuţit. Bandele erau în război permanent şi reglările de conturi se terminau de obicei cu morţi.

— Ştergeţi-o de acolo!

Puştii se agăţau de balustradele găurite de carii ale spânzurătorii, mergeau pe deasupra mlaştinii jucându-se cu umbrele lor, pe care le făceau să alunece până la cea a spânzurătorii. Nu-i acordară nicio

atenţie poliţistului. O'Reilly făcu doi pași spre ei, ridicându-și bastonul, drept care copiii o șterseră.

— O'Reilly, irlandez de rahat!

— Curul tău e ăla care pute, O'Reilly!

— Caraliii sunt ciuma și holera!

— Copoii la spânzurătoare, bogaţii la canalizare!

O'Reilly îi înjură până ce dispărură, apoi își reluă drumul spre post. Alţi gardieni se îndreptau spre Wapping High, la fel de grăbiţi ca irlandezul.

Punându-și căștile și bastoanele pe mese, se instalară pe scaunele din sala postului de pază.

Superintendentul Andrew îi aștepta, fumând o pipă cu tutun oriental care adăuga atmosferei irespirabile o greţoasă nuanţă dulceagă. Își chestionă oamenii unul după altul, iar aceştia nu se oboseau să-și deschidă carnetul de rond pentru a-și da raportul. Rondurile fuseseră extinse pe străzile Aldgate și Whitechapel, care înconjurau Docklands. Se semnalaseră altercaţii, dispute între soţii și soţi beţi, cetăţeni care se încăierau acuzându-se reciproc că-și golesc oalele de noapte în curtea vecinului. Câteva furturi și spargeri de magazine, bătrâni speriaţi pentru siguranţa lor. Toţi cei care aveau oarece bunuri erau îngrijoraţi din pricina celor care nu posedau nimic.

Soseau turele de noapte și sala se umplu. Era tot mai înghesuită și mai caldă. În faţa agenţilor săi obosiţi și exasperaţi, Andrew ţinu un discurs ca să le explice că situaţia n-o să dureze, că lucrurile or să-și regăsească în curând cursul normal. Învățase să se descurce cu acești agenţi cu caractere dificile care, în ciuda puţinelor avantaje pe care le aveau slujind la doi stăpâni, comerţul și statul, erau totuși mândri să continue să lucreze pentru companii. Orgoliul lor îl făcea să se amuze puţin, dar măcar tipii aceia știau să asculte de ordine și nu se plângeau prea mult.

Andrew trase din pipă, cercetând sala din priviri:

— Unde e Bowman?

Oamenii se întoarseră spre el ridicând din umeri.

— E de zi sau de noapte săptămâna asta?

Nu obţinu nici acum vreun răspuns și își strânse dinţii pe

muştiucul pipei.

Clopotele bisericilor sunară deasupra acoperişurilor. Arthur Bowman ieşi din depozitele de vin ale Corney Barrow, înghiţi un gât de gin, îşi strecură sticla plată sub cămaşă şi coti la dreapta pe pustia stradă Thomas More. Oamenii nu ieşeau decât târziu, la căderea nopţii, când temperatura scădea un pic, pentru cumpărăturile cele mai urgente. Vitrinele erau capitonate, acoperite cu draperii sau scânduri care erau udate regulat, pentru că se spunea că miasmele trec mai greu prin apă. Vânzătorii, chiar dacă se îndoiau de eficacitatea manevrei, se apucaseră cu toţii s-o facă atunci când clienţii începuseră să aleagă doar buticurile stropite. Scoteau găleţi de apă din puţuri şi fântâni spurcate şi-şi udau magazinele cu lichidul maro.

Bowman coti pe strada Chandler şi zări în colţul străzii Wapping mica faţadă de la Fox and Hounds şi lampa aprinsă deasupra uşii. Nu răspândea nicio lumină în cea a zilei, dar semnala că stabilimentul e deschis.

Uşa fiind închisă cu cheia, ciocăni de mai multe ori şi auzi zăvorul scârţâind. Mitchel, servitorul de la Big Lars, îşi acoperi nasul şi se dădu la o parte ca să-l lase pe sergent să intre. Închise în urma lui şi puse la loc o portiţă improvizată de care erau agăţate diverse mânere de unelte cu ţesături atârnate de ele. Îl lipi de tocul uşii, luă o găleată cu apă şi o aruncă pe draperii.

Lars era probabil un adept al teoriei apei, numai că o împinsese, puţin mai departe şi decisese că fără îndoială stropirea era mai eficientă când o făceai direct înăuntru.

Şase sau şapte clienţi erau la bar, ultimii pe care mirosul infernal şi găleţile de rahat aruncate pe pereţi nu-i puteau împiedica să le fie sete.

— Mitch, nenorocitule, nu mai azvârli chestia aia!

Lars, patronul lui Fox, cu un jurnal deschis pe tejghea şi o cârpă umedă acoperindu-i nasul, interveni:

— Preferi să te alegi cu holeră, tâmpitule?

Apoi, cu o mişcare de cap, îl salută pe Bowman, care se instala la masa lui. Patronul luă o halbă de pe etajeră, o umplu de la pompă cu

bere de culoarea ambrei, o puse pe tejghea și Mitchell o duse până la masa polițistului.

Când Bowman o termină, Lars îi mai puse una.

Big Lars fusese caporal în Indiile de Vest și traficase destule mirodenii și blănuri ca să poată cumpăra acest *pub* amărât când se pensionase. O tejghea de lemn luminată de două lămpi cu ulei, patru mese și lumânări stinse, o pompă de bere, butoaie de vin, o trapă în spatele tejghelei, pe trapă Big Lars și dedesubt o pivniță din care nu ieșise niciodată vreun pahar gratis.

Locul era sigur, interzis negrilor, indienilor, pakistanezilor, cerșetorilor dacă n-aveau cumva trese vechi prin buzunare, semn că fuseseră soldați, mahomedanilor, chinezilor, celor cu sânge albastru, pieilor roșii și tuturor celor cărora nu le conveneau interdicțiile astea. Agățată pe zid, deasupra patronului, o vulpe împăiată, cu toți dinții la vedere, privea spre intrare.

Bowman începu a treia halbă, așezat la masă, primind pe picioare doar un pic din lumina lămpilor de la bar. Berea brună a lui Lars era exact atât de rea pe cât se spunea, dar în căldura ambientală părea aproape proaspătă. Patronul lui Fox, cu vocea sufocată de cârpa care-i acoperea gura, țipă:

— Mitch, jigodie retardată! Lumânarea sergentului!

Mitch se repezi, aprinse lumânarea de pe masă fără a îndrăzni să-l privească pe cel numit aici „sergentul" și se întoarse la bar să aibă grijă de ceilalți clienți.

Lars urma să citească ziarul.

Îi trebuia o zi întreagă ca să citească *Morning Chronicle,* pe care îl păstra de obicei pentru seară, ca să-l împărtășească și clienților care veneau să se informeze în timp ce beau. Se uita strâmb timp de cinci minute la un singur paragraf, pe urmă ridica privirile și traducea după capul lui ce înțelesese, în așa fel încât să priceapă și obișnuiții locului. Azi, articolul părea să-i dea mai mult de furcă, pentru că Lars era aplecat deasupra lui de mai bine de un sfert de oră, chiorându-se și revenind mereu, urmărind cuvintele unul după altul cu vârful degetului. Apropie în sfârșit o lampă și îndreptă paginile spre lumină.

Începu cu titlul:

— *Prelegere la Societatea Linneană, în prezența profesorilor Lyell,*

Hooker și Wallace: „Natura în război!”

Capetele se ridicară deasupra paharelor, iar Mitch clipi și-și contemplă patronul, care se cufundă înapoi în articol:

— *Timp de o oră și jumătate, ieri, la Casa Burlington, profesorul Alfred Wallace, biolog, a prezentat în rezumat bazele unei presupuse noi teorii științifice care, la fel ca aceea a profesorului Charles Darwin, privește originea speciilor animale.*

Liniștea era totală în sala de la Fox. Clienții lui Lars făcuseră ochii mari ca niște funduri de sticlă.

— Ce-i cu articolul ăsta!? Nu mai ai altceva în foaia aia a ta?

Big Lars ridică ochii:

— Am citit deja restul. Mă lași să continui, jigodie? E un articol de fond!

— Ăsta? Chiar că profund, mda. Nu-nțeleg nimic din titlu.

— N-ai *Gazette,* Lars? Pe cine-au mai spânzurat?

— Și canalele, ă? Când o să le desfunde, canalele?

— Gura!

Patronul citi din nou articolul timp de alte cinci minute. Mitch aduse halba goală a lui Bowman, Lars o umplu la loc și își puse din nou degetul pe ziar:

— Ha! Uite!

Ridică iar capul spre clienți, satisfăcut:

— Articolul zice că tipii ăștia de la conferință nu cred în Dumnezeu! Pentru că există păsări pe insule și iepuri în Papua care nu sunt destul de mulți ca să trăiască, deși se-mperechează în draci!

Urmă o tăcere.

— Ești sigur că ai citit bine?

— Lasă-mă să zic mai departe! Deci, iepurii nu sunt suficient de numeroși, chiar dacă fac mormane de pui, și asta pentru că natura e în război... În război cu ea însăși! Asta zic ei.

Un bețiv își scoase nasul din bere:

— Nu văd legătura cu Dumnezeu.

Lars își puse mâinile în șolduri:

— Dobitocule!

Citi din nou câteva rânduri.

— Uite! Pentru că natura e în război și pentru că animalele, între

ele, scapă de cele mai slabe, și pentru că alea mai tari supraviețuiesc!

Zâmbiră și turnară pe gâtlejuri înghițituri de bere.

— Și asta-i noua teorie?

— Păi, da, la naiba!

— Mda. Trebuia să mă fac profesor.

Doi clienți pufniră. Big Lars continuă:

— Și ăștia, cei mai tari, de exemplu iepurele care fuge cel mai repede sau pasărea care zboară cel mai repede ca să găsească haleală...

— Tot nu văd legătura cu Dumnezeu.

— Cu războiul sunt de acord, dar în rest...

— Tăceți!

Lars termină paragraful și ridică un deget:

— Aha! Deci, cei care merg mai repede fac iepurași și puișori care și ei merg mai repede, pentru că e ereditar!

Un bețiv își așeză la loc halba:

— Ereditar?

— Adică trece de la părinți la copii, în burta mamei, ca și prostia!

— Aha...

Lars începea să se înflăcăreze:

— Și aici e legătura cu Dumnezeu, pentru că Darwin și ăstălalt, Wallace, spun că animalele și toate celelalte ființe vii, în războiul din natură, dacă păstrează ce le convine mai bine, să meargă repede ori să aibă urechi mai mari decât tovarășii lor, prin asta evoluează!

Patronul lăsă un moment de tăcere, considerând că faza cu evoluția o să aibă un oarece efect asupra asistenței. Dar nimeni nu reacționă și clienții de la Fox așteptau continuarea. Până la urmă, Lars smulse cârpa care îi acoperea gura. Vocea lui răsună dintr-odată mai tare și, când se aplecă în față, clienții lui se traseră înapoi pe scaunele lor de bar:

— Evoluția! Nu înțelegeți nimic, tâmpiților!? Asta-nseamnă că iepurii și păsările, cu foarte mult timp în urmă, nu erau la fel, că au evoluat și că speciile de iepuri s-au schimbat!

Liniștea fu punctată de câteva înghițituri. Nu pentru că băutorii de la Fox ar fi renunțat la subiect, dar îi interesa totuși din ce în ce mai puțin. Împinseră halbele goale în fața lor și Lars făcu din nou plinul.

— Stau și mă-ntreb de ce mă mai obosesc să vă citesc știrile.

Puse halbele pe tejghea și luă iar ziarul, pe care îl ridică într-o mână și-l bătu cu dosul celeilalte:

— Nu înțelegeți? Asta înseamnă că Darwin nu crede că Dumnezeu a creat iepurii așa cum sunt azi! Că n-a făcut asta în șapte zile și că, la început, iepurii, dacă El i-a făcut, nu erau bine puși la punct!

Lars izbucni în râs și faza cu iepurele păru să funcționeze, pentru că alte râsete, ezitante, începură să-i țină isonul. Simțindu-și auditoriul mai atent, continuă:

— Și ziaristul de la *Morning* tot asta spune, că Darwin, chiar dacă n-a zis-o, crede că nici oamenii, la început, nu erau ca noi, că am evoluat!

Toți cei de față, din ce în ce mai îmbibați, explodară de râs. Acum, Big Lars își ținea publicul în mână și îi umplu lui Bowman a patra halbă fără să se oprească din vorbit:

— Ăștia de la *Morning* sunt turbați! Spun că ce-a spus el, Darwin, e că, înainte, mama ta sau tatăl tău erau poate oameni neterminați, ca negrii, gălbejiții sau indienii!

Râsetele se opriră brusc și își aruncară priviri îngrijorate. Unii aveau obrajii umflați și păreau gata să sară în aer.

— Așteptați! Așteptați, jigodiilor, că nu e tot!

Lars își lipi nasul de articol și reciti ultimele rânduri cât de repede putu:

— Așa! Uite, asta e! Wallace zice că n-am terminat de evoluat!

Un tip mai beat decât ceilalți sau mai puțin deranjat să aibă un tată negru începu să se sufoce de râs. Lars se abținea, ca să poată să continue:

— Wallace zice că o să mai evoluăm și că o să ne întrajutorăm! Să ne întrajutorăm! Și că peste o mie de ani vom avea o societate perfectă! Cu un guvern SOCIALIST!

Cel care se sufoca se prăbuși de pe scaun, ceilalți scuipară o gură de bere pufnind în halbe și împrăștiind spuma. Lars își lovea coapsele, iar bătrânii militari dădeau cu capul de tejghea. Se răsuceau de râs în lumina lămpilor, de parcă ideea de a avea negri drept strămoși, plus anticiparea unei lumi solidare și juste, era tot ceea ce auziseră mai caraghios de la promisiunea măririi salariilor încoace.

Mitchell, care nu înțelegea totul, dar îi plăcea să râdă, stătea la capătul barului și îi privea zâmbind. Lars nu mai avea aer și râdea cu lacrimi:

— Ăsta, Wallace ăsta, o să-l invit aici să ne distreze! O să ne explice cum e natura în război, tâmpitul ăsta, și cum o să ajungă toţi socialiştii ăia de la Westminster! Ah, dobitocul! N-o să mai aibă nevoie nici să-și plătească berile!

Promisiunea unui tur din partea patronului îi termină pe cei care încă mai reușeau să respire. Lars se întoarse spre fundul sălii:

— Douăzeci de ani de cercetare ca să ajungă aici! Ce penibil, nu, sergent? Ce zici tu de războiul naturii și de strămoșii noștri, maimuțele?

Feţele amuzate se întoarseră spre masa lui Bowman, în vreme ce Lars își ștergea ochii cu cârpa lui îmbibată de apă cafenie. Râdeau urmărindu-l pe Bowman cum își termină halba, așteptând să vadă ce va zice, el, soldatul veteran din Indii, despre prostia asta cum nu mai auziseră una de mult. Pentru că Bowman ascultase de la început, în colțul lui, dar nu fusese auzit râzând. Nu era genul vorbăreț, dar despre o chestie ca asta era interesant să auzi ce credea, cu gura lui strâmbă și degetele tăiate, care nu invitau la discuție. Nici ochii, de altfel, nu erau mai îmbietori, ascunși în spatele unor sprâncene care nu puteau fi văzute niciodată ridicându-se pe frunte. Nu-i cunoșteau prea bine istoria, dar prezența lui le devenise familiară, chiar dacă după atâția ani încă inspira teamă. Lars vorbea uneori despre asta. Sergentul Bowman nu era nici măcar un dur, era altceva: un pericol.

Dar aveau și chef să-l audă pe Bowman, pentru că despre războiul lui Darwin și Wallace din sălile de conferințe aristocratice aveau dreptul să râdă un pic, uitând de tot restul, de războaiele adevărate și de orașul cel mai bogat din lume care puțea ca un cadavru.

El, Bowman, ascultase. Acum ce avea de zis?

Lars fu primul care se opri din hlizeală și doar Mitchell, cu mutra lui de retardat, își mai etala dinții cariați. Ceilalți, cocoșați pe scaune, își aplecaseră din nou capetele asupra băuturii.

Bowman avea ochii fixați în lemnul mesei, cu brațele îndepărtate și mâinile strânse pe marginea tăbliei. Figura i se umflase deasupra lumânării și o linie de lumină galbenă îi străbătea fruntea, urmând

cuta cicatricei care-i oprea ridurile.

Se ridică, își răsturnă scaunul, traversă sala de la Fox și își încurcă mâinile în portic și țesături, sfârșind prin a smulge totul înainte de a trage zăvorul.

Afară, umbrele imobilelor acopereau drumul, alergau pe trotuare și urcau pe fațade ca o apă neagră. Bowman coti pe Strada Reardown și traversă pasarela Waterman. Se înfundă pe străduțe, ajunse în China Court și o luă pe o alee aglomerată de perdele întinse pe frânghii. Dădu la o parte țesăturile umede cu mâinile și se opri în fața unei lăzi de lemn pe care ardeau bețigașe parfumate. Bătu cu pumnul în scândurile vechi ale unei uși, lângă bețișoarele chinezești.

Un chinez deschise.

Gardianul Bowman urmă un culoar, prin ușile crăpate zări femei cosând, copii întinși pe rogojini, fețe ca luna și ochi negri, corpuri pe jumătate dezbrăcate și strălucind de sudoare. În fața lui se deschideau uși, traversa străduțe, plonja din nou în măruntaie de clădiri, până la o nouă ușă, păzită de doi chinezi care se ridicară văzându-l că se apropia. Deschiseră înaintea lui și intră într-o încăpere cu tavanul jos, cu rânduri de băncuțe, culcușuri acoperite cu rogojini și covoare, mici perne pătrate, corpuri lungite unele lângă altele în căldură și fum, cu ochii rotunzi fixați în plafon. Spirale albe ieșeau din gurile deschise, cu buze uscate, care nu mai aveau nevoie să bea. Bulinele de opiu pârâiau în pipe. Un chinez cu burta mare, strânsă într-o tunică albă, lungă, se înclină în fața lui, cu mâinile împreunate, și îi indică un pat. Bowman se instală între alți doi englezi cu ten cadaveric.

Un bătrânel cu buze negre, înfiorător de slab, cu fesele și sexul ascunse de o pânză înnodată, îi scoase încălțările.

Chinezul în tunică pregăti o pipă și se apropie de polițist. Arthur mușcă muștiucul, inspiră cât putu de lung și închise gura. Chinezul se ridică și salută din nou.

— Alungare gânduri rele, domnule sergent Bowman. Alungare gânduri rele.

Bowman deschise larg gura, dar în locul unui strigăt scoase fumul alb pe care, fără să-l sufle, îl lăsă să se ridice în aerul saturat al casei de opiu.

Vocea îi era păstoasă și se stingea:
— Șterge-o… jigodie… gălbejită…

2

Casa de opiu era pustie și prin perdele trecea lumina zilei. Băncuțele și pernuțele erau abandonate, cuiburile în care oamenii veneau noaptea să se refugieze își regăsiseră aspectul tern și prăfos.

Bătrânul chinez scheletic aduse un ceainic și un pahar de gin. Bowman se așeză pe băncuță, își frecă fața și bău încet câteva înghițituri de ceai negru și afumat, pe urmă dădu peste cap ginul, aruncă doi șilingi pe tavă și părăsi îngrețoșat casa de opiu.

Pe străduțele din China Court copiii împingeau cărucioare cu lenjerie murdară și se lipeau de ziduri ca să-l lase să treacă. Pe focuri clocoteau ceaune, răspândind mirosuri fade de legume, norii de vapori urcând la umbra clădirilor dărăpănate. Stomacul lui Bowman se contractă. Când trecu prin fața unei mese acoperite de sânge și văzu rostogolindu-se pe jos un cap de găină tăiat cu o lovitură de toporișcă de o chinezoaică, se aplecă și vomită între picioare, în fața femeii. Se șterse la gură cu mâneca uniformei de poliție și își reluă drumul. Ieși dintr-o străduță pe Strada Pennigton. Activitatea din Cartierul Chinezesc se oprea acolo iar el regăsi atmosfera de asediu care domnea în oraș, cu vitrinele condamnate și trotuarele pustii.

Ajunse pe Strada Cable și merse până la intersecția cu Fletcher, împinse ușa imobilului său și urcă răsuflând greoi cele trei etaje. Camera lui era în colțul clădirii, chiar sub pod. O fereastră dădea spre Fletcher, cealaltă pe Strada Cable și calea ferată, dincolo de care se întindea cartierul Whitechapel. Un pat, o masă și un scaun, o chiuvetă mică, emailată, o etajeră pe care se odihneau un aparat de ras și un pămătuf, un ulcior de metal pe parchet și o sfoară fixată de la un zid la altul, pe care erau atârnate două uniforme. Una roșie, a Companiei, alta albastră, a brigăzii Tamisa, cu o pălărie mare pentru iarnă.

Bowman se întinse pe pat. Cearșaful și perna puțeau. Își regăsi mirosul în duhoarea Londrei.

Era ora prânzului când se trezi, transpirat leoarcă.

Despături pe masă o cârpă, tăie șuncă și pâine, coji un cățel de usturoi.

Rămase așezat tot restul zilei, privind lumina care scădea și umbrele care se lungeau. Nu-și părăsi scaunul nici când veni noaptea și nu se întoarse în pat când afară se stinseră ultimele lumini de veghe, când în spatele ferestrelor nu mai era decât negru și nu-și mai distingea mâinile așezate pe masă, lângă cuțit.

Când soarele lumină camera, își reîmbrăcă uniforma, încuie cu cheia, coborî etajele și ieși în stradă.

Pe strada Pennigton, împinse ușa unei taverne, comandă o bere și terci, ceru ca supliment un ou, pe care îl sparse pe marginea farfuriei și îl amestecă în ovăzul fiert. Aruncă o monedă pe tejghea și ieși, trecând prin fața lui Fox and Hounds, închis la acea oră a zilei.

La Wapping High, clădirea de cărămidă se scălda în soare și, de partea cealaltă a străzii, invizibila Tamisa duhnea într-un hal cum nu mai făcuse până atunci. Era șapte și treizeci și oamenii din turele de noapte se întorceau la post, în vreme ce aceia de zi sosiseră deja.

Bowman intră în sala supraveghetorilor și aruncă un ochi prin ferestre către fluviul secat. Colegii nu-l salutară, în schimb O'Reilly se plantă în fața lui, îl examină atent și își curăță gâtlejul de parcă urma să scuipe:

— Superintendentul vrea să te vadă.

Bowman așteptă ca O'Reilly să se dea la o parte și merse să bată la ușa lui Andrew, cu casca sub braț.

— Voiați să mă vedeți?

Andrew își curăța pipa cu vârful unui cuțitaș.

— Mi s-a raportat un incident la Saint Katharine.

— Vreți să mă ocup, domnule?

Superintendentul își ridică ochii din birou și zâmbi:

— Un incident care te privește, Bowman.

Arthur își rectifică poziția, ca și când ar fi avut în față un superior din Companie:

— Nu știu despre ce vorbiți, domnule.

— Tu și colegii tăi nu sunteți ușă de biserică, Bowman, dar există niște limite la ceea ce pot să tolerez, deși companiile maritime închid ochii la metodele voastre.

— Nu înțeleg despre ce vorbiți, domnule.

Andrew deschise un sertar al biroului și scoase de acolo o foaie de

hârtie pe care se făcu că o citește, lăsând liniștea să se prelungească.

— Acum două zile ai avut probleme cu un maistru de la Corney & Barrow. Niște angajați de la depozite zic că l-ai făcut praf sub ochii lor. E adevărat?

Umerii lui Bowman se ridicară sub uniformă și el surâse.

— Asta era problema?

— Ce s-a-ntâmplat?

— Raymond, maistrul, lucra pentru o bandă din Saint Katharine. Băieții de la Corney & Barrow sunt cei care mi-au vândut pontul. Patronii mi-au zis să-i dau o lecție. Ca de obicei, domnule. Nimic special.

— Raymond te-a amenințat după ce l-ai bătut?

Surâsul lui Bowman se lărgi:

— Are gura mare, domnule, dar nu e nimic despre care să ne facem griji.

— Într-adevăr, nu mai ai de ce să-ți faci griji.

— Asta ce înseamnă?

— Raymond e mort. L-au găsit ieri seară nu departe de depozitele de la Corney, cu degetele tăiate și gâtul spintecat.

Bowman clipi.

— Nu știam.

— Ai fi știut dacă ai trece mai des pe aici să dai raportul și să-ți primești ordinele. Ai vreo idee despre ce i s-a întâmplat lui Raymond?

— Asociații din bandă, domnule. E stilul lor.

Andrew zâmbi la rândul lui:

— Și le cunoști bine metodele, Bowman, nu-i așa?

Arthur simți că-l mănâncă cioturile arătătorului și degetului mare.

— Nu înțeleg unde bateți, domnule.

Andrew făcu să-i alunece din mână raportul pe care-l avea sub ochi și se lăsă să cadă în fotoliu:

— Corney & Barrow au cerut să se deschidă o anchetă.

— Ce!?

— Asupra morții maistrului lor.

Arthur își strânse ochii, colțul gurii i se ridică într-o jumătate de surâs, apoi căzu la loc:

— Ei mi-au cerut să-i trag o mamă de bătaie, domnule. M-aș mira

să aibă ceva de-a face cu Raymond. O reglare de conturi cum se-ntâmplă în fiecare săptămână. Toată lumea își bagă picioarele, domnule.

Superintendentul își încrucișă mâinile pe burtă:

— Nu te apreciez, Bowman, iar metodele tale cu atât mai puţin, şi o să clarific afacerea asta. Din clipa asta eşti suspendat.

Bowman înaintă cu un pas către birou:

— Dumneavoastră aţi cerut ancheta! Ălora de la Corney li se fâlfâie!

— În curând, companiile n-or să mai dea ordine administraţiei metropolitane şi nici brigăzii Tamisa. Sfârşitul monopolurilor în Indii le slăbeşte. Acţionarii lor n-or să poată să domine pe veci Westminster. Tu şi cei ca tine veţi fi expulzaţi din rândurile noastre, Bowman, şi o să avem o Poliţie demnă de numele ăsta. Vremea voastră a trecut. Dar, dacă asta poate să te consoleze, nu eşti decât primul. Du-te acasă şi rămâi la dispoziţia mea pe timpul anchetei.

— Nu puteţi face aşa ceva, n-am nimic de-a face cu povestea asta!

— L-ai tăbăcit în faţa martorilor, care declară că pe urmă Raymond te-a amenințat cu moartea. Nu ești tu omul care să nu ia în serios genul ăsta de declaraţie, nu? Și nu te plânge, o să-ţi plătesc solda pe încă o săptămână. O să poți să-ți plătești ginul și să mergi la chinezi.

Arthur își descleștă pumnii și își ridică privirea:

— Dacă-mi daţi două zile, vi-i aduc de gât pe tipii care l-au ucis pe Raymond.

Andrew se ridică din fotoliu și îi întoarse spatele, privind pe geam Tamisa neagră. Corbii ciuguleau burta unui cadavru de oaie care plutea încet în derivă.

— Putoarea asta nu se va sfârși niciodată. Cred că va trebui să ne obișnuim să trăim cu ea.

— Domnule, știți că pot să fac treabă bună, am mai multă experienţă decât toţi ceilalţi băieţi la un loc. Nu suntem mereu de acord, dar ştiţi de ce sunt capabil.

Andrew își umplu pipa și o aprinse. Parfumul de tutun oriental umplu biroul.

— Tocmai. Și puţin îmi pasă de trecutul tău, Bowman. Istoria ta nu mă interesează. Eşti suspendat până la sfârşitul anchetei.

— Şi pe cine o să puneţi să facă ancheta asta tâmpită?

Andrew nu reacţionă la grosolănie, dar Bowman ghici din vocea lui că zâmbea.

— Nu m-am gândit încă.

— Nu era decât o chestiune de timp ca să găsiţi un motiv să mă daţi afară.

— Da.

— Lăsaţi-mă să-i caut pe…

— Liber, Bowman!

— Lăsaţi-mă să-mi fac treaba. Nu pot să stau fără să fac nimic.

— Dacă trebuie să-ţi mai spun o dată să pleci, îţi agravezi situaţia.

Şarlatanii vindeau produse despre care spuneau că dizolvau în chip miraculos mirosurile, proprietarii de restaurante construiseră terase şi compartimente în faţa localurilor, făcându-i pe clienţi să treacă prin patru-cinci uşi înainte de a-i instala la mese. În buticuri erau angajaţi copii care să agite evantaie mari. Jumătate dintre docheri se mutaseră în aval pe Tamisa, acolo unde se opreau navele, ca să meargă să se înghesuie în hambarele şi casele care, de-a lungul râului, începeau să arate a East End. Bandele, de asemenea, se relocaseră, mergând să acţioneze în porturi mici care debordau de mărfuri, în timp ce Poliţia rămăsese în Londra. Parlamentul îşi reîncepu şedinţele. Trebuia totuşi să aibă grijă de ţară, după trei săptămâni de paralizie.

Lipsa de activitate provoca o toropeală şi o plictiseală generalizate. Speranţa oamenilor de a-şi relua lucrul, în condiţii pe care nu le-ar fi suportat înaintea caniculei, devenea o stranie contradicţie. Aşa cum se umpluseră bisericile, se umflau rândurile asociaţiilor de solidaritate muncitorească. În plictiseală şi în acest timp furat din firul existenţei lor, săracii îşi ofereau luxul să reflecteze la condiţia lor. Dereglarea meteorologică şi nepăsarea inginerilor de ape: marea putoare crease condiţiile unei gigantice greve generale şi, dacă revendicările nu luau încă formă, ele fierbeau la foc mic, ameninţând să explodeze, în fiecare zi puţin mai mult.

Lorzii reveniţi să ţină şedinţe în Cameră ştiau că trebuie să repună maşina în mişcare înainte de a fi prea târziu.

Furia creştea şi nebunia se răspândea. Demenţii bântuiau pe străzi, într-o lume care era în sfârşit conformă cu imaginea din delirurile lor. Halucinaţiile lor deveniseră premoniţii, nebunia – o preştiinţă. După pastori și predicatori, demenţii erau acum noii profeţi ai Londrei.

Oamenii încă sănătoşi la cap se prăbuşeau, ajunşi din urmă de temerile şi fobiile morbide şi paralizante ale fiecăruia. Se închideau în case, baricadându-şi ferestrele, sau alegeau o grindă solidă de care să agaţe un ştreang. Printre alte revendicări încă mute, sinuciderile se înmulţeau.

Arthur Bowman îşi găsi locul undeva între muncitorii furioşi. Nebunii ţipau că ştiau de mult ce urma să se întâmple şi oamenii se lăsau dominaţi de obsesiile lor.

Nu mai avea ronduri, nu mai avea bande de vânat, corpul îi era oprit, inutil.

Aşezat la masa lui, Bowman se lăsă pradă gândurilor.

Andrew şi ancheta lui falsă. Trebuia să-i găsească, în ciuda interdicţiei superintendentului, pe cei care-l omorâseră pe maistru.

Bowman ştia că asta n-ar fi servit la nimic. Andrew ar fi găsit altceva. Un nou pretext.

Cumpăra gin, pe care începea să-l bea din zori, ca să se ameţească suficient cât să nu gândească, să ajungă să doarmă fără să viseze și să-și calmeze furia. Coşmarurile reveneau.

Istoria asta cu crima nu va ţine. Fluviul avea să reînceapă să curgă, iar el își va relua serviciul. Va pune mâna pe asasinii lui Raymond și o să-i arunce în Tamisa cu pietre legate de gât. O să se ocupe de paraziţii docurilor. Corpul o să i se repună în mişcare.

Dar revenea mereu în același punct: Andrew n-o să-l lase.

Își crescu din nou, după o săptămână, dozele de alcool. Începu să cumpere laudanum. Vinul de opiu îi schimba coşmarurile în vise, identice, dar pe care putea să le înfrunte fără frică. Efectele odată disipate, furia revenea. Se trezea urlând.

Să-i facă de petrecanie lui Andrew.

Să meargă să-i vorbească. Să-i spună să-i redea serviciul sau să-i crape ţeasta cu lovituri de baston.

Se întoarse la chinezoi. Pipele, mai tari ca laudanumul, îl calmau câteva ore în plus.

Să fugă de somn nu mai era posibil. Bowman se-nvârtea în cerc, luptându-se cu amintirile care năvăleau asupra ființei lui îngrijorate ca viermii pe o cangrenă. Reveneau durerile cicatricelor, spatele i se curba, picioarele se îndoiau sub greutatea lui când mergea în China Court, îl durea să strângă pumnii. Bowman nu înțelesese în ce măsură rutina, disciplina cotidiană a celor cinci ani de când lucra în brigadă îl ţinuse în picioare.

Adormea cu fruntea pe masă, se prăbușea de-a latul patului și se trezea scăldat în sudoare, cu un gust de sânge în gură când își umfla obrajii visând.

Când ieşi din casă în acea seară, după două săptămâni de frământări, de halucinaţii şi de intoxicare, luase hotărârea. O să meargă în strada Wapping. Realiză abia afară că era noapte adâncă. Că Andrew nu va mai fi la post. Și că era chiar lângă China Court.

Chinezului gras care îl întâmpină îi aruncă destule monezi ca să plătească patru doze. Să nu viseze în noaptea asta și să meargă a doua zi la Andrew, când o să se simtă mai bine și o să aibă puterea s-o facă. Să îngenuncheze în fața superintendentului, să-l implore să-i redea viața de polițist sergentului Bowman, care nu mai dormea.

În 14 iulie, în zori, urcând cursul Tamisei dinspre est, nori negri se îndreptau spre Londra. Noaptea fusese umedă, brize calde suflaseră peste oraș și cerul devenise voalat. Când răsunară primele tunete deasupra cartierelor, casele și imobilele se umplură de zgomote. O agitație stranie domnea în metropola abia trezită.

Bowman, clătinându-se, părăsi cartierul chinezesc. Își termină sticla de vin și o aruncă într-un perete. Pantalonii uniformei erau plini de praf, cămașa era deschisă pe piept și o barbă blondă înspicată de fire cărunte îi acoperea obrajii. Casca de polițist era pusă pe-o parte. Se opri brusc, balansându-se un pic pe călcâie. Clipi încă sub influența opiului, așteptând ca efectele ginului să-l zguduie.

La ferestre apăreau capete, ușile se deschideau și lumea, strigând în gura mare, se răspândi în strada aflată încă sub cenușiul nopţii. Un mic zgomot pe cască îl făcu să tresară. Arthur Bowman ridică ochii spre cer și pe gură îi căzu o picătură, pe care o șterse cu mâneca.

În jurul lui se urla:

— Vineee!

Oameni cocoţaţi pe acoperişuri ca nişte observatori ţipau de să-şi rupă gâtlejurile:

— Ploaiaaa!

I se părea că aude, în mijlocul vorbelor englezeşti, cuvinte pe care nu le înţelegea, într-o limbă despre care îşi amintea vag. Alte picături căzură pe faţa și pe umerii lui. Gura începu să i se mişte și, în mijlocul strigătelor mulţimii, nimeni nu îi auzi vocea:

— Trebuie să punem pulberea la adăpost!

Un trăsnet căzu foarte aproape, albind acoperişurile și străzile, aruncând umbre palide pe pavaj. O formidabilă explozie electrică îl însoţi şi Bowman se aruncă spre un zid. Vântul sufla pe stradă din ce în ce mai tare. Zâmbi:

— Armatele lui Pagan... Vin!...

O ușă se deschise lângă el şi o femeie scoase un ţipăt strident:

— 14 iulie! 14 iulie!

Când îl văzu pe poliţist, faţa i se deformă într-un amestec de ură și bucurie. Se aplecă spre Bowman și urlă din toate puterile:

— E Bastilia la Londra! Bastilia la Londra!

El plecă alergând, căutându-și echilibrul, urmărit de râsul femeii. Când ajunse la capătul străzii Wapping, un trăsnet căzu în spatele imobilelor, chiar deasupra Tamisei. Fu ca un semnal, ca și când Dumnezeu ar fi lovit inima oraşului, centrul împuţiciunii. Aversa se prăbuși asupra Londrei și într-o clipă înecă decorul. Bowman nu mai vedea nici la zece pași și se opri din alergat, întinzând mâinile și căutând orbește un perete.

Câţiva puşti trecură alergând și dispărură în strigăte de bucurie. Zgomotul furtunii acoperi totul, streșinile se umplură și cascade de apă începură să curgă de pe acoperişuri. Bowman merse de-a lungul zidurilor de cărămidă, înaintând încet, vânând cu privirea imaginea ochilor roșii care apăreau din ploaie. Prin grătarele canalelor, rahatul Londrei urca la suprafaţă, purtat de apa cerului și curgând în torente pe drum, evacuând pestilenţialitatea, gonind nebunia și comploturile, teoria și știința: Dumnezeul mântuitor se transformase în vidanjor.

Bowman ajunse la poarta imobilului încuiat cu cheia, îşi scoase şperaclul din buzunar, intră în postul de poliţie și merse direct în

biroul lui Andrew. Superintendentul nu era acolo. Arthur rămase un minut întreg în picioare în încăpere, degustând ploaia, incapabil să-și amintească ce căuta aici. Trecu pe coridoare și prin celelalte camere. Postul era pustiu. Probabil că toţi poliţiştii erau afară, sărbătorind venirea ploii sau potolind excesele mulţimii. Târându-și picioarele, traversă sala cea mare a supraveghetorilor, privi Tamisa pe fereastră și imaginea fluviului pe furtună îl făcu să dea înapoi. Se lovi de o masă, se cuibări într-un colţ și se prăbuși acolo.

Ploaia mitralia imobilul, lovind în ochiurile de geamuri. Vântul sufla pe sub uși și ferestre. Bowman își înfundă capul în mâini și scoase un strigăt ca să nu mai audă musonul și urletele oamenilor cărora li se tăiau degetele, li se smulgeau unghiile și li se ardea pielea.

Ţipă până își pierdu suflul, apoi se ridică și, apăsându-se pe o masă, vomită tot alcoolul pe care îl avea în stomac. Își șterse gura și i se păru că a revenit liniștea.

Sau era pentru că privirea lui găsise de ce să se agaţe și gândurile i se opriseră brutal, o imagine care nu părea să aparţină nici viselor lui, nici realităţii. Un puști de vreo doisprezece ani, care semăna cu micul sclav al lui Feng.

Da, el era, în picioare în pragul ușii.

Bowman își aplecă într-o parte capul și murmură:

— Rechinii din fluviu...

Îi zâmbi visului.

— ...nu te-au mâncat?

Copilul se apropie de el. Bowman nu înţelegea ce spunea. Micul sclav era îngrozit, dar Arthur era mulţumit să-l revadă și surâdea ca să-i dea curaj și să se scuze că pusese să i se arunce cadavrul în apă, în fluviul care curgea acolo, chiar în faţa ferestrelor bătute de muson. Băiatul probabil că tocmai ieșise, pentru că era ud, dar era viu și mirosul de cadavru din aer era pe cale să dispară. Oare ce spunea el și nu înţelegea Bowman?

— E în canalizare!

Trebuia ca băiatul să înceteze să mai fie așa speriat! Totul mergea bine, zgomotele bătăliei se opriseră și Feng era mort. Nu trebuia să mai tremure, nu mai avea de ce să se teamă. Sau poate își amintea de cuţitul sergentului pe gâtul lui și de aceea era îngrijorat. Nu trebuia,

Bowman nu avea să-i mai facă rău. Dar ce spunea acolo!?

— E în canalizare! Nu vreau să mă întorc acolo!

Bowman își înclină capul în cealaltă parte:

— Ce spui tu, micuţule? Nu înţeleg ce spui!

Puştiul nu mai avea pantalonii de pânză. Găsise nişte cizme prea mari şi un cămeşoi, ca acelea ale vidanjorilor.

— Nu trebuie să-ţi fie teamă. Totul e bine, micuţule.

Bowman avansă, dar băiatul făcu un pas înapoi:

— Nu vreau să mă întorc!

Bowman înţelegea, puştiul doar se temea să fie viu după ce rămăsese atât de mult timp sub apă, cu rechinii.

— N-o să te întorci, stai liniştit. O să rămâi cu mine. Ploaia o să se oprească şi vom putea coborî din nou pe fluviu. O să plutim până la estuar şi o să ne-ntoarcem la Madras. Amândoi.

— Domnule, nu înţeleg ce spuneţi… unde sunt poliţiştii? Nu sunteţi poliţist? E acolo, în canalizare, nu vreau să mă întorc acolo.

Bowman simţi o durere în craniu, în spatele cicatricei de pe frunte. Stomacul i se contractă din nou, se aplecă înainte și își deșertă a doua oară stomacul. Când își înălţă capul și strânse ochii, recunoscu sala supraveghetorilor, mesele și scaunele, ferestrele șiroind de ploaie.

Ce făcea acolo? În fața lui, un puști îl privea.

— Ce cauţi aici?

Se auziră strigăte în stradă. Bowman se întoarse și tresări. Trebuia să iasă de aici înainte să vină colegii lui. Îl privi pe băiat:

— Șterge-o de aici. Valea!

Copilul nu se mișcă. Îl fixa pe Bowman și părea incapabil să fugă:

— E în canalizare…

— Cum? Ce zici acolo?

— În canalizare. Mortul.

Arthur făcu un pas spre el. Crezuse un moment că-l recunoaște, dar nu figura îi amintea de ceva, ci doar teama din ochii lui, retinele fixe, lipite de imagini de care nu reușea să se descotorosească.

— Despre ce vorbești?

— Nu vreau să mă-ntorc acolo.

Bowman își stăpâni ameţeala, aşteptă să i se calmeze în cap vârtejul de sânge și se apropie de micul șobolan de canalizare. Acesta

tremura în cămeşoiul şi cizmele lui dezgustătoare, slab, cu pielea găurită de variolă, strângând între degete o bască. Avea poate zece sau unsprezece ani şi aspectul celor care nu supravieţuiau unei vieţi de muncă sub pământ. Doar cei mai solizi scăpau din acele bande semi-sălbatice, orfani sau abandonaţi care scormoneau rahatul ca să găsească bucăţele de fier vechi. În canalizare, scotocitorii vedeau trecând aproape la fel de multe cadavre ca poliţiştii. Tratau cu bandele şi, uneori, se băteau cu ele. Chiar şi caraliii trebuiau să negocieze cu şefii lor, cu aceşti puştani cărora nu le mai era frică de nimic.

Arthur ştia. Şi el, la aceeaşi vârstă, scotocise canalizările din East End şi supravieţuise. La doisprezece sau treisprezece ani, cei mai duri erau angajaţi pe navele companiilor.

Micul scotocitor prea slab întoarse capul ca să scape de privirea caraliului care puţea a alcool şi vomă. Bowman îi luă bărbia în mână:

— Ce-ai văzut?

Ochii puştiului rămaseră larg deschişi. Pe obraji îi curgeau lacrimi.

— Ce-ai văzut?

— Nu vreau să mă-ntorc acolo.

Bowman îşi apropie fruntea de cea a copilului şi vorbi rar:

— Cei mai tari supravieţuiesc.

— Ce... ce spuneţi?

— E războiul naturii, soldat. Trebuie să te întorci.

Bowman strânse degetele, copilul se strâmbă de durere şi câteva picături căzură între picioarele lui. Făcea pe el.

— Lăsaţi-mă! Vă rog! Vă spun unde este. Lăsaţi-mă să plec!

Bowman strânse şi mai tare. Mâna începu să-i coboare spre gâtul micuţului.

— O să mă duci acolo!

Copilul închise ochii şi izbucni în plâns. Bâlbâi cuvinte de neînţeles şi Bowman slăbi strânsoarea ca să-l lase să vorbească.

— Ce zici?

Copilul redeschise ochii şi privirea lui părea să vrea să se cuibărească în cea a lui Bowman. În loc să fugă, acum încerca să se refugieze.

— Sunt... rechinii? Rechinii din fluviu?

Bowman îi dădu drumul.

— Ce?

— Asta ați spus mai devreme.

— Despre ce vorbești?

— Rechinii din fluviu au făcut asta?

Puștanul își șterse nasul mucos cu mâneca.

— Eu... eu știam că nu există rechini aici, dar acum e clar, c-ați spus-o. Ei trebuie să fie. Chiar sunteți polițist?

— Da. Cum te cheamă?

— Slim.

Arthur îl împinse spre ușa de intrare, aruncă o privire de fiecare parte a străzii, luă copilul de braț și începu să meargă pe trotuar. Ploua deja de aproape o oră și Wapping High se preschimbase într-un râu.

— Unde mergem?

Slim ezită, ridică un braț în direcția Saint Katharine, pe urmă îl privi pe polițistul cu o cicatrice în mijlocul frunții:

— Vă spun unde e, dar nu vreau să merg.

— Trebuie să te întorci. Mergi.

Copilul înainta încet, lovindu-se de picioarele lui Bowman, care îl respingea de fiecare dată ca să-l împiedice să se oprească. Arthur continua să studieze perdeaua de ploaie. Efectele opiumului aproape dispăruseră, dar încă se aștepta să vadă jonci apărând la colțul străzii.

Mergeau de-a lungul Tamisei, unde apa curgea peste noroi, smulgând bucăți de deșeuri compactate și eliberând puțin câte puțin malurile de grămezile de excremente. Pe Podul Turnului se ghiceau siluete, o mulțime care alerga și sărea în sus și se apleca deasupra fluviului. Mirosul de cadavru era încă acolo, ca și când corpurile se descompuneau acum într-o mlaștină în loc de un deșert. Aversa torențială se liniștea, schimbându-se într-o ploaie grea și regulată. Tunetele se îndepărtaseră, furtuna depășise orașul și continua să urce în amontele fluviului, spre vest.

Slim și Bowman trecură prin fața spânzurătoarei de la Execution Dock. Câțiva copii săreau pe ponton, înnebuniți de miracolul ploii. Cântau și dansau, își smulgeau hainele, când îi văzură pe Slim și pe

poliţist.

— L-a prins pe Slim! L-a prins pe Slim!

— Turnătorii la spânzurătoare!

— Scotocitorii sunt nişte şobolani!

Slim grăbi pasul, cu Bowman pe urmele lui, în timp ce ceilalţi, pe jumătate dezbrăcaţi, îşi reluau dansul isteric. O mulţime de gură-cască invada cheiul de la Saint Katharine. Poliţistul şi copilul se fofilară între ei, apropiindu-se de marele bazin. Cizmele micului scotocitor se loveau de bocancii cu blacheuri de fier ai lui Bowman, care-i pusese pe umăr mâna cu degete tăiate.

— Mergi!

— Nu vreau!

Vocea sergentului se îndulci:

— Mergi, micuţule. Trebuie să mergem.

Copilul se întoarse, ridică ochii către Arthur, apoi coborî capul şi continuă să meargă, repetând mereu aceleaşi cuvinte:

— Rechinii. Rechinii au făcut asta.

— Taci, micuţule. Acum taci!

Cu hainele ude lipite de piele, cu picioarele încurcându-li-se, înaintară pe pontonul portului. Slim se opri la marginea unei scări care cobora în bazinul gol[15], cu fundul mâlos, acoperit de câţiva centimetri de apă. Aşteptară o clipă. Spatele lui Slim se lipi de pântecul sergentului. Tremurăturile copilului treceau în braţele lui Arthur, care-şi strânse degetele:

— Hai.

— Domnule, cum sunt rechinii?

Ploaia bătea bazinul, pontonul şi fluviul. Bowman îşi închise ochii:

— Trăiesc în mare, de-a lungul coastelor, şi uneori urcă pe râuri ca să caute de mâncare. Pe Gange, atacă oamenii care se scaldă în timpul rugăciunilor.

— Ce-i ăla Gange?

— Un fluviu din India. Acolo, oamenii se îmbracă în pânze largi, roşii.

— Şi se roagă în apă?

[15] Este vorba despre ceea ce se cheamă un doc uscat, care însă în acel moment nu era uscat *(n.tr.)*.

— Da, pentru că fluviul e sacru.

Slim se întoarse spre Bowman.

— Și rechinii vin totuși?

— Da.

Puștiul reflectă o clipă, apoi ridică ochii.

— Tamisa e și ea sacră?

Bowman se întoarse spre fluviu.

— Nu.

Coborâră treptele și intrară într-un tunel zidit sub ponton, un prea-plin al bazinului. La capătul celălalt zăreau albia Tamisei. Un canal de scurgere întâlnea tunelul în mijlocul lui, plecând spre stânga. Slim o luă pe acolo.

De fiecare parte a bolţii se întindeau trotuare, însoţind canalul în care acum apa reîncepea să curgă. Zgomotul ploii se oprise și căldura era din nou acolo, prizonieră sub pământ. La douăzeci sau treizeci de metri în faţa lor era un puţ de lumină care cădea printr-un grilaj, pe unde ploaia trecea dreaptă și strălucitoare, în picături dese. Cotiră printr-un un alt tub subteran, care pătrundea sub oraş din ce în ce în ce mai departe de fluviu, avansând de la un grilaj la altul, regăsind un pic de lumină, cufundându-se din nou în întuneric până la următoarea deschizătură. Uneori, deasupra lor, pe barele metalice, se auzeau voci, strigăte, pași care răsunau în conducte. Canalizarea era din ce în ce mai strâmtă, în curând nu mai era destul loc ca să meargă unul lângă altul și Slim trecu înainte, împins de polițistul tăcut.

— Domnule, aţi văzut asta în India, oameni omorâţi de rechini?

Arthur își aplecă puţin capul ca să nu se lovească de boltă:

— Da.

Grilajele erau din ce în ce mai mici și mai distanţate. Călcând pe pietre, merseră în continuare prin întuneric, observând acum doar la intervale mari o sursă nouă de lumină, de care li se agăţau ochii.

— V-au urmărit vasul?

— Ce?

— Cum au ajuns până aici?

Şobolani le ţâșneau printre picioare și se aruncau în noroi la trecerea lor, scoţând mici ţipete ascuţite.

— Nu. Rechinii au rămas acolo.

Slim se opri şi Bowman îi simţi muşchii de pe spate încordându-se. Băiatul se întoarse. Bowman nu-i vedea faţa în întuneric.

— Imposibil!

Apa curgea în canal, murmurând încet; departe în faţa lor era o mică pată de lumină care cădea în noroi. Grilajul următor. Băiatul nu se mai mişca:

— Imposibil. Dacă nu există rechini, cine a făcut asta? Aţi spus că au fost ei…

Slim căzu ca un sac de-a lungul picioarelor lui Bowman şi se ghemui pe pietre.

Arthur păşi peste el şi continuă să meargă.

Urcaseră prin canalizare spre nord. Trebuiau să fi ajuns undeva sub strada Thomas More şi cartierul pe care supraveghetorul Bowman îl patrula de aproape cinci ani.

Picăturile de ploaie cădeau prin grilaj. Estimă distanţa care-i mai separa de lumină, vreo douăzeci de metri, şi, fără să vrea, începu să-şi calculeze paşii descrescător. O veche deprindere de soldat care calculează distanţa care-l separă de pericol. Ca să-şi ocupe mintea pe măsură ce înainta şi forma pe care o ghicea sub grilaj devenea mai distinctă…

3

O rază de soare cădea pe cearşafurile albe. Alături de el, pe o mică noptieră se afla o sticlă de sirop, o farfurie, o lingură şi un bol de supă. Pe spătarul unui scaun era împăturită uniforma de poliţie, care fusese spălată. Îşi frecă ochii şi, treptat, câmpul vizual i se lărgi. Descoperi dormitorul lung, paturile, ceilalţi bolnavi, o tânără soră care îi dădea să bea unui bătrân.

Fiindcă îl durea burta, Arthur întinse mâna spre bolul cu supă şi înghiţi o lingură, care îi arse gâtul şi stomacul. Îl dureau toţi muşchii. Înghiţi încă puţină supă de roşii şi ridică privirea. Sora era la capătul patului lui.

— Cum vă simţiţi?

Bowman aşeză bolul pe noptieră.

— Unde sunt?

Infirmiera se apropie de el şi îi atinse fruntea cu dosul mâinii. Bowman se trase puţin înapoi.

— Sunteţi la spitalul Saint Thomas.

El se ridică în capul oaselor:

— Ce s-a întâmplat?

— Colegii v-au adus aici acum trei zile, după ce v-au găsit în canalul acela.

— Canalul?

— Nu vă amintiţi? În ziua cu ploaia.

— Ploaia...

Arthur închise ochii, văzu un punct de lumină în întuneric, picturi strălucitoare care cădeau dintr-o boltă, o formă. Strânse din dinţi ca să nu vomite supa pe care tocmai o înghiţise. Sora îi dădu să bea un pic de sirop, un decoct cu gust de plante, amar, care îi calmă arsura din stomac.

— Aţi delirat mult, va trebui să vă mai odihniţi. O să revin să vă văd.

Privirea surorii întârzie pe pieptul lui Bowman, care îşi dădu seama abia acum că e cu torsul gol. Îşi acoperi cicatricele cu cearşaful. Infirmiera întoarse ochii.

După ce ea se îndepărtă, Bowman se ridică și deschise fereastra. Saint Thomas era în fața Podului Londrei și de la etajul la care se afla, orașul se întindea până la orizont. Tamisa era încă întunecată, dar nivelul apei crescuse. Macaralele se mișcau în port, iar de-a lungul malurilor umblau trecători și comercianți. Peste tot, coșurile uzinelor își scuipau fumul negru, iar mirosul de cărbune plutea în aer. Vasele companiilor erau legate la cheiurile din Saint Katharine și baletul lor de-a lungul fluviului reîncepuse, depășind Insula Câinilor. Blestemul era ridicat de deasupra capitalei și Bowman privea acoperișurile orașului reanimat și nepăsător, ca și când totul ar fi fost uitat.

Dar el își amintea.

Ochii îi rămaseră fixați pe bazinul de la Saint Katharine, de partea cealaltă a fluviului, pe depozite. Își închipui tuburile canalizării care treceau pe sub clădiri.

Îndepărtă cearșaful și puse picioarele jos. Erau nesigure, iar capul i se învârtea. Își puse uniforma curată și bocancii încercând, cu gesturi neîndemânatice, să se îmbrace cât mai repede, dar era la fel de slăbit ca după o criză de malarie. Așteptă câteva secunde să-și recapete suflul și începu să meargă printre paturi.

Tânăra soră apăru la capătul intervalului, cu brațele pline de perne:

— Ce faceți? Nu sunteți în stare să plecați, trebuie să rămâneți culcat.

Când sora se apropie de ei, Bowman făcu un pas într-o parte.

— Vă rog frumos, întoarceți-vă în pat, nu trebuie să plecați acum.

Bowman dădu înapoi și fugi până la o scară mare, pe care o coborî în viteză, agățându-se de balustradă.

Afară îl asaltară lumina, soarele, trecătorii și zgomotele. Traversă Podul Londrei printre trecătorii care priveau Tamisa cum curgea liberă. O luă de-a lungul cheiului, ordonând corpului să meargă mai repede.

Arthur Bowman intră ca o furie în clădirea Wapping High, întâlni supraveghetori care se dădură la o parte din fața lui și bătu la ușa superintendentului Andrew. Când auzi vocea ofițerului, intră. Andrew își lăsă pipa.

— Ce cauți aici?

Arthur simţi că se clatină.
— Ce-am văzut...
— Ce?
— Canalizarea...
Făcu un pas înainte, se lovi de un scaun şi se prinse de birou.
— Cadavrul... ştiu cine...
Ochii i se rostogoliră peste cap. Andrew se ridică în timp ce Bowman căzu pe spate.
Superintendentul alergă la uşă:
— Doi oameni la mine în birou!
Doi supraveghetori se repeziră şi-l descoperiră pe Bowman lungit, cu picioarele tremurând atât de tare încât călcâiele se izbeau de podea, iar mâinile şi capul loveau lemnul. Îşi muşca limba şi sânge amestecat cu salivă îi curgea din colţurile gurii. Se aruncară asupra lui ca să-l imobilizeze. Un poliţist încercă să-i descleşteze maxilarele, ca să nu-şi mai muşte limba, dar Bowman aproape că-i smulse vârful unui deget.
Când îşi reveni, era întins pe o masă din sala supraveghetorilor. Arthur se ridică în coate şi îl descoperi pe Andrew în picioare în faţa unei ferestre.
— Ai făcut o criză de nervi. Cine te-a lăsat să ieşi din ospiciu? Bowman lăsă picioarele să-i atârne de pe masă şi îşi luă capul între mâini:
— Nu-mi amintesc nimic.
— Ce cauţi aici?
— Canalizarea...
— Continui să-ţi porţi uniforma?
Bowman nu înţelese despre ce vorbeşte:
— Ce?
— Ai fost suspendat, n-ai dreptul să porţi această uniformă.
Arthur îl privi confuz:
— N-am altceva.
— Ce făceai aici când te-a găsit puştiul?
Bowman coborî de pe masă şi încercă să se ţină în picioare. Până la urmă îşi trase un scaun şi se aşeză.
— Care puşti?

— Cel care ne-a spus că erați în canalizare. Cel cu care te-ai dus acolo. Cel puțin, asta ne-a povestit el.

— Povestit?

Arthur își revenea încet. Își băgă un deget în gură ca să-și pipăie limba rănită. Vru să scuipe pe jos, dar înghiți un amestec de sânge și salivă. Ca și când gustul metalic al propriului sânge ar fi declanșat o alarmă, așteptă câteva secunde înainte de a răspunde:

— Venisem să vă întâlnesc. Ca să știu în ce fază era ancheta despre maistru.

— Și pe urmă?

— Pe urmă?... Nu era nimeni. Tocmai plecam când copilul... Nu mai știu cum îl cheamă, dar e puștiul ăsta care a apărut pe neașteptate. Zicea că e ceva în canalizare.

Andrew începu să meargă printre mese, învârtindu-se în jurul lui Bowman:

— Afacerea asta a provocat scandal. Zvonurile se răspândesc. Nimeni n-a mai văzut așa ceva la Londra și n-am putut identifica victima.

Limba rănită a lui Bowman i se umfla în gură. Articulă rar:

— Ați fost acolo?

— Nu. O'Reilly s-a dus, cu doi alți supraveghetori. N-am găsit martorul.

— Martorul.

— Copilul care a venit să ne spună, cel pe care zici că l-ai întâlnit aici. A dispărut și nu l-am mai găsit.

Andrew se întoarse la fereastră și privi afară.

— Când erai în birou adineauri voiai să spui ceva înainte să te prăbușești. Ar trebui să vorbești. E în interesul tău.

— Interesul meu?

— Nu face pe șmecherul.

Bowman aplecă puțin capul înainte de a murmura ceva. Andrew se apropie de el:

— Ce spui?

Arthur își curăță gâtlejul.

— Misiunea lui Cavendish...

Superintendentul Andrew înțepeni.

— Maiorul Cavendish?

Sergentul Bowman dădu din cap. Vocea lui Andrew urcă în acute și el încercă să o stăpânească:

— Ducele!?

Arthur aprobă din nou din cap. Superintendentul îngăimă:

— Ce tot spui!? Despre ce vorbești?

Bowman făcu un efort să deschidă gura. Nu voia să pronunțe cuvintele.

— Cadavrul din canalizare. Am mai văzut asta. În Birmania, în pădure.

Andrew urlă:

— De ce-mi spui de Cavendish!? Ce-i cu povestea asta cu pădurea? Ești complet nebun! Explică-mi, înainte să mă faci să te arunc în închisoare! Te-au găsit inconștient, lângă un cadavru, în canalizare, Bowman, bănuielile sunt deja prea multe. Explică-mi!

Strigătele lui Andrew îl înghețară pe Bowman. Imaginile defilau în capul lui, de la cala lui *Healing Joy* la satul pescarilor, musonul, atacul soldaților lui Min, coloana de prizonieri traversând jungla. Cuștile și strigătele gardienilor. Voia să-și acopere urechile ca să nu-l mai audă pe superintendent. În loc de asta, scoase și el un urlet:

— Știu cine a făcut asta!

Doi supraveghetori care făceau de gardă pe culoar năvăliră înăuntru. Andrew le făcu semn să nu intervină și să-i lase singuri.

— Bowman, îți dau ultima șansă să-mi spui de ce pui în aceeași frază atâtea lucruri pe care nu le înțeleg, cum ar fi numele ducelui de Devonshire și crima din canalizare!

Arthur își prinse mâinile între genunchi și strânse din toate puterile, ca să le oprească tremuratul.

— N-o să reușesc... Nu pot...

— N-ai de ales! E un ordin, Bowman!

Sergentul respiră încet, căutând aerul, apoi capul îi căzu pe genunchi:

— Eram pe *Joy*, nava amiral a lui Godwin. Așteptam vântul ca să putem ataca Rangoon și ofițerul de cart a venit să mă caute. Mi-a spus că maiorul Cavendish voia să mă vadă. Pentru o misiune pe fluviu...

Andrew îl trimise acasă, escortat de un supraveghetor din brigadă. Arthur reveni în camera de pe strada Cable. Scaunul îl aştepta în faţa mesei, îndreptat spre fereastră. Uniforma de sergent atârna de o sfoară. Sticle de vin goale zăceau pe jos.

Omul lui Andrew rămase în josul străzii, supraveghind clădirea.

Bowman se lungi în pat și dormi douăzeci și patru de ore. Când se trezi, își dădu seama că nu se mai simțise de mult atât de odihnit, în ciuda durerilor și mai mari decât în spital. Îi trebuiră cinci minute să iasă din cameră, să coboare trei etaje şi să pună o monedă în mâna proprietăresei, ca să-i aducă de mâncare. Bătrâna femeie îl întrebă de ce în faţa imobilului e un poliţist. Bowman îi spuse să nu-şi facă probleme şi să-i aducă şi o sticlă de gin.

Timp de două zile, încercă să mănânce regulat și își supravegheze consumul de alcool. Făcu ordine şi curăţenie în cameră. Odată cu odihna, regăsi cât de cât starea de calm, nu mai auzea strigăte, iar memoria îi revenise până la cel mai mic detaliu.

Cuvântul i se învârtea în cap și se surprindea șoptindu-l în timp ce stătea aşezat la masă şi privea acoperişurile din Whitechapel. Vedea literele pe cărămizile boltei scrise cu sângele cadavrului, doar puțin mai întunecate decât zidul.

Un cuvânt care îl aștepta. Semnătura celui care făcuse asta.

Supraviețuire.

Când Bowman îl pronunţa, singur în cameră, era o întrebare. Acolo, jos, în canalizare, era o afirmaţie.

Oare O'Reilly și ceilalți polițiști îl văzuseră și ei?

După ce trecu o săptămână, Andrew îi bătu la uşă. Superintendentul era nervos. Se aşează la masă şi-şi scoase pălăria. Arthur rămase lângă fereastră, privind în jos către colegul din faţa clădirii şi aşteptând ca ofițerul să vorbească.

— I-am trimis șefului de divizie un raport și declaraţia ta.

Arthur se întoarse. Celălalt își încrucișă mâinile pe masă și înclină capul.

— M-am dus personal la East India House și am consultat registrul prizonierilor de război. Tu și oamenii tăi nu apăreţi pe nicio listă.

Bowman avansă spre el:

— Ce!?

— Ieri, șeful de divizie a venit în persoană la Wapping să mă vadă. Mi-a spus că mărturia ta e o țesătură de minciuni și fabulații. M-a făcut să înțeleg că n-aș avea niciun interes să urmăresc pista asta și mi-a zis să caut în zona bandelor.

— N-ați găsit nimic!?

Andrew își încleștă dinții, ridică spre el capul și ochii i se micșorară.

— Misiunea asta nu există, Bowman. Cum nu există nici oamenii despre care ai vorbit și sau vreo urmă a captivității voastre. Șeful a zis că-mi ia capul dacă mai pun întrebări. Înțelegi ce-nseamnă asta?

— Nu suntem pe liste!?

Andrew se stăpâni și nu făcu nimic decât să se ridice lovind masa cu mâinile.

— Raportul ăsta o să-mi atragă necazuri serioase și te sfătuiesc să nu mai vorbești nimănui despre povestea asta! Șeful vrea rezultate rapide și ca afacerea asta cu canalizarea să se încheie aici. N-ar avea nicio problemă dacă i-aș livra vreun tip din bande sau pe oricine altcineva.

Arthur Bowman nu-l mai auzea pe superintendent. Privea drept în față, absent dintr-odată, în timp ce superiorul lui continua să vocifereze.

— Te-au găsit lângă cadavru, reputația ta violentă e binecunoscută, povestești istorii pe care nimeni nu vrea să le audă și toată lumea știe că ești pe jumătate nebun. Toți oamenii mei sunt deja convinși că tu ești vinovatul, Bowman. E nevoie să mai adaug ceva, sau ne-nțelegem?

Arthur traversă camera și se așeză pe pat. Andrew se înfipse în fața lui. Superintendentul coborî tonul, articulând rar și răspicat astfel încât Bowman, complet zăpăcit, să le audă bine:

— Rămâi sub supraveghere și nu ieși de aici până când chestia asta nu e lămurită. N-o să te las să-mi arunci cariera în aer, m-auzi, Bowman? Dacă faci cel mai mic val, îți pun în cârcă moartea maistrului și a ăluia din canalizare. Știi că n-o să ezit și știi la fel de bine că n-o să fie prea mulți care să-ți ia apărarea în fața unui

judecător.

Andrew puse mâna pe clanţă şi se întoarse, măturând camera cu privirea.

— Locul tău e într-un azil, Bowman, dar dacă preferi ştreangul nu trebuie decât să cobori în stradă şi să pronunţi încă o dată numele maiorului Cavendish, că de restul mă ocup eu.

Ieşi, lăsând uşa deschisă în urma lui.

Arthur se apropie de mica oglindă de deasupra chiuvetei. Îşi descheie cămaşa, lăsă să-i cadă pantalonii pe podea, luă oglinda din cui şi o ţinu în faţa corpului său, inspectând liniile de piele mai deschisă la culoare. Cicatrice drepte şi paralele, de la umeri la abdomen, trecând peste clavicule şi coaste, identice celor care se-ntindeau pe spate şi pe picioare. Aplecă într-o parte capul şi-şi căută ochii în oglindă, se privi îndelung, scotocindu-şi ochii albaştri ca şi când ar fi fost ai altuia, încercând să-şi dea seama ce se ascunde în spatele lor. Se strâmbă, făcând să-i treacă pe chip expresii exagerate, ca tot atâtea măşti. Furie, un zâmbet, tristeţe sau mirare. Deschidea gura ca să-şi vadă limba şi dinţii. Pronunţă câteva cuvinte, întâi murmurând, apoi mai tare, observându-şi în oglindă chipul care voia să-i spună ceva ce el nu auzea încă:

— Nicio misiune?

Repetă întrebarea o idee mai tare, ridicându-şi mâna mutilată pentru a-şi atinge buzele, ca să simtă suflarea vorbelor atunci când le pronunţa.

Se îmbrăcă la loc, făcând să dispară cicatricele sub uniforma de poliţie şi se aşeză la masă, aşteptând noaptea, cu ochii la fereastră. Pe urmă ieşi pe palier, deschise uşa unei debarale, se agăţă, ridică un chepeng pentru curăţatul coşului şi se împinse pe acoperiş. La coşul următor deschise un alt chepeng, se lăsă să cadă în casa scărilor imobilului vecin şi ieşi în Strada Cable, îndreptându-se spre est şi evitând poliţistul care făcea de gardă la poalele clădirii lui. Coti la dreapta pe Butcher Row şi ajunse pe cheiuri, pe care le urmă tot spre est, de-a lungul Tamisei.

Mergea în mijlocul câtorva trecători, siluete tăcute pe care abia le remarca, şi ridica nasul de parcă ar fi vrut să simtă marea care era la o sută de kilometri depărtare. Trecu de cheiul Victoria şi de Duke

Shore până la bazinul Dunbar, se strecură printre barăci și depozite de mărfuri, traversând în întuneric terenuri cu ierburi uscate, pline de plase urât mirositoare, lanţuri vechi și ancore ruginite. Ar fi vrut să depășească Insula Câinilor și să ajungă la North Woolwich, acolo unde Tamisa se lărgea și unde poate că ar fi reușit să simtă primele brize ale mării. Dar se simţea prea obosit și se aşeză pe chei, lângă apă. Luminile Londrei dansau pe suprafaţa neagră a bazinului. Se ridică și reveni pe propriile urme. Căută prin gunoi și găsi o bucată de lanţ de vapor, oxidat. O puse pe umeri și o înfășură în jurul gâtului ca pe o eşarfă, apoi porni din nou spre bazin, merse drept spre chei, fără a încetini, şi căzu în apă.

Când lovi suprafaţa, deschise gura. Bule de aer alunecară de-a lungul corpului său, rostogolindu-se pe lângă urechi. Regreta că lucrurile nu se-ntâmplă mai silenţios. Păstră ochii deschiși și începu să se scufunde. Coborî capul şi privi întunericul de sub picioarele lui, simţind pe umeri greutatea cablului care-l trăgea la fund.

Se auziră zgomote, lovituri înfundate, de lemn sau metal, care se propagau sub apă. Înălță capul. O formă întunecată înota spre el.

Un rechin.

Aspiră din răsputeri toată apa pe care putea s-o înghită și își repetă cuvântul pentru ultima oară. O întrebare. Supraviețuire?

Arthur Bowman deschise ochii. Era întins pe fundul unei bărci. Cineva îi ținea capul și îi desfășura lanțul din jurul gâtului. Un tip gâfâia apăsându-i ambele mâini pe piept. Țipa, dar Bowman nu-l auzea. Deasupra bărcii se vedea cheiul pe care mai mulți curioși țineau lanterne ale căror raze sclipeau între genele lui ude. Auzi primele cuvinte, confirmându-i decepția:

— Trăiește!

Bowman tuși. Simți cum apa îi urcă prin gâtlej și îi ieși prin gură, curgându-i în barbă. Apă sălcie, cu gust de noroi.

— Ești bine? Hei! Ne auzi?

Omul în jachetă, cu apa picurând din ea, era aplecat deasupra sergentului. Lui Bowman încă i se scurgea apă din gură când vorbi. Se lăsă liniştea, apoi cineva întrebă:

— Ce zice?

— N-am auzit. Ce zici?

Pescarul își apropie urechea de gura lui Bowman, îi ascultă vocea răgușită, apoi se redresă:

— Rahat! Cred că are apă la creier!

— Ce zice?

— Vorbeşte de rechini! Întreabă unde sunt rechinii.

Trei oameni îl ridicară. Mai multe braţe de pe chei se întinseră şi îl lungiră pe piatră. Tremura. Îi scoaseră pălăria.

— La naiba! E caraliu!

— Fir-ar, aţi văzut asta!?

— Ce-i?

— O cicatrice.

— Rahat, ăsta a trecut printr-o elice!?

— Nu o elice a făcut asta. Şi nu de curând.

Aruncară o cuvertură peste el. Simţi că e ridicat din nou şi auzi roţile unui căruţ pe pavaj. Capul i se bălăngănea dintr-o parte în alta şi leşină.

Flăcările îi jucau în ochi, cineva realimenta soba de gătit vărsând o găleată de cărbuni în cămin. Cenușa se ridica în aer și Bowman o urmări din priviri.

— Gata, te-ai trezit?

Bowman privi în jur. Era întins pe niște lăzi într-un șopron de scânduri.

— Ai sforăit toată noaptea. Se pare că e obositor să-ţi pierzi cunoştinţa.

Pe sobă, omul puse o crăticioară cu apă la încălzit și aruncă înăuntru un pumn de cafea, pe care o amestecă folosind vârful unui cuțit. Când șterse lama pe mână, Bowman se ridică și încercă să dea înapoi.

— Ho! Ce-ţi veni? Ești bolnav?

Bărbatul se apropie de el fără să lase cuţitul deoparte. Bowman se rostogoli pe o parte și se aruncă pe burtă pe pământul bătătorit, încercând să se târâie până la ușă, care se deschise. Un alt om intră, îmbrăcat cu o jachetă.

— Rahat, e complet dus!

Omul care tocmai intrase se ghemui lângă Bowman, care se

rostogolea făcut covrig.

— Hei, flăcăule! Ce-ai pățit? Nu trebuie să-ți fie așa frică. Noi suntem ăia care te-am scos din apă ieri seară. N-o să-ți facem rău. Nu vrei cafea? Ai avut frisoane toată noaptea. Bea ceva cald și pe urmă te ducem acasă la tine. Unde e casa ta?

Bowman dădu înapoi.

— Strada Cable.

— Cable? Asta ai zis?

Bărbatul care era aproape de sobă îi aduse o ceașcă aburindă, îl salută pe cel în jachetă și spuse că se întoarce la treabă și o să treacă mai târziu. Arthur strânse ceașca metalică între degetele lui reci și o duse la buze, înghițind un pic.

Pescarul se instală pe o ladă, la rândul lui cu o ceașcă de cafea în mână, și îl privi pe omul așezat pe jos:

— Polițist, nu?

Bowman ezită, apoi negă din cap.

— Păi, și ce e cu uniforma aia pe care o aveai?

Arthur înghiți din cafeaua fierbinte fără să răspundă. Pescarul își scoase boneta și-și frecă părul.

— Eu te-am scos din apă. Ai căzut fix în fața bărcii mele. Nu-ți aduci aminte? În orice caz, îmi convine că nu ești caraliu. Pentru că s-ar fi făcut rău mișto de mine dacă aș fi salvat unul. Cum te cheamă?

— Bowman. Sergent Bowman.

— Sergent!? Rahat, atunci am salvat un militar? Ce? Ce zici?

— Compania Indiilor...

Pescarul îl privi cu un aer întunecat și scuipă pe jos.

— Am un fârtat care a petrecut trei ani în Bombay. Împuțită țară. Gunoi de Companie, mda.

Bowman mai înghiți cafea și își drese glasul.

— Madras.

— Da? Cât timp ai rămas acolo?

— Cinșpe.

— Cinșpe ani? Rahat.

Pe lângă sobă, soarele dădea acum căldură prin mica fereastră și prin acoperișul din scânduri gudronate. Era cald în coliba pescarilor, plină de saci de pânză, de plase, de undițe și de dulapuri. Omul își

scoase în cele din urmă jacheta și se servi din nou cu cafea.

— Nu prea e treaba mea, eu doar te-am scos din apă. Dar mă-ntreb, totuși, de ce ai vrut să te duci să te-ntâlnești cu peștii din râul ăsta de rahat.

Așteptă câteva secunde, dar sergentul nu răspunse.

— Din cauza cicatricelor? O chestie care ți s-a-ntâmplat acolo? Fratele meu are coșmaruri de când s-a întors. Din pricina a ceea ce a văzut. Și a ce i s-a făcut și chiar a ce-a făcut el. Nu știu, pentru că nu vorbește niciodată despre asta.

Pescarul zâmbi.

— Mă cheamă Frank. Franky.

Întinse mâna. Bowman îl imită. Frank scoase din buzunar o sticluță de poșircă[16].

— Una dintre chestiile bune din timpul putorii ăleia era că n-aveai suficientă apă ca oamenii să se arunce în Tamisa. Un noroc, pentru că erau destui pe care i-a înnebunit. Era să ajungem toți duși cu capul. Ca și povestea aia din canalizare, bietul om care a fost ucis. O hăcuială în toată legea, se pare. După părerea mea, ăla care l-a măcelărit pe tip înnebunise din cauza mirosului și a căldurii. Știi despre chestiile astea, sergent, din țările alea în care soarele îi face demenți pe toți?

Bărbia lui Arthur începu să tremure când încercă să vorbească și își simți fața rece când sângele o părăsi ca să i se adune în piept, pompat de inima care-i bătea tot mai tare.

Pescarul se apropie și îi propuse să bea.

— OK, nu mai vorbim despre asta, calmează-te, sergent. Care e prenumele tău?

Bowman înghiți din poșircă:

— Arthur.

— Vrei să te duc acasă, Arthur?

Bowman îl privi, incapabil să răspundă.

— Bun, așteptăm să te ții pe picioare și vedem după aia. O să-ncerc să-ți găsesc niște țoale. Nu mai trebuie să te trambalezi în uniforma asta de caraliu. Stai aici și așteaptă-mă!

---

[16] În original, gnôle, whisky sau lichior contrafăcut *(n.tr.)*.

Frank se opri la ușă și se întoarse.

— Să nu faci vreo prostie, sergent Arthur, de acord? Ai deja șanse bune să crăpi fără să vrei, n-are haz s-o faci cu mâna ta.

Bowman se apropie de sobă, se așeză pe o ladă și închise ochii. Adormi fără să-și dea seama. Tresări când ușa cabanei se deschise din nou. Se întorsese Frank, cu un sac pe umăr.

— Ai rămas în viață în lipsa mea, sergent?

Individul zâmbea mult.

— N-am aici o garderobă de lord, dar ți-am găsit haine care ar trebui să-ți vină. Buna mea soție mi-a dat și un săpun și cred că are dreptate: sunt destul de tâmpit ca să ajut pe careva pe care nu-l cunosc. Cum te simți?

— Mai bine.

— Știi, nu c-aș fi zgârcit, dar dacă ai putea să-mi dai măcar pantalonii mi-ar conveni.

Bowman îmbrăcă hainele un pic cam scurte, pe urmă se aruncă pe pâinea și șunca pe care le adusese Frank alături de o sticlă de vin.

Gâtul i se relaxa pe măsură ce înghițea mâncarea, atenuând gustul de sare și mâl pe care-l avea încă pe limbă. Însă faptul că-și regăsise uzul vorbirii îl stingherea, fiindcă nu știa ce să spună.

— Mersi.

— N-ai de ce.

— Vreau să mă întorc acasă.

Își strânse hainele, le rulă într-un sul și le întinse pescarului:

— Din pelerină se poate face o cuvertură.

Pescarul zâmbi și îi luă hainele de polițist.

— Mda, nu mă gândeam să ies cu ele…

Își strânseră mâinile.

— Poți să te-ntorci când vrei dacă nu-ți merge bine. N-o să te întâmpinăm cu fanfara, nici măcar nu știu cine ești, dar dacă ai vreo problemă poți să vii să mă cauți.

Bowman ieși din cabană, iar pescarul rămase în prag, privindu-l cum se îndepărtează.

— Hei, sergent! O idee trăsnită care-mi veni uite-așa: totuși, nu cumva din cauza Companiei te-ai aruncat în apă?

Bowman se întoarse.

— Ce!?

— Rahat! Ești singurul om din Londra care nu e la curent?

Bowman scutură capul.

— E oficial de ieri. Omule, te-ai aruncat sub barca mea în aceeași zi în care au închis prăvălia.

— Nu-nțeleg.

— O, sergent, îți baţi joc de mine, nu? Cipaii... n-ai urmărit nimic? Întâi s-au revoltat soldaţii indieni. Se pare că nu voiau să rupă cartuşele cu dinţii pentru că aveau grăsime de vacă pe ele și nu voiau să înghită! Jumătate din India a intrat în război și Compania și-a pierdut chiloţii. Regina i-a dat dracului. Gata cu Indiile de Est, Coroana recuperează tot. Fostul tău angajator a fost curăţat, sergent.

Bowman plecă în fugă.

La intersecţia cu Fletcher verifică: paznicul era tot acolo. Făcu turul grupului de case și intră prin clădirea vecină. Trecu din nou prin acoperişuri și ajunse în camera lui. Își luă din cui bastonul de poliţist, îl strecură în gaura unei lamele de parchet, făcu pârghie și ridică lemnul cu cealaltă mână. Băgă braţul în gaură și scoase de acolo o cutie metalică încuiată cu lacăt. La celălalt capăt al camerei făcu aceeași manevră și ridică altă scândurică, recuperând cheia care deschidea micul seif. Bowman păstră patruzeci de șilingi din ceea ce economisise din pensia militară, înainte de a pune la loc cutia în ascunzătoarea ei. Își luă de pe sfoară uniforma Companiei și coborî la parter ca să bată la ușa proprietăresei. Bowman își plăti chiria și îi dădu în plus doi șilingi ca să-i curețe uniforma și alţi trei ca să-i cumpere mâncare și săpun. Îi ceru bătrânei și să cumpere câteva sticle de vin. Nu gin.

Când proprietăreasa aduse cumpărăturile, îi mai dădu un penny pentru ca un puști din cartier să-i aducă sus o găleată de apă. Deschise o sticlă de vin și o goli pe toată înainte de a mânca. Înghiţi apoi două ouă, carne de porc uscată, o pâine de secară, o ceapă și o pară dulce. Apoi se instală în faţa oglinzii, curăţă chiuveta cu un pic de apă, se stropi pe faţă și începu să-și taie barba. Când lama briciului trecu peste gât, își aminti de apa neagră din Tamisa și de caraliii care voiau să-l închidă.

4

Pe pat, Bowman își avea întinse cămașa, haina roșie decolorată și pantalonii cărora spălarea nu reușise să le redea albeața. Epoleții hainei și însemnele de sergent nu mai străluceau. Hainele formau conturul unui corp.

Mesteca pâine, făcând înghițiturile să alunece cu câte o gură de vin roșu, și aștepta, gol, curajul să-și îmbrace vechea uniformă. Sergentul Bowman își imagină că, brusc, toți soldații Indiilor de Est se evaporaseră, că, de la Londra la Hong Kong, peste tot pe Pământ, în cazarme și pe corăbii, nu mai rămăseseră decât uniformele goale, întinse pe saltea ca a kui. Și nu voia să creadă asta.

Compania exista de secole, nu putea să dispară.

Pe masă, scofâlcite, cu pielea rigidă și îndoită, acoperite de mucegai, cizmele trosniră când începu să le curețe, frecându-le cu vechea lui cămașă de la Metropolitan. Întinse ceara, îmbibând cu grăsime pielea uscată, pe urmă le lustrui până reuși să le redea un pic de strălucire. Terminând vinul, își încheie cămașa, cu bărbia în piept, privindu-și degetele, apoi alunecă în pantaloni, potrivi bretelele și își trecu brațele prin mânecile hainei. După captivitate, nu mai ajunsese la greutatea pe care o avusese înainte. Opiul și alcoolul, alături de mâncarea proastă, îl făcuseră să piardă și mai mult din greutate. Drept care uniforma îi era largă, așezându-i-se pe umeri ca pe un cuier.

Spectrul unei armate-fantomă.

Rămase un minut în picioare în mijlocul camerei, respirând încet, apoi ieși și se cățără până la chepeng. Pe Royal Mint, verificând să nu fie urmărit, opri o cabrioletă.

— Strada Leadenhall, vă rog. Sediul Indiilor de Est[17].

Birjarul îl privi o clipă pe militarul în uniformă uzată. Apoi biciul plesni și atelajul porni la trap pe pavaj.

— Dii!

Arthur ridică perdeaua de la ferestruică.

Trotuarele se lărgeau, fațadele imobilelor erau tot mai albe și

[17] În original, East India House *(n.tr.)*.

ferestrele înalte. Femei cu pălării ţineau de mână copii, gentlemani sprijiniţi în bastoane discutau la colţul străzilor. În parcuri, la umbra arborilor verzi, erau cupluri care se ţineau de braţ. Londra era curată și senină, vara strălucea. Mănușile albe le desenau femeilor degete lungi, iar privirile de sub pălării ale bărbaţilor băteau până departe. Priviri de ofiţeri.

Ca aceea a lui Wright.

Bowman și-l aminti pe căpitan cu gaura în cap, când închisese ușa cabinei lui Feng ca să-l lase să crape singur.

Lăsă brusc perdeaua să cadă. Ducându-și mașinal mâna la piept, realiză că nu luase cu el nimic de băut. Vinul nu fusese suficient, avea crampe la stomac și nervozitatea îi aţâţa pofta de alcool.

— Sediul Indiilor de Est.

Birjarul trase de frâie, calul încetini și se opri. Sergentul sări din cabrioletă, plăti cursa și se întoarse spre clădire. Ridicând ochii pe cele șase coloane dorice ale faţadei, orbit de lumină, simţi o ameţeală care fu cât pe ce să-l doboare la pământ. Dădu înapoi, se întoarse pe călcâie și coborî înapoi în strada Leadenhall până la un *pub* unde intră și se opri în prag.

Lumina cădea prin vitralii pe mese și pahare, culorile emailurilor reflectându-se în ambra whiskyurilor și a berilor. Tapiţerii, tablouri și trofee de vânătoare decorau pereţii. Animale africane și cerbi cu coarne imense. Bowman rămase acolo un timp, nemișcat, trăgând de pulpanele hainei sale. De la mese, privirile începură să se îndrepte spre el. Bărbaţi în costume citeau ziare, ofiţeri în uniforme de culoare închisă vorbeau în șoaptă, chelnerii serveau băuturile și plecau cu spatele aplecat. Vru să iasă, îi era teamă să nu fie și mai ridicol, dar coborî capul într-un fel de salut general și merse până la bar:

— Un gin.

— Ce preferaţi, domnule ofiţer?

— Ce prefer? Gordon's...

Barmanul îi servi un pahar, pe care îl dădu peste cap.

— Altul.

Arthur plăti cele două băuturi la preţul unei nopţi întregi petrecute la Big Lars. Urcă înapoi pe Leadenhall, trecu de data asta printre coloane fără să ridice ochii, ajungând, paralizat, în imensul

hol de la East India House, în fața liniilor negre întinse la picioarele lui pe mai mulți metri lungime.

Încrustate în pavajul deschis la culoare, făcute din marmură neagră, erau cele trei cruci legate la bază, cele trei litere *EIC* și deviza *Deo ducente nil nocet (Nu ni se poate întâmpla nimic dacă Dumnezeu conduce).* O sudoare rece i se scurse de-a lungul spinării, degajând un miros de zer, înmuindu-i cămașa, în care mirosul de mucegai deveni din nou mai puternic decât cel al săpunului de rufe. Bărbaţi în costume și redingote traversau holul, călcâiele tari ale pantofilor lor pocnind pe marmură și răsunând până la marele plafon sculptat. Călcau în picioare fără emoţie cele trei cruci și cele trei litere și dispăreau în grabă, cu dosare şi mape sub braţ.

Arthur închise ochii cât să-şi recapete suflul, apoi îi deschise din nou.

Pe pereţi, imense tablouri cu corăbii în culorile Companiei navigând pe mări calme. O scară dublă, de marmură, care urca la etaj. Peste tot, oameni aferați și grăbiți, o atmosferă de furnicar dintr-o pădure cuprinsă de flăcări.

Bowman era pe Strada Leadenhall, un nume blestemat, auzise atâția oameni pronunțându-l și scuipând pe jos când nu ajungeau solda sau curierul, când rațiile erau prea mici sau lipseau munițiile cu care să se plece la atac. Se-mplineau cinci ani de la întoarcerea lui și nu trecuse niciodată pe acolo. Arthur își imaginase altceva. Sediul Companiei era o clădire arogantă, dar nu un palat și niciun fort. Birouri, acționari, administratori și funcționari.

Privindu-i pe acești angajați zeloși trecând prin hol, Bowman afișă un zâmbet răutăcios. Era singurul de aici care purta o veritabilă uniformă a Companiei. Deoarece era nevoie, la capătul brațelor Indiilor de Est întinse în toată lumea, de degete murdare ca acelea ale sergentului Bowman pentru a culege toate aceste bogății. Își coborî ochii spre cele trei cruci de marmură neagră. Țipetele îi reveniră în minte și nu mai încercă să le amuțească. Era corect ca Bowman să le aducă în clădirea asta, chiar dacă nimeni nu putea să le audă și nici misiunea lui Cavendish nu exista.

În spatele unei tejghele, un om bun la toate înălță capul ca să

observe uniforma obosită.

— Ce pot face pentru dumneavoastră, domnule?

Prima persoană pe care Bowman o întâlnea în East India House nu știa să recunoască gradele armatei ei.

— Căpitan. Căpitanul Wright.

Arthur fu surprins de tonul vocii sale, acela al sergentului instructor care fusese. Tipul din spatele tejghelei se îndreptă de spate.

— Scuzați-mă, domnule căpitan. Cu ce pot să vă fiu util?

— Caut un ofițer. Un căpitan de marină care era în serviciu în Birmania în ’52.

— Mă scuzați, domnule căpitan?

— Căpitanul lui *Sea Runner,* în ’52.

Angajatul Companiei clipi:

— Căutați un nume de ofițer? Am înțeles bine?

— Mda. Căpitan de marină. La Rangoon, cu Godwin.

— Cred că ar trebui să vă adresați celor care se ocupă de afacerile maritime, domnule căpitan.

— Unde-i asta?

— Scara din vest, la primul etaj.

Bowman se răsuci pe călcâie, urcă scara cea mare până la primul etaj, urmă un coridor lung și, înainte de a bate la ușa biroului pentru afaceri maritime, își regăsi suflul, ștergându-și fruntea cu mâneca. Ușa dădea spre un coridor larg, o anticameră cu două ferestre înalte, uși deschizându-se spre alte încăperi și, în mijlocul acestei intrări, un om așezat în spatele unui birou.

Secretarul îl privi cum se apropie și se ridică ceremonios.

— Ce pot face pentru dumneavoastră, domnule sergent?

Acesta știa gradele. Bowman își dădu seama că șovăie și simți furnicături în mâini, ca în biroul lui Andrew, înainte de a intra în criză.

— Caut un ofițer. Comandantul lui *Sea Runner* în ’52, la Rangoon.

Secretarul avu o grimasă, agasat.

— Cine v-a trimis aici? Dacă nu știți numele ofițerului, nu știu de ce îl mai căutați. Subofițerii nu au acces la genul ăsta de informații, sergent.

Sudoarea curgea pe pieptul lui Bowman și de-a lungul picioarelor,

până-n cizme. Cele două ferestre mari începură să se deformeze, să se rotunjească și să se legene, iar lumina să îi ardă ochii. Făcu un pas înainte. Picioarele îl lăsau și întinse un braț spre birou. Secretarul se precipită și îl conduse până la un scaun.

— Dumnezeule! Ce vi se-ntâmplă? Nu vă simţiţi bine?

— Ceva de băut...

Secretarul plecă alergând și reveni o clipă mai târziu cu o carafă de apă și un pahar, pe care îl umplu și i-l oferi sergentului. Bowman bău, iar omul îl servi din nou.

— O să deschid un pic, e căldura asta, aveţi nevoie de aer.

Tropăi până la fereastră și o deschise larg.

— Iertaţi-mă, domnule sergent, nu v-am primit într-un mod agreabil. Dar totul e în momentul ăsta îngrozitor de complicat, cu această... Dumnezeule, eu mă plâng când dumneavoastră vă întoarceţi de acolo, în mod sigur. Veniţi de acolo, nu-i așa, domnule sergent?

Arthur își termină paharul și-l privi pe omuleţul în costum.

— Acolo?

— Revolta, sergent! Nenorocita asta de revoltă a cipailor!

Sergentul se îndreptă un pic în scaun.

— De acolo vin.

— Dumnezeule! Da, văd bine că sunteţi extenuat. Trebuie să fi văzut lucruri oribile...

Arthur aprobă din cap.

— Iertaţi-mi atitudinea, domnule sergent. Dar suntem pe cale să ne pregătim mutarea la Consiliul Indiei, pe lângă Secretariatul de Stat. Toată clădirea e cu fundul în sus. Și dumneavoastră care veniţi de acolo...

Bowman se mulţumi să ridice din umeri.

— Căutaţi un ofiţer de marină pe care nu-l cunoașteţi, așa e?

— Un mesaj pentru el.

— O scrisoare? A unui soldat?

Apa îl liniștise și Bowman își regăsise o parte din forţe.

— Asta e. Scrisoarea unui soldat.

Secretarul își împreună mâinile pe piept.

— Cumplit! Trebuie să-i transmiteţi acestui ofiţer ultima scrisoare

a unui soldat… mort!?

— Mort.

Omul își puse mâna pe frunte.

— Un soldat mort, care era prietenul acestui ofiţer… Dumnezeule. Și dumneavoastră care sunteţi epuizat și care duceţi această scrisoare. Cum se numea nava, sergent? Spuneţi-mi, o să fac ce pot ca să vă ajut.

— *Sea Runner*. În '52, Rangoon.

— Rangoon? În flota generalului Godwin sau a comodorului Lambert?

— Godwin.

Secretarul se îndreptă spre o ușă, se opri și se întoarse.

— Erau prieteni, da? Și soldatul mort n-avea familie?

— Nu, n-avea familie.

Omul reveni zece minute mai târziu, ducând un registru enorm pe care îl așeză pe biroul lui și îl deschise. Întoarse paginile, urmărind cu arătătorul coloanele de nume și de date, ridicând din când în când capul către sergent ca să zâmbească și să se scuze.

— Aici lucrăm dur, bineînţeles. Dar dumneavoastră aţi fost acolo. Și v-aţi întors.

— De-abia întors.

Secretarul lovi o pagină a registrului.

— Aha! *Sea Runner*. '49, '50, '51… '52. Plecat din Madras în 12 ianuarie. Sergent, am răspunsul pentru dumneavoastră. *Sea Runner* era comandat de căpitanul… Philip Reeves. Căpitanul Reeves e la pensie, s-a retras din Companie în '53, după campania din Birmania.

Bowman se ridică de pe scaun.

— Cum pot să-l găsesc?

— Da, sigur, sigur, adresa lui. N-ar trebui… În mod normal n-avem dreptul, dar scrisoarea asta… Așteptaţi-mă, nu durează mult.

Când reveni, se instală de data asta la birou, scoase o foaie de hârtie dintr-un sertar și scrise deasupra o adresă, înmuindu-și nervos pana în călimară, apoi presă foaia cu sugativa.

— Lată, domnule sergent. Acum puteţi să vă îndepliniţi datoria. Sunteţi un om curajos, v-aţi asumat chestiunea asta deși abia v-aţi întors.

Arthur împături hârtia și o strecură în buzunarul interior al hainei. Înainte să ajungă la ușă, secretarul se repezi și o deschise înaintea lui.

— Domnule sergent, pot să vă strâng mâna?

Bowman îi întinse mâna umedă.

Secretarul îl privi cum se îndepărtează pe coridor și Bowman încercă să-și păstreze calmul, stăpânindu-și impulsul de a o lua la fugă.

Traversă holul, ieși în stradă și parcurse pe jos, cu stomacul strâns de crampe, tot drumul care îl despărțea de Fox and Hounds. Îi trebui o oră ca să ajungă pe Strada Wapping și, când intră în sala de la Fox, acoperit de transpirație în uniforma lui, toate conversațiile se opriră. Sergentul coborî capul, merse până la masa lui obișnuită și-și fixă privirea în lemnul ei.

În spatele barului, cu un jurnal deschis în fața lui, Lars închise gura. Clienții vechi îl priveau pe Bowman îmbrăcat în uniforma aceea din care aproape toți aveau un exemplar în fundul dulapului, dacă nu cumva o schimbaseră pe un pahar într-o seară în care rămăseseră fără bani. Haina roșie avea un efect dezagreabil asupra lor, cu atât mai mult purtată de fantoma aceea turbată, sergentul Bowman, pe care nu-l mai văzuseră de săptămâni întregi și care ar fi putut foarte bine să fie mort.

Lars umplu o halbă și o puse pe bar.

— Mitch! Legumă nenorocită! Du-i berea sergentului!

Lars își puse un pahar mare de poșircă, vărsă un pic la picioarele lui și-l dădu pe gât. Apoi se aplecă asupra jurnalului, mai ridică o dată capul spre masa sergentului și își reluă lectura.

— Aha! Se pare că o să se care din Leadenhall! Trebuie să fie marile manevre ale contabililor!

Clienții sprijiniți în coate pe tejghea nu acordau nicio atenție la istorisirea lui Lars. Nici el nu era prea dedicat lecturii. Pe deasupra umerilor, îl urmăreau pe sergent. Umplând paharele, în timp ce Mitch făcea drumuri dus-întors până la masa lui Bowman, Lars citi cu o voce fără convingere articolul din *Morning Chronicle* care explica de ce și cum, din cauza unei bande de cipai din India, Compania fusese făcută praf de către Coroană. Fox and Hounds părea plin, în acea seară, de o gașcă de orfani bătrâni, care țineau doliu pentru

Companie și o blestemau cu prima ocazie. În spatele zâmbetelor și al glumelor proaste se afla tristețea vinovată de a nu mai fi veteranii nimănui. Dușmanul lor dintotdeauna murise și, la o masă de acolo, dintr-un colț de sală, fantoma lui bea bere de să-i explodeze burta.

Arthur goli halbe timp de o oră. Apoi, la căderea nopții, se întoarse acasă, se prăbuși pe palier sărind prin ferestruica din acoperiș și merse să se năruiască în pat. Berea nu era suficient de tare ca să-l adoarmă și să oprească strigătele.

Reeves locuia la Londra. Cartierul Westminster, parcul Saint George, pe malul Tamisei.

Din cutia lui de sub podea, Bowman scoase câțiva șilingi, își execută din nou numărul cu escaladarea acoperișului, ajunse în Royal Mint și opri un atelaj. De data asta nu mai privi trecătorii prin fereastra trăsurii, care îl lăsă în fața unei case cu două etaje, recent construită, cu fațada albă. Era întoarsă cu o latură spre fluviu și cu alta spre Grosvenor Road și parc. Un gard de lemn dădea spre o grădină mică, bine întreținută, pe care o traversă ca să bată la ușă. Deschise o femeie de vreo cincizeci de ani, cu o basma pe cap și un șorț legat peste rochie. Bowman, care nu-și imaginase că o să dea peste soția lui Reeves, rămase mut.

— Da, ziceți!

Din accentul ei de periferie, Arthur își înțelese greșeala. Nu era soția căpitanului, ci menajera.

— Căpitanul Reeves, aici locuiește, nu?

— Nu mi-a spus că așteaptă pe cineva. Cine sunteți?

— N-am stabilit o întâlnire. Spuneți-i că vreau să-l văd.

— Băiete, miroși a bere de la o poștă, cred că ai greșit adresa. Ce-i cu uniforma asta mizerabilă, cui i-ai furat-o?

Bowman urcă scările peronului. Bona intră înapoi în casă și vru să închidă ușa.

El puse mâna pe tocul ușii.

— Du-te și spune-i stăpânului tău că vreau să-l văd. Sergent Arthur Bowman. Du-te și spune-i asta.

Din casă se auzi o voce.

— Dothy? Ce se-ntâmplă?

Arthur se aplecă în faţă şi coborî tonul.

— Du-te şi spune-i că sergentul Bowman vrea să-l vadă. Că eram pe nava lui când a ars satul.

— Lasă uşa sau strig!

Arthur dădu drumul tocului uşii.

— Du-te şi spune-i asta.

Coborî scările şi aşteptă ca Reeves să apară la uşă.

Avea aceeaşi figură ca în amintirile lui Arthur, când stătea în picioare în spatele timonei goeletei, doar că era mai bătrân şi mai ridat, cu părul în întregime alb. Nu mai avea barbă, ci doi perciuni mari care coborau până în partea de jos a obrajilor. Din bărbatul drept şi solid căruia Bowman îi păstrase imaginea nu mai rămăsese decât un bătrânel cu umerii căzuţi. Cu o mână pe marginea uşii şi celălalt braţ ascuns de uşa întredeschisă, Reeves îl privea cu un aer îngrijorat.

— Cine eşti?

Bătrânul căpitan îşi mijea ochii şi părea să nu mai vadă bine. Arthur făcu un pas înainte, în ciuda armei pe care Reeves probabil o dosea după uşă.

— Rămâi unde eşti!

— Nu vă amintiţi de mine? Sergentul Bowman. Pe *Sea Runner.* M-am îmbarcat pe joncă.

Reeves miji ochii un pic mai mult.

— Ce spui?

— Eram acolo când a ars satul. V-am dat ceva.

Chipul căpitanului se crispă. Bowman puse un picior pe prima treaptă şi vorbi mai rar.

— Eram acolo. Ca şi dumneavoastră Nu se poate să fi uitat. Sergentul Bowman.

Reeves se agăţă de uşă.

— Sergentul Bowman?

Bătrânul lăsă tocul uşii ca să-şi ducă mâna la buzunar, de unde scoase nişte ochelari pe care îi puse pe nas. Ochii lui apărură dintr-odată măriţi, holbându-se la sergentul în uniforma prea mare şi uzată.

— Ai murit!... Mi s-a spus că aţi murit cu toţii!

— Nu toţi, căpitane…

Reeves deschise larg uşa. Ţinea în mâna dreaptă un pistol armat, dar nu părea să-şi mai amintească asta.

— Intră!

Arthur privi arma şi bătrânul îngăimă:

— Scuză-mă, am crezut că se întâmplă ceva, n-am înţeles ce-mi spunea Dorothy.

Bătrânul căpitan îşi puse arma pe bufetul de la intrare.

— Urmează-mă, sergent.

Traversară salonul până la un solariu semicircular aflat în cealaltă parte a casei, ale cărui ferestre dădeau spre Tamisa. Catargele micilor ambarcaţiuni acostate în faţa casei se legănau blând în soare. Bowman rămas în picioare în faţa ferestrelor, se ţinea cât mai departe de orice, de mobilele lustruite, de fotoliile brodate şi de vasele cu flori. Dacă ar fi putut, şi-ar fi desprins tălpile de covor. Suveniruri din călătoriile lui Reeves erau agăţate de pereţi: măşti africane, muschete şi săbii, lănci şi pumnale. Luminate de soarele jos, şase tablouri cu nave ale Companiei. Vasele pe care căpitanul le comandase. O ramă era mai mică decât celelalte, din lemn neted şi neaurită, reprezentând toate velele unei goelete albe. *Sea Runner*.

— Aşază-te, te rog. Vrei să bei ceva?

— Cum?

— Vrei să bei ceva?

— Cafea.

Reeves plecă la bucătărie şi Bowman îl auzi vorbind cu menajera. Femeia protesta şuşotind, sfătuindu-l pe Reeves să-l dea afară pe individul ăla. Reeves îi ceru să se calmeze şi să aducă o cafea în solariu.

— Te rog, sergent, ia loc.

Arthur îşi întoarse ochii de la tablou şi se instală într-un fotoliu fără să pună mâinile pe braţele acestuia, cu Reeves în faţa lui. Bătrânul ofiţer, aşezat pe marginea scaunului său, cu ochii măriţi de sticlele ochelarilor, îl privea intens.

— Ce… ce ţi s-a-ntâmplat?

Bowman îşi feri privirea, fugind de aceea prea insistentă a bătrânului.

— Am revenit din misiunea lui Wright. Doar zece.

— Wright…

— A murit pe fluviu. Iar noi am fost luați prizonieri.

— Mi s-a spus că nu era niciun supraviețuitor.

Sergentul plecă ochii.

— Nimeni nu mai știe nimic despre misiunea lui Wright. De asta am venit. Cei de la afacerile maritime ale Companiei mi-au spus unde locuiți.

— Misiunea lui Wright?

Bowman ridică privirea:

— Ambasadorul. Pe fluviu. Trebuia să interceptăm vasul ambasadorului. Dar nu pentru asta sunt aici, domnule căpitan, ci pentru altceva.

— Ce, sergent? Dumneata… De ce ai nevoie?

Arthur se întoarse spre fluviu căutându-și salivă sub limbă.

— E legat de crima asta. Crima din canalizare, de acum câteva săptămâni.

Cei doi tresăriră și se întoarseră. Dothy, menajera, era în mijlocul salonului, cu brațele depărtate, cu tava de argint la picioare, ceștile sparte și cafetiera răsturnată.

— Domnule Reeves, spuneți-i să plece! Spuneți-i să plece!

Căpitanul se ridică, o luă pe menajeră de braț și încercă s-o calmeze.

— Curăță tot și lasă-ne, Dothy! Du-te acasă. N-o să mai am nevoie de tine în seara asta.

Servitoarea se împotrivi. Nu voia să-și lase stăpânul singur cu Bowman. Îi trebuiră lui Reeves mai multe minute ca să o conducă la ușă. Afară, lumina scădea și reflexele Tamisei se îngălbeneau, aruncând sclipiri aurii pe chilele bărcilor. Reeves scoase din bufet o sticlă de whiskey și două pahare pe care le puse pe masa joasă. Îl servi pe Bowman, care ridică paharul. Bătrânul îi privi degetele tăiate ale mâinii.

— Mai pune-ți, sergent, te rog. Am auzit zvonuri despre această poveste cumplită, dar de ce ai venit să-mi spui despre ea?

Sergentul Bowman își umplu al doilea pahar. Era poate cel mai bun alcool pe care-l băuse vreodată, dar whiskeyul nu era mai tare

decât un gin de tavernă, iar el avea nevoie de mai mult pentru a se linişti.

— Sunt poliţist acum, la Wapping. Trebuie să găsesc ucigaşul. Colegii mei cred că eu sunt acela și, în orice caz, o să-mi pună crima în cârcă.

— Ce spui acolo!?

— Eu am găsit cadavrul în canalizare. Iar ei cred că sunt nebun. Nu sunt nebun. Doar că… doar că am coşmaruri. De când m-am întors, a fost ceva mai bine. Dar nu dorm bine, domnule căpitan.

— Ce coşmaruri?

— Pădurea. Ce ne-au făcut acolo.

— Sergent, nu înţeleg. Trebuie să-mi spui de ce eşti aici. Sergent?

Arthur rămase o clipă tăcut, trase de gulerul cămășii, care îl împiedica să respire, și făcu să-i sară primul nasture.

— Ne-am întors. Cei zece oameni ai lui Wright. Criminalul e unul dintre prizonierii care au fost cu mine. I-am dat lista superintendentului, dar Compania a zis că misiunea n-a existat. Iar acum nu mai există Compania! Înţelegeţi?

— Cauţi un fost prizonier?

— Criminalul.

Căpitanul Reeves zâmbi pentru a-l încuraja pe Bowman și bău un pic din whiskeyul său, de care nu se atinsese până atunci.

— Povestește-mi!

Arthur își termină paharul și se întoarse spre ferestre și spre Tamisa aproape neagră.

— După ce ne-am îmbarcat pe joncă, am urcat pe Irrawaddy pentru a-l intercepta pe ambasadorul lui Min. Ploaia a început să cadă și am eșuat pe mal. Nu i-am văzut sosind. Ne-am bătut cu prima barcă…

Reeves ascultă relatarea sergentului Bowman timp de o oră, cufundat în fotoliu, fără să-l întrerupă sau să facă nici cel mai mic gest. Până la intrarea în portul din Rangoon a corăbiilor care-i transportau pe prizonierii lui Min, acea încărcătură de fantome înfometate. Repatrierea lor la Madras, apoi istoria lui Bowman, devenit caraliu al Companiei la Wapping, descoperirea cadavrului, vizita lui Andrew în camera lui, subterfugiul lui la East India House și

sosirea lui până aici.

Se lăsase noaptea. Reeves se ridică, aprinse lumânările şi, puţin câte puţin, lumina reveni în casă. Sticla era goală. Bătrânul căpitan aprinse un chibrit şi îl apropie de pipă. Faţa obosită i se lumină. Ochii îi fură înlocuiţi o clipă de reflexele flăcării pe sticlele ochelarilor.

— Şi eu am coşmaruri, sergent Bowman.

— Ce?

— Satul, sergent. Femeile şi copiii.

Lumina lumânărilor dansa pe tablourile agăţate de pereţi. *Sea Runner*, în salonul lui Reeves, avea aceeaşi culoare ca în noaptea aceea sub norul de cenuşă.

— Era război, domnule căpitan… Ordinele… Trebuia…

— Ce război, sergent?

— Contra lui Pagan. Ambasadorul…

— Rubinele.

— Cum!?

Bătrânul îşi lăsă capul să-i cadă pe spate, minuscul în fotoliul mare.

— Ceea ce ţi s-a întâmplat n-are nicio legătură cu războiul. În niciun caz cel al lui Dalhousie. Nu Compania v-a trimis pe fluviu, ci ofiţerii flotei, Cavendish şi câţiva dintre prietenii lui, dintre care fac şi eu parte.

Lui Bowman îi tremurau umerii sub uniformă. Fixă ferestrele în care nu se mai vedeau decât scânteierile lumânărilor, încercând să ghicească dincolo de ele ceva. Vocea lui Reeves, afectată de vârstă şi oboseală, reluă încet:

— Wright era un spion al Companiei. Un om curajos, dar mai mult decât asta ambiţios, care se apropiase de cercul influent al lui Cavendish. Avea misiunea de a stabili ce forţe are Pagan Min înainte de declaraţia de război a lui Dalhousie. Ajunsese la Rangoon cu misiunea diplomatică a lui Lambert. Căutând informaţii, aflase că regele se pregătea deja de înfrângere, ştiind bine că nu va învinge Compania. În caz de război, avea de gând să fugă, cu tot cu comoara lui. Ştii satul Mogok, sergent? E o fundătură neinteresantă la câteva zeci de kilometri de Ava, în mijlocul junglei. Dar acolo sunt cele mai frumoase mine de rubin din lume. Când Bombayul a declarat război regatului Ava, Pagan a pus să i se umple cufere şi le-a expediat pe

fluviu într-o corabie ca să le pună la adăpost înainte de a spăla putina. Wright i-a împărtășit descoperirea lui Cavendish. Împreună, și cu ajutorul altor ofiţeri de încredere, au decis să pună la punct această expediţie. În timp ce izbucnea războiul! Pentru asta aţi fost aleși, sergent, dumneata și rebuturile flotei, care-și așteptau sentinţa. Nu era niciun ambasador la bordul acelor jonci, ci doar rubine. Incendierea satului și a locuitorilor lui nu era un ordin al Companiei, era o precauţie necesară pentru a asigura secretul planului nostru. Superintendentul nu te-a minţit, această misiune n-a existat niciodată. În ciuda acestor precauţii, administratorii Companiei au descoperit până la urmă ceea ce făcuserăm. Și, mai ales, s-au trezit într-o mare încurcătură. Nu se putea pune problema ca acest scandal să explodeze, să se facă din viitorul duce de Devonshire un infractor, un mizerabil hoţ de comori. Până la urmă, sub patronajul dragului de Cavendish, nu riscam nimic. Compania a mușamalizat afacerea în locul nostru, de data asta într-un mod mult mai eficace. Dacă pierderea căpitanului Wright era regretabilă, dispariţia unei bande de criminali și a unui pumn de soldaţi nu conta. Puteai să cauţi ani de zile, nu ai fi găsi la East India House nicio urmă a misiunii voastre. Și acum, că nu mai există Compania, Coroana se va ocupa de tot. Secretul nostru e în siguranţă.

Reeves trase din pipa care se stinsese, aspirând numai aer.

— E destul de ironic, dar dispariţia lui Wright este cea care v-a salvat. Dacă misiunea ar fi reușit și n-aţi fi fost luaţi prizonieri, aţi fi fost executaţi și voi.

Arthur se ridică din fotoliu, dezechilibrând și răsturnând sfeșnicul de pe măsuţă. Reeves, cu pipa stinsă atârnată în gură, nu reacţionă. Lumânările începeau să ardă lacul de pe lemn. Bowman se îndreptă spre bar și scoase din el o sticlă, fără să vadă ce e. Smulse dopul și dădu pe gât un vin de Porto dulce și cu aspect de lichior, care-i arse gâtul și-i făcu și mai multă sete. Lăsă sticla să cadă, iar aceasta se rostogoli pe parchet și se opri în piciorul unui fotoliu.

Felinarele unei nave, agăţate de greement, trecură prin faţa solarului. Zgomotul unui vapor cu aburi ajunse până la ei și, în trecere, făcu vitrinele să vibreze. Reeves se ridică, părăsi încăperea și reveni puţin mai târziu. Puse pe măsuţă o foaie de hârtie, o călimară

și o pană, apoi aprinse la loc lumânările.

— Te ascult, sergent.

Vocea lui Bowman era lugubră.

— Ce vreți să vă spun?

— Lista, sergent Bowman. Dă-mi numele lor. O să-i găsesc pentru tine.

— De ce-ați face asta?

— Nu va exista adevărul, sergent. Nu va exista niciodată. Dar… e un soi de datorie.

— Datorie?

— Omul ăsta care a ucis în canalizare trebuie să știe. Trebuie să-l găsești, sergent Bowman.

— Nu-nțeleg nimic din ce spuneți. Nu așa trebuie să se întâmple. Celui care a făcut asta nu trebuie să i se explice nimic. Trebuie ucis.

Reeves zâmbi și Bowman avu poftă să-i zdrobească imediat capul pe foaia de hârtie.

— Sper că vei avea timp să înțelegi înainte să-l omori, sergent. Acum dă-mi numele lor!

Arthur își descheie haina de uniformă și cămașa, își trecu mâna peste buze și începu, cu figura scobită de umbra lumânărilor, să recite încet numele, ca și când fiecare literă ar fi fost trăsătura unui chip care-i revenea în memorie.

Bătrânul îl secătuise. Arthur abia se ținea pe picioare când Reeves, cu pași mici, ținându-l de un braț, cu un sfeșnic în mână, îl conduse la ușă. Căpitanul îi ceru să aștepte o clipă, puse sfeșnicul pe bufetul de la intrare și dispăru. Se întoarse din salon și, oprindu-se la doi metri de Bowman, își scoase ochelarii, îi făcu să alunece în buzunar și îl înfruntă pe sergent, care îndrepta pistolul spre burta lui.

— Vă meritați coșmarurile! Nu noi! Sunteți niște lepădături!

— Sergent, nu poți face nimic în privința asta. De-acum ești ceea ce ești. Singura alegere pe care o ai, așa cum mi-ai spus, este să-ți regăsești vechiul tovarăș. O să mă omori după aceea, dacă o să mai ai chef.

— E prea ușor.

— Da.

Bătrânul ridică mâna. Ținea o bucățică din acele țesături colorate

pe care Bowman le păstra la Madras, o stofă din satul țesătorilor. Reeves o despături. Sideful și incrustațiile argintate scânteiară în lumina lumânărilor. Arthur așeză la loc, încet, pistolul și își deschise palmele. Căpitanul Reeves așeză în ele cornul cu praf de pușcă.

— Nu credeam că vei reveni într-o zi, dar l-am păstrat, totuși. Nu te uitasem, sergent.

Arthur privea cornul, mângâind sideful cu vârful degetelor.

— Revino într-o săptămână, până atunci îți găsesc oamenii.

Bowman traversă grădina, se opri pe trotuar și privi în jurul lui. Strada era pustie, nu erau nici trecători, nici lumini. Traversă Grosvenor Road și se topi sub arborii negri din parcul Saint George, strângând pe burtă cornul cu pulbere.

5

Bowman se îmbătă și bău laudanum până pierdu șirul zilelor. Culcat covrig în pat, privea bucățelele de cochilie irizate cum își schimbă culoarea în lumină. Mângâia incrustațiile argintate, deschidea capacul etanș de piele și își lipea cornul de ureche ca să audă ce are să-i spună. Îi povestea tot ceea ce trăise de la despărțirea lor, își cerea scuze că îl abandonase pe acea corabie, îi spunea că e totul bine, acum că s-au regăsit.

Arthur îi aștepta răspunsul. Cornul rămânea mut, dar el continua să îi vorbească.

Trimitea proprietăreasa să cumpere droguri, în vreme ce jos caralii lui Andrew continuau să facă cu schimbul. Sub podea, cutia era aproape goală, își prăpădise economiile.

— De ce ar trebui să mă duc eu să le caut asasinul, ă? De ce nu se ocupă ei? Doar ei ne-au trimis acolo! Să rămână liberi. Toți zece! Să ne lase liberi sau s-o facă ei!

Vecinii veneau să-i bată la ușă când se punea pe strigat și vorbea cu cornul lui. Arthur îi gonea urlând. Polițiștii care-l supravegheau nu interveneau. Bowman era nebun, fără discuție.

Se trezea fără să recunoască încăperea, adormea crezând că e pe joncă, într-un hamac de pe *Healing Joy,* sau în cușca din mijlocul pădurii.

— Nu pentru război. Pentru rubine ne-au trimis acolo. Nu mai aveam pulbere și muniție când au apărut celelalte jonci. Am continuat să mă lupt, dar nu mai avea sens, erau prea numeroși. Am încercat să tai pa râmele. Ca să fim luați de curent, dar și asta era prea târziu. Nu știam atunci pentru ce mă bat. Acum știu. Știu de ce-am rămas luni de zile în cuștile alea.

Petrecea zile întregi privind pe fereastră. Femeile care ieșeau din magazine, supraveghetorii din Wapping care le acostau, puștii cu găleți de apă pe cap, pietrele de tocilă care făceau să sară scântei din lame, ușa deschisă a unei forje și sunetul ciocanelor pe nicovale.

— Cu un corn ca ăsta, puteam să mă arunc în Tamisa fără să ud praful de pușcă.

I se întâmpla și să râdă.

După ce golea o sticlă de laudanum, vedea pe Strada Fletcher pescari birmanezi cu pantalonii lor largi, ofiţeri ai Companiei în uniformă de paradă care defilau pe trotuar, corăbii cu patru catarge și sabordurile deschise, care urcau pe șine de-a lungul Străzii Cable.

Cu cornul la ureche, asculta zgomotul mării sufocat de rășina de cauciuc.

— N-auzi strigătele? Ăsta e al lui Clement, când i-au ars ochiul. Și Peevish, prima dată când l-au luat. Nu le auzi?

Trecuseră zece zile. Bowman nu-şi mai amintea de Reeves când, într-o dimineaţă, cu fruntea lipită de geam, privind la spectacolul vieţii din stradă, trei etaje mai jos, ieşind dintr-o siestă începută în noaptea precedentă, cu cinci minute sau două zile mai devreme, văzu o șaretă oprindu-se la poalele clădirii și un om cu joben și pardesiu lung coborând din ea. Copilandrii se apropiară de calul cu cap frumos, drept care vizitiul plesni biciul pe deasupra lor și ei o șterseră. Omul în negru nu mai era acolo.

— Ăla era un călău. Îi știu eu.

Se auzi o bătaie în ușă.

— Lăsați-mă-n pace! Plecați!

Se auzi o nouă bătaie în ușă și o voce răsună pe palier:

— Sergent Bowman?

Traversă camera, deschise și se dădu înapoi poticnindu-se.

Căpitanul Reeves, în impozantul lui pardesiu negru și pălăria satinată trecu prin fața lui ca un spectru, fără ca pliurile hainelor sale să se miște sau ca picioarele să scoată vreun zgomot. Căpitanul avea trăsături obosite, era palid, mai bătrân cu o sută de ani față când venise Bowman la el.

Reeves așeză un plic pe masă, între sticle, și se întoarse. Când se opri în fața lui, Arthur rânji.

— Duceţi-vă dracului! Trebuia să-i găsiţi singuri pe nenorociţii ăştia pe care i-aţi trimis pe fluviu.

Și îl scuipă pe Reeves în față. Bătrânul își șterse ochii cu palma înmănușată:

— Din nefericire pentru voi, Bowman, aţi supravieţuit unor lucruri pe care un om normal nu le-ar fi suportat. Ar fi trebuit să te sinucizi

de mult, dar dacă n-ai făcut-o înseamnă că există în dumneata ceva mai tare decât ceea ce ai suferit. Dumneata trebuie să decizi acum ce o să faci ca să supravieţuieşti. Nu uita că acela pe care îl cauţi îţi seamănă, dar poate n-a fost la fel de tare.

Reeves întinse mâna şi o puse pe umărul lui Bowman:

— Îmi pare foarte rău, sergent, pentru ceea ce ţi s-a întâmplat. Şi ţie, şi oamenilor tăi.

Arthur îi respinse mâna. Bătrânul coborî capul, îşi ascunse faţa sub pălărie şi ieşi din cameră. Bowman îl prinse din urmă pe palier şi strigă:

— Am încercat să crăp şi m-a salvat cineva! De ce am fost salvat!? Ce vrea asta să însemne!

Reeves se răsuci pe scară, cu mâna înmănuşată pe balustradă şi chipul ascuns de joben.

— Că viaţa ta nu-ţi mai aparţine cu totul, sergent Bowman. Trebuie să pleci de-aici cât mai repede. Lista n-am obţinut-o fără să se afle. N-o să întârzie. Adio, Bowman!

Reeves coborî treptele. Arthur rămase nemişcat pe palier până ce dispăru ultimul zgomot de paşi. Se întoarse în cameră, luă plicul şi-l rupse. Scoase o foaie de hârtie, observă rândurile scrise îngrijit şi din foaia împăturită alunecară cinci bancnote de câte zece lire sterline. Solda pe un an în brigada Tamisei.

Dădu drumul listei de adrese ca să prindă bancnotele şi o a doua foaie căzu la picioarele sale. Arthur îngenunche şi ridică documentul. Antetul şi adresa unei bănci. O obligaţiune pe numele lui, în sumă de cinci sute de lire.

Arthur se repezi la fereastră şi o deschise, dar şareta dădea colţul străzii. Se întoarse auzind zgomote în partea opusă. Cinci poliţişti de la Wipping, cu O'Reilly în frunte, plus superintendentul Andrew, mergeau de-a lungul trotuarului de pe Fletcher în direcţia clădirii lui. Preţ de câteva secunde, Bowman îi privi incapabil să se mişte. Pe urmă alergă la chiuvetă, îşi înfipse în gât trei degete de la mâna stângă şi-şi vărsă ficaţii. Nici nu-şi mai puse pantofii, vârî în buzunar bancnotele şi lista, bonul la purtător şi cornul de pulbere, ieşi pe palier şi se căţără până la oberliht. În patru labe pe creastă, trecu pe acoperişul imobilului vecin. Cu picioarele însângerate, alergă pe

străduțe, oprindu-se la fiecare colț ca să se asigure că nu-l așteaptă alți polițiști. Descriind un cerc larg în jurul cartierului, Arthur traversă Cartierul Chinezesc cu plămânii arzând, pentru a continua și mai alert către est și cartierul Limehouse.

Nu se opri înainte de a ajunge la cabană, cu crampe în tot corpul. Făcu ușa să sară cu umărul și se repezi în interior. După două mile fără să fi încetinit, trupul lui refuză să meargă mai departe și se prăbuși pe pământul bătătorit. Burta i se ridica și cobora în timp ce gura deschisă larg căuta aer. Avea senzația că o curea de piele îi strângea capul ca să-l strivească.

Aprinse focul în sobă. Înghesuit între cutii, Arthur se lupta să nu adoarmă. Când redeschise ochii, căzuse noaptea. N-avu timp să se ridice, corpul îi era prea anchilozat și dureros ca să se poată mișca. Ușa se deschise și intrară doi bărbați. Unul dintre ei ținea în mână o lampă cu ulei, celălalt o măciucă. Bowman ridică o mână ca să se protejeze de lumină, iar cealaltă tatonă în întuneric și degetele găsiră o bară de fier pe care o ridică pentru a se apăra.

— Rahat!

— Ce naiba caută aici?

Bowman lătră:

— Nu vă apropiați!

— La naiba, sergent, noi suntem! Era să facem pe noi de frică!

Bowman recunoscu chipul pescarului.

— Frank?

— Cine naiba vrei să fie!? Ce faci aici?

Pescarul văzu hainele lui Bowman și râse.

— Unde ai găsit acum zdrențele astea?

Celălalt pescar rămăsese prudent lângă ușă, având încă măciuca în mână.

— Individul ăsta nu e sigur, ți-am zis deja. Trebuie să-l dăm afară de aici.

— N-o să ne facă probleme. Nu-i așa, sergent?

Arthur îi privi pe cei doi.

— N-o să fac probleme. Am nevoie doar de un acoperiș, nu pentru multă vreme.

— Ți-am spus, aici ești ca acasă. Ce ți s-a-ntâmplat de data asta?

Celălalt pescar îi puse mâna pe umăr lui Frank.

— Franky, nu face asta. O să se-ntoarcă împotriva ta. De data asta nu mă bag.

— Am eu grijă, întoarce-te acasă.

Colegul lui Frank îi aruncă o ultimă privire lui Bowman, ieși din cabană și închise ușa.

— Nu pune la suflet. Așa e Stevens, mereu puţin suspicios, dar n-o să-ți facă nici el probleme, îl cunosc.

Pescarul agăță lampa de o bârnă a cabanei.

— Arthur, n-ai vrea să lași bara aia?

Bowman dădu drumul fierului.

— N-o să rămân mult. Doar câteva zile. Am bani.

Arthur scoase din buzunar o bancnotă de zece lire. Franky fluieră a mirare.

— La naiba, cum ai pus mâna pe toţi banii ăștia? O! Sergent, poate că are dreptate colegul meu, cum poţi fi pe stradă cu banii ăștia!? Ce prostie ai făcut?

— Banii sunt ai mei. Nu i-am furat.

— Sergent, nu e vorba de bani. Ce vreau eu să știu e de ce te-ai întors. Și să nu-ţi baţi joc de mine.

Arthur mototoli bancnota și o puse la loc în buzunar:

— Mă caută caraliii.

— Ce-ai făcut?

— Nimic.

— Nu?

— Ei cred că am omorât pe cineva.

— Și ai omorât pe cineva, sergent?

Bowman înclină capul.

— Am omorât zeci de oameni când eram militar. Femei, bătrâni și copii. Dar pe ăsta nu l-am omorât.

Franky scoase sticluța de poșircă din buzunar și o goli pe jumătate fără să respire. Își șterse buzele și puse sticla pe o ladă, lângă Bowman.

— Bănuiam eu că n-ai stat cinșpe ani în India numărând cocoloașe de bumbac, sergent, dar cu ce schimbă asta lucrurile, ce-mi spui aici?

Arthur luă sticla.

— Asasinul, celălalt, trebuie să-l găsesc. N-o să ai probleme cu mine, dar am nevoie de o mână de ajutor. O să-ți dau bani. Mai am. Destui.

— Ar trebui să știu mai multe sau deja e prea mult ce mi-ai povestit?

Un colț al gurii lui Bowman se ridică:

— Nu l-am ucis eu pe omul ăla.

— N-o s-o iei razna și să te iei de cineva, Arthur? Sau să te arunci iar în apă?

— Trebuie să-l găsesc pe Individul ăla.

6

Primul nume era cel al lui Edmond Peevish. Predicatorul. O adresă din Plymouth.

Bowman înmuie pana în călimară şi făcu câte o cruce în faţa a patru adrese. Patru dintre foştii săi oameni, din nouă, locuiau la Londra sau în împrejurimi. Peter Clemens şi Christian Bufford, zis Buffalo, recrutaţi de Bowman la bordul lui *Joy*. Frederick Colins, caporalul cu cuţit, şi Erik Penders, cel care voia să evadeze, doi oameni ai lui Wright. John Briggs, alt bărbat de pe *Joy*, locuia la Bristol. Norton Young, recrut al lui Wright, trăia la Southampton, Edward Morgan și Horace Greenshaw, doi soldaţi ai lui Bowman, la Coventry, respectiv Birmingham. Cea mai mare parte a numelor erau precedate de menţiunea *Ultima adresă cunoscută*. Tot fantome, ca şi pe lista de la Rangoon, când fuseseră eliberaţi.

Adresele din Londra puteau să fie mai serioase, chiar dacă până la urmă nu putea fi sigur de nimic. El nu se mutase de ani de zile, dar asta nu însemna că restul nu călătoreau. Trebuiau să trăiască, să meargă acolo unde era de lucru.

Luând o altă hârtie, copie adresa lui Peter Clemens. Strada Lamb nr. 16, cartierul Spitalfields.

Apoi deschise ușa sobei încălzite la alb și aruncă înăuntru vechea sa uniformă de la Companie.

În faţa unui ciob de oglindă spartă, pus pe masă, își rase barba, se spălă într-o găleată și își trase pe el hainele noi pe care și le cumpărase cu ajutorul lui Frank. Pantofi de bună calitate, pantaloni din lână, groși și confortabili, o cămașă, o haină din tweed înspicat, o șapcă de piele dublată cu lână moale și lenjerie.

Arthur nu mai fusese atât de bine îmbrăcat de când i se dăduse prima uniformă de soldat. De asemenea, de mult nu mai avusese haine pe mărimea lui. Nu putea să se vadă în mica oglindă dar, având un costum nou pe el, se ţinea un pic mai drept.

Strecură o sticlă plată de gin în buzunarul interior al vestei, își puse șapca pe cap și se îndepărtă de Dunbar, îndreptându-se spre nordul orașului bătut de un vânt rece. Bowman își ridică gulerul

hainei. Pe Strada Commercial întrebă încotro s-o ia. Ca mulţi alţi locuitori din East End, Arthur nu prea cunoştea restul Londrei, doar câteva nume de locuri despre care se vorbea, printre care piaţa de la Spitalfields, în care ajunse la o oră după ce plecase din cabană.

Ocoli piaţa, buticurile ei de mătăsuri și atelierele de croitorie. Majoritatea standurilor vindeau lucruri din bumbac indian, importate. La colţul străzilor Commercial și Lamb își despături hârtia și verifică adresa lui Peter Clemens.

Spitalfields fusese un refugiu pentru ţesătorii protestanţi refugiaţi din Franţa. Întregul cartier era dedicat ţesăturilor și comerţul lor prosperase până ce produsele indiene invadaseră piaţa. Cei pe care Bowman, încă de copil, îi auzise întotdeauna numiţi *mătăsoşii* erau o bandă de muritori de foame care nu făcea mai mult decât cea din East End.

Parterele de pe strada Lamb erau ocupate de magazine cu vitrine, la etaj fiind apartamente din cărămidă cu ferestre în stare proastă. Strada gemea de lume, aglomerată de șarete și hamali, de vânzători și cerșetori care ţi se agăţau de picioare. Bowman îi respingea fără să înțeleagă ce vor de la el. Nu era încă obișnuit cu noile lui haine, nici cu reacţiile pe care acestea le provocau. Oamenii se dădeau la o parte din calea lui și îl salutau.

Se opri o clipă pe trotuar în faţa numărului 16. Ușa care ducea spre etaje, înghesuită între două vitrine, se legăna fără încuietoare și fără clanţă. La primul etaj, alese la întâmplare un apartament. O femeie grasă deschise și făcu un pas în spate. Un individ îmbrăcat ca el, care venea să-i bată la ușă, era cu siguranţă o veste rea. Arthur întrebă unde locuia Peter Clemens și femeia păru liniștită că nenorocirea greşise etajul.

— Clemenșii? La doi, pe stânga. Au probleme?

Arthur urcă la al doilea etaj și se opri în faţa ușii. Transpiraţia îi curgea sub braţe, mâinile i se agitau, se strângeau în gol căutând o armă care nu era acolo. Puţin mai înainte, nu erau decât niște nume pe o bucată de hârtie, acum se afla în faţa acestei uși. Peter Clemens era, poate, în spatele ei. Cel mai solid dintre oamenii care se îmbarcaseră pe *Sea Runner.* Clemens cel mare.

Arthur bătu și-și îndoi picioarele, gata să fugă. Deschise o puștoaică de vreo doisprezece ani, slăbuță, într-o bluză de lucru ajustată pe la toate cusăturile. Părul blond îi era la fel de palid ca figura, iar degetele înnegrite de vopseluri. Avea mâini de muncitor pe brațe de fetiță care crescuse anapoda. Îl privi pe bărbatul bine îmbrăcat cu ochi prea obosiți ca să exprime cea mai mică surpriză și Arthur simți că se descompune: fantomele fără adresă aveau și copii!

— Peter Clemens?

Fetița lăsă ușa deschisă și plecă înapoi în apartament, târându-și picioarele.

În micul hol, Bowman văzu apărând o lungă siluetă aplecată. Peter Clemens se opri în prag. Același păr blond pai ca fata lui, ochiul drept deformat de cicatrice, corneea albită și umflată de arsura fierului. Pleoapa era lipită de arcada sprâncenei și nu se mișca.

— Sergent?

Arthur nu-și imaginase că Peter îl va recunoaște. În hainele acelea, fără uniformă, dar mai ales slăbit cum era. Realiză că pentru oamenii de pe listă Bowman era în continuare o mână de oase în fundul unei cuști. Că singurul care mai avea o imagine a sergentului Arthur Bowman dinainte era el însuși.

— Domnule? Dumneavoastră sunteți?

Buzele lui Clemens tremurau și ochiul drept începu să strălucească.

— Sunteți viu?

Sergentul era în fața lui, dar Clemens îi punea întrebarea în ciuda evidenței. Emoțiile se succedau și se amestecau pe chipul lui. Când zâmbi, fruntea i se zbârci de durere, când ochiul lui se lumină de bucurie, colțurile gurii îi căzură și bărbia începu să-i tremure.

— Spuneți ceva, domnule sergent. Vă rog!

— Eu sunt, Clemens

— Ce... ce faceți aici?

— Te căutam.

— Pe mine!?

— Și pe ceilalți.

— Ceilalți.

— Ceilalți, de acolo...

— Trăiesc și ei!?

Arthur își descleștă buzele și înghiți un pic de aer.

— Nu știu.

Clemens coborî capul.

— Nu știe...

— Clemens, trebuie să-ți vorbesc.

— Despre ce?

Clemens își trecu mâna prin cap și își ridică fruntea.

— Ce vreți să-mi spuneți?

— Nu aici.

— Vreți să intrați?

Se trase înapoi în apartament, fără să-l scape pe Bowman din privire.

— Haideți, domnule sergent. Intrați, dacă trebuie să-mi vorbiți.

Înainte de a-l urma, cum șapca îi reducea câmpul vizual, Bowman o scoase și o băgă în buzunar. Clemens era slăbănog, pierduse chiar și din înălțime, cu spatele lui cocoșat pe care sergentul îl urmă până în bucătărioară. Un pătrat de doi metri pe doi, o mașină de gătit lângă fereastra deschisă și o cratiță pusă la încălzit. Fetița lui Clemens amesteca mâncarea cu o lingură și un miros de terci de ovăz umpleau încăperea. Clemens luă o sticlă de pe o etajeră.

— Vreți să beți ceva?

Fostul soldat îl privea încă suspicios. Bowman se întoarse spre puștoaică, apoi spre tatăl ei.

— Clemens, spune-i să iasă.

Peter avu o mică tresărire și o grimasă de tristețe. Își lăsă capul pe un umăr, privindu-l pe sergent.

— De ce să plece, domnule?

— Fă ce-ți spun.

Clemens i se adresă fetei lui cu blândețe:

— May, du-te pe-afară, te rog. Trebuie să vorbesc cu domnul sergent. Înțelegi? Trebuie să ne lași singuri.

Fetița îl privi pe bărbatul în haine noi, lăsă lingura și ieși din bucătărie.

Nu existau scaune, nici masă. Prin ușa salonului, singura altă cameră a apartamentului, Bowman văzu două paturi înghesuite unul

lângă altul, saltele la fel de împrăștiate pe jos, cuverturi în dezordine și un vraf de haine.

Clemens bău un gât din sticlă, uitând să-i mai ofere și sergentului.

— A plecat. Aveţi dreptate, domnule sergent. E mai bine să fim numai noi doi.

Bău din nou. Membrele i se mișcau sacadat, ca și când articulaţiile ar fi fost stricate, iar braţele și picioarele treceau dintr-o poziţie în alta de parcă ar fi sărit peste niște carne.

— M-am întrebat tot timpul dacă sunteţi în viaţă. Și ceilalţi? Eu nu i-am căutat, sergent. Și totuși voiam, dar nu știam cum să fac, nu știam unde locuiesc.

Vocea lui Clemens se ambala, starea de agitaţie i se accentua, dar cel mai straniu era că nu părea să i se adreseze lui Bowman. Ca și când ar fi avut obiceiul să discute cu indivizi care nu erau acolo.

— De ce nu vreţi ca fata mea să audă ce vorbim, domnule? Nevastă-mea și fiul meu sunt la lucru. Eu nu lucrez în momentul ăsta. E greu. Cum m-aţi găsit, sergent? Este... E bine să vă văd. Serios. Sunteţi aici și nu mai e nevoie să-mi imaginez. Înţelegeţi? Pentru că e groaznic să-ţi imaginezi. Când mă gândesc, mă doare peste tot. Nu pot să vorbesc despre asta, nu e frumos și nu vreau să audă asta copiii mei. De-asta e mai bine să plece, mica mea May. Să nu audă. Copiii și nevasta se trezesc noaptea când mă gândesc la asta în visele mele. Ei nu înţeleg.

Clemens se agită, braţele dezarticulate îi fluturară prin bucătărie și el înaintă spre Bowman. Se aplecă înainte, astfel încât sergentul să-l audă mai bine, cu chipul tras de frica de a nu fi înţeles sau ca interlocutorul lui să dispară dintr-odată.

— Mi-a fost greu să lucrez când m-am întors. Au vrut să mă primească înapoi la abatoare, acolo unde eram înainte de a pleca în Indii. Fiul meu avea trei ani și micuţa tocmai se născuse – opt și cinci ani când m-am întors. Cu pensia abia ne descurcăm și n-am putut să lucrez la abatoare. Nu mai puteam. Am încercat, pentru că ne trebuia un salariu, dar mi se făcea rău de la stomac. Vomitam toată ziua. Atunci m-au dat afară și am căutat în altă parte. Băiatul meu a început să muncească și nevastă-mea la fel, și asta mică. Ne descurcăm cum putem, merge mai bine când pot să găsesc ceva de

făcut din când în când. Dar sunt atâtea lucruri pe care nu pot să le mai fac! Din cauza durerilor de cap și uneori a oboselii care mă doboară. Tremur tot și mi se umflă limba. Ăilalți nu vor să lucreze cu mine pentru că nu știu niciodată când mi se-ntâmplă. Și-atunci mă dau afară. Nu că n-aș mai avea curaj, dar nu mai am putere. Înțelegeți, domnule sergent?

Căzu o clipă într-un soi de muțenie. Ochiul ars rămase ațintit drept în față, celălalt privi în jos.

— Încerc, sergent. În fiecare zi merg să caut de lucru, uneori departe, la țară, să muncesc pe câmp, la recoltă. Plec și-mi las familia. Nu-mi place să-i las singuri. Nu-mi place să fiu singur, domnule sergent. Dar asta nu durează niciodată prea mult. Din cauza durerilor, care mă fac să cad pe jos, și când îmi revin nu mai știu unde sunt.

Arthur nu mai reușea să privească fața deformată a lui Clemens. Zise dintr-o suflare:

— Ai încercat să muncești la canalizare?

Clemens nu reacționă și continuă pe același ton abătut.

— Nu pot... Am vrut, am cerut... Chiar și în timpul putorii, oroarea aceea, am întrebat vidanjorii și pe cei de la canale, dar era împuțiciunea aia, sergent, rahatul, precum... precum... în c...

Nu putea s-o spună, se împiedică de cuvântul care nu-i putea ieși din gură, se bâlbâi fără a putea vorbi despre cușcă. Începu să tremure din tot corpul și aproape țipă, apropiindu-se de Arthur:

— Rahatul e ca și... mirosul meu acolo!

Bowman crezu că Peter urma să-i cadă la picioare în bucătărie și să facă o criză de nervi.

— Nu înțelegeți, sergent! E ca o frică pe care nu pot s-o opresc, frica de a ajunge din nou acolo... Dumneavoastră nu vă e frică. Nu v-a fost niciodată frică. Nici pe fluviu, nici după aceea, acolo... Nu știți ce e frica.

Arthur se îndreptă spre ieșire.

— Trebuie să plec, Clemens.

Fostul soldat se opri. Avea un aer teribil de trist:

— Da, înțeleg, aveți treabă. Păreți în formă, bine îmbrăcat, aveți de lucru. Aveți o familie care vă așteaptă și trebuie să aveți grijă de ea.

Înţeleg, când eşti viu trebuie să faci lucrurile astea, să te ocupi de ai tăi și să lucrezi.

Un zâmbet îi lumină faţa sub ochiul ars cu fierul, care arunca o privire fixă și lăptoasă lângă ochiul viu și trist.

— Mă bucur că sunteţi aici.

Bowman era la ușă.

— Plecaţi deja?

Arthur își căută prin buzunare, scoase o monedă de o guinee[18] și i-o întinse lui Clemens.

— A! nu, domnule sergent! Nu e nevoie, o să mă descurc, nu-i nimic, doar un moment greu, dar o să treacă, nu trebuie să vă faceţi griji pentru mine! Chiar dacă nu e mare lucru pentru dumneavoastră, pentru că văd că aveţi o slujbă bună.

Clemens încercă să respingă moneda oferită şi în aceeaşi mişcare se agăţă de mâna lui Bowman.

— Pentru micuţă, Clemens, să-i iei ceva. Pentru copiii tăi. Acum trebuie să plec.

— E frumos din partea dumneavoastră, domnule sergent. Foarte frumos. Dar trebuie neapărat să mai veniţi și să putem să mai vorbim! Soţia mea o să pregătească o masă bună și o să staţi mai mult data viitoare, de acord?

Bowman mergea cu spatele pe palier, dar Clemens nu-i dădea drumul la mână.

— Am putea, de asemenea, să vă facem noi o vizită și soţia dumneavoastră o să poată vorbi cu a mea și copiii dumneavoastră o să poată să îi întâlnească pe ai mei. Ca între prieteni. Nu ieşim aproape niciodată, ştiţi cum e, dar am putea să venim să vă vizităm, dacă nu locuiţi prea departe. Unde locuiţi, domnule sergent? Pun pariu că în Westminster, lângă parc! Am putea merge să ne plimbăm. Copiilor le-ar plăcea asta foarte tare! Cu ce mi-aţi dat, le-aş putea cumpăra ţinute mai drăguţe și niște dulciuri, să mănânce în parc. Acolo locuiţi, domnule sergent? Da?

---

[18] Monedă de aur pusă în circulaţie în anul 1662 şi folosită până în 1817, când a fost înlocuită de sovereign. Iniţial valoarea era de 21 de şilingi, adică o liră și un şiling. Ulterior, valoarea a fost recalculată după raportul dintre preţul aurului și cel al argintului *(n.tr.)*.

— Trebuie să plec, Clemens.

Fostul soldat îi eliberă mâna lui Arthur, cu lacrimi curgându-i din ochi:

— Mulţumesc, domnule sergent, mulţumesc că aţi venit! Şi banii ăştia, nu trebuia, o să mă descurc, dar e atât de frumos din partea dumneavoastră! Aveţi grijă de mine. Cum aţi avut și acolo, nu? Nu ne-aţi uitat, domnule sergent! Ne căutaţi, nu-i aşa? Ca să aveţi grijă de noi!

Bowman coborî prima treaptă a scării. Vocea lui Clemens răsuna din ce în ce mai tare:

— Cum aţi avut grijă de noi acolo! Aveţi dreptate, domnule sergent, e mai bine că fata mea nu e aici să audă. Cum v-aţi ocupat de noi, cu băieţelul acela, când i-aţi pus cuţitul la gât! Ca să înţelegem, nu? Este?

Arthur se îndepărta fără să-i întoarcă spatele, se ţinea de balustradă și cobora cu faţa spre el. Peter Clemens urlă:

— Ca să înţelegem ce-nseamnă să supravieţuiești! Nu, sergent? Că nu toată lumea urma să scape și că trebuia să vă urmăm ordinele! Ordinele lui Bowman! Ca să nu crăpăm în junglă! Ca să putem să ne-ntoarcem acasă! Trebuia să omorâm maimuţele, Bowman! Să le omorâm și să ne-ntoarcem acasă!

Arthur fugi în jos pe scară. Strigătele lui Clemens îl urmăriră până la parter:

— Nouă ne e frică, sergent! Dumneavoastră nu știţi ce e aia! Dar ne-am întors! O să vă-ntoarceţi să mă vedeţi, sergent! O să vă-ntoarceţi?

Arthur trânti ușa imobilului în urma lui și se opri pe trotuar, unde goli jumătate din sticluţa lui de gin. De vizavi, în bluza ei peticită, cu figura scobită de oboseală, îl privea fata lui Clemens. Puștoaica nu-l scăpa din ochi, palidă, murdară, o mică fantomă ieșită din coșmarele tatălui ei. Arthur se șterse la gură și părăsi Strada Lamb.

Când ajunse înapoi la cabană, era noapte. Își scoase haina, își descheie cămașa și se aruncă pe proviziile aduse de Frank. Dădu la o parte mâncarea și destupă o sticlă de Gordon’s.

7

Ultima adresă cunoscută a soldatului Buffalo, Christian Bufford, era în zona Walworth.

Bowman se îmbrăcă, ieşi discret din colibă şi se fofilă printre depozitele din Dunbar. Traversă Wapping pe străduţe, făcând un ocol pentru a evita docurile şi traseele de rond ale oamenilor lui Andrew, apoi o luă spre Tamisa și traversă Podul Londrei. Ajunse pe malul drept, pe străzile largi din Southwark, se opri în faţa unei vitrine cu costume de vânătoare puse pe manechine fără cap. În interior, alte manechine, haine din piele și din pânză impregnată cu ulei atârnate, uniforme de vânătoare cu câini, cizme de echitaţie. În rastelurile prinse în zid erau expuse puşti şi, în spatele unei vitrine, pumnale. Vânzătorii îl lăsară să se învârtă singur în mijlocul articolelor, în timp ce dădeau jos arme pe care i le prezentau unui gentleman în mantou. Bărbatul lua puştile una câte una şi, cu picioarele uşor îndepărtate, le ridica în faţa lui făcând gesturi circulare, măturând magazinul cu ochiul fixat în vizor. Arthur tresări văzând cum îi trec prin faţă ţevile îngemănate ale unei puşti, îşi îndoi genunchii şi se ascunse în spatele unor stative de pălării. Aristocratul coborî arma şi râse.

— Nu e încărcată, staţi liniştit!

Râdeau şi vânzătorii. Bowman se îndreptă de spate, făcu o grimasă pe post de zâmbet şi un vânzător se apropie de el.

— Ce pot face pentru dumneavoastră?

Arthur îi arătă un pumnal din vitrină, o lamă dreaptă cu o muchie de vreo douăzeci de centimetri:

— Acesta.

— Un model foarte frumos. Avem însă, cu lamă dreaptă, cuţite de calitate la fel de bună, dar un pic mai ieftine, domnule.

— Acesta.

Vânzătorul deschise vitrina şi îi prezentă arma:

— Mânerul e din lemn de cireş, garda şi măciulia sunt din nichel, iar lama din oţel călit. Cuţitul vine dintr-una dintre cele mai bune armurării din ţară, iar gravurile sunt realizate de un maestru artizan din Londra.

Înainte de a-i întinde pumnalul, mai preciză:

— Această armă prestigioasă costă șase lire sterline, domnule.

Mânerul era exact de mărimea mâinii drepte a lui Bowman, care îl trecu în stânga. Chiar și cu două degete mai puțin, ținea bine cuțitul, ușor pentru cât de mare era, bine echilibrat și perfect drept.

— Îmi trebuie și teaca.

Vânzătorul rămase neîncrezător până când Bowman scoase zece lire, în monede, din buzunar. Arthur prinse arma la centură și se uită spre rafturile cu puști.

— Ultima pe care a încercat-o clientul dinainte, pot s-o văd?

Vânzătorul desprinse o carabină și i-o prezentă.

— Aceasta, domnule?

— Ce e?

— Mă scuzați?

— Nu cunosc modelul ăsta.

— E o noutate, o carabină americană!

Arthur o luă în mâinile sale. Aproape că nu cântărea nimic.

— Cum funcționează?

I-o dădu înapoi vânzătorului, care așeză în fața lui Bowman o cutie de cartușe și îi făcu o demonstrație. Gloanțele erau din cupru, lungi de patru centimetri, terminate cu un vârf de plumb. Bowman învârti unul între degete.

— Gloanțele sunt cămășuite cu o teacă din cupru, cu percuție centrală. Amorsa, încărcătura și proiectilul sunt asamblate. Încărcați așa.

Acționă levierul armei, plasat sub patul ei, opri cocoșul în poziția semi-armat, făcu țeava să basculeze și împinse cartușul în camera lui în mai puțin de trei secunde.

— Ce bătaie are?

— La calibrul .44 puteți să trageți după vânat mic. Precizia e excelentă la cincizeci de metri și de la o distanță de până la douăzeci de metri trece printr-o scândură groasă de doi centimetri. Nu e o pușcă de bătaie lungă, dar tehnologia asta nouă strânge numeroși adepți. Muniția e și ea importată din Statele Unite de către compania Wesson.

Vânzătorul îi dădu carabina lui Bowman, care ridică arma, își fixă

patul în umăr și își lipi obrazul de lemn. Găsi la capătul mirei un manechin fără cap, în uniforma de vânătoare cu câini – pantaloni albi și haină roșie.

— Domnul este interesat? Puteţi încerca arma, dacă vreţi!

Cu ţeava ţintind pieptul roşu al manechinului, Bowman nu se mişca. Carabina era încărcată. Indexul lui mângâia trăgaciul.

— Domnule...

Tot fixând costumul, ţinta deveni ceţoasă şi ochii începură să-l înţepe. Descleştă degetele. Transpiraţia lăsă dâre umede pe lemn.

— Nu-i nevoie.

Când ieşi din magazin, mâinile încă îi tremurau. Îl revăzu pe Bufford, pe Joy, când încercase să-i deschidă burta lui Peevish. Prezenţa pumnalului la şold îi dădu un pic de încredere. Poate că toţi ceilalţi din listă erau la fel de nebuni ca Peter Clemens, dar nu şi la fel de slabi. Bufford era periculos. Arthur îşi strânse mâna infirmă pe mânerul cuţitului.

Când ajunse pe Strada Searles crezu că făcuse o greșeală. Citise greșit sau greșise cartierul. Adresa corespundea celei mai mari case de pe stradă. O grădină în spatele gardului de trei metri înălțime, o poartă de fier forjat, câte zece ferestre la fiecare dintre cele trei etaje, perdele, flori care se cățărau pe fațadă, șase șemineuri enorme, soclu din piatră sculptată, o uşă de intrare mai mare decât cabana lui Frank și, în lateral, o alee închisă de o altă poartă care ducea la intrarea trăsurilor.

Arthur traversă strada, se opri o clipă în fața porții monumentale și ezită derutat înainte de a merge mai departe. Trecând prin fața porții pentru atelaje, văzu un băiat cu șorț care ținea în mână un făraș și o mătură și strângea balega proaspătă de pe pavaj. Arthur privi în jur și-l fluieră pe grăjdar:

— Asta e casa lui Christian Bufford?

— Ce?

— Bufford.

Puștiul, de partea cealaltă a gardului, îl privi pe tip cu un aer suspicios. Bowman scoase doi pence din buzunar.

— Zi-mi dacă e un tip Bufford în casa asta.

Grăjdarul vârî monedele în buzunar.

— Nu-i decât nevasta lui.

— Nevasta? Locuieşte aici?

Băiatul se uită spre casă, pe urmă înapoi la Bowman.

— Păi, da.

— Trebuie s-o văd.

Puştanul îşi ridică sprâncenele.

— Nu se poate, dom'le.

Arthur îi vântură în faţă alte două monede.

— Du-te-n casă şi spune-i că sunt un prieten al soţului ei. Cineva care îl ştie de demult, din India.

Celălalt se scărpină în cap, luă monedele şi o porni pe intrarea trăsurilor. Câteva minute mai târziu reapăru la capătul aleii şi îl arătă cu degetul unei servitoare cu rochie neagră şi şorţ. Femeia veni până la gard. Arthur îşi duse vârful degetelor la şapcă.

— Nu voiam să-l sperii pe puşti. Dar îl cunosc pe domnul Bufford şi aş avea nevoie să-l văd.

Servitoarea îl privi o clipă, încruntându-se:

— Nu ştiu cine sunteţi, domnule, dar soţul meu a murit. Plecaţi, vă rog.

Bowman era să pufnească în râs înţelegându-şi eroarea.

Văduva lui Bufford îi întoarse spatele şi începu să se îndepărteze.

— Staţi puţin! Nu ştiam. Trebuie să vă vorbesc!

Ea se opri şi se întoarse spre el.

— Soţul meu e mort şi nu vreau să vorbesc cu dumneavoastră, nu ştiu cine sunteţi.

— Sergent Bowman. Am fost cu Bufford pe *Healing Joy*. Am fost împreună. În Birmania.

Femeia puse o mână albă pe barele gardului.

— Bowman? Asta aţi spus?

— Arthur Bowman. Am fost cu soţul dumneavoastră.

— Îmi amintesc numele dumneavoastră. Vorbea despre dumneavoastră.

Nevasta lui Bufford era drăguţă. Avea ochii negri şi pielea netedă. Trăsături obosite, dar sănătoase, iar dinţii îi avea frumoşi. Avea părul împletit într-un coc.

— Trebuie să vă vorbesc. Nu durează mult.

Femeia se uită spre casă.

— Stăpânii sunt plecaţi, dar nu trebuie să rămâneţi mult timp.

Bowman o urmă, privind cum i se mişcă rochia când mergea. Şoldurile ondulau ţesătura în cercuri drăguţe. Locuinţele servitorilor erau de cealaltă parte a casei, la capătul unei a doua grădini, mare cât un parc. O clădire doar foarte lungă, numai parter, spate-n spate cu grajdurile. O cabană din cărămidă, cu cinci uşi, separate unele de altele prin câte două ferestruici. Bowman ghici siluete în spatele perdelelor care îi priveau cum trec, văduva Bufford şi el.

Ea scoase o cheie din buzunarul şorţului, deschise una dintre uşi şi îi spuse să intre. Pe o sobă în care focul ardea mocnit era un ceainic şi femeia făcu ceai. Locuinţa era impecabilă. Două uşi dădeau spre camera principală. Două camere. Şi bucătăria în faţa grădinii celei mari. În fund, în spatele arborilor, se observa o pergolă aflată pe o terasă mare a casei stăpânilor. Dacă Bowman ar fi trebuit să descrie locuinţa şi femeia, ar fi spus că erau exact opusul lui Bufford cel murdar, mitocan şi brutal.

Ea turnă ceai într-o ceaşcă şi o puse înaintea sergentului, alături de o zaharniţă şi o linguriţă.

— Nu ştiam de Bufford. Nu voiam să vă deranjez.

— Vă rog să nu vorbiţi prea tare. Se aude totul prin zidurile astea.

Bowman privi prosteşte peretele.

— Bine.

Se uită apoi la chipul femeii, după care plecă ochii în ceaşca de ceai, cu care nu ştia ce să facă.

— Ce s-a întâmplat?

Ea izbucni în lacrimi. Într-o clipă, trăsăturile ei frumoase se deformară. Scoase din mânecă o batistă şi o duse la nas.

— Elliot... Elliot a murit în iunie!

Realizând că nu-şi scosese încă şapca, sergentul se precipită s-o pună pe masă.

— Elliot?

— Fiul nostru.

— Nu... Nu ştiam nici asta.

Ea îşi suflă nasul şi chiar şi acest gest i se păru drăguţ lui Bowman.

— Avea unsprezece ani... S-a înecat în puţul casei, în timpul

uscăciunii din vara asta, când a trebuit să-l redeschidem pentru că nu mai era apă curentă. Christian... Christian s-a înfuriat, zicând că puțul era prea vechi și prea periculos, dar era nevoie de cineva mic ca să poată coborî...

Neștiind ce să spună, Bowman bău o gură de ceai, pe care era cât pe ce s-o scuipe.

— A a avut loc o surpare... Elliot a rămas blocat pe fund. Nici Christian, nici ceilalți, toți ceilalți, n-am putut face nimic. S-a înecat aproape sub ochii noștri...

Îi curgea nasul. Bowman își scoase sticluța din buzunar și i-o oferi văduvei. Ea refuză dintr-o mișcare a capului. Înainte s-o pună la loc, Arthur bău un gât.

— Christian nu și-a mai revenit. Spunea că e vina lui. Începuse s-o ia razna, spunea că e și vina stăpânilor care voiau apă ca să se spele, când noi crăpam de sete și Elliot murise! Au angajat zidari se refacă puțul și cu ocazia asta au scos și trupul... Șobolanii, domnule... Șobolanii nu lăsaseră nimic din el.

Acum scotea răgete animalice, care se amestecau în gâtul ei cu hohote de plâns. Bowman vru să se ridice și să plece, dar ea continuă să vorbească și-l prinse de braț.

— Dumneavoastră îl știați pe Christian al meu! Ați fost acolo cu el, știți cât a fost de dură revenirea, nu-i așa? Nu era așa înainte să plece! Se mai enerva un pic, dar nu așa! Spunea că o să se întoarcă din India cu bani, că n-o să mai am nevoie să lucrez aici, că Elliot o să meargă la școală... De-asta ne-a lăsat și a plecat cu Compania. Dar când s-a întors avea visele alea, coșmarurile... Și cicatricele alea. Dumnezeule, ce i-au făcut!...

Nu mai lăsa mâneca sergentului. Cuțitul de la centură îi intrase în coaste, dar Bowman nu putea să se elibereze ca să-l pună la loc.

— A înnebunit de durere după moartea fiului nostru. Era prea fragil. L-ați cunoscut și înțelegeți ce vreau să spun, nu?

Bowman îl revăzu pe Bufford înaintând cu el la atacul asupra joncăi, scoțând strigăte de sălbatic, înfigându-și baioneta în burțile birmanezilor, urlând de bucurie în ploaie.

— L-am cunoscut, doamnă. Un băiat bun, da.

— N-a mai suportat. Când cu mirosul îngrozitor și căldurile, a

plecat.

Arthur se aplecă în faţă:

— A plecat?

— Ne-a părăsit ca să i se alăture lui Elliot. Aţi fost cu el în pădurea aceea, e-adevărat? Aţi luptat împreună, ştiţi că era un om bun. Dacă m-a lăsat, înseamnă că n-a mai putut, că a fost mai bine aşa. E un păcat, da, să-ţi iei viaţa, dar dacă el a ales asta înseamnă că era alegerea cea bună, nu-i aşa?

Bufford într-o cuşcă, bătându-se pe viaţă şi pe moarte cu un alt prizonier, ca să-i ia orezul. Îi muşca urechea şi scuipa bucăţi din ea. Poate că le şi înghiţea.

— Da, a fost mai bine, doamnă. Cu siguranţă.

— Trebuie să-l iertăm, nu-i aşa?

— Cum a... plecat?

— În cel mai simplu mod, domnule. Ca să ajungă la Elliot, a urmat acelaşi drum.

Arthur înghiţi în sec.

— Puţul?

Ea se prăbuşi pe masă, strângând braţul lui Bowman lângă obrazul ei, ştergându-şi ochii şi nasul mucos de haina lui nouă.

— Şi şobolanii, bestiile alea dezgustătoare...

Unghiile i se înfigeau în braţul lui Bowman.

— Nu mi-au dat nimic nici din Christian al meu. Stăpânii au refuzat să plătească pentru înmormântare, pentru că era un păcat. Groapa comună – pentru el, care avusese grijă atât de mult timp de casa lor, casa lor care ne luase deja copilul...

Îi dădu drumul brusc, se lăsă înapoi pe scaun şi-şi ridică şorţul, înfundându-şi faţa în pânza albă. Bowman se ridică, cu şapca în mână. Ea îşi ceru scuze, fără să se poată opri din plâns, şi vru să-i cureţe hainele cu o cârpă. El îi spuse că nu contează, scoase din buzunar restul primit de la cumpărarea cuţitului şi puse pe masă cele patru lire.

— Pentru Bufford şi fiul vostru. Pentru un mormânt sau o piatră, ce vreţi.

Ca şi cu banii daţi lui Clemens, rezultatul fu catastrofal. Văduva se prăbuşi din nou pe masă şi începu să plângă şi mai tare.

— Scuzaţi-mă, doamnă, dar Bufford a plecat înainte sau după ploaie?

Văduva înălţă capul. Întrebarea o oprise în mijlocul plânsetelor.

— Ce spuneţi?

— Soţul dumneavoastră, Bufford, a plecat înainte sau după sfârşitul mirosurilor?

Întrebarea, în loc să i se pară absurdă şi deplasată, aprinse o lumină în ochii negri ai femeii.

— Înainte. A murit în timpul putorii, domnule. Ea l-a luat!

Bowman îi mulţumi şi o lăsă aşezată la masă, dreaptă şi iluminată, cu ochii ei mari deschişi. El îşi puse şapca şi se îndepărtă cât putu de repede, traversând parcul. Când ajunse pe Podul Londrei, o imagine îi veni în minte şi se opri în loc. Poate din cauza văduvei, cu toate nenorocirile ei şi chipul frumos, dar avea furnicături în ochi. Chiar dacă ştia că Bufford era o brută oribilă, că văduva lui îi trimitea flori în paradis când el era, de fapt, în iad să se bată pentru o bucată de maţe, această imagine fu cât pe-aci să-i smulgă lacrimi: cea a soldatului Buffalo pe puntea joncii, muiat de ploaie, cu cadavrul micului sclav al lui Feng în braţe; Bufford care săruta trupul unui copil în timp ce se gândea la fiul lui de la celălalt capăt de lume. Micul Elliot înecat în puţul stăpânilor.

În loc să se îndrepte spre Limehouse, Bowman făcu stânga după pod și merse până pe Grosvenor Road. Rămase o vreme aşezat pe o bancă din parc, privind casa albă şi mica grădină, urmărind trecătorii.

Traversă apoi strada, împinse portiţa şi bătu la uşă.

Când o întrebă pe menajera îmbrăcată în negru, cu un batic pe cap, dacă poate să-l vadă pe căpitanul Reeves, servitoarea se descompuse, după aceea începu să urle că totul e din vina lui, că a adus nenorocirea asupra acestei case şi că o se cheme poliţia. Arthur fugi în parc şi nu se opri din alergat decât după ce depășise cartierele frumoase și ajunsese din nou în port, întrebându-se dacă Reeves murise de bătrâneţe, își zburase creierii sau dacă bătrânul ofiţer, după ce îi adusese plicul, își făcuse capul să sară în aer cu pistolul. Bowman se gândi la asta în timp ce traversa Cartierul Chinezesc și labirinturile lui, făcându-și calculele astfel încât să evite patrulele

supraveghetorilor din Wapping.

Puţin îi păsa. Într-un fel sau altul, bătrânul Reeves era sub pământ. Şi trăise destul înainte să ajungă acolo.

În cabană porni soba şi puse pe foc o cratiţă, în care aruncă un cub de unt, patru ouă şi slănină, puse cartofi la copt în jar şi bău încet câteva înghiţituri de vin. Mâncă repede, apoi tăie de pe listă numele lui Bufford. Neputând să doarmă, îşi puse şapca şi ieşi să se plimbe până la bazinul din Dunbar, unde o luă pe chei, privind apa neagră peste care coborâse noaptea.

Încă şapte nume pe listă. Două la Londra, după care trebuia să părăsească oraşul pentru a-i găsi pe ceilalţi.

8

Arthur amestecă în cafeaua de pe sobă. Frank se apropie de foc și-și frecă mâinile deasupra lui.

— Acum chiar că e ger!

Pescarul privi în jur.

— S-ar zice că te-ai instalat bine.

Cabana era ordonată. Bowman stivuise lăzile, așezase sculele pe bancă, împinsese plasele într-un colț și întinsese cuverturi pe jos, lângă sobă. Pe o ladă, pescarul văzu călimara, pana și hârtiile. Bowman își luă haina și o aruncă peste ele. Frank își suflă în pumni privind pumnalul lung trecut prin centura fostului sergent:

— Ai înaintat cu cercetările?

Arthur umplu o ceașcă și i-o întinse lui Frank. Întăriră cafeaua cu poșircă și băură în tăcere.

— Ei, bine, te las. Trebuie să prindem mareea.

Bowman îl opri înainte să iasă.

— Nu încerca să afli mai multe. E mai bine să nu te bagi.

Frank îi zâmbi.

— Pari în cea mai bună formă, sergent!

Salută cu un semn din mână și închise ușa în urma lui. Bowman își începu pregătirile.

Adresa lui Colins era în Millwall, pe Insula Câinilor. Bowman ieși din cabană în aerul rece. Reîncepuse să numere zilele. Era 13 septembrie și toamna se apropia deja. După vara caniculară, schimbarea de anotimp se anunța rapidă.

Părăsi Limehouse și ajunse în Canary Wharf, afundându-se mai departe în peninsulă – teritoriu al Companiei Indiilor de Vest – până la șantierul enorm din bazinul Millwall. Sute de oameni la lucru, coloane de boi trăgând căruțe cu pământ, macarale și scripeți, pontoane pe piloni deasupra foselor, pe care grupuri de ingineri, cu ochii în lunetele aflate pe trepiede, făceau calcule și dădeau ordine. Mâlul excavat era aruncat în canale, amestecat cu apă pompată din Tamisa și se deversa mai departe pe terenurile virane ale peninsulei.

Terasieri acoperiţi de noroi, scufundaţi până la genunchi în pământ, îndepărtau rebuturile șantierului la capătul conductelor. Cascade negre curgeau în flux continuu. Bazinul avea sute de metri lungime, dimensiune egalată de numărul de oameni aplecaţi deasupra lopeţilor și a târnăcoapelor. Portul Londrei nu înceta să se mărească și, ca și la Saint Katharine, cu ocazia construirii bazinului, locuinţele fuseseră rase de pe faţa pământului ca să facă loc proiectului Companiei, împingându-i la periferie pe docheri și familiile lor, înghesuiţi pe cheiuri în case suprapopulate.

Bowman traversă șantierul privindu-i pe muncitori care trudeau și, fără să-și dea seama, începu să le privească feţele, întrebându-se dacă nu era și Colins pe-acolo, printre ei, săpând în noroi. De-a lungul malului zărea morile de făină și catargele corăbiilor trase la cheiurile unde se descărcau porumbul și grâul. Merse pe mal, îndepărtându-se de oamenii aflaţi la lucru și de zgomotul pompelor cu aburi. Trecu prin faţa șantierelor navale. În cale mari, pe rampele de lansare la apă, nave în construcţie și aceeași rumoare, strigătele oamenilor amestecate cu loviturile de ciocan, stive de scânduri și stâlpi mai înalţi decât o casă, scripeţi uriași și bărbaţi trăgând de lanţuri, mijindu-și ochii în rumegușul ridicat de vânt. Când era copil, Insula Câinilor era o zonă unde se creșteau animale și se făcea agricultură, „ţara” cea mai apropiată de Wapping, unde Bowman mergea uneori să fure legume și fructe.

Continuă să meargă pe străzile drepte și paralele ale cartierului Millwall, care purtau numele cheiurilor în care se sfârșeau. Ferry Street. Empire Wharf Road. Caledonian Wharf. Mariners Mews. Glenaffric Avenue.

Pe Sextant Avenue, câteva case erau de cărămidă, dar cele mai multe imobile erau din lemn. Se vedeau niveluri adăugate recent construcţiilor mai vechi și dărăpănate. Barăcile păreau că nu rămân în picioare decât sprijinindu-se unele pe altele. Bowman se opri în faţa clădirii a cărei adresă o notase. Deschise un bătrân care rumega ca o vacă, frecându-și unul de altul maxilarele fără dinţi. Avea un accent cockney[19] de să-l tai cu cuţitul, făcut și mai greu de înţeles de

[19] Jargonul atribuit clasei muncitoare londoneze *(n.tr.)*.

gura lui de șopârlă.

— Colins?

Bătrânul scuipă pe pridvorul casei:

— N'l-am văz't pe nenorocitul ăsta dă luni dă zile. N'merită să știi unde-i. V'deți în crâșmele din port. Acolo stă dacă nu-i la mititica.

Bătrânul trase o înjurătură și trânti ușa în nasul lui Bowman, care se îndreptă spre chei. Fiecare grup de case, la capătul străzilor, se termina cu câteva dughene, dintre care cel puțin jumătate erau taverne. Uneori nu era nimic altceva decât o ușă și, deasupra, o mică firmă sau litere pictate chiar și pe zid.

Intră la nimereală în prima bodegă, una dintre cele mai mari, pustie ca și restul cartierului. Înăuntru, câțiva bețivi și bătrâni în fața unei beri trezite, împingând pioni într-un joc de dame sau ținând în mâinile lor răsucite cărți ieșite din uz. Bowman comandă o bere și așteptă ca barmanul să se obișnuiască un pic cu prezența lui înainte de a-i pune întrebarea:

— Colins?

Ca și în cazul bătrânului de pe Sextant Avenue, numele nu stârni prea mult entuziasm.

— Ce vreți cu el?

— Nimic. Îl caut.

— Îl căutați pe Colins? Nu-s sigur că-i o idee bună. Oricum, n-o să-l găsiți aici. Nu-l mai las să intre. Sunt luni întregi de când nu l-am văzut.

— Dar e tot pe-aici?

— Posibil.

— Un loc unde ar putea merge?

— Habar n-am. Încercați la *Greenland,* poate curvele alea de irlandezi îl mai servesc încă.

— Unde-i asta?

— Urmați rigola, o să-l găsiți.

Dintre toate pub-urile pe care le văzuse, *Greenland* avea fațada cea mai îngustă și ușa cea mai putredă, pictată în verde, ca numele stabilimentului.

Urmă un culoar fără lumină, asaltat de mirosuri de urină, de tutun

rece și de parchet îmbibat cu bere. Sala era prost luminată. În fund, două ferestre dădeau spre niște ziduri și o curticică interioară care nu vedea niciodată soarele. Câteva lumânări pe mese, o lampă cu ulei agățată de o bârnă, alta pe perete, în spatele barului.

Colins nu slăbise. Parcă vrând ca Bowman să-l găsească ușor, era așezat la una dintre ferestre, în singura rază de lumină naturală din *pub*. La masa lui stăteau așezați trei bărbați cu umeri și brațe de docheri. Alte două mese erau ocupate de jucători. *Greenland* era un tripou. Se juca faraon[20] și în fața lor se aflau monede și câteva bancnote fixate sub halbe. Se juca de asemenea pe tutun, unul își mizase chiar și pipa. Doi clienți beau la bar, fiecare la câte un capăt, cu spatele la sală. Barmanul, cu brațele încrucișate pe piept, privea spre mese. O privea pe cea a lui Colins. Ca și ceilalți jucători, peste umăr.

Bowman se apropie de bar. Unul dintre indivizii de lângă el bău o înghițitură de bere și vorbi în pahar ca să-și acopere vocea:

— A tras la măsea. O să piardă imediat.

Barmanul, un individ mai înalt și de două ori mai lat decât Bowman, își trecu degetele prin mustața roșcată.

— Gura!

Arthur n-avu timp să comande de băut. În spatele lui se auziră zgomote, în această ordine: o lovitură dată cu palma în lemnul mesei; apoi, o voce cu un foarte pronunțat accent irlandez, care spuse „culoare"; liniște; un scaun care zgârie parchetul; o liniște și mai intensă; pași care se apropiară de bar făcând parchetul să trosnească. Arthur îl văzu pe patron descrucișându-și brațele și umflându-și pieptul când inspiră o mare cantitate de aer.

Colins își puse mâinile pe tejghea chiar lângă Bowman, în fața mustăciosului.

— N-am avut baftă azi. Dă-mi o bere!

— Îți fac o notă?

— De ce-mi spui asta?

— Așa.

— Atunci nu merită să mai spui.

---

[20] Joc de cărți, în vogă mai ales la Versailles în timpul regilor Loudovic XV și XVI *(n.tr.)*.

Bowman se întoarse spre Colins.

Ultima oară când se găsise în fața lui erau pe puntea joncii și Colins tocmai își ascundea un cuțit sub cămașă. Arthur încercă să se stăpânească, dar era prea târziu, spaima trecuse deja prin ochii lui.

— Tu cine ești?

Arthur era hipnotizat. Pupilele lui Colins se strânseră, ridurile de pe chip se adânciră și capul i se aplecă spre sergent:

— Bowman!?

În colțul ochiului, Arthur îl văzu pe barman mișcându-se în spatele tejghelei. Un mârâit creștea în gâtul lui Colins.

— Bowman?

Colins își desprinse mâinile de pe bar. Cei doi clienți care îi încadrau se mișcau și ei. Mâinile urcau spre gâtul lui, dar Bowman nu era în stare să facă niciun gest. Îi înconjurară gâtul și traheea i se frânse sub presiunea degetelor. Apoi se auzi un zgomot ciudat, de clopot din lemn lovit cu o bâtă tot din lemn. Ochii lui Colins se încrucișară, apoi se dădură peste cap. Mâinile se desprinseră și se prăbuși la picioarele sergentului.

Cu o măciucă în mână și chipul încă umflat de efortul din spatele loviturii, barmanul îl privi pe Colins căzând. Niște brațe îl apucară pe sergent de umeri și îl dădură la o parte. Clientul de la celălalt capăt al barului se aplecă peste tejghea și luă o a doua măciucă. Patronul mustăcios înconjurase barul. Cei doi se aplecară asupra lui Colins care, năuc, își pipăia capul spart, încă uitându-se cruciș. Cele două bâte se ridicară în același timp și barmanul urlă.

— Asta-i pentru O'Neil, imbecilule!

Bowman rămase acolo, privind cum bastoanele îl loveau pe fostul soldat, care la început reuși să-și ridice mâinile, protejându-și capul. Apoi, brațele lui frânte căzură și loviturile continuară să curgă. Maxilarul i se dislocă, fața se umflă în câteva secunde și explodă. Sângele țâșni pe măciuci. Celălalt băutor se băgase și el, înarmat cu o bâtă. Cei trei irlandezi îl insultau pe Colins și-l loveau răcnind numele prietenului lor:

— Pentru O'Neil!

Când se opriră, Colins nu era mort. Din nasul lui spart, aproape smuls de pe față, aerul ieșea șuierând și făcând să se spargă mai multe

bule de sânge. La mese, jucătorii priveau în liniște. Cei trei docheri așezați cu Colins se ridicaseră și unul dintre ei scuipă pe jos.

— Exact ceea ce merita!

Altul își ridică paharul:

— Ți-am spus să nu te mai întorci!

Patronul și ceilalți doi indivizi cu bâte în mâini se întoarseră spre Bowman:

— De ce-a vrut nenorocitul ăsta să te strângă de gât?

Bowman își masă gâtul. Încă nu putea să vorbească. Se uita la Colins, la degetele cu care zgâria fără zgomot parchetul.

— Cum ți-a zis? Bowman, da?

Arthur confirmă dând din cap.

— De ce s-a aruncat pe tine?

Sergentul articulă cu greu.

— Armata. Împreună în armată.

Patronul de la *Greenland* se întoarse spre Colins, care era întins pe jos.

— Mda, dobitocul ăsta nu se mai oprea din povestit ce-a făcut el în război.

Scuipă pe pieptul fostului soldat:

— Că era un războinic! Bietul idiot!

Unul dintre oamenii de la bar, agitat, întrebă ce urmau să facă. Patronul se apropie un pic mai mult de Bowman.

— Ce-ai venit să faci aici?

— Să-l caut. O reglare de conturi.

Tipul își trecu mâna plină de sânge peste mustață.

— O reglare de conturi?

— Mda.

— Pare că ne-am ocupat noi pentru tine, ă?

— Îl căutam. De mult. Nu știam unde e.

Patronul îl privi o clipă:

— Cretinul ăsta era în pușcărie de un an. E tot ce-a primit pentru că a înjunghiat un irlandez. Îi spusesem să nu se mai întoarcă. E ziua ta norocoasă, Bowman. Încă un pic și-l ratai.

Patronul zâmbi. Arthur îl privi pe Colins. Ochii lui cu arcade îndepărtate erau întredeschiși. Îl privea pe sergentul Bowman și

buzele i se mişcau pe maxilarul rupt.

— Ce-o să faceţi cu el?

— N-ai fost aici, Bowman. Nu te-am văzut niciodată și nu te mai întorci. El nu mai e problema ta.

Ultima adresă cunoscută a lui Erik Penders era în Battersea Fields, la sud de Tamisa, pe partea cu Lavender Hill şi grădinile Londrei.

Simţindu-se prea obosit să parcurgă pe jos distanţa care îl separa de Battersea, cel puţin şapte sau opt mile, Bowman închirie o trăsură. Birjarul îl întrebă pe unde voia să treacă:

— Malul drept sau malul stâng?

— Pe unde-i mai scurt.

— Atunci podul Chelsea, tocmai l-au deschis. Dar e cu taxă, domnule, va fi peste preţul cursei.

— Un pod nou?

Vizitiul o luă pe malul stâng şi Bowman se lăsă legănat de trăsură. O jumătate de oră mai târziu, cel care mâna caii strigă că ajunseseră la pod. Comentă despre edificiu şi Regina Victoria care venise în persoană la inaugurare. Sergentul privi curgerea Tamisei, apoi birjarul lansă vehiculul pe mica pantă cu care se termina podul pe malul drept. Trecură pe lângă parcul Battersea, aproape la fel de recent deschis ca podul, iar surugiul își continuă comentariile turistice descriind mărimea parcului, două sute de hectare, cel mai mare din oraș, dimensiunile lacului pe care se puteau face plimbări cu barca, numărul de copaci și cel al anilor care au fost necesari pentru a-l amenaja. Îndepărtându-se de parc, traversară câmpuri cultivate, înconjurate de câteva case, mici ferme cucerite deja de oraș, apoi trecură printre câmpiile de lavandă deja cenușie. Zona era liniștită, vegetația oprind mirosurile uzinelor de pe mal. Străzile și drumurile nu mai erau pavate, drept care trăsura ridica în spatele ei un nor de praf, singurul obiect mișcător în acel peisaj monoton.

Ajunși pe Strada Kennard, vizitiul strânse frâna și Bowman îi plăti cursa.

— Vreţi să vă aştept, domnule? Pe aici n-o să găsiţi pe nimeni să vă aducă înapoi.

Arthur îi spuse că putea să plece.

Strada era mărginită de construcţii recente. Două linii drepte de case albe, de cărămidă, identice şi lipite unele de altele, ca o lungă familie de surori siameze. Kennard se termina într-o fundătură. La capătul ei, linia caselor nu era întreruptă, făcea o curbură pentru a continua în celălalt sens. Impresia era cea a unei lungi curţi interioare. Locuită, dar fără viaţă, ca o bucată de cartier nou pe care timpul n-a şlefuit-o încă după imaginea locuitorilor săi sau poate invers: locuitori care încă nu seamănă cartierului.

Bowman mergea pe stradă trecând în revistă numerele până la 27 şi intră în mica grădină. O bătrână deschise uşa.

— Erik Penders?

Bătrâna îi zâmbi.

— Nu mai locuieşte aici. Pot să vă ajut?

Ea pregăti un ceai, pe care Bowman îl bău fără zahăr.

— Soţul meu şi cu mine am cumpărat casa acum şase ani. El lucra la uzina de porţelan din Battersea. Când a murit, a trebuit să închiriez o cameră. Domnul Erik a fost primul meu locatar, a venit în toamna lui '57. Şi el lucra la uzină. A rămas aproape un an înainte de a pleca. A părăsit uzina şi de atunci n-am mai avut veşti. Aţi fost împreună în India, nu-i aşa?

— În Birmania.

— Vorbea uneori despre vremea aceea când era militar.

— Ştiţi unde a plecat?

— Nu. Vorbea puţin, era un tânăr discret. Foarte amabil, dar nu spunea prea multe. N-a evocat decât de două-trei ori călătoriile sale şi nici eu nu-i puneam vreo întrebare. Nimic altceva decât conversaţiile uzuale. În afară de cărţi.

— Cărţi?

— Citea mult. Şi eu iubesc cărţile.

Zâmbi.

— Am fost învăţătoare. A citit toate cărţile din casă. Uneori mi le împrumuta pe ale lui. Mai ales cărţi de călătorie. Nu sunt preferatele mele, dar unele erau amuzante. Când vorbeam despre cărţi, era de neoprit!

— Când a plecat?

— Vara asta, după seceta aceea odioasă. Aici mirosul nu era prea

puternic, suntem destul de departe de Tamisa și mai sunt și câmpurile. Dar era totuși greu, mai ales pentru cei ca domnul Erik, care munceau în uzinele de la marginea fluviului. M-a anunțat într-o dimineață că-și părăsise locul de muncă și nu va mai închiria camera.

Bowman privi fundul ceștii goale dintre degetele lui.

— Îmi pare foarte rău, domnule Bowman. Nu am ce să vă spun mai mult.

Îl servi din nou cu ceai. Arthur își umezi buzele.

— Ieșea în oraș?

— Deseori, da. Ca să meargă prin librării. Îi plăcea să se plimbe. Aproape în fiecare duminică pleca pe jos. Nu se întorcea decât seara și uneori îmi povestea ce-a văzut. Chiar și în timpul secetei pleca să se plimbe. Spunea că a cunoscut și lucruri mai rele, dar niciodată ca un oraș întreg să se transforme în felul ăsta. Să devină prizonier al mirosurilor. Așa l-a descris, îmi amintesc bine, era impresionant: un oraș prizonier.

Arthur simți un frison coborându-i pe ceafă, ca și când aerul ar fi devenit deodată mult mai rece decât el.

— Nu știu cum să zic asta, dar aș vrea să știu, domnul Erik era... Era bine? Era normal?

Bătrâna învățătoare îl privi cu un aer surprins, aproape supărat.

— Ce vreți să spuneți?

— A rămas mult timp aici. N-ați remarcat nimic bizar?

— Bizar? Dar despre ce vorbiți, domnule Bowman!? Domnul Penders era un locatar ireproșabil!

— Nu asta vreau să spun, doamnă. Doar că... în colonii nu era întotdeauna ușor și sunt unii care nu s-au întors prea bine... Din cauza a ceea ce au văzut acolo...

— Nu cumva vorbiți mai degrabă despre dumneavoastră, domnule Bowman?

Sergentul își roti umerii sub haină și plecă privirea:

— Nu e întotdeauna ușor...

Bătrâna doamnă se îmblânzi, privi un moment mâinile lui Bowman încrucișate pe masă și degetele tăiate:

— Domnul Erik avea uneori coșmaruri, e adevărat. Nu vorbea despre asta și eu nu l-am întrebat niciodată – nu se face așa ceva.

Aproape întotdeauna era bine. Dar uneori dormea prost și părăsea casa fără să-și ia micul-dejun. Am văzut destui oameni revenind din război, domnule Bowman, ca să ştiu ce-nseamnă. Am înţeles ce i s-a întâmplat. Domnul Erik era un tânăr foarte în regulă, dar avea vise rele.

— A plecat când, exact?

— Dumnezeule, exact după ploaie, în iulie.

— După ploaie? Și a plecat așa, fără să anunţe?

— Da, a plecat brusc. L-am întrebat dacă era aici ceva ce nu-i convine. Mă întrebam chiar dacă nu cumva a întâlnit pe cineva. A spus că nu era asta, dar trebuia să plece.

— Să întâlnească pe cineva?

Bătrâna doamnă roși.

— O femeie, domnule Bowman...

Arthur îi mulţumi, iar fosta învăţătoare îl conduse până la ușă:

— Îmi pare foarte rău că nu puteţi să vă regăsiţi prietenul, domnule Bowman. Am impresia că asta contează mult pentru dumneavoastră.

Bowman își puse şapca și surâse pe jumătate. Bătrâna doamnă îi puse mâna pe braţ.

— Nu știu unde este domnul Erik, dar dacă mă întrebaţi ce cred, aş zice că a plecat foarte departe.

— Departe?

— Da. Citea atât de multe cărţi despre... O! dar staţi! Vă rog, aşteptaţi-mă o clipă.

Traversă rapid salonul, revenind cu un pachet în mână, legat cu un cordon colorat.

— E o carte pe care o comandasem pentru el, un cadou pentru aniversarea sosirii lui aici. Istoria unei ţări despre care vorbea mult. Poate că e acolo acum!

Roși din nou:

— Coletul a ajuns după plecarea lui. L-am păstrat spunându-mi că poate mai trece pe-aici. Dar acum nu mai cred că va reveni. Vă rog, acceptaţi-l. Sunteţi prietenul lui, îmi face plăcere să vi-l ofer. Și dacă într-o zi aveţi nevoie de o locuinţă, domnule Bowman, nu ezitaţi să veniţi să mă căutaţi. Dacă... dacă îl găsiţi pe domnul Erik, spuneţi-i că

mă gândesc la el!

Arthur luă coletul fără să știe ce să răspundă. Bătrâna doamnă îi zâmbi din pragul ușii, făcându-i cu mâna și privindu-l cum se îndepărtă.

Era la trei ore de mers de cabana lui, în mijlocul câmpurilor, și picioarele refuzau să-l ducă mai departe. Merse până la parcul Battersea și, aproape de bazin, se așeză pe o bancă. Soarele era blând. Ochii i se închideau de oboseală și bău un pahar de gin, apoi scoase pachetul din buzunar, desfăcu panglica și rupse ambalajul. *În preerile din Vestul îndepărtat,* de Washington Irving. Învârti cartea în mână, pe urmă o puse pe bancă și privi lebedele și gâștele trecând pe iaz, alunecând pe apă ca împinse de vânt. Parcul era imens, dar fără plimbăreţi. Nu era nimeni de partea aceasta a Tamisei, iar de cealaltă parte, în cartierul Chelsea, muncitorii de la porţelanuri n-aveau să plătească trecerea peste noul pod pentru a privi niște raţe pe un lac. Locul era magnific și inutil. Bowman se simţea bine în acea verdeaţă fără un suflet viu.

Luă din nou cartea. În afară de Biblie, era singura pe care o deschisese vreodată. Urmărind literele cu un deget, murmurând cuvintele, începu să citească:

În aceste regiuni în care frontierele noastre de vest avansează zi de zi, și care sunt pe cât de lăudate, pe atât de puţin căutate, la mai multe sute de mile dincolo de Mississippi se întinde un spaţiu imens de pământuri necultivate unde nu se vede nici cabana omului alb, nici wigwam-ul indianului…

Ochii i se deschiseră larg. Continuă să citească, aplecat peste literele tipărite, până la crepuscul. Când se făcu prea întuneric, se lungi pe bancă, cu cartea în mână și capul pe ea. Spiritul lui își luă zborul departe, fără alcool sau opiu, spre Arkansas și malurile râului Red River. Adormi gândindu-se la Penders, pe care nu-l găsise, și la acest cadou lăsat în urmă.

Frigul zorilor îl trezi. Pe drum se opri la o tavernă să mănânce. Întremat, parcurse pe jos traseul până la cabană, rămânând pe malul drept multă vreme după Docklands înainte de a traversa Tamisa pe bacul de la Canary Wharf. Voia să-și regăsească soba și cuverturile și

să redeschidă cartea.

Când ajunse, primul lucru pe care îl văzu fu lista pe ladă, lângă pană și călimară. Se așeză, privi numele, înmuie pana în cerneală și mâna lui rămase suspendată deasupra hârtiei. Picături negre cădeau pe foaie. Trase o primă linie peste numele lui Penders, apoi a doua, continuând până când îl acoperi cu totul. Lângă numele șters desenă un semn de întrebare, pe care îl accentuă până găuri hârtia.

John Briggs locuia în Bristol. Trebuia să ia un tren și să părăsească orașul. Să facă din nou o călătorie.

Așeză cadoul bătrânei învățătoare lângă listă, se înfășură în cuverturi și desfăcu o sticlă.

9

În gara Paddington, Bowman plăti un bilet de clasa a doua şi aşteptă o oră pe peron plecarea trenului. Soarele traversa vitraliile din plafonul marii săli, desenând raze de lumină în fumul locomotivelor. Peronul era plin de lume, de hamali şi călători, familii sau muncitori, comercianţi şi oameni de afaceri, aristocraţi plecând spre staţiunile balneare de pe coasta de vest.

Bowman cumpără dintr-un butic puţin tutun de Virginia și o pipă nouă. Fumă privind, cu nasul în vânt, imensul tunel de oţel și sticlă al gării, porumbeii cu cuiburi în șarpantă învârtindu-se deasupra capetelor trecătorilor şi aterizând pentru a ciuguli firimituri înainte de a-și lua zborul din nou, trecând razant pe lângă pălăriile oamenilor. Angajatul de la Great Western Railway îl asigurase că va ajunge fix la ora 12.35. Arthur încă nu putea să creadă că Bristol, o lume de neatins în memoria copilului din el, nu mai era decât la patru ore și jumătate de Londra.

În vagon, înainte ca altcineva să se aşeze pe băncuţă lângă el, Arthur își administră o porţie consistentă de gin. Hainele lui începeau să fie murdare, dar în vagonul de clasa a doua era încă prezentabil. În locul unui domn cu mijloace avea acum aspectul unuia care are un singur rând de haine bune. Când se așezase, centura pantalonilor îl strânsese de mijloc: luase un pic în greutate. Pe peron răsunară sunete de fluier, trenul se mișcă și foarte curând periferia Londrei dispăru, iar trenul lansat în viteză traversă câmpia.

Deși de o rapiditate de neconceput, călătoria fu monotonă. Arthur fumă tot drumul şi regretă că nu-și luase cartea cu el. Cerul era acoperit deasupra staţiei Temple Meads. Bristol nu părea foarte diferit de Londra. Din tren, zărise un fluviu, nave, coşuri de uzine, docuri – viaţa părea organizată în același fel, cu ritmuri, parfumuri şi zgomote identice. Singura diferenţă notabilă între Bristol şi Londra se simţea în aer: aici, mirosea a mare.

Sergentul fluieră după o trăsură şi despături hârtia pe care copiase adresa lui John Briggs, omul căruia Bufford îi devorase urechea. Vizitiul îl privi cu un aer mirat:

— Stapleton? Închisoarea sau spitalul?

Bowman răspunse că habar n-avea, se refugie în interior și trase perdeaua ferestrei. Nu văzu nimic din restul orașului, dar cursa i se păru lungă. Stapleton trebuia să fie la celălalt capăt al Bristolului. Birjarul se opri până la urmă în fața unui zid de incintă înalt de cinci metri și a unei porți care stătea drept mărturie a furiei populare. Arthur contemplă acea zidărie de cărămizi și de fier, strivită de dimensiunile și austeritatea construcției. De fiecare parte a porților din metal nituit și blindat, doi militari făceau de gardă. Sergentul le spuse că el căuta pe cineva.

— Aici e închisoarea. Spitalul e la cealaltă poartă, un pic mai încolo.

Bowman urmări zidul vreo cincizeci de metri. Un gardian dintr-o gheretă îi notă numele într-un caiet și îl lăsă să intre. În mijlocul unui parc era un fel de conac sau de cazarmă cu o clopotniță, construit din pietre închise la culoare. Arborii erau încă tineri și arhitectura construcției recentă. Trebui să treacă printr-o primă recepție, apoi încă un birou, plin de secretare care se fâțâiau de colo-colo, prea ocupate ca să-l conducă direct unde voia să ajungă. În trecere, auzea vorbe, înțelegând încet spre ce compartiment al instituției era dirijat.

Izolare. Securitate.

Arthur întâlni infirmiere cu umeri largi, paznici având pe șolduri legături de chei și bastoane, ajungând în fine în fața unui ultim birou și a unui paznic cu bluză albă, pe un culoar închis de un grilaj cu bare de doi centimetri diametru. Se prezentă din nou.

— Scopul vizitei dumneavoastră, domnule Bowman?

— Vin să vizitez pe cineva.

Paznicul zâmbi.

— Nu mă îndoiesc! Nimeni nu vine aici singur pentru a se lăsa închis. Numele internatului?

— Briggs. John Briggs.

Omul păru mirat.

— Sunteți din familie?

— Nu. De fapt, nu vreau decât să aflu de când e aici.

Paznicul se ridică.

— Păreți să nu vă simțiți bine. Probleme?

— Călătoria. Oboseala.

Bowman începuse să transpire cu stropi mari. Îi făcea rău mirosul care urca din celulele de dincolo de grilaj.

— De unde veniţi?

— Londra.

Paznicul ridică din sprâncene:

— Ca să-l vedeţi pe Griggs? De fapt, nu chiar ca să-l vedeţi? E ciudată povestea dumneavoastră.

— Doar am nevoie să ştiu.

Celălalt îşi puse mâinile în şolduri.

— Îl ştiţi pe Briggs, veniţi de la Londra să-l vedeţi şi odată ajuns aici nu mai vreţi să-l vedeţi.

— Aşa este.

— Doar să ştiţi de cât timp e închis?

În azilul acela de nebuni, tipul părea să vrea cu adevărat ca lucrurile să fie clare.

— Sunteţi primul vizitator pentru Briggs de când e închis aici. Nu vă las să plecaţi până nu-l vedeţi.

— Ce!?

Bowman clipi, privi în lungul coridorului şi în faţa lui barele grilajului se dedublau, făcându-l să privească strâmb.

— Nu e cazul, doar spuneţi-mi...

— Nu vă spun nimic până nu-l vedeţi!

Vocea paznicului răsună pe culoar, ecoul provocând câteva reacţii în celule, ca nişte schelălăituri într-o cuşcă.

— De unde-l ştiţi pe Briggs? Pentru că nu se ştie nimic despre el, închipuiţi-vă, cu toate că după părerea mea asta n-ar schimba mare lucru, ar fi totuşi bine să ştim mai multe.

Bowman îşi şterse mâinile pe haină.

— De cât timp e aici?

Paznicul nu răspunse şi învârti o cheie în încuietoare.

— Urmaţi-mă. Şi nu vă faceţi probleme, barele sunt solide.

Arthur se clătină, trecu prin poartă şi tresări când paznicul o încuie după ei. Cele câteva găuri în partea de sus a zidurilor nu reuşeau să împrăştie căldura şi mirosul. Merse pe mijlocul coridorului, ţinându-se cât mai departe posibil de grilaje. Celulele nu erau mai mari decât

niște cuști. Făcuți covrig prin colțuri, indivizi în pijamale sfâșiate și murdare salivau în palme. Majoritatea nu păreau să-i vadă trecând. Aveau priviri de fumători de opiu, fără îndoială încețoșate de laudanum, pierduți în gânduri dezordonate cărora le căutau începutul sau sfârșitul. Paznicul nu le acorda nicio atenție nebunilor și continua să vorbească tare:

— Tot ce știm e ce povestește când delirează. Mai ales când vin să-l ia pentru duș. E destul de agresiv, dar doctorii spun că e spaima, că nu trebuie s-o luăm ca pe un atac personal. Cu toate astea, deseori suntem obligați să ne apărăm. S-a redus numărul de toalete. Vă spun asta ca să nu fiți surprins.

Bowman coborî capul, urmând spatele omului în bluză.

— Pare că ne ia drept soldați care-i vor răul, chinezi sau așa ceva. I se întâmplă de asemenea să se rănească. Doctorii zic că toate cicatricele sunt din automutilare. Nimeni n-a reușit vreodată să discute cu el. Au încercat totul, hipnoza, drogurile, băile reci, nimic nu merge. E unul dintre primii noștri clienți. E aici de la deschiderea spitalului. Trei ani.

Se opri și sergentul era să dea peste el.

— Ați ajuns până aici, așa că spuneți-i bună ziua lui Briggs!

Arthur inspiră adânc, își puse toate forțele în picioare, ca să nu se prăbușească, și privi în interior.

Era Briggs. Exact același ca în cușca de bambus. Scheletic. Îngrozit. Un pantalon murdar de rahat, torsul gol, acoperit de cicatrice, urechea sfâșiată de dinții lui Bufford. Chipul îi era umflat, marcat de lovituri.

Paznicul îl privi pe Bowman.

— Ieri a încercat să mă muște.

Celălalt înaintă încet până la bare, de care se prinse.

— Aveți grijă, nu stați prea aproape!

Bowman nu îl asculta:

— Briggs?

Fostul soldat avea fruntea apăsată de zid și brațele strânse în jurul genunchilor.

— Briggs?

Se întoarse, tresări când îl văzu pe paznic și-și protejă capul cu

mâinile. Bowman îl strigă din nou. Briggs îndepărtă degetele și îl privi.

— Sunt eu, sergentul Bowman. Mă recunoști, Briggs?

Ochii soldatului se deschiseră mai mari și îl fixară pe sergent.

— Eu sunt. La naiba, Briggs, ce-ai pățit?

Acesta începu să-și scuture capul și să murmure:

— Nu…

Suferința, grimasa de neputință și de supliciu când veneau să-l caute și totul reîncepea și nimic nu folosea, nici să se bată, nici să urle, nici să ceară milă… Briggs se puse să strige, balansându-se înainte și-napoi:

— Nu!

Bowman alunecă de-a lungul barelor și căzu în genunchi.

— Gata, Briggs, s-a terminat! S-a terminat…

Țipetele deveniră urlete.

— NUUU!!!

Sergentul se agăță de grilaj.

— Nu e decât un coșmar. Gata. S-a terminat, amărâtule. E doar un vis, Briggs. Trebuie să scapi acum. Trebuie să ieși!

Briggs își acoperi capul cu brațele, își astupă urechile și continuă să urle în timp ce Bowman îl implora să se oprească.

— Briggs! Oprește-te, pentru numele lui Dumnezeu! Trebuie să oprești asta! S-a terminat! Nu mai ești acolo! Ne-am întors! Nu mai ești în pădure!

Strigătele lui Briggs și ale lui Bowman îi treziră ocupanții celorlalte celule. Pe culoare se declanșă un cor de nebuni, ca acela al unei haite pe urmele unui animal rănit. Paznicul începu să strige și el, să le spună să-și țină gura, apoi scoase un fluier din buzunar și suflă în el din toate puterile.

— Briggs, lasă-ne să ne întoarcem. Nu mai sunt aici. Nu trebuie să ne mai fie frică, Briggs…

Alți gardieni soseau în goană. Briggs se ridică și, cu tot elanul pe care și-l putea lua în minuscula celulă, se izbi de zid. Capul îi sări înapoi și el se prăvăli. Sergentul Bowman se rostogoli și el pe jos. Își înghițea limba salivând și țeasta îi sălta pe gresie, cu ochii dați peste cap.

— Se trezeşte.
— Vă simţiţi mai bine?
Arthur deschise ochii.
— Unde sunt?
— La Spitalul Beaufort. Aţi făcut o criză de epilepsie.
Un om în costum se apleca deasupra lui. Bowman văzu degetele acestuia apropiindu-i-se de ochi şi simţi cum îi este ridicată pleoapa.
— Sunteţi mai bine.
Nu reuşea să se mişte. Era întins pe pat. Pe lângă un medic se afla acolo un infirmier în colţul camerei. Lui Bowman i se păru că-l recunoaşte.
— Sunteţi la infirmerie, nu încercaţi să vă ridicaţi.
— Ce caut aici?
— Aţi fost în vizită la unul dintre pacienţii noştri şi vi s-a făcut rău. Dar nu e o chestiune simplă, starea dumneavoastră este gravă, domnule…
Medicul se întoarse spre infirmier.
— Cum îl cheamă?
— Bowman.
— Starea dumneavoastră e gravă, domnule Bowman. Aveţi nevoie de tratament. Ce vă amintiţi?
Muşchii îi erau rigizi și dureroși. Ridică un braţ care căzu la loc înainte dea-i atinge faţa.
— Bristol. Am luat trenul…
— Aţi băut, domnule Bowman?
— Cum!?
Doctorul se întoarse din nou spre infirmier.
— Nu e încă refăcut, dar având în vedere culoarea ochilor, ca să nu mai vorbesc despre respiraţie, băuse. Rămâne sub observaţie, o să trec din nou mai târziu. Briggs cum e?
— Nu prea bine. De data asta și-a aplicat o lovitură gravă în cap.
Medicul avu un ton amuzat:
— Fără îndoială, cel mai bun tratament pentru el.
Infirmierul râse.
— Ăstuia ce-i dau?

Bowman închise ochii.

— Nimic, deocamdată, o să văd mai târziu. Lăsați-l să doarmă. Ce spunea, când vorbea cu Briggs?

— N-am înțeles prea bine. Dar părea să știe ce-a pățit. I-a spus că s-a terminat și că s-au întors. O chestie de genul ăsta.

— Interesant. Același delir ca Briggs.

— Și asta nu-i tot.

Bowman simți mâini pe pieptul lui, dar rămase cu ochii închiși și se lăsă în voia lor: cămașa îi era descheiată.

— Fascinant! Exact aceleași mutilări!

Infirmierul adăugă:

— S-a găsit asta asupra lui.

— De ce a venit aici cu așa o armă?

— Habar n-am.

— Mi-l păstrezi la rece, vreau să știu mai multe despre omul ăsta.

— Bine, doctore. Îl punem într-o celulă?

— Vedem mai târziu. Deocamdată rămâne aici.

Bowman îi auzi ieșind din cameră, așteptă câteva clipe și deschise ochii.

Își acordă un moment de odihnă, cât să-și revină, încercând să-și miște brațele și picioarele unul după altul. Mușchii răspundeau puțin mai bine. Se rostogoli pe o parte, își lăsă picioarele să cadă din pat și se ridică. Își trecu mâna în dosul craniului, simți o umflătură și își privi degetele pătate de sânge.

Să iasă de aici.

Arthur își cufundă mâna într-un bazin în care pluteau comprese însângerate. Își udă fața, bău apă și un pic din propriul sânge. Limba mușcată îi era umflată, iar apa redeșteptă durerea.

Se apropie de ușă și răsuci clanța cât putu de încet. Un culoar cu o perspectivă amețitoare. Nimeni. Ieși din infirmerie, urmă peretele până la un alt culoar și se pierdu, bântuind prin spital. Își puse basca și încercă să se țină drept când întâlni gardieni sau infirmiere. Până la urmă găsi o ușă care dădea în exterior și ajunse în parc. Înconjură clădirea până la fațada principală și aleea care ducea la poartă. Omul din gheretă îl opri, îi căută numele în registru, notă ora ieșirii și-și ridică privirea spre el:

— Ei, bine, nu prea păreți în formă. Ce chestie, nu? Văd în fiecare zi unii de-alde dumneavoastră, care ies de-aici în halul ăsta! Vreți un sfat? Mergeți să beți un pahar, o să treacă.

Trei zile mai târziu, Arthur Bowman urcă, în gara Euston, într-un tren al North Western Railway cu destinația Birmingham. Pentru drum, își cumpărase o geantă de piele pe care o umpluse cu mâncare și o sticlă de vin, luând de asemenea cartea învățătoarei.

Traversând o pădure, întâlnirăm după aceea un câine rătăcit și pe jumătate mort de foame, care umbla pe urma de care ne țineam și noi, cu ochii injectați și un aer complet înspăimântat. Deși putea fi aproape strivit de primii călăreți, nu se ferea de nimic și continua să alerge în mijlocul cailor într-un trap incert. Urletul de câine turbat *se auzi dintr-odată și pușca unui ranger se îndreptă spre animal. Dar bunătatea comisarului, mereu gata să se manifeste, îl opri: „E orb, spuse el, e câinele vreunui biet indian care-și urmează stăpânul pe pistă; ar fi tare păcat să ucizi o vietate așa credincioasă".*

Bowman citi pe tot traseul, nu se opri decât la sosire, patru ore mai târziu. Cu capul limpezit de un pic de vin, după ce avusese grijă să mănânce când stomacul își ceruse drepturile, Bowman traversă orașul în trăsură.

Originar din Birmingham și din cartier, Morgan nu locuia la ultima adresă pe care o găsise Reeves, ci câteva străzi mai încolo. Oamenii din cartier îl știau și, până la urmă, îi indicară lui Arthur noua adresă.

Morgan nu-și părăsise patul de aproape un an. Era pe cale să crape după ce fusese otrăvit muncind patru ani într-o topitorie unde se fabricau tacâmuri, fire de plumb pentru confecționarea vitraliilor și muniții pentru armata britanică. Soția lui îi spuse că mulți alți angajați ai uzinei sufereau de aceeași boală, din cauza vaporilor de plumb care intrau în corp și nu mai ieșeau. Trupul soțului ei era chircit de crampe, pumnii strânși fără să poată să-i deschidă, dinții îi căzuseră, pielea îi crăpa și el gemea, incapabil să articuleze un cuvânt.

Era primul om de pe listă care nu-l recunoscu pe Bowman. Boala îl slăbise atât de mult încât nu-și mai recunoștea nici soția, nici copiii. Arthur inventă pentru ei o poveste, că lucrase cu Morgan cu ani în

urmă, că era în trecere prin cartier și își amintise de el. Familia lui supraviețuia grație asociaților de solidaritate. Bowman le lăsă două lire și, pentru prima dată, banii pe care îi distribuia păreau să fie bineveniți. I se mulțumi îndelung.

După întâlnirile pe care le avusese până aici, vizita la Edward Morgan pe patul său de moarte era aproape o ușurare. Dar mizeria care domnea în această casă și mirosul de cadavru al acelui corp încă viu îi rămaseră în suflet. Bău vin, exact ce-i trebuia ca să se simtă mai bine, și tocmi un vizitiu pentru călătoria până la Coventry, la douăzeci de mile de Birmingham. Arthur spera că întâlnirea cu Horace Greenshaw se va desfășura la fel de simplu.

Uzinele din periferia Birminghamului nu erau despărțite de cele din Coventry decât de câteva câmpuri. Orașul era în plină expansiune, străzi întregi, pline de noroi, erau în curs de construcție, cu aliniamente de case de cărămidă cum se ridicau peste tot în jurul orașelor englezești.

Când găsi adresa, descoperi că locuința era într-adevăr ocupată de membri ai familiei Greenshaw. Niște țărani recent convertiți la proletariat, care-l priveau pe Bowman în costumul lui, coborât din caleașcă, drept un căpitan al industriei. Copiii fură expediați cu scatoalce, masa din bucătărie se curăță și vizitatorul fu instalat pe cel mai bun scaun. Lui Bowman i se oferi un pahar de vin din care nu luă decât o înghițitură, apoi întrebă unde-l putea găsi pe Horace. Familia păru decepționată că vizita era pentru verișor. După câteva ezitări, temându-se ca Bowman să nu plece imediat, îi arătară cimitirul. Horace Greenshaw, verișorul care fusese militar, era îngropat acolo din 1856. Când Arthur întrebă cum murise, i se răspunse că îl ucisese progresul. Căzuse într-o secerătoare cu aburi.

— N-a ieșit decât îngrășământ cu miros de țuică.

Înapoi în Birmingham, Bowman reuși să prindă un tren de noapte. Așezat sub o lampă din compartimentul lui, își reluă lectura, cufundându-se în cuvintele lui Washington Irving ca să uite strigătele lui Briggs și mirosul trupului otrăvit al lui Morgan.

Mai mulți indieni din satul prin care trecuserăm se amestecau printre oamenii noștri și trei dintre ei veniră să se așeze lângă focul

nostru. Priveau în tăcere și imobilitatea le dădea aspectul unor figuri sepulcrale din bronz. Le dădurăm să mănânce și, ceea ce le plăcu și mai mult, să bea cafea: căci indienii ne împărtășesc gustul pentru această băutură atât de răspândită în Vest.

Irving vorbea despre indieni cu simpatie. Bowman își aminti de poveştile lui Big Lars, care îi întâlnise şi le povestea că aceştia sunt precum toţi ceilalţi sălbatici din lume, murdari, împuţiţi, hoţi, nişte indivizi pe care nu trebuie să-i laşi să-ţi stea în spate. Dar erau mai multe triburi. Osagii, care veneau să bea cafea cu Irving, și pawnii, de care el și trupa lui fugeau ca de ciumă. Arthur se îndoia profund că indigenii din America nu valorau mai mult decât cei din Asia, dar ceea ce-i stârnea invidia era felul în care Irving își povestea călătoria. Mai ales peisajele pe care le descria.

Când ajunse la Londra, nu dormise de douăzeci de ore, dar nu se simţea obosit. Din cartierul Camden merse până în Limehouse, cu sacul de călătorie pe umăr.

A doua zi dimineaţă, după ce se odihnise câteva ore, desfăcu lista şi mai tăie două nume. Nu-i mai rămânea de făcut decât un singur drum, de data asta în sud. Norton Young, unul dintre oamenii lui Wright, a cărui adresă era în Southampton, și ultimul, Edmond Peevish. Predicatorul, în Plymouth.

Arthur privi pagina pe jumătate ștearsă. Când se uitase pe ea prima dată, i se păruse o sarcină imposibilă să se lanseze în aceste cercetări. Câteva săptămâni mai târziu, nu mai rămăseseră decât două nume. Bowman își aminti ce îi spusese căpitanul Reeves. Că nu va exista un adevăr și că-i va trebui timp să înţeleagă.

Şi, deja, era în criză de timp. În curând nu va mai avea pe cine să caute și certitudinea că nu trebuia să găsească pe *cineva,* ci *ceva,* îi va intra încet în minte. Dacă Young nu era ucigaşul din canalizare, nu-şi imagina că Predicatorul ar fi putut să omoare pe cineva în felul ăsta.

Era profund deprimat, fără să înţeleagă diferenţa pe care o făcea asta, prea subtilă, faţă de disperarea lui obişnuită. Nu avea chef să citească. Se instală pe lada de lemn, își trase mai aproape călimara, netezi cu mâna o foaie de hârtie neatinsă și înmuie pana. Cu mâna în aer, ezitând, încercă să-și amintească primele rânduri din cartea lui Irving. Cu litere mici, sus de tot și în stânga foii, desenă primele

cuvinte:

Arthur Bowman. Londra. 1858.

26 septembrie.

Am găsit șapte adrese.

Mai sunt două.

Se opri și privi cuvintele, impresionat. Putea să continue, dacă voia. Să noteze tot ceea ce-i trecea prin minte. Se mai gândi și-și spuse că pusese data de azi, dar era prea târziu. Că începuse mult înainte și că ar trebui să povestească. Vru să șteargă primele cuvinte, dar le lăsă până la urmă și continuă dedesubt.

Primul pe care l-am găsit...

Șterse cuvântul *găsit* și-l înlocui cu *ales,* nesigur de ortografie.

Primul pe care l-am ales este Predicatorul și acum e ultimul de pe lista lui Reeves. Dar nu l-am găsit pe Penders.

Uterele erau neîndemânatice, cuvintele tăiate și pline de greșeli, era sigur de asta, dar se dădu un pic înapoi și privi cu mândrie cele două rânduri pe care tocmai le scrisese. Le reciti de mai multe ori, neștiind ce să adauge. Reflectă îndelung, bău un pic, băgă cărbuni în sobă și privi pe fereastră terenurile virane dintre magazii. Se întoarse apoi la ladă și luă din nou pana.

Lista e aproape gata și nu știu dacă voi găsi. Și ce voi face după, dacă nu găsesc.

Arthur împături hârtia și o așeză cu grijă între lucrurile lui, cornul sidefat, cartea și hainele. Scoase banii și bonul la purtător din ascunzătoarea lor, îngropate sub pământul bătătorit al cabanei. Din cele cincizeci de lire îi rămăseseră două bancnote de zece și trei lire în monede. Cheltuise jumătate în mai puțin de o lună, dar mai avea bonul la purtător, o adevărată avere.

A doua zi își pregăti ultima călătorie.

10

După Colins, Arthur nu-şi mai cumpărase alt cuţit. Arma de la centură îi dăduse încredere dar în aceeaşi măsură şi nelinişte, iar când i-ar fi fost de folos nu izbutise să se servească de ea. În drum spre gara Waterloo, se întrebă dacă asta merită să fie scris, că pleca să-i întâlnească pe Norton Young şi Edmond Peevish fără a avea o armă.

Întrebă un agent South Western Railway. O linie ducea la Southampton, cealaltă la Plymouth, dar între cele două oraşe legătura feroviară nu era terminată. Trebuia fie să treacă din nou prin Londra, fie să parcurgă traseul dintre cele două cu trăsura sau pe apă. Existau trenuri la intervale şi călătoria dura douăzeci şi patru de ore. Bowman plăti doar dus spre Southampton şi se hotărî să aleagă o dată ajuns acolo.

Trenul ajunse la destinaţie în mai puţin de trei ore.

La Bristol doar simţise prezenţa mării. De data asta, se trezi în faţa ei. Gara era pe chei, la capătul golfului. Călătorii ieşeau din terminal în mijlocul portului comercial. Bowman întrebă un angajat cum poate ajunge la Hamble.

— Nu-i aproape, domnule! Trebuie să luaţi un bac care traversează Copse şi apoi trebuie să traversaţi Weston, pe urmă West Wood şi să continuaţi încă până la estuarul Hamble, cartierul conservelor. La bac, de partea cealaltă, puteţi găsi trăsuri. Dacă nu, sunt cel puţin şase sau şapte mile de făcut pe jos.

Bowman trecu cureaua sacului peste umăr şi porni la drum către debarcaderul bacului. Plăti trei şilingi pentru traversare şi, odată ajuns pe malul celălalt, se hotărî să meargă pe jos.

Urmă cheiurile, văzând cum în golf urcau sau coborau corăbii cu patru catarge şi maşinării cu aburi, îndepărtându-se uneori de mare pe drumeaguri, mergând printre casele de muncitori aşezate cu spatele la câmpuri şi mlaştini. Se opri să mănânce ceva. Aici, pământul se amesteca peste tot cu apa mării şi cea a râurilor. Se adunau păsări cu sutele şi, în aerul răcoros de septembrie, îndopându-se cu hrană, se pregăteau pentru plecarea în sud. Bowman

își amintea de sosirea lor în octombrie deasupra coastelor africane. Își reluă drumul, grăbindu-se un pic. După-amiaza trecea și voia să ajungă înaintea nopţii.

Ajunse în cartierul conservăriilor după trei ore de mers. Nimeni nu răspunse la adresa lui Norton Young. Casa era pustie. Bătu la ușa locuinţei alăturate. Deschise un bărbat care îi privi îmbrăcămintea cu un aer suspicios.

— Îl caut pe Norton Young, îl cunoaşteţi?

Omul avea mâini enorme și faţa plină de pete roșii specifică marinarilor.

— Nu ştiu unde e.

— Mai locuieşte aici?

— De ce îl căutaţi?

Bowman nu reacţionă la tonul agresiv, coborî ochii, apoi se întoarse spre stradă.

— Îl cunosc. Îl caut.

— Nu ştiu unde-i nenorocitul ăsta. Căraţi-vă!

— Nu vreau necazuri, domnule, dar trebuie să-l văd pe Young.

— Pe-aici, să-l cunoști pe Young înseamnă necazuri. Să nu vă mai întoarceţi la mine!

Bowman traversă strada până la taverna din care putea să vadă casa lui Young. Locul era gol când intră și se instală la o masă aproape de fereastră. Comandă o bere. La căderea nopţii, taverna se umplu. Muncitorii întorși de la serviciu se opreau să bea un pahar. Când nu mai fu niciun loc liber la tejghea, se aşezară la mese, iar ultimii sosiţi rămaseră în picioare.

Le ascultă conversaţiile. Indivizii aruncau priviri furișe spre tipul bine îmbrăcat, singur în faţa berii lui, pe care nimeni nu-l cunoștea. În rumoarea generală îi auzea pe unii care vorbeau mai tare decât ceilalţi. Ceva despre o grevă într-o fabrică de conserve. Reduceri de salarii, săptămâna de șase zile și program de zece ore. Tăvile cu bere treceau pe deasupra capetelor și glasurile erau tot mai aspre, vociferările mai agresive. Urmărea mulţimea beată, cerceta discret chipurile celor care intrau și ieșeau, dar nu-l recunoscu pe Norton Young. Continua să supravegheze atent și strada, când văzu o siluetă alunecând până la casă, deschizând ușa și strecurându-se rapid

înăuntru. Bowman aşteptă. La ferestrele de vizavi nu se aprinse nicio lumină. Îşi termină berea şi ieşi.

Bătu de mai multe ori, fără rezultat, apoi strigă:

— Young? Norton Young?

În spate auzea zgomotele din tavernă.

— Ştiu că eşti acolo. Deschide! Sunt Bowman. Sergentul Bowman.

În casa de alături era lumină. Văzu ridicându-se un colţ de perdea, zări o siluetă în spatele geamului şi strigă din nou:

— Young?

Bătu violent în uşă până auzi un zgomot în spatele ei, apoi o voce slabă. Cineva îi răspundea vrând să nu fie auzit:

— Ce-i prostia asta? Cine e?

— Sergentul Bowman.

Urmă o tăcere. La fereastra de alături, perdeaua se mişcă din nou. Silueta dispăru şi vocea se auzi iar în spatele uşii:

— Bowman!? Dumneavoastră sunteţi, domnule sergent? E adevărat?

— Eu sunt.

— Astea-s prostii! Cine eşti, nenorocitule?

Arthur coborî şi el tonul.

— Eram cu tine pe joncă, cu Colins, Penders şi ceilalţi.

Uşa de deschise rapid.

— Intraţi! La naiba, nu staţi afară!

Bowman se strecură în intrarea întunecată şi simţi un trup atingându-l. Uşa se închise şi luminile străzii dispărură.

— Veniţi pe aici.

Urmă paşii din faţa lui. Intrară pe o uşă. Se lovi de o mobilă, de un scaun şi o masă, apoi urmă altă uşă şi un pic de lumină. Într-o încăpere minusculă din fundul casei, o lumânare ardea pe o etajeră. Young era alături, zâmbind, în mână cu un baston plumbuit:

— La dracu'! Chiar dumneavoastră sunteţi, sergent?

Era încordat ca un arc şi nu se oprea din tropăit.

— Îmi face mare plăcere să vă văd!

Bowman nu ştia ce să răspundă şi încercă să surâdă.

— Ce faceţi aici, sergent?

— Dar tu?

Young izbucni în râs.

— Arde pe-aici, sergent! Acum-acum o să bubuie. Am venit să-mi iau nişte lucruri şi o şterg!

— Ce se-ntâmplă?

Arthur se obişnuia cu obscuritatea şi evita să privească flacăra lumânării ca să nu fie orbit. Young tot privea în spatele vizitatorului, spre camera cealaltă şi fereastra care dădea în stradă.

— Lucrez pentru nişte tipi de la fabrica de conserve. Acolo e grevă de săptămâni întregi. Tipii nu vor să renunţe. E război, domnule sergent!

— Ce!?

— Lucrez pentru patroni. Am o echipă, cum aveaţi şi dumneavoastră! Soldaţi curajoşi. M-au angajat să sparg greva. Pe mine mă doare-n cot de chestiile astea, doar mă fac să râd. Îi căutăm pe ăia care organizează greva, le spargem mutra şi-i protejăm pe cei care vor să muncească. Ştiţi cum ne spun muncitorii?

Bowman își puse încet sacul la picioare, fără a-şi lua ochii de pe baston.

— Cum vă spun?

— *Gălbejiţi!*

Young izbucni din nou în râs:

— Ca maimuţelor! Scârbe de gălbejiţi! Dar ce faceţi dumneavoastră aici, domnule sergent? Ăă? Căutaţi de lucru? Un tip ca dumneavoastră sigur i-ar interesa pe patroni. Sergentul Bowman! V-ar trebui mai puţin de o zi ca să-i puneţi la lucru pe toţi cretinii ăștia!

— Nu caut de lucru. De ce stai așa cu bastonul ăla, Young?

— Vor să mă termine, de-aia! De fiecare dată e la fel. Dar n-o să pună mâna pe mine. Am văzut noi altele și mai și, nu-i așa, sergent?

— Lasă bastonul, Young.

— Ce? A, da! Vreţi să beţi ceva?

Lăsă bastonul lângă lumânare. Erau într-un soi de cămară. Young căută pe etajeră şi deschise o sticlă pe care o întinse sergentului.

— Bem un gât și pe urmă trebuie s-o tăiem, bine? Nu că n-aș vrea să discutăm, domnule sergent, nici că nu mi-ar face plăcere, dar nu trebuie să zăbovim pe aici!

Bowman ridică sticla păstrând un ochi pentru Young.

— Jos!!

Un geam explodă în spatele lui Arthur. Acesta căzu în genunchi.

— Ce se-ntâmplă!?

— Vin, sergent! Ne atacă!

O altă piatră, apoi o mulţime de pietre pulverizară fereastra. Din stradă se auzeau strigăte care-l chemau pe Young, promiţându-i tot felul de lucruri… Se apropie în patru labe de Bowman, cu un pistol în mână:

— Trebuie să ne cărăm de-aici! Urmaţi-mă!

Arthur își apucă sacul și, în trecere, luă bastonul. Young, îndoit de mijloc, mişcă o mobilă care era lipită de zid. La lumina lumânării, Bowman văzu o gaură în zid, unde cărămizile fuseseră scoase cu barosul, destul de mare pentru trecerea unui om.

— Haideţi, sergent!

Bowman simţi pământ sub mâini când trecu de partea cealaltă. Young îl urmă și trase la loc mobila în faţa deschizăturii. Auziră răcnete. Uşa de la intrare fu spartă. Oamenii beţi de la tavernă se repeziră în casă.

— Pe aici!

Era de partea cealaltă a străzii, pe o alee de pământ din spatele caselor. Young alerga deja, lua avans strigând, pe jumătate sufocat de râs, că o să-nceapă imediat. Arthur se aruncă înainte și se lovi de ceva, sau ceva îl lovi, ceva care îl azvârli pe jos. Ridică picioarele din reflex și, când simţi deasupra lui greutatea unui corp, îl respinse din toate puterile. Ghici pe cineva care se ridica și revenea la atac. Lovi la întâmplare cu bastonul și auzi o trosnitură urmată de un geamăt de durere. Silueta se clătină în faţa unei ferestre luminate și Bowman îl recunoscu pe vecinul care îl trimisese la naiba, apărut din alee ca să-i atace prin spate.

În interiorul casei, muncitorii turbaţi se dezlănţuiau. Distrugeau tot și în curând descoperiră gaura din zid. Norton Young dispăruse. Vecinul se puse pe urlat:

— Sunt aici! Sunt…

Bowman se aruncă asupra lui, îl izbi de zid și-i strivi gâtul cu bastonul:

— Young era aici pe 14 iulie?

— Ce!?

Apăsă pe măciucă.

— Young! Era aici în iulie?

— Cine ești? Ce spui acolo?

— Răspunde!

Tipul bâlbâi, cu traheea strivită și nasul spart:

— Nu era plecat... Era aici, era grevă...

Bowman lăsă bastonul și bărbatul, pe jumătate asfixiat, căzu la pământ. Din casă se auzeau strigăte. Arthur o luă la goană. Când nu mai avu forța să alerge, continuă să meargă, cotind mereu între depozite și case, până ce regăsi drumul pe care venise. Ajunse la debarcaderul micului bac de pe râul Copse, unde se ghemui covrig într-o barcă acostată la ponton și așteptă zorile fără să doarmă.

Nici în tren nu închise ochii. Ajuns la cabană, goli o sticlă de vin, după care luă pana și se aplecă asupra hârtiei.

L-am găsit pe Young. Și el era nebun.

Am fugit și mi-a fost frică toată noaptea într-o barcă, să nu mă găsească muncitorii.

Nu mai rămâne decât Peevish.

Bowman scrise încă un rând, pe care ezită să-l taie și până la urmă îl lăsă.

În același timp nu sunt liniștit, pentru că e ultimul, și totodată îmi doresc să-l revăd pe Predicator.

În acest timp, văzu la mică distanță Canadiana care șerpuia între păduri și vederea acestui râu mare îi dădu ideea consolatoare că, dacă nu va găsi tabăra și niciunul dintre noi nu-l va găsi pe el, va urma fluviul și va ajunge la vreun post de frontieră sau la vreun cătun indian.

Arthur închise cartea. Nu-i mai rămâneau decât câteva pagini pentru călătoria de întoarcere.

Gara Millbay, la marginea Plymouthului, nu era una dintre acele clădiri de piatră, metal și sticlă, ci o construcție de lemn. Evoca un simplu avanpost, un depozit fără ambiție, ridicat nu ca să dureze, ci ca etapă a unei cuceriri viitoare, la periferia acestui alt avanpost pe ocean care era Plymouth însuși. În fața gării, Arthur întrebă un vizitiu unde se află Strada Herbert și, văzându-l că ezită, îi oferi un preț bun.

Bowman urcă în cabrioletă.

Orașul era animat, soarele încălzea încă aerul în acel sfârșit de după-amiază. Arthur era absorbit de gândurile lui în timp ce birjarul îi vorbea despre oraș, luându-și în serios rolul de ambasador pe lângă călătorul venit de la Londra. Îi vorbea despre clădirile în construcţie, îi explica numele străzilor, îi arăta în ce direcţie e portul pentru vapoare, marile veliere, care plecau spre Europa sau spre Americi.

Le trebuiră douăzeci de minute ca să ajungă în Strada Herbert, liniștită și largă, primind căldura soarelui. Bowman îl plăti pe vizitiu și așteptă ca trăsura să se îndepărteze înainte să poată traversa peluza micii capele.

Interiorul era întunecat și gol. O șarpantă dreaptă, un altar din lemn și deasupra lui o cruce fără ornamente. Prin ferestrele asemănătoare unor lungi ambrazuri, fără viralii, intra exact câtă lumină aveai nevoie ca să-ţi găsești mâinile și să vezi unde îţi pui genunchii.

Un băiat mătura printre băncile de rugăciune.

— Peevish e aici?

Copilul avea spatele deformat, un picior mai scurt și un aer tâmp.

— Pastorul?

— Peevish.

— E la el, domn'le.

— Unde e asta, la el?

— Păi, aici. Dar acolo. În spate.

Arătă o ușă lângă altar. Bowman se duse și bătu. O voce îi răspunse:

— Ai terminat de curăţat?

Deschise fără să răspundă.

Peevish ezită o clipă în faţa apariţiei, apoi zâmbetul i se lărgi, luminându-i figura. Pe maxilarul superior nu mai existau incisivi; doi canini galbeni terminau surâsul în fiecare colţ al gurii, încadrând limba roz.

— Sergentul Bowman!

Peewish se închină și închise o clipă ochii, fără să înceteze să zâmbească, apoi îi redeschise.

— Omul care îmi ocupă gândurile de atât de mult timp!

Predicatorul avea aceeași voce, aceiași ochi de câine de companie și comportamentul lui de om iluminat, pe care nu le abandonase niciodată, nici măcar când birmanezii îi spărseseră dinții cu lovituri de pietre. Chiar și ei se săturaseră până la urmă de acest zâmbet.

Bowman aruncă o privire în mica încăpere: un scaun și o masă, o Biblie, un pat lipit de perete, un lighean de fier și o cană.

— Salut, Pastore.

În spatele capelei era o grădină înconjurată de un mic zid, cu un copac și o bancă.

— Ce faceți aici, domnule sergent?

— De ce-ai spus că te gândeai la mine?

Peevish zâmbi.

— Datoria mea e să merg către cei care au nevoie. Și să-i caut pe cei care au cea mai multă nevoie. Ca să-i recunosc, mă gândesc la dumneavoastră, sergent.

— Prostiile tale nu merg cu mine, Pastore.

— Și totuși v-ați schimbat. Văd bine asta.

Bowman îl privi pe Peevish și surâsul lui fără dinți.

— Mereu ai crezut că mă cunoști, dar habar n-ai.

— Atunci de ce ați venit?

— Pentru că a avut loc o crimă la Londra.

Peevish nu mai zâmbi.

— E îngrozitor, desigur, dar vedeți bine că v-ați schimbat, sergent. Nu erați omul care să se preocupe de un cadavru. De ce ați venit să vorbiți cu mine?

— Unde erai în iulie?

— Scuze?

— Răspunde la întrebare.

Peevish păru din nou amuzat.

— Îmi vorbiți despre o crimă, pe urmă mă întrebați unde eram în luna iulie? Nu e prea delicat, sergent.

Arthur își puse mâinile pe picioare și își ridică privirea.

— Peevish, spune-mi unde erai, nu aștept prea mult.

— Eram aici. Aveți nevoie de martori? E toată parohia mea. Mă-ntreb, totuși, de ce vă răspund. Și tot nu înțeleg rostul vizitei dumneavoastră.

Peevish, cu tandrețea lui de sfânt și zâmbetul de martir, îl privi pe Bowman.

— Da, v-ați schimbat... Vă amintiți ce v-am spus prima dată când v-am vorbit? Eu îmi amintesc perfect și nu-mi închipuiam că atâția ani mai târziu asta va lua o întorsătură atât de profetică. Dacă sunteți amabil să-mi iertați expresia.

— Nu-ți iert nimic, Predicatorule. Nu-mi amintesc despre ce vorbești.

— V-am întrebat de ce n-ați oprit mai devreme bătaia de la bordul lui *Healing Joy*.

— Și de aici ce concluzie profetică extragi?

— Ați răspuns că nu se știe niciodată cine are dreptate să înceapă un război. Că uneori e provocat de cel care nu vrea să se bată. Ați recunoscut, domnule sergent, că nu există lași și, fără să vreți, ați admis că nu credeți în curaj.

Arthur încercă să zâmbească, dar corpul i se crispă. Vocea lui Peevish căpătase acum siguranța unei predici.

— V-ați schimbat pentru că ați descoperit teama, sergent. Poate că o să învățați acum adevăratul curaj. De ce căutați un asasin?

Arthur se ridică de pe bancă și făcu un pas ca să se îndepărteze de Peevish.

— Pentru că la Londra se crede că eu sunt ucigașul și vor să-mi pună mie în cârcă crima.

— Vreți să vă dovediți nevinovăția?

Predicatorul luase un ton ironic. Bowman își încleștă maxilarele.

— Și tu ai ucis oameni, Peevish.

— Dar nu fac greșeala să mă cred inocent. De ce-l căutați pe acest criminal?

Arthur, livid, veni în fața lui.

— Pentru că e unul dintre noi!

— Noi? E o metaforă?

— Nu face pe șmecherul! Ești ultimul de pe listă.

— Listă!?

Arthur scrâșni din dinți.

— I-am găsit. Pe toți.

— Pe toți?

Peevish păli și mâinile sale împreunate a rugăciune nu mai reușiră să-i mascheze tremurăturile. Bowman se aplecă spre el.

— Toţi erau duși cu capul. Și pentru mine tu ai fost mereu nebun. Capela ta și purtarea ta de sfânt n-o să mă facă să cred că ești diferit de ceilalţi! Bufford s-a aruncat într-un puţ pentru că i se înecase copilul. Colins… Nici Colins nu mai era el însuși, dar am văzut niște tipi crăpându-i capul pentru că era deja prea mult timp de când căuta cuţitul care urma, într-un final, să-i taie beregata. Clemens trăiește ca o fantomă. Briggs este în fundul unei cuști, la nebuni, crezând că vor veni să-l caute pentru… știi tu pentru ce, Peevish, ce-avem toţi sub haine, chiar și sub zdrenţele tale de pastor nenorocit. Cu Morgan n-am putut să vorbesc, dar e pe cale să moară otrăvit cu plumb și, dacă vrei să faci o metaforă, de data asta nu te abţine. Greenshaw era atât de mangă încât l-a tocat o mașinărie. Young e complet dus, își riscă pielea bătându-și joc și nu așteaptă nici el altceva. Eram zece, ăștia zece, Peevish, despre cine crezi că vorbesc?

Bowman izbucni într-un hohot de râs.

— Schimbat!? Asta zici, Predicatorule? Nici măcar nu sunt supărat pe colegii mei de la Wapping care mă cred criminalul, pentru că și eu am crezut că aș fi putut s-o fac. Au fost nopţi întregi în care m-am întrebat dacă nu cumva sunt eu. Când o să-ţi vezi coșmarul devenit realitate, Peevish, o să-mi explici cum faci diferenţa între ceea ce e în capul tău și ce se întâmplă în realitate! Dar ar trebui să știi asta. Tu ai locuit mereu într-un rahat de vis. Și eu îmi amintesc de o chestie pe care ţi-am zis-o, că ești la același nivel cu ceilalţi. Ești trufaș crezând că te afli de-a dreapta Domnului și poţi să-l șoptești cuvinte în ureche așteptând să te scoată din rahatul tău. Vrei o blasfemie, Predicatorule? Hai să-ţi povestesc eu una! O chestie pe care am văzut-o într-o galerie de canalizare când tot orașul dansa în ploaie!

Peevish închise ochii și nu reacţionă când Bowman îl apucă de gulerul hainei, ducându-și pumnii până la bărbia lui.

— Un copil m-a dus până acolo! Mă asculţi, Peevish!? Deschide ochii, dobitocule!

Predicatorul deschise ochii și privi chipul sergentului lipit de al lui.

— Cu ceilalţi n-am putut să vorbesc dar tu, care ierţi tot, Predicatorule, vei avea acest drept și după aia o să vedem dacă te

scoţi. N-am crezut niciodată că poţi face o chestie ca asta, dar meriţi măcar să ştii. N-am uitat niciun amănunt! Nu închide ochii! O să ai nevoie şi de ei.

Cei doi bărbaţi rămaseră tăcuţi un lung moment, aşezaţi pe banca din grădiniţă. Bowman uşurat, cu furia stinsă, şi Peevish plin de tot ceea ce-i deversase în urechi sergentul. Noaptea se apropia şi frigul începea să-i cuprindă. Edmond Peevish se ridică până la urmă şi merse pe iarbă, urmând un drum deja trasat, un mic cerc în jurul arborelui, cu mâinile încrucişate la spate. Reveni la Bowman şi se opri.

— Bufford e mort?

— Şi Colins, Greenshaw şi Morgan. Iar Briggs nu va mai rezista mult.

Predicatorul plecă privirea:

— Şi prietenul dumneavoastră, sergent?

Arthur îl privi.

— Cine?

— Nu i-aţi găsit pe toţi, nu mi-aţi spus despre prietenul dumneavoastră

— Despre cine vorbeşti?

— Despre Penders. Unde este?

— Nu ştiu. Buna femeie la care locuia a zis că a plecat. Poate în America. De ce i-ai spus aşa?

— Prietenul dumneavoastră? Pentru că era fără îndoială singurul, alături de mine, poate, care v-a înţeles cât de cât şi a putut să vă vorbească.

Predicatorul se aşeză din nou lângă el.

— C-a fost curaj sau nu, fără dumneavoastră nimeni nu s-ar fi întors viu din pădure. Am fost nedrept faţă de dumneavoastră adineauri. Nu vă cer să mă iertaţi, doar să mă scuzaţi.

— Las-o moartă, Predicatorule. Mai bine crăpam toţi acolo.

— Dar suntem vii!

Arthur privi micul zid de incintă din faţa lui.

— Mai era ceva în canalizare.

Peevish avu un gest de jenă, ca o mâncărime pe care se reţinuse s-o

scarpine și care-l făcu să se sucească pe bancă.

— Cred că am auzit destul…

— După tot ceea ce ți-am spus, asta nu va schimba mare lucru. Cel care a comis crima a scris cu sângele un cuvânt pe cărămizile boltei.

— Un cuvânt?

— *Supraviețuire.*

Liniștea care îi strivi părea imposibil de rupt. Cei doi simțiră nevoia să se plimbe îndelung înainte ca Predicatorul să reușească să vorbească.

— O să continui să-l cauți?

Bowman se întoarse spre el:

— Pe Penders?

— Pe cine altcineva?

Sergentul se ridică.

— Trebuie să plec.

Peevish îi propuse să petreacă noaptea în capelă, dar Bowman surâse și refuză invitația. Traversară clădirea cufundată în întuneric și pastorul Peevish deschise ușa în fața sergentului.

— Peevish, ce-ai fi făcut dacă veneam să mă spovedesc și-ți spuneam că eu am fost?

Predicatorul zâmbi.

— Asta-i întrebarea pe care v-o puneți, domnule sergent? Ce vă faceți dacă îl găsiți!?

Bowman își potrivi cureaua de la sac pe umăr.

— Habar n-am.

— Nici eu, domnule sergent.

— Adio, Predicatorule.

— Reveniți când vreți, domnule sergent.

Următorul tren nu pleca decât în zori. Arthur închirie o cameră într-un hotel, în fața gării din Plymouth, și cină în mica sală a restaurantului, în mijlocul comis-voiajorilor care conversau zgomotos.

La lumina lămpii de pe noptieră, termină de citit cartea primită de la bătrâna învățătoare.

A doua zi, împreună cu vrednicul meu prieten, comisarul, am luat

drumul Fortului Gibson, unde am ajuns destul de daţi peste cap, zdrenţăroşi, tăbăciţi, cu dureri, dar, în afară de asta, perfect sănătoşi, veseli şi viguroşi.

11

Arthur munci două luni cu Frank și asociatul lui, Stevens. Învăță meseria de pescar. Mai întâi pe nimic, în schimbul faptului că-l lăsau să locuiască în cabană.

Lui Stevens îi trebui timp să-l accepte pe Bowman. Și Arthur îl ținea sub supraveghere. Își recuperase forțele. Corvoadele nu-l speriau, nici programul de lucru. Stevens, mai taciturn decât Franky, nu era un tip rău, doar mai prudent. Dacă la început îl lăsase pe Arthur, timp de mai multe luni, să se descurce singur, sfârși prin a-i oferi câteva sfaturi, apreciindu-i rezistența și discreția. Când erau la bord, Bowman dădea dovadă de disciplină și calm. După câteva săptămâni, trecutul sergentului Bowman fu uitat, devenind o zonă de umbră care nu era evocată, așa cum mai aveau mulți tipi din port.

După sărbătorile de Anul Nou, Stevens, Frank și Arthur se regăsiră în cabană. Bowman încălzise soba și cumpărase o sticlă de băutură bună. Cei doi pescari ciocniră cu el în tăcere, ursuzi, și îi explicară situația. Barca era prea mică pentru trei oameni. Poluarea Tamisei de către uzinele din Londra îi obliga să meargă din ce în ce mai departe spre estuar, aducând de fiecare dată tot mai puțin pește. Bowman trebuia, firește, să ajungă să ia un salariu, dar ei nu puteau să-l plătească. Nu în acele condiții. Să-l plătească pe el ar fi însemnat să-și lase familiile flămânde.

Arthur întrebă ce puteau face. Cei doi bărbați ridicară din umeri. Ce le trebuia era altă barcă, mai mare, un velier[21] mai rapid și capabil să navigheze până la mare. Ce le trebuia erau o sută cincizeci de lire și nimeni nu le-ar fi împrumutat atâția bani.

Arthur se duse la banca Peabody & Morgan, emițătoarea bonului la purtător de la Reeves. Primi o sută de lire și făcu formalitățile pentru un alt bon de patru sute. Se oferi să plătească jumătate din barcă, fără ca numele lui să apară pe actul de achiziție, și-i puse pe asociați să promită că nu vor vorbi despre asta. Găsiră repede ambarcațiunea care le convenea, pentru suma de o sută treizeci de lire. După

---

[21] În original dériveur, ambarcațiune dotată cu o aripă verticală sub carenă (derivor) *(n.tr.)*.

vânzarea vechii bărci, Frank și Stevens trebuiră să împrumute douăzeci şi trei de lire, rambursând în fiecare lună o rată de zece şilingi fiecare. Bowman plăti lucrările necesare pentru velier, ca în februarie să poată începe să lucreze.

Cu greementul pus la punct, rebotezat *Sea Sergeant,* vasul își ţinu toate promisiunile. Frank, Stevens şi Bowman plecau în campanii de două-trei săptămâni, pe orice vreme, și reveneau cu cala plină ca să-şi vândă peştele la licitaţia de la Limehouse sau pe șantierul bazinului Millwall. Din estuar scoteau merlan şi păstrăvi, din Canalul Mânecii veneau încărcaţi de bibani, heringi şi macrou.

Arthur aranjă cabana, schimbă uşa şi repară fereastra, lucră la acoperiş. Cumpără un pat şi un dulap în care îşi puse costumul, tranzacţionat pe haine de lucru şi o jachetă. Lăsă să-i crească părul şi barba, pe care o tundea regulat, îşi supraveghe consumul de alcool când erau la pescuit, mulţumindu-se cu vinul pe care îl luau cu ei şi un pic de tărie când cala era plină şi urcau fluviul. Acasă, continua să bea. Dacă zilele erau mai uşoare, nu-și putea petrece nopţile fără să se amorțească bând ginul. Pe *Sea Sergent,* Bowman se simțea mai bine. Era mereu ceva de făcut și oboseala îi asigura toate orele complete de somn. Insomniile i se reglau cu ritmul carturilor și al lucrului. Când era pe uscat, nu ieșea din cabană decât pentru a-și întâlni asociații în port, uneori pentru a merge în oraș să cumpere câte o carte.

Din săptămânile petrecute căutând oamenii de pe listă nu-i mai rămăseseră, după șase luni de muncă, decât gustul pentru lectură, un apetit și mai mare pentru singurătate și doi tovarăși pe care nu-i considera prieteni, ci oameni de care avea nevoie pentru a continua viața, alături de cărțile și sticlele lui. Îi rămânea, de asemenea, amintirea unei femei la care se gândea deseori în momentul în care adormea și a cărei frumusețe se confunda cu cea a doliului. Apoi cea a unui om pe care nu-l găsise și pe care Peevish îl numise *prietenul* lui și o incertitudine care-și diminua sensul, dar nu și prezența. Și mai păstra amintirea unui soldat și a unui poliţist care nu mai existau deloc dar pe care, aidoma ţipetelor și coșmarurilor, nu putea să-i șteargă definitiv din memorie.

Li se întâmpla uneori să navigheze cu *Sea Sergeant* până la Wapping. Atunci, Arthur își înfunda boneta pe cap și privea din mers

postul de poliție, încercând să ghicească siluete în spatele ferestrelor de la sala supraveghetorilor. Când mergea pe străzile din Londra, evita și atunci cartierul. Nu se întoarse niciodată la chinezi, dar cumpăra uneori un pic de laudanum. Atunci când ploua peste oraș și somnul îl înspăimânta.

În primăvară, la vărsarea unui afluent al Tamisei, Bowman și asociații săi pescuiră doi somoni mari. Pești prea delicați, somonii fugiseră de peste douăzeci de ani din fluviul murdar. Frank, Stevens și Bowman deciseră să păstreze prada pentru ei. Frank propuse să se întâlnească în familie ca să-i mănânce. Arthur refuză invitația. A doua zi, Stevens îi aduse partea lui, pe care o mâncă singur în cabană.

În timpul verii, pescuitul fu bun, chiar mai bun decât toamna și, când veni iarna, Frank și Stevens vorbiră să angajeze un mus, un puști din port care ar vrea să învețe meseria și să lucreze la bordul lui *Sea Sergeant.* Arthur se gândi un moment să-l caute pe micul Slim ca să-l ia pe fluviu, dar era imposibil. Până la urmă fu angajat un nepot al lui Stevens, un puști solid de treisprezece ani.

În luna decembrie 1859, în costumul lui de oraș, Arthur Bowman intra în librăria Mudie de pe Strada New Oxford. Acceptase invitația lui Frank și Stevens de a împărți masa de sărbătoare cu soțiile și copiii lor. Era agitat la gândul acestei reuniuni și, timp de câteva zile, neîndrăznind să creadă în scenariul pe care și-l imagina, se gândise la văduva Bufford. În afară de jucăriile cumpărate pentru copiii asociaților, de cadourile pentru soții, o haină frumoasă pentru Frank și o haină nouă pentru Stevens, voia ceva special pentru văduvă, drept care intrase în librărie. Dacă ea nu accepta invitația, cel puțin nu voia să meargă la ea cu mâinile goale.

Un vânzător de la Mudie îl întrebă ce caută, dar Bowman nu știa dacă văduva Bufford citea cărți.

— Pentru o femeie...

Vânzătorul îi propuse cărți de bucătărie sau de croitorie, adică manuale casnice. Când Arthur ceru un roman, librarul păru surprins.

— Un roman pentru o femeie? Sigur, există *Jane Eyre,* de Doamna Brontë, cred că mai avem un exemplar. E oarecum o poveste romantică.

Bowman cântări volumul.

— L-a scris o femeie?

— La început sub un nume de împrumut, Domnul Bell.

Vânzătorul ezită.

— Nu știu dacă este o lectură recomandabilă pentru… pentru o femeie.

Bowman cumpără exemplarul din *Jane Eyre* și ceru un ambalaj cu panglică, alegând una albastru deschis. Înainte de a pleca, se informă despre noi cărți de călătorie. I se prezentă un text de Sir Francis Burton, povestea unei expediții în India. Arthur o refuză și vru să știe dacă existau noutăți despre America. Vânzătorul îi spuse că nu și în disperare de cauză îi propuse ziare.

— Primim regulat câteva exemplare. Știrile nu prea sunt de actualitate, dar dacă vă interesează America veți găsi multe lucruri. Desigur, nu sunt cărți.

Bowman, curios, cumpără două numere din *New York Tribune* vechi de o lună și la sfârșit îl întrebă pe librar ce așteptau toți acei oameni în fața tejghelei mari. Vreo douăzeci de burghezi, prinși într-o discuție aprinsă, stăteau la coadă de când intrase el.

— Așteptăm o livrare, domnule, a unei lucrări a Editurii Murray care face senzație. Un tratat științific.

Vânzătorul îi dădu lui Bowman o mică foaie tipărită, un anunț publicitar care vestea apariția lucrării.

— Dacă domnul este interesat, putem să vă trecem pe o listă de așteptare.

Arthur ieși din librărie și, pe trotuar, citi hârtia:

De profesorul Charles Darwin, publicat de Editura John Murray: Originea speciilor prin selecție naturală sau păstrarea raselor favorizate în lupta pentru viață.

Mototoli anunțul și aruncă hârtia într-o rigolă.

Înapoi la cabană, Arthur căzu pe gânduri. Nu va putea niciodată să o invite pe văduvă aici.

Pentru că avea mijloacele, hotărî să-și găsească, atunci când va fi

posibil, o locuinţă mai decentă, nu departe de port. Pescuitul mergea bine. Cu toţi banii care îi rămâneau, putea reuşi. Dacă nu cheltuia mult, chiar putea să trăiască din noua sa ocupaţie.

Învârtea între degete cartea ambalată, încercând să-şi amintească în amănunt chipul văduvei Bufford. Puse cu delicateţe cadoul pe masă, lângă cele câteva cărţi ale sale, călimara şi foile de hârtie. Nu mai scrisese nimic de la vizita la Predicator, cu un an în urmă.

Se apropie de oglindă şi se privi fără grabă. Îşi recuperase corpul de dinainte de detenţie. Muşchii se conturaseră din nou, îşi recâştigase greutatea iar figura, rotunjită de ani, se îmblânzise. Cicatricea de pe frunte era mai discretă, pielea uşor bronzată de munca pe mare. Îşi îndepărtă buzele în faţa oglinzii, antrenându-se pentru văduva Bufford, şi descoperi că zâmbetul îi era agreabil. Dinţii îi avea solizi încă de copil. Cum fusese bine hrănit de Companie timp de cincisprezece ani, dantura îi rezistase la un an de foamete în pădure. Doar alcoolul şi opiul o stricaseră puţin. Avea treizeci şi şase de ani.

Când Frank bătu la uşa cabanei a doua zi dimineaţă, îl găsi pe Arthur aşezat pe jos, cu sticle goale în jurul lui. Când îi vorbi, sergentul nu răspunse. Chipul îi era alb şi privirea goală. Frank se ghemui în faţa lui, dar Bowman nu părea să-l vadă.

— Arthur?

III

1860

Lumea Nouă

NEW YORK TRIBUNE
Funeralii la Reunion

De Albert Brisbane
21 noiembrie 1859

Cititori, prieteni, frați și surori. În această cronică dedicată de atâția ani celei mai frumoase dintre realizări, noi, asociaționiștii, moștenitori și renovatori ai unui vis născut în țări străvechi și care se construiește azi pe solul noii noastre națiuni, noi, poporul de mâine, nu am ascuns nimic din scopurile noastre, din speranțele noastre și din greutățile noastre. Este vorba de a schimba Omul. Să ne gândim la guvernări incapabile, cu toată puterea lor, să armonizeze relațiile între concetățenii lor, și să ne gândim la noi, care nu avem nimic altceva decât ideile pentru a reuși. Ar fi cu totul necinstit din partea noastră să pretindem că nu cunoaștem eșecul. Dar nu renunțăm, aceasta e diferența, căci noi credem că o omenire fericită este posibilă. Eliberată din jugul unei munci sterile, al unei educații care nu pregătește decât pentru datorii și supunere, în vreme ce responsabilitatea și liberul arbitru vor fi, grație pasiunilor și creativității noastre, singurele repere pe care le vom recunoaște într-o lume a păcii.

Aici, în acest ziar, și deja de mult timp, noi v-am vorbit despre această lume nouă. În care cred tot mai mulți.

Și totuși, azi trebuie să vorbim dacă nu despre un eșec, cel puțin despre un șoc și o profundă tristețe.

Sunt cinci ani de când pe malurile râului Trinity din Texas, foarte aproape de Dallas, ghidați de prietenul nostru Victor Considerant, trei sute de bărbați și femei, familiile lor, veniți din Franța, din Elveția și din Belgia, au construit un oraș nou, Reunion, primul pas spre o cetate la nivelul idealurilor noastre. Și ei au întâmpinat dificultăți, căci, în plus față de ceea ce înfruntă toți pionierii acestei țări, trebuiau să facă față unui teritoriu încă necultivat, cel al unei omeniri în curs de transformare. Inimile lor sunt pure și determinarea lor magnifică.

Printre ei, în acest oraș Reunion unde fiecare este bun, Domnul

Kramer meritase numele de gentilom. Cel mai blând dintre blânzi.

Aşadar, în inima visului lor a lovit trăsnetul, pe terenurile lor deschise tuturor și în casele lor construite pentru a primi lumea. Alături de ei noi purtăm astăzi doliu. După proiectul nostru? Nu. Căci nu vom renunța. Ci după un om care reprezenta ceea ce iubim.

Speranța pe care o purta în el Domnul Kramer, gentilomul, este cea care a fost ucisă.

O crimă de o violență indescriptibilă, ca și când asasinul ar fi știut că nu corpul trebuia distrus la acest om, ci spiritul lui. Ceea ce era în el nu putea dispărea odată cu jupuirea.

Monstrul a eşuat. Căci noi rămânem pe poziţii. Spiritul Domnului Kramer îl celebrăm împreună azi și vom continua să-l facem să trăiască.

Asasinul fugar a lăsat în urma lui un mesaj. Semnându-și crima odioasă. Nu cu numele lui, nu! N-a avut curajul. Ci cu un cuvânt, unul singur, scris cu sângele victimei și care ne face să medităm.

Supravieţuire.

Ne este adresat acest mesaj? Nu cred. Căci noi trăim un vis mai mare, luptăm pentru o viață mai bună.

Cuvântul acesta nu este decât imaginea bestiei umane care a comis crima. Căci un individ capabil de așa ceva nu trăiește, el nu face decât să supraviețuiască, la un nivel uman mult mai jos decât cel pe care noi vrem să-l atingem. În timp ce noi ne ridicăm treaptă cu treaptă spre un stadiu superior, acest asasin se află la baza scării. Un animal care nu face decât să supraviețuiască fără conștiință.

El lasă în urma lui o comunitate tristă și șocată, dar care va fi încă acolo când amintirea crimei lui va fi dispărut de mult. Domnul Kramer a fost îngropat în pământul visului său și va exista întotdeauna acolo cineva care să-i viziteze mormântul, pe când animalul responsabil de moartea lui va sfârși singur într-un colț pustiu de lume. Să-și sape singur gaura și să dispară în ea. Noi vom rămâne alături de gentilomul Kramer.

Doliul nu este pentru ideile noastre și această tristețe se va șterge în curând în fața fericirii pe care o construim. Fie ca această cronică de azi să fie ocazia să ne reculegem, cititori și prieteni, și să ne regăsim forțele pentru a continua. Visul nu e spulberat.

1

— Mă sperie.

Frank își trase jacheta pe el și își puse boneta pe cap, stând în picioare la intrarea în apartament.

— Nu trebuie decât să-i duci de mâncare, n-ai nevoie să-i vorbești.

— Asta nu schimbă nimic, Franky. Știi că nu-mi place.

Mary își aruncase un șal pe umeri și ținea în mână un coș cu mâncare pentru soțul ei. *Sea Sergeant* urma să iasă în larg timp de o săptămână.

— Treci pe la cabană odată pe zi, lași mâncarea și doar verifici dacă e în regulă.

Mary coborî capul, contrariată.

— Nu-mi place când plecați mult și acum îmi ceri și să mă ocup de el. Numai tu nu vezi că nu e normal. O să ne facă probleme.

— Arthur nu e un tip rău, doar că a trăit niște chestii. Chestii pe care nici nu putem să ni le imaginăm. Și, pe urmă, nu uita că a plătit jumătate de barcă. Datorită lui am scăpat de griji.

Soția îi întinse panerul și îl sărută pe obraz.

— Ce-ți spune pastorul când te duci la biserică? Că trebuie să-i ajuți pe alții, nu-i așa?

— A suferit pentru că a provocat suferință. E un om rău.

Frank o privi cu un aer de reproș.

— Îl judeci, Mary. Nu ți se potrivește.

— Mă înspăimântă. N-am ce face.

Frank se impacientă, căci Stevens probabil îl aștepta deja în port.

— N-o să repet! Lași mâncarea și doar te uiți dacă el e în regulă. Oricum, n-a zis un cuvânt de două săptămâni, nici n-aude când îi vorbești. Dacă n-o faci pentru el, fă-o pentru mine! Fără el am număra și-acum bănuții la sfârșitul fiecărei săptămâni.

Sângele urcă în obrajii lui Mary.

— O s-o fac. Dar nu-mi place.

Frank o mai sărută o dată și deschise ușa.

— Franky! Sărută-i pe copii!

Se-ntoarse bombănind, îi sărută pe copiii instalați în bucătărie în

fața supei, apoi trecu în goană prin hol.

Mary îl privi cum coboară scara, abținându-se să-i ureze „Noroc". Nu credea în superstițiile astea marinărești și tot timpul îi venea să-i spună să fie prudent, să aibă un pescuit bun și să revină repede. Dar se abținu și îl ascultă cum cobora treptele în viteză până la baza imobilului. Cu șalul strâns în jurul ei, rămase în bucătăria încă întunecată și îi privi pe copii cum mâncau. Bowman nu venise decât de două ori la ea. Prima dată când începuse să lucreze cu Frank și Stevens, cu mai mult de un an în urmă. Era slab, avea tenul bolnăvicios și privirea furișă. A doua oară cu câteva săptămâni înainte de Crăciun, când venise să spună că le acceptă invitația la masa de sfârșit de an și să întrebe dacă poate veni însoțit de o femeie. De data asta, Bowman câștigase în greutate, plesnea de sănătate și părea mai puțin stingher. Era mare și puternic, liniștit, dar îi stârnea în același timp și teamă.

Îi îmbrăcă pe copii pentru școală și le spuse la revedere pe palier, apoi îi ascultă cum coborau etajele. Se îmbrăcă la rândul ei cu haine călduroase, umplu o sacoșă și ieși din casă. Ziua abia se ridica și vântul rece îi făcea ochii să lăcrimeze. Traversă străzile din Limehouse în direcția portului, o luă spre depozite și intră, printre ierburile înalte, îngălbenite de frig, pe poteca îngustă, trasată de drumurile dus-întors ale lui Stevens, Frank și Bowman. O dâră de fum ieșea din coșul cabanei. Bătu la ușă și, neprimind răspuns, intră. La început nu distinse nimic în penumbră. Avansă prudent până la masă și lăsă mâncarea acolo. Fostul militar era lungit pe pat, învelit în cuverturi. Avea ochii deschiși și privea înainte, fără să reacționeze la prezența ei. Mary se retrase până la ușă. Afară se închină și se întoarse acasă. Își reproșă toată ziua că nu pusese cărbuni în sobă și că nu-l întrebase pe Bowman cum se simte. Ar fi putut chiar să fie mort, atât îi era de fixă privirea. Seara, fu prost dispusă, se luă de copii, care făceau tărăboi, și îi culcă devreme.

A doua zi se întoarse la cabană. Focul era stins și înăuntru era frig. Bowman nu se atinsese de mâncare. De data asta se apropie de sobă, învârtindu-se în jurul sergentului, dar încercând să rămână cât mai departe de el. Cărbunii începură să trosnească. Lumina flăcărilor alerga pe chipul nemișcat al militarului. Ochii lui limpezi erau în

continuare ficşi, şi ţinea între mâini faimosul corn cu pulbere despre care îi vorbise Franky.

Când focul prinse să ardă cu vioiciune, ea coborî tirajul.

— Mă-ntorc mâine, domnule Bowman.

Şi se întoarse ziua următoare. De data asta, Mary aşteptă şi mai mult să se încălzească bine cabana. Făcu un pic de ordine, sperând că activitatea ei o să-i atragă atenţia lui Bowman până la urmă. Nu reuşi. El rămânea imobil în pat, fără măcar s-o vadă. Tot nu se-atinsese de mâncare. Când veni a patra oară, Bowman se mişcase din locul său. Se apropiase de foc, fără îndoială ca să se încălzească atunci când flăcările păliseră. Se înfăşurase în cuverturi pe podea şi mâncase un pic de pâine. Mary îl privi mai mult timp, aşezându-se pe pat în faţa lui. Era ceva dramatic în bărbatul acela, viu şi mort deopotrivă, care era orb la prezenţa ei. Ar fi putut să defileze prin cabană tot portul din Dunbar fără ca el să se mişte. Soba începu să încălzească prea tare şi Bowman se ridică, încet, ca un bătrân pe care îl doare spatele, ca să se întoarcă în pat. Mary tresări, se dădu la o parte ca să-l lase să se întindă şi se refugie într-un colţ al camerei. Apoi se apropie.

Puţea. Gulerul descheiat al cămăşii lăsa să se vadă un pic din pielea umărului. Mary îşi muşcă buza. Voia să vadă cicatricele despre care îi vorbise Franky.

Ţinându-şi respiraţia, dădu la o parte cămaşa şi descoperi umărul lui Bowman. Se abţinu să nu ţipe, acoperindu-şi gura cu mâna. Cu cealaltă, curioasă şi speriată, atinse linia unei cicatrice care cobora de la ceafă la umăr. Arthur avu un frison. Mary sări în spate şi fugi din cabană. Seara, se rugă îndelung.

Soţia lui Frank credea în lume aşa cum a creat-o Dumnezeu, cu bune, cu rele, cu lupta şi echilibrul dintre ele. Doar sfinţii sufereau din pură nedreptate şi Bowman nu era unul dintre ei. Poate că nu mai era omul de odinioară, dar aceste urme pe trupul lui erau dovada că fusese un monstru. După rugăciuni, după ce învârtise în minte până târziu în noapte aceste idei înspăimântătoare, adormi şi a doua zi dimineaţă refuză să-şi creadă visul.

Mary nu visa. Sau, cel mult, visa întâmplările zilei care tocmai trecuse, uneori ale celei care urma, treburi pe care le avea de făcut, aşa cum stabileşti o listă de cumpărături.

De data asta, visul fusese complet diferit.

Înainte de a merge la cabană, se duse la biserica parohiei și ceru să-l vadă pe pastor. Îi povesti visul, explicând situația – un om bolnav, pe care nu-l plăcea, dar de care trebuia să se ocupe. Părintele îi spuse că e o bună credincioasă și că visul era bun, poate chiar un fel de viziune.

— Dar bărbatul acela mă înspăimântă!

— Visul vă cere să-i veniți în ajutor, e o poruncă de la Dumnezeu.

La cabană nu făcu nimic, se mulțumi să pună mâncarea aproape de pat și să se ocupe de foc înainte să plece acasă. În noaptea următoare, Mary avu același vis, chiar mai amănunțit și mai îngrijorător. După plecarea copiilor, știind că nu mai poate scăpa cerinței divine, se pregăti, exact așa cum îi ceruse Dumnezeu. Încălzi apă, se dezbrăcă și se spălă în bucătărie, își perie părul, își puse o fustă curată, o cămașă albă cu guler înalt și corsajul pe care Franky i-l făcuse cadou de Crăciun. Se acoperi cu o haină largă de iarnă și traversă rapid cartierul.

Bowman era așezat pe pat, cu cornul pe genunchi, privind ultimele sclipiri din sobă. Mâncase puțin, câteva înghițituri. Chipul lui avea în acea dimineață o expresie de profundă tristețe, iar privirea îi era neobișnuită. Mary umplu soba cu cărbuni și deschise tirajul la maximum. Avea gesturi nervoase și își spunea:

— Nu trebuie să-ți fie frică, fata mea. Trebuie să faci ca în visul tău. Bunul Dumnezeu vrea asta. Nu încerca să înțelegi, fă-o și gata.

Afară, un butoi colecta dintr-o streașină apa de ploaie care se scurgea de pe acoperiș. Mary sparse gheața cu o piatră ca să umple gălețile, puse un ceainic la încălzit și pregăti un lighean.

— Fă cum a zis pastorul, nu te gândi.

Temperatura creștea în coliba de scânduri. Mary stătea dreaptă în fața lui Bowman, stăpânindu-și răsuflarea, strânsă în corsajul prea incomod pentru ceea ce avea ea de făcut.

Visul era prostesc de la un capăt la celălalt. Din nou îi pierise încrederea, așa că se adună și încercă să-și curețe gâtlejul:

— N-o să-mi faceți rău, nu-i așa, domnule Bowman?

Arthur nu reacționă, privea în continuare cornul sidefat.

— Pastorul a spus că e o datorie. Așa că n-o să-mi faceți rău, nu?

Începu să-i descheie cămașa, o făcu să alunece de-a lungul brațelor lui Bowman și i-o scoase, tulburată de o impresie de déjà-vu. Respinsă de mirosul bărbatului și impresionată de cicatrice, se îndreptă de spate:

— Trebuie să le spălăm, domnule Bowman. Să vă spălăm rănile.

Mary îngenunche, muie o cârpă în apa caldă, o stoarse și frecă pe ea o bucată de săpun. Începu cu un umăr, abia îndrăznind să apese, apoi, încetul cu încetul, regăsindu-și gesturile de mamă, se puse să spele brațele, bustul și gâtul lui Bowman. Își vorbea în timp ce îi curăța pielea:

— Asta s-a întâmplat pentru că ați făcut rău, dar pastorul a zis că trebuie să vă spăl.

Îndepărtându-i brațele, îl frecă pe laterale, apoi pe burtă. Transpirația sclipea pe tâmplele lui Mary, care își scoase corsajul și-l puse pe pat. Când se aplecă să-i spele spatele lui Bowman, sânul ei, sub țesătura cămășii, atinse umărul brăzdat de cicatrice. Tresări.

În vis existase și această scenă, dar nu i-o povestise pastorului.

Picături de transpirație îi curgeau de la rădăcina părului până pe gât. Își descheie gulerul și se șterse cu dosul palmei. Căldura o făcea să stea cu capul întors, iar gesturile ei bruște de mamă erau din ce în ce mai lente. Se aplecă, urmărind cu cârpa umedă liniile cicatricelor de-a lungul omoplaților și a spatelui, cu sânul strivit de brațul lui Bowman.

Luă cu delicatețe cornul de pe picioarele lui Arthur și îl puse pe pat. Bowman îl urmări din ochi.

— N-o să mai faceți rău, domnule Bowman. Nici mie, nici lui Frank, nimănui. O să vă spăl și pe urmă o să plecați.

Îi puse mâinile pe umeri și îl dirijă până când el se întinse pe pat. Îi desfăcu nasturii pantalonilor și îi trase de pe picioare.

Mary îngenunche lângă pat, își feri privirea de sexul lui Bowman și începu să-i curețe picioarele, pulpele și genunchii, toate acoperite de cicatrice. Apoi îi frecă și coapsele.

Până și sexul lui avea urme de răni.

Mary înmuie cârpa. Fața lui Arthur nu exprima nimic, dar între degetele soției lui Frank sexul i se ridică. Ea închise ochii, în vreme ce furnicături îi alergau între picioare. Scoase un mic strigăt, sări în

picioare, aruncă o cuvertură pe trupul lui Bowman și se îndepărtă de pat. Își șterse transpirația de pe frunte și își descheie puțin mai mult cămașa, în dimineața aceea, se trezise cu mâinile lipite de piept. Acum, degetele îi urmară același drum ca în vis, între pieptii deschiși ai cămășii, mângâindu-i pielea încălzită de sobă, până la sâni.

— Sunt nebună.

Degetele i se jucau acum cu sfârcurile întărite, pe care le strânse până la durere. Inspiră profund, scobindu-și pântecul, și cealaltă mână îi coborî sub fustă. Picioarele nu o mai țineau. Își strânse sexul cu toată puterea, tresări de parcă tocmai ar fi fost surprinsă de cineva, își strânse mâinile și le lipi de gură. Se întoarse spre pat, se ghemui și înmuie țesătura ca să curețe fața lui Arthur.

— Sunteți într-un purgatoriu, domnule Bowman. Și eu la fel. Acum veți pleca. Sunteți spălat. Ca în visul meu. Veți pleca și o voi face și eu.

Convinsă că el n-o aude, continuă să vorbească singură:

— În visul meu, vă spălam. Și pe urmă... era acea iubire... Nu dragostea lui Dumnezeu. Iubirea... de femeie...

Mary își apăsa sânii de marginea patului, în genunchi, strângându-și picioarele.

— Dar eu nu pot. Nu trebuie.

Nu mai avea cârpa în mână, dar continua să-i mângâie fața lui Bowman.

— Femeia aceea... cea care trebuia să vină la noi... Dacă vreți, pot să merg s-o caut.

Trase cuvertura care îl acoperea pe Bowman, aplecă încet capul și își puse obrazul pe brațul lui.

— Pot să merg s-o caut...

Vorbea din ce în ce mai în șoaptă.

— Poate că ea o să vă dea acea iubire. Eu nu pot...

De sub pleoape îi curgeau lacrimi.

— Îmi era frică de dumneavoastră. V-am judecat. N-aveam dreptul. E pedeapsa mea să am grijă de dumneavoastră. O să merg să o caut pe femeia aceea pentru dumneavoastră. După, o să plecați.

Mary își mângâia gâtul, în același timp mângâindu-l și pe cel al lui Bowman. Acum gemea și își ridică fusta între coapse, își făcu să

alunece chiloţii şi îşi strecură mâna între picioarele desfăcute. Sărută umărul soldatului, apoi pântecul, apoi coborî până la pubis, mângâindu-se din ce în ce mai tare.

Nu-i făcuse asta niciodată lui Frank.

Bowman nu se mişca. Doar sexul lui era tare între buzele ei. La fel ca în vis, ea simţea orgasmul venind şi încerca să-l oprească, cercetându-i sexul cu degetele, masturbându-l pe Arthur şi înghiţindu-l cu totul. Urcă în pat, îşi ridică fusta în cap ca să nu-l vadă, muşcând din ţesătură, şi se aşeză în el.

Vocea lui Bowman o făcu să tresară! căzu, răsturnându-se pe pământul bătătorit, cu picioarele dezgolite şi sânii scoşi din cămaşă. Nu mai putea să-şi oprească plăcerea, închise ochii şi-şi strânse sexul cu ambele mâini, ca pentru a sufoca strigătul care urma să iasă de acolo.

Arthur repeta slab aceleaşi cuvinte, pe care ea nu le înţelegea. Îşi muşcă mâna în timp ce-şi regăsea suflarea. Sudoarea îi coborî pe spate, deodată rece. Înaintă spre pat în genunchi şi îşi lipi urechea de gura lui Bowman:

— Peevish. Pastor Peevish. Pastorul Peevish. Peevish.

Mary începu să ţipe. Dintre picioare îi curgeau picături respingătoare. Se învârti ca o nebună în cabană, apucă hainele de pe unde erau, se îmbrăcă plângând, apoi îşi aruncă mantoul pe umeri şi fugi.

A doua zi, tremurând de febră, soţia lui Frank se întoarse acolo. Arthur dormea pe pat, cu faţa la zid, cu spatele la ea.

— Domnule Bowman? Mă auziţi?

Rămase aproape de uşă, fără să se mişte.

— Nu trebuie să spunem ce s-a întâmplat. N-a fost nimic. O rătăcire. Nu ştiam ce fac... Mi-era frică. O să plecaţi?

Bowman nu răspunse. Pe masă, lângă mâncare, Mary văzu un plic. O scrisoare adresată pastorului de la capela de pe Strada Herbert, în Plymouth. Îşi făcu cruce şi luă scrisoarea, jurând că nu va mai reveni.

Când Frank se întoarse din campania de pescuit, îşi găsi femeia la pat, cu febră. Ea îi povesti că răcise, fiind obligată să meargă la cabană, prin vânt şi ploaie. Mary îi spuse că Bowman nu se mişcase,

că nu mâncase aproape nimic, dar scrisese o scrisoare pe care o pusese ea la poştă.

— Unui pastor?

— Din Plymouth.

Mary era obosită şi nu voia să vorbească. Frank insistă:

— Plymouth? Cred că a fost acolo, înainte de a începe să lucreze cu noi. N-a spus nimic?

— Lasă-mă să mă odihnesc... Am făcut cum ai zis. Nu vreau să mai merg acolo. Nu mai merg. Acum, lasă-mă să dorm.

Frank îşi lăsă soţia să se odihnească.

A doua zi, împreună cu Stevens, merseră la rândul lor să afle noutăţi despre Bowman. Sergentul părea un pic mai în formă. Uneori ridica privirile când îi vedea intrând şi le răspundea la întrebări prin „Da" sau „Nu". Nu mai era fantoma din primele săptămâni, dar încă părea să aştepte ceva ca să revină la viaţă.

Mary rămase mult timp în pat, dar îşi recuperă şi ea forţele. Nu mai întrebă niciodată de Bowman.

La sfârşitul lui ianuarie, un pastor sosi la docul din Dunbar căutând doi pescari, Frank şi Stevens, proprietarii lui *Sea Sergeant*. I se arătă locul unde era andocată barca. Se prezentă celor doi şi întrebă unde putea să-l găsească pe Arthur Bowman. Cei doi asociaţi, cu bonetele în mână, îi explicară drumul spre cabană şi îi urmăriră din ochi silueta dispărând între depozite.

Bărbatul bătu la uşa cabanei. Arthur îi privi gulerul alb din jurul gâtului, apoi chipul:

— Cine eşti?

— Sunt părintele Selby. Am primit scrisoarea dumneavoastră la capelă.

— Peevish unde e?

Tânărul pastor se apropie de sobă. Bowman îl urmări cu privirea.

— Îl înlocuiesc în parohia Herbert. Pot să mă încălzesc un pic înainte de a vă răspunde? Nu-mi mai simt degetele şi abia reuşesc să vorbesc.

Selby îşi frecă mâinile deasupra focului.

— Îmi cer scuze pentru această vizită pe care n-o aşteptaţi, ca şi

pentru faptul că mi-am permis să deschid scrisoarea dumneavoastră. Dar trebuie să înţelegeţi: pastorul Peevish n-ar fi primit-o niciodată. După ce am citit-o, ştiind că nu va putea să vă vină în ajutor, am decis să fac drumul în locul lui.

— El unde e?

Pastorul Selby zâmbi.

— Pastorul Peevish a părăsit Anglia în urmă cu mai mult de un an.

— A plecat?

— Scuzaţi-mă, domnule Bowman, dar în scrisoarea dumneavoastră era vorba de un asasin, de o crimă la Londra şi de o a doua în America. N-am înţeles nimic, dar ceea ce-aţi scris dumneavoastră m-a îngrijorat.

Tânărul Selby se apropie de el.

— De aceea am hotărât să vin la dumneavoastră. Vedeţi, pastorul Peevish a urmat învăţătura părintelui nostru fondator, John Weslaz, şi a luat aceeaşi cale ca şi el. A plecat să predice credinţa Bisericii Metodiste în America. Cum în scrisoare vorbeaţi despre o crimă petrecută acolo, am considerat că era important să vin.

Arthur se aşeză pe pat.

— Ce tot spui acolo?

Selby nu părea să aibă mai mult de douăzeci şi cinci de ani, avea pielea la fel de netedă precum vocea şi mâinile fine. Era palid, obosit de drum şi îngrijorat.

— Pastorul Peevish a plecat în Statele Unite în septembrie anul trecut. Trebuie să-mi spuneţi despre ce e vorba, domnule. Am înţeles, citind printre rândurile scrisorii, că dumneavoastră şi pastorul cunoaşteţi un asasin. Pastorul Peevish e în pericol acolo? Vă rog, spuneţi-mi ce se întâmplă!

— În septembrie?

Arthur ridică ochii spre tânărul pastor.

— Imediat după vizita mea?

— Vizita dumneavoastră?

— A plecat imediat după?

Selby se aşeză alături de Bowman.

— Ştiu bine că n-ar fi trebuit să deschid scrisoarea. Îmi reproşez şi acum. Dar, în acelaşi timp, cred că am făcut un lucru bun. Mi-e

imposibil să ştiu unde se află pastorul Peevish în clipa aceasta. Spuneaţi că aveţi nevoie de ajutorul lui. El nu e aici, dar eu da. Puteţi să contaţi pe discreţia mea, domnule. Dar răspundeţi-mi, vă rog. Prietenul dumneavoastră, pastorul, este cumva în pericol?

Când Stevens trecu pe la cabană, Bowman nu mai era acolo. Lucrurile lui rămăseseră, iar în cameră domnea dezordinea, de parcă ar fi fost lovită de o tornadă de furie. Patul şi mobilele răsturnate, hainele aruncate pe jos.

A doua zi ajunse şi Frank acolo. Cabana fusese aranjată, dar Arthur tot nu apăruse. Pe masă erau stivuite pachete de cadouri şi pe fiecare stătea scris cu pana un nume. Pentru Stevens, soţia lui şi copiii lor, pentru puştii lui Frank de asemenea, şi pentru el. Alături era aşezată o scrisoare adresată lui şi lui Stevens.

Frank luă cadourile şi scrisoarea, le puse acasă pe masa din bucătărie şi îi întinse mesajul lui Mary. El nu ştia să citească. Mary era palidă, scrisoarea îi tremura între degete şi începu să citească.

Vasul e al vostru. Vă las partea mea.

Nu știu când o să mă întorc. Tot ceea ce este în cabană este de asemenea pentru voi. La fel și cadourile pe care le pregătisem pentru Crăciun.

Arthur.

Frank căzu pe un scaun.

— Ce-i cu toată povestea asta!?

Mary era mută.

— A plecat? Pur și simplu? Fir-ar, e din cauză că a venit pastorul ăla! A distrus totul pe-acolo și pe urmă a plecat...

Frank îi căută privirea soţiei sale.

— Tu pricepi ceva? Da? N-a spus nimic când eram noi pe mare? Legat de scrisoarea pentru pastor?

— N-a spus niciun cuvânt în tot timpul cât aţi fost pe mare. Într-o zi am găsit scrisoarea și am pus-o la poștă, asta-i tot.

Mary scotoci printre cadouri și găsi un pacheţel legat cu o panglică albastră. Desfăcu ambalajul și își strecură degetele dedesubt. O carte.

Deasupra, scris cu pana: *Pentru Mary.*

Frank era tulburat.

— Ești sigură că n-a spus nimic? N-ai nicio idee unde a plecat?

Vocea lui Mary urcă o octavă.

— Nu-mi mai pune întrebări! Nu știu mai mult decât tine! Iar faptul că a plecat e tot ce putea să se întâmple mai bun pentru toată lumea!

Ieși furioasă din bucătărie, luă furioasă cartea și-l lăsă pe Frank așezat la masă, cu capul în mâini.

2

Arthur intră în holul mare al Băncii Peabody & Morgan de pe Strada Commercial. Funcţionarul îl recunoscu şi îl rugă să aibă răbdare o clipă. Reveni cu un angajat al conducerii, care ducea sub braţ o geantă de piele.

— Totul e gata, domnule Bowman.

Angajatul deschise sacoşa şi-i făcu inventarul conţinutului.

— Scrisorile de credit pentru Duncan, Sherman & C. partenerii noştri din New York, şi lista celorlalte bănci americane cu care lucrăm. Biletul dumneavoastră pentru Linia[22] Cunard, plus cel de tren pentru Liverpool. O trăsură o să vă aştepte la gară, iar camera e rezervată pentru seara asta la Hotel Atlantic. În fine, suma pe care ne-aţi cerut-o, în bancnote de douăzeci de lire. Sunteţi mulţumit, domnule Bowman?

Ca şi la vizita din ajun, angajatul nu ştia cum să se comporte în faţa acestui om cu aspect de muncitor, care pleca să călătorească în America ducând cu el o mică avere şi îmbrăcat într-un costum care văzuse şi zile mai bune. Îi trebuise ceva timp ca să-i explice acestui domn Bowman, un prost cu bani, cum funcţionează scrisorile de credit şi să-l facă să înţeleagă că echivalentul în dolari a ceea ce ducea cu el îi permitea să-şi construiască acolo un ranch, să cumpere zeci de hectare şi-i rămâneau bani şi pentru turmele de vite. Bowman avea două mii de dolari în scrisori de credit, pe care le vârî în geanta de călătorie care valora o jumătate de liră.

În Gara Euston urcă într-un vagon de clasa a doua. O oră mai târziu, când în trenul care alerga spre nord, controlorul îi atrase atenţia că avea bilet la clasa întâi, Bowman îl ignoră şi rămase pe loc. Apoi deschise geanta şi mapa cu documente, îngrijorat de ideea că angajatul de la Peabody cumpărase biletul pentru traversarea Oceanului tot la clasa întâi. El ceruse clasa a treia, iar bancherul aproape se sufocase:

— Nu vindem aşa ceva, domnule! În plus, doar biletele de a doua şi a-ntâia vă salvează de formalităţile vamale şi sanitare, atât la

[22] Maritimă *(n.tr.)*.

Liverpool cât și la sosirea în New York.

Bilet de clasa a doua, cabină individuală la bordul navei *Persia* a Liniei Cunard, pentru 27 ianuarie, anul 1860.

Sub desenul imprimat al navei – un lung vapor cu aburi având două catarge –, îi reţinu atenţia deviza Liniei Cunard: *Noi n-am pierdut niciodată vreo viaţă.*

Arthur reciti de mai multe ori această frază stranie și îi veni ideea că și East India Company ar fi putut s-o folosească la rândul ei, într-o reclamă pentru cei care voiau să se angajeze. Ca și când traversarea oceanului cu vaporul putea fi ceva la fel de sigur ca mersul la război.

Scoase o sticluţă din geantă și bău rapid jumătate.

Neavând nimic altceva de citit, frunzări documentele care-i fuseseră date. Lista băncilor americane, scrisorile de credit pe care le ascunse de ceilalţi călători și broșura Cunard. *Persia,* spunea reclama, deţinea de patru ani *Blue Riband,* recordul de viteză al traversării Atlanticului, în nouă zile, șaisprezece ore și șaisprezece minute. Când Bowman revenise de la Madras la Londra, după eliberarea și transferul lui în India, îi trebuiseră patru luni ca să ajungă la destinaţie.

Persia, cel mai mare vapor din lume cu cei o sută de metri lungime ai săi, era, de asemenea, primul construit integral din oţel, având o greutate de trei mii trei sute de tone și era propulsat cu viteza de treisprezece noduri[23]. Pentru a atinge această viteză de neconceput, *Persia* era echipată cu un motor de trei mii de cai putere, care consuma în fiecare zi a traversării o sută cincizeci de tone de cărbune. Bowman își imagină trei mii de cai legaţi la coca unei nave, galopând pe crestele valurilor.

Două sute de cabine de clasa întâi și cincizeci de a doua. La bordul *Persiei* nu exista clasa a treia.

Broșura continua cu o descriere a New Yorkului, moderna capitală a Lumii Noi. Orașul părea un paradis pentru cei care voiau să facă afaceri aici, o cetate dotată cu toate tehnologiile de ultimă oră, plină de oportunităţi, de resurse economice inepuizabile, frumoasă și curată, unde se construiau în fiecare zi noi clădiri din ce în ce mai

---

[23] Cea 24 km/h. Nodul este unitatea de măsură pentru viteza navelor, o milă marină (1.852 m) pe oră *(n.tr.).*

mari pentru a găzdui întreprinderile și imigranţii din lumea întreagă.

Gravuri ale portului Manhattan și ale râului Hudson ilustrau textele, cea a bulevardului Broadway însoţea promovarea activităţilor turistice, spectacolele de dans și teatru, concertele și expoziţiile. Trenuri părăseau orașul în toate direcţiile, spre Philadelphia sau Chicago, ajungând la destinaţie în câteva ore. Altele plecau spre vest, la Saint Louis, sau spre sud, la New Orleans. Din Saint Louis, cu vaporul pe Mississipi sau în diligenţă, cei care voiau puteau să plece în descoperirea Vestului Sălbatic. În continuare, Bowman găsi câteva rânduri despre marile câmpii și indieni, care păreau să fi ieșit direct din cărţile lui Fenimore Cooper pe care el le citise, dacă nu cumva erau copiate de-a dreptul din acestea. Parcurse broșura până la capăt, fără să găsească nici cea mai mică aluzie la Texas.

Arthur își termină ginul și privi afară. Îi trebui o vreme, după toate acele imagini ale Americii, ca să recunoască preerile cultivate, peisajele monotone și reci din Midlands.

Zări un grup de case și recunoscu gara din Birmingham când trenul intră în ea. După o escală de două ore, în timpul căreia majoritatea călătorilor coborâră din vagoane, fiind înlocuiţi de alţii, convoiul își reluă drumul spre nord.

Trenul ajunse în gara Liverpool șase ore mai târziu, la căderea nopţii. Un vizitiu în livrea aștepta la ieșire cu o plăcuţă de ardezie pe care era scris cu cretă numele lui Bowman. Arthur urcă la bordul atelajului. Când coborî în faţa hotelului, nu-și crezu ochilor. *Atlantic* era luminat de zeci de lămpi agăţate de faţadă, ușa de la intrare era înaltă de trei metri, din sticlă și cupru, sclipind ca aurul. La recepţie, roșu de rușine, își pronunţă numele din vârful buzelor și angajatul hotelului, la fel de surprins ca și el, îi confirmă rezervarea. Îi dădu apoi cheia camerei sale de la etajul al doilea.

Ar fi putut intra în ea toată cabana, cu tot cu terenul viran. Încremenit în prag, contemplă decoraţiunile, patul imens și cuverturile brodate, radiatoarele de fontă care o încălzeau, oglinda mare de deasupra bufetului cu ornamente aurii. Îi trecu prin minte să-și numere din nou banii, să fie sigur că oamenii din bancă îi mai lăsaseră ceva după ce plătiseră acest castel cu mochetă! Lângă pat, atârnând din plafon, un cordon terminat cu un ciucure. Arthur îl luă

în mână și trase de el. Cordonul era prins de un arc și se ridică la loc de unul singur. Bowman se uită în jurul lui, ca și când urma să se deschidă o ușă secretă, dar nu se întâmplă nimic. Se așeză pe pat, în fața oglinzii și se privi fără să înțeleagă ce căuta în acel loc. Tresări când auzi o bătaie în ușă. Fusese descoperit! Îl confundaseră din greșeală, hotelul lui era mai departe pe stradă, în port, un han potrivit mijloacelor lui.

Când deschise, un tânăr în uniformă, cu o pălărioară pe cap, îl întrebă ce dorește.

— Ce!?

— Ați sunat la serviciul de cameră, domnule. Ce doriți?

Bowman privi cordonul cu arc.

— Am tras de el fără să știu ce e.

Băiatul, mai degrabă curios decât deranjat, îl studie pe Bowman.

— Nicio problemă. Dar nu doriți totuși nimic?

În fața acestui prost îmbrăcat, băiatul luase un ton mai dezinvolt. Bowman ezită.

— E posibil să mănânc ceva aici?

— Nicio problemă. Vă aduc un meniu.

— Un meniu?

Tânărul ridică o sprânceană.

— Avem carne în sos, cu legume. Vă convine?

Bowman se simți ridicol și aprobă.

— Și de băut.

— Vin, domnule?

— Da, și gin, aveți?

— O sticlă, domnule?

— Întreagă?

— Da' ce, credeți că domnii ăștia beau în degetare? Urc lăzi în fiecare seară, domnule. Și, dacă acceptați sfatul meu, cereți o baie. Intră în prețul camerei.

Puștiul plecă pe culoarul tapisat, lăsându-l pe Bowman înțepenit în fața ușii.

O oră mai târziu aluneca într-o baie caldă și parfumată. Mâncă în pat, încercând să nu stropească pe cuverturi cu sos, apoi, sătul, cu pipa aprinsă și cu o sticlă de gin pe burtă, privi flăcările lumânărilor

dansând pe bufet, reflectate în oglindă. Nu reușea să adoarmă, așa că scoase călimara și pana din sac, despături foaia și citi din nou ce era scris pe ea:

Arthur Bowman. Londra. 1858
26 septembrie.
Am găsit șapte adrese.
Încă două.
Wright și Cavendish mi-au spus să găsesc zece oameni pe Healing Joy.
Primul pe care l-am ales a fost Predicatorul și acum e ultimul pe lista lui Reeves. Dar nu l-am găsit pe Penders.
Lista e aproape terminată și nu știu dacă voi găsi. Și ce-o să fac după, dacă nu găsesc.
L-am găsit pe Young. Era și el nebun.
Am fugit m-am ascuns toată noaptea într-o barcă și mi-a fost frică să nu mă găsească muncitorii.
Nu mai rămâne decât Peevish.
În același timp, nu sunt sigur, pentru că e ultimul, și în același timp vreau să-l revăd pe Peevish.

Nu înțelegea. Își amintea că povestise toată istoria căutărilor lui și tot ce pățise dar, de fapt, nu scrisese cu totul și cu totul decât vreo douăzeci de rânduri care nu spuneau nimic, un rezumat laconic al ultimilor doi ani din viața lui.

Se gândi o clipă, se instală pe un scaun în fața bufetului și înmuie pana:

Am găsit un ziar american în care era scris despre o altă crimă asemănătoare într-un oraș din Texas.
După aceea, nu-mi amintesc de prea multe.
Soția lui Franky a venit la cabană când am avut o criză. M-a spălat și pe urmă a zis că vrea să caute o femeie pentru mine și în același timp m-a atins. Nu puteam să mă mișc și ea mi-a spus să plec.
Am scris o scrisoare pentru Peevish și ea a luat-o. Un alt pastor a venit la cabană și mi-a spus că Peevish plecase în America după vizita mea la capela lui.

Peevish a mințit și credeam că-l caut pe Penders. Acum nu știu dacă e el sau Predicatorul.

Le-am lăsat o scrisoare lui Frank și Stevens ca să le spun că vasul e al lor și că o să mă-ntorc.

Le-am lăsat cadourile de Crăciun. Cartea văduvei Bufford era pentru soția lui Frank.

Mâine iau un vapor care merge la New York și mi-e teamă să fiu pe mare și să merg acolo.

Când sfârşi să scrie, reciti de mai multe ori, întins pe pat.

În zori, mult înaintea orei de îmbarcare, Bowman aştepta în frig în faţa debarcaderului Liniei Cunard. Nu era primul.

Petrecuseră noaptea pe chei. O mulţime de bărbaţi, femei şi copii, bătrâni şi bătrâne. Cu pături aruncate pe umeri, tăcuţi, cu mâncarea ascunsă sub pardesie, se treziseră în zorii gri, tremurând de frig sub fulgii de zăpadă topită. Somnoroși, se aşezaseră în şiruri în faţa intrării birourilor Cunard rezervate clasei a treia. Trei sau patru sute de persoane înghesuite unele în altele, cu valizele în mână. Avansau tropăind, centimetru cu centimetru, nervoși și obosiți, expirând nori de aburi.

Bowman îi depășise pentru a intra în clădire pe ușa clasei a doua. Ghișeul era liber, un angajat îi verificase biletul, apoi îi ceruse numele, data și locul naşterii.

— Arthur Bowman. 1824. Londra.

Înainte de a ajunge la recepţie, călătorii de clasa a treia treceau prin fața unor mese la care erau așezați angajați ai Cunard și medici care îi consultau. Dinți, urechi, păr. Îi puneau să tușească, ascultându-le plămânii. O dată la zece sau cincisprezece pasageri, unul dintre doctori făcea un semn din cap. Atunci, emigrantul își lua valiza și ieșea, parcurgând coada în sens invers, cu capul plecat, însoţit de familie, dacă avea.

Arthur se adresă angajatului care-i nota numele:

— Există vreun risc de boală?

— Vămile americane dau amenzi de o sută de dolari companiilor maritime când descoperă imigranţi bolnavi. Aşa că-i verificăm înainte de a se îmbarca, dar nu vă îngrijoraţi, domnule, nu navigaţi pe aceeaşi navă cu ei!

Arthur ieşi de partea cealaltă a clădirii, pe debarcader, unde aşteptau două nave. *Persia,* acostată cu aroganţă la chei, ca şi când ceva ar fi ţinut-o acolo împotriva voinţei, cu coca neagră de oţel, părea să întoarcă spatele celuilalt vas al Liniei Cunard, o corabie cu patru catarge, care trăise zile mai bune şi semăna cu navele burtoase şi lente ale Indiilor de Est. Cei de la clasa a treia se îmbarcau pe velier. La capătul pasarelelor, treceau printre matelоţii înarmaţi cu pulverizatoare. Udaţi din cap până-n picioare cu produsul dezinfectant, lăcrimau şi tuşeau. Angajaţii Cunard dezinfectau şi conţinutul bagajelor. Ajunşi pe punte, cei de la clasa a treia coborau în cală, unde aveau să rămână înghesuiţi timp de cinci sau şase săptămâni. Arthur estimă că rata de victime trebuia să fie aceeaşi ca în cazul cipailor din Indiile de Est: unul din zece. Fără a socoti copiii.

Noi n-am pierdut niciodată vreo viaţă.

Persia era încă pustie. În susul pasarelei, Bowman îşi prezentă biletul unui ofiţer al companiei care fluieră după un mus. Era primul pasager la bord, sosit cu patru ceasuri înainte de ora îmbarcării. Îl urmă pe puştiul care purta o uniformă de marinar prea scurtă la braţe şi la picioare, trecând pe la baza unui coş mare, negru cu roşu, din care ieşea o dâră de fum. Sub puntea de oţel simţi vibraţiile motorului care mergea la ralanti, loviturile pistoanelor decalate cu câteva secunde, bătând ca inima unui bivol. Cabina lui era una dintre cele mai joase de pe navă, cu hubloul exact deasupra liniei de plutire. Un pat, o masă, un dulap şi o toaletă. Un lavabou emailat, toaleta echipată cu o pompă de mână şi un duş. Musul îi spuse că avea apă caldă.

Arthur îşi puse geanta pe pat şi îi dădu doi pence băiatului care aştepta zâmbitor în faţa uşii.

— E ca un hotel vaporul ăsta, nu-i aşa?

— Da, domnu', e un hotel pe mare.

— Pot primi de mâncare în cabină?

— Nu ştiu dacă merge la clasa a doua. Dar pot să mă duc să întreb.

Arthur îl studie o clipă, apoi îi mai dădu o monedă.

— Vreau să mănânc de două ori pe zi, aici, cu o sticlă de vin. E bar la bord?

— Sigur, domn'le.

— Du-te să-mi iei o sticlă de gin. Nu vreau să văd pe nimeni altcineva. Tu-mi aduci mâncarea. O să primești alți șilingi la sfârșitul călătoriei.

Musul plecă alergând. Bowman încuie ușa de două ori. Pereții, vopsiți în alb, erau tot din oțel și propagau vibrațiile motorului aflat în apropiere. Cabina era deja caldă. Hubloul prin care se vedeau împletiturile de alge agățate de stâlpii debarcaderului, nu se deschidea. Arthur, care nu știa nici măcar că așa ceva există, deschise robinetul dușului și așteptă ca apa să-i ardă pielea ca să poată crede. Se așeză în fața măsuței, puse deasupra pana, călimara, foile de hârtie și exemplarul din *New York Tribune*. Desfăcu prospectul de la Cunard, apoi îndoi reclama în așa fel încât să vadă mica hartă a New Yorkului reprodusă în interior. Orașul era construit pe o insulă, în mijlocul unei rețele de fluvii mari, de brațe ale mării și de golfuri. Alte nume de orășele, ilizibile pe reproducere, înconjurau New York-ul în această împletitură de ape și pământuri. Complexitatea rețelei maritime îl îngrijoră. Portul New York era în mijlocul unui labirint căruia nu reușea să-i estimeze dimensiunile.

Își scoase pantofii și haina, se lungi pe pat și bău restul din sticla cumpărată la Hotelul Atlantic. O oră mai târziu auzi zgomote deasupra lui, apoi pe culoar. Ceilalți pasageri urcau la bord. Trecură alte două ore înainte de a se auzi sirena de ceață a *Persiei*. Motorul își mări turația, zguduind toată coca. Zgomotul pistoanelor, al bielelor și al angrenajelor era impresionant și, odată cu el, temperatura din cabină crescu rapid cu mai multe grade.

Nava se puse în mișcare. Arthur își suci gâtul ca să vadă prin hublou. Zări cheiul, nava cu patru catarge încă acostată și, pe cer, nori negri alergând către uscat, deasupra Plymouthului. Valurile începură să lingă mica fereastră. Vizibilitatea nu era bună, dar ghicea coastele Angliei pe o distanță de vreo douăzeci de mile. *Persiei* nu-i trebuiră decât câteva ore ca să iasă din Marea Irlandei. Când părăsi adăpostul coastei, hula se accentuă, scufundând la fiecare zece secunde hubloul cabinei și aruncând-o în întuneric. Arthur aprinse lampa cu ulei agățată de plafon.

Se auzi o bătaie în ușă. Musul aducea o sticlă de gin.

— E în contul dumneavoastră de la bar, domnu', camera 263.

— Să-mi aduci de mâncare. Pâine, şuncă şi fructe. Dacă găseşti, adu-mi şi o lămâie.

Puştiul plecă galopând pe culoar fără dificultate în timp ce *Persia* experimenta tot mai violent tangajul şi ruliul, lovind marea ca un berbec în poarta unei cetăţi. Nu era de glumă. Vaporul, cu motorul funcţionând la putere maximă, intrase într-o furtună.

Musul reveni o jumătate de oră mai târziu cu o sticlă de gin, o pâine întreagă, şuncă, brânză, o portocală şi o lămâie, totul legat într-un şervet mare.

— Cum te cheamă?

— Chris.

— Câţi ani ai?

— Doişpe ani, domnu'.

Un puşti cu privirea rapidă, unghiile roase şi picioare lungi. În plină creştere şi descurcăreţ.

— Cum e afară?

— Suntem într-o furtună, domnu', şi bag seama că o să ţină o bună parte din drum. Pasagerii sunt toţi în cabine şi la jumătate le e deja rău. Restaurantul e gol şi barul la fel. Trec des pe culoarul dumneavoastră, aşa că dacă aveţi nevoie de ceva, prindeţi şervetul în uşă şi o să mă opresc să văd. Şi-n zece zile, când om ajunge, o să-mi daţi o liră.

Arthur scoase un briceag din buzunar, tăie portocala în două şi îi întinse o jumătate. Musul refuză.

— Nu potolul lipseşte la bord, domnu'! Agăţaţi pânza dacă aveţi nevoie de ceva.

Bowman se instală la masă, îşi reciti însemnările, înmuie pana în cerneală şi îşi potrivi gesturile cu mişcările navei.

Sunt pe vapor.

Prima luptă, într-un război, e să ştii să aştepţi.

Apoi tăie pâinea, înghiţi bucăţele de şuncă, tăie lămâia în patru, scobi în pulpă şi-şi frecă gingiile cu coaja înainte de a o înghiţi.

Musul reveni la sfârşitul zilei. Arthur îi mai comandă ceva de mâncare.

— Cum ajung pe punte fără să mă întâlnesc cu ceilalţi pasageri?

— Dacă vreţi cu adevărat să nu vedeţi pe nimeni, o luaţi la stânga

pe culoar, treceţi de prima scară şi urcaţi pe a doua. Iese la piciorul primului catarg, domnu', la provă.

— Poţi să-mi găseşti o scurtă sau o haină de ploaie?

Musul se gândi o clipă.

— Păi, asta depinde, domnu'.

Arthur îi dădu trei şilingi. Chris se-ntoarse cu o haină din pânză cerată care, deşi-i venea cam fix, îl încăpea. Bowman îşi puse ghetele şi şapca, strecură scrisorile de credit în buzunarul interior şi îmbrăcă haina marinărească.

Puntea *Persiei,* imensă şi largă, cu luminile sale ataşate la greement, părea să fie o bucată de oraş – o stradă sau un bulevard pustiu plutind în plin ocean. Perdelele de spumă măturau puntea ca o şosea într-o noapte ploioasă, fulgere luminau crestele albe şi aruncau umbre în golurile valurilor. Nava părea să avanseze fără echipaj şi pasageri.

Arthur făcu un tur, urmând parapetul. Pânzele fuseseră strânse, motorul lupta singur contra furtunii. Maşinăriile ocupau o treime din lungimea ambarcaţiunii şi, când Bowman mergea deasupra lor, în frig şi sub rafalele de ploaie, le simţea căldura sub picioare.

Coborî la loc pe aceeaşi scară. Zâmbi când ajunse pe culoarul luminat: de aproape toate clanţele cabinelor erau legate cârpe. Musului îi mergeau bine afacerile.

Arthur îşi puse hainele la uscat pe peretele încălzit de motor. Făcu un duş, lăsând mult timp apa caldă să curgă pe cicatricele sale, apoi se lungi în pat, cu o sticlă de vin în mână. Combinaţia dintre alcool şi zgomotul regulat al maşinilor, destul de puternic pentru a-i pune stăpânire pe spirit, fu benefic. Bowman dormi mai multe ore, un somn greu şi fără vise.

Ieşea în zori sau la crepuscul, când era sigur că nu va întâlni niciun pasager pe punte. Matelotii îl salutau, obişnuiţi cu rondurile lui.

În a patra zi furtuna se calmă, lăsând loc unei hule leneşe care nu mai zbuciuma atât de mult *Persia,* dar care încă îi descuraja pe ceilalţi pasageri să urce pe punte. Arthur petrecea ore întregi acolo, sus, privind orizontul şi fumându-şi pipa. Când timpul se ameliora cu adevărat, renunţă să mai iasă din cabină. Pasagerii ieşeau să se plimbe

pe punte la orice oră din zi, părăsind cabinele unul după altul, demni dar încă palizi, ca să se afişeze pe punte ca pe trotuarele din Westminster. Câteva femei cu pălării aveau chiar câini în lesă, care vomitau prin toate ungherele vaporului. Bărbaţii fumau pipă sau ţigări de foi și se salutau mergând cu pas lung, flecărind despre rapiditatea *Persiei.* Ieșeau pentru a pune din nou stăpânire pe această navă care-i tratase atât de rău timp de patru zile. Cei trei mii de cai-putere erau ai lor și cele nouă zile, șaisprezece ore și șaisprezece minute ale traversării erau suficient de rapide pentru afacerile pe care urmau să le facă în America.

Arthur mai ieşi de câteva ori în mijlocul nopţii, când nu reușea să doarmă, regăsindu-și strada pustie care plutea în mijlocul Atlanticului.

Chris îi aducea în fiecare zi tot ce avea nevoie și îl ţinea la curent cu ritmul de mers al vaporului.

— Ajungem mâine, domn’le. Cu furtuna aia, avem întârziere. Normal se debarcă la prânz, ca să vină toată lumea să vadă *Persia.* Dar acum o să ajungem în timpul nopţii, chiar înaintea zorilor.

Arthur îi comandă o ultimă livrare de hrană și băutură, cât să ia cu el când debarca la New York. Când Chris trecu din nou, câteva ore mai târziu, Bowman îi plăti salariul. Îi puse o monedă de o liră în mână.

— Bună traversarea?

Musul râse.

— Domnu’, nimic nu e mai bun pentru mine ca vremea proastă. Uitaţi, am șutit asta din restaurant. De fiecare dată, în seara de dinainte de sosire, se dă acolo o petrecere.

Chris îi întinse o sticlă de șampanie, apoi execută un fel de salut militar, încercând să facă să-i pocnească papucii.

— Călătorie frumoasă, domn’le!

O șterse cu buzunarele pline de toate monedele pe care Bowman le găsise într-ale sale. Arthur se așeză pe pat, desfăcu sârma din jurul gâtului sticlei și trase dopul. Explozia șampaniei îl făcu să tresară. Bău o dușcă din sticlă, cu ochii pișcaţi de bule, apoi privi eticheta scrisă într-o limbă pe care n-o cunoștea. Știa că șampania e un vin franţuzesc. Încercă să ghicească sensul cuvintelor, bău încă un pic și

râgâi. Bulele îi ardeau stomacul. Puse pe masă sticla aproape plină și se lungi, nereușind să adoarmă, pândind zgomotul motorului și așteptând sirena de ceață.

Când chila *Persiei* se lovi de chei, în mijlocul nopții, Arthur era îmbrăcat. Stătea așezat pe pat, cu geanta închisă și pusă între picioare, cu călcâiele lovind nervos podeaua de oțel.

Îmbarcat primul, Bowman fu ultimul pasager care puse piciorul pe uscat.

Nu călătorise niciodată atât de departe pentru ca apoi să debarce într-o țară în care era la fel de frig ca în Anglia! Luminile de pe *Persia* aruncau un halou de lumină galbenă în ceață, iar portul era acoperit cu o peliculă fină de gheață. Ferestrele și ușile clădirii companiei Cunard luminau și ele. În spatele ei, orașul era invizibil, înecat în noapte și ceață. Arthur își ridică gulerul hainei și urmă felinarele care duceau către biroul de vamă. Se prezentă la un ghișeu. Un bărbat în uniformă îi ceru numele.

— Scopul vizitei dumneavoastră în Statele Unite, domnule Bowman?

— Scopul vizitei?

— Afaceri sau imigrare, domnule?

— Vin să văd pe cineva.

— Cineva?

— Din familie.

— Familia dumneavoastră are naționalitate americană?

— Nu știu.

— Doriți să obțineți naționalitatea americană, domnule Bowman?

— Poftim?

— Puteți încă de-acum să completați un formular care probează sosirea dumneavoastră pe teritoriul național. Peste cinci ani, prezentând acest document în orice tribunal din țară, puteți cere să deveniți cetățean american.

Angajatul de la Cunard ridică ochii spre el.

— Doriți să completați formularul?

— N-o să rămân cinci ani.

— Trebuie să știți că puteți procura acest document de la

autorităţi în orice moment al sejurului dumneavoastră. Bun venit în Statele Unite ale Americii, domnule Bowman!

Arthur semnă lângă numele lui în registrul prezentat de funcţionar, traversă clădirea și ieși în stradă, în mijlocul unui haos de hamali și de călători care se făceau nevăzuţi în calești. Lăzile mari și valizele din piele erau încărcate în cărucioare. Cei de la clasa întâi, contrariaţi de această sosire nocturnă lipsită de fast, lansau ordine seci să fie duși de-acolo cât mai repede.

Bowman opri un hamal.

— Căutaţi Strada John?

— Mda, biserica metodistă.

— Nu ştiu nimic de biserică, dar dacă mergeţi pe Strada South o să întâlniţi Strada John după cinci sau şase cvartale. La stânga. Dar, dacă aş fi în locul 'mneavoastră, n-aş prea merge acolo la ora asta!

N-avu timp să-l întrebe de ce, hamalul își reluase lucrul.

Urmă trotuarul și dispăru în ceaţă. Se mijea de ziuă, o lucire gri urca dinspre est. Strada urma cheiurile unui port imens și ghici siluetele navelor acostate, cu catargele ridicate în ceaţă. În stânga lui, faţadele unor depozite închise, litere pictate pe cărămizi alcătuiau numele firmelor de comerţ.

Arthur, care pierduse socoteala străzilor, coti până la urmă la stânga și se înfundă în oraș fără să știe încotro mergea. Abia vedea la douăzeci de metri în faţa lui, în timp ce trecea pe lângă imobile cu etaje invizibile. Din ceaţă începură să apară lucrători și muncitori. Era ora când se făceau primele angajări. Cu șepci pe cap și mâinile în buzunare, mergeau grăbiţi, cu capul între umeri, frigul zorilor alunecându-le pe pielea gâtului. Bowman coti la încă un colţ de stradă, pe urmă la încă unul, și ajunse pe un bulevard mai larg, unde vizibilitatea era un pic mai bună. Urmă gardurile unui parc. Copaci desfrunziţi, cu siluete fantomatice, își întindeau degetele contorsionate spre lumina cerului, cu trunchiurile prinse încă într-o pânză lăptoasă și vătuită. Pe trotuar nu era nimeni. Citi o pancartă agăţată de gard: *City Hall Park.*

Arthur mergea acum fără niciun scop, aşteptând ca oraşul să i se dezvăluie. Din gură îi ieşeau nori de aburi, diluându-se în ceaţă ca și

cum ar fi intrat în însuși sufletul orașului încă adormit. De altfel, îi auzea respirația, un murmur îndepărtat, ca un foșnet de pânză sau ca susurul unui pârâu. Probabil că atmosfera ireală și lipsa de somn îi jucau feste. Bowman se opri să asculte. Nu visa. Zgomotul creștea. Merse până în mijlocul șoselei pustii și se întoarse către partea străzii dinspre care urca straniul zumzet. O masă întunecată apăru din ceață, ocupând toată lățimea bulevardului. Arthur se dădu înapoi până la gard.

Mai multe femei veneau spre el cu coatele înlănțuite. Foșnetul veșmintelor și zgomotul pașilor ușori se amestecau producând sunetul ireal care umplea liniștea orașului. Pe măsură ce veneau spre el și intrau în lumină, Bowman descoperi cortegiul: erau sute. Poate mii. Un șuvoi de haine negre, din care nu se vedeau picioarele, doar capete zbârlite, și care părea fără sfârșit. Aveau figuri grave și palide și purtau bluze peste rochii. Erau muncitoare.

Arthur se întoarse și porni înaintea acestei mase silențioase, mergând cu pas grăbit. Mărind distanța dintre ele și el, rămase singur în ceața pe cale să se ridice, urmărit de un cor din ce în ce mai puternic. Sute de voci blânde strânse într-una singură, care mârâia ca un tunet:

— La Primărie!

— La Primărie!

— Textilele în grevă!

Arthur urmă gardul, căutând o intrare în parc. O altă rumoare începu să crească, un sunet pe care de data asta îl recunoscu. La douăzeci de metri în față văzu sosind în direcția lui un șir de soldați. O trupă mergând în pas cadențat, cizmele lor lovind caldarâmul în același ritm, cu țevile puștilor îndreptate deasupra capetelor și corpurilor încețoșate. Bowman era prins între militari și manifestante. Traversă rapid bulevardul și se refugie pe o alee. Ecoul sloganelor și al cizmelor ricoșa pe străduță. Strângându-și geanta, continuă să fugă când auzi un ordin strigat de un ofițer:

— Stai!

Se opri și se întoarse de unde venise. Călcâiele cizmelor plesniră toate odată, ca un foc de armă. Vocile femeilor tăcură și murmurul cortegiului se stinse încet. Treizeci de metri le separau pe

manifestante de soldaţi. Liniştea dură câteva secunde. Aburii respiraţiilor muncitoarelor şi militarilor încălziţi de marş se ridicau în norişori subţiri, asemenea celor care ies din corpurile cailor care au galopat în frig. Femeile aveau obrajii roz, frunţile încreţite, şi se ţineau de braţe. Militarii, drepţi şi nemişcaţi, nu le priveau. Ochii lor fixau un punct deasupra mulţimii.

Arthur știa să recunoască soldaţi agitaţi. Poate că nu le era frică de aceste femei fără arme, dar nici liniştiţi nu erau faţă în faţă cu mulţimea de muncitoare de toate vârstele. Bătrâne şi tinere, adolescente, drăguţe sau grase, rebele. Erau şi câteva negrese. Pe umerii unora se cocoţaseră copii.

Bowman nu cunoştea uniformele acestei armate şi nu recunoscu gradul ofiţerului care avansă, trecând printre rândurile oamenilor săi.

— Greva trebuie să ia sfârşit! Nu vor mai fi negocieri! Dacă mai faceţi un pas, deschidem focul!

O voce de femeie se ridică din cortegiu pentru a-i răspunde:

— Ne mor copiii de foame!

O altă lucrătoare strigă şi ea:

— Vrem să vorbim cu primarul!

— Da! Să iasă din palatul lui, domnul Wood! Avem lucruri să-i spunem!

Şi strigătele reîncepură:

— La Primărie! La Primărie!

Ofiţerul se retrase în spatele puştilor oamenilor săi.

Arthur, de pe străduţa lui, privi spre celălalt capăt al bulevardului. În spatele gardului de la parc, în ultimele perdele de ceaţă reţinute de vegetaţie, se deplasau rapid nişte siluete: alţi soldaţi își luau poziţiile pe flancul manifestaţiei, ascunşi în spatele copacilor şi al băncilor. Lucrătoarele erau prinse între gard, dintr-o parte, clădiri din cealaltă și trupa care le bara trecerea. Sloganele se opriră încet. O femeie de vreo patruzeci de ani, cu părul prins în coc, înaintă spre soldaţi.

— Bărbaţii o să ni se alăture în curând! Oţelăriile au votat pentru grevă! Nu ne puteţi împiedica să mergem mai departe!

Făcu încă doi-trei paşi spre tinerii soldaţi.

— Militari! În curând nevestele voastre şi copiii voştri vor muri de foame! Mamele voastre sunt azi în stradă! Ce căutaţi aici? Spuneţi!

Întoarceți-vă acasă sau hai alături de noi! Pentru că și ai voștri își dau duhul muncind și se spetesc pentru mai puțini bani decât îți trebuie ca să trăiești! Armata e cu noi!

Primele rânduri de lucrătoare reluară în cor, apoi tot cortegiul:

— Armata e cu noi! Armata e cu noi! La Primărie!

Bowman, obișnuit să distingă ordinele chiar sub o ploaie de gloanțe și obuze, auzi vocea unui ofițer în mijlocul vacarmului:

— Prima line, în poziție!

Douăzeci de soldați puseră un genunchi jos.

— A doua linie! Ochiți!

Patruzeci de puști se ridicară spre piepturile manifestantelor. Militarii din parc luaseră și ei linia de ochire. Strigăte urcară din coloană, dinspre gard, înghițite de solgane:

— Sunt și-n parc! Ne încercuiesc! Trebuie să fugim!

Arthur se dădu un pas înapoi și se lipi de cărămizile aleii.

În primele rânduri, unele femei închideau ochii, altele plângeau și tremurau, susținute de colegele lor. Făcură un pas înainte. Manifestația se puse în mișcare. Puștile soldaților tremurau. Ofițerul urlă:

— Foc!

Prima salvă păru să nu facă zgomot. Fie pentru că nimeni nu credea, fie pentru că strigătele muncitoarelor erau la fel de puternice ca focurile de armă. Un nor de fum umplu spațiul dintre cele două trupe. Când se împrăștie, se auziră strigăte de teroare, acoperite de sloganele pe care mulțimea din spate continua să le scandeze. Femeile din primele rânduri, împinse din spate, se împiedicau de cadavre încercând să se întoarcă. Dinspre parc plecă o altă salvă. Gloanțele ricoșară pe gard, șuierând, iar geamurile clădirilor explodară. De data asta, corul lucrătoarelor se opri și panica puse stăpânire pe toată manifestația, sloganele devenind țipete ascuțite.

Bowman își acoperi capul cu brațele. Fu nevoie de un minut interminabil ca muncitoarele să înceteze să mai alerge bezmetic, ciocnindu-se unele de altele, ca sensul de mișcare al șuvoiului să se inverseze și ca femeile să înceapă să-și caute scăparea. În acest răstimp plecară alte cinci rafale de gloanțe. Străduța lui Bowman fu invadată. Trecând în goană, cu urlete, pe lângă el, femeile fugeau

susţinându-le pe cele rănite şi ducând copii. Militarii trăgeau acum foc de voie. Bulevardul se golea și urletele lucrătoarelor se îndepărtau.

— La baionetă! Înainte, marş!

Trupa înainta pe bulevard, călcând peste corpurile culcate de-a latul șoselei. Arthur îi privi pe soldaţii care treceau prin faţa străduţei. Când se îndepărtară, merse până în mijlocul străzii, în norul de fum şi mirosul de praf de puşcă. Corpurile erau lungite pe spate sau pe burtă, cu chipurile umilite de moarte, cu muşchii crispaţi de șocul gloanțelor. Rochii sfâșiate descopereau picioare jupuite și pântece albe, şuviţe lungi de păr despletit se etalau pe sol, udate de pârâiaşe de sânge care curgeau în linii drepte între pietrele pavajului.

Bowman rămase acolo fără să se miște. În parc, ultimii soldaţi se dispersau.

Cineva îl strigă:

— Ajutaţi-mă!

La picioarele lui, făcută ghem, o tânără femeie îl privea.

— Vă rog! Ajutaţi-mă!

Îi trecu câte un braţ sub gât şi sub genunchi. Era neverosimil de uşoară. O fetiță de cincisprezece sau șaisprezece ani. Sângele gâlgâia pe haina lui Bowman, aburind în aerul rece.

O sprijini de un zid al străduţei. Faţa îi era albă şi buzele uscate. Arthur căută în geantă, dar n-avea decât o sticlă de gin pe jumătate goală. Se ridică și se răsuci, întrebându-se unde să găsească apă, dar știind că era deja prea târziu. Apăsă pe abdomenul fetei ca să încetinească sângerarea. Ea își puse mâinile pe ale lui.

— Trebuie un doctor! Vă rog! Mă doare!

Privea în jurul ei, apoi revenea la bărbatul necunoscut, implorându-l.

— Părinţii mei! Trebuie să-i găsiţi pe părinţii mei!

Ochii ei nu-i părăseau pe cei ai lui Bowman și își strângea degetele pe mâinile lui.

— Vă rog…

Se îndreptă, strâmbându-se de durere, și se agăță de el. Vocea i se stingea.

— Părinţii mei…

Îi mușcă umărul ca să nu ţipe. Sângele nu mai curgea pe Arthur, rana secase. Se cuibări în braţele lui ca în cele ale unei mame. Răsuflarea sacadată începuse să-i încetinească. Capul îi căzu pe spate, sprijinindu-se în mâna bărbatului. Mușchii gâtului nu îl mai susţineau și Bowman simţi în palmă greutatea craniului. Încă îl privea.

Prea tânără ca să poată pleca împăcată. Mai tare ca orice, frica de a muri singură fără să știe motivul.

— Nu pot să fac nimic pentru tine, fetiţo...

Inima îi bătea încă și ea îl implora, până când n-a mai putut nici să audă și nici să spună nimic. Bowman își apropie mâna de chipul ei. Fata, văzând degetele cum i se așază pe ochi, avu o tresărire de panică.

— Șșșșt... Nu pe mine trebuie să mă privești. Nu trebuie să-ţi fie teamă. E clipa ta, micuţo. Respiră. Nu mai există nimic altceva. Doar încă un pic de aer.

Corpul i se destinse. Pieptul i se ridică încet, apoi Arthur simţi pe mână aerul expirat pe gură, un mic suflu călduţ care se opri când corpul, ca un balon, termină să se golească. Degetele lui alunecară pe faţa ei, închizându-i pleoapele. Se desprinse din strânsoarea cadavrului și îl întinse pe jos.

Pe bulevard, soldaţii strângeau corpurile lucrătoarelor și le aruncau în căruţe, iar rănitele erau aliniate pe trotuar, fără vreo îngrijire, nici măcar o pătură. Ziua se ridicase peste New York. Arthur Bowman, acoperit de sânge, se strecură pe mica alee, repetându-și o întrebare, cu un zâmbet răutăcios pe buze. Se întreba dacă tânăra fată, întinsă pe străduţă, alesese să completeze formularul pentru a deveni cetăţeană americană...

Biserica de pe Strada John era o construcţie modernă, simplă, din pietre negre. Aproape pătrată, faţada era marcată de un fronton triunghiular cu cornișe aurite. Două ferestre înalte și înguste încadrau ușa de intrare. Un fel de monolit fixat între două blocuri de locuinţe care își aruncau umbra pe biserică.

Interiorul era la fel de sumbru. Lumânări ardeau de cele două părţi ale culoarului, iar pe bănci bătrâni și bătrâne se rugau. În faţa

altarului, un pastor vorbea cu un cuplu de tineri. Pastorul era vârstnic, cu capul descoperit și câteva fire rare de păr alb. Îi asculta zâmbind pe tineri.

Bowman așteptă lângă lumânări, privind câteva cuvinte ale conversației și înțelegând că tinerii își pregăteau nunta. Organizau ceremonia cu pastorul, care le răspundea pe un ton liniștitor.

Când se îndepărtară, Arthur se apropie de bătrân.

— Pot să vă vorbesc?

— Desigur, fiul meu. Despre ce e vorba?

— Părintele Selby, din Plymouth, mi-a dat această adresă.

Bătrânul pastor surâse.

— Îmi pare foarte rău, nu-l cunosc pe părintele Selby. Eu sunt părintele Ryan. Veniți din Anglia?

Arthur era gata să răspundă, dar Ryan îi privi haina și se aplecă înainte.

— Dumnezeule! E sânge!? Sunteți rănit!?

Bowman își coborî privirea spre haine.

— Nu-i al meu.

— Ce s-a întâmplat, fiule?

— Am ajutat un rănit.

Ryan puse o mână pe brațul lui Arthur.

— Urmați-mă!

Ocoliră altarul și trecură într-o încăpere din fundul bisericii. Nu era o cameră de locuit, doar un mic birou ticsit cu găleți și mături, o măsuță și trei scaune. Lumina cădea printr-o fereastră strâmtă cu geamuri protejate de bare.

— Așezați-vă.

Părintele Ryan luă o carafă și două pahare de pe o etajeră și îl servi pe Bowman, care bău fără să comenteze. Apa era rece și îl durură dinții.

— Ce s-a întâmplat?

— Am fost prins în mijlocul unei manifestații.

— Erați acolo!? Rănitul cum e?

Arthur mai bău un pic.

— Era o femeie. O fată. A murit.

Pastorul Ryan își făcu semnul crucii. De obicei, lui Arthur acest

semn i se părea ridicol. Dar bătrânul nu-și făcuse cruce cu aerul acela care inspiră milă și nici mecanic. Părea, mai degrabă, un gând neplăcut, tradus în gesturi politicoase, care spunea că toate astea, la urma urmei, nu erau altceva decât o ticăloșie afurisită.

Arthur își deschise geanta și puse pe masă sticla de gin.

— Trebuie să beau un gât. Serviţi-vă.

Ryan se aşeză în faţa lui și își turnă un deget pe fundul paharului.

— Fiul meu, nu din meschinărie iau aşa puţin, ci pentru că de ceva vreme mă doare teribil de rău ficatul. De vreo douăzeci de ani, dacă vreţi să ştiţi.

Ryan își ridică paharul.

— Aveţi haine de schimb?

Arthur confirmă dând din cap.

— Ştiţi unde veţi dormi?

Arthur îi spuse că nu.

— Daţi-mi hainele. O să le dau la spălat și o să vă instalaţi aici.

— Nu sunt nevoiaş, pot să-mi plătesc o cameră.

— Dar vă va fi mai bine aici!

Bowman se ridică, își scoase haina și cămaşa fără să stea pe gânduri și rămase în torsul gol în faţa măsuței. Pastorul se închină. O ticăloșie afurisită.

3

— Pot să vă întreb ce-aţi păţit?

— Poveste veche...

— Nu vreţi să vorbiţi despre asta?

— De ceva vreme, am impresia că nu întâlnesc decât pastori care vor să mă facă să vorbesc şi nebuni care ar vrea să tac!

Bătrânul coborî ochii şi învârti paharul în mâini, ca şi când ar fi ezitat să-şi mai otrăvească puţin stomacul.

— Există cazuri în care nu cred în spovedanie, domnule Bowman. Să povestești ceva dureros, asta deseori nu face decât să reaprindă durerea. Oricine-aţi fi, nu cred că trebuie să vă pocăiţi pentru rănile astea.

Bowman își umplu pipa și frecă un chibrit pe masă.

— Nu-i chiar aşa sigur.

Pastorul zâmbi.

— Vreţi să spuneţi *Tatăl Nostru?*

— Aş putea la fel de bine să urinez într-o vioară, aşteptând să facă muzică.

Surâsul bătrânului deveni mai larg.

— Bunii creştini nu sunt întotdeauna cei despre care se crede că ar fi, fiul meu. Aţi încercat să o salvaţi pe fata aceea – majoritatea dintre noi ar fi fugit.

— Nu mai era nimeni altcineva. Şi nu puteam s-o salvez.

— Întâmplarea e un lucru de care am învăţat să mă îndoiesc. Ar trebui să vă spun că asta aparţine lui Dumnezeu, dar bănuiesc că o să-mi spuneţi iar de vioara aceea...

— N-am făcut nimic, doar am ridicat-o.

— I-aţi spus ceva?

— Ce poţi să-i spui cuiva care urmează să-şi dea duhul?

Pastorul Ryan se lăsase pe spate în scaun şi-l studia pe bărbatul aşezat în faţa lui. Arthur îi susţinu privirea:

— De ce-au tras în ele?

— Domnule Bowman, nu păreţi un om prea încurcat de iluzii. Dacă aţi fi avut vreunele legate de această ţară, iată-le spulberate.

Statele Unite nu sunt o naţiune tânără, ci un comerţ înfloritor de fiinţe umane. Cei care discută azi la Washington despre emanciparea sclavilor sunt proprietarii uzinelor în care muncesc aceste femei. Ei sunt cei care trag în lucrători. În Sud, un alb care omoară un negru nu face închisoare, dar un alb care ajută un sclav evadat e trimis să putrezească într-o celulă. Calculul e înscris în lege, domnule Bowman: săracii sunt prea mulţi, nu trebuie lăsaţi să se grupeze. Lucrătoarele din textile sunt în grevă de trei săptămâni. Lucrătorii din oţelării urmau să li se alăture. Negocierile s-au oprit aici. Dacă s-ar ţine cont în mod onest de revendicări, de grevele şi de revoltele care izbucnesc aici în fiecare an, niciun politician n-ar mai îndrăzni să vorbească despre prosperitate, de teamă să nu ia pietre în cap. Şi când nu e criză economică, ca asta de aici, care durează de trei ani, se găsesc oricând mijloace de a declanşa un război. Uzinele sunt puse la lucru pentru armată, vânzându-i arme, hrană şi trenuri.

Bătrânul pastor se apleacă deasupra mesei.

— Dar ştiaţi deja toate astea, nu-i aşa?

— Nu mă ocup de politică.

— Sunteţi sigur că n-aţi fi putut să-i spuneţi nimic acelei tinere femei?

— Când mori, ești singur. Restul sunt prostii.

— Domnule Bowman, dumneavoastră cred că nu vă e frică să muriţi singur, în ţara asta în care tocmai aţi ajuns şi unde nu ştiţi pe nimeni. Aşa este?

Arthur îşi umplu paharul şi pe cel al pastorului.

— Știu pe cineva. De-asta sunt aici.

— Avem oare o cunoştinţă comună, domnule Bowman?

— Îl caut pe pastorul Peevish. Selby, la Plymouth, mi-a zis că s-ar putea să fi trecut pe aici.

Ryan împinse paharul din faţa lui, luptând cu pofta de a bea.

— Da. Peevish.

— Îl știți?

— N-a rămas decât câteva zile.

— Știți unde e?

— N-am nici cea mai vagă idee. Când plecăm să predicăm, nu ne dăm de ştire. Ne deplasăm acolo unde e nevoie de ajutorul nostru. În

orașe care uneori nu sunt decât corturi ridicate pe malul unui râu și biserica o ladă de lemn sub un copac, de pe înălţimea căreia oricine ştie să citească devine pastor. Peevish a plecat de mai mult de un an. Poate că azi e în California, sau îngropat la marginea unui drum din Utah. Îmi puteţi spune de ce îl căutaţi?

— Cred că era în Texas în noiembrie. Într-un oraş care se cheamă Reunion[24].

— Cum ştiţi asta?

— E vreo biserică acolo?

— V-am spus, ceea ce numiţi oraş şi care exista acum patru luni, s-ar putea să fi dispărut până azi. Dar nu cunosc acest loc. Ştiţi ce făcea pastorul Peevish acolo?

— Nu e un oraş ca oricare altul. E o comunitate ideală. Utopică.

Ryan zâmbi:

— Sunt mulţi cei care încearcă să fondeze comunităţi în Vest, oameni care speră să găsească terenuri virgine, fără autorităţi religioase sau politice. Dar idealul nu durează niciodată prea mult timp pe aici, domnule Bowman. Teoreticienii, visătorii şi iluminaţii, dacă nu cumva au o armată serioasă, ca mormonii, ajung să fie jefuiţi. Ce ştiţi despre Reunion?

— E în Texas.

— Şi?

— Acolo a fost comisă o crimă.

Bătrânul pastor reflectă un moment. Zâmbetul îi încremenise şi fruntea îi era încreţită.

— Domnule Bowman, aş vrea să vă pun câteva întrebări, pentru ca lucrurile să fie clare între noi. Nu vă cer o confesiune, ci doar să-mi acordaţi încredere.

Arthur se aplecă pe spate în scaun, iar Ryan își încrucișă mâinile pe masă.

— Aţi făcut această călătorie pentru a ucide pe cineva?

— Da.

— Îl căutaţi pe pastorul Peevish pentru a-l ucide?

---

[24] Comunitate socialist-utopică fondată de coloniști francezi, belgieni și elveţieni în 1855 pornind de la ideile lui François Marie Charles Fourier. A funcţionat vreme de doi ani (*n.tr.*).

— Nu ştiu.

— Vreţi să-l ucideţi sau nu?

— Nu ştiu dacă e el. Peevish sau altcineva.

— Aceste cicatrice vi le-a făcut cel pe care îl căutaţi?

— Nu. Dar are unele la fel.

Ryan era palid.

— Ucigaşul din Reunion, domnule Bowman, vine din același infern ca dumneavoastră?

Arthur strânse din dinţi:

— Același.

Pastorul începu un gest pe care nu-l termină, ca și când ar fi vrut să se închine, dar asta nu mai folosea la nimic:

— Toţi pastorii care pleacă spre Vest trec prin Saint Louis, în Missouri. E drumul pe care va trebui să-l faceţi și dumneavoastră pentru a ajunge în Texas. O să vă dau adresa bisericii metodiste și numele pastorului de acolo, care poate l-a întâlnit pe Peevish. O să aranjez un pat pentru dumneavoastră și mâine vă aduc hainele. O să am grijă, de asemenea, să aveţi de mâncare.

Pastorul se îndreptă, ţinându-se de spate cu ambele mâini. Arthur se ridică în același timp cu el.

— O să vă plătesc toate astea.

— O să faceţi o donaţie parohiei, domnule Bowman.

Un copil de cor întinse o saltea pe jos și-i dădu lui Bowman pături. Îi aduse pâine și tocană, un pic de rom și apă. Puștiul îi spuse că urma să-nchidă și să se-ntoarcă în zori.

Arthur bântui prin biserică, cu o pătură aruncată pe umeri, merse până la intrarea principală și ascultă zgomotele străzii de partea cealaltă. Se opri în faţa lumânărilor, se încălzi la flacăra lor și luă două lumânări neîncepute în birou. Așezat pe saltea, cu spatele la zid și păturile așezate pe picioare, fumă o pipă și bău romul, privind lumânarea consumându-se.

A doua zi, pastorul Ryan găsi mica încăpere goală. Pe masă era o scrisoare, iar deasupra câteva monede englezeşti.

Pastore, dacă-i puteţi găsi pe părinţii fetei care a murit, banii sunt

pentru ei și pentru înmormântare. Dacă nu, pentru biserica dumneavoastră.

Nu știu dacă e Peevish. Pentru că e și un alt sergent și îi caut pe amândoi. Ne-am întors toți din acel infern despre care ați vorbit și e trist că monștri ca noi trăiesc, iar copiii mor în stradă.

Poate că voi trimite vești aici sau voi reveni.

Arthur Bowman

Ryan se închină, împături veșmintele curate ale sergentului și le așeză într-un dulap.

Își cumpără o haină nouă, din tweed, cu umerii dublați cu piele, un pantalon asortat, cizme îmblănite cu tocul jos și o pereche de mănuși din piele de bizon. Nu-și păstră din vechiul costum decât șapca și adăugă la cumpărături un palton lung de culoare neagră.

Intrând în banca Duncan, Sherman & C. pe Strada William nr. 48, Bowman avea aerul unui client ca oricare altul. La ghișeu, ceru plata celor două scrisori de credit pentru un total de două sute de dolari în monezi de aur și argint, care îi fură oferiți într-o pungă de piele cu inițialele băncii. Întrebă cum putea ajunge la Saint Louis și i se răspunse ca și cum ar fi fost un lucru evident:

— Gara Centrală din New York! O să fiți la Chicago în două zile, apoi, de acolo, după altă zi cu trenul, veți ajunge în Saint Louis. Cel mai frumos drum din țară, domnule! Trebuie să luați o trăsură, gara e la capătul celălalt al orașului.

Bowman se aruncă în puhoiul de pietoni de pe bulevardul Broadway, de-a lungul parcului Primăriei. Nu recunoscu locul invadat de mulțime, șoseaua aglomerată de căruțe, trăsuri și tramvaie cu cai. În parc se plimbau oameni, pe trotuare erau familii și vânzători ambulanți, vânzători de gogoși și lustragii. Nu rămăsese nicio urmă a împușcăturilor.

Își schimbă traseul, îi împinse pe câțiva și se opri la intrarea pe străduță, descoperind la baza unui zid o cizmuliță cu șiretul desfăcut. O ridică de jos și o învârti între degete, apoi o aruncă pe un morman de haine vechi și își continuă drumul.

Orașul era desenat ca o tabără militară. Linii drepte și numere.

Părăsi Broadway, continuând încă o milă pe Park Avenue, până la intersecţia cu Strada 42.

În interiorul Grand Central Depot ar fi încăput de trei ori gara din lemn a Plymouthului. Pentru treizeci și unu de dolari, primi un bilet de clasa a doua cu destinaţia Chicago. Avea un tren peste două ore.

— Va trebui să cumpăraţi alt bilet acolo. Mai multe companii deservesc Saint Louis fără să schimbaţi nici vagonul, nici mecanicul.

— Sunt schimbări până la Chicago?

— Trei, domnule.

În galeriile comerciale, Bowman se instală la terasa unui restaurant, comandă friptură și bere și se uită la pasagerii care treceau. Cumpără un ziar de la un vânzător. Prima pagină anunţa candidatura lui Abraham Lincoln, un republican, la viitoarele alegeri prezidenţiale. Arthur lăsă ziarul, prea distras ca să citească mai mult.

N-avea nicio idee despre distanţa care separa New York de Chicago. Calculând că trenurile trebuiau să meargă cu aceeași viteză ca acelea din Anglia, își spuse că două zile de călătorie însemnau mii de mile. Apoi, îi mai trebuia o zi ca să ajungă în Saint Louis, ultima etapă înaintea Vestului lui Irving.

Ameţi realizând că Statele Unite erau la fel de mari ca India și că el căuta niște oameni care se ascundeau. Dar în spaţii atât de mari, imense, rutele de transport erau rare, mai ales că teritorii întregi nu erau colonizate încă. Toţi cei care mergeau dintr-un loc în altul erau obligaţi să folosească aceleași rute. În ciuda întinderii ţării, rămânea posibil să regăsești urma unui om. Așezat în faţa fripturii, în hainele sale noi, Bowman înțelese, de asemenea, că în curând averea lui nu avea să mai slujească la nimic și că trebuia să-și abandoneze costumul de burghez. Penders și Peevish nu aveau bani. Trebuia să călătorească la fel ca ei, să treacă prin aceleași locuri, cu aceleași mijloace, ca să aibă șansa să-i găsească. Pentru că – era sigur acum – ei supraviețuiau undeva departe de orașe.

Urcă în tren și nu se simți mai bine decât după ce depășiră limitele orașului, când calea ferată intră pe serpentine între coline și lacuri, trecând pe deasupra râurilor umflate de ploaie. Arthur privi cum peisajul i se perindă prin faţa ochilor până la căderea nopţii, o lume de păduri întunecate și acoperite de zăpadă, fără să poată zări

colinele cu iarbă înaltă descrise de Irving.

Băncile de la clasa a doua erau îmbrăcate în piele. După o primă senzaţie de confort şi câteva ore de călătorie, pasagerii se răsuceau în toate părţile ca să nu-i doară spatele şi fesele. În vagon era frig, trenul se dezarticula în viraje, scuturat din faţă-n spate de vagoanele care se izbeau unele de altele. Zgomotul era la fel de puternic ca în cabina de pe *Persia*.

Cu mintea ocupată de vacarm, Bowman începu să picotească, înfăşurat în palton, cu geanta lipită de el. Când se trezi, era tot noapte şi trenul încetinea. Intrau într-o gară luminată de trei lămpi, în mijlocul pustietăţii. Un controlor trecu prin compartimente şi anunţă că toţi pasagerii trebuiau să schimbe trenul. Bowman aşteptă pe culoar, unde sufla un vânt îngheţat. Douăzeci de minute mai târziu, un alt tren se opri pe o a doua linie. Un tip trecu prin faţa lui trăgând un cărucior: vindea pături. Arthur îi dădu douăzeci de cenţi şi îşi acoperi umerii, apoi, pipăind grosimea bumbacului, mai cumpără una, pe care o negocie la zece cenţi.

— De ce schimbăm trenul?

Vânzătorul îşi suflă în mâinile amorţite:

— Pentru că schimbaţi compania, domnule. Şi cum fiecare are alt ecartament, e obligatoriu să schimbaţi maşinăriile.

— N-am plătit decât un singur bilet. Trebuie să cumpăr altul?

— Nu, domnule. Pentru că toate companiile aparţin de fapt de una singură, New York Central, a lui Vanderbilt[25]. Central cumpără toate companiile din nord-est, dar încă nu s-au refăcut căile, aşa că trebuie schimbat trenul.

Ceea ce nu se schimba era calitatea scaunelor. Bowman împături o cuvertură pe bancă, se înfăşură în a doua şi-şi continuă noaptea. A doua zi, de-a lungul întregii dimineţi, trenul goni prin păduri de brazi, întrerupte doar de câteva barăci forestiere.

Bowman plecase fără să-şi ia de mâncare. Controlorul îi spuse că făceau curând escală la Rochester pentru schimbarea trenului şi că acolo avea timp să mănânce.

---

[25] Cornelius Vanderbilt, magnat şi filantrop american care şi-a construit averea în domeniile căilor ferate şi navelor *(n.tr.)*.

Calea ferată urma pe câteva mile un imens lac[26] îngheţat. Pe gheaţă zburau vârtejuri de zăpadă, iar prin spaţiile dintre vagoane treceau curenţi de aer și câţiva fulgi.

La Rochester, Bowman avu timp să facă unele cumpărături: mâncare și o sticlă de bourbon.

Toată după-amiaza și până la căderea nopţii, al treilea tren pe care îl luase urmă malul lacului. În gara din Buffalo se refăcu plinul de apă și de cărbune. La Cleveland, după o altă schimbare, se îmbarcă în ultimul tren, cu destinaţia Chicago, unde coborî din compartiment la sfârșitul zilei și își cumpără de îndată un bilet pentru Saint Louis de la Alton Chicago Railroad. Câteva ore mai târziu plecă mai departe și călători noaptea fără să vadă nimic din ţinutul pe care-l traversa mergând acum spre sud.

Arthur sperase că Saint Louis avea să fie un oraș calm. Domnea însă o activitate și mai intensă decât la New York, în ciuda unui frig de crăpau pietrele. Gara era un nod feroviar cum nu mai văzuse niciodată. Trenurile erau încărcate cu mărfuri, atelaje de doisprezece sau șaisprezece catâri trăgând căruţe legate unele de altele cărau lăzi și butoaie, biciurile plesneau și vizitiii urlau.

Gara era construită pe malul unui fluviu[27] cu apa maro, la fel de larg precum Gangele sau Irrawaddy, pe care erau acostate zeci de vapoare mari cât niște clădiri, un fel de barje cu aburi, enorme, de trei etaje, înconjurate de pasarele. Mărfurile treceau din trenuri în vapoare și de pe nave în trenuri. Străzile erau de pământ, brăzdate de șleauri întărite de ger, pe care căruţele derapau și săltau. Bowman nu văzuse niciodată o asemenea agitaţie. Ca și când toate mărfurile din ţară ar fi ajuns aici în același timp iar locuitorii din Saint Louis, cuprinși de panică, se luptau să le evacueze înainte ca acestea să-i înghită. Ca să se poată auzi în acea frenezie, toată lumea ţipa. Animalele contribuiau și ele la vacarm, gemând sub loviturile de bici, cu copitele prinse în gheaţă.

Își aruncă o pătură pe umeri și, acoperindu-și capul, traversă strada până la un saloon a cărui zarvă se auzea de pe trotuarul din

[26] Este vorba despre Lacul Ontario, lac glacial de 19.000 km^2 *(n.tr.)*.
[27] Mississippi, 3734 km lungime (*n.tr.)*.

faţă.

La intrarea în Two Rivers Saloon, o pancartă anunţa: *„La o băutură cumpărată, o masă gratis”.* Cu toate astea, în interior toată lumea era ocupată să bea și pe mese erau prea puţine farfurii. Densitatea populaţiei era apropiată de cea dintr-o piaţă alimentară din Bombay. Era cald și aerul saturat de fum era irespirabil. Bowman își croi drum până la tejghea, unde un barman îl întrebă ce voia.

— Bourbon.

— Vă servesc masa?

Pentru a se decide, așteptă întâi să guste bourbonul de cinci cenţi. Când barmanul așeză în faţa lui un pahar minuscul, întrebă unde se afla biserica metodistă din Saint Louis. Tipul izbucni în râs, fără să spună nimic, și plecă să servească alţi clienţi. Bowman își goli paharul și ieși, urmând trotuarul de scânduri, un fel de ponton așezat pe deasupra noroiului, apoi intră într-un butic, Magazinul Universal Rover's. Galantarele și etajerele erau pline de alimente, haine, scule, tutun, muniţie și alcool. Într-un dulap cu vitrină, în spatele tejghelei, arme noi și de ocazie, pistoale și puști. Arthur își așteptă rândul și se apropie de casă. Patronul, chel, cu obrazul umflat de un cocoloș de tutun, îl întrebă ce voia, fără să ridice capul.

— Niște tutun.

— Cât?

— O jumătate de livră[28]. Și o sticlă de bourbon. Nici cel mai scump, nici cel mai ieftin.

Arthur își plăti cumpărăturile.

— Caut o biserică. O biserică metodistă, în Saint Louis. Vă spune ceva?

De data asta, patronul magazinului îl privi și zâmbi.

— Metodiștii? Trebuie să fie la Manchester, cu toţi ceilalţi. Eu, unul, n-am atâta timp să merg acolo, dar trebuie să vă spun că regret nespus. Dacă dumneavoastră căutaţi un predicator, mergeţi acolo și trageţi un picior într-un copac: o să vă cadă trei în cap.

— Manchester?

— La cincizeci de mile de aici, o tabără în afara orașului. Dacă

---

[28] Cca. 250 g. *(n.tr.).*

vreţi, vă pot aranja transportul.

— Faceţi şi asta?

Omul păru mirat.

— N-ar fi o problemă nici dacă vreţi un vapor! La mine găsiţi orice, mai puţin fete.

Izbucni în râs.

— Sunt la cumnată-miu, vizavi!

În spatele unui cal de povară cu fundul mare cât o locomotivă era legată o şaretă lată, cât să-ncapă două persoane. Birjarul părea rudă cu barmanul. Îşi ascundea craniul pleşuv sub o tocă de blană, şi avea şi el cu un cocoloş de tutun în gură:

— 'Mneavoastră sunteţi englezul? V-a zis cumnată-miu tariful? Tre' să plătiţi înainte.

Bowman îi plăti jumătate din cursă.

— Sunteţi suspicios din fire sau mutra mea e de vină?

— Puţin din fiecare.

Vizitiul izbucni în râs şi plesni din frâie.

— Diii, Lincoln!

— E numele lui adevărat?

— Nu, dar gloaba asta e un adevărat politician: răspunde la toate numele! Lincoln e ca să vă fac plăcere dumneavoastră, aveţi aerul unui republican!

Îşi luă biciul şi lovi fundul calului, explicând:

— Ăştia nu plătesc niciodată ce datorează!

Scoase un nou hohot de râs şi şareta începu să sară prin şleauri, în spatele calului care tropăia în ritmul lui, indiferent la loviturile de bici şi la strigătele vizitiului. Când acesta încercă să tragă de frâie ca să încetinească, animalul coborî brusc capul şi omul zbură de pe locul lui. Îşi puse toca la loc şi scuipă pe gloabă zeamă de tutun negru:

— Ticălos blestemat! Pân' la urmă o fi democrat! Aveţi şi d-ăştia în Anglia?

Peisajul era plat, câmpurile goale şi arborii din livezi îţi făceau frig doar privindu-i. Pe drumul pietruit, calul, un animal politic flegmatic, mergea la trap destul de repede. Vizitiul trăsese la greu din plosca lui de rom şi picotea când ajunseră în tabăra din Manchester.

Pe fiecare baracă de lemn, cu ferestre etanşate cu stofă, era pictat

de mână numele câte unei congregaţii: evanghelişti, baptişti, adventişti, studenţi în Biblie, luterani reformaţi sau universali, catolici – toţi reprezentanţii negoţului cu Dumnezeu erau la un loc. Un avanpost cu coşuri fumegânde, grajduri improvizate, şcoli făcute din patru scânduri și acele capele pe care doar literele pictate le deosebeau de şoproanele cu cărbuni. De jur-împrejur, pânze de cort se zbăteau în vânt și siluete cu capetele înfăşurate se grăbeau să se pună la adăpost. În mijlocul acestor barăci trona capela bisericii episcopale metodiste. Singura clădire de cărămidă, pictată în roşu, cu un fronton de coloane şi o clopotniţă albă. Metodiştii se instalaseră confortabil în acest sat provizoriu iar absenţa curenţilor de aer din clădirea lor trebuie că le asigura un oarecare succes spiritual. Bowman îi dădu un cot vizitiului, care deschise ochii și trase tare de frâie.

— Hooo, Victoria!

Arthur coborî din şaretă, luând cu el și geanta.

— Nu durează mult. Aşteptaţi-mă aici.

— La ordinele dumneavoastră, majestate!

Cincisprezece minute mai târziu, când Bowman ieşi din capelă, birjarul se refugiase sub fronton și bătea din picioare pe trepte ca să se încălzească. În şaretă, Bowman se înfăşură în pătură, scoase bourbonul și goli un sfert fără să ia sticla de la gură, sub ochii atenţi ai fratelui Rover.

— Cum ajung în Texas de aici?

— Păi, fie cu vaporul până la New Orleans și pe urmă la Houston, fie cu Butterfield, care merge până la Fort Worth.

— Butterfield?

— Poșta. Iau și pasageri în diligenţe.

— Fort Worth e departe de Dallas?

— Habar n-am.

— Și e departe de-aici Fort Worth?

Vizitiul îl privi pe Bowman.

— Cam ce credeţi? Sunt cel puţin şase sute de mile între Texas și noi.

— Cum e cel mai repede?

— Chiar vă grăbiţi să ajungeţi?

Diligenţele Butterfield Overland Mail plecau de două ori pe săptămână din Saint Louis, iar următoarea cursă era a doua zi dimineaţă. În faţa magazinului general al fraţilor Rover, lupanarul cumnatului lor închiria camere cu un dolar pe noapte, cu o cină şi un mic-dejun incluse dacă luai o fată şi cumpărai o sticlă. Sora Rover nu era cheală, ţinea socotelile stabilimentului, nu mesteca tutun şi era la fel de urâtă ca fraţii ei. Bowman avu dreptul la o masă gratuită după ce ceruse o sticlă de bourbon, aceeaşi ca vizavi, plătită însă la preţ dublu.

Parterul era un salon mare cu bar, comparabil în toate cu Two Rivers Saloon, în afară de perdelele de la ferestre, băncuţele cu perne şi faptul că era mult mai puţină lume. Fetele arătau mai degrabă a servitoare decât a dansatoare, treaba lor fiind mai mult să-i facă pe clienţi să consume decât să-i ducă în camere. De altfel, trebuia să bei bine înainte de-a te lansa într-o asemenea aventură. Deşi erau amabile şi politicoase, era preferabil să eviţi să le faci să zâmbească: aveau dinţi mizerabili şi chipul trist al mamelor care şi-au pierdut copiii. Chinezul din Pallacate, prin comparaţie, avea un palat şi întreţinea prinţese. Bowman mâncă într-un colţ, respingând avansurile comerciale ale fetelor, sub privirea decepţionată a patroanei.

Camera era curată şi încălzită cu cărbuni, dar patul desfundat. Se culcă şi, câteva minute mai târziu, patroana îi bătu la uşă. Văzând că insistă să doarmă singur, ea acceptă o reducere substanţială de preţ şi-i propuse să-i trimită o fată cuminte care să-i ţină de cald în acea noapte. Bowman o întrebă dacă fata făcea parte din familie. Sora Rover plecă trântind uşa. Singura companie pe care Bowman o păstră în pat fu geanta lui de voiaj cu scrisorile de credit.

În biserica din Manchester, pastorul îşi amintise de Peevish. Trecuse pe-acolo cu un an în urmă, apoi revenise de două ori în tabără pentru scurte sejururi. Ultima dată când trecuse fusese în urmă cu cinci sau şase luni, în timpul verii, înainte de a pleca spre Colorado. După părerea pastorului, Peevish nu fusese să predice în sud, ci mai degrabă dusese Cuvântul lui Dumnezeu de-a lungul drumului spre Oregon şi Santa Fé. Adăugase că Peevish era un călător

neobosit și era posibil să fi plecat în Texas fără ca el să știe.

Bowman se răsucea în pat încercând să doarmă. Noaptea trecea și, pe măsură ce patroana vindea jos alcool, camerele de la etaj se umpleau una după alta. Imaginea de ansamblu, prin pereţii de placaj și planșeele trosnind, evoca puţin trenul în munţi și puţin *Persia* în valuri.

4

În atenția călătorilor Butterfield Overland Mail

Consumul de alcool este interzis la bordul diligenței dar, dacă trebuie să beți, împărțiți-vă sticla.

Dacă la bord sunt doamne, gentlemanii nu trebuie să fumeze nici țigări, nici pipă, căci mirosul lor este neplăcut femeilor. Mestecatul de tutun este autorizat, dar scuipați în direcția vântului, nu contra lui.

În caz de vreme rea vor fi distribuite piei de bizon.

Nu dormiți pe umărul vecinului. Nu sforăiți prea tare.

Armele de foc sunt autorizate și nu trebuie să fie folosite decât în caz de urgență. Nu trageți de plăcere, nici în animalele sălbatice, împușcăturile pot speria caii.

Dacă se enervează caii, rămâneți calmi. Sărind din diligență riscați să vă răniți și să rămâneți la mâna stihiilor naturii, a indienilor ostili sau a coioților flămânzi.

Subiecte de conversație interzise: atacurile de diligențe și revoltele indienilor.

Bărbații care se vor purta de manieră nepoliticoasă față de doamne vor fi dați jos din diligență. Marșul de întoarcere e lung. Acest avertisment să vă fie suficient!

Mai erau patru călători așezați pe băncile din sala de așteptare. Un cuplu de tineri bine îmbrăcați, cu bagajele la picioare, liniștiți. Un omuleț rotund, cu melon și vinișoare roșii pe față, cu un palton de ocazie pe umeri, citind un jurnal. Ultimul era un bărbat mai vârstnic care citea o carte sprijinit cu coatele pe valiză. De unde stătea, Arthur nu putea vedea titlul lucrării. Vizitiul, cu o blană aruncată pe umeri, era înarmat cu o carabină automată semănând cu cea pe care Bowman o văzuse în armureria din Walworth. Se numea Perkins și anunță că diligența era gata. Omul cu melon îl cunoștea. Își strânseră mâinile.

Pe fiecare banchetă a diligenței abia încăpeau trei persoane, iar sacii de scrisori pe care-i aveau sub picioare le ridicau genunchii la

nivelul burții. Cum călătoria până în Texas dura șase zile, câteva dintre recomandările firmei Butterfield nu erau de prisos. Bowman se instală alături de bătrân și de omul cu melon pe o banchetă, cu spatele la sensul de mers, în fața cuplului, căruia îi lăsară o banchetă doar pentru ei doi. La ferestre, erau întinse pânze care obturau vederea, dar nu reușeau să oprească vântul care sufla în continuare peste Saint Louis. Odată pasagerii îmbarcați, Perkins plesni din bici și diligența se avântă în oraș.

Omulețul gras se numea Ernst Dietrich, era angrosist de vite și mergea la Fort Worth să cumpere o cireadă de șase sute de capete care trebuia să fie livrată în primăvară la Saint Louis. Dietrich era vorbăreț și, în ciuda regulii menite să liniștească doamnele, afirma că în această parte a drumului nu exista riscul vreunui atac. De când armata împinsese pieile roșii în rezervații, ținutul era liniștit. Ultimii cherokee și choctaw[29] care trăiau în regiunea Fortului Smith erau angajați de Butterfield să furnizeze hrană și furaje popasurilor, uneori chiar lucrând acolo. Cât despre atacurile banditților, nici de ele nu era cazul să se teamă: bandele de proscriși jefuiau mai ales în New Mexico. Mândru de el, Dietrich își deschise geanta și scoase un revolver.

— Și, dacă e vreo problemă, sunt pregătit! Remington .44. Luați-l, domnule, să vedeți cât e de ușor!

Tânărul soț cântări revolverul cu o admirație palidă, în mod clar ignorant în materie de arme de foc. Cuplul Bradford nu mergea până la Fort Worth, se oprea la Fort Smith ca să-și întâlnească acolo familia și să viziteze niște pământuri. Domnul Bradford avea în plan să se lanseze în cultivarea șofranului. Această mirodenie importată din Africa și Orient, spunea el, avea să se aclimatizeze perfect în Arkansas. Și nimeni nu avusese încă ideea. Soția lui, cu o atitudine atât de severă încât îi deforma trăsăturile mai degrabă armonioase, îl asculta fără să spună un cuvânt, o mic-burgheză convinsă că seriozitatea proiectului intra în planurile lui Dumnezeu, calculând deja în hectare plantate numărul copiilor pe care îi va aduce pe lume. Dietrich, jovial și zgomotos, continuă să arunce amabilități,

[29] Triburi de amerindieni, așa-zișii indieni sau piei roșii *(n.tr.)*.

întorcându-se spre bătrânul cu ochelari.

— Dar dumneavoastră, domnule, unde mergeți?

Celălalt îl privi pe deasupra ochelarilor și surâse.

— La Dallas. Conduc o școală acolo. Alfred Brewster.

Bătrânul institutor era cam firav, Dietrich se strângea peste Bowman ca să nu-l strivească. Comerciantul se răsuci spre sergent.

— Dar dumneavoastră, domnule?

— Tot la Dallas. În apropiere. Se cheamă Reunion.

Dietrich își frecă bărbia:

— Reunion? Nu-mi spune nimic. Dumneavoastră, domnule Brewster, îl știți?

Bătrânul își ridică ochii din carte și negă din cap.

— Mergeți acolo să faceți ce, domnule...?

— Să văd pe cineva.

— Afaceri sau familie?

Bowman se pregătea să-i ceară să-și țină gura, dar bătrânul i-o luă înainte:

— V-ați instalat comod, doamnă Bradford?

Soțul răspunse în locul ei:

— Suntem obișnuiți, domnule Brewster, nu vă faceți griji.

Drumul era bun iar vizitiul, în ciuda ploii, ținea caii în galop. Suspensiile de piele scârțâiau, lemnul trosnea și apa trecea prin perdele. Dietrich scotoci din nou în geantă și scoase de data asta o sticlă.

— Doamnă Bradford, sper că n-o să vă deranjeze dacă bem un pahar. Pe frigul ăsta, chiar și-un medic din New York ar recomanda acest bourbon de Kentucky!

Doamna roși, iar soțul ei refuză să bea.

— Ei, bine, dar ce fel de țăran sunteți, domnule Bradford?

Manierat, Dietrich scoase din geantă și un pahar. Bătrânul acceptă un deget, apoi Dietrich îl servi pe Bowman, care bău până la fund. Dietrich era deja afumat când urcase la bord. Când își termină bourbonul, se prăbuși peste bătrânul învățător și începu să sforăie.

După șase ore de călătorie, Perkins se opri la un prim popas. În cabana de bușteni, prost încălzită, li se servi o fiertură de cereale, carne mustind de apă și cafea. O jumătate de oră mai târziu, odată

înlocuiţi caii, animalele odihnite plecară mai departe în galop. După cinci minute, Doamna Bradford se aplecă pe o fereastră și vomită, având grijă să facă asta în direcţia vântului. Bătrânul învăţător, Brewster, scoase din buzunar un sirop și îi propuse să bea un pic.

— E de plante, nimic contraindicat în situaţia dumneavoastră

Doamna Bradford își privi soţul. Brewster le zâmbi.

— Doamna așteaptă un copil, nu-i așa? Eu sunt și botanist. Siropul o să-i facă bine, nu vă faceţi griji.

Dietrich ţinu neapărat să sărbătorească viitoarea sosire pe lume a unui nou american, așa că extrase o altă sticlă din geantă și insistă ca domnul Bradford să ia o înghiţitură. Soţia acestuia bău pic din soluţia lui Brewster și, câteva minute mai târziu, sforăia la fel de tare ca angrosistul de vite.

Noaptea, caii fură din nou schimbaţi, însă fără ca pasagerii să coboare. În zori, făcură haltă într-o altă clădire a firmei Butterfield și avură dreptul la aceeași mâncare, pe post de mic-dejun.

La bord, când Dietrich nu vorbea despre piaţa de carne în plină expansiune, cu minele din Pikes Peak care trebuiau aprovizionate și orașele din Est în care ajungea în fiecare zi tot mai multă lume, atunci Bradford descria infinitele virtuţi ale șofranului. Vorbeau despre bani, niciunul dintre ei nu voia să rămână mai prejos și fiecare umfla cifrele și pronosticurile.

Bowman reușise până la urmă să vadă titlul cărţii lui Brewster. Pe copertă era gravat desenul unei cabane, deasupra titlului și a numelui autorului: *Walden sau Viaţa în pădure,* de David Henry Thoreau[30]. Ar fi vrut să-l întrebe pe bătrân despre ce era vorba în carte sau să discute despre cele pe care le citise, dar nu îndrăznea în faţa celorlalţi călători.

După alte trei schimburi de cai și tot atâtea opriri în popasuri, înfășuraţi în blănuri de bizon pe care umezeala le făcuse puturoase, diligenţa Butterfield ajunse la Fort Smith. Se despărţiră de soţii Bradford și vizitiul anunţă că plecarea urma să fie abia la miezul nopţii, fiind nevoiţi să aștepte curierul din Memphis. Exista un hotel lângă birourile companiei, spuse el, unde puteau să mănânce, să bea

---

[30] Eseist, poet, filosof, aboliţionist, naturalist, militant anti-taxe și anti-dezvoltare, inspector și istoric american (1817-1862). *(n.tr.).*

și chiar să închirieze o cameră pentru a dormi câteva ore.

Bowman cină singur în restaurantul hotelului și comandă o tărie pentru a-și termina masa. Bătrânul Brewster, care ronțăise ceva la o altă masă, îl întrebă dacă putea să i se alăture.

— Am observat că vă interesează cartea mea. Vă place să citiți, domnule...?

— Mi se-ntâmplă. Bowman. Arthur Bowman.

— Puteți să-mi spuneți de ce mergeți în orașul acela, Reunion, despre care ați vorbit?

— Trebuie să văd pe cineva.

— Așa ați spus. Sunteți englez, nu-i așa? Și ați făcut această lungă călătorie doar ca să vedeți pe cineva?

— Așa este.

— Persoana aceea trebuie să însemne mult pentru dumneavoastră.

Bowman își termină paharul de alcool, fără îndoială produsul de fermentație al câtorva surcele și șoareci:

— Se poate spune că e singurul meu prieten.

Învățătorul zâmbi scurt înainte de a se ridica.

— Mă duc să mă odihnesc puțin înainte de plecare, domnule Bowman. Pe curând!

Arthur rămase la masă și continuă să bea. La miezul nopții, când urcă la bordul diligenței, suportabil de beat, Brewster și Dietrich erau deja instalați. Nu erau călători noi, dar sacii de scrisori ocupau tot locul liber de pe banchete. Din cauza ploii care continua, Perkins își pusese toată încărcătura la adăpost. Arthur adormi de la primele zguduituri ale drumului.

La jumătatea drumului dintre Fort Smith și Fort Worth, diligența făcu haltă într-o vale largă de o milă. Drumul urma un curs de apă[31] mărginit de plopi și sălcii care curgea printre coline cu ierburi uscate, punctate de roci cafenii și salvie pipernicită. Perkins opri diligența în mijlocul unui vad, într-un cot al râului. Caii își scufundară capetele în apă și pasagerii coborâră ca să lenevească și să profite de soarele care în cele din urmă răsărise. Vizitiul rămase cocoțat pe locul lui, cu

---

[31] Râul Arkansas, 2364 km. *(n.tr.)*.

carabina în mână. Dietrich îi oferi de băut și-l întrebă dacă putea să tragă cu Remingtonul lui. Vizitiul, curios să vadă revolverul sclipitor de nou în acţiune, îi spuse că putea să facă nişte încercări. Înfipt pe picioare, cu ambele mâini pe mâner, micuţul ţinti trunchiul unui plop. Ecoul bubuiturilor răsună în vale. După ce goli un butoiaş întreg, nu înfipsese decât un singur glonţ în scoarţă. Angrosistul de vite părea decepţionat şi declară că nu cunoştea încă arma şi nici nu se mai antrenase de mult. Perkins încercă şi el. De la douăzeci de metri, înfipse în trunchi două gloanţe din patru. Îi înapoie Remingtonul lui Dietrich, spunând că era o armă excelentă și îi propuse chiar să i-o cumpere. Celălalt, jignit, refuză să se despartă de ea.

— Domnule Bowman, nu vreţi să încercaţi?

Arthur îl privi în timp ce încărca butoiaşul, şase gloanţe în câteva secunde, apoi luă pistolul în mână şi îl cântări:

— N-am mai tras de mult.

Perkins zâmbi.

— Pe-aici, faptul că ai o armă nu-nseamnă că știi să te folosești de ea. Am văzut tipi trăgând unii în alţii pe stradă, de la cincisprezece pași, fără să atingă altceva decât ferestrele și casele.

Arthur își scoase mănușile, se așeză în profil și, cu braţul drept întins, ţinti trunchiul. Trase de trei ori și de trei ori făcu scoarţa să zboare. Își trecu revolverul în mâna stângă, infirmă, rată primul foc, se concentră, închise un ochi și trase în arbore următoarele două gloanţe.

În timpul celor două ore care urmară, în diligenţă, Dietrich îi sufocă pe Brewster și Bowman cu istorii despre bătăi, atacuri de bancă și regi ai revolverelor.

Ajunseră la Fort Worth a doua zi la sfârșitul după-amiezii, cu mai puţin de o oră întârziere faţă de orarul anunţat de Butterfield. Parcurseseră șapte sute de mile spre sud. Cerul era albastru și temperatura mult mai blândă decât la Saint Louis, ca și când ar fi trecut de la iarnă la primele zile de primăvară.

Dietrich își luă la revedere de la tovarășii de drum, îl asigură pe Bowman că, dacă avea nevoie de ceva, urma să fie în Fort Worth timp de o săptămână, îl felicită încă o dată pentru precizia bărbatului și în

final îl întrebă dacă voia să cumpere Remingtonul. Arthur refuză oferta și îl întrebă pe vizitiu cum să ajungă la Dallas.

— De-aici pleacă frecvent convoaie. Dacă nu, puteți închiria o trăsură sau chiar un cal. E la douăzeci de mile. În seara asta nu mai găsiți nimic, dar mâine va fi în mod sigur cineva care pleacă într-acolo.

Arthur se îndepărtă în direcția hotelului celui mai apropiat. Bătrânul Brewster îl ajunse din urmă.

— Domnule Bowman, o să vină cineva să mă caute în oraș. Plecăm mâine dimineață. Dacă vreți, putem face drumul împreună.

— Puteți să mă duceți la Reunion?

— Nici măcar nu va trebui să ocolim, eu merg tot acolo.

— La Reunion?

Bătrânul zâmbi.

Fort Worth era un oraș comercial. Vreo douăzeci de clădiri lipite una de alta, separate de o stradă largă și nepietruită. De fapt, strada nu era altceva decât un drum care se întindea perfect drept de la vest la est, iar orașul era construit de-o parte și de alta, ca un fel de popas mare. Magazine generale, prăvălii de materiale agricole și de semințe, o agenție a guvernului texan pentru vânzare de terenuri, sediul Butterfield, o fierărie, un saloon și două hoteluri. La fiecare capăt se construiau alte clădiri, adăugându-se la centrul orașului în dezvoltare. Aproape toate prăvăliile anunțau că au camere de închiriat. Brewester luă o cameră în același hotel cu Arthur.

— Vreți să cinați cu mine, domnule Bowman?

Locul era curat, mobilierul nou și patul confortabil. Arthur se lungi un pic, cu spatele rupt din pricina călătoriei. Când ieși pe palier, îl văzu pe Brewster așezat la o masă a restaurantului, discutând cu o femeie. Nu-i vedea chipul, era ascuns de o pălărie bărbătească cu borul lat. Purta o rochie neagră acoperită de praf și o haină de lucru din pânză, și ținea în mână o valijoară îngustă. Brewster îi zâmbea.

Bowman o întâlni pe scară. Ea nu ridică deloc capul, dar el îi zări în fugă fața și câteva șuvițe de păr roșu scăpate de sub pălărie.

Brewster bea o bere a cărei spumă se agăța de mustața lui gri. Masa era aranjată pentru trei persoane.

— De ce n-aţi spus că sunteţi din Reunion, când eram la Fort Smith?

— Pentru că voiam să ştiu puţin mai multe despre dumneavoastră.

— Şi ştiţi acum?

Brewster zâmbi, își scoase ochelarii şi curăţă lentilele cu o batistă.

— Nu mare lucru, decât că sunteţi un trăgător excelent. Un stil militar perfect. În ce armată aţi învăţat să mânuiţi armele, domnule Bowman?

Îşi pusese la loc ochelarii şi-l privea pe Arthur.

— Compania Indiilor.

— Orient sau Occident?

— Africa şi India. De ce aţi aşteptat să ajungem aici ca să-mi spuneţi?

— Domnule Bowman, oraşul Reunion nu are numai prieteni. Ce ştiţi mai exact despre acest loc?

Bowman comandă şi el o bere:

— Nimic. Doar un articol pe care l-am citit, al unui jurnalist pe care îl cheamă Brisbane.

Celălalt aşeză halba şi îşi şterse mustaţa cu dosul palmei.

— Un articol al lui Brisbane?

— Care datează din noiembrie.

Bătrânul deveni palid.

— Din câte ştiu eu, n-a scris niciodată decât un singur articol despre Reunion. Cel care relata moartea domnului Kramer.

— Ăla.

— Pe cine vreţi să vedeţi la Reunion?

— De ce-aţi spus că nu aveţi numai prieteni?

— Răspundeţi-mi la întrebare.

— N-am motive să vă explic.

Brewster era livid, bătrânul lui cap alb tremura pe umerii înguști.

— Ce-aţi venit să faceţi aici?

Ridicase tonul. Arthur se uită în jurul lui la clienţii de la mese.

— N-o să rămân mult timp, dacă asta vă îngrijorează.

— Domnule Bowman, dacă nu-mi răspundeţi, nu vă duc la Reunion!

— O să merg oricum.

Brewster se ridică, ofuscat.

— Vă interzicem să călcați pe pământul nostru, domnule Bowman!

Fețe de la mesele învecinate se întorceau spre ei. Arthur își încleștă fălcile și vorbi cu o voce șuierată:

— Așezați-vă naibii!

Brewster se așeză la loc, pe marginea scaunului.

— Îl cunoșteați pe Richard? De asta sunteți aici?

— Richard?

— Domnul Kramer.

— Nu. Îl caut pe cel care l-a ucis.

Brewster întoarse capul și ridică ochii. Femeia era acolo, zâmbea, dar expresia i se schimbă când văzu în ce stare era bătrânul.

— Ce s-a-ntâmplat?

Își pusese o rochie curată, strânsă pe talie, iar părul îi era strâns într-un coc. De la mese, bărbații o priveau.

— Alfred, ce s-a-ntâmplat?

Îi aruncă o privire bărbatului cu fruntea brăzdată de cicatrice. Arthur se ridică.

— Dacă nu vreți să mă duceți, mă descurc singur.

Se îndepărtă de masă, se instală la bar și comandă de băut. Goli câteva pahare observându-i pe Brewster și pe femeie, angajați într-o discuție aprinsă. Apoi părăsi hotelul și merse până la saloon, plin de fum și vibrând de voci cherchelite. Bău bourbon și-l întrebă pe barman dacă a doua zi pleca vreun convoi spre Dallas. Tipul îi arătă o masă ocupată de doi bărbați.

— Sunt de la Guadalupe Salt.

Bowman se apropie de ei.

— Pot să vă ofer un pahar?

Erau deja beți, propunerea le surâse.

Minele din Munții Guadalupe erau lângă El Paso. Parcurseseră patru sute de mile cu două căruțe încărcate cu blocuri de sare, printr-un deșert care, ziceau ei, îți face teribil de sete. Bowman le plăti al doilea rând. Erau murdari, puturoși, dar mai degrabă simpatici. Aruncau în jur priviri care sugerau că, pentru ei, o seară reușită trebuia să se termine neapărat cu bătaie.

— Știți de Reunion?

— Comunitatea? Mda.
— Nişte nebuni.
— Îşi împart totul şi fac toate corvoadele, unii după alţii, bărbaţi şi femei. Mă rog, făceau asta.
— Mda, pentru că nu mai e aproape nimeni acolo. La început erau peste trei sute. Acum au rămas… câţi?
— Douăzeci sau treizeci.
— Mda, nu mai mult.
— Au cumpărat nişte pământuri de rahat şi nimeni nu ştia cum să le lucreze!
— Şi p-ormă a fost o chestie nasoală.
— Un tip a fost asasinat.
— Jumate din ăia care erau acolo au şters-o.
Arthur negocie preţul transportului, le dădu întâlnire a doua zi şi merse la tejghea să cumpere o sticlă:
— Îi cunoaşteţi pe băieţii din convoi?
Barmanul îi răspunse fără să se uite spre masă.
— Îi vedem trecând pe-aici uneori.

La restaurantul hotelului, câţiva clienţi erau încă la masă, bând alcool. Alţii îşi luau ultimul pahar la bar. Brewster plecase, dar femeia era tot acolo, aşezată lângă un tânăr bine îmbrăcat, de vreo douăzeci de ani. Ea trebuia să aibă vârsta lui Bowman, poate ceva mai puţin. Arthur rămase la tejghea cu ultimii întârziaţi, cu spatele la sală, observând-o în oglinda mare. Femeia se aplecă în faţă şi-i murmură ceva băiatului înainte de a se ridica. Arthur se întoarse. Ea trecu prin faţa barului, aruncându-i o privire englezului solid, cu un zâmbet în colţul gurii şi ochii obosiţi de alcool. Uşa camerei ei dădea pe prispă. Bowman o privi intrând. Plecarea femeii păru să grăbească închiderea stabilimentului: clienţii dispărură, tânărul odată cu ei, servitorii debarasară mesele, le pregătiră pentru micul-dejun şi stinseră luminile. Barul se închise şi nu rămaseră aprinse decât câteva veioze în holul de intrare.
Tânărul pretendent reveni zece minute mai târziu, împinse discret uşa, trecu pe sub veioze şi urcă scara. Bătu la o uşă. În lumină se decupă silueta roşcatei în cămaşă de noapte. Băiatul intră şi închise

ușa în urma lui.

Jos, în penumbră, așezat pe un scaun al restaurantului, Arthur zâmbi și ridică sticla de bourbon.

Mânca ouă și friptură, însoţite de o cană de cafea. Bătrânul Brewster coborî din camera lui cu bagajele în mâini, lăsă cheia la recepţie și se apropie de masa lui. Bowman își termină friptura mestecând încet.

— Am găsi un convoi. V-am zis că mă descurc.

Se apleca asupra farfuriei și o curăţă cu o bucăţică de pâine.

— Domnule Bowman, dacă sunteţi în căutarea asasinului lui Richard, vă conducem noi la Reunion. Dacă aveţi întrebări, vom încerca să vă răspundem. În schimb, vrem să știm de ce aţi venit până aici.

— Noi?

— Doamna Desmond și cu mine.

— Doamna Desmond?

— Femeia pe care aţi văzut-o ieri. Ea a venit după mine.

Arthur își termină cafeaua și se ridică.

— Când plecăm?

Căruţa, trasă de o iapă bătrână, ieși din grajdul hotelului. Femeia își pusese din nou haina de lucru, pălăria mare și rochia de lână. Brewster era așezat lângă ea. Bowman își aruncă geanta pe fundul căruţei și se instală în spate.

Drumul mergea drept, plat, prin mijlocul unei preerii presărate cu arbuști ghimpaţi. Coline luminoase și rotunde închideau orizontul. Vite, mici pete întunecate, în depărtare, căutau ceva de păscut prin ierburile galbene. Preeria era brăzdată de revene, albii uscate de râuri sezoniere. În ciuda aerului încă rece, sub cerul albastru soarele încălzea capetele și provoca sete.

Parcurseră șapte sau opt mile fără ca Bowman să fie sigur de distanţă în acest decor fără sfârșit. În faţa lor, la est, se desena o linie întunecată.

Iapa respira foarte greu și mergea la pas. Când ajunseră în apropierea unui tufiș aflat în mijlocul pietrelor, doamna Desmond părăsi drumul principal și se luă după niște urme către un pâlc de

arbuști fără frunze, noduroși și albi. Acolo era o gaură de apă nămoloasă, din care era captat un izvor cu debit ezitant. Iapa se îndreptă spre apa maro. Femeia îl ajută să coboare pe bătrânul Brewster, care merse să se așeze la umbra unui arbore rahitic, iar ea îi aduse o ploscă de apă și pâine. Se întinse, privind drumul spre vest, în direcţia Fort Worth. În spatele lor se vedea un nor de praf. Poate convoiul celor de la Gauadalupe Salt, pe cale să-i ajungă. Se aşeză lângă bătrân, acceptă plosca şi bău câteva înghiţituri. Femeia rămase la distanţă, lângă izvor.

— Domnule Bowman, sper că nu mi-aţi luat în nume de rău reacţia de ieri. Autorităţile locale nu şi-au dat prea multă osteneală să-l găsească pe ucigaşul domnului Kramer. Să se amestece un necunoscut venit din Anglia, după atâta timp – aveam motive să fim tulburaţi. Acest oribil eveniment a fost un şoc pentru comunitatea noastră.

Bowman culese o piatră, o învârti între degete şi începu să o frece ca să cureţe praful de pe ea.

— Nu-i o chestie pe care o uiţi uşor.

Bătrânul se întoarse spre el:

— Ce spuneţi?

Arthur strânse piatra în mână, privind pe drum norul de praf care se apropia.

— Sunt aici pentru cel care l-a ucis pe Kramer. A făcut același lucru la Londra. Acum aproape doi ani. L-am căutat acolo, dar nu l-am găsit.

— Același lucru?

— Eu am găsit trupul.

Bătrânul spuse cu un glas neutru:

— Când eram la Fort Worth aţi spus că-l căutaţi pe un prieten.

— Partea asta din poveste nu merită să v-o povestesc, e prea veche.

— Știţi cine a făcut asta?

— Posibil.

— De ce n-aţi vorbit despre asta cu poliţia americană?

Bowman lăsă piatra să cadă și o împinse cu piciorul.

— Nu pot.

— Omul ăsta trebuie arestat indiferent dacă vă e sau nu prieten.

— Nu pot, pentru că poliţiştii din Londra cred că eu sunt ucigaşul.

Arthur se ridică. Distingea acum forma unei căruţe pe drum, zgomotul copitelor potcovite și al roţilor lovind în pietre, care ajungea până la ei. Doamna Desmond se apropie de bătrân și de englez. Bowman își puse mâna streașină la ochi.

— Ce faceţi când întâlniţi pe cineva pe drumul ăsta?

Ea păru să se forţeze ca să-i răspundă.

— În vremuri normale, nu sunt probleme pe aici.

— Aveţi vreo armă în căruţă?

— De ce?

— Indivizii ăștia erau în saloon ieri. Nu-mi inspiră încredere. Or să se oprească?

— Râul Trinity e la doar opt mile de aici, dar deseori convoaiele fac o pauză la izvor ca să lase animalele să-și tragă sufletul.

— Rămâneţi aici.

Bowman își descheie paltonul, își vârî mâinile în buzunare și se îndreptă spre drum. Cei doi indivizi din saloon conduceau fiecare câte o căruţă cu coviltir trasă de patru cai, cu puştile puse pe genunchi. Nu deviară din cursă, rămaseră pe drum și trecură unul după altul salutându-l pe Bowman cu un semn din cap, fără a încetini. Arthur aşteptă să se îndepărteze și se întoarse la cei doi.

— Ar fi trebuit să aveţi o armă.

Urcară în căruţă și femeia luă hăţurile.

— Spuneţi că oamenii aceia nu vă inspiră încredere? Eu mă întreb ce impresie le-aţi făcut dumneavoastră lor!

Două ore mai târziu, ajunseră la primii copaci de pe marginea râului Trinity, linia întunecată care se ghicea încă de la Fort Worth. La o răspântie o luară pe un drum secundar, mergând spre nord pe lângă râu. Pe maluri, pământurile erau cultivate și irigate. Din câte putea să-și dea seama Bowman, era un loc propice culturilor, o curgere verde în mijlocul decorului arid.

Căruţa urmă un alt drum și începu să se îndepărteze de apă. Când trecură printre primele construcţii din Reunion, se îndepărtaseră la două mile de Trinity.

Garduri ca vai de lume înconjurau parcele de pământ nisipos pe

care nu creşteau decât pietre. Unele case fuseseră abandonate în stadiul de șantier, patru stâlpi şi căpriori smulşi de vânt. Uşi şi ferestre se zbăteau în curentul de aer, placajele prăfoase luaseră culoarea pământie. Străzile nu erau desenate ca în celelalte oraşe americane pe care le văzuse Arthur: în loc să fie paralele şi perpendiculare, toate convergeau spre un punct central, o clădire mare căreia i se zărea silueta. Bowman bănuia cum ar fi putut să arate planul oraşului neterminat după ţăruşii înfipţi în sol şi legaţi între ei prin sfori. Proiectul fusese imaginat şi desenat, început şi apoi abandonat, ca şi terenurile goale, înconjurate de bariere.

Căruţa se opri în faţa unei case. Alfred Brewster se întoarse spre el.

— Cei care locuiau aici au plecat la începutul iernii. Au rămas înăuntru suficiente lucruri ca să vă puteţi instala. Noi trebuie să discutăm cu ceilalţi cetăţeni din Reunion înainte de a şti ce să facem cu dumneavoastră

— Ce să faceţi cu mine?

— Nu putem lua o decizie fără ei.

Arthur coborî şi privi căruţa îndepărtându-se. Interiorul casei era plin de praf, dar ordonat. O masă şi scaune, trei paturi fără saltele, un şemineu de zidărie înnegrit şi lângă el un cuptor de pâine din cărămidă. Curenţi de aer treceau printre scândurile de placaj desprinse din cuie.

Arthur îşi puse geanta pe masă şi ieşi. În spatele casei găsi o grămadă de lemne, resturi din placajul care fusese folosit la acoperirea şarpantei, din care luă un braţ. Lângă o grădină de legume acum uscată, rupse crengile unui arbust şi făcu surcele. Aprinse focul şi, când placajul începu să trosnească, ieşi din nou. Cu ajutorul unei pietre, bătu la loc în cuie scândurile care stăteau să cadă.

Se auzi un clopot. Văzu femei şi bărbaţi, singuri, în cupluri sau ţinând de mână copii, ieşind din case şi mergând spre clădirea centrală.

Şemineul nu trăgea bine şi camera se umplu de fum. Rupse traversele unuia dintre paturi şi aruncă bucăţile în şemineu. Pietrele din structură începură să se încălzească şi focul să ardă mai bine. Arthur se aşeză pe un scaun şi desfundă bourbonul.

Brewster bătu la uşă o oră mai târziu. Bătrânul botanist ţinea în

mână o lampă și un coș. Bowman apropie de foc un alt scaun și îi oferi musafirului sticla. Acesta refuză politicos.

— V-am adus de mâncare.

Își frecă mâinile deasupra flăcărilor.

— Domnule Bowman, sosirea dumneavoastră a fost subiectul unei vii discuții. Cetățenii din Reunion ar vrea să știe cât timp rămâneți.

— Habar n-am. O zi. Poate plec chiar mâine. Nu am decât câteva întrebări. Nu cred că o să găsesc aici mare lucru.

— Ceilalți nu vor să stea de vorbă cu dumneavoastră, dar puteți conta pe Alexandra și pe mine.

Cu vârful cizmei, Arthur împinse o bucată de lemn la loc în foc:

— Alexandra?

— Doamna Desmond.

— Locuiește aici cu soțul ei?

— Familia Desmond a venit din Franța odată cu primii cetățeni din Reunion. Domnul Desmond a murit acum trei ani, de malarie. Ca mulți alții. Dacă iernile sunt foarte reci, verile în Texas sunt sufocante și malurile lui Trinity infestate de țânțari. Am suferit, de asemenea, mult, din cauza lipsei de hrană. Jerome Desmond era slăbit și n-a supraviețuit frigurilor.

Bătrânul se întoarse către el.

— Cum o să-l găsiți pe omul pe care îl căutați?

— Tot ce știu se oprește aici. De aici, nu știu încotro să merg.

Brewster privi bucățile din pat care ardeau în vatră.

— De fiecare dată când privesc un foc, îmi spun același lucru: că primele amintiri sunt focurile de tabără ale copiilor și că bătrânii, la sfârșitul vieții lor, își trag fotoliul în fața șemineului ca să-și aducă aminte.

Surâse, pierdut în gânduri.

— Îl cunoașteți pe Charles Fourier, domnule Bowman?

— Cine?

— E un gânditor francez, un filosof. Cărțile și ideile lui ne-au condus aici, să întemeiem acest oraș. Ceea ce Newton a numit *atracția universală,* legea fundamentală a universului, Fourier a imaginat în varianta umană, numind-o *atracția pasionată*. O forță care conduce raporturile între oameni. Pasiunile și naturile noastre

sunt în număr limitat, o societate este o combinație a acestor naturi, iar indivizii de asemenea. Inventariindu-le și cultivându-le, putem să alegem viața în care să ne realizăm din plin. Să găsim meseria care ne place, la fel și tovarășul de viață. O condiție a armoniei și a fericirii este să eviți monotonia. Dacă o meserie nu-ți mai place, trebuie s-o schimbi, la fel și partenerii. Fourier a numit asta „pasiune fluture”. E drăguț, nu credeți?

Bowman se întrebă dacă exista o legătură între această pasiune de fluturi și roșcata în cămașă de noapte de la hotelul din Fort Worth.

— De ce-mi spuneți toate astea?

— Pentru că la asta mă gândesc de când mi-ați vorbit despre acel asasin.

Bowman înghiți niște bourbon. Alcoolul i se păru tare și îi arse gâtlejul.

— Care-i legătura?

— Spuneți că îl căutați de mult. Că faceți același drum ca el și că în Anglia ați fost luat drept el. Atracția pasionată, domnule Bowman! Asta e legătura care există între dumneavoastră și el.

Cum flăcările i se reflectau în ochelari, Brewster îi aducea aminte de căpitanul Reeves în salonul de la marginea Tamisei.

— Astea-s prostii. Nu există atracția asta. Și, pe urmă, ați spus că era o forță folosită la construirea orașelor.

— Cetăți armonioase, da.

Bowman și Brewster contemplau focul, jucându-se, poate, cu ideea de a-și băga mâinile în aceste ruguri pline de amintiri.

— Spuneți că la Londra a avut loc o altă crimă. Ca și când ar exista la acest asasin o atracție pentru oroare, o pasiune care-l împinge să reînceapă. Dumneavoastră, urmăritorul lui, poate aveți o pasiune complementară.

Bătrânul așteptă o reacție de la englez, dar Bowman nu spuse nimic.

— Vestea pe care o aduceți, domnule Bowman, este că nu va exista o lume nouă. Pentru că aici libertatea de a deveni tu însuți e oferită și unor monștri precum amicul dumneavoastră Și, în fața lor, noi nu suntem suficient de bine înarmați. E lupta oamenilor ca dumneavoastră și, cât timp existați, noi vom rămâne utopii. Sunteți o

obiecţie la proiectul nostru.

Se ridică. Lumina mişcătoare a flăcărilor îi scobea obrajii.

— Înţeleg de ce ezitaţi să vă spuneţi povestea. V-am văzut această teamă în ochi, domnule Bowman, aceea de a fi luat drept un monstru. Dar nu trebuie să vă fie frică. Nimeni nu ştie ce veţi deveni aici, ce fel de om liber veţi fi.

Brewster deschise uşa şi un val de aer îngheţat traversă încăperea, culcând flăcările în şemineu.

— O să vă ajutăm mâine şi, după ce vă răspundem la întrebări, dacă sunteţi amabil, va trebui să plecaţi.

Arthur privi lemnul consumându-se în timp ce-şi bău sticla, apoi dezmembră şi celelalte paturi din casa abandonată, până nu mai rămase nimic de ars.

5

— Nu se simte bine. Călătoria către Saint Louis l-a obosit.

Ea făcu un pas înapoi pe prag.

— M-a rugat să-l înlocuiesc.

Bowman nu dormise, fața îi era trasă și uscată, cu ochii adânciți în orbite. Își puse șapca și ieși fără palton. Reunion, chiar și sub cerul albastru, avea același aspect demoralizant de oraș-fantomă și de vis abandonat. Bărbații și femeile care treceau pe străzi luaseră culoarea pământului și a caselor, siluete gri cu mina palidă, iar copiii își pierduseră pofta dea se juca, târându-și picioarele în spatele părinților, între cocioabele abandonate. Brewster și visele sale de cetate perfectă îl impresionaseră cu o seară înainte lângă foc. La lumina zilei, distanța între teorie și realitate îți dădea ghes să râzi. Bowman văzuse în Africa sate de negri pe jumătate goi care te atrăgeau mai mult decât locul ăsta.

Femeia se opri în fața unei case cu obloanele închise.

— Aici locuia Richard și aici l-am găsit.

Arthur o privi pe femeie.

— Ce accent aveți?

— Dacă vreți să intrați, vă rog. Vă aștept aici.

Bowman se întoarse spre casă. Era una dintre construcțiile cele mai solide și bine concepute din oraș. Cu zidurile sale din bușteni, era singura care putea să reziste câteva minute la un atac. Singurul loc din toată America în care știa sigur că fuseseră Peevish sau Penders.

— Cine l-a găsit?

— Cineva care a plecat. S-a întors în Franța.

— Vorbiți bine engleza. Eu nu știu alte limbi. Doar câteva cuvinte pe care le-am învățat de la maimuțe.

Alexandra Desmond îl privi pe Arthur Bowman.

— Maimuțe?

— Indigenii din armata Indiei.

Arthur fixa cu privirea ușa casei lui Kramer.

— Mă duc să văd.

Acoperit de praf, interiorul era încă mobilat și amenajat. Pahare,

farfurii, ustensile de bucătărie, covor sub masa de dejun, rame pe pereţi în care ghici gravuri de plante și de străzi urbane. Pe masă, o tavă cu fructe uscate și acoperite de un strat de mucegai. Pe peretele din spate erau două uși, de fiecare parte a șemineului. O împinse pe cea din dreapta, intrând într-o cameră mai mică; deschise o fereastră, pe urmă îndepărtă obloanele. Camera. Patul făcut, un macat și perne gri de la praf, un dulap plin de haine, o carte pe noptieră. Peste tot unde punea mâinile, urmele degetelor marcau obiectele. Mai exista o ușă în cameră. Intră în a treia încăpere, de data asta un birou, și în lumina care intra pe fereastră descoperi o bibliotecă plină de cărţi, volume de toate mărimile. Citi câteva titluri pe cotoare. Lucrări știinţifice, de chimie și mecanică, de botanică, manuale de agricultură. Pe secreter, hârtii, caiete de notiţe, pagini de corespondenţă, pene și o călimară pe care Bowman o împinse cu degetul. Fundul era uscat și negru. Din birou, o altă ușă înapoi în încăperea principală. Casa era construită în jurul marelui șemineu.

În camera de zi, Arthur deschise cele două ferestre care dădeau în stradă și o văzu pe Alexandra Desmond vizavi, privindu-l. Rochia de culoare deschisă și părul roșcat ieșeau în evidenţă pe fundalul ușilor unui hambar cu faţada pictată în negru. Schimbară o privire, apoi el se întoarse și se îndreptă spre șemineu.

Capete de sfoară atârnau de ambele părţi ale buiandrugului, agăţate de cuie mari înfipte în șarpantă. Bowman se așeză pe vine în faţa vetrei. Pietrele erau negre de funingine și planșeul ars de scânteile sărite.

Nu.

Dar mai erau și alte pete pe pietre. Și pe jos era murdar, ca și când acolo s-ar fi răsturnat o oală pusă pe foc. Sângele se uscase și se înnegrise de mult. Însă existau urme pe pietrele șemineului. Semne. Litere. Negre pe negru. Le descifră pe primele. S. U. P. R... Arthur se ridică și privi din nou capetele de sfoară de pe buiandrug: fuseseră folosite să-i ţină victimei braţele întinse.

Ieși din casă și se aplecă pentru a vomita. În faţa hambarului negru, femeia îl privea. Arthur merse spre ea cu picioarele moi și privirea înceţoșată. Deschise gura să întrebe unde putea găsi apă, pentru că îi era teribil de sete și corpul întreg îi era cuprins de

furnicături, iar mâinile, grele la capătul brațelor, păreau să se umfle. Nu reușea să vorbească și strada se lățea pe măsură ce o traversa. Femeia făcu un pas spre el. Fluturele de noapte al lui Brewster, cu părul roșu ca flacăra. Simțea nevoia să-și strecoare în el mâinile amorțite, ca să simtă arsura aceea. Un vertij îl făcu să-și piardă echilibrul și se rostogoli în praf.

Când redeschise ochii, ea era aplecată deasupra lui. Îl târâse până la umbra hambarului și îl sprijinise cu spatele de acesta. Gura lui era plină. Scuipă. Din buzele moi un fir de sânge și salivă se scurse pe haină. Se șterse cu un gest neîndemânatic cu mâneca.

— Mă auziți?

Nu reușea să vorbească.

— Ce-ați pățit?

Bowman articulă:

— Prea multă lumină.

— Ce spuneți?

— Prea multă lumină. Îmi face rău.

Arthur închise ochii și lăsă ca amețeala să-l cuprindă din nou.

Brewster îl puse să bea un decoct de plante, un lichid opac, gros și amar care îi răscoli stomacul. Încet, furnicăturile din membre se diminuară și simțurile își regăsiră cât de cât acuitatea. Era prăbușit într-un fotoliu. Roșcata era acolo, iar Brewster stătea așezat pe un scaun lângă el.

— Trebuie să mâncați și să vă refaceți forțele, domnule Bowman. Doamna Desmond o să se ocupe de dumneavoastră. Eu o să trec mai târziu.

Bătrânul o salută pe Alexandra și ieși. Afară se lăsa noaptea. Geanta de voiaj a lui Bowman era așezată, împreună cu paltonul, pe masa la care se servea cina. O cratiță se încălzea pe o plită, un miros grețos de supă urca în aer, iar caroiajul ferestrelor era acoperit de aburi. Femeia se agita în bucătărie, cu spatele la el, și Arthur bănuia că făcea totul ca să nu-l privească. Avea limba zgâriată și umflată.

— Am crize din astea de ceva vreme.

— Ceva vreme?

— De doi ani.

Ea puse o farfurie pe masă și îl privi cu un amestec de dispreț și

indiferență.

— Nu vă credeam atât de sensibil.

— Sensibil?

— Nu mai e nimic în casa lui Richard.

— Nu înțelegeți. S-a întâmplat pentru că eu am văzut deja aceste lucruri.

Ea deschise ventilația mașinii de gătit și focul începu să toarcă.

— Mi-a explicat Alfred. Din povestea asta de la Londra eu nu cred un cuvânt. Nu știu cine sunteți, nici ce-ați venit să faceți în Reunion, dar ceea ce i s-a întâmplat lui Richard n-are nimic de-a face cu dumneavoastră. Mințiți. E altceva.

Era din ce în ce mai cald. Bowman simțea sudoarea îmbrobonindu-i fruntea și capul îi căzu pe spate, pe spătarul fotoliului. Poate că erau plantele lui Brewster sau starea aceea de plutire, corpul fără vlagă după criză, dar se simțea bine.

— Nu înțelegeți. Am văzut lucrurile astea de zeci de ori.

Ea se întoarse. Avea ochii de culoarea acelor perle gri pe care le găsești în scoicile din Oceanul Indian.

— Ce tot spuneți acolo?

— Acolo, nu făceau asta ca să ne omoare, chiar dacă jumătate dintre oamenii mei au crăpat. Și toți birmanezii. Pe birmanezi i-au ucis mai repede, dar acolo erau toți oamenii mei.

Bowman lăsă cuvintele să i se rostogolească în gură, ca acele pietricele rotunde pe care soldații le sugeau în timpul marșurilor lungi ca să le taie setea. Ea se așezase la masă, cu mâinile pe coapse. Șuvițe de păr îi cădeau pe fruntea încruntată. Îl asculta.

— Eram cel mai dur sergent dintr-o flotă de zece mii de oameni, poate cel mai dur din toată India. Așa spunea Wright și de asta mă alesese, să câștige Compania războiul cu birmanezii. O minciună. Mi-a spus căpitanul Reeves. Iar un individ care dă foc unui sat, cu tot cu femei și copii, e cineva căruia poți să-i dai crezare. Misiunea pe fluviu a eșuat. Am fost luați prizonieri și duși într-o tabără din mijlocul junglei. Zile întregi de marș, tot mai departe de coasta unde avea Compania trupe. Cu tot cu maimuțele, eram douăzeci. Până într-un sat cu case pe piloni, un râuleț, femei cu haine roșii și copii. Soldații lui Min au evacuat satul și au rămas doar ei și câțiva țărani care se

ocupau de tabără. Timp de un an. La început, au vrut să ştie ce făceam pe fluviu, dacă eram spioni, dacă mai veneau şi alte corăbii. N-am spus nimic. Oricum, nu ştiam nimic. Dar au continuat. La sfârşit, nu mai eram decât zece. Cel care l-a ucis pe Kramer era într-o cuşcă lângă mine. Acolo a învăţat. Privind ce făceau gardienii altora şi ce-i făceau lui. E adevărat că nu mai e nimic în casa lui Kramer. Nimic-nimic. Ca şi când ar fi doar un coşmar în capul meu, halucinaţii. Și asta-i cel mai rău. Pentru că sunt obligat să-mi amintesc tot, pădurea, cuştile şi canalul, ca să mă conving că nu sunt nebun. Îmi privesc cicatricele ca să fiu sigur că sunt tot acolo. Și, uneori, nu mai ştiu ce sunt. Mă-ntreb dacă nu sunt cumva podoabe, ca alea ale negrilor care-şi însemnează pielea ca să arate că sunt războinici. Odată mi s-au părut frumoase, când le-a curăţat soţia lui Frank în cabană. Cel pe care îl caut – ar fi putut să fie invers. Cum a zis Brewster. Cu atracţia pasională. Aş fi putut să-l omor eu pe Kramer iar un pastor să stea aşezat aici, sau celălalt sergent, Penders, cu zâmbetul lui. Am putea să o facem pe fluturii de noapte, ca dumneavoastră cu tânărul din Fort Worth. Și să schimbăm rolurile când ne-am săturat de aceeași persoană!

Bowman era în extaz și surâdea.

— Atunci o să putem face împreună orașul perfect. Ca acesta. Un oraș de fantome în praf.

Închise ochii și pe buze îi rămase un zâmbet. Înainte să adoarmă, avu o imagine a micii case de opiu din China Court și a viselor care îl bântuiau acolo. Poate că în licoarea lui Brewster erau opiu sau alte plante cu același efect. Uitase ce bine era să le zâmbești monștrilor din amintiri.

Alexandra Desmond se apropie de soldatul englez care încă murmura cuvinte dezarticulate, urmându-și delirul într-o lume de vise. Trase în lături pătura, îi desfăcu nasturii cămășii și o dădu la o parte.

A doua zi dimineaţă pregăti o masă pentru doi. Arthur, aşezat în faţa ei, observa cu reţinere decorul, incapabil să discearnă între vise şi ceea ce văzuse sau spusese.

Atitudinea femeii se schimbase, ostilitatea fusese înlocuită de

prudenţă. În loc să-l ignore, se învârtea în jurul lui.

Mâncară în tăcere, apoi ea își împinse farfuria la o parte.

— Richard Kramer îmi era prieten, prieten foarte apropiat. Dar era un om dificil, care nu reușea să-și găsească locul în comunitate. Unele personalităţi sunt mai complicate decât altele când e vorba de trăit împreună. Dacă vă simţiţi mai bine, pot să vă arăt orașul. Ce-a mai rămas din el. Şi să vă explic.

Bowman se ridică odată cu ea. Cu toate că era soare, își puse paltonul, simţindu-se prea slăbit să înfrunte aerul rece. Ea mergea alături de el, în ritmul lui, oprindu-se când el avea nevoie să se odihnească. Nu purta decât o fustă şi o cămaşă şi avea părul despletit. Pe obraji şi pe nas îi ieşeau pistrui.

— Pământurile au fost cumpărate din Franţa, prin societatea Victor Considerant[32]. Am dat cu toţii bani, iar un asociat al societăţii s-a ocupat de tranzacţie aici, în America, în timp ce noi ne pregăteam călătoria. Considerant venise aici în persoană să negocieze terenurile, dar emisarul lui s-a lăsat păcălit de reprezentanţii guvernului texan, care iau prime în funcţie de numărul hectarelor vândute și al imigranţilor pe care îi fac să vină, păstrând cele mai bune terenuri pentru ei și prietenii lor. La sosirea noastră, parcelele nu erau cele promise și am descoperit că preţul lor era mult prea ridicat. Solul e argilos, nepotrivit pentru agricultură și departe de râu, la aproximativ trei mile. O parte era o mlaștină infestată de insecte. Am făcut lucrări de drenaj, dar culturile erau proaste și proprietarii de terenuri de-a lungul lui Trinity au refuzat să ne lase să ne irigăm câmpurile sau să ne vândă câteva hectare cultivabile. Am săpat puţuri care nu dau destulă apă. Timp de trei ani am avut parte de secete și ierni violente. Când situaţia a devenit dificilă, au izbucnit conflictele între noi și cu liderii societăţii. Alfred era la Saint Louis să întâlnească un avocat pentru că noi încă încercăm să ne valorificăm drepturile pe terenurile negociate în timpul vizitei lui Considerant.

Arthur se opri la umbra unui acoperiș ca să-și recapete suflul. Ea îl aşteptă. Când el începu din nou să meargă, ea își continuă povestea:

— Veneam din aproape toate oraşele. Erau printre noi meşteri,

[32] Numele fondatorului este real *(n.tr.)*.

oameni plini de intenţii bune, dar care nu ştiau nimic despre viaţa la ţară. Richard Kramer era inginer chimist. Un om strălucit în faţa dificultăţilor, spunea că trebuie să acţionăm şi nu să vorbim, că oraşul avea să dispară dacă nu făceam ceva. Căuta un mijloc să ne îmbogăţim pământurile, sperând să rezolve problemele legate de hrană. Căuta o soluţie pentru toată lumea şi, în acelaşi timp, refuza sistemul pe care noi voiam să-l stabilim. Asta era contradicţia lui. Mergea din ce în ce mai des la Dallas ca să-şi vândă serviciile de inginer şi să aducă o brumă de bani pentru comunitate. Societatea Considerant, îndatorată şi ea, a acceptat în final să le ramburseze banii celor care voiau să părăsească Reunion. Mulţi au revenit în Europa, unii au rămas în America, încercându-şi norocul în altă parte. La începutul ultimei ierni, nu mai erau decât vreo şaizeci de cetăţeni. După asasinarea lui Richard, au plecat jumătate. Cei care sunt încă aici se pregătesc să revină în Europa. Terenurile au fost cumpărate nominal, trăim împreună, dar suntem fiecare proprietarii terenurilor noastre.

Mergeau între casele goale. Când întâlneau pe cineva, Alexandra Desmond schimba un zâmbet şi un salut. Cetăţenii din Reunion aveau ceva din coloniile de ciumaţi pe care Bowman le văzuse în Asia: monştri care evitau prezenţa oamenilor sănătoşi, aruncându-le priviri curioase şi temătoare.

— A venit vreun predicator aici?

— Comunitatea e deschisă pentru toate cultele. La început erau mai mulţi preoţi. Ultimul a plecat după moartea lui Richard. Era un francez bătrân, s-a întors acasă. După ce-aţi ieşit din criză aţi vorbit despre un pastor, el e omul pe care-l căutaţi?

— Un englez. Cam de vârsta mea. Erau britanici aici la momentul crimei?

— Nu.

— Vreun fost militar? Un tip de talia mea, blond şi el? Care să aibă accentul de-aici?

Ea zâmbi.

— Încă nu există cu adevărat, încă, un accent american, dar nici cineva care să semene cu această descriere.

Făcu doi-trei paşi şi se întunecă.

— Asasinul lui Richard nu locuia în Reunion. Suntem la marginea unui drum umblat şi Dallas nu e decât la două mile de-aici, pe celălalt mal al lui Trinity. Cum v-am spus, Richard se ducea acolo din ce în ce mai des.

Ajunseră în faţa marii clădiri centrale. Era locul în care se reuneau, îi explică ea, şi unde organizau activităţile comune, căsătoriile şi sărbătorile – când aveau –, botezurile şi învăţământul.

— Toţi cei care au cunoştinţe într-un domeniu le împărtăşesc copiilor, dar şi adulţilor. E în acelaşi timp templu, primărie, şcoală şi loc de întâlnire.

Se îndepărtară de oraş, îndreptându-se spre dunga întunecată a râului. Arthur se simţea mai bine, aerul era întăritor. Îşi aruncă paltonul pe umăr. Mergeau încet, paşii lor stârnind norişori de praf de argilă.

— N-am făcut niciodată aşa o plimbare.

— Adică?

— La Londra mergeam tot timpul. Făceam ture singur. Dar n-am mers niciodată cu o doamnă.

Alexandra Desmond avu un zâmbet vag, care se şterse repede.

— Nici eu nu m-am plimbat de mult. De la moartea lui Jérôme.

Arthur aşteptă câteva secunde înainte de a pune întrebarea:

— De ce aţi venit aici cu el?

— Pentru că am citit prea multe cărţi.

— Citiţi cărţi?

— Femeile n-ar trebui să citească?

Arthur se împurpură şi cuvintele i se învălmăşiră în gură:

— Am cumpărat odată o carte pentru o femeie. O carte care era scrisă tot de o femeie.

Ea îl privi din nou.

— Nici eu nu vă imaginam pe dumneavoastră cu o carte în mâini.

El ezită.

— Înainte, când eram soldat, citeam *Biblia.* Pe urmă, o bătrână mi-a dat altă carte, care vorbea despre America...

Se oprise în mijlocul frazei.

— Continuaţi, îmi place povestea asta!

Arthur se întoarse spre oraş, la câteva sute de metri în spatele lor.

— Cartea era un cadou pentru unul dintre englezii pe care îi caut. Gândurile mele se întorc mereu la asta.

În *asta,* Bowman părea să includă siluetele gri ale caselor din Reunion.

— Domnule Bowman, când aţi adormit, după criză, v-am privit cicatricele...

Arthur fu cuprins de un val de căldură. Ochii cenușii ai doamnei Desmond erau aţintiţi într-ai lui.

— Aţi spus că odată vi s-au părut frumoase. După ce v-a spălat o femeie.

— Am spus asta?

— Așa am auzit eu.

Își reluă mersul și Arthur își potrivi pasul cu al ei.

— Am venit aici ca să trăim viaţa pe care o visam.

El coborî capul.

— Eu n-aş putea trăi aici, ca soțul dumneavoastră.

— Nici eu nu cred asta.

Se opri.

— Dar sunteţi aici.

Îl privi într-un fel ciudat.

— Aţi fi de acord să vă iau de braţ şi să mergem până la râu?

Intimidat, el își ridică braţul, fără să știe dacă urma s-o însoţească el pe văduva Desmond sau dacă ea avea să fie cea care îl susţinea pe el.

— Aţi mai spus că nu suntem decât fantome. Poate că e adevărat. Și când vom fi plecat cu toţii, dumneavoastră veţi moşteni acest oraş, domnule Bowman. Dar mai e o imagine pe care aţi folosit-o și care e preferata mea.

— O imagine?

— Fluturii de noapte.

Nu-şi amintea. Mâna femeii se aşeză delicat pe a lui.

— Credem că înţelegem fluturii de noapte pentru că vin să se învârtească în jurul lămpilor deşi trăiesc în întuneric. Când sunt atraşi de lumină, nu mai sunt ei înşişi şi înnebunesc. Comunitatea aceasta poate că e o asemenea lumină, o sclipire derutantă, şi că adevărul e în întuneric, acolo unde noi nu putem vedea. Domnule

Bowman, dumneavoastră sunteţi o lumină stranie, care aruncă umbre în loc să lumineze! Mie nu-mi place noaptea şi, totuşi, îmi place imaginea dumneavoastră.

Era întuneric atunci când se întoarseră în Reunion. Arthur se instală în fotoliu, cu o pătură pe el. Alexandra Desmond dormea în camera de alături. El se luptă cu somnul, ascultând trosniturile casei care se răcea şi întrebându-se dacă nu era zgomot de paşi pe podea.

Dimineaţă mâncară în tăcere. Când el îşi termină micul-dejun, conversaţia se reluă de parcă n-ar fi trecut o noapte.

— De fapt, nu cred că am citit prea multe cărţi. Doar că trăiam înconjuraţi de oameni care nu citiseră destul, la fel de inculţi ca pământul pe care calcă. Dacă am fost naivi a fost pentru că am crezut în oamenii de afaceri mai mult decât în ideile noastre. Dacă ar exista în altă parte un alt loc în care aş putea să fiu o femeie liberă, să citesc sau să scriu cărţi, să particip la viaţa politică, să învăţ ceea ce cred, să vorbesc oricând socotesc că trebuie şi să aleg oamenii cu care vreau să trăiesc, atunci aş pleca.

Ca şi când ar fi existat între ei o intimitate despre care Arthur nu ştia nimic. Alexandra îl privea într-un mod stingheritor.

— N-am prea dormit, m-am tot întrebat unde o să plecaţi, pentru o clipă am vrut să vin la dumneavoastră ca să vă rog să rămâneţi...

Se ridică şi îi zâmbi.

— Dar nu se poate. Cicatricele nu sunt încă frumoase. Sunteţi încă soldat, un bărbat al târfelor din toată lumea, şi aţi fi nefericit lângă o femeie ca mine. Ştiţi că în unele triburi de indieni din ţara asta – cei pe care dumneavoastră îi numiţi „maimuţe”, „gălbejiţi” sau „piei roşii”, când o femeie nu-şi mai vrea bărbatul, îi scoate noaptea lucrurile în faţa uşii de la casă? Când soţul le găseşte dimineaţa, le culege şi pleacă să găsească altă casă, cu altă femeie!

Arthur îşi căută din priviri geanta şi paltonul. Nu mai erau în cameră.

— O să vă conduc la Dallas. Acolo trebuie să vă continuaţi căutările. Nu sunteţi obligat să-mi răspundeţi, sinceritatea mea n-o implică pe a dumneavoastră şi cred că aţi vorbit deja destul. Dacă puteţi suporta această linişte, atunci acceptaţi-o.

Avea gura uscată:

— Liniște este ceea ce aș vrea.

Alexandra Desmond deschise ușa în fața lui. Lucrurile îi erau puse cu grijă în pridvor.

Bowman merse să-l salute pe Brewster. Bătrânul botanist îi dădu un flacon din licoarea pe care i-o administrase și-l sfătui, dacă poate, să ia câte o lingură înainte de crize, când simțea că se apropie, sau să ia două linguri după, dacă nu putea evita criza. Bătrânul nu arăta bine. Se descompunea, la fel ca orașul lui, și urmau să-și dea duhul rapid împreună. Brewster nici nu mai pomeni de căutarea ucigașului și îl privi pe Bowman îndepărtându-se în căruță cu aceeași privire pe care o avusese când privea flăcările din șemineu, o absență nostalgică, în curând senilă.

Căruța părăsi Reunion o jumătate de oră mai târziu, iar văduva lui Desmond se opri la intrarea în Dallas:

— Nu merg mai departe, detest orașul ăsta. Dar aproape ați ajuns.

Îi strânse mâna, dar nu-i dădu drumul.

— N-aveți nicio vină, evident, dar sosirea dumneavoastră mi-a redeșteptat toată tristețea, domnule Bowman. Și, odată cu ea, speranța de a scăpa. Trebuie să ne felicităm pentru asta.

Arthur nu înțelegea nimic din ceea ce spunea ea, dar nu mai voia să-i dea drumul. Când coborî din căruță, genunchii Alexandrei erau la înălțimea feței lui. Îi venea să-și pună mâna pe piciorul ei, dar ezita, și degetele lui se așezară stupid pe lemnul căruței, atingând în treacăt țesătura rochiei. Ea zâmbi, scutură hățurile și iapa fornăi.

Bowman trecu prin fața pancartei de la intrarea în Dallas, oraș texan în plină expansiune în care portul armelor era interzis și în care numărul locuitorilor, în acel an 1860, se ridica la șase sute șaptezeci și opt de suflete.

Nu se întoarse s-o privească pe Alexandra plecând înapoi spre Reunion.

În aceeași seară, după ce se informase în magazinele din Dallas, cobora dintr-o remorcă încărcată cu lemn de șarpantă la intrarea în ferma Paterson. Mai multe hambare și garduri erau în construcție în jurul unei case noi, de două etaje, lungă de douăzeci de metri.

Clădirile se înmulţeau cât vedeai cu ochii, de parcă ranch-ul se înălţa pe măsură ce, de partea cealaltă a râului, scândurile caselor din Reunion erau smulse. Supraveghetorul angajat de Paterson dirija ridicarea scheletului unui perete de hambar, tras de cai şi de oameni care acţionau scripeţi. Odată structura ridicată şi stabilizată, Bowman se apropie de el.

— Mi s-a spus în oraş că faceţi angajări.

Maistrul, care trebuia să fie expert şi în construcţii, şi în animale, îl privi din cap până-n picioare.

— Ce ştii să faci?

Arthur întoarse capul spre şantiere şi spre pământurile pe care treceau turme.

— Pot să învăţ totul. Dar dacă aveţi nevoie de cineva care să tragă şuturi în fund la treizeci de tipi, asta ştiu deja.

— Vrei postul meu, nu? Şi ce-i costumul ăsta de vânător de raţe pe careţi l-ai tras pe tine?

— N-am avut timp să mă schimb. Şi nu vreau probleme. Ordinele nu mă deranjează, dar nu trebuie să aflu că salariul meu nu e bun.

— Îi ştii pe Patersoni?

— Sunt patronii.

— Şi n-au ajuns aici lăsându-se călcaţi pe bătături de slugi. Ce-ai lucrat înainte?

— Cincisprezece ani în India, eram sergent.

— Îţi las pe mână echipa care aprovizionează ferma cu materiale. Nu se omoară să se încadreze în timp. Opt dolari pentru o săptămână de muncă de şase zile, cu un pat şi haleală. Dacă merge ca lumea, în două săptămâni trecem la şaişpe dolari. Avem optzeci de oameni care lucrează în ranch. Din echipă, o să fie sigur trei sau patru care or să facă mişto de accentul tău britanic. Nu-i spargi gura nimănui.

Arthur întinse mâna.

— Bowman.

— Shepard.

Întrebă unde avea să doarmă.

— În baraca mare de-acolo. Vorbeşte cu Bill, el o să se ocupe să-ţi găsească un pat.

Arthur îşi luă geanta.

— Cât costă aici un cal?

— Ca să ataci o bancă sau vrei o mârţoagă care să te aştepte în faţa adăpătoarei saloon-ului?

— Ca să vizitez regiunea.

— Ca să ducă un tip ca tine prin soare, un mustang cu douăzeci de dolari ar trebui să fie bun. Dacă îl laşi la fermă, pensiunea e o juma' de dolar pe săptămână.

Arthur scoase cinci dolari din buzunar.

— Dacă peste o săptămână sunt încă aici, îmi opriţi cinci dolari din simbrie. E suficient ca acont ca să merg să fac un tur?

— O să ai chiar şi o şa în banii ăştia. Şi îţi mai fac un hatâr, n-o să merg să povestesc la toată lumea că ai venit cu buzunarele pline de bani. Du-te să te schimbi.

— Bill?

— Unul dintre ăia care nu-i iubesc pe englezi.

— Nicio problemă.

Maistrul izbucni în râs.

— Tâmpitul ăla vine din Ucraina, poţi să-l pui la punct dacă e nevoie.

Arthur se îndepărtă în direcţia clădirii angajaţilor.

— Bowman!

Se întoarse.

— Dacă dai în oraş de tipii de la Hollis Ranch sau ai lui Michaeli, vino să mă vezi înainte să te cari.

6

În clădirea angajaţilor lui Paterson, oamenii se împărţeau în două categorii: cei care se ocupau de animale şi cei care se ocupau de tot restul. Era o cazarmă în care gradele nu erau prea clare, disciplina era limitată la orele de lucru şi demisiile erau la fel de frecvente ca angajările şi concedierile. Ambianţa era bună şi, ca peste tot pe unde trecuse Bowman în această parte a ţării, cu un aer de provizorat, de trecere, în aşteptarea realizării unor vise şi mai mari. Văcarii economiseau ca să-şi construiască propria fermă, meşterii ca să-şi lanseze afacerea, bucătarii ca să-şi deschidă restaurante. Şi, în timp ce toţi aceştia visau, ranch-ul Paterson creştea. Începuse cu trei mii de hectare, trecuse la cinci, acum avea zece mii, toate de-a lungul râului Trinity. Bowman află că-şi putea cumpăra în Texas aproape la fel de mult pământ ca Patersonii cu două mii de dolari. Problema unei ferme de zece mii de hectare era însă grămada de bani care-ţi trebuia pe urmă ca să faci ceva.

Punând deoparte cinci dolari pe săptămână, un văcar trebuia să muncească doi ani ca să-şi cumpere pământ, câteva vite şi patru scânduri să-şi facă o casă. Asta dacă între timp rămânea suficient pământ de vânzare. La preţul acela, bucăţi întregi de ţară erau cumpărate în fiecare zi.

Toată lumea vorbea despre King Ranch, lângă Rio Grande, care bătea spre cincizeci de mii de hectare. King trecuse frontiera, înglobând sate întregi de mexicani. Numele tuturor acelor mari proprietari erau explicaţia pentru care toate restaurantele, magazinele şi fermele despre care se vorbea seara la masă urmau să fie construite *în Vest*. Acolo unde nu era încă nimeni, doar pământuri fertile pe care era suficient să le alegi ca să le iei în proprietate, râuri, vânat, cei mai frumoşi cai sălbatici din ţară şi păduri magnifice. Ca să pleci în Vest îţi trebuia o căruţă, o pereche de boi, merinde pentru drum, o puşcă, muniţie, o femeie şi să mai aştepţi încă puţin, să termine armata cu indienii. Drept care, visul fiind mereu amânat cu câteva luni, li se oferea tuturor o soluţie, de data asta rapidă, sigură şi fără dureri: să meargă în Colorado să caute aur. Cei care vorbeau

despre mari companii miniere care descopereau filoane și îi expulzau pe micii mineri erau fluierați și considerați fricoși. Ca să devii bogat în Colorado era suficient să ai boașe și doar un dram de noroc. Seara, printre toţi tipii care strigau din ce în ce mai tare că au dreptate pe măsură ce descopereau că se înșală, vreo cincisprezece nu ziceau nimic. Erau cei care n-aveau niciun proiect, pentru care Vestul se terminase la Dallas, șase sute șaptezeci și opt de suflete. Băieţii din echipa de aprovizionare.

Primii fuseseră angajaţi văcarii și tâmplarii, pe urmă cel mai amărât individ care se pricepea la câte ceva și, astfel, cele trei mari ferme ale regiunii nu mai lăsaseră prin oraş decât niște terchea-berchea, ceea ce explica de ce Bowman fusese luat imediat şi echipa de aprovizionare nu era bună de nimic. Erau, în majoritate, niște musculoși care aveau destule lucruri în comun cu catârii lor, mai puţin abnegaţia.

În prima zi pe care Bowman o petrecu la ranch, nimeni nu făcu vreun comentariu asupra accentului lui, nici în a doua, și nimeni nu râse de hainele de lucru străine, pantalonii și jacheta de pescar. Ferma era la opt mile nord de oraș – o oră și jumătate de mers călare, dublu cu căruțele pline. Lemnul cumpărat la Dallas venea fie din zona marilor lacuri din nord, cu vaporul pe Mississippi, apoi în convoi de catâri de la Vicksburg, fie din Pennsylvania în portul Houston din Golful Mexic, trecând întâi prin Atlantic. Doi angrosiști din oraș își împărţiseră filierele nord și sud. Ca să construiești din piatră, era suficient să te apleci și să dai cu târnăcopul în pământul Patersonilor, dar zidarii nu avansau suficient de repede. De cinci ani, ranch-ul își dubla în fiecare an dimensiunile cirezilor și convoaiele de lemn soseau încontinuu din Dallas. Orașul trimitea cu gândul la un cuib de albine agăţat de o cracă de copac în mijlocul deșertului.

Pe lângă faptul că oamenii de la aprovizionare nu erau prea motivaţi, mai erau și probleme cu furnizorii. Cei trei mari proprietari, Paterson, Hollis și Michael, erau în concurență atât pentru vânzările de primăvară, cât și pentru ridicarea celui mai mare ranch din regiune. În birourile vânzătorilor de lemn, aranjamentele pe sub masă erau la ordinea zilei și, când Bowman îl întâlni pe omologul lui de la Hollis, înțelese de ce îl angajase Shepard. Șeful de echipă de la

Hollis Ranch era un tip înalt și puțin amabil, care le punea bețe în roate cu ajutorul dolarilor și al amenințărilor subtile la adresa furnizorilor. Se numea Brisk și nimeni nu râdea de accentul lui german, nici de engleza lui aproximativă. Când se duseră a doua oară la Dallas, însoțiți de Bowman, băieții lui îl văzură luându-l pe Brisk deoparte, discutând cu el în mijlocul străzii și totul se încheiase acolo. De fapt, Bowman nici nu vorbise, îl privise un moment și se separaseră cu calm. Din ziua aceea, Brisk nu le mai făcuse probleme. Hamalii și conducătorii de catâri ai lui Bowman începură, astfel, să capete tragere de inimă pentru munca lor.

După opt zile consecutive de lucru, într-o duminică, Arthur înșeuă un mustang în grajdul fermei. Shepard îl alesese pentru el, cu un zâmbet în colțul gurii. Avea talia mijlocie pentru un mustang și arăta ca un fel de încrucișare arabo-angaluz, dar puțin mai mic și mai îndesat. Un roib de opt ani, musculos, cu picioare negre. Încă tânăr, calul fusese încercat de văcarii lui Paterson, dar era prea nervos ca să muncească la vite – o trăsătură de caracter curentă la mustangii care trăiseră prea mult în sălbăticie înainte de-a fi domesticiți. Prins la trei ani, calul lui Bowman avea nervii pe muchie de cuțit.

Animalul îi plăcuse, avea ceva distant în privire. Își imaginase că, atunci când urma să-l încalece, nu se vor apropia prea mulți de ei și că vor face pereche. Mustangului nu i se mai pusese șaua de mai multe luni și contactul cu pielea îl agasa. Bowman rămăsese puțin cu el în boxa din grajd, așezat pe un gard, fumând o pipă, în timp ce animalul dădea cu copitele în scânduri. Încetul cu încetul, calul se apropiase pentru a mirosi parfumul tutunului. Bowman așteptase să-l atingă el întâi, apoi îl bătuse ușurel pe grumaz, promițându-i un glonte-n cap dacă va încerca să-l arunce din șa. La sunetul vocii lui, patrupedul dăduse înapoi un pas și își culcase urechile pe spate.

Mustangul nu avea nume. Dacă revenea viu din primul lui drum la Reunion, Arthur avea să se gândească la unul potrivit. Îl lăsă să urmeze drumul spre Dallas fără să se atingă de frâie, observându-i reacțiile la trecerea printr-un hățiș sau când întâlneau un călăreț ori un atelaj. Când întâlni alt cal, mustangul păru să nici nu-l vadă. La trecerea căruțelor cu hrană, întorcea urechile spre călăreț, fără să

încetinească ori să întoarcă privirile. Aştepta să afle mai multe, ca şi când ar fi ştiut că hăţurile lăsate pe grumaz erau o capcană. La apropierea vadului lui Trinity, Arthur îl lansă la trap. Mustangul menţinu o alură constantă, fără ca stăpânul lui să fie nevoit să-i dea pinteni. Calul era viclean şi Bowman îşi dădu seama că în mod sigur nu era prea nervos ca să muncească, doar că n-avea chef! Ieşind din apă, îi dădu un ghiont în coaste cu călcâiele. Cu picioarele răcorite de râu, mustangul porni într-un galop rapid şi suplu care îl scuti de Bowman nu de puţine suferinţe. Dacă mustangului nu i se pusese şaua de luni de zile, sergentul nu mai călărise de mai mult de şase ani.

Intră în Reunion la pas. De data asta, calul se agită, întorcând capul de la dreapta la stânga când vântul trântea uşile caselor abandonate. Poate că simţea şi el nervozitatea călăreţului său.

Alexandra Desmond ieşi din casă văzându-l pe Arthur că se apropie.

— Deja v-aţi întors? Sunteţi mai curajos decât credeam, domnule Bowman.

Zâmbi.

— Intraţi, vă rog.

Îl servi cu ceai, scuzându-se pentru formalismul ei mic-burghez şi Bowman nu înţelese de ce spunea asta. Îl ascultă povestind în câteva cuvinte despre angajarea lui la ranch-ul Paterson și despre primele vizite la Dallas în calitate de șef de echipă.

— Și ce i-aţi spus în mijlocul străzii?

— Nimic. Am făcut ca atunci când eram sergent: îi privesc în ochi, nu fac decât să mă gândesc la ce-mi trece prin minte și nimeni nu mai are nimic de comentat.

— Și Brisk ăsta a încetat să vă mai pună beţe în roate?

— Mda.

Era amuzată, ca în faţa unui copil care-și povestea isprăvile. Lui Bowman nu-i păsa.

— Am avut o idee, o imagine, când am ajuns la ferma Paterson. Parcă își construiesc hambarele în același timp în care orașul vostru, aici, cade în ruină.

Alexandra Desmond își coborî privirea. Bowman n-o mai amuza.

— Încă două familii au plecat săptămâna asta...

Arthur îi privi mâinile fine, abia deformate de muncă, așezate în jurul ceștii de ceai.

— Dar dumneavoastră cât timp o să mai rămâneți?

Ea nu răspunse și Bowman reluă mai delicat:

— O să mergeți să-l căutați, locul acela? Cel care va fi mai bun ca Reunion?

Alexandra se ridică, luă o carte de pe etajeră și o așeză în fața lui.

— Spuneați că uneori citiți cărți. Cred că asta o să vă intereseze.

Arthur luă volumul în mâini și își trecu vârful degetelor peste gravura copertei.

— E cea pe care o avea Brewster în diligență.

— I-o împrumutasem eu. Să-mi spuneți ce părere aveți. Și, dacă trebuie să plecați, luați-o cu dumneavoastră. Aș fi a doua femeie pe lumea asta care v-a oferit o carte. Mă mulțumesc cu poziția asta, dar numai pentru că sunt mai tânără și mai frumoasă ca prima!

Pistruii îi ieșeau din nou pe obrajii roz. Inima lui Arthur bătu tare de tot, trimițându-i până în tâmple un val de sânge arzător.

În seara aceea, Bowman, culcat în patul lui separat de restul dormitorului printr-un cearșaf suspendat, deschise cartea lui Thoreau și începu să citească:

Economie

Când am scris paginile care urmează, sau mai precis am scris esențialul, trăiam singur, în pădure, la o milă de orice vecinătate, într-o casă construită de mine însumi, la marginea Iazului Walden, în Concord, Massachusetts, și nu-mi datoram viața decât muncii mâinilor mele. Locuiam acolo de doi ani și două luni. În prezent, iată-mă încă o dată în trecere prin lumea civilizată... Pretind de la orice scriitor, mai devreme sau mai târziu, povestea simplă a propriei sale vieți, și nu doar ce-a auzit povestindu-se despre viața altor oameni. O asemenea poveste pe care, de exemplu, ar trimite-o alor lui dintr-o țară îndepărtată. Căci, dacă a dus o viață sinceră, aceasta ar trebui, după părerea mea, să fi fost într-o țară îndepărtată.

Citi două ore și, când închise cartea, după ce reflectase la paginile pe care le parcursese, adormi surâzând.

Începând cu săptămâna următoare, maistrul îi trecu salariul la șaisprezece dolari și îi ceru să se ocupe și de aprovizionarea ranch-ului cu mâncare și materiale pentru vite.

— Ești omul lui Paterson în Dallas. Tot ceea ce ajunge aici trece pe la tine. Eu mă ocup de muncă, tu te ocupi ca tot ceea ce ne trebuie să ajungă la timp. Dacă merge bine mai departe, o să-ți rediscutăm și salariul. Și, Bowman, data viitoare când mergi în oraş, îți cumperi nişte țoale în contul fermei. Dacă n-o face altcineva, trebuie să-ncep eu să mă ocup de zdrențele tale de pescar.

Fără să fie nevoie ca Bowman să-i dea pinteni, calul plecă în galop de îndată ce trecu de Trinity. Arthur trase uşor de frâie și mustangul coti la dreapta spre Reunion. Nu era ziua de odihnă, dar își terminase treburile în Dallas și, grăbindu-se, putea petrece o oră acolo înainte de a se întoarce să înnopteze.

Alexandra nu era acasă. Calul, din nou nervos pe străzile oraşului în ruină, se lăsă condus până la casa lui Brewster. Ea era acolo, în cocioaba plină de cărți și de flacoane, cu obloanele închise, scufundată în penumbră. Bătrânul era căzut la pat și Alexandra se ocupa de el. Arthur discută un pic cu ea și încercă să schimbe câteva cuvinte cu Brewster, palid și mut. Agonia lui începuse fără să sufere de vreun rău anume, mai degrabă dintr-o epuizare generală, ca și când aerul din jurul lui ar fi devenit prea rar. Alexandra rămânea la căpătâiul lui toată ziua, ascultând cum se stingea ultima inimă caldă din Reunion. Brewster nu-l recunoscu pe Bowman, care se întrebă dacă nu cumva sosirea lui îl terminase pe bătrânul botanist. Locul lui nu era acolo:

— Trebuie să mă întorc la ranch.

Alexandra îl însoți până afară:

— Domnule Bowman, cu calul dumneavoastră și hainele noi, semănați din ce în ce mai mult cu un locuitorii acestor ținuturi!

Era obosită și, în lumina asfințitului, chiar și părul ei căpătase culoarea cenușie a oraşului. Arthur dezlegă calul, care își îngropă

nasul în părul femeii, trăgând pe nări o porţie zdravănă din parfumul ei.

— Îl cheamă Walden.

Ea îi zâmbi bărbatului și-i strânse mâna. Arthur încălecă.

— Dacă sunteţi aici, vin din nou duminică.

Trecând prin faţa casei lui Richard Kramer, Arthur simţi un frison trecând prin spinarea lui Walden. La ieșirea din oraș, bazându-se pe ochii calului, Bowman se lansă în galop pe drumul întunecat.

Unde am trăit și de ce am trăit

Într-o anume epocă a vieţii noastre avem obiceiul să privim orice loc drept locul posibil al unei case

— Bowman, domnul Paterson vrea să te vadă. Te așteaptă.

Everett Paterson era, în același timp, mai tânăr și mai bătrân decât își imaginase Bowman. Întors din călătorie, îl primi pe Bowman în biroul său. Își aruncase hainele de oraș pe jos, îmbrăcând o ţinută de călărie de pe spătarul unui fotoliu.

— Shepard mi-a vorbit despre dumneata, domnule Bowman.

În spatele lui Paterson, agăţat de perete, tabloul unui bărbat în picioare îi domina din toată înălţimea lui. Paterson-tatăl avea un chip ascuţit și ochi înfundaţi pe care arta pictorului nu reușise să-i retușeze. Fiul avea aceeași oboseală pe figură, aceeași privire matură și lipsită de lumină. Sub imaginea ochilor cu sprâncenele groase ai tatălui său, Everett Paterson se ţinea în umbra portretului, cu spatele încovoiat sub o greutate invizibilă și maladivă care îl îmbătrânea. De ce suferea, Bowman n-ar fi putut spune, dar de mulţi ani durerea îi ofilise pielea și îi săpase cearcăne adânci. Un om fără somn, pe care și-l imagina petrecându-și nopţile într-un fotoliu, cu ochii întredeschiși, construind vise ca să-și uite durerea.

Everett Paterson zăbovi puţin cu privirea pe umerii largi și spatele drept al lui Bowman. Ştia, fără îndoială, să judece dintr-o privire forţa unui cal, a unui taur, sau a unui bărbat, el, care se ţinea în picioare doar prin forţa voinţei. Bowman fu impresionat de privirea lui, acea sclipire de mândrie interzicând mila pe care o inspirau spatele lui

frânt și umerii căzuți.

— Shepard nu mai contenește să spună că faci o treabă excelentă. Ferma are nevoie de astfel de oameni. Țineam să ți-o spun personal. În plus, mă întorc din New Orleans și pot să-ți spun că situația devine dificilă: Washingtonul încearcă să-și impună legea în statele din Sud, aboliționiștii profită de ocazie ca să încerce să ne discrediteze și să rupă acordurilor dintre noi. Sudul n-o să se dea bătut, fii sigur de asta. Experiența militară a dumitale ne va fi de folos. Un veteran al coloniilor engleze știe despre ce e vorba în materie de comerț. Dacă vrei să rămâi, locul și viitorul tău sunt asigurate la ranch.

Bowman se întreba cât timp îi mai rămăsese de trăit moștenitorului Paterson. La urma urmei, ce spunea n-avea niciun sens.

— Deocamdată n-am alt proiect, domnule Paterson.

Patronul zâmbi și se așeză în fotoliu.

— Bine, în acest caz îți urez o zi bună. O să ne revedem.

Bowman salută cu o mână dusă la frunte și traversă biroul. Înainte de a ieși, se întoarse și îl surprinse pe Everett Paterson strâmbându-se de durere în timp ce-și punea cizmele. El era proprietarul de pământuri de-a lungul lui Trinity, cel care le refuzase accesul la apă cetățenilor din Reunion.

Când i se termină ziua de lucru, Arthur puse șaua pe cal și plecă de-a lungul râului, căruia îi urmă malul până în dreptul orașului-fantomă în care Alexandra Desmond îl veghea pe bătrânul Brewster. Îl lăsă pe Walden să meargă la pas printre plopi, gândindu-se la averea pe care i-o lăsase Reeves. Nu se întoarse decât târziu în noapte în clădirea angajaților.

Ca să-și liniștească sufletul, deschise cartea lui Thoreau și citi câteva rânduri:

Călătorul prin preerie este în mod natural vânător. La izvoarele râurilor Missouri și Columbia folosește capcane, la Cascada Sfânta Maria pescuiește. Cel care nu este decât un călător, aflând doar lucruri de mâna a doua și numai pe jumătate, nu este decât o biată autoritate.

În duminica următoare, Bowman părăsi ferma înainte de zori, îl

duse pe Walden în trap în cea mai mare parte a drumului și, trecând de Trinity, se lansară într-un galop furios. Ajunseră la Reunion sub un soare de noapte încă galben, abia desprins de orizont. În fața casei bătrânului botanist erau adunați ultimii cetățeni din oraș. Bowman se opri la câțiva metri și rămase în șa, privind cum trece sicriul, o cutie rudimentară asamblată din scânduri de pardoseală. Brewster pleca în pământ învelit în bucăți din cetatea lui armonioasă. Arthur își scoase pălăria la trecerea cortegiului, din care Alexandra Desmond se desprinse ca să-l salute. Walden îi puse botul pe umăr.

— Puteți să mă așteptați la mine.

Se întoarse o jumătate de oră mai târziu. Funeraliile lui Brewster nu duraseră mult. Comunitatea nu avea puterea să înfrunte acest nou doliu, ritualul fusese scurtat și oboseala Alexandrei se preschimba în melancolie. Pregăti cafea și se așezară la locurile lor, de o parte și alta a mesei.

— Am venit acasă azi-noapte, cel mult o oră, ca să fac de mâncare. Murise deja, când m-am întors la el.

Făcu o pauză.

— Când veghezi un bolnav, trebuie să faci și asta, chiar dacă te sperie.

— Ce să faci?

— Să-l lași. Dacă vrea să plece singur. Avem noi ideea asta, că e mai bine să mori înconjurat de lume, dar muribunzii preferă uneori să fie singuri. N-am lipsit mult.

— În pădure, când murea careva, nu ne uitam la el. Poate că ar fi vrut să fie singur, dar nu putea. Atunci întorceam capul. Pentru cei care nu voiau să plece singuri, n-aveam ce face. Eram în cuști și nu aveam dreptul să vorbim. Peevish, Predicatorul, spunea totuși de fiecare dată o rugăciune, dar nu cu voce tare, doar mișcând buzele. Dacă o femeie ca dumneavoastră ar fi fost acolo, poate că ei n-ar fi murit așa de urât.

— Cum de sunteți în viață?

Arthur își trecu peste față mâna infirmă, atingând cicatricea de pe frunte într-un reflex jenat.

— Pentru că sunt puternic. Pentru că am avut noroc.

— Credeți cu adevărat că urmărirea acestui asasin este singura

dumneavoastră raţiune de a trăi, domnule Bowman?

— Ce vreţi să spuneţi?

— Suficient ca să dea un sens vieţii dumneavoastră?

El coborî ochii.

— Habar n-am. Pentru moment, da. Pe urmă, dacă-l găsesc, nu ştiu ce se va întâmpla.

— Asta era întrebarea mea.

Avea un ton ironic. Poate că, interogându-l, se gândea la propria ei soartă, dar Arthur își simţi sângele urcându-i-se la cap.

— În ceea ce vă priveşte pe dumneavoastră, acum că oraşul ăsta e praf şi v-aţi pierdut soţul şi a murit şi Brewster, viaţa dumneavoastră ce sens mai are?

Văduva Desmond răspunse liniştită:

— Nu vă supăraţi, doar încerc să vă înţeleg. În ceea ce priveşte viaţa mea, o să ştiu să mă descurc. Dar sunt curioasă să ştiu ce poate răspunde la întrebarea asta un om ca dumneavoastră.

— Un om ca mine?

— Un om de acţiune.

— Un prost?

Ea îl privi cu un aer de reproș.

— Nu fiţi ridicol.

— Nu sunt inginer și n-am citit atâtea cărţi ca dumneavoastră, dar știu bine că nimeni nu poate da răspunsul la întrebarea asta așa, în câteva cuvinte. Există ceea ce faci acum și ceea ce speri pentru după. Asta e tot.

— Deci lucraţi la ferma Paterson și nimic altceva.

— Deocamdată.

— În cazul ăsta, ce speraţi pentru după?

Arthur se străduia s-o asculte, dar ar fi vrut să plece din casa văduvei și să abandoneze discuţia aceea care-i provoca greaţă.

— Nu așa merge. Nu pentru mine.

— N-aveţi nicio speranţă, domnule Bowman, asta vreţi să spuneţi?

El își încleştă pumnii.

— Rahat, ştiţi bine că mă gândesc la niște lucruri! Dar nu merge așa! Nu mai pot să fac ce vreau. Și dumneavoastră...

— Eu?

El privea masa, tentat să o azvârle de-a latul camerei.

— Mai bine plec.

— V-aţi înfuriat?

— Terminaţi!

— Pentru că nu vă vreau? Pentru că nu vreau să staţi acolo fără să ştiţi de ce şi să plecaţi mâine-poimâine ca să-l găsiţi pe asasinul amantului meu?

Furia lui Bowman se stinse. O tristeţe de neînţeles îl străbătu:

— De ce faceţi asta?

Alexandra îşi muşcă buzele. Ridică mâna şi Arthur nu reacţionă când ea îi trase o palmă.

— Credeţi că o femeie o să vă salveze din starea dumneavoastră, domnule Bowman? Că e treaba noastră să închidem ochii la cine sunteţi? Eu nu vă vorbesc despre o iubire de felul ăsta, servilă şi arhaică. Există unele mai mari! Nu aveţi speranţe, ci fantasme mediocre!

Înclină capul, frecându-şi mâna înroşită de pe urma plesniturii:

— Nu ştiţi nici măcar dacă umblaţi după o viaţă onorabilă sau o moarte onorabilă! Până la urmă va trebui să alegeţi dar, cât timp n-o faceţi, locul dumneavoastră nu va fi nici aici, nici într-o altă parte de pe pământ.

Arthur aşteptă ca ea să ridice capul, dar Alexandra nu se mişca. Ieşi din casă şi o lăsă singură. Îşi petrecu restul zilei urmând cursul lui Trinity spre sud, înainte de a urca spre ranch pe malul celălalt.

Când ajunse la Paterson era noapte. Unii după alţii, întinşi prin căruţe, câţiva deja adormiţi, angajaţii îşi reluau locurile după ce băuseră la greu toată duminica în Dallas. Cu jumătate din solda lor cheltuită pe alcool şi curve, plecarea spre Vest tocmai se amânase cu o săptămână. Bill ucraineanul pregătise, ca de fiecare dată, o supă de fasole roşie *à la mexicaine:* nimic special, în afară de câtiva pumni de chili iute ca să dea gust mâncării. Cât să asuzi şi să dai afară puţin bourbon înainte să te pui în pat.

Bowman renunţă să citească. Tocmai venise un ultim lot de văcari, beţi şi zgomotoşi, cerându-şi porţia de supă. Bowman îi ascultă ciondănindu-se şi zbierând. Se ridică şi dădu cearşaful la o parte. Oamenii încetară să vorbească văzând cum apare marele Bowman cu

ochii ieşiţi din orbite.

Reunion era pustiu și tăcut, fără nicio briză care să împingă ușile căscate ale caselor abandonate. Zece oameni se târau încă, răspândiţi prin colibele împrăştiate. Calul sufla puternic, ca pentru a-și alunga din nas aerul trist al locului. Arthur coborî privirile, îndreptându-se spre casa văduvei, cu chipul în umbra pălăriei, sub razele piezişe ale răsăritului.

Era în picioare, sub portic, cu umerii ridicaţi în frigul dimineţii. Înţelese înainte ca el să pună piciorul jos, înainte chiar de a observa desagii plini şi geanta de voiaj legată de şa. Intră în casă şi lăsă uşa deschisă. Arthur o urmă şi se aşeză la masă în timp ce ea puse apă la încălzit pe plită.

El vorbi încet, forţându-se să pronunţe cuvinte inutile:

— Am primit veşti. Nişte tipi de la ranch care au discutat cu conducătorii de catâri dintr-un convoi de la El Paso. A ajuns la Fort Bliss. Am demisionat de la Paterson.

Ea puse pe masă ceştile, zahărul și linguriţele.

— Sunteţi sigur?

— Poate că n-are nicio legătură. La Londra, după crimă, erau tot atâtea versiuni câţi oameni care vorbeau despre ea. Toată lumea inventa. Nu, nu sunt sigur.

Ea se aşeză în faţa lui.

— Știţi foarte bine că nu asta este întrebarea mea.

El întoarse capul spre o fereastră acoperită de praf, ghicind dincolo de sticla murdară și grosolană siluetele deformate ale caselor goale.

— Nu foloseşte la nimic să o luăm de la capăt.

— Nu vă cer să rămâneţi. Spun doar că nu sunteţi obligat să-l urmăriţi.

Arthur își adună tot curajul, privind în continuare afară.

— Și dacă aş rămâne, totuși?

Ea puse cafeaua.

— După ce aţi sosit, am trimis o scrisoare la New York. Societatea lui Victor Considerant a acceptat să-mi plătească întoarcerea în Franţa.

Afară, Walden aştepta, lovind pământul cu copitele și fornăind

zgomotos. Rămaseră în tăcere o vreme, aplecaţi deasupra ceştilor. Arthur îşi acoperi gura cu mâna, ca şi când ar fi vrut să-şi reţină cuvintele.

— Şi dacă m-aş întoarce după ce-l găsesc?

— Nu ştiţi dacă o să vă întoarceţi.

— Dacă aş avea de ce, asta ar schimba tot.

Femeia se ridică şi, la fel ca în prima zi când el se trezise la ea după criză, îi întoarse spatele.

— Aceste presupuneri sunt inutile. Ştiţi la fel de bine ca şi mine că totul e absurd.

El scoase din buzunar scrisorile de credit şi o legătură de bancnote de zece dolari şi le puse pe masă.

— Aţi spus că nu vreţi să mai fiţi tristă. Iar eu – tot ce ştiu e că sunt încă în viaţă.

Ea se întoarse, privi scrisorile băncii şi bancnotele fără nicio emoţie şi căută privirile lui Bowman.

— Ce vreţi să cumpăraţi cu banii ăştia?

— Nimic. Singurul lucru pe care l-am făcut cu ei a fost să plătesc înmormântările pentru nişte oameni pe care nu-i cunoşteam. Poate că dumneavoastră o să puteţi face ceva mai bun.

— N-am nevoie de ei.

Arthur se agăţă de ideea lui.

— Ceea ce ştiu este că în Franţa sau Anglia nu mai e nimic pentru noi. O să puteţi să vă căutaţi locul aici sau în altă parte.

Ea îşi strânse braţele pe burtă ca şi când ar fi vrut să se împiedice să respire.

— Opriţi-vă!

— O să mă-ntorc. Chiar dacă n-o să mai fiţi aici. O să am mai multe de făcut.

Ea se aşeză la loc şi îşi puse mâinile pe masă, oprindu-şi însă gestul înainte de a o atinge.

— Nu pot să vă împiedic.

— Când plecaţi?

— În câteva săptămâni, trebuie organizat totul. Domnule Bowman, aveţi dreptul să speraţi chiar şi la un lucru imposibil. Noi asta am venit să facem aici. Nu trebuie să v-o interziceţi.

— La ce-ar folosi?

Ea își întinse în sfârșit mâna și o puse pe brațul lui.

— Doar o imagine, domnule Bowman. Un pic de lumină pentru fluturi.

Arthur ridică atunci capul și descoperi surâsul ei trist și ochii cenușii în pragul lacrimilor. Reuși să-i redea zâmbetul.

— Când mi-am pregătit lucrurile, în noaptea asta, m-am gândit la ceva. Soldații au întotdeauna o femeie care îi așteaptă. Cea mai frumoasă din lume. Sunt vise care nu trebuie întrerupte – dacă nu, nu mai sunt bune de nimic. Dar, de data asta, e adevărat. Și adevărul este că femeia cea mai frumoasă din lume nu te așteaptă niciodată.

Degetele Alexandrei Desmond se strânseră pe brațul lui. Arthur își puse delicat mâna infirmă pe cea a văduvei și rămaseră așa, tăcuți, până când puterea de a se bucura de acest moment îi părăsi.

Arthur urcă în șa. Ea se apropie de Walden, calul taciturn care își puse capul pe umărul ei.

— Întotdeauna e trist când trebuie s-o spui, dar îmi pare foarte rău.

El își înfundă pălăria pe cap.

— Banii sunt ai Companiei. Faceți ceva bun cu ei. Nu va exista vreun mijloc mai bun de a-i cheltui.

Trase de hățuri. Walden se puse în mișcare și sergentul nu întoarse capul. Când trecu prin fața casei lui Kramer, n-avu nevoie să dea din călcâie, calul porni în galop.

Ajunse la Fort Worth în două ore și, înainte de a merge mai departe pe drumul spre El Paso, făcu o pauză într-un magazin universal ca să-și completeze echipamentul și să cumpere provizii.

Păstrase două sute de dolari, de care trebuia să tragă cât mai mult timp posibil. Trebuia să găsească echilibrul între supraviețuirea lui, cea a calului și greutatea pe care Walden o putea suporta. Un pumnal cu mânerul din corn, mai rustic decât cel pe care-l cumpărase la Londra și mult mai puțin scump, douăzeci de metri de frânghie de cânepă, o toporișcă, cinci kilograme de ovăz pentru animalul lui și o găleată din pânză pe care putea s-o turtească și s-o pună în desagi, două burdufuri de piele de câte un litru și jumătate fiecare, o livră de

slănină și două de mălai, cafea, o farfurie și o cratiță din tinichea, o cutie pentru aprins focul, conținând o brichetă din oțel și două bucăți de cremene, o mică rezervă de iască și chibrituri.

Hainele și încălțările sale cumpărate din New York le schimbă cu gestionarul magazinului pe o haină lungă de ploaie, o pătură bună, tutun și o sticlă de whiskey. Pentru scurta și pantalonii de pescar obținu două pene, o sticluță de cerneală neagră și un top de hârtie. Ultimul lucru pe care îl cumpără, pentru un preț dublu celui dat pe cal, fu o pușcă Henry de calibru .44 cu o magazie de șaisprezece gloanțe și destulă muniție ca să vâneze timp de douăzeci de zile. Când își plăti achizițiile pentru un total de cincizeci și opt de dolari, patronul magazinului îi oferi un toc pentru armă, o sticluță de ulei și o perie circulară s-o curețe pe dinăuntru.

— Unde mergeți echipat așa?

— Fort Bliss.

— Dacă e primul dumneavoastră drum în Vest, nu vă faceți probleme. O mulțime de oameni au murit deja acolo pentru dumneavoastră. Acum nu mai e decât o chestiune de răbdare. Singurul lucru care vă poate ucide, în afară de crotali și câțiva comanși, e haleala din popasul Butterfield!

Popasurile unui călăreț erau la două zile unul de altul. Până la râul Pecos, ținutul era bine irigat. Singura zonă aridă era între Munții Guadalupe și El Paso, pe ultimele o sută de mile ale drumului. Ca toate marile drumuri din Vest, spunea patronul, era o veche pistă indiană.

— Pieile roșii știu izvoare pe care noi nu le-am găsit încă. Fac drumul chiar și pe jos. Asta nu înseamnă însă că e ușor, chiar și cu o mârțoagă. Sălbaticii ăștia nu beau mai multă apă decât șopârlele și sunt în stare să fugă două zile întregi în plin soare.

Arthur îl regăsi pe Walden la grajdul hotelului, unde mustangul își mâncase toată porția de furaj. Umplu ploștile, încărcă echipamentul și merse alături de patruped până la ieșirea din oraș, ca acesta să aibă timp să digere un pic înainte să-i lege cureaua pe sub burtă.

Fort Blis era la șase sute de mile spre vest, două săptămâni de drum dacă totul era în regulă. În spatele lui, Reunion încă era la doar douăzeci de mile. Când urcă în șa, Walden icni sub greutate.

— Când o să ajungem, poate că o să am câteva kilograme mai puţin, e tot ce pot face pentru tine.

Sunetul vocii sale îi păru străin, ca și când nu ar fi auzit-o de mult. Și totuși nu se schimbase, numai că acum vorbise singur. Soarele era drept în faţa lui. Coborî capul și se lăsă purtat în cadenţa mișcărilor calului.

Plecat din Fort Worth la începutul după-amiezii, Bowman parcurse cincisprezece mile înainte de a părăsi pista și de a trage pe dreapta o jumătate de oră. Observând copacii, sfârşi prin a găsi un curs de apă mărginit de sălcii și mesteceni. Iarba nu era încă foarte crescută, dar era deja verde. După ce Arthur puse şaua și desagii la pământ, Walden, legat de o creangă se puse să mănânce, ridicând capul ca să asculte zgomotele din tufişuri. Când, după două ore, reveni cu mâna goală de la vânătoare, Arthur își regăsi lucrurile, noaptea cădea deja și frigul odată cu ea. Aprinse un foc, prepară o turtă și o puse la copt. Regăsea pe acest continent o faună și o floră pe care le cunoștea, cum era cresonul iute care creştea la marginea apei, care li se dădea soldaţilor după lungile traversări pe mare, remediu împotriva daunelor provocate de scorbut. Recunoștea plante, dar nu era încă pregătit să mănânce carne. Talentele lui de vânător nu mai erau la înălțime. Îi scăpaseră o căprioară și doi iepuri. Era prea greu, prea zgomotos, îi lipseau reflexele. Animalele fugiseră de el înainte să le observe.

Odată masa terminată, întinse pe iarbă pelerina de ploaie și se lungi îmbrăcat, cu cizmele în picioare, trăgându-și pătura până la gât. Cu capul pe geanta de voiaj, ascultă focul pârâind, căutând, firește stele, pe cer. Neputând să doarmă, întreţinu focul până-n zori. Walden adormise sprijinit de un mesteacăn, nepăsător la insomnia stăpânului. Arthur își stropi faţa în pârâu și, după ce coapse o altă turtă, mușcând dintr-o bucată de carne sărată, își deschise geanta, puse deasupra cartea lui Thoreau și o folosi ca pe un pupitru. Pe pagina întreruptă în timpul traversării cu *Persia,* notă în dimineaţa aceea:

Am ajuns la Reunion, dar acolo nu era nimic. Niște tipi dintr-un convoi din El Paso au povestit la Dallas că avusese loc o crimă teribilă

lângă Fort Bliss și atunci am plecat mai departe. La New York, soldații au tras în femei și una mi-a murit în brațe. Abia ce coborâsem de pe vapor. Am cumpărat o pușcă.

Își reciti notițele, lăsă cerneala să se usuce și împături foaia. Apoi scoase blocul de corespondență cumpărat la Fort Worth, înmuie pana și trasă încet literele, concentrându-se cât putea mai bine.

Alexandra,
Am plecat de o zi din Reunion și am dormit cu Walden la marginea unui pârâu. N-am reușit să vânez și cafeaua pe care am făcut-o nu era așa bună ca la dumneavoastră. Am decis să vă scriu des. Pentru că e ca un fel de companie pe lângă Walden, dar mai frumoasă, și pentru că soldații fac mereu așa, scriu scrisori celei mai frumoase femei din lume.

Ezită, apoi adăugă câteva cuvinte înainte de a închide bloc-notesul și de a-și strânge lucrurile.

Sper că veți primi într-o zi această scrisoare sau că o să pot să v-o aduc.

Primul popas la care ajunse se numea Sweet Water[33]. În jurul clădirii Butterfield se năștea un embrion de sat, trei cabane și un cort. Un fierar își pusese nicovala pe marginea drumului și, în fața cârciumii companiei de transport, doi nemți instalaseră sub o prelată patru scaune și o masă, servind mâncare călătorilor. Concurența era probabil dură între popas și tavernă, care anunța pe o pancartă pictată de mână: *Cea mai bună bucătărie din Sweet Water.* Bowman lăsă calul în grajdul Butterfield și se instală să mănânce sub prelată. După-amiaza aproape trecuse, dar se hotărî să forțeze nota și să doarmă în pădure. Pentru un dolar, și om, și animal își reluară drumul sătui și hidratați.

Nu fu mai greu decât în ajun să găsească alt curs de apă. Arthur nu încercă să vâneze, doar pregăti focul pentru noapte și, în ultimele

[33] Apă Dulce *(n.tr.)*.

licăriri ale zilei, se instală cu capul pe geantă ca să citească alte câteva pagini din Thoreau. Începu un capitol intitulat *Singurătate.* Descrierile de natură și stările sufletești ale autorului nu-i spuneau nimic. Crezuse, văzând titlul, că avea să înțeleagă mai multe despre ceea ce i se întâmpla, dar cuvintele îi erau străine. Povestea asta de fuziune poetică și spirituală cu lumea îi scăpa cu totul. Privind pădurea în jurul lui, nu înţelegea că aceasta ar putea să-l liniștească, că – la fel ca Thoreau – ar putea să se confunde cu ea. Oamenii nu făceau altceva decât să traverseze natura și peisajele. Acolo, în tabără, jungla din Birmania nu fusese niciodată o oază de confort.

Se gândi din nou la colinele verzi pe care şi le imaginase citindu-l pe Irving, spunându-şi că erau, poate, precum acele vise imposibile despre care vorbea Alexandra Desmond, imagini pe care trebuia să le păstrezi ca să nu-ţi pierzi speranţa, dar despre care ştiai că nu existau cu adevărat. Ca acea cabană idilică a lui Thoreau, despre care Bowman înțelesese până la urmă, din descrierile preţioase şi înflăcărate, că nu era decât un fel de ideal imaginar.

În noaptea aceea reuși să doarmă și, trezindu-se, îl descoperi pe Walden aplecat deasupra lui, cu ochii închiși, ca și când mustangul ar fi dormit inspirându-i mirosul.

Nu scrise nimic despre călătorie, dar reluă scrisoarea pentru Alexandra. Luptând cu tristețea de a-i scrie cuiva care ar putea să nu-i citească niciodată cuvintele, se strădui să deseneze frumos literele.

Noroc că nu există decât o singură cale care traversează țara asta, altfel cred că m-aș fi pierdut. Am plecat de numai două zile, dar deja nu mai știu unde sunt. Walden a dormit lângă mine. Cred că e un cal bun.

Până la Pecos trebui să se îndepărteze din ce în ce mai mult de pistă ca să găsească pârâuri, lungindu-și astfel drumul și ajungând cu o zi întârziere față de cele două săptămâni pe care le făcea până la El Paso o căruţă încărcată cu apă. Evita micile ferme împrăștiate de-a lungul drumului, ţinându-se departe de zonele locuite, și începu să doboare nişte vânat. O potârniche, un iepure și, în altă zi, o tânără căprioară de douăzeci de kilograme pe care o jupui şi o tranşă, frigând cât mai multe bucăţi posibil pentru a le conserva. După ce

tăie prada cu pumnalul, Arthur avu coşmaruri în noaptea aceea și se trezi tresărind, cu un strigăt care înspăimântă calul.

În satul Pecos trăiau vreo cincizeci de oameni. Bowman îl traversă fără să se oprească, știind că de-acum încolo urma să aibă toată apa și tot vânatul de care avea nevoie. Timp de cinci zile urmă râul, urcând spre nord-vest, în direcţia Munţilor Guadalupe, și coşmarurile continuară. Nu se opri decât o dată, ca să cumpere provizii şi o sticlă de whiskey. Râul Pecos mergea mai departe spre nord, în vreme ce drumul spre El Paso cotea spre vest. Înainte de a se lansa în traversarea zonei aride, făcu haltă la ultimul popas din această porţiune a drumului, cumpără două burdufuri suplimentare şi o raţie de ovăz. Murdar şi mirosind, cu spatele curbat după două săptămâni pe cal, Arthur Bowman intră în podişul pietros şi alb, zărind la orizont, şaizeci de mile mai departe, siluetele munţilor. Diligenţele Butterfield plecau cu un atelaj de cai odihniţi şi parcurgeau distanţa în mai puţin de o zi. El trebuia să menţină o viteză bună ca să reușească același lucru. Walden, de îndată ce intrară în deșert, coborî capul și, fără să fie nevoie ca Bowman să-l îndemne, ghicind că următoarea picătură de apă este de cealaltă parte a peisajului dezolant, grăbi pasul.

Arthur mai traversase deserturi, dar cu toată intendenţa şi resursele unei armate. Dacă Thoreau s-ar fi lansat cu adevărat în această cavalcadă, poate n-ar fi uitat să vorbească despre singurătatea în care natura putea și ea să te abandoneze.

Walden ţinu ritmul atât cât putu înainte de a încetini. Bowman îi dădea doar un pic de ovăz, ca să nu-l înseteze, și împărţea apa cu el. Trei burdufuri erau pentru cal, unul pentru călăreţ.

Era noapte de mult când ajunseră la tabăra minei. După cele treizeci de grade ale zilei, temperatura scăzuse brutal. Zona companiei Butterfield, semnalată cu o lampă deasupra firmei, era în mijlocul barăcilor minerilor, construcţii lungi, fără lumină sau ferestre. Arthur, ars de soare, bătu la uşa popasului tremurând de frig. Un băiat se ocupă de calul lui, apoi îl conduse într-o cameră minusculă, traversată de curenţi îngheţaţi de aer. Bowman se prăbuși pe un pat moale și scoase sticla de whiskey din geantă. O bău încet, o înghiţitură după alta, până la ultima picătură. Nu lupta doar cu frigul.

O zi călare îl despărţea de El Paso şi Fort Bliss. Dacă Penders sau Peevish se duseseră acolo, trebuie să fi petrecut noaptea aici. Coşmarurile îl treziră pe Arthur, acoperit de o transpiraţie pe care aerul rece din cameră o îngheţa pe faţa lui înroșită de soare. Înfășurat în hainele sale, pătura lui şi cea a popasului, dârdâi până în zori, luptând cu somnul. Nu se simţise atât de rău de la plecarea din Londra. Regăsea vechi dureri, murmure familiare care-i dădeau ocol gândurilor şi pe care se apucă să le supravegheze din nou. Cu două sticle în desagi, plecă mai departe de îndată ce soarele fu suficient de sus.

Mina de sare era una de suprafaţă, în bazinul unui fost lac secat ale cărui maluri, tăiate în terase cu lopeţi şi târnăcoape, lingeau versanţii muntelui. Un drum supraînălţat, cu taluzurile construite, la rândul lor, în terase, îl traversa spre vest. În fundul castronului, alb de să-ţi ardă ochii, oamenii încărcau blocuri de sare în căruţe. Sute. Mici, cu picioarele arcuite, cu pielea întunecată, în haine de bumbac, lucrau desculţi în sarea corozivă. Vara, cei despre care Bowman presupunea că sunt mexicani probabil crăpau precum cipaii în cală. La umbra căruțelor sau a gheretelor, câţiva albi îi supravegheau pe mineri, salutându-l din când în când pe călărețul care traversa șantierul.

Walden avansa încet pe acest dig alb, cu urechile culcate, pentru a-i lăsa lui Arthur timp să privească. Imaginea de aici îi amintea de altele. Șantiere de construcţii în India, negri ridicând un pod, mii de gălbejiţi săpând un canal, șantierul noroios al marelui bazin de la Millwall, la Londra. După atmosfera dezolantă din Reunion, mina de sare se adăuga unei fresce care desena peisajul interior al lui Arthur Bowman. Scoase o sticlă de bourbon din desagă, intrând într-o nouă câmpie deșertică pe care, de data asta, n-o încheia niciun munte, cu drumul fugind mereu în faţa lui, larg şi drept. Walden acceleră.

La jumătatea drumului spre El Paso întâlniră o diligenţă Butterfield lansată în plină viteză, plină cu saci poştali şi pasageri. Arthur o privi trecând, spunându-şi că, dacă ar arunca o scrisoare înăuntru, ar fi posibil să ajungă la Reunion înainte ca Alexandra Desmond să plece.

El Paso era la fel de mare ca Fort Worth, cam cât un cătun

englezesc. Înainte de a intra, Bowman se opri aproape de fluviul pe malul căruia era construit orașul. Rio Grande, despre care vorbeau oamenii lui Paterson, frontieră cu acest ţinut necunoscut, Mexicul, era la fel de lat ca Tamisa, puternic ca Irrawaddy și nămolos precum Gangele. Pe malul celălalt, mai întins și mai populat decât El Paso, era un oraș alb[34] în care ghicea siluete, un fort cu creneluri, chiar pe malul apei, aflat în faţa orașului american. Walden își afundă capul în curent și Bowman, așezat lângă el, termină o sticlă. Nu mai băuse de mult atât și se simţea îngreţoșat.

În oraș, întrebă de drumul către Fort Bliss, aplecându-se de pe cal spre cetăţenii pe care-i consulta. Pe străzi erau altfel de mexicani, oameni cu părul lung și negru, înfășuraţi în pături, mergând câte doi sau așezaţi în praf în faţa platformei câte unui saloon. Poate că erau indieni, chiar dacă nu semănau cu ideea pe care și-o făcuse despre ei: războinicii sălbatici care aleargă toată ziua sub soare, vânătorii rapizi despre care vorbea Irving sau călăreţii plini de culori pe care îi descria Cooper. În timp ce traversa El Paso, Walden răsufla puternic, ca pe străzile din Reunion, confirmându-i călăreţului său că locul duhnea.

Spre deosebire de Fort Worth sau Fort Smith, Bliss nu era un oraș care luase numele unei tabere militare, ci chiar cartierul general al Companiei a Opta de Infanterie, la o milă nord de El Paso. Bowman se opri la două sute de metri de fortificaţiile din piatră și studie patrulele de călăreţi, coloanele de soldaţi ieșind și intrând pe porţile mari, în uniformele lor albastre, asemănătoare celor ale soldaţilor din New York. Își scoase a doua sticlă și o termină privind agitaţia fără sfârșit a trupelor. Santinelele de pe pasarele îl priveau apropiindu-se și doi gardieni de la intrare îi ordonară să se oprească.

— Ce doriţi?

Arthur era beat. Îi privi de sus, de pe calul lui nervos. Buzele i se lipeau una de alta și cuvintele i se amestecau în gură. Adoptă un ton sec în faţa tinerilor recruţi nesiguri:

— Tre’să-l văd pe comandant.

— Pe comandant? Cine sunteţi?

Cei doi soldaţi se uitară unul la altul:

---

[34] Este vorba despre Ciudad Juárez *(n.tr.)*.

— E complet mangă.
— Ce vrei cu comandantul?
— Tre'să vorbesc cu careva.
— Civilii nu intră așa în fort. Tre' să ai o autorizație sau un motiv serios.
Walden tropăia pe loc și Bowman îl lăsă în pace.
— Lăsați-mă să trec.
— Ce vorbești!
Walden avansă spre ei scuturându-și capul. Cei doi puști dădură înapoi strângându-și puștile. O santinelă își îndreptă din postul ei arma spre Bowman, care vorbi și mai tare:
— Trebuie să-l văd pe comandant în legătură cu omul care a fost jupuit!
Walden necheză și avansă din nou.
— Stai!
Celălalt tânăr strigă:
— Caporal! Problemă la poartă!

Fu împins într-o celulă, o construcție mică, adiacentă zonei ofițerilor. Printr-o vizetă, își vedea calul legat care își azvârlea din toate puterile picioarele din spate, făcând să-i zboare încărcătura prin curtea fortului. Nimeni nu reușea să-l calmeze și Bowman îl privea ce face în vreme ce aștepta să vină cineva după el. Zâmbea când îi vedea pe soldați și ofițeri în acel du-te-vino obișnuit, cu mersul lor țeapăn și bărbile rase, armele curate și ținuta mândră.
Când un sergent îl scoase din gaura lui, greața îi trecuse puțin, ca și dorința de a-l vedea pe Walden zdrobind militari sub copite. Fu condus în biroul unui tânăr căpitan cu mustață, care-și ridică nasul atunci când el intră.
— Gardian, lasă-ne. Așezați-vă, vă rog.
Arthur se instală pe un scaun.
— Puteți să-mi dați niște apă?
Ofițerul îi servi un pahar din carafa de pe birou. Arthur îl înghiți și întinse paharul gol. Căpitanul îl umplu din nou.
— Mersi.
— Aveți, deci, maniere, în ciuda apariției pe care v-ați făcut-o la

fort.

— Băusem.

— Mirosiţi destul de tare, domnule, dar într-adevăr mirosul de alcool se simte încă. Sunteţi în stare să-mi spuneţi ce faceţi aici?

— Sergent Arthur Bowman, Compania Indiilor de Est. Britanic.

— Accentul o dovedește. Nu și uniforma.

— Nu mai sunt militar.

Căpitanul surâse.

— Am bănuit. Ce faceţi în America, domnule Bowman, și în particular în Fort Bliss?

Arthur ar fi vrut să mai bea puţină apă.

— La Dallas, nişte oameni au vorbit despre o crimă comisă aici, o chestie dezgustătoare. Vreau să aflu dacă are legătură cu ceva care s-a petrecut acolo, cu luni în urmă. O altă crimă.

Căpitanului i se aşternuse pe chip o expresie stranie, de dezgust şi de frică. Împreună cu micul Slim, copoii din Wapping, văduva Desmond și bătrânul Brewster – făcea clar parte din clubul celor care văzuseră. Cei doi bărbaţi schimbară o privire, în timp ce căpitanul își turnă și el un pahar cu apă:

— De ce vă interesează?

Arthur își mângâie barba cu cele trei degete.

— Victima, de la Dallas, Richard Kramer, mi-era prieten.

Ofiţerul luă un aer de circumstanţă și îi prezentă condoleanţe.

— În această ţară, încă prost organizată, armatei îi revine sarcina de a ancheta și de a judeca. Prea mulţi cred că pot face justiţie de capul lor. De aceea aţi venit la Fort Bliss?

— Că sunteţi dumneavoastră sau eu, asta nu schimbă nimic.

— Și dacă l-aţi executa, presupun că niciun judecător nu v-ar trimite în închisoare. Dar nu se pune problema. În plus, sunteţi prost informat, domnule Bowman. Întâmplarea despre care aţi auzit nu a avut loc aici, ci la Las Cruces, cincizeci de mile înspre nord.

Bowman zâmbi.

— Și eu am făcut parte dintr-o armată care făcea justiţie. Făcea asta atât de bine încât s-a trezit cu o întreagă ţară în cârcă.

— Deci înţelegeţi despre ce vorbesc.

— Nu, dumneavoastră sunteţi cel care nu înţelege.

În curtea fortului, Walden scotea mai departe nechezături care ar fi putut să pună un tigru pe fugă. Bowman privi spre fereastră:

— În armata Companiei, eu eram călăul. Nu sunt sigur că aş face-o din nou.

Căpitanul îşi mângâie mustăţile lungi şi îl studie un moment, pe urmă deschise un sertar al biroului, scoţând de acolo o servietă de piele din care extrase două foi de hârtie.

— Domnule Bowman, n-am niciun motiv să vă comunic aceste informaţii. Dacă o fac, este pentru că socotesc că aceste două afaceri n-au nicio legătură. Pe de altă parte, dacă aveţi nişte informaţii care ar putea să ne ajute, v-aş ruga să mi le împărtăşiţi. Ca de la un soldat la altul. Şi sper că, după asta, o să vă întoarceţi cuminte acasă.

Arthur fu de acord.

— Asta sper şi eu.

Căpitanul Phillips îi citi raportul anchetei. Zece minute în timpul cărora Bowman făcu tot ceea ce era capabil să facă pentru a memora faptele, data, locul, martorul, identitatea victimei, aşteptând ceea ce era mai important – descrierea cadavrului. Când căpitanul Phillips sfârşi de citit, el era palid. Carafa se ciocni de pahar când se servi din nou.

— Date fiind condiţiile morţii, am tras concluzia că a fost un ritual indian. M-am luptat cu comanşii şi apaşii şi pot să spun că nimeni altcineva nu e capabil de ceea ce am văzut la Las Cruces. Are vreo legătură cu moartea prietenului dumneavoastră?

Bowman reflectă.

— Niciuna.

Căpitanul se ridică.

— Aşa bănuiam şi eu. Şi cred că e mai bine aşa. Cât despre dumneavoastră, domnule Bowman, mergeţi să vă vedeţi de viaţa dumneavoastră din Dallas.

Arthur se ridică, luptând contra ameţelii pe care i-o produseseră atât alcoolul, cât şi ceea ce aflase. Căpitanul îl conduse la uşă şi îi întinse mâna.

— Întorceţi-vă acasă.

Bowman încercă să zâmbească şi privi afară, unde calul lui continua să terorizeze fortul.

— Cred că lui Walden nu-i place locul ăsta și n-o să pot eu să-l fac să-și schimbe părerea.

Un gardian îi înapoie lucrurile și el merse să dezlege mustangul care încetă într-un final să necheze. Când Arthur se așeză în șa, își strânse picioarele din toate puterile, știind ce urma: Walden plecă în triplu galop și trecu prin porțile mari ale fortului scoțând un ultim nechezat.

Reluă direcția lui El Paso până când ieși din raza vizuală a celor din Fort Bliss, apoi trase de frâu. Descriind un arc de cerc în jurul câmpului, urcă din nou spre nord și regăsi pista spre Santa Fe. La cincisprezece mile nord de Fort Bliss drumul se bifurca. O pancartă indica New Mexico și Santa Fe la nord, pe cealaltă, perpendiculară și laconică, scria *Vest*. Bowman continuă spre nord. Se mulțumi se înnopteze într-un adăpost de stânci în acel peisaj semideșertic, lăsându-l pe Walden fără pripon, ca să poată să-și găsească arbuști uscați pe care să-i pască.

Ca să lupte împotriva frigului, Arthur nu găsi decât câteva crengi de ars. Nu mai avea alcool, noaptea era geroasă, hainele și pătura nu erau suficiente să-l protejeze. Se trezi pe jumătate febril și scuturat de accese de tuse. Cu mâinile tremurânde, bău un gât din decoctul lui Brewster, apoi își scoase hârtiile și cerneala, grăbindu-se să noteze ceea ce își amintea.

Le-am regăsit urma la Fort Bliss. Erau la las Cruces acum o lună și militarii cred că indienii au făcut asta, dar sunt ei. Mortul se numea Amadeus Richter și era un vânzător ambulant care lucra între Mexic și Statele Unite, dar și cu comanșii. Niște oameni din sat l-au găsit într-o dimineață într-un hambar și l-au recunoscut doar după haine. Nimeni n-a văzut nimic și, cum crede că au fost indienii, căpitanul Phillips nici măcar n-a întrebat dacă Richmond era cu albi înainte de a fi ucis sau dacă existau albi cu un comportament diferit în Las Cruces. Mă duc acolo ca să pun întrebările pe care el nu le-a pus.

Arthur nu-și deschise bloc-notesul și, în loc de a relua scrisoarea către văduva Desmond, continuă pe aceeași foaie.

Căpitanul mi-a zis că ar trebui să mă întorc acasă și, dacă aș fi avut un cămin acolo unde sunteți, cred că aș fi plecat într-acolo. Am trecut prin aceleași locuri ca ei și acum sunt la doar o lună și jumătate întârziere.

Poţiunea lui Brewster începea să acţioneze. Se simţea plutind şi continuă să scrie ceea ce îi trecea prin cap:

Nu mă simt bine. Ajungând la Fort Bliss, am crezut că o să fac o criză. Nu ştiu dacă asta v-ar face plăcere, dar când am traversat minele de la Gadalupe m-am gândit la ce aţi spus. Apropo de ceea ce trebuie să speri și ce este mai important decât lucrurile pe care mi le imaginam. Asta m-a făcut să mă gândesc la un truc de care zicea Peevish, predicatorul pe care-l caut. El zicea că păstrezi ceea ce dai. Spunea asta oamenilor din Companie care le împărţeau moarte celorlalţi.

Când intră în Las Cruces, efectele licorii îi trecuseră în mare parte și febra scăzuse. Orașul semăna cu cel pe care îl zărise de partea cealaltă a lui Rio Grande. Construcţii de chirpici, cu unghiurile rotunjite, de culoare pământie sau văruite alb erau lipite una de alta într-un mod care-i păru mai frumos decât construcţiile de lemn ale americanilor. Spre deosebire de Fort Worth sau Dallas, străzile din Las Cruces erau protejate de vânt. În loc de o clădire centrală precum cea a visătorilor din Reunion, centrul orașului era o piață pătrată, pavată, în jurul căreia erau instalate magazinele. Taverna unde ceru să i se servească mâncare și să se ocupe cineva de cal avea un nume mexican: Cantina de la Plaza. Clientela era de asemenea mexicană și, pentru prima dată de la sosirea lui în New York, Arthur Bowman avu impresia că se află într-o ţară străină. Pentru prima oară după mai mult timp era singurul alb în mijlocul indigenilor, indivizi asemănători minerilor din Munţii Guadalupe, îndesaţi, negricioși și cu părul negru.

Arthur plăti pentru mâncare, lăsă un bacșiș patronului și-l întrebă dacă știa unde fusese ucis un bărbat alb în urmă cu o lună. Respectivul făcu un pas înapoi și turui ceva rapid în spaniolă, făcându-și cruce de mai multe ori în cercuri neîntrerupte de la frunte

la piept.

— Nu înțeleg ce spui acolo. Hambarul, unde e hambarul?

— Ars, *señor,* cineva i-a dat foc. Nu mai rămâne nimic, decât mormântul din cimitir. Nimic altceva, *señor*.

Bowman plecă pe jos și urcă pe colina acoperită de morminte la fel de albe ca orașul. Iederă înflorită, lumânări și vase de lut decorau mormintele împrăștiate sub lumina soarelui în cimitirul fără zid de incintă. Pierzându-și suflul la urcare, Arthur se ghemui la umbra unui cavou și își scoase pălăria. Chiar la capătul cimitirului, îi atrase atenția un grup de morminte fără cruce. Erau doar niște scânduri înfipte în pământ, unele anonime. Bowman le inspectă până îl găsi pe cel al lui Amadeus Richter, cel mai recent dintre mormintele ostracizate. Cineva își dăduse, totuși, osteneala să-i scrie numele. Arthur nu rămase prea mult timp să mediteze în fața acelei movile de pământ. Mormântul nu-i spunea nimic despre uciderea lui Richter și ideea că urma să sfârșească el însuși cu o scândură la căpătâi, fără nimeni care să-i scrie numele pe ea, nu-l interesa prea mult.

Coborî în oraș și comandă de băut la bar. Patronul puse pe masă o sticlă fără etichetă cu un alcool perfect transparent. Bowman gustă tequila și nu lăsă sticla până n-o termină.

Când se trezi, era culcat pe un morman de paie, cu picioarele într-o iesle din care Walden, placid, mesteca fân privindu-l. Își refăcu plinul de apă, cumpără cu patruzeci de cenți două sticle din alcoolul mexican și își umplu desagii cu mălai, slănină și câteva legume. Un vânzător îi recomandă fructele de cactus care, zicea el, te ajutau să lupți contra setei, foamei, mahmurelii și uneori, „la nevoie, *señor,* ca să-ți regăsești forța și vigoarea în pat”. Smochine de Barbarie[35], identice celor pe care Bowman le mâncase în Africa. Mahomedanii, de partea cealaltă a Atlanticului, pretindeau și ei că aceste fructe îți dau puterea să mergi douăzeci de kilometri fără să bei și că niciun bărbat bine făcut n-are nevoie de așa ceva pentru a onora o femeie. Tot ceea ce producea deșertul era un dar al cerului, capabil să vindece moartea. Bowman cumpără o carte.

---

[35] Specie de cactus *(n.tr.)*.

7

Drumul spre Santa Fe era drumul aurului. Colorado, la care visau angajaţii lui Paterson, era acum la patru sute de mile în faţa lui. Următoarele oraşe din cale erau Albuquerque şi Rio Rancho, la cinci zile de drum, înainte de Santa Fe şi frontiera cu New Mexico. Între Las Cruces şi Albuquerque, drumul traversa deşertul Chihuahua, platouri înalte tăiate în două de valea lui Rio Grande. Popasurile nu mai aparţineau companiei Butterfield, ci erau posturi ale American Express Company. Bowman continuă să facă opriri cât se putea de scurte şi, când avu posibilitatea, traversă Rio Grande pentru a călări pe malul opus drumului principal, pe care treceau diligenţe şi convoaie de căruţe. Circulaţia era din ce în ce mai aglomerată. Comercianţi sau imigranţi, aproape toţi se îndreptau către nord şi un nume trecea dintr-o gură în alta în popasuri: Pikes Peak[36].

Vânătoarea nu mergea, așa că trebuia să-și cumpere esențialul hranei la popasuri, ca și alcoolul. Nu mai putea nici să doarmă, nici să se trezească, fără o doză suficientă. Când îi lipsea, bea un pic din medicamentul bătrânului Brewster.

Ajunse în apropierea orașului Albuquerque după șase zile și decise să petreacă noaptea pe marginea fluviului înainte de a intra în oraș. Aprinse un foc și își coapse ultima rație de mălai. Sprijinit de trunchiul căzut al unui copac mort, cu pușca alături și o sticlă în mână, privi cum pe malul celălalt treceau căruțe cu coviltir trase de boi, lângă ele femei și copii obosiți și bărbați mergând alături de animale ca să le mențină ritmul. Plecate împreună sau grupându-se pe drum la întâmplare, convoaiele numărau două, trei sau patru încărcături. Pline de mobilă, unelte și butoaie, trăgând în urma lor o vacă sau un cal de povară, căruțele semănau toate între ele, de la obiecte la proprietarii acestora. Dacă eforturile lor lente și dureroase îl făceau să surâdă pe Bowman, care-și degusta bourbonul, faptul că-i vedea că avansau în felul acela, decişi să-și atingă scopul, îl făcea să

[36] Vârf montan de 4301 m, numit după Zebulon Montgommery Pike, locotenentul desemnat de Preşedintele Jefferson ca să stabilească noile frontiere din vest. Din 1858 în 1861 a avut loc goana după aurul din Pikes Peak.

aplece capul. Destupă sticluța cu poțiunea. Walden își ciuli urechile și fornăi. Bowman privi peste trunchiul copacului și puse mâna pe pușcă, încercând să țintească, în ciuda plantelor lui Brewster, care începeau să-l amorțească. Pe malul unde-și găsise refugiul, coborând dinspre nord, o cabrioletă trasă de un catâr se oprise la zece metri distanță. Un tip înalt și slab, într-un costum negru, cu o pălărie rotundă pe cap, ridică mâna să-l salute:

— Bună seara.

Avea un accent ciudat. Privi în jurul lui, cuprinzând râul și arborii și colțul în care Arthur aprinsese focul.

— Am câteva chestii mici de mâncat. Și cafea proaspătă.

Zâmbea și nu era înarmat. Bowman îi făcu semn să se apropie. Catârul avansă câțiva pași și se opri în fața taberei. Omul coborî din șaretă. Avea vreo cincizeci de ani, bărbia punctată cu o barbă grizonată și chipul la fel de alungit ca brațele. Descărcă o lădiță de lemn pe care o așeză lângă foc. Primul lucru pe care-l scoase din ea fu o ploscă de lut cu tărie.

— Nu suntem obligați să mâncăm imediat. O să fie bine la noapte.

Își ridică butelca, iar Bowman o înălță pe a lui, încă amețit.

— Vladislav Breziski, american de cinci ani. Caut norocul în paragini. O să vă răsplătesc într-o zi ospitalitatea, într-o casă mare sau poate un oraș pe care o să-l construiesc cu mâinile mele. Până atunci, fac o cafea bună și, dacă vă doare pe undeva, pot să mă ocup de dumneavoastră, sunt medic. Împotriva alcoolului n-am ce face. Am prea mult respect pentru această pasiune. Cauți aur sau uitarea, prietene?

Walden fornăi și lovi cu piciorul. Breziski privi mustangul:

— Nu-i un cal ușor de strunit, nu-i așa? Sarcastic, fără îndoială. Catârul meu, și asta convine acestei rase infecunde, practică mai ales ironia și tăcerea. Dar nu v-am lăsat timp să vă prezentați.

Era la fel de beat pe cât era Bowman de prostit de către decoct. Cu gura uscată, Arthur articulă rar, sprijinindu-și pușca de arborele uscat:

— Bowman. Vin din Anglia.

— Ei, cu atât mai bine! Nu-mi place să beau singur.

Breziski privi cum pe malul celălalt trecea o căruță al cărei coviltir

tremurător lua culorile apusului.

— La drept vorbind, tovărășia acestor ipocriţi avizi de proprietate îmi face greaţă. Dacă nu vedeţi niciun inconvenient în asta, o să pregătesc până la urmă ceva de mâncare, cât mai pot să mă ţin pe picioare.

Scoase din ladă gamele, un săculeţ de fasole neagră, slănină, pâine și trei ouă. Înteţi focul și puse apă la fiert, continuând să vorbească în timp ce se agita, oprindu-se doar, din timp în timp, ca să bea. Povesti despre orașul lui natal, ţara sa. Polonia, descrise calitatea delicateselor care se făceau acolo, universitatea în care urmase Medicina și descoperise morfina, cum era să crape în cala unui vapor de clasa a treia, de ce murise soţia lui, acolo, în Varşovia, înainte ca el să se decidă să se îmbarce pentru această ţară de sălbatici, de nebuni, de târfe fără inimă și de femei prea pioase. Îi servi lui Bowman fasole și ouă prăjite cu mici bucăţi de slănină și o felie de pâine.

Căzuse noaptea. Când termină de mâncat, doctorul puse cafeaua la încălzit.

— Bine, dar dumneavoastră, domnule Bowman, ce-aţi venit să faceţi aici? Până la urmă, e singura întrebare pe care o poţi pune în ţara asta de rahat.

Bowman își șterse barba cu mâneca. Alcoolul și plantele lui Brewster îi apăsau pleoapele pe jumătate închise. Zâmbi privind flăcările.

— Caut un ucigaș.

— Foarte interesant, dar am deja de lucru, domnule Bowman.

— Cineva care ucide în același fel. A ajuns la trei.

Medicul se ridică în lumina focului.

— Vorbiţi serios?

— La Londra, un tip căruia nu i s-a aflat niciodată numele. Un an și jumătate mai târziu, un inginer, lângă Dallas. Și, acum două luni, un comerciant, la Las Cruces, la cinci zile călare de aici.

Breziski izbucni în râs, apoi, văzând că englezul rămâne serios, își schimbă expresia. Sperând, poate, că poşirca înghiţită cu altă intenţie urma să-l trezească, polonezul scurse ultimele picături din ploscă și scoase alta din ladă.

— Nu glumiţi? Vreţi să spuneţi că face asta repetitiv? Ca un ritual?

— Așa au zis militarii din Fort Bliss. Ei cred că e un ritual indian.

— Crime care se aseamănă, dintr-un colț al lumii în altul... N-am auzit niciodată așa ceva. Dar, atunci, domnule Bowman, dumneavoastră sunteţi un soi de poliţist internaţional?

Arthur se înecă bându-și whiskeyul și tuși:

— Nu chiar.

Breziski se lăsă să cadă pe spate până ajunse să se sprijine de trunchiul de copac, își privi plosca și păru să mediteze un moment dacă mai voia să ia o înghiţitură sau nu.

— E matematică.

— Ce?

— Un șir.

Arthur îl privi.

— Un șir matematic?

— Elemente care se preced și se succed conform unei legi constante, domnule Bowman. Poate fi finită sau infinită. E repetiţia unei funcţii dar, în cazul ăsta, funcţia e un individ.

Arthur nu înțelegea nimic din ce spunea polonezul:

— Am întâlnit în Dallas un bătrân care spunea că nu e știință, ci pasiune.

— Un șir pasional... Și sunteți aici ca să-l arestaţi? E de departe cel mai frumos motiv de a veni aici pe care l-am auzit în cinci ani!

Bău pentru asta. Bowman îl imită.

— Deocamdată nu fac decât să-l urmăresc. Nimic altceva. Nu mai știu nici dacă sunt pe drumul cel bun.

— Și armata crede că sunt indienii?

— Ei spun că un alb nu poate face o chestie așa monstruoasă.

Doctorul Breziski se îndreptă.

— Ce-aţi zis?

— Ei spun că sunt indienii, pentru că albii nu-s așa de cruzi.

Bowman pufni în râs și efectul plantelor se multiplică. Capul i se învârtea. Polonezul era întors spre el, cu chipul panicat:

— Dumnezeule!

— Ce se-ntâmplă?

— Negrul pe care urmau să-l spânzure...

— Care negru?

— A fost o crimă la Rio Rancho, acum câteva săptămâni. Ceva despre care nimeni nu îndrăznea să vorbească.

Îl privi pe celălalt cu ochii larg deschiși.

— E asasinul dumneavoastră!

Arthur îl apucă de gulerul hainei. Walden tresări și catârul deschise un ochi.

— Unde?

— Rio Rancho... Șeriful orașului arestase un negru și se pregătea să-l spânzure când am trecut pe-acolo. Ca și la indienii dumneavoastră, locuitorii pretindeau că doar un negru ar fi putut să facă așa ceva!

Arthur se ridică, ţinându-se de arborele uscat, și fugi până la râu. Își înfundă degetele în gât, vomă, pe urmă se stropi cu apă rece timp de un minut. Breziski se plimba ca leul în cușcă în jurul focului de tabără:

— Nu mai are niciun rost! Trebuie să fie mort acum! Nu veţi ajunge la timp!

Bowman cotrobăia prin lucrurile din geantă și din desagi, luptând cu ameţelile. Aruncă șaua pe spatele lui Walden.

— Domnule Bowman, Albuquerque e la o oră călare și mai aveţi nevoie de încă două pentru a ajunge în Rio Rancho. Spânzurătoarea era deja ridicată.

Walden bătea pământul în timp ce Arthur lega geanta și cuvertura. Și polonezul își arunca lucrurile în cabrioletă.

— Vă găsesc acolo!

Arthur își lansă calul în apa neagră a lui Rio Grande și ajunse pe malul celălalt.

— Diii! Diii!

Mustangul plecă în galop pe drumul cel mare către Santa Fe. Nu încetinise nici treizeci de minute mai târziu, când intrară în Albuquerque. Orașul era adormit, spuzit cu câteva lumini. Îl traversară în trombă, stârnind un nor de praf.

— Diii!

Walden pufăia ca o locomotivă, potcoavele scoteau scântei din pietrele drumului. Ajunseră la Rio Rancho în două ore, cu Walden la pas, ud de spumă și pompând sute de litri de aer pe nările dilatate, în

vreme ce Bowman avea corpul paralizat de crampe. De la intrarea în oraş ghici, în noaptea senină, liniile caselor de lemn, construcţii recente care precedau locuinţele tradiţionale din pământ. Ca în Las Cruces, centrul din Rio Rancho era o piaţetă pătrată. Walden, târâindu-şi potcoavele pe dalele de piatră şi respirând greu, părea o fantomă gălăgioasă. Luna se reflecta în faţadele albe, luminând spânzurătoarea ridicată şi corpul suspendat la doi metri de sol. Animalul gâfâia, iar călăreţul lui, încă năucit de cavalcadă, contempla spânzuratul pictat în gri de lună. Faţa negrului era umflată ca aceea a unui înecat, limba enormă îi acoperea bărbia.

Bowman coborî de pe cal şi merse până la arcadele care înconjurau piaţa, aşezându-se pe jos, cu spatele lipit de un stâlp, aşteptând răsăritul soarelui.

Se deschideau uşi şi ferestre, Rio Rancho se trezea în tăcere şi locuitorii se fofilau fără să îndrăznească să traverseze piaţa, aruncând priviri furişe spânzurătorii şi făcându-şi cruce. Evitară astfel să treacă prea aproape de călăreţul alb aşezat pe jos, care privea cadavrul negrului cum se balansa în bătaia brizei. Mirosul corpului, în aerul care începea să se încălzească, ajungea până la el. Având în vedere starea cadavrului, execuţia avusese loc în ajun. Americanii păstraseră din Europa gustul execuţiilor matinale şi Bowman ajunsese cu douăzeci şi patru de ore prea târziu. Timpul pe care-l pierduse pilindu-se în Las Cruces.

Se ridică, intră în barul cel mai apropiat şi ceru cuiva să se ocupe de calul lui, să i se scoată o masă afară şi să i se aducă o sticlă de tequila. Bowman începuse să bea când Breziski ajunse acolo în cabrioleta lui rahitică, salutându-l pe Arthur cu mâna. Polonezul se învârti în jurul spânzurătorii fără să-l slăbească din ochi, până când catârul se opri în faţa mesei şi doctorul se instală lângă englez:

— Dacă justiţia noastră e departe de-a fi perfectă, pe cea din ţara asta chiar e mai bine să o evitaţi. Aici, sincer vă spun, domnule Bowman, magistraţii seamănă cu o mulţime turbată.

Arthur se uită la spânzurat.

— Cât o să-l lase aşa?

— Nu ştiu obiceiurile locale, dar cred că e mai degrabă neobişnuit să-l expună atât de mult timp. De altfel, majoritatea spânzurărilor la

care am fost martor până acum nu aveau loc în centrul orașului, ci de obicei la intrare. Să-i avertizeze pe nou-sosiți, presupun. În cazul ăsta, pare mai degrabă adresată chiar locuitorilor.

Până să-și termine comentariile, Breziski golise deja jumătate de tequila. Când sticla fu goală, Bowman se ridică, merse până la eșafod, urcă scările și își scoase pumnalul de la centură ca să taie funia. Cadavrul căzu ca un sac pe pavaj. Cetățenii, siderați, îl priviră în tot acest răstimp. Arthur se întoarse la bar, îl chemă pe patron, îl privi în ochi și îi puse în mână două monede de un dolar.

— Îngropați-l.

Mexicanul nu îndrăzni să refuze banii și plecă alergând în fundul tavernei. După o oră, trei oameni terorizați sosiră să ridice cadavrul pe un catâr și să-l ducă.

— Domnule Bowman, cred că tovărășia dumneavoastră va deveni din ce în ce mai interesantă!

Breziski privea de cealaltă parte a piațetei doi albi care veneau spre ei. Pe hainele lor străluceau stele de metal și la centură pistoale. Unul era puternic, cu o mustață atârnându-i pe maxilarul pătrat, celălalt mult mai tânăr, imberb și nervos. Cel mai slăbuț se înfipse în fața mesei.

— Ce-i porcăria asta? Cine sunteți?

Polonezul se ridică.

— Vladislav Breziski, doctor. Am alergat, prietenul meu și cu mine, sperând că mai e o șansă să-l salvăm pe negrul acela.

Șeriful se întoarse spre spânzurătoare, abținându-se să nu râdă:

— L-ați dat jos ca să-l salvați?

— A, nu! Asta nu ține din noi, din păcate. Speram să ajungem înaintea execuției.

Șeriful îl privi pe Bowman, încă așezat. Tonul polițistului se schimbă după ce li se încrucișară privirile.

— Cine v-a autorizat să-l dați jos?

Ceva la individul ăsta nu se potrivea. Arthur, fără să știe de ce, îl revăzu pe Colins în barul irlandezilor, ridicând mâinile ca să-l sugrume. Sergentul își încleștă maxilarele.

— Negrul pe care l-ați spânzurat nu era cine trebuia.

Tânărul adjunct avu un tic nervos pe figură. Șeriful vorbi cu o voce

sufocată:

— Ce știți dumneavoastră despre asta?

Arthur se ridică sprijinindu-se pe masă, cu capul greu de alcool și oboseala nopții albe. Adjunctul sări în spate și mâna i se așeză pe patul armei. Bowman îl privi apoi pe șerif și își desfăcu haina ca să-și poată descheia nasturii de la cămașă. Șeriful nu se mișcă.

— Ce-ai de gând?

Bowman continuă să-și deschidă cămașa, smulgând ultimii nasturi când trase de țesătură. Breziski articulă ceva în limba țării sale, iar adjunctul își acoperi gura.

— Cadavrul pe care l-ați găsit semăna cu asta?

Mexicanii care nu fugiseră la sosirea șerifului plecară acum alergând. Mătăhălosul cu mustață nu avu nici cea mai mică reacție.

Îi escortară pe Bowman și Breziski până la biroul lor, o cabană în mijlocul cartierului de case din lemn, de pe trotuarele căruia mai mulți albi îi priveau trecând.

— Doctore, tu rămâi aici și nu te miști. Tu, intră acolo.

Șeriful se instală în fotoliu. Adjunctul trase un scaun pentru Bowman.

— Fără scaun, rămâne în picioare! Numele!

— Bowman.

— De unde ai apărut, Bowman?

— Când ați găsit cadavrul?

Șeriful își puse pălăria pe birou și își trosni degetele dându-le peste cap:

— De ce trebuie să știi?

— Dacă vreți să vă spun ce știu.

— Și ce știi?

Tânărul polițist, lipit de perete, îl urmărea pe șerif și ăsta era al doilea lucru care nu se potrivea. Îi era frică de șeful lui. Mustăciosul zâmbi, fără ca asta să producă o impresie agreabilă.

— L-am găsit pe Rogers acum trei săptămâni într-o veche casă indiană, la ieșirea din oraș. Specialitatea lui Rogers era să facă pe

ghidul pentru pionieri[37]. Am putut să-l identificăm pentru că îi rămăsese o mână de păr pe cap. Rogers era metis, avea păr de negru, dar blond ca fânul. Tâmpitul îl ascundea tot timpul sub o pălărie ca să nu se creadă că e alb. Cel mai caraghios este că-i detesta pe negri mai mult ca oricine.

Șeriful își privi subalternul, care avu din nou un tic.

— Jumătate dintre locuitorii din Rio Rancho sunt mexicani, ceilalți – piei roșii care au coborât din munți să vină să cerșească pe-aici. Avem și negri, chiar și o familie de chinezi, și albi veniți nu știu de unde, la fel de săraci ca metecii[38] și care nu știu o boabă de engleză. Cei care mă plătesc să-mi fac treaba sunt alții, americanii, cei care încearcă să-și trăiască viața cinstit. După uciderea lui Rogers, toată lumea a început să caute acul în carul cu fân.

Se întoarse spre adjunct.

— Câte bătăi am avut după istoria cu Rogers?

Băiatul clipi repede.

— Cel puțin douăzeci.

— Cel puțin douăzeci. Iar când mexicanii își scot macetele nu e ca să taie fasolea în patru! N-am văzut niciodată așa o porcărie în văgăuna asta. În mijlocul chestiei ăsteia, săptămâna trecută Willy a apărut în oraș cu pălăria lui Rogers pe cap și vesta lui. Rogers mai juca și cărți. Vesta aia și-o punea când se așeza la mesele de poker, era talismanul lui, așa zicea. În plus, Willy era mangă. Când m-am dus să-l întreb unde găsise boarfele, a înnebunit. A început să vorbească despre Diavol, pe care-l întâlnise și care intrase în el. Tâmpenii de genul ăsta. Negrii au luat religia prea în serios și, în plus, asta s-a amestecat cu prostiile lor africane. Willy spunea că-și pusese hainele mortului ca să nu-l recunoască Lucifer. Când am vrut să-l arestăm, s-a făcut varză. Și era... Și-a înfipt cuțitul peste tot în piept, ca Rogers...

Șeriful avu un frison. Scuipă într-o scuipătoare așezată la picioare, ridică privirea spre Bowman și, ștergându-se la gură, îi privi cămașa întredeschisă:

---

[37] Este vorba despre pionierii explorării Vestului american *(n.tr.)*.

[38] În Grecia antică, străinii veniți într-o cetate, lipsiți de drepturi, inclusiv acela de a avea proprietăți *(n.tr.)*.

— Ca la cicatricele dumneavoastră.

Bowman aruncă un ochi pe fereastră. Breziski aştepta aşezat în şaretă, cu Walden alături și pușca Henry în tocul ei de la șa.

— L-aţi întrebat cu ce semăna diavolul lui sau doar l-aţi spânzurat?

Adjunctul se mişcă în colţul lui, dar şeriful ridică o mână spre el, fără a-l scăpa pe Bowman din ochi.

— Stai la locul tău, micuţule.

Tânărul nu avusese intenţia să se mişte, ci să vorbească. Şeriful îi spusese să-şi ţină gura.

— În casa în care l-am găsit pe Rogers nu era nimic altceva decât cadavrul, nici măcar un lucru de-al lui. Willy le avea pe el. Şi a fost mereu un pic dus. Chiar Rogers îi dăduse la un moment dat câteva şuturi în fund. Ţinând cont că era negru...

— Deci nu i-aţi pus nicio întrebare.

— Nu era nicio îndoială.

— Dar n-a fost el.

Şeriful se trase înapoi în fotoliu și își puse mâinile pe coapse.

— N-a fost o idee bună să-l daţi jos pe Willy. Până la chestia asta, totul mergea bine.

— Şi judecătorul e de acord şi el?

— Bowman, nu înţeleg ce-ai venit să faci aici. Pe Rogers nu-l cunoşteai, pe Willy nici atât. De fapt, toate astea nu te privesc. Judecătorul cel mai apropiat trebuie să fie la El Paso, dacă nu mi s-au îndrugat gogoși. Şi, chiar dacă am făcut o greșeală trimiţându-l pe Willy la spânzurătoare, nu-ţi imagina că un judecător, de aici până la New York, mi-ar reproşa ceva. Aşa că acum ori îmi spui ce ştii, ori... mă trezesc cu al doilea tip din Rio Rancho care are aceleași cicatrici ca Rogers și atunci avem cu toţii o problemă serioasă.

Pe Arthur îl furnicau picioarele. Nu ca atunci când urma să facă o criză, ci era ceva care tremura undeva în străfundul cărnii. Se gândea la Brewster și la atracţia pasională.

Bărbatul aşezat în faţa lui era ca ei. Ca Peevish sau Penders. Şi adjunctul, în colţul lui, lipit de zid, făcea pe el de frică în pantaloni. Tânărul îl privea pe Bowman, care îi făcea faţă şefului, şi aştepta să vadă urmarea.

Arthur vorbi încet:

— Îl cunosc pe cel care a făcut asta.

Șeriful clipi.

— Cel care a făcut asta?

Se uită încă o dată la cămașa descheiată a lui Bowman. Arthur aruncă o privire spre adjunct.

— Negrul era nevinovat, dar el l-a văzut și voi l-ați spânzurat!

Șeriful strecură o mână sub birou. Tânărul asistent avea, de asemenea, mâna pe armă și vocea lui spartă îi surprinse pe amândoi:

— L-am tăbăcit fără să-i punem vreo întrebare!

Băiatul era furios și, pentru prima dată poate, nu-i mai era frică. Strângea patul armei și îl privea pe șerif.

— L-am spânzurat pe Willy și nu era el. Iar celălalt a plecat de mult.

— Taci din gură, puștiule!

Arthur se abţinu să nu ţipe.

— Celălalt!?

Adjunctul continua să se uite la șeful său și arma îi era pe jumătate ieșită din toc.

— Un alt englez. Cel care a sosit în oraș odată cu Rogers.

Înainte ca șeriful să aibă timp să miște, tânărul ofiţer își scoase arma. Nu ţintea cu adevărat, arma era doar pe jumătate ridicată spre birou, iar el era palid și tremura.

— Noi nu am făcut nimic, dar el îl poate găsi. Trebuie să-l lăsăm se plece.

Bowman îl privea pe șerif și continuă să-l interogheze pe asistent:

— Cum era?

— Un englez. Părul deschis. A sosit împreună cu un convoi și alţi pionieri. Rogers făcuse pe ghidul pentru ei. Când... când am găsit cadavrul, era singurul care mai rămăsese în oraș. Dar nu l-am întrebat nimic pe Willy, doar l-am bătut și l-am spânzurat. El nici măcar nu era în oraș când s-a întâmplat!

Șeriful strigă mai tare decât puștiul:

— Taci din gură!

Adjunctul ridică arma și îi ţinti pieptul.

— Lasă-l să plece! El îl va găsi.

Bowman simţea că-și pierde minţile:

— Cum era? Cum îl chema?

— Nu ştiu! Nimeni din convoi nu ştia. Doar un englez, şi au spus că era blond. Nu mai era în oraș a doua zi.

Arthur făcu un pas înapoi şi începu să se întoarcă spre uşă.

— Nu te mişca! Stai aici, Bowman!

Şeriful striga, dar tânărul îşi armă cocoşul pistolului şi îi tăie vorba:

— Lasă-l să plece! N-o să mai repet!

Arthur deschise uşa şi se întoarse spre adjunct. Tânărul îi făcu semn din cap.

— Duceţi-vă!

Bowman închise uşa în spatele lui. Walden lovea pământul cu picioarele. Arthur urcă în şa, cu o mână pe arma Henry. Breziski, în şareta lui, îl întrebă ce se întâmpla.

— Trebuie să plecăm de aici. Grăbeşte-te.

Forţând ritmul, ajunseră aproape de Santa Fe după-amiază şi hotărâră să evite oraşul. Breziski spuse că Munţii Sangre de Cristo[39], la câteva mile distanţă, erau un loc bun pentru popas. Apropiindu-se de vârfurile acoperite de păduri, Arthur o luă înainte și se înfundă între larice şi pini. Urmă un traseu pe care şareta se putea strecura, până la un mic lac de câţiva acri, cuibărit în munţi ca în căușul unei mâini. Coborî apoi în drum și-l așteptă pe Breziski. Era prea târziu să meargă la vânătoare, drept care cei doi bărbaţi cinară cu turte şi fasole, apoi începură să bea. Medicul aşteptă momentul potrivit să vorbească, atunci când amândoi erau destul de beţi.

— Ce s-a întâmplat în biroul şerifului?

Numele Penders se învârtea în capul lui Arthur de când plecase din Rio Rancho. Doar numele și amintirea zâmbetului cu care îl asocia. Sergentul Erik Penders fusese în Rio Rancho.

Breziski, neprimind răspuns, încercă altă întrebare:

— Cum vă simţiţi?

Arthur se uită la el.

— Cum mă simt? Habar n-am.

— Domnule Bowman, pot să vă întreb ceva?

— Ce?

---

[39] „Sângele lui Hristos”, cel mai sudic grup al Munţilor Stâncoși *(n.tr.)*.

— Cicatricele… Asasinul ăsta vi le-a făcut?

Bowman scoase din buzunar flaconul lui Brewster și i-l întinse polonezului.

— Ce-i asta?

— Habar n-am. Plante, dar funcţionează. Ca laudanumul. Mai tare.

Breziski acceptă fără să se lase rugat. Celălalt bău și el.

— Altfel n-aș putea să mai povestesc. Și o să-ţi fie de folos ca să poţi dormi după aia.

Arthur se trezi odată cu soarele, cu pumnalul la centură și carabina în mână.

În aceşti munţi fără aur, neglijaţi de pionieri, vânatul nu era sperios. Bowman se putu apropia cu uşurinţă de un mic grup de cerbi care păşteau într-un luminiş. De dimensiunea unui căprior, masculii aveau coarne scurte și curbate și capul negru. Cu blana roşiatică, burta și gâtul pătate de alb, îi simţeau mirosul, dar nu-l asociau cu pericolul, mulţumindu-se să-și aplece din nou capul în iarbă. Arthur reperă un tânăr mascul de treizeci și cinci – patruzeci de kilograme. Existau și exemplare mai frumoase, dar el și Breziski nu aveau nici timpul, nici mijloacele să săreze carnea. Cu umărul lipit de trunchiul unui pin, își ridică pușca și luă în cătare capul animalului. Împușcătura făcu turma să tresară, dar animalele rămaseră pe loc, cu capul ridicat și urechile ciulite, în timp ce tânărul mascul se prăbușea. Arthur își coborî arma, se îndepărtă de arbore și făcu un pas în luminiș. Cozile măturau aerul, ochii negri, mari și rotunzi îl urmăreau. Merse mai departe, până ce un mascul mare făcu un pas și plecă alergând, cu turma după el.

Luă animalul în cârcă și plecă spre lac. Acolo, îl suspendă de o creangă, îi tăie burta și îl goli de intestine. Tăie pielea în jurul picioarelor, până la coapse, trase de ea și o dădu peste cap, după care aruncă blana în iarbă, detașă carcasa și o așeză pe o piatră la marginea apei. Rupând articulaţiile și spărgând în două cutia toracică, separă cartilajele, picioarele și umerii, apoi își spălă în lac toporişca, pumnalul și braţele sale acoperite de sânge. Atrași de resturile de carne, peştii se agitau în apă.

Breziski înteţise focul tăind ramuri de larice. Pe măsură ce

Bowman decupa bucăţi de carne, polonezul le înfigea în ţepuşe fixate în pământ în jurul focului. În curând, mirosul a cincisprezece kilograme de carne friptă urcă în aer. Arthur tăie inima şi ficatul, puse pe jar o piatră plată şi aşteptă să se încălzească. Aruncă deasupra cele două organe şi le întoarse apoi cu vârful cuţitului. În timp ce supravegheau frigerea, amândoi mestecau îmbucături de carne.

— Ce animal e ăsta?

Breziski, curăţându-şi dinţii, spuse că americanii îi spuneau *pronghorni* sau *antilope.* Bowman surâse.

— În Africa, antilopele au coarne de un metru şi sunt unele care cântăresc şi două sute de kilograme. Aleargă de două ori mai repede ca un cal şi pot să sară peste el fără probleme. Fiarele sunt obligate să atace în haită ca să le prindă.

— Antilopele americane nu au asemenea performanţe, dar carnea e excelentă. Avem de mâncare o vreme.

Arthur luă o bucată de inimă şi o apucă între dinţi.

— O să *ai* de mâncare, Doc. O să-ţi continui drumul singur.

Polonezul îi zâmbi.

— Trebuie să mergem pe drumuri diferite din cauză că mi-aţi mărturisit povestea dumneavoastră?

— Ce?

— N-o să încerc să vă fac să vă schimbaţi decizia, dar îmi pun întrebarea: aţi rămas vreodată lângă cineva care vă cunoştea?

Arthur răsuci un antricot înfipt pe o ţepuşă, se îndepărtă de căldura focului şi se aşeză în iarbă.

— Am trăit singur dintotdeauna. Chiar şi înainte. Iar ce fac acum nu priveşte pe nimeni.

Breziski scotoci prin lada lui în căutarea unui rest de tărie:

— În plus, tovărăşia dumitale nu e lipsită de pericole. Deşi arterele mele nu mai sunt la prima tinereţe, totuşi mă bazez pe faptul că într-o zi voi construi casa aceea mare. O să merg pe drumul meu, prietene, dar întrebarea asta o să trebuiască să v-o puneţi.

— S-ar fi putut întâmpla. Dar deocamdată nu e posibil.

Medicul reflectă o clipă.

— Există în Japonia o insulă pe care bărbaţii şi femeile sunt toţi centenari. Nişte afurisiţi de mâncători de peşte. Vieţile noastre şi

lumea noastră ne uzează mult mai repede de atât. Nu aveţi încă vârsta mea, dar anii au trecut brutal peste dumneavoastră. Nu aşteptaţi să ajungeţi la fel de bătrân ca mine, domnule Bowman, pentru că singurătatea devine greu de combătut. Astea fiind spuse, nu sunt în pielea dumneavoastră.

Breziski se înecă şi îl privi pe Arthur.

— Iertaţi-mă. N-am vrut să spun asta.

Sergentul ezită un moment, apoi îi zâmbi polonezului. Doctorul îi întoarse zâmbetul, pe urmă începu să râdă cu toţi dinţii măcinaţi de alcool.

Walden privea catârul cu o oarecare ironie, dar acestuia părea să nu-i pese de el.

— De partea cealaltă a munţilor aveţi de ales între drumul spre Denver, care trece prin câteva orașe de pe traseul căutătorilor de aur, sau să urmaţi Rio Grande. În primul caz o să întâlniţi aceleaşi convoaie de care aţi dat până aici, în al doilea veţi da de câmpii pustii. Apa nu e o problemă dacă nu vă îndepărtaţi de fluviu, o să puteţi vâna câte ceva, dar trebuie să vă placă iepurele sau calul sălbatic și să nu se supere mustangul. Dacă vreţi să fiţi singur, Rio Grande e drumul dumneavoastră.

Breziski îi dădu un săculeţ de fasole, făină de grâu și ultima lui rezervă de cafea:

— O să ajung repede într-un oraş şi, cum cred că ştiu unde mergeţi, o să aveţi nevoie mai mult decât mine.

Bowman îi propuse să-i plătească mâncarea.

— Un pic de generozitate nu strică acestei ţări, domnule Bowman, și cu atât mai puţin niște prietenie. Mulţumesc încă o dată pentru băutura minunată. Nu știu ce-a mai pus bătrânul botanist pe lângă cânepă, dar e o reușită! Știaţi că Domnul Washington, primul președinte al Statelor Unite, era el însuși producător al acestui excelent psihotrop? Chiar dacă presupun că îl prefera sub formă de ţesături și de drapele americane.

Arthur zâmbi.

— Ar fi mai bine să eviţi să treci din nou prin Rio Rancho.

— Mulţumesc că vă faceţi griji pentru mine, dar era în intenţiile

mele.

— Noroc!

— Domnule Bowman, țara asta blestemată nu are încă decât câteva trasee, sper că ne vom mai întâlni. Dacă este evident absurd să bem pentru succesul dumneavoastră, eu măcar vă urez noroc. Și, când va izbucni războiul, încercați să vă aflați cât mai departe de această prostie.

— Războiul?

— Lincoln și oamenii lui de afaceri din Nord o să câștige cu siguranță alegerile viitoare. Sudul a anunțat că face secesiune dacă e ales. Țara va fi ruptă în două.

— N-o să particip la război, Doc. Nicio șansă.

Breziski își ridică plosca de tărie și catârul se puse în mișcare.

Arthur Bowman se înfundă în pădurea Sangre de Cristo. De pe versantul nordic vedea, ca două țepușe ale unei furci, drept în fața lui, linia verde a lui Rio Grande traversând câmpurile gri și, mai la vest, linia clară a pistei principale urcând spre Pueblo și minele din Colorado. O luă oblic spre fluviu, dar nu părăsi imediat muntele. Se opri aproape de un izvor, descărcă mustangul și îl lăsă să pască liber, își luă pușca și începu să caute urme de antilope.

Aduse la izvor o femelă de douăzeci de kilograme. Odată animalul tranșat și porționat, Bowman își ascuți cuțitul și decupă felii subțiri de carne pe care le puse la uscat în fumul de la foc. Walden se culcase în iarbă, aproape de pârâu. Arthur își scoase materialele de scris.

Am povestit în câteva cuvinte călătorii care au durat săptămâni. Acum ar trebui să scriu pagini întregi ca să povestesc numai câteva ore pe care le-am trăit la Rio Rancho. L-am găsit. E Penders.

Nu știu la ce să mă gândesc. Dacă aș fi vrut să fie mai degrabă Peevish.

La Rio Rancho un șerif spânzurase un negru în mijlocul unui sat și eu am rămas așezat privindu-l. Negrul nu făcuse nimic decât că-l văzuse, cred, pe Penders, poate chiar și crima. Căpitanul Reeves spunea că nu e vina mea, că nu e nici măcar vina ucigașului. Și spânzuratul? Șeriful din Rio Rancho mi-a văzut cicatricele și pentru prima dată am dat de cineva care le considera frumoase. Cred că le admira. Am

descoperit că alți oameni, care nu vin din același loc ca și noi, pot să fie la fel de nebuni ca Penders.

Azi i-am spus adio unui medic polonez care mi-a urat noroc și care a spus că îmi e prieten.

Walden s-a culcat în iarbă la marginea apei și e prima dată când îl văd așa. Mă-ntreb dacă îi e dor de catârul polonezului.

Am depășit punctul care mă speria când am plecat din Reunion. Cel în care aş fi făcut cale întoarsă. Pentru că nu pot lăsa negri să crape în locul lui Penders. Au trecut opt ani de la Birmania și sunt la doar trei săptămâni în spatele lui, la celălalt capăt al lumii.

E un rezumat din tot ceea ce mi s-a întâmplat, dar trebuie să mai scriu ceva. Prietenul meu, medicul polonez, a zis că aş putea alege să trăiesc cu oameni care mă cunosc. M-am gândit la dumneata, chiar dacă în fond nu ne cunoaştem prea mult.

Era noapte. Arthur scrise ultimele cuvinte apropiindu-se de foc, pe foaia roșie ca părul Alexandrei Desmond, apoi împături scrisoarea pe care n-o va trimite niciodată. Dormi în iarbă, gândindu-se la deșertul în care urma să coboare a doua zi.

8

Era ca și când nimeni nu voia apa asta. Rio Grande curgea în mijlocul pietrelor şi tufişurilor spinoase, trasându-și drumul printre câmpii şi podişuri, săpând culoare în rocile moi fără ca vreun copac să crească pe malurile sale. Părea mai degrabă să treacă peste pământ decât să facă parte din el, căutându-și drumul, tot mai jos, pe acel teren cafeniu fără sfârșit. Nicio urmă a trecerii cuiva, în afară de cele ale animalelor sălbatice. Fluviul era al lui.

În cheiurile înalte, ecoul paşilor lui Walden se confunda cu cel al pietrelor rostogolindu-se de pe stânci, împinse în gol de şopârlele mari care ţâşneau la apropierea lui. Pe măsură ce avansau, calul încetinea, nemaigăsind suficientă hrană ca să-și refacă forţele. Când Bowman zărea o pată verde, cea mai mică plantă care-și agăţase rădăcinile de o fisură umedă, își ducea mustangul într-acolo.

Nopţile nu mai erau mai reci decât zilele. Ca și apa din fluviu, soarele părea să treacă deasupra acestei naturi fără a face parte din ea. Roca își producea propria căldură și propria lumină. Dacă aceste câmpii uscate se înrudeau cu ceva, atunci se înrudeau cu luna, care le oferea adevăratele lor culori. Cele ale spânzuratului din piață. În griul și albastrul nopţii, câinii deșertului, invizibili ziua, alergau hămăind după iepuri. Insectele, broaştele ţestoase, şopârlele și șerpii erau locuitorii zilei, culorile, solzii și carapacele confundându-se cu roca.

Avea destulă carne de antilopă. Ca să facă focul, trebuia să caute timp de o oră crenguţe care ardeau mult timp cu o flacără mică, galbenă, fără să degaje căldură. Cât timp mai avea cafea, Arthur continuă să culeagă lemn în zilele de marş. Apoi se opri. Nu mai avea nimic de fript, nopţile erau calde și flăcările acelea reci, în locul unei tovărăşii reconfortante, îi aminteau de flăcările albastre[40] care se ridicau din gropile comune ale câmpurilor de luptă.

În locul colinelor verzi la care visa de la Londra găsise un pustiu.

Nu scrise în timpul traversării și când ajunse la Alamosa, după cinci zile și cinci nopţi, abia dacă putea spune la ce se gândise în tot

[40] Ignis fatuus, fenomen care apare odată cu oxidarea fosfinei, difosfinei și metanului rezultate din descompunerea materiei organice *(n.red.)*.

acest timp. Își amintea doar câteva cuvinte care se repetau ca ecourile pașilor lui Walden, ca zgomotul pietrelor care se rostogoleau până în fundul văii lui Rio Grande: Alexandra. Să ajung. Peevish. Penders. Reunion. Rechinii.

Dacă nu vorbise și nici nu scrisese, recitise, în schimb, capitolul lui Thoreau despre singurătate:

Ce fel de spațiu este acela care îl separă pe un om de semenii săi și îl face solitar? Am observat că nicio mișcare a picioarelor nu poate apropia prea mult două spirite unul de celălalt. Lângă ce ne dorim cel mai mult să trăim? În mod sigur nu lângă mulți oameni, ci lângă izvorul etern al vieții noastre, de unde, din toată experiența noastră, ne-am dat seama că țâșnește ea, așa cum salcia se ridică în apropiere de apă și își proiectează rădăcinile în această direcție.

În după-amiaza celei de-a șasea zile merse de-a lungul unui imens banc de nisip pe care vântul îl modelase în dune. Rio Grande se strâmtase, malurile erau mai verzi și mai împădurite. Văzând luminile din Alamosa, se opri ca să-l lase pe Walden să mănânce, dându-și timp să încheie singur această etapă a drumului său. Arthur Bowman, cu barba căzându-i pe piept și cu ridurile feței pline de praf, se simțea bine când intră în micul oraș.

Alamosa se afla într-o pădure formată din arbori pe care nu-i recunoștea, cu trunchiurile netede și de culoare deschisă, înalți și acoperiți de mici umflături albe care semănau cu semințele explodate ale bumbacului. Vreo zece construcții, fiecare clădită într-o mică poiană defrișată de pionieri. Fără magazine, fără popas, nimic altceva decât fermieri și crescători albi care se reuniseră să muncească împreună, sau cel puțin să trăiască unii lângă alții.

Sosirea lui Bowman atrase curioșii, mai întâi copii, apoi bărbați în pragul caselor, pe urmă siluete de femei la ferestre. Era satul cel mai curat și liniștit pe care-l văzuse până atunci. Pe malul opus, în fața caselor cu hornuri de zidărie, exista un alt sat. Mai degrabă o tabără. Cabane din crengi, focuri chiar și pe pământ, păsări de curte și câini în libertate cu care se jucau copii în zdrențe. Indienii care trăiau acolo

erau îmbrăcaţi straniu, purtând doar părţi din hainele europene, partea de sus sau cea de jos, asociate cu portul lor tradiţional. La prima vedere, erau de două sau trei ori mai numeroşi decât albii, separaţi de ei de râul în care fuseseră rostogolite stânci pe post de pod.

Bowman mergea la pas printre case, întorcând ochii dintr-un colţ în altul al acestui sat cu două feţe. Contrastul între perfecţiunea albilor şi dezinvoltura indienilor era frapant, ca o garnizoană militară instalată lângă nişte ţărani izgoniţi de acasă de război.

Un tată de familie solid, cu barba crescută de-a lungul maxilarului şi obrajii roşii, se apropie de el zâmbitor. Arthur trase de hăţuri şi Walden se opri cu părere de rău.

— Dumnezeu să te binecuvânteze, fiule! Bun venit la Alamosa, pământul Evangheliei.

Erau primele cuvinte pe care le auzea de şase zile.

Arthur decise să nu rămână, întrebă dacă putea cumpăra de mâncare şi cum să găsească drumul către Pueblo.

Fiecare bucată de pâine, bob de fasole sau gram de făină pe care-l primi în schimbul banilor fu binecuvântat de două ori. Întrebă dacă putea cumpăra puţin alcool şi primi drept consecinţă preţioase sfaturi privind abstinenţa. După care negocierile deveniră mai dificile şi tonul schimburilor mai puţin amical. Ar fi pariat că, traversând Rio, ar fi găsit la indieni tot ce voia. Singurul lucru pe care-l mai putu obţine fu un pic de tutun şi indicaţii privind cel mai bun mod de a părăsi satul. Plecă din Alamosa cu imagini stranii în minte: aceea a femeilor şi tinerelor închise în casă, ascunzându-se în spatele ferestrelor când toţi bărbaţii ieşiseră în prag; a indienilor care-şi împărţeau resturile de haine de la albi; copiii sălbatici abia evanghelizaţi, cu pielea lor de toate culorile, de la tuciuriul indienilor la pielea mai deschisă a mexicanilor, până la copiii cu pielea albă care alergau printre găini şi focuri. Şi podul acela din pietre care-i lega şi-i despărţea pe evanghelişti, demni capi de familie, de femeile indiene.

Lăsă în urma lui acest paradis verde şi fraged, dar înainte de a continua spre est, către Pueblo, făcu o ultimă oprire la marginea apei.

Îl eliberă pe Walden de încărcătura lui, se dezbrăcă de tot şi, trăgând de căpăstru, aduse mustangul în mijlocul râului. Îl stropi şi-l

frecă până când acesta se sătură, ieşi din apă în galop şi fugi să se tăvălească pe jos. Arthur smulse mănunchiuri de iarbă, le îndoi şi le răsuci ca să-şi facă o mănuşă de baie. Cu capul pe o piatră, lăsă apa proaspătă şi curentul să-i maseze corpul. După aceea, construi din pietre un mic baraj lângă mal. Pe suprafaţa netedă a minusculului lac de acumulare, aplecat deasupra reflecţiei sale, îşi tăie barba cu cuţitul. Se bărbieri cât putu de bine în această oglindă de culoarea cerului şi îşi tăie părul. Îşi spălă hainele pe o piatră, le întinse la soare şi se culcă în iarbă ca să-şi facă siesta. Se trezi la sfârşitul după-amiezii şi aprinse focul aproape de râu.

A doua zi dimineaţă, cu vasele umplute cu apă din Rio Grande, îşi reluă drumul fără să se grăbească şi petrecu două nopţi lângă izvoarele pe care i le indicaseră locuitorii din Alamosa.

În fiecare seară îi scria Alexandrei Desmond, povestindu-i cât de bine putea drumul, deşertul tăcut şi baia în râu, prezenţa din ce în ce mai îngrijorătoare a lui Penders, distanţa care creştea în fiecare zi, tot mai mult, între el şi Reunion.

În a treia zi reîntâlni drumul principal şi convoaiele de căruţe care urcau către aurul din Pikes Peak. Ajunse la sfârşitul zilei la Pueblo, punctul de joncţiune între drumul nordului şi pista către Santa Fe, care se întâlnea cu cea de la Oregon la Independence, pe Missouri. Pompos denumit *oraş,* Pueblo număra doar câteva barăci, de data asta toate magazine.

Adevărata activitate se desfăşura în jurul acestor construcţii. Acolo erau înghesuite zeci de căruţe şi de pânze de cort şi se aglomerau sute de pionieri care dădeau unii peste alţii între catâri, cai şi vaci. Totul se schimba, se vindea şi se negocia: cuie, mânji sau informaţii. Ghizii îşi ofereau serviciile, femeile de asemenea. Bordeluri de campanie erau ridicate alături de slujbe şi botezuri celebrate sub cerul liber, iar predicatorii îşi vărsau plămânii prin vacarm. Fierarii izbeau în potcoave şi îndreptau şinele roţilor. Bătrâne vindeau tocană, coceau pâine şi ghiceau în palmă. Se vorbeau douăzeci de limbi diferite. La fiecare trei corturi şi două căruţe, pe o scândură şi două lăzi, cineva vindea alcool.

Walden avea urechile culcate pe spate. Bowman traversă tabăra până în centru şi căută un grajd, apoi saloon-ul. Stabilimentul era

plin ochi și se îndoi că urma să se obțină cea mai mică informație. Comandă de băut, înghesuit între alți doi bărbați, cot la cot. Atmosfera era festivă și violentă. Pionierii veniseră acolo cu puștani cărora abia le mijise barba, care priveau cu ochi speriați cum capul familiei se face pulbere. O cântăreață răgea într-un colț în timp ce un pianist masacra un pian dezacordat, cu clape lipsă. Căni de bere treceau pe deasupra capetelor și câțiva indivizi se rostogoleau pe jos.

Patronul localului, în picioare pe un scaun în spatele tejghelei, lovi cu un ciocan într-un clopot dezarticulat.

— Următoarea tură e în contul casei!

Anunțul fu întâmpinat cu urale, prin încăpere zburară pălării, agățându-se de lustre sau căzând pe alte capete.

Bowman avu și el dreptul la un whiskey gratuit, ca toți ceilalți. După tura patronului, socotind fără îndoială că făcuseră economie, bețivii se puseră să comande din ce în ce mai multe pahare. Le plăteau câte patru sau cinci și le împărțeau în jur la necunoscuți. O veselie feroce îi întovărășea pe clienții din saloon, hotărâți să petreacă.

Un tip puse un pahar în fața lui Bowman, care ciocni cu ei.

— Pentru ce bem?

— Nu ești la curent?

Arthur își înghiți băutura.

— Ce se-ntâmplă?

Omul, rostogolindu-și *r*-urile cu un puternic accent irlandez, se întoarse spre mulțime și răcni batjocoritor:

— Nu e la curent!!

Nimeni nu-i acordă atenție și el se apropie de Bowman ca să-i țipe în ureche:

— I-am avut! Nenorocitele de piei roșii! Tipii din Saint-Vrain au pus gheara pe ei! Trei ștreanguri pentru fiii ăștia de cățea!

— S-au revoltat indienii?

Irlandezul îl privi cu un aer serios și ochii încrucișați de alcool.

— O revoltă!? Despre ce vorbești, prietene? E vorba despre cei trei indieni de pe drum. I-au găsit pe toți și o să le pună cravata de cânepă!

— Indienii de pe drum?

— Rahat, de unde vii!? Nu eşti la curent că indienii îi atacau pe pionieri?

O busculadă îl îndepărtă pe bărbat de Bowman. Tot mai strigau ceva când un grup de irlandezi îl trăseseră spre o masă unde se puseseră pe cântat. Arthur nu auzise decât câteva cuvinte din ultima lui frază. Se strecură prin mulţime, îl prinse pe tip de umăr şi-l întoarse, strigând din mijlocul corului de beţivi:

— Ce-ai zis?

Omul se opri din cântat:

— La naiba, du-te să bei ceva și lasă-mă să cânt!

Arthur îl prinse de haină și îl trase spre tejghea.

— Ce-ai zis despre indieni?

— Vreau să beau!

Bowman comandă trei whiskey-uri și le puse în faţa irlandezului.

— Zi!

Irlandezul bău primul pahar.

— Comanșii care atacau pionierii ca să-i devalizeze o s-o mierlească! Harşt!

— Ce-ai spus mai devreme?

— Că nenorociţii ăştia o să-şi primească răsplata după tot ce le-au făcut bieţilor oameni!

Al doilea pahar dispăru.

— Ce le-au făcut?

— Tortură, prietene! Ororile pe care le-au făcut, cadavre până-n Mexic! Se pare c-au ucis douăzeci de albi! Săptămâni întregi toată lumea a scotocit pista! Gata! Cuic!

Termină un al treilea pahar, îi mulțumi lui Bowman cu o plecăciune și îi spuse că acum totul mergea bine, că nu trebuia să-și mai facă griji, că aurul din Pikes Peak îi aştepta şi că se-ntoarcea la cântat.

— Unde-i spânzură?

— În Fortul Bent, pe Drumul Independenţei. Frate, mergem toţi să vedem asta!

Irlandezii cântau ceva despre un drum care ducea la Liverpool

trecând prin Dublin, agitând bastoane[41] deasupra capetelor. În celălalt capăt al sălii, englezii începuseră și ei să cânte, încercând să facă mai mult zgomot decât irlandezii. Bătaia stătea să înceapă.

Bowman dădu la o parte coate și umeri ca să iasă din *pub,* în sunetul cântecelor nostalgice din ce în ce mai furioase. Afară își regăsi suflul, aplecat, cu mâinile pe genunchi, apoi se îndreptă și plecă alergând până la grajd, să-l recupereze pe Walden. Traversă tabăra pionierilor și se opri să-i întrebe în ce direcție e Fortul Bent pe patru tipi adunați în jurul unui joc de cărți.

— În partea cealaltă a orașului. Nu-i complicat, nu-s decât două drumuri. Aia din est.

— Șaizeci de mile.

— Nu-i spânzură decât poimâine, n-ai de ce să te grăbești așa!

Însă Arthur plecă în galop. Înconjură orașul, corturile și căruțele, descrise o jumătate de cerc în jurul focurilor și găsi bifurcația celor două drumuri. O luă spre est prin noapte. Luna era la jumătatea boltei. Mustangul galopă patru ore. Un minut mai mult l-ar fi putut termina, dar Bowman ajunse în zori la Fortul Bent și Walden era încă în picioare.

Ca și la Pueblo, fortul era înconjurat de o tabără de căruțe. Arthur trecu printre imigranții care abia se trezeau și o mulțime de alți călători cu înfățișarea puțin diferită. Câțiva erau curioși sosiți deja pentru execuție sau comercianți veniți să-și vândă produsele, băutura și mâncarea, negustori de arme, atracții de bâlci, magicieni și jocuri de îndemânare. Comis-voiajorii, cu ochii umflați de la beția din ajun, îi fugăreau pe puștii băgăcioși afară din corturile lor colorate. Curvele își clăteau gura în găleți, în timp ce tot felul de bărbați încă sforăiau, lungiți direct pe pământ, cu hainele pline de praf și sticle de băutură prin buzunare.

Apropiindu-se de fort, Arthur auzi lovituri de ciocan. Bent nu era un oraș, nici măcar un sat, ci o construcție mare, fortificată, ridicată în manieră tradițională, din cărămizi și pământ, cu ziduri groase de un metru, găurite de ambrazuri. Clădiri cu un etaj, ocru închis, un fel

[41] În original *shillelagh,* bastoane specifice irlandeze din lemn de stejar *(n.tr.).*

de hanuri mari, concepute și pentru război, și pentru comerț. Grajduri, depozite și birouri, locuințe pentru angajați. Deasupra porții principale era agățată o pancartă: *Compania de comerț Bent și Saint-Vrain.*

În mijlocul curții mari, o echipă de tâmplari termina de ridicat eșafodul, destul de mare pentru a spânzura trei oameni deodată. Lemnul nu era nou, eșafodul nu era folosit mereu și trebuia asamblat pentru execuția de a doua zi.

Arthur se apropie de grajduri. Un indian bătrân luă frâiele lui Walden:

— Obosit. Bun cal. Cazare cu doi dolari. Multă lume pentru execuție.

Bowman coborî din șa, desfăcu tocul carabinei Henry și și-o puse pe umăr. În fața ușii unei mici clădiri fără altă deschidere, trei oameni înarmați cu puști și revolvere stăteau de gardă. Arthur merse spre ei.

— Cine e responsabil aici?

— Nu zăboviți aici, domnule. Îndepărtați-vă.

— Doar îl caut pe responsabil.

— Responsabil?

— Șeriful, judecătorul, cine se-ocupă de toată chestia asta.

Arthur arătă eșafodul cu degetul.

— Nu-i șerif aici, e mandatarul. E la birou.

— Mandatarul?

— De la companie. El se ocupă de toate aici. Circulați!

Bowman se îndepărtă, aruncând o privire ușii. Stejar gros, cu o mică deschizătură în centru, închisă de trei bare.

Mai mulți oameni intrau și ieșeau dintr-un birou cu ușa deschisă. Arthur se strecură între ei și-și așteptă rândul să ajungă în fața unui om așezat la o masă. Citea liste, semna hârtii, dădea ordine, bifa și nota cifre pe niște caiete.

— Ce pot face pentru dumneavoastră?

— Dumneavoastră sunteți mandatarul?

— Vine imediat. Căutați de lucru?

— Nu. Unde e?

— Dacă vreți să-l vedeți, așteptați aici. Următorul!

Arthur ieși și se așeză la umbra unui perete, observând eșafodul și

ușa păzită de cei trei angajați înarmați. Alte gărzi se postaseră la intrarea principală și filtrau trecătorii, respingându-i pe puști și pe curioșii care se înghesuiau să vadă spânzurătoarea. Îl lăsară însă să treacă pe un bărbat într-o căruță mică. Pe pânza ei îi erau pictate numele și ocupația: *Charles Bennet, fotograf.* Bowman îl privi făcând turul curții, mergând încolo și-ncoace căutând cel mai bun unghi, apoi descărcându-și sculele. Ridică o mică estradă în fața eșafodului, puse deasupra un trepied și, în cele din urmă, camera fotografică. Privi în obiectiv, deplasă aparatul până când fu satisfăcut de cadraj, apoi marcă poziția trepiedului cu creta înainte de a-l demonta.

Paznicii de la intrare lăsară să treacă un alt bărbat, călare, bine îmbrăcat și înarmat, care nu le răspunse la salut. Cel despre care Bowman presupuse că era mandatarul se opri în fața celulei ca să arunce o privire, schimbă câteva vorbe cu gardienii și își continuă drumul spre biroul lui.

Arthur se ridică și-i ieși în întâmpinare. Înșelat de talia și alura lui solidă, își dădu seama că mandatarul era mai vârstnic decât ar fi crezut, poate de șaizeci de ani.

— Pot să vă vorbesc?

Mandatarul nu se opri.

— Dacă vă căutați de lucru, vedeți la maistru.

Arthur îl urmă.

— Nu-i pentru lucru. E vorba despre indienii pe care o să-i spânzurați.

Omul se opri și se uită în sfârșit la Bowman.

— Cine v-a lăsat să intrați? Cine sunteți?

— Arthur Bowman.

— Nu știu cine sunteți și n-am timp. Dacă aveți blănuri de vânzare, vedeți la...

— N-am nimic de vânzare, dar trebuie să vă vorbesc.

— Îmi pare rău, nu acum.

— Nu indienii i-au ucis pe pionieri.

Mandatarul se opri din nou:

— Ce?

— La Las Cruces au spânzurat deja un negru spunând că el era ucigașul. Nu sunt nici indienii.

Celălalt se gândi o clipă.
— Nu știam.

Biroul lui John Randell era un mic refugiu de lux și de calm în mijlocul fortului. Covoare și trofee de vânătoare, fotografii pe perete, deasupra mesei, arătându-l în picioare alături de alți doi bărbați, în costum închis la culoare. Bent și Saint-Vrain, patronii companiei de comerț. Alta, cu el singur, într-o pădure de brazi, cu piciorul pe burta unui urs de o mărime impresionantă. Portretul unei femei așezate pe o canapea, cu un bebeluș în brațe. Cel al unui tânăr ofițer de armată în poziție de drepți, părând să fie tatăl lui.

Arthur își ținea pușca de țeavă, în picioare în fața unei mese din lemn masiv.

— Bowman, o mulțime de indivizi povestesc aiureli despre aceste asasinate și nu mă miră că un negru a sfârșit pe eșafod. Toată lumea era îngrozită și zvonurile au luat forme ridicole de-a lungul întregului drum. Oamenii, cu cât știu mai puțin, cu atât fabulează mai mult. Păreți foarte sigur de dumneavoastră, dar nu sunteți primul care a debarcat aici cu o nouă teorie. Nici nu pot să vă povestesc tot ce am auzit în aceste ultime săptămâni. Și vă scutesc de aparițiile Diavolului pe drumul spre Santa Fe! Dar de data asta avem probe. Îmi pare rău pentru omul ăla spânzurat la Las Cruces, dar știu să-mi păstrez sângele rece și n-o să-i trimit pe oamenii ăștia la ștreang fără să fiu sigur de ce fac. De ce spuneți că nu sunt ei?

Arthur era calm, pentru că și Randell era. I se adresă ca și când ar fi dat raportul unui ofițer.

— Cel care omoară pe drumul ăsta a început în Anglia. Se numește Erik Penders și era sub ordinele mele când eram sergent al Companiei Indiilor. A ucis un om la Londra, altul lângă Dallas, care se numea Kramer, și un al treilea, Rogers, la Las Cruces. Nu i-am văzut pe ultimii doi, doar pe cel din Londra. Dar știu că i-a ucis în același fel și știu de asemenea unde a învățat să facă asta pentru că atunci eram cu el. Pe vremea când eram militari în Birmania. L-am văzut deja pe negru atârnând de o funie. Și știu că nu sunt nici cei trei indieni ai voștri.

Randell își aprinse pipa și suflă fumul spre tavanul biroului:

— Bowman, n-am mult timp, dar o să vă explic totuși. În ciuda a ceea ce ziceţi, sunteţi prost informat. Se spune peste tot că ar fi omorât vreo douăzeci de oameni. Habar n-am, dar mai sunt cel puţin încă doi în afară de cei despre care spuneţi. Unul în Mexic, acum câteva luni. N-am fost acolo, dar mărturia vine de la un om pe care-l cunosc și în care am încredere, un asociat al companiei noastre. Și altul, care a avut loc acum cel puţin o săptămână, un pic mai departe pe drumul Independenţei.

Arthur șovăi, încercând să-și pună ordine în gânduri.

— Despre crima din Dallas nu eraţi la curent. Nici dumneavoastră nu știţi totul.

Randell continuă pe același ton serios.

— De cât timp n-aţi mai dormit, Bowman? Așezaţi-vă, vă rog.

Arthur își trase un scaun în faţa biroului.

— Ce s-a întâmplat acum o săptămână?

— Fedor Petrovici... Îl primisem chiar eu în biroul ăsta, cu câteva zile înainte, stătea unde sunteţi dumneavoastră așezat. Petrovici era un inventator care căuta parteneri financiari ca să lanseze un nou procedeu de extragere a aurului, pe bază de cianură. Venise să-mi vorbească despre asta, ca să știe dacă firma Bent și Saint-Vrain era interesată. Angajatorii mei însă nu voiau să investească în extracţia minieră și asta i-am și spus.

Randell își aplecase capul și tasa tutunul în vatra pipei.

— Sunt comanși, ultimii luptători ai unei bande care a refuzat să depună armele și să meargă în rezervaţiile din New Mexico. Administraţia indiană îi știa deja. Bântuiau de aproape un an de-a lungul pistei, și treceau regulat frontiera mexicană într-un sens și în celălalt. Grupul lor s-a diminuat, ca și resursele, pe măsură ce triburile au fost împinse în rezervaţii. Nu sunt un dușman al indienilor, Bowman, și succesul acestei Companii e datorat în mare măsură schimburilor comerciale pe care le-am făcut cu ei. Am învăţat să-i cunosc. Știu că nu sunt sălbaticii care se pretinde că ar fi și că oamenii ăștia nu suportă disperarea, la care constituţia lor rezistă la fel de puţin ca la alcool. Oamenii ăștia pot pleca la luptă timp de luni de zile și să trăiască precum animalele în fundul unei grote, dacă știu că-și vor regăsi pământurile și copiii. Dar dacă le iei asta, atunci sunt

deja morţi şi devin capabili de orice. Cum v-aţi comporta, Bowman, într-o lume care a distrus-o pe a dumneavoastră?

Arthur simţea furnicături în mâini, ameţeală, limba uscată începuse să i se umfle în gură. Își scoase din buzunar fiola lui Brewster şi înghiţi câteva picături ca să reziste fără să se prăbușească. Randell îl privi zâmbind, crezând, poate, că era vorba despre alcool, şi reluă:

— De multă vreme, până când autorităţile guvernamentale vor fi într-o zi reprezentate aici, compania noastră se ocupă să facă să domnească un fel de ordine. Ceran de Saint-Vrain, fondatorul acestei întreprinderi alături de Bent, s-a bătut, cu oamenii lui, umăr la umăr cu armata, a mătrăşit cu mâna lui revoluţionari în New Mexico, dar, ca şi mine, nu e un războinic. Considerăm doar că e responsabilitatea noastră să ne asumăm sarcina asta. Cei trei războinici care o să fie spânzuraţi au încercat să atace un convoi al companiei. Dar erau beţi și prea puţini. Au fost făcuţi prizonieri şi aduși aici. Unul dintre ei călărea calul lui Petrovici. Am găsit asupra lor şi alte lucruri care îi aparţinuseră. Și scalpul lui! L-am interogat şi au sfârșit prin a spune unde era corpul. Am trimis o echipă acolo, care l-a adus aici. I-am văzut rămășițele, Bowman, și nu pot să vă spun decât atât: cadavrul ăla era cel al unei lumi fără speranţă.

Mandatarul din Fortul Bent surâse cu curaj omului așezat în faţa sa:

— Încă o dată, sunt întristat de vestea pe care mi-o aduceţi, Bowman, cea că un nevinovat a fost executat pentru crima acestor oameni. Sunt îngrețoșat de tot circul ăsta și de gură-cască veniţi să asiste la execuţie, dar din nefericire nu am nicio îndoială.

Arthur simţea că simptomele crizei i se stabilizau, luptând în același timp să-și păstreze controlul asupra simțurilor sub efectul licorii.

— Așa a fost și la Rio Rancho. Negrul doar găsise lucrurile mortului.

Randell scutură capul cu un aer obosit.

— Nu există nicio îndoială.

— Dar englezul, cel pe care-l caut, n-a fost aici?

— Soldatul despre care aţi vorbit? În afara unei zile absurde ca

asta, acest fort este un loc liniştit, pe care îl vizitează puţini străini. Nu, n-am văzut aici niciun fost soldat britanic. Familia mea e engleză și, chiar dacă n-am trăit niciodată în Anglia, am pentru concetăţenii dumneavoastră o atenţie specială. Singurul britanic pe care l-am întâlnit aici în ultima vreme a fost chiar înainte de asasinat, dar nu era soldat, ba din contră! Era un predicator foarte amabil, care a rămas câteva zile la noi. M-am gândit la el când l-am îngropat pe Petrovici. Poate că ar fi găsit cuvintele care mie nu mi-au venit...

Arthur Bowman se aplecă în faţă și începu să alunece din scaun.

— Peevish?

Faţa lui John Randell se lumină.

— Îl cunoaşteţi?

Arthur închise ochii ca să nu vadă camera învârtindu-se în jurul lui.

— E Peevish... El i-a ucis...

Randell se ridică.

— Ce tot spuneţi acolo? Bowman, v-aţi albit, ce aveţi?

Musafirul întinse o mână spre birou și se prăvăli pe covor.

Se trezi în mijlocul cailor, culcat pe fân, la umbra acoperișului grajdului. Bătrânul indian scotea apă dintr-un puţ și vărsa găleţi în adăpători. Trecu prin faţa lui Bowman fără să-l privească, continuându-și treaba cu pași mărunţi.

Lui Arthur îi trebuiră câteva secunde înainte să poată privi spre curtea prea luminoasă. Criza nu fusese foarte violentă, simţea asta în corp, și își revenea rapid, amintindu-și totul. Ierburile lui Brewster îl ajutaseră.

— Bătrâne, dă-mi apă!

Indianul se opri, privi pe după Bowman, așeză în faţa lui o găleată de apă și plecă mai departe. Arthur se întoarse.

— Cine e acolo?

Nu răspunse nimeni, dar o siluetă se decupă în umbră. Omul se sprijini de un stâlp. Bătrânul indian trecu pe lângă el plecând capul. Un alb cu faţa arsă de soare, ochii deschiși la culoare și o carabină lipită de picior.

— Ai ieșit din visele tale?

— Nu e sigur încă.
— O să revină.
— Ce?
— Tot ceea ce nu voiai să vezi.
Omul își întorsese capul spre curte. Bowman îi urmări privirea până la eșafod și reveni la el.
— Ești un angajat de-ai lui Randell? Te-au pus să mă supraveghezi?
Omul zâmbi.
— Nu. Doar un curios, ca toţi ceilalţi.
— Mda, vederea unor piei roșii care crapă atrage o mulţime de lume...
Celălalt zâmbi din nou și trecu prin faţa lui Bowman, ieșind din grajd și mergând direct în plin soare. Arthur se uită în altă direcţie.
— Bătrâne, cine e omul ăsta?
Indianul lăsă găleata să cadă în puţ, fără să răspundă. Arthur se ridică, își scutură capul și ieși în curte. Intră din nou în biroul maistrului și ceru să-l vadă pe Randell.
— Tu ești ăla dus la grajd? Domnul Randell n-are timp să stea de vorbă cu tine. De fapt, a zis că nu vrea să te mai vadă. Șterge-o înainte să se complice lucrurile!
Un bărbat înarmat păzea ușa de la biroul șefului.
— Unde-i pușca mea?
— Ţi-o dăm înapoi când ieși din fort.
— Tre'să vorbesc cu Randell.
— Nu vrea să te mai vadă și eu nici atât.
Supraveghetorul făcu un semn și omul înarmat făcu un pas spre Bowman.
— Trebuie să ieși acum.
Arthur făcu stânga-mprejur.
Walden băuse și mâncase, recâștigându-și o parte din forţe. Bowman trecu pe lângă el până la poarta cea mare și se opri în faţa gărzilor.
— Am de recuperat o pușcă.
— Henry?
Angajatul îi înapoie arma după ce o admiră în trecere.

— Eu prefer Winchester, e mai uşoară. Dar e o piesă frumoasă. Ce vânezi cu ea?

Bowman legă tocul armei de şa şi părăsi fortul, intrând în iarmarocul instalat la porţile lui. În picioare, în faţa unei tejghele din scânduri, la umbra unei prelate, înghiţi nişte fasole, gătită cu seu de oaie şi nişte whiskey tare ca spirtul. Fusese inconştient mai multe ore, poate că mai mult dormise după criză, recuperând o parte din noaptea petrecută în galop. Walden, cu fundul în soare, îşi strecurase capul sub un colţ al prelatei şi, la umbră, îşi reluase siesta. Tabăra era calmă, cei care începuseră să bea încă din zori căutau umbra ca să poată dormi un pic înainte de căderea nopţii şi de cea de-a doua beţie.

Arthur privea marea poartă a fortului.

— Altul!

I se umplu din nou paharul.

— Dai ceva?

Bowman se întoarse: tipul de la grajd îi scărpina capul lui Walden. Mustangul, cu ochii pe jumătate închişi, îl lăsa.

— De ce-aş face asta?

— Pentru că te-am păzit când dormeai.

— Nu văd ce-a schimbat asta.

— Nimic. Numai că eu nu doar te-am privit dormind, am şi ascultat ce povesteai.

Ochii îi erau aproape la fel de gri ca ai Alexandrei Desmond, faţa ascuţită, bronzată şi fără niciun rid. Arthur comandă două pahare.

— Şi ce-ai auzit?

— Vorbeai despre un preot şi îi tot repetai numele.

— Nu cunosc preoţi, am visat şi nu-mi aduc aminte.

— Spuneai că el este. Că indienii n-au niciun amestec. Mai spuneai un nume, Penders. Şi cel al preotului, Peevish.

Bowman se întoarse spre om, se apropie de el şi coborî vocea.

— Am delirat. Acum şterge-o.

Bărbatul îşi termină poşirca fără vreo grimasă şi aşeză paharul. De la ambele mâini îi lipsea câte un deget, cel mic, tăiat de la nivelul primei falange. Ridică privirea spre cer, privind la nord un şir de nori care alunecau spre fort.

— Noaptea va fi înnorată.

Își duse o mână la pălărie și se îndepărtă printre corturi. Arthur așteptă să treacă ce mai rămăsese din după-amiază, bând fără grabă, pahar după pahar, până veni noaptea.

Când tabăra se însufleţi din nou și mulţimea reîncepu să petreacă, el se îndepărtă la vreo sută de metri de corturi, fără să-și descarce mustangul, doar se înfășură în cuvertură și închise ochii ca să se odihnească. Să rămână în alertă și să-și lase corpul să se destindă – o veche obișnuinţă de santinelă. Supraveghea tabăra și fortul, neavând nevoie de ceas ca să știe ora.

Mai întâi auzi zgomotele din tabără potolindu-se, ultimii băutori, vânzătorii care-și închideau prăvăliile între orele trei și patru ale dimineţii, apoi liniștea, insectele și fiarele plecate la vânătoare. În fine, momentul în care gărzile din Fortul Bent, chiar înaintea zorilor, erau cel mai obosite. Ora la care un sergent adevărat face turul posturilor ca să-i ia la șuturi pe soldaţii aţipiţi.

Walden zgâria încet pământul sub copite. Arthur mai așteptă. Pe măsură ce se simţea mai bine, își dădea seama că paznicii erau mai ineficienţi. Reușise să-și stăpânească valurile gândurilor, nelăsându-le să-l domine. Le examinase așa cum ar fi citit o carte.

Penders la Las Cruces.

Peevish la Fortul Bent.

La o lună distanţă. Zece zile călare.

O altă crimă în Mexic. Rumoarea, legenda asasinilor de pe pista spre Santa Fe în timp ce el își traversa deserturile pe drumul lui. Altul decât al lui Penders și Peevish, dar cu care se intersecta mereu.

Oare Peevish și Penders călătoreau împreună?

Coioţii urlau, luna era ascunsă de nori. Bowman nu avea nevoie decât de puţin mai multă lumină. Ochii lui odihniţi urmau să vadă, în vreme ce ochii oamenilor obosiţi nu aveau să distingă încă nimic. Doar acea primă dungă de lumină la orizont. Își amintea curtea, distanţele, numărul de oameni, ascunzișurile, șareta fotografului lângă zid, foarte aproape de grajduri, locul în care bătrânul indian își instalase culcușul și dormea.

Nu. Acela nu avea să doarmă. Vechii luptători erau mereu treji la ora atacului.

Știa unde urmau să cadă umbrele dacă luna ieșea din nori și pe ce uși aveau să iasă angajații fortului în caz de alarmă. Reperase și puțurile. Încă de când trecuse prin porțile fortului, ieri dimineață.

Arthur se ridică.

Se apropie de tabără și trecu pe lângă corturi și căruțe, ascultând zgomotele și sforăiturile. Coborî de pe cal, aprinse un chibrit, apoi o grămăjoară de iască, aruncă deasupra câteva vreascuri și le împinse sub un cort în care era depozitat whiskey. Apoi sări în șa, se îndepărtă în galop și ocoli fortul. Ajunse rapid în partea opusă intrării și taberei.

Se declanșă o explozie. Un butoi de alcool. Foarte repede, lumina roșie a incendiului urcă spre cer. Auzi clopotul fortului și primele strigăte:

— Foc! Toată lumea afară!

Panica se răspândea. Arthur îl lansă pe Walden în triplu galop până la zidul de apărare și sări de pe cal. Lipit de zid, continuă să asculte, așteptând momentul haosului maxim. Chiar deasupra lui o santinelă țipa:

— Dumnezeule! Tabăra e distrusă de flăcări! Coborâți, băieți, trebuie să mergem acolo!

Urletele animalelor, bărbaților și femeilor răsunau în câmpie. Baza zidului era în umbra incendiului care lumina cerul deasupra capului lui Arthur. Începu să alerge, trăgându-l pe Walden după el. Numără ambrazurile. Cea din biroul maistrului, cea din încăperea unde vorbise cu Randell. Încă trei. Și a patra, cea din grajduri. Se ridică în picioare pe șa și își trase toporișca de la centură, începând să lovească în tencuială cu toată puterea. Fanta avea douăzeci de centimetri lățime, trebuia s-o lărgească dublu ca să se strecoare. Sub un prim strat de pământ uscat descoperi o structură de lemn și începu s-o cioplească. Lemnul, un trunchi întreg de douăzeci de centimetri diametru, înecat în pământ, era plin de noduri în care lama se înfigea cu un zgomot surd.

Prin deschiderea ambrazurii vedea caii panicați, curtea, eșafodul și, dincolo de porțile mari, deschise, tabăra transformată în rug. Puțul de la grajd era cel mai departe de ieșire și, cum sperase, lanțul de găleți se organizase în preajma acesteia, folosind celălalt puț.

Lama se blocă în lemn după ce se înfundase mai profund. Arthur

făcu pârghie și auzi un trosnet. Își eliberă unealta, o puse la centură și săpă pământul cu mâinile goale până făcu un spațiu în jurul lemnului.

Odată funia legată la bucata de tâmplărie, o învârti în jurul oblâncului șeii și-i dădu pinteni mustangului. O singură smucitură a lui Walden fu suficientă pentru a smulge lemnul, care rămase agățat de zid. Arthur legă frâul de el, își scoase pușca Henry din toc și se strecură în interiorul grajdului. Se rostogoli în paie, sări peste iesle și se fofilă printre cai. Se lipi în colțul zidului, trase levierul carabinei și nu uită să o verifice. Întorcându-și capul spre colțul bătrânului indian, ridică țeava în direcția lui. Bătrânul, așezat în fața unui vas cu cafea, îl privea și duse un deget la buze, făcând semnul tăcerii. Arthur se lăsă pe vine și studie terenul: să treacă prin spatele șaretei fotografului, să alerge până la ușa unde nu mai rămăseseră decât două gărzi, asta însemna vreo cincisprezece metri în câmp deschis.

Încet, deschise bariera grajdului, luă o mână de fân și aprinse al doilea chibrit. Aruncă grămăjoara de paie aprinse în mijlocul cailor iar animalele, deja agitate, începură să se repeadă în toate direcțiile înainte de-a năvăli prin curte. Respinși de flăcările care începuseră să lingă poarta cea mare a fortului, caii înnebuniră și începură să se învârtă în curte. Lanțul oamenilor care încercau să stăpânească incendiul se rupse, paznicii celulei o luară la goană din fața cailor înnebuniți și Arthur țâșni. Ajunse la ușa de stejar fără să fie văzut, sprijini pușca de zid și scoase toporișca. Din trei lovituri furioase făcu lacătul să sară, își luă arma, intră în celulă și închise în urma lui. Nu vedea nimic. Singura lumină era cea a flăcărilor, care trecea prin mica deschizătură a ușii. Pupilele i se dilatară și zări trei siluete așezate pe jos.

— Trebuie să mă urmați! O să deschid ușa și o să veniți cu mine.

Nu reacționară.

— Înțelegeți ce vă spun?

Cei trei indieni aveau pături pe cap și îl priveau fără să se miște. Se apropie de ei, vorbind mai tare decât ar fi vrut:

— Nenorociților, înțelegeți ce spun?

Ghici o mișcare din cap. Unul dintre cei trei făcea semn că înțelesese.

— Mişcaţi-vă dracului! Dacă nu plecăm acum, o să fie prea târziu!

Se aplecă şi le şopti:

— Trebuie să ieşim acum. Urmaţi-mă.

Cel care înţelegea clătină din cap. Bowman privi cele trei perechi de ochi negri în care se reflecta mica fereastră cu zăbrele. Comanşii îl studiau. Ridică ţeava puştii spre cel din mijloc:

— Ridicaţi-vă!

Nicio pleoapă nu se mişcă. Afară se auzi foarte aproape vocea unui bărbat:

— Ce se-ntâmplă aici?

O altă voce îi răspunse:

— Uşa...

Arthur se repezi spre perete şi îşi ridică puşca. Indienii continuau să-l privească. Bowman închise ochii. Un gardian deschise uşa dintr-o lovitură de picior. Lumina intră odată cu el şi îi descoperi pe cei trei prizonieri care nu se mişcaseră de unde erau.

— Rahat, sunt tot aici!

Colegul lui îl urmă în interior.

— Cine a spart lacătul?

Se întoarseră în acelaşi timp când uşa se închise în urma lor. Aruncaţi în întuneric, ochii nu le serviră la nimic în primele secunde. Arthur îi deschise pe ai lui. Ştia puţini oameni capabili să stea cu ochii închişi când erau în pericol, dar aceste câteva secunde de teroare, când vrei să vezi şi trebuie să te lupţi cu toate instinctele să nu-i deschizi, îţi oferă un bun avantaj. Îi lovi pe cei doi paznici cu patul puştii. Nu apucară să vadă de unde plecaseră loviturile.

Se apropie de comanşi.

— E ultima voastră şansă. Veniţi cu mine!

Ochii negri sclipeau slab, dar cei trei indieni nu se mişcară.

— Maimuţe cretine de căcat! Ar trebui să vă ucid chiar eu!

Îl apucă pe unul de haine şi încercă să-l ridice. Indianul era greu ca un bolovan. Arthur îl trase spre uşă. Se lăsă târâit ca un sac şi Bowman îl abandonă.

— O să crăpaţi ca nişte câini pentru ceva ce n-aţi făcut!

Nu mai putea să aştepte. Întredeschise uşa, privi afară, apoi se întoarse o ultimă dată spre ei. Indianul pe care-l târâse pe jos

rămăsese pe loc. Bowman vorbi cu voce tare:

— Rahat, dacă asta vreţi, n-o să crap odată cu voi!

Închise în urma lui. Caii tot nu se liniştiseră, dar incendiul, fie că fusese stăpânit, fie că nu mai era nimic de ars, se domolise. Se făcea ziuă. Arthur străbătu distanţa care-l separa de șareta fotografului, se strecură prin spatele ei și intră în grajd.

— Ce naiba cauţi aici!?

Vocea din spatele lui era puternică, un strigăt de surpriză și de frică.

— Sus mâinile!

Își ridică mâinile și arma. Paznicul care-l surprinsese urlă din toate puterile:

— Alarmă! Nenorociţilor, veniţi aici! Celula e deschisă! E cineva în grajd!

Din ambrazura pe care o desfundase Bowman ţâşni o sclipire şi detunătura îl făcu să tresară. Se întoarse. Bărbatul care dăduse alarma era ghemuit pe jos. O voce îi strigă lui Arthur:

— Grăbește-te!

N-apucă să facă un pas când o rafală de gloanţe şuieră prin grajd. Se repezi spre ambrazură. O lovitură în spate îl aruncă în faţă şi capul i se izbi de zid. Conştient, dar incapabil să se mişte, simţi cum nişte mâini îl apucă și-l trag și, pentru o fracţiune de secundă, nu mai percepu nimic. Apoi, o senzaţie de gol, de imponderabilitate, înainte de a se lovi de o șa de cal și de a se rostogoli pe pietriș.

— Ești mai greu ca un sicriu!

Fusese aruncat peste șaua lui Walden. Într-o străfulgerare se trezi cu o funie legată de încheieturi și de picioare. Mai auzi niște împușcături și, cu capul în jos, văzu în faţa ochilor pietrele defilând în viteză și mișcarea frenetică a picioarelor negre ale lui Walden înainte de a-și pierde cunoștinţa.

9

Bărbatul cu ochi cenușii privea valea, cu carabina așezată pe brațe. Nori negri se rostogoleau peste câmpie, fulgerele loveau pământul în linii drepte și tunetul bubuia.

— Trebuie să plecăm mai departe.

Aruncă apa din cratiță peste micul foc, făcu sul fâșiile de pânză pătate de sânge și le puse în buzunare, apoi acoperi vatra cu pietre.

— Merge?

Bowman se ridică sprijinindu-se de țeava puștii Henry, apoi își încheie cămașa și haina pe deasupra bandajelor care-i strângeau pieptul.

— Merge.

Gemu când urcă în șa și își trase haina largă de ploaie ca să se protejeze de vânt. Celălalt apucă hamul lui Walden.

— Ține-te bine.

Conducându-și calul cu o mână și trăgându-l pe-al englezului în spatele lui, continuă să urce colina, avansând încet pe acel teren pietros periculos pentru glezne. Animalele nu se recuperaseră după cavalcadă și se poticneau pe pietre. Când Walden derapa, Arthur strângea din dinți ca să nu țipe de durere. Ploaia îi prinse din urmă când ajunseseră într-o primă trecătoare și în fața lor se deschidea un mic lanț de coline erodate, ca un câmp de dune stâncoase. Primele picături căzură pe piatră și rămaseră lipite de praf, vântul sufla în rafale violente, cerul se înnegri iar ploaia se prăvăli peste ei. Arthur își coborî capul și se lăsă condus de bărbat, ascultând doar zgomotul apei care îi cădea pe pălărie și haină și tremurând de frig.

Traversară văi minuscule, trecură peste alte coline, ceas după ceas, până la un vârf puțin mai înalt decât celelalte, terminat cu o extremitate stâncoasă. Ploaia nu mai cădea pe ei, mergeau la adăpostul unei stânci, urmând un drum îngust pe lângă peretele de piatră care se prăvălea abrupt în partea cealaltă. Bărbatul opri animalele și coborî din șa.

— Culcă-te pe cal.

Bowman se lungi pe spinarea lui Walden și își trecu un braț în

jurul gâtului acestuia. Călăuza lui tăcută intră într-un pasaj între stânci și lumina dispăru. Înaintară timp de un minut pe un culoar întunecat și ajunseră într-o grotă cu tavanul fisurat prin care treceau o rază slabă de lumină și picături de ploaie.

Bărbatul îl ajută pe englez să coboare de pe cal și îl lungi pe o pătură.

Arthur îl privi cum aprinde focul într-o vatră deja pregătită. Era acolo o mică rezervă de lemne și, ridicând capul, întrezări bolta înnegrită de funingine a grotei. Când Bowman simți căldura ajungând până la el, închise ochii.

Fumul urca spre fisura boltei. Ploaia încetase, dar grota era încă umedă. Mirosul cailor și cel al focului se amestecau cu acela al hainelor ude. Bărbatul nu era acolo. Arthur stătea sprijinit de șaua lui și o nouă rezervă de lemne era așezată aproape de vatră. Se îndreptă și durerea îi trecu prin spate ca veninul prin vene. Dintr-o ploscă așezată lângă el bău apă cu gust de pământ, apoi își turnă în palmă și își curăță colțurile gurii de salivă uscată. Cei doi cai dormeau unul lângă altul, capetele lor aproape atingând tavanul grotei.

Bărbatul îi refăcuse pansamentul. Își strecură mâna spre spate și căută rana. Douăzeci de centimetri sub omoplat. Glonțul nu-l traversase, ricoșase pe coaste. Oasele rupte îi tăiau răsuflarea când se mișca. Aruncă în foc două crengi și se lăsă să alunece încet înapoi spre șa. Ar fi vrut să bea un pic din fiola lui Brewster, ca să-și calmeze durerea, dar preferă să aștepte întoarcerea bărbatului. Se mulțumi cu sticla de whiskey pusă lângă bandaje.

Când auzi zgomot de pași, Arthur își așeză pușca pe picioare.

— Cine e?

— Calm, englezule. Eu sunt.

Se întorcea cu ploștile pline atârnate pe umăr și în mână ținea de coadă un rozător mare și o iguană.

— Asta e pentru noi, dar n-o să putem rămâne foarte mult, caii n-au mâncat nimic de două zile.

— Mai e un pic de ovăz în desagii mei. Două zile!?

— Le-am dat deja ovăz. Ai dormit aproape douăzeci și patru de ore, englezule. O să ies imediat cu animalele, să căutăm niște tufișuri.

Arthur lăsă arma.

— Mă cheamă Bowman. Arthur Bowman.

Celălalt își scoase pălăria. Părul îi era negru și țepos.

— John Doe.

— În Anglia așa sunt numiți necunoscuții în timpul unui proces.

John Doe îl privi, curios.

— Nu știam că asta vine de prin părțile tale. Aici, e numele care se dă cadavrelor fără identitate.

Arthur se sprijini într-un cot și se ridică.

— Nu e numele tău adevărat?

— E cel pe care mi l-am ales, numele meu de alb.

— Ești metis?

John Doe îi surâse lui Bowman.

— Mandanii[42] au pielea și ochii deschise la culoare. Un german a venit la noi cu mult timp în urmă ca să ne studieze. Spunea că suntem descendenții unui prinț galez venit aici înaintea spaniolilor. Așa că nu suntem doar indieni, mai suntem și bastarzi.

Râse scurt și nervos, trase un cuțit de la centură și începu să tranșeze micile animale pe care le adusese.

— De ce ai un nume de alb?

— Am fost crescut de protestanți care socoteau că e bine să adopte un pui de indian orfan. Dar n-am păstrat numele pe care mi l-au dat.

Arthur privi grota și întrebă ce era locul acela.

— O ascunzătoare în care vin uneori.

— Lumea trece des pe-aici?

— Numai indienii o știu.

Mandanul golise de intestine micile sale prăzi, pe care le aruncă pe jar.

— John Doe e numele meu de infractor.

— Infractor.

— Sunt un hoț. Dar indienii nu au nici măcar dreptul de a fi nelegiuiți ca alții. Noi suntem renegați, nu facem parte din lumea albilor.

Zâmbi din nou.

---

[42] Neam de agricultori trăind pe malurile fluviului Mississipi *(n.tr.)*.

— Vreau să fiu tratat ca un criminal adevărat, de-aia mi-am ales numele ăsta. În schimb, tu ai nume de indian. Omul cu arcul[43]. De unde vin cicatricele tale, Bowman?

Arthur se crispă, dându-și seama că John Doe îl dezbrăcase în timp ce dormea. Privi mâinile cu degetele mici tăiate ale mandanului.

— În țările în care am fost, hoților li se taie degetele sau mâinile. Tu ce-ai pățit?

John Doe puse carnea la fript pe foc și rămase o clipă pe gânduri, privindu-și mâinile.

— Când am plecat de la albi, m-am întors pe pământurile tribului meu. Și voiam să port numele meu adevărat de indian.

— Ți-au tăiat degetele?

Celălalt se întoarse spre el.

— Am făcut-o eu însumi. E Okipa.

— Okipa?

— Ceremonia de trecere. Ca să-mi iau numele și locul în trib, să devin un războinic.

Arthur avu un frison.

— Ți-ai tăiat degetele ca să ai un nume?

— Degetele sunt doar sfârșitul.

— Sfârșitul?

— Albii nu trebuie să știe, e o ceremonie secretă. Dar și tu ți-ai făcut Okipa, așa că pot să-ți spun. După aceea, va trebui să-mi povestești ce-ai făcut.

— Eu nu mi-am tăiat singur degetele.

Arthur coborî capul și strânse în mână sticla de whiskey: John Doe îi zâmbise ca Alexandra Desmond. O intimitate pe care încă n-o înțelegea. Indianul vorbi rar.

— Mai întâi, trebuie să nu mănânci vreme de patru zile și patru nopți, și să stai afară, în mijlocul satului. Când se termină postul, intri în coliba cea mare cu ceilalți bărbați, care te biciuiesc până când ți se desprinde pielea. După ce au terminat, îți înfig țepușe sub mușchii umerilor, leagă sfori de ele și te suspendă de plafonul colibei. Îți agață de picioare capete de bizon și, cu prăjini, te leagănă și te învârt.

---

[43] Bowman = arcaș *(n.tr.)*.

Indianul îl privi pe Bowman surâzând.

— În tot acest timp, n-ai voie să nu zâmbeşti!

Arthur se abţinu să scuipe înghiţitura de alcool. Mandanul privea flăcările și zâmbetul îi dispăru de pe chip.

— Când leşini, bătrânii te dau jos și aşteaptă să vadă dacă Spiritele te aduc înapoi la viaţă. Dacă te trezeşti, trebuie să ieşi din colibă și să alergi de cinci ori în jurul satului. Când ai terminat de alergat, îţi tai degetele mici cu o toporişcă și atunci eşti primit în sânul tribului ca mandan demn de a fi păstrat în amintiri.

Se întoarse spre Bowman. Surâsul îi revenise.

— Patru Urşi, cel mai mare şef dintre toţi mandanii, a făcut Okipa de două ori la rând. Eu n-am rezistat decât o dată şi am avut noroc, pentru că variola îmi ucisese aproape tot neamul. Nu mai rămăseseră decât vreo treizeci de mandani în toată ţara. Satul e foarte mic şi e foarte uşor să alergi în jurul lui.

Arthur se rostogoli pe o parte, se puse în patru labe și se ridică sprijinindu-se de peretele grotei. Se clătină până într-un colţ neluminat și se îndoi, încercând să verse. Nu vomită decât câteva înghiţituri de bilă amestecată cu whiskey și aşteptă, frânt în două, să-şi recapete răsuflarea.

— Ai făcut acelaşi lucru, Bowman, de ce te sperii aşa?

Arthur îşi şterse gura. Respira adânc și fiecare inspiraţie îi ridica dureros coastele rupte.

— N-am făcut acelaşi lucru. N-am vrut să mi se-ntâmple asta. Trebuie să fii nebun să faci aşa ceva!

— Nebun?

Bowman reveni lângă foc, tremurând din cap până-n picioare:

— N-am auzit niciodată ceva atât de bolnav. Nu poţi alege asta.

Se prăbuşi pe pătură. Mandanul se ridică, o scutură pe a lui și o puse pe umerii englezului.

— Crezi că am ales să-mi văd familia și tribul murind de variolă sau otrăviţi de către vânzătorii de blănuri care ne râvneau pământurile? Okipa e o ceremonie a vieţii, Bowman. Forţa care mi-a trebuit ca să suport durerea o păstrez în mine. Şi tu ai făcut-o, şi Spiritele te-au păstrat în viaţă!

— A fost tortură! Ca și ceea ce faceţi voi!

Indianul se așeză la loc lângă foc ca să taie șopârla și rozătorul în bucățele.

— Spiritele m-au adus pe pământ și eu de-acum pe pământ merg. Când te învârți în aer, spânzurat de tavanul colibei, singurul lucru la care te gândești este să cobori la loc pe pământ și să trăiești acolo. După, știi unde sunt Spiritele, unde ești tu și care îți este locul printre cei vii. Amintirea suferinței nu rămâne decât în corp, spiritul e liber. Tu, Bowman, ai rămas suspendat în durerea ta și încă mai cauți pământul.

— Nu mă cunoști. Și n-am avut de ales. Ei mi-au făcut asta.

John Doe îl privi cu un aer amuzat.

— La ce-ți folosește să le porți încă pică? Nu poți fi victima propriei tale vieți, Bowman. Și asta înseamnă Okipa – să înțelegi tot ceea ce nu poți alege.

Arthur își strânse pătura în jurul lui, privindu-l pe indianul alb care mesteca încet carnea.

— Și numele tău adevărat care e?

— Inyan Sapa. În limba ta înseamnă Piatră Neagră. Albii nu mă vor găsi niciodată, căci sunt un indian ascuns sub pielea unuia de-al lor.

Încă zâmbea, dar Bowman n-avea încredere în acel surâs, ținând cont că indianul îl învățase când era suspendat de tavanul unei colibe.

— De ce m-ai ajutat, dacă îi detești pe albi?

— E o întrebare la care nu am încă răspuns. Poate pentru că ai vrut să-i salvezi pe comanși, dar nu sunt sigur. Uneori John Doe e cel care alege. Uneori Piatră Neagră. N-au aceleași rațiuni. Albul și indianul nu văd lucrurile la fel, dar se-ntâmplă să cadă de acord ca să facă împreună ceva.

John Doe îi dădu un pic de mâncare lui Bowman.

— Comanșii n-au vrut să te urmeze?

Arthur înghiți sucul cărnii și clătină din cap. Indianul se ridică și vocea lui crescu în grotă:

— Eu nu sunt ca ei. Albii ne omoară pentru că suntem indieni. Eu n-o să crap pentru că sunt unul dintre ei. Vor să ne forțeze să ne schimbăm și atunci eu am ascuns indianul în străfundul meu. N-o să-l găsească. Albii au inventat în America o țară fără trecut ca să aibă o

viață nouă. Dar pământul ăsta are memorie. De asta ne omoară, ca s-o șteargă. Ce crezi?

— Ce cred? Că e aceeași porcărie peste tot pe unde-am fost!

Indianul inspiră lent.

— Okipa înseamnă reunirea celor doi oameni care sunt în noi: războinicul și cel care merge pe pământ în pace. Va trebui să trăiești cu ei, Bowman, cu amândoi.

Arthur zâmbi la rândul lui.

— Care dintre cei doi s-a revoltat, John Doe sau Piatră Neagră?

Indianul se întoarse spre el.

— Revoltat? Variola ne-a ucis, nu mai suntem decât o mână de oameni, împotriva cui vrei să mă revolt? Fur pentru că vreau bani, ca și albii.

Bowman încetă să zâmbească.

— „Tribul” meu e și mai mic ca al tău. Noi rămăseserăm zece după „Okipa”, dacă vrei să-i spui așa. Trei au murit deja și doi au venit aici. Cei care au ucis pe pistă. Comanșii au fost spânzurați pentru ceea ce au făcut ei.

— Am auzind vorbindu-se despre crimele comise de frații tăi. Acum înțeleg. Sunt ca și tine, suspendați în aer.

— Frații mei?

— Cum vrei să le spun?

Arthur nu răspunse. Mandanul se așeză la loc.

— Acum trebuie să dorm. Odihnește-te, Bowman, că mâine trebuie să plecăm mai departe.

— Pe omul din Fortul Bent l-ai omorât?

— Nu, dar am tras în el și au fost oameni răniți în incendiul provocat de tine. Ne caută.

John Doe adormi în câteva minute și corpul lui începu să tremure, scuturat de spasme nervoase.

Lumina îi arse mult timp ochii înainte să poată recunoaște peisajul, mereu același, un șir de mici munți pietroși. Caii, slăbiți, se chinuiau sub greutatea lor. Le trebuiră trei ore să ajungă la ultima trecătoare, care se deschidea spre o câmpie uscată și de unde, în depărtare, se vedea linia verde a unui râu. Înainte să părăsească

adăpostul munţilor, John Doe privi în zare, mirosind aerul mai multe minute.

— Fortul Lyon este la doar patruzeci de mile de aici, dar trebuie să ducem caii la apă. O să ajungem la miezul nopţii şi nu putem rămâne mult.

Cerul era curat, luna plină şi stelele palide. Zgomotul râului era din ce în ce mai puternic şi, în curând, se zăriră în faţa lor siluetele arborilor.

Legară caii, lăsându-le suficientă libertate ca să mănânce tot ceea ce voiau, iar cei doi bărbaţi, cu puştile în mână, se instalară pe mal. Arthur îşi curăţă faţa şi bău, indianul rămase în picioare, fără să se atingă de apă. Când Bowman observă asta, încremeni şi se uită în jur.

— Ce se-ntâmplă?

John Doe sau Piatră Neagră nu răspunse imediat. În mod ciudat, luna care îi albea pielea îi dezvăluia trăsăturile indiene.

— Ceva nu e în regulă cu locul ăsta.

Bowman continuă să scruteze penumbra de dincolo de curentul sclipitor al râului.

— E doar un râu în mijlocul unei câmpii.

— Nu-ţi plac râurile?

— De ce spui asta?

— Vocea ta.

Arthur se îndepărtă de apă. Se mişca mai bine, rana începea să se cicatrizeze, doar coastele rupte îi puneau probleme. Se aşeză în iarbă şi-l privi pe indianul rămas nemişcat.

— Unde suntem?

— Râul Sand Creek. La o sută de mile nord de Fortul Bent. Trebuie să hotărăşti unde vrei să mergi, Bowman.

— Ăia de la Bent şi Saint-Vrain nu ştiu cine era cu mine. Poţi să pleci acum. Mă descurc.

— Nu încă.

— Nu încă?

— Trebuie să călătorim mai departe.

— Eu nu ştiu unde merg, tu m-ai salvat deja şi nu-mi eşti dator cu nimic.

John Doe se întoarse spre el.

— Cei doi frați pe care-i cauți sunt diferiți de ceilalți oameni?
— Ce-ai zis?!
— Sunt diferiți?
Arthur privi râul negru pătat de sclipirile lunii:
— Poate că nu prea mult. Sau poate că doar din cauza a ceea ce li s-a-ntâmplat. Înainte nu eram la fel.
John Doe surâse și, în întuneric, Arthur zări strălucirea dinților lui, asemenea unei reflexii pe apa lui Sand Creek.
— Dacă frații tăi nu sunt diferiți de ceilalți oameni, atunci știm unde să mergem!
— Ce spui acolo?
— Dacă albii ar fi aici pentru altceva, atunci ar fi venit să ne vadă și ne-ar fi ascultat.
Arthur se ridică încet.
— Nu înțeleg ce spui, indianule.
Piatră Neagră zâmbi din nou și, de data asta ochii, lui sclipiră sub lumina lunii.
— Aurul, Bowman, aurul!

În zorii zilei intraseră într-un deșert.
John Doe se orienta la fel ca un animal, urmând un itinerar înscris într-o memorie mai veche decât a lui, fără repere vizibile pentru Bowman. Când acestuia începea să-i fie sete și se îngrijora că nu vedea până-n zare decât pietre, John se oprea la poalele unei stânci din care curgea un fir de apă, lângă care oricine altcineva ar fi murit[44] fără să știe că era salvat. Pentru cai găsea mereu câte-un colț în care creșteau niște arbuști la fel de uscați ca pietrele, pe care aceștia îi devorau imediat. Drumul lor era cumva sinuos, dar într-un mod necesar, urmând ocolișuri de neînțeles care îi duceau seara până la câte un mic izvor care țâșnea dintr-o fisură și dispărea un metru mai departe, sub o rocă. Uneori le trebuiau două ore ca să-și umple vasele dintr-o picătură miraculoasă care curgea de-a lungul unei pietre. Dar aveau apă, mâncare și lemn ca să fiarbă șerpi și șopârle. John săpa găuri la baza tufișurilor moarte, tăia bucăți de mestecat dintr-o

[44] Posibilă aluzie a autorului la cunoscutul vers al lui François Villon „Je meurs de soif auprès de la fontaine.” („Mor de sete lângă fântână.”) *(n.tr.)*.

rădăcină care avea un gust acid, provoca salivă și tăia foamea. În fiecare seară schimba pansamentul și așternea pe rana lui Bowman ierburi pe care le păstra în desagii lui, strivite și amestecate cu cenușă din foc. John Doe și Piatră Neagră continuau să coabiteze în capul mandanului care, fără să prevină, trecea de la engleză la o limbă stranie care semăna cu cea a negrilor după ce trăiseră în contact cu britanicii. Creştinul binecrescut, hoţul sau indianul nostalgic – Bowman nu putea spune care e adevăratul John Doe. Dar, fie că era unul, fie că era celălalt, găsea tot timpul drumul și ceva de mâncare.

Traversară cu bine, virând tot timpul dinspre nord spre sud, un imens labirint ai cărui pereţi invizibili erau moartea sub toate formele pe care le putea oferi deşertul: sete, foame, epuizare, urmărire sau ambuscadă. Parcurseră de trei ori distanţa care îi separa de drumul dintre de la Pueblo și Denver, dar acesta era singurul traseu care putea să-i ducă acolo. În ultima seară dormiră foarte aproape de drum, nu aprinseră focul și lăsară caii înşeuaţi.

— Aici, unde nu e nimeni, trebuie să te ascunzi. Dar când vom fi la Pikes Peak, în mijlocul altora, n-o să mai fie nevoie. Acum dormi. Te trezesc eu.

— John?

— Ce-i?

— În tribul tău, ce faceţi cu nebunii?

— Cei care merg pe alt pământ nu trăiesc printre noi.

— Și fraţii mei?

— Dormi. Oboseala este lumea Spiritelor înșelătoare.

— Nu cred că pot să dorm.

— Pe curând.

John Doe se înfășură în pătură, și câteva momente mai târziu, corpul lui începu să fie scuturat de spasme. Bowman se lungi fără să închidă ochii. Tresări, trei ore mai târziu, când Piatră Neagră îl trase de umăr.

— Luna e cu noi, e momentul să traversăm drumul albilor.

Momentul cel bun, când toată lumea dormea, inclusiv sergentul Bowman. Jignit, Arthur se ridică și-și rulă pătura. Indianul înnodase pânză în jurul copitelor cailor și, sub un plafon de nori mai negri ca noaptea, își asumară riscul să traverseze pista. Merseră la pas câteva

mile și se opriră ca să scoată pânza care înăbușea zgomotul potcoavelor.

— Caii vor să galopeze până la pădure. Cum ţi-e rana, Bowman?

— Cum adică vor să galopeze?

— Partea asta de ţinut e a lor, mulţi s-au născut aici.

Arthur zâmbi.

— Ce tot spui acolo?

Nu terminase de pus întrebarea că armăsarii începură să frământe pământul. Urcă la loc în şa şi simţi între picioare muşchii lui Walden străbătuţi de tremurături. Indianul sări pe calul lui.

— Frate Bowman, nu te atinge de frâu!

Arthur se agăţă de oblânc.

— La naiba!

După trei zile de ocolişuri şi precauţii, caii plecară în galop nebun şi trasară prin noapte o linie dreaptă perfectă, mai rapizi ca un tren, fără să încetinească atunci când terenul începu să urce. John Doe ridică privirea spre cer şi-şi desfăcu braţele. Arthur luă întâi o mână de pe oblânc, apoi și cealaltă, deschizând braţele ca să simtă aerul pe corp. Strigă:

— Și când se opresc?

Piatră Neagră izbucni în râs.

Aerul era din ce în ce mai tare pe măsură ce traversau pădurea și urcau. Din când în când, caii se îndepărtau unul de celălalt, urmând fiecare propriul lui traseu înainte de a se regăsi, sărind peste un pârâu, ţâşnind de-a latul unui luminiș cu iarbă grasă. Călăreţii apucară frâiele și încetiniră în sfârșit ritmul. John Doe îi conduse până la un promontoriu, o masă stâncoasă care atârna ca o falcă deasupra hăului, tapiţată la vârf cu iarbă înaltă, între pini cu rădăcinile agăţate de piatră. Eliberară caii de încărcătura lor, îi lăsară să pască și nu aprinseră focul, știind că ziua urma să vină în curând. Când Arthur se trezi, umbra crengilor de pin dansa pe chipul lui și mirosul dulce de rășină îi umplu nările. Se întinse până la limita durerii, simţindu-se odihnit și respirând calm.

Indianul nu era acolo.

Bowman îşi luă puşca şi merse până la buza stâncii, cercetând de unde veneau sunetele pe care le auzea. La picioarele lui, în vale, un

convoi de căruțe urma un drum de-a lungul unui torent. Talangele boilor și strigătele căruțașilor urcau până la el și, în același timp cu șirul neîntrerupt de pionieri, ridicând capul, descoperi Pikes Peak și vârful lui încă înzăpezit. Muntele era la câteva zeci de mile, dominând poalele Munților Stâncoși. În depărtare, la răsărit, câmpiile deșertice pe care le traversase cu John Doe. De jur-împrejurul lui, muntele verde, brăzdat de râuri și spuzit de flori.

Nu-l auzi pe indian venind. Când se întoarse, John Doe, zâmbitor, era chiar în spatele lui, ducând pe umeri un tânăr mascul de antilopă. Aprinseră un foc, dezmembrară și tăiară animalul, lăsând deoparte bucățile bune de uscat și afumat și punând o pulpă la frigare. Cei doi înghițiră carnea în îmbucături mici, având grijă să nu mănânce prea mult după zilele de privațiuni. Când se simțiră sătui, John Doe scoase din buzunar un pumn de merișoare cu gust dulce-acrișor. Arthur deschise sticla de whiskey și își împărțiră ultimele înghițituri.

— Toți merg la Pikes Peak?

— Prima tabără importantă pe versantul ăsta este Woodland. O fi devenit oraș de la ultima mea trecere pe-aici. Cele mai mari tabere sunt pe partea cealaltă, pe fața nordică, acolo unde s-a găsit prima dată aur. Idaho Spring, Black Hawk, Mountain City și, spre câmpia dinspre est, Denver. Zăcămintele încep să se termine, tot mai multă lume își împarte filoanele. Concesiunile sunt mai scumpe și aurul mai rar. Banii s-au făcut deja. Cei de-acum vin pentru firimituri sau pentru că le-a trebuit prea mult ca să ajungă.

Se așezaseră cu picioarele în gol ca să privească baletul fără sfârșit al imigranților care luau muntele cu asalt. După câmpiile pietroase și tovărășia șerpilor, această transhumanță absurdă dădea impresia că lumea devenise prea mică.

Arthur își imaginase Pikes Peak ca o piatră mare și chealã în mijlocul unui pustiu, înconjurată de oameni care săpau în ea cu târnăcoapele. Pikes Peak era însă un munte maiestuos și pașnic, poarta sudică a marilor Stâncoși, transformat în furnicar de către căutătorii de aur care-și biciuiau boii în timp ce acolo, sus, filoanele se subțiau.

— Dacă frații tăi sunt nebuni, Bowman, o să-ți fie greu să-i găsești printre toți ăștia!

Arthur zâmbi și aruncă o piatră în gol, privind-o cum se rostogolește pe pantă înainte de-a se opri în iarbă.

— Nu vreau să par că aș crede în Spiritele tale, indianule, dar ei și cu mine ne regăsim oricând...

Piatră Neagră îi surâse la rândul lui.

— Atunci să spunem că e norocul.

— Mda, afurisit noroc...

John Doe îl bătu pe umăr.

— Trebuie să pregătim carnea, să facem rezerve pentru restul drumului. Mâine dimineață putem pleca.

La apus, furnicarul se transformă în vulcan. Lămpile căruțelor arătau ca torente subțiri de lavă în fundul văii, care se acumulau în cratere strălucitoare pe măsură ce pionierii se adunau și aprindeau focuri. Tot muntele era presărat cu puncte luminoase, desenând o galaxie de stele galbene, oglindă efemeră a astrelor cerului. Sunete de instrumente și cântece, deformate de vânt și de relief, urcau până la cei doi bărbați lungiți în culcușul lor stâncos.

— Frate Bowman, la Woodland va trebui să ne despărțim.

Arthur râse încet.

— Ați hotărât asta împreună, tu și omul alb?

— Întâlnirea noastră a fost bună, ca o recompensă dată celor care călătoresc singuri, dar și eu trebuie să-mi urmez drumul.

Bowman se gândi ce să răspundă, dar nu reuși să pună în cuvinte ce voia să-i spună lui John Doe.

— Mulțumesc.

Indianul alb răspunse în limba lui ceva ce Bowman nu înțelese.

Arthur scoase din buzunar fiola lui Brewster.

— În Anglia, când voiam să-mi opresc coșmarurile, fumam opiu. Aici, un bătrân mi-a dat asta. E contra durerii, dar plantele astea te fac și să visezi. Bătrânul acela trăia într-un oraș care se numea Reunion, pe care îl construise împreună cu alți imigranți, un oraș în care încercau să fie fericiți împreună. Poate că ei erau albii pe care trebuia să-i întâlnești și care ar fi putut să te asculte. În mijlocul orașului lor se afla o casă mare, pentru toată comunitatea. Nu mai poți alerga în jurul ei, pentru că nu mai există. Visul lor este acum pe

fundul acestei sticle.

Indianul se așezase în fața lui Bowman. Acceptă licoarea, bău un gât și i-o înapoie englezului.

— Și noi aveam o colibă mare, în care ne adunam.

Piatră Neagră zâmbi, așezat turcește, și închise ochii.

Arthur se sprijini de șa și privi în vale cum focurile căutătorilor de aur se nășteau și mureau. Urmând liniile și punctele, după câteva minute începu să ghicească forme, desene care se rearanjau pe firul gândurilor lui. O șuviță de păr roșcat, focul din casa abandonată care se reflecta în ochelarii bătrânului Brewster, strălucirea răsăritului pe râul Trinity, când ajungea în zori la Reunion.

Indianul începu să cânte.

10

Înaintară toată ziua către muntele înzăpezit, rămânând pe înălțimi și urmând potecile de creastă, la câteva sute de metri deasupra șuvoiului de căruțe, înainte să fie nevoiți să coboare din nou spre vale. Așezat la poalele lui Pikes Peak, în mijlocul unui cerc maro de pădure defrișată, Woodland nu era încă oraș, ci doar o întindere imensă de acoperișuri lipite unele de altele, fără vreo logică pe care s-o poți distinge de la acea distanță.

Ghemuiți în iarba unui luminiș în pantă, Bowman și indianul studiau tabăra, ținând hamurile cailor. John Doe mesteca o rădăcină și surâdea cu acel zâmbet care nu voia să spună nimic.

— Nu cred că Reunion semăna cu asta!

— Cel puțin acolo existau scânduri ca să le facă sicrie ultimilor locuitori. Aici trebuie să fii aruncat la porci pe post de funeralii.

John Doe își scoase carabina și îi încărcă magazia. Arthur îl urmări, apoi își luă Henry-ul, acționă levierul[45], ascultă mecanismul armei și o încărcă. Șaisprezece gloanțe.

Urcară în șa și mandanul se apropie de Bowman.

— Indienii nu-și strâng mâna. Poate singurul lucru pe care ar fi trebuit să-l învățăm de la voi. Din păcate, atâtea minciuni au fost pecetluite printr-o strângere de mână încât am devenit reticenți la tradiția asta. N-ar trebui făcută decât între prieteni.

Piatră Neagră își întinse mâna stângă. Arthur pe a lui, împletindu-și cele trei degete pe care le mai avea cu cele patru ale indianului.

— Nu cobori în oraș?

— N-am intenția să ratez asta, dar prefer să-mi iau rămas-bun de la tine aici. Și ultimul lucru: când ajungem jos, lasă-mă pe mine să vorbesc. Oi fi tu alb, dar nu cunoști locurile astea.

— Nu spun nimic?

— Stai pur și simplu, tu îi sperii pe oameni iar eu vorbesc.

John Doe dădu pinteni calului, iar Arthur îl lansă pe Walden la

---

[45] Pușca Henry, la fel ca alte arme ale perioadei, folosea un levier situat în preajma gărzii trăgaciului pentru a introduce un nou glonț pe țeavă când acesta este acționat *(n.red.)*.

galop în urma lui.

Woodland era un amestec între tabăra pionierilor din Pueblo și ranch-ul în construcţie al lui Paterson, la care trebuia să adaugi frenezia din Saint Louis și să înmulțești totul cu zece. De zece ori mai mulţi vânzători de alcool, magazine, curve și predicatori. Tabăra creştea cu viteza cu care tăietorii de lemne doborau arborii şi n-avea timp să crească şi în înălţime. Aproape nicio clădire nu depăşea un etaj, majoritatea nu erau decât corturi de mărimi diferite, inclusiv saloon-uri care puteau primi câte două sute de clienţi odată. Iar străzile erau râuri de noroi în care căruţele se afundau până la osii.

În faţa câtorva construcţii mai solide, din scânduri prinse în cuie, oameni înarmaţi făceau de gardă. Birourile angrosiştilor. În afară de vânzătorii de aur, comerţul cel mai înfloritor era cel al vânzătorilor de unelte. Târnăcoape, lopeţi, site şi cratiţe erau aduse cu căruţele şi descărcate sub corturile magazinelor, în care se strângeau cu sutele. Unii ieşeau cu echipamente noi, alţii intrau ca să-și vândă sculele uzate. Atmosfera oraşului minier nu era veselă, ci febrilă, mai mult tensionată decât serioasă și, în mod sigur, mai degrabă agresivă decât primitoare.

În mijlocul tuturor celor lipsiți de șansă, cei câțiva tipi care aveau aur de cheltuit ieşeau imediat în evidenţă şi Woodland nu exista decât ca să le golească buzunarele cât mai repede posibil. În ritmul orchestrelor care cântau în corturi, micile averi agonisite într-un sezon întreg de căutat aur erau risipite în ture generale de băutură, până când ultima noapte într-un pat uscat înainte de a pleca să scormoneşti din nou filonul ajungea să fie plătită pe credit. Patronii barurilor, codoșii și vânzătorii de târnăcoape angajaseră niște namile care, lucrând liniștit dar cu perseverență, îi apucau pe beţivi de turul pantalonilor și-i aruncau, cu milă, afară. Cei care opuneau rezistenţă erau aruncaţi puţin mai tare și mai departe, aterizând în noroi.

Când se hotărâră pentru un saloon care oferea și camere, fete, fripturi de primă calitate, bere proaspătă, scule pentru decantarea aurului, arme de ocazie și un grajd pentru animale, Arthur se liniști că tovarăşul lui indian putea trece drept alb. Nu febra aurului rodea Woodland, ci febra decepţiei, tratată cu mari cantităţi de tărie.

Prezenţa unei piei roşii la bar ar fi fost, fără îndoială, cea mai proastă veste pentru căutătorii de aur lipsiţi de noroc.

În cort încă se putea circula, semn că ora de vârf nu începuse. Cerură două camere. Patronul îi conduse în dormitoare și le spuse că trebuiau să împartă unul.

— Nu-i spaţiu destul pentru toată lumea, aşa că ne înghesuim. Şi plătim înainte.

Sub un acoperiş care nu proteja de soare – şi cu atât mai puţin de ploaie – atârnau nişte bucăţi de pânză prinse cu sfoară: pereţii. Pe planşeul plin de găuri erau instalate nişte cearşafuri murdare, cusute şi umplute cu fân: paturile. Suma modestă, cincisprezece cenţi, pe care stabilimentul o cerea fiecărui musafir, era nouăzeci la sută furt.

— Unde ne punem lucrurile?

Pentru zece cenţi de persoană, efectele personale urmau să fie în siguranţă într-o odaie specială a saloon-ului: o încăpere tot cu pereţi de pânză, păzită de un bătrân bărbos înarmat cu o pușcă cu cremene și cu o sticlă.

— Dacă mi se fură lucrurile de la tine, îmi dai în compensație niște hălci de slănină de pe burtă?

John Doe zâmbea și patronul, foarte gras, izbucni în râs.

— În cazul ăsta, domnii mei, ascultaţi sfaturile unui prieten şi păstraţi-vă lucrurile asupra voastră. Economisiţi douăzeci de cenţi şi, mai mult, dacă luaţi un pahar, vi-l ofer eu pe următorul!

Patronul îi împrăștie pe cei câțiva bețivi căzuți peste bar – singura mobilă solidă din tot saloon-ul – și le servi două pahare de whiskey.

— E din ăla bun?

— Domnule, există întotdeauna unul mai bun, dar nu e ce le dăm indienilor, dacă asta vă îngrijorează.

John Doe râse o dată cu patronul și își goli paharul. Patronul, fără să zăbovească, aruncă o privire mâinilor celor doi bărbaţi, cel cu pielea bronzată și lunganul cu o cicatrice pe frunte.

— Nu păreţi să fiţi căutători de aur. Ce vânt v-aduce pe aici?

— Lucrăm pentru Bent și Saint-Vrain.

Bowman aprobă tăcut, ridicând paharul.

— Şi ce caută în munţii noştri nişte bărbaţi bine ca dumneavoastră?

— Căutăm pe cineva. De fapt doi oameni. Englezi.

John Doe vorbise aplecându-și capul și aruncând priviri misterioase de sub borurile pălăriei.

— Și de ce-i căutați?

Doe îl fixă pe patron cu ochii lui cenușii.

— Trebuie să-i ducem la Fortul Bent. Dacă se poate.

Patronul le umplu din nou paharele, fără ca ei s-o fi cerut.

— Eu îi cunosc pe toți, dacă vă găsesc informații o să fie ceva și pentru mine?

— Posibil.

— Ce-au făcut englezii ăștia ai voștri?

Mandanul privi în jur și coborî și mai mult vocea:

— Au dat foc la căruțe și au încercat să ajute niște prizonieri să evadeze.

Tipul își umflă obrajii.

— Fir-aș al dracului, indivizii ăia care au vrut să-i elibereze pe cei patru indieni? Care i-au mătrășit pe cei doi tipi din Bent? Nimeni nu vorbește aici decât despre asta. Acum o săptămână a trecut pe-aici până și un detașament de cavalerie care îi căuta. Ați întârziat, băieți!

Bowman și Doe schimbară o privire. Patronul le servi generos al treilea pahar.

— La naiba, nu știam că sunt englezi, dar nu mă miră, numai ei și nenorociții ăia de francezi se înhăitează cu pieile roșii! Și spuneți, e-adevărat că le tăiau capetele pionierilor? Cică au măcelărit o familie întreagă, cu tot cu copii și femei, lângă frontiera mexicană.

— Acum sunt englezi în oraș?

— Mda, mereu sunt unii care pierd vremea.

Arthur încercă să-și mascheze accentul londonez, imitându-l pe cel al lui John Doe.

— E unul care se dă predicator, un lungan slăbănog, cu părul negru și fără niciun dinte. Celălalt e un tip blond și înalt.

— Nu ne lipsesc predicatorii și blonzii! Călătoresc împreună?

— Posibil.

— O să-ntreb.

Locul se umplea. Când ieșiră, era plin ochi și noaptea se lăsase.

Woodland era în efervescență. Sub fiecare felinar agățat de corturi,

grupuri de oameni se strângeau ca să bea, cu picioarele în noroi, schimbând informații despre ultimele filoane descoperite, sau își jucau salariile la poker. Majoritatea se lăsaseră păgubași să mai strecoare aurul pe cont propriu și lucrau pentru marile companii miniere. Arthur și indianul alb se amestecară în mulțime, trecând de la un bar la altul și căutând grupuri de englezi. Își puneau desagii pe scândurile tejghelelor, cu puștile pe umăr, și comandau un pahar ciulind urechile, punând câteva întrebări despre destinația pionierilor, de unde veneau sau dacă printre ei era vreun predicator metodist. Mulți nu se opreau în Munții Stâncoși, nefiind decât în trecere în drumul lor spre Wyoming și Oregon, ca să ajungă în California. Odată ajunși aici, nu le trebuia mult timp să înțeleagă că se terminase, sau poate că nici măcar nu începuse și că doar companiile aveau acum resursele să angajeze și să finanțeze extracția. Așa că plecau din Pikes Peak mai departe, schimbând aurul munților pe soarele Vestului, averea subsolului pe cea a fermelor idilice de la Oceanul Pacific.

Se târâră multe ore prin tabără, neobținând nicio informație utilă, doar tone de povești care semănau între ele – plecări și sosiri, greutăți și înverșunare. Alcoolul îl făcea pe John Doe din ce în ce mai taciturn și agresiv. La final nu mai vorbea aproape deloc și Bowman punea întrebările. Noaptea trecea și cea mai puternică însușire a tuturor acelor bravi oameni era tenacitatea cu care refuzau să se ducă la culcare.

Se întoarseră la marele saloon. Indianul se ținea încă tare pe picioare, dar arunca priviri rele în jur.

— Ar trebui să plecăm și să dormim în munți. În orice caz, ne va fi mai bine acolo sus decât în dormitoarele astea putrede. Aici, oricum n-o să găsesc nimic.

Vocea lui John Doe era alterată de whiskey, groasă și lentă.

— Trebuie să petrec un timp cu semenii mei. Du-te în munți, Bowman, eu rămân cu albii.

— Nu plec fără tine.

— Ți-e frică să fii singur-singurel, fratele meu?

Arthur își coborî capul.

— Mai degrabă mă îngrijorezi tu. Unde e Piatră Neagră? Cred că ar

trebui să vorbesc cu el.

— Când sunt printre albi, nu vine. Se ascunde, pentru că e un laş.

— Ai curajul alcoolului, o să ne faci probleme.

— Vreau să mai beau un pahar cu fraţii mei albi, după aia putem pleca să ne ascundem în munţi, dacă vrei.

Arthur intră cu el în saloon. John Doe se proţăpi la intrarea în marele cort, duse o mână la gură şi scoase un urlet sălbatic, un ţipăt ascuţit de călăreţ indian atacând. Jumătate dintre băutori se întoarseră. Indianul îşi scoase pălăria, descoperindu-şi părul negru, făcu un fel de reverenţă nesigură şi zâmbi.

— Bună seara, civilizaţie!

Se auziră câteva râsete, apoi privirile se întoarseră încet de la ele şi John Doe traversă sala până la tejghea. Patronul nu mai era acolo. Un alt barman le turnă de băut. Continuau să fie studiaţi şi Bowman îşi înghiţi repede whiskey-ul.

— Eşti complet dus. O şterg. Mă duc să iau caii.

— Mai beau unul.

— Fă cum vrei, eu plec.

Arthur îşi aruncă desagii pe umăr şi strânse arma lângă el. La intrarea în cort îl observă pe patronul cel gras, care se întorcea însoţit de trei oameni înarmaţi. Ridicat pe vârfuri şi cu nasul deasupra capetelor, căuta pe cineva în sală.

Arthur se aplecă şi îl luă pe John Doe de braţ.

— Trebuie s-o ştergem!

Indianul rămase însă aplecat deasupra tejghelei şi se smulse din mâna lui Bowman.

— Nu m-atinge, Bowman, ţi-am zis că aici ne despărţim!

— Termină cu tâmpeniile, vino cu mine!

Patronul şi escorta lui străbăteau mulţimea în direcţia lor.

— De-a ce te joci!?

— Şterge-o, Bowman. O să te regăsesc într-o zi.

— Patronul nu e căzut în cap. Ştii ce-o să ţi se întâmple, biet idiot? O să mai faci o Okipa atârnat de-o frânghie, iar eu n-am văzut niciodată vreun spânzurat cu zâmbetul pe buze!

— Eu mi-am făcut treaba, fratele meu alb. Du-te!

Arthur încercă să-l smulgă de la bar. John Doe se întoarse, se

desprinse printr-un singur gest din priza lui Bowman și își armă carabina.

Timp de o fracțiune de secundă, ochii lui cenușii se opriră în cei ai lui Bowman. Avea un zâmbet imens întins pe fața netedă.

În sală, patronul țipa, arătând cu un deget spre bar:

— Ei sunt! La naiba, sunt acolo!

Mandanul își ridică arma și trase un foc în sus, făcând o gaură în pânză. În jurul lui, oamenii se îndepărtară, iar alții scoaseră ovații. Coborî țeava și ținti exact deasupra capului patronului care zbiera. Glonțul șuieră de-a latul sălii și de data asta toată lumea începu să se îmbrâncească.

— Du-te, Bowman, o să ne revedem pe pistă, aici sau altundeva.

John Doe ținti din nou plafonul și trase de trei ori, făcând să explodeze și să cadă lămpi cu ulei.

— Vino cu mine, putem încă să scăpăm de-aici!

Indianul nu-l mai auzea și sări peste tejghea, apoi își fixă cotul pe tabla de zinc ca să țintească. Gloanțele sale zburau pe deasupra capetelelor și toți bețivii se puseră pe urlat, începând să rupă fâșii din pânză ca să fugă. Cei trei bărbați veniți cu patronul luptau împotriva curentului, încercând să riposteze. Arthur se aruncă printre clienți, își croi drum până la peretele de pânză, își scoase pumnalul de la centură și tăie țesătura.

Schimbul de focuri izbucni înainte ca el să apuce să sară în noroi. În spatele lui, John Doe scotea strigăte de război, iar sticlele și paharele din bar explodau pe rafturi. Arthur ezită să se întoarcă, trase o înjurătură și sări afară. Alergă până la grajd, așteptă ca grăjdarii să iasă să vadă ce se-ntâmpla la saloon, apoi se repezi înăuntru și aruncă șaua pe spatele lui Walden. Canonada continua iar el încă auzea focurile carabinei. Sfâșie pânza grajdului, desfăcând-o în două, sări pe mustang și fugi.

Galopă direct spre munte, lansându-și calul pe pante abrupte, și nu se opri înainte ca luminile din Woodland să dispară în spatele lui. Evitând taberele căutătorilor de aur, dormind fără să aprindă focul, culcat lângă cal, Bowman ocoli Pikes Peak, avansând prin zăpada tot mai groasă. În a patra zi, după ce depășise muntele și începea să coboare pe versantul nordic, se opri să petreacă noaptea într-o

pădure, deasupra unui orășel cuibărit pe fundul unei văi, singura trecere practicabilă pentru a-și continua drumul. Învelit în haina de ploaie, cu gulerul ridicat și pălăria înfundată pe cap, intră a doua zi pe străzile unui Idaho Springs pustiu, traversă orașul fără să se oprească și, la ieșire, găsi o intersecţie. Îl puse pe Walden în trap, îndepărtându-se spre Mountain City la cincisprezece mile în faţă, coti înainte de a atinge zonele locuite, apoi părăsi valea și pista, lansându-se pe pante.

Durerea din spate era din ce în ce mai rea. Făcu un popas și se ghemui lângă buturuga enormă a unui conifer cu lemn roșu. Își strecură mâna sub bandajele pe care nu le schimbase de când se despărţise de John Doe. Pipăi cu degetele și înjură: rana se redeschisese și se infecta. Își goli buzunarele și numără banii care îi rămăseseră. Treizeci și șapte de dolari și câţiva cenţi. Făcu, de asemenea, inventarul muniţiei: douăzeci de gloanţe în afara celor șaisprezece din magazia puștii. Decise să doarmă departe de oraș și să se ducă acolo a doua zi ca să cumpere ceva cu care să se îngrijească. Îi mai rămăsese o oră de lumină înaintea nopţii. Arthur Bowman, tremurând de febră, își deschise sacul și scoase pana și cerneala.

Alexandra,

Nu știu ce zi este, nici de cât timp am plecat din Reunion. O lună, poate acum s-au făcut două.

În seara asta m-am ascuns pe un munte și am o rană care s-a infectat. Un om a tras în mine când încercam să eliberez niște comanși, care au fost spânzuraţi până la urmă. Un alt indian m-a ajutat să fug. Ne-am despărţit la Woodland, acum patru zile. Era tipul cel mai ciudat pe care l-am întâlnit, dar am vorbit cu el. Pentru că făcuse lucruri care semănau cu ceea ce mi s-a întâmplat în Birmania. Zicea că nu văd cum trebuie istoria mea. Că pot fi un om nou. M-am gândit la dumneata când a spus asta. Sunt trist că a rămas la Woodland, pentru că oamenii de acolo o să-i facă de petrecanie. Era nebun și cred că asta căuta, dar nu merita să sfârșească așa. Sper că a reușit să scape. Eu merg pe pământ, cum spunea el, dar ca să fug și să mă ascund, pentru că sunt căutat. Eu îi caut pe Peevish și Penders, iar alţii mă caută pe mine.

Mi-a mai rămas foarte puțin din poțiunea bătrânului Brewster. O păstrez pentru după ce termin scrisoarea, ca să pot să îți scriu fără să adorm.

Mâine trebuie să merg în Mountain City ca să cumpăr medicamente. Sper că n-o să am probleme și că o să pot din nou să îți scriu.

Pare scrisoarea cuiva care va muri. Eu nu vreau să mor.

Aș fi vrut să ți-l prezint pe prietenul meu, indianul alb. I-am vorbit despre Reunion și i-am zis că indienii ar trebui să întâlnească oameni ca dumneata.

Acum e noapte și nu mai văd hârtia. Mă simt singur prima dată după mult timp.

Somn ușor!

Sub pancarta care anunța intrarea în oraș fusese adăugată o frază: *Cel mai bogat kilometru pătrat din lume.*

Mountain City era abandonat. Micii căutători care scotoceau filoanele sub cerul liber o ștersese și nu mai rămăseseră în picioare decât birourile goale ale angrosiștilor de aur, uși bătute în cuie și obloane închise. Orașul semăna cu un Woodland din care s-ar fi demontat toate corturile și s-ar fi închis toate casele. În jurul construcțiilor, vegetația își relua drepturile pe vasta suprafață defrișată, acoperită de ierburi și de puieți de brazi. Cele câteva corturi încă lipite de barăci erau pline de chinezi care găteau la foc. Câteva căruțe de albi formau cercuri izolate, îndepărtate unele de altele și, după trecerea nopții, se pregăteau deja de plecare. Arthur trecu prin fața unui mare morman de sape și târnăcoape rupte, cratițe ruginite și site găurite. Plantele începeau să crească și pe acest monument dedicat amintirii căutătorilor care abandonaseră, un adevărat cimitir al uneltelor părăsite la plecarea din oraș.

Chinezii păreau minusculi în tunicile lor cu umeri înguști, cu mânecile prea scurte și uzate de muncă. Palizi și slabi, plecau capul când călărețul trecea prin fața lor.

Un singur magazin universal mai era deschis. Arthur îl legă pe Walden pe o străduță de lângă prăvălie, se târî până la ușă și, înainte de a intra, se îndreptă de spate, își șterse sudoarea care-i curgea pe

frunte și își înfundă mai bine pălăria pe cap.

În spatele micii tejghele, în picioare pe un scaun, o femeie cu șoldurile rotunde ca un butoi umplea rafturile cu cutii de conserve. Auzind clopoțelul de la ușă, se întoarse, salută clientul și apoi își continuă treaba. În interior era cald, o sobă mare din faianță torcea iar Arthur trecu încet pe lângă ea.

— Ce pot face pentru dumneavoastră?

Clientul își drese vocea.

— Mi-ar trebui ceva cu care să-mi îngrijesc calul. S-a rănit pe pietre și e pe cale să se infecteze.

Femeia se întoarse să-l studieze pe călăreț. Lăsă conservele și coborî de pe scaun. Vreo patruzeci de ani, obrajii rotunzi și roz, păr blond și buclat – părea de o sănătate anormală în acel loc decrepit. Se aplecă înainte și sânii ei mari debordară prin decolteul rochiei cu cordonul desfăcut.

— Nici dumneavoastră nu arătați prea bine.

— Am răcit în munți.

Îl privea prea insistent și Arthur încercă să-i deturneze atenția întorcându-se spre vitrina magazinului.

— A plecat toată lumea?

Ea îi urmări privirea cu un aer absent.

— E debandadă. Acum un an, erau zece mii. N-au mai rămas decât o mână de gălbejiți și tipii de la Gregory, dar nu mai vin aici. Sunt la mina de sus, pe drumul spre Black Hawk. E ultima mină încă activitate, în afară de câțiva nebuni care sunt încă în munți și pe care așteptăm să-i revedem ca să fim siguri că nu-s morți.

Puse câteva vase de pământ ars pe tejghea, desfăcu niște foi de ziar și începu să verse peste ele linguri de pulbere și semințe.

— Am vândut bine timp de câțiva ani, dar acum e sfârșitul și nici eu n-o să mai întârzii să vând grămada asta de scânduri cui o vrea. Dumnezeule, dacă mi-ar cere-o cineva, i-aș da-o pe gratis. Soțul meu e îngropat la ieșirea din oraș, ucis de o febră pe care n-a vrut să și-o îngrijească. „N-am nevoie de medicamentele tale!” – zicea – „Clienții așteaptă!” Ei, bine, au călcat pe el când au fugit de aici, clienții ăia.

Împături foile de hârtie.

— Pentru animal, dai în clocot semințele de in și le întinzi pe rană.

De două ori pe zi. După trei zile, continuați cu cataplasme cu argilă. Pentru dumneata, alcoolul ăsta ca să te frecţionezi pe piept și pe frunte înainte de culcare. Și, cum se ştie că nu face nimic, dar toată lumea crede în el, îți pun și niște whiskey. De trei ori pe zi fierbi ierburile astea, le lași să infuzeze bine zece minute și înghiți fără să te gândești la gust. E cea mai dezgustătoare chestie pe care ai băut-o vreodată.

Arthur deschise imediat sticla de whiskey şi trase un gât.

— Ce ziceam! Altul care nu crede în medicină. Să-l salutaţi pe soţul meu când treceţi prin faţa cimitirului. Unde mergeţi aşa?

— În California.

— Ce surpriză. Grăbeşte-te să ajungi la Denver şi să ieşi din munţii ăştia, pentru că frigul o să te prindă repede de picioare, băiete. Pe-aici, primăvara nu soseşte înainte să se termine vara. Uite, îţi pun şi siropul ăsta, e în mare parte tărie, dar cică ar fi și niște plante prin el. Cadou din partea casei.

— Mi-ar trebui şi nişte bandaje.

Femeia intră în depozitul din spatele magazinului şi reveni cu un cearceaf pe care îl rupse cu dinţii în fâșii, în timpul în care înfigea rulourile în decolteul rochiei.

— Eu nu răcesc niciodată la bronhii!

Izbucni în râs.

Arthur îi plăti trei dolari și-i spuse să păstreze restul.

— Care-i cel mai scurt drum spre Denver?

— Mina Gregory și pe urmă Black Hawk, la zece mile de aici – pe urmă, numai la vale, șaizeci de mile până-n Denver.

Arthur își strânse cumpărăturile.

— Noroc!

— Și ţie! Dacă armăsarul tău n-ar fi rănit şi eu aş avea cu treizeci de kilograme mai puţin, aş sări pe cal cu tine!

Izbucni din nou în râs şi Bowman se îndreptă spre uşă.

— Dacă afară e prea frig și te răzgândești, eu sunt aici...

Se opri în mijlocul frazei.

— La naiba, dar tu șiroiești de sânge, băiete!

Pe spatele lui Bowman, sângele traversase pansamentul, cămașa și haina.

Arthur se repezi afară, alergă schimonosindu-se până la cal, încărcă desagii și ieși din oraș lansându-se într-un galop care fu cât pe-aci să-l facă să cadă în cap. Fulgi mari de zăpadă cădeau pe Mountain City și valea se umplea de ceață. De îndată ce găsi o cărare ce se îndepărta de drum, se înfundă pe sub brazi, făcu un foc, puse apă la fiert și aruncă înăuntru semințele de in. Durerea îi paraliza ceafa și amețeala îl împiedica să se ridice. Bău un gât de sirop, plus un pic de whiskey, se dezbrăcă și începu să-și desfacă bandajele. Ultimul strat de țesătură din jurul pieptului rămase lipit de rană. Inspiră adânc și trase brusc. Durerea îl izbi ca o lovitură în cap și se prăvăli pe covorul din ace de pin.

Când se trezi, apa de pe foc se evaporase și semințele de in arseseră. Curăță cratița și o luă de la început cu amestecul. Își trecu lama cuțitului prin foc și îl folosi pe post de spatulă ca să întindă cataplasma pe rană, contorsionându-se. Înnodă fâșiile de cearceaf, își puse la loc hainele și aruncă în foc atâta lemn și ace de pin câte putuse aduna fără să se deplaseze prea mult.

Când frisoanele i se calmară un pic, urcă la loc în șa și își reluă drumul. Prin munți nu se putea trece, așa că trebui să urmeze drumul până la mina Gregory. Ceața era din ce în ce mai deasă și, la început, nu ghici decât cabane răzlețe. Auzea zgomotul unui râu care curgea foarte aproape, dar zăpada începea să se depună pe pistă și acoperișuri, înăbușind sunetele. Putea să traverseze mina[46] fără să fie văzut. Trecu pe lângă căruțe și clădiri mai mari fără să zărească nici măcar un singur miner. Walden își culcă brusc urechile și se dădu într-o parte: un călăreț apăru în galop din ceață, cravașându-și calul, fără să-i arunce nicio privire lui Bowman. Arthur pusese mâna pe patul armei și se opri până ce bătăile inimii i se calmară, apoi reluă frâul mai ferm și-și continuă drumul cu atenție. Zgomotul râului era mai puternic. Depăși stâlpii unei mici căi ferate care trecea pe deasupra acoperișurilor și pe care erau oprite vagonete cu minereu. Crezu că zărește ceva între două șoproane. Se opri și ciuli urechile. Walden era nervos, fornăia. Râul acoperea celelalte sunete, dar Bowman văzuse și auzise ceva. Făcu atunci cale-ntoarsă, trecu pe sub

[46] Este vorba despre o exploatare de suprafață (*n.tr.*).

micul viaduct și ocoli clădirile.

Toţi minerii erau acolo, în luminile torţelor şi ale lămpilor care iradiau prin ceaţă. Poate o sută de oameni tăcuţi, umăr la umăr, făcând cerc în jurul a ceva ce el nu vedea. Arthur ascultă mai departe şi începu să creadă că delira, că zgomotul apei îi juca feste sau îi revenea febra. Coborî din şa, merse fără zgomot de-a lungul peretelui de scânduri şi se apropie. Tăcerea tuturor acelor oameni adunaţi într-un colţ de mină pustie îl înspăimânta. Se opri, ascultă şi nu putu să se împiedice să meargă mai departe. Era acum chiar în spatele celui mai apropiat rând de mineri. Nimeni nu se întoarse. Puse o mână pe umărul unuia dintre ei şi îl dădu la o parte, strecurându-se între muncitori. Cu bărbiile în piept, buzele lor se mişcau, repetând tăcut rugăciunea care urca din cercul în al cărui centru ajunsese Arthur.

Lămpile luptau cu opacitatea lăptoasă a ceţii. Pe solul albit de zăpadă era lungit un corp acoperit de un cearşaf îmbibat de sânge.

Aerul rece îi strângea gâtul. Se concentră să respire.

Nu intuiţia îl făcuse să se întoarcă, şi nici delirul febrei. Nici atracţia pasionată a lui Brewster, nici Spiritele lui Piatră Neagră nu-l făcuseră să ghicească prezenţa acelui cadavru. Ceva din el își amintise, pe când traversa mina, un sunet amestecat cu cel al râului, înainte chiar să vadă luminile.

O voce.

Își desprinse ochii de pe cadavru și ridică apoi capul, căutându-l pe cel care recita rugăciunea. În picioare în mijlocul muncitorilor, în haine mizerabile, palid ca bruma, cu ochii închiși și mâinile împreunate, Edmond Peevish recita un *Tatăl Nostru* cu aceeași voce fragilă pe care Bowman o auzise timp de un an din fundul cuștii lui.

Predicatorul își termină litania și deschise ochii, privind lung cadavrul.

Câţiva mineri aduseră o cotigă și încărcară corpul. Un picior stacojiu, fără piele, alunecă de sub cearceaf și un bărbat se repezi să-l acopere la loc.

Peevish își ridică privirea.

Bowman se dădu înapoi în mijlocul minerilor, se întoarse la cal, scoase pușca Henry din teacă și se lipi de peretele șopronului.

Cortegiul minerilor se îndepărta în spatele cotigii, cu torțe în mâini. Peevish rămăsese singur, în picioare, în locul unde fusese întins mortul. Sergentul alunecă prin brumă, trecu în spatele celuilalt și studie un moment silueta lungă a Predicatorului, cu capul plecat, umerii înguști și brațele slabe, care se reculegea în fața unui petec de pământ din America. Bowman făcu un pas și-i înfipse țeava puștii între rinichi.

— Dacă miști, te omor pe loc.

Peevish încremeni, apoi, încet, ignorând ordinul, se întoarse. Fața Predicatorului era brăzdată de mici riduri, vene umflate îi înconjurau ochii adânciți în orbite, iar buzele abia desenate îi tremurau, înnegrite de frig. Arthur Bowman își simți picioarele înmuindu-se.

— Ce naiba faci aici, Predicatorule? Ce se-ntâmplă?

Pușca alunecă din mâinile lui Bowman, iar ochii scobiți ai lui Peevish se umplură de lacrimi:

— Sergent?

Încet, ridică un braț, dar își opri gestul înainte de a-l pune pe umărul lui Bowman.

— Sunteți aici?

Peevish, ca un spectru în alb și negru în ceață, părea să ezite să-l atingă pe sergent, luptându-se cu rațiunea.

Arthur era paralizat.

— Ce se-ntâmplă, Peevish?

— Dumneavoastră erați?

— Ce?

— Dumneavoastră ați făcut asta?

Bowman se dădu un pas înapoi:

— Ce tot spui acolo!?

Predicatorul își aplecă într-o parte capul.

— Nu sunteți dumneavoastră?

— Peevish, unde e Penders?

— Erik?

11

Aşezaţi sub copertina unui depozit, cei doi bărbaţi amorţiţi de frig nu reuşeau să se privească. Arthur îi întinse lui Peevish sticla de whiskey. Predicatorul înghiţi o duşcă şi tuşi.

— Am sosit ieri cu un convoi de pionieri. L-au găsit în dimineaţa asta.

Bowman își pusese arma pe picioare, cu țeava îndreptată spre Predicator, care nu părea să-și dea seama.

— A murit în noaptea asta?

— Cum?

— S-a întâmplat în noaptea asta?

— Frigul l-a conservat, dar era mort de mult. Îl căutau.

— Cine era?

— Un maistru de la mină. Cineva furase aur. Credeau că e el pentru că a dispărut în același timp, în urmă cu vreo douăsprezece zile.

Arthur privi în jur mina pustie înecată în brumă și care dispărea sub zăpadă.

— Trebuie să plecăm de aici. Ai un cal?

Predicatorul spuse că nu.

— Îți trebuie unul.

— N-am bani.

Celălalt scoase din buzunar trei monezi de cinci dolari.

— Găsește ceva. Trebuie să plecăm.

— Sergent?

— Ce-i?

— Ați venit aici să mă ucideți?

Bowman înclină capul.

— Habar n-am. Nu mai ştiu ce se-ntâmplă.

Predicatorul se ridică, făcu doi paşi şi se-ntoarse.

— Și el era aici.

— De cine vorbeşti?

— Penders. Minerii au văzut un englez. Un bărbat blond care spunea că fusese soldat. A trecut prin mină nu cu mult timp înainte

să dispară maistrul.

Pentru cincisprezece dolari, Peevish nu găsi de vânzare nici măcar un catâr. Animalele erau prea prețioase la mină și muncitorii nu voiau să se despartă de ele, oricare ar fi fost prețul. Pentru zece dolari i se vându o șaretă cu platforma în stare proastă și pentru doi dolari în plus un ham peticit, cu pielea uscată și crăpată. Îl legară la ea pe Walden.

Sub neaua care cădea din ce în ce mai deasă, Bowman și Peevish părăsiră mina Gregory și se pierdură în ceață.

În șaretă nu era mai confortabil decât călare și Arthur suferea în timp ce atelajul se zdruncina pe pietrele drumului, încercând să se țină drept în fața Predicatorului. Dar, mai ales, îi era frig fără căldura lui Walden. Peevish avea pe el haine uzate, un guler de pastor, negru de jeg, și o pălărie găurită și nu purta palton, dar nu reacționa la temperatură. După câteva înghițituri, refuză și whiskey-ul.

Arthur îi lăsase frâul și-și strângea brațele în jurul burții ca să-și susțină coastele rupte. Șaua și desagii lui erau legați de platformă, alături de bătrâna valiză desfundată a Predicatorului. Bowman își pusese pușca între picioare și, în tot acest vălmășag, țeava i se lipise de obraz.

— Părintele Selby mi-a spus că ai venit să predici aici. La New York l-am întâlnit pe Ryan de la biserica de pe Strada John. Mi-a zis că ai trecut prin Saint Louis și acolo, la biserica metodistă, mi-au spus că ai plecat în Vest.

Peevish se întoarse spre sergent.

— Nu-nțeleg.

Arthur bău un gât și strânse sticla în brațe.

— La Londra am dat peste un articol despre o crimă din Texas.

— Texas? Despre ce vorbiți, sergent?

Bowman îl privi pe Predicator.

— Tipul din mină, unde l-au găsit?

— Într-un canal abandonat. De ce spuneți că a mai fost o crimă?

Arthur își apăsă tâmpla de țeava armei.

— Și mai era ceva în afară de cadavru? Ceva scris?

Predicatorul începu să tremure.

— Pe o grindă, cu sânge…

Arthur articulă încet:

— *Supraviețuire?*

Peevish își holbă ochii și fixă drumul din fața lui. Fulgii de zăpadă i se lipeau de retină, fără ca el să clipească.

— Când Selby mi-a spus că te-ai îmbarcat…

— Ați crezut că eu sunt…

— Ai plecat imediat după vizita mea. Nu-l găsisem pe Penders, dar tu erai în America și avusese loc a doua crimă.

— Au mai fost și altele?

Cei doi bărbați ascultară zgomotul potcoavelor și ale roților șaretei, neștiind cum să acopere golul care se căscase între ei.

— I-am regăsit urma la Rio Rancho, călătorea cu un individ care a fost masacrat. Timp de câteva zile am fost convins că era el. Apoi mandatarul de la Bent și Saint-Vrain mi-a zis că ai trecut pe-acolo înainte să descopere cadavrul tipului ăla cu nume de rus, Petrovici. Peevish, de ce ai plecat din Plymouth după vizita mea?

Predicatorul trase de frâu și ridică frâna șaretei, oprind-o în mijlocul drumului.

— Voiam de mult să părăsesc Anglia, dar n-aveam curajul s-o fac. Când ați venit să mă vedeți și mi-ați vorbit despre lista supraviețuitorilor, despre Penders care dispăruse și despre crima din canalizare, m-am hotărât. Ați pomenit de America, unde Biserica noastră e bine înrădăcinată. Cred că mi-a fost frică după ce m-ați vizitat, sergent, să nu înceapă din nou totul, să nu revină coșmarurile. Mi-am făcut valiza și m-am urcat pe vapor.

Se întoarse spre Arthur.

— Sergent, sunt în America de aproape doi ani, dar când am trecut prin Fortul Bent nu știam nimic, mă-ntorceam la Saint Louis. Pe Drumul Independenței am întâlnit un convoi de angajați de la Bent. Erau complet bulversați și m-au întrebat dacă nu le pot spune o rugăciune și să le ascult povestea. Mi-au istorisit că indienii uciseseră un om și îi duceau trupul la fort.

Predicatorul întinse mâna și luă sticla de whiskey.

— Am văzut cadavrul…

Bău o înghițitură lungă.

— Timp de două zile am avut febră. Îmi aminteam ce mi-aţi spus la capelă despre povestea din canal. Nu putea să fie altceva. Dar să se întâmple aici, la mii de kilometri de Anglia, când credeam că am scăpat în sfârșit…

Peevish aproape goli sticla.

— Auzisem toate zvonurile astea îngrozitoare despre ce se întâmplă pe drum, dar credeam că sunt istorii exagerate, superstiţii. Nu reușeam să le dau crezare. După atâta timp, atât de departe de Londra… Când am putut să stau din nou în picioare, v-am urmat pilda și am revenit pe pistă ca să încerca să-l găsesc pe…

Încercă să-i zâmbească sergentului.

— Bineînțeles, m-am gândit la Penders, pentru că mi-aţi spus că e posibil să se fi îmbarcat pentru continentul ăsta. Și m-am gândit și la dumneavoastră. Poliţiştii din Londra credeau că sunteţi asasinul. Erik sau dumneavoastră, sergent, nu exista altă posibilitate. Și eu vă căutam!

Arthur coborî din șaretă și făcu doi-trei pași, luat de un val brusc de căldură, nemaireușind să respire. Își scoase pălăria și lăsă zăpada să-i cadă pe față. Peevish i se alătură, trecându-și mâna peste buzele crăpate.

— Deci e adevărat, sigur e el?

Arthur își puse pălăria la loc.

— E ultimul.

La Black Hawk nu era așa frig. Zăpada nu mai cădea și ceața se risipise. Orașul n-avea alura unei tabere de mineri. Mai bine clădit, mai calm, supravieţuise ravagiilor febrei aurului și reușise să reziste sub o altă formă. Un cartier de locuințe, câteva magazine, niște lumini care începeau să se aprindă la ferestre.

Arthur nu mai avea deloc forță, rana îi ardea spatele și se clătina pe băncuța șaretei, agăţându-se de pușcă tremurând. Peevish se opri în faţa unei case și merse să bată la uşă. Deschise un bărbat care, văzându-i gulerul cândva alb, ieși în pridvor ca să-i strângă mâna. Bowman îi auzi vorbind. Predicatorul se întoarse, luă hamul și conduse atelajul într-un hambar alăturat casei.

— Putem să petrecem noaptea aici.

Arthur se poticni coborând, apoi merse până la un morman de fân și se prăbuși.

— Ce-aveți?

— Am încasat un glonț la Fortul Bent.

— Ce spuneți!?

— Am încercat să-i eliberez pe comanșii pe care i-au spânzurat.

— De ce nu mi-ați spus că sunteți rănit?

— Au medicamente în desagi.

Peevish îi aduse o ploscă.

— Beți. Eu trebuie să mă duc să binecuvântez cina gazdelor noastre. N-o să dureze mult și mă-ntorc să mă ocup de dumneavoastră.

Plecă alergând. Arthur acționă levierul puștii, băgă un cartuș pe țeavă, își puse arma pe piept și așteptă întoarcerea Predicatorului, încercând să rămână treaz.

Walden era legat la o iesle. Peevish găsise semințele de in, bandajele și ceaiul de plante. Folosea un briceag ca să amestece într-o cratiță care scotea aburi. Îi zâmbi lui Bowman. Predicatorul nu mai avea niciun dinte.

— E aproape gata, sergent. Puteți să vă scoateți hainele sau vreți să vă ajut eu?

Arthur vru să se dezbrace, dar durerea era prea puternică. Reuși doar să-și scoată haina, apoi lumina lămpii începu să-i danseze în fața ochilor. Când Predicatorul întinse mâinile ca să îndepărteze arma, Bowman se agăță de Henry și dădu înapoi, târându-se peste fân.

— Sergent, n-o să vă fac rău!

Se priviră câteva secunde, apoi Arthur lăsă pușca lângă el și Peevish, cu gesturi prudente, începu să-i desfacă nasturii de la cămașă.

— Am experiență cu bolnavii, sergent.

Când trase de mâneci, Predicatorul încremeni și închise ochii. Arthur îl așteptă să-și revină.

— Nu e prima oară când vezi asta.

Peevish începu să-i desfacă bandajele.

— Nu de curând. M-am obișnuit să mă spăl îmbrăcat în lenjerie.

Oamenii cred că e din cauză că sunt om al Bisericii!

Încercă să zâmbească. Bowman la fel.

— Adevărul e că puţi mai rău ca mine.

— Dar eu mă rad, asta îmi dă un aer mai curat!

Peevish aruncă bandajele și deschise sticla de alcool.

— Multă vreme n-am putut să mă rad.

Îmbibă o fâșie și curăţă rana. Carnea era galbenă și inflamată. Făcu o pauză şi privi plaga.

— Era întotdeauna mai greu să le vezi pe ale altora decât să le suporţi pe ale tale. Nici strigătele nu mi le auzeam, doar pe ale voastre.

Termină să-l panseze şi mâncară puţină carne cu supă oferită de proprietarii hambarului. Fiertura trecea printre buzele Predicatorului şi-i curgea pe bărbie când bea din farfurie. Era mai tânăr decât celălalt, dar îmbătrânise cu un secol de la vizita din capela de la Plymouth.

— Ai o meserie bună, Predicatorule. Mănânci mereu pe de-a moaca în schimbul unei rugăciuni?

— Sergent, nimeni nu se consideră vreodată furat.

— Totuși, supa nu e scumpă…

Sarcasmele lui Bowman erau spuse fără convingere, iar răspunsurile lui Peevish lipsite de dorinţa de-a râde. Arthur își termină gamela și se lungi pe-o parte, cu un braţ sub cap, întorcându-i spatele Predicatorului.

— Peevish, nu i-ai omorât tu, nu?

— Sergent, oamenii vă știau de frică pentru că vă prindeaţi întotdeauna când minţeau. Și, oricum, n-am reușit niciodată să vă fac să credeţi ceva.

Peevish râse încetişor.

— Mie nu-mi era frică, pentru că eu nu mint. N-am ucis pe nimeni de când ne-am bătut sub ordinele dumneavoastră.

— Ne-am bătut ca să nu crăpăm.

— Asta nu schimbă ce-am făcut.

Arthur privi pușca din mâinile lui.

— La mine e la fel: strigătele pe care le aud în coşmaruri nu sunt ale mele.

— Ştiu, sergent.

Arthur ridică puţin capul. Peevish, aşezat lângă el, cu genunchii strânşi la piept, îl privea.

— Te-ai schimbat, Predicatorule. N-ai încercat nici măcar să-mi smulgi o spovedanie sau să-mi explici că merg pe urmele lui Dumnezeu.

Între ei se lăsă tăcerea. Era prima dată, de la mina Gregory, când aceasta nu-i separa.

— Sergent, nu ştiu dacă înţelegeţi, pentru că aţi fost mereu un singuratic, dar în aceste ultime săptămâni eu am fost singur pentru prima dată. Vreau să spun că Dumnezeu nu mai era cu mine. Am fost la un pas să înnebunesc.

Arthur se gândi la cartea lui Thoreau, la lectura lui întreruptă în deşert la capitolul despre singurătate, la ultimele cuvinte pe care i le scrisese Alexandrei Desmond.

— Solitar nu înseamnă solitudine. Şi eu m-am ţicnit.

Arthur îl auzi pe Peevish întorcându-se spre el.

— Fără dumneavoastră nimeni n-ar fi supravieţuit. N-am murit toţi pentru că nu v-aţi dat bătut niciodată. Deşi... deşi pe dumneavoastră s-au înverşunat cel mai mult. Dar fără dumneavoastră nici asta nu s-ar fi întâmplat. După incendierea satului, dacă nu eraţi acolo, ne-am fi revoltat. Niciodată n-am fi urcat atât departe pe fluviu. Vă datorăm viaţa, sergent, dar sunteţi cel mai cumplit coşmar al nostru!

Arthur nu se mişca, ascuns sub pătură.

— Și eu cred că v-aţi schimbat mult, sergent.

Bowman lăsă puşca, o împinse și închise ochii.

— Peevish, chiar dacă pe tine te căutam, sunt mulţumit că nu mai sunt singur. Nu mă pot împiedica să dorm aşa că, dacă trebuie s-o faci, omoară-mă repede și nu rata!

Predicatorul râse încet, dar Bowman rămase tăcut.

Peevish se ridică, suflă în lampă și se lungi din nou pe fân.

— Noapte bună, sergent.

— Noapte bună, Predicatorule.

Se răspândise vestea că un om al Bisericii era în oraş. Nu izbutiră să părăsească Black Hawk înainte ca Peevish să ţină o predică pe

treptele unei băcănii, în faţa a jumătate dintre locuitori. Ceilalţi fie erau dintr-o confesiune rivală, fie Dumnezeu nu-i interesa destul cât să petreacă o oră în ploaie, cu picioarele în noroi şi rămăseseră acasă. Publicul care se deplasase ca să asculte predica lui Peevish era bizar: bătrâni tari de ureche, copii curioşi, notabilităţi care-şi făceau datoria, bigoţi şi bigote în criză de iertare, chinezi cu spiritualitatea suplă sau care nu înţelegeau nimic şi voiau să vadă ce vindea individul ăsta îmbrăcat în gioarse. Mai erau şi câţiva prospectori şi nişte beţivi care aşteptau să se degajeze uşile băcăniei ca să-şi facă şi ei cumpărăturile.

Arthur îl înhămase pe Walden. Aşezat pe bancheta şaretei, la adăpost de ploaie, în faţa hambarului, asculta rugăciunea Predicatorului. În câteva minute, Peevish se metamorfoză, trecând de la imaginea de sperietoare bolnăvicioasă la cea a unei flăcări albe şi negre care se agita dintr-o parte într-alta a treptelor. Vocea lui se limpezi şi câştigă în forţă. Bowman nu asistase niciodată la un asemenea spectacol. Femeile îşi făceau cruce şi scoteau suspine înspăimântate când Peevish evoca infernul ascuns sub fiecare dintre paşii lor, ispitele şi rătăcirile, greşelile teribile pe care Dumnezeu le va judeca fără milă dacă nu se pocăiau suficient de repede. Evocarea alcoolului declanşă câteva râsete, dar se făcu linişte când răcni împotriva lăcomiei, a păcatului câştigului şi al bogăţiei, care ne îndepărtează de mila divină. Şi tot auditoriul lui, în majoritate oameni cinstiţi, veniţi în Munţii Stâncoşi ca să facă avere, repetă în cor „Amin”-uri venite drept din inimă.

— Greutăţile noastre sunt probe ale credinţei noastre!

— Amin!

— Iertaţi şi veţi fi iertaţi!

Dar apoteoza fu atinsă când Peevish spuse că, dacă ţara nu avea încă o guvernare demnă de acest nume şi dacă, poate, în fond, creştinii liberi ca ei nici n-aveau nevoie de una, Dumnezeu luase deja America în mâinile sale! Sub guvernanţa lui divină, naţiunea pionierilor avea să-şi găsească drumul şi împlinirea cea mai desăvârşită!

Peevish îşi ştia textul.

Niciodată nu trebuie să disperi.

Amin.
Niciodată nu aveau să fie singuri.
Amin.
— Și amintiţi-vă, fraţii mei, că dacă Dumnezeu n-ar trăi în inimile noastre, ci într-o casă, pe pereţii salonului Său ar fi câte un portret al fiecăruia dintre voi!
— Amin!
Un beţiv, înţelegând că Predicatorul urma să coboare de pe scară, trase în aer un foc de carabină și scoase un Uraaa! Roșii în obraji, femeile defilară una după alta prin faţa fostului soldat rămas fără dinţi, sperând într-un minut de intimitate cu bărbatul acela înalt și punându-i în mână monezi și bancnote. Peevish făcea semnul crucii deasupra frunţii fiecăreia dintre ele și trecea la următoarea.
Arthur așteptă încă un sfert de oră ca Predicatorul să scape de admiratorii lui și să i se alăture. Își ridică gulerul hainei, plesni din hăţuri și Walden se lansă prin noroi. Fură salutaţi până la ieșirea din oraș.
— Cât ai strâns?
Peevish dădu din mână și zâmbi unui copil căţărat pe umerii tatălui său.
— Nu se face să numeri…
Se întoarse spre sergentul Bowman, zâmbind în continuare:
— …cât timp n-ai ieșit din oraș!

Drumul spre Denver era mai larg și în stare mai bună. Arthur îl puse pe Walden la trap și se deplasară destul de repede. Reintrară în pădure și soarele deveni din ce în ce mai blând. Vântul îi ameţi o vreme și nu mai spuseră nimic, mulţumindu-se să respire, până ce Predicatorul rosti primele cuvinte.
— Cum o să-l găsim?
Pe Bowman îl enervă această întrebare inutilă care puse capăt tăcerii de care ar fi vrut să mai profite încă.
— Cum te-am găsit și pe tine. Providenţa.
Peevish nu răspunse provocării.
— Nu putem să ne mulţumim să urmăm indicii până când dăm peste următorul mort.

— N-am făcut nimic altceva de când am părăsit Londra!

Arthur îi aruncă lui Peevish o privire ca și când s-ar fi scuzat de agresivitatea lui.

— După Pueblo, am urmat pista aurului. Acum, după ce a fost mină, nu mai are sens.

— O să continue spre vest?

— Sau spre nord. Sau să facă stânga-mprejur și să meargă în Mexic. A fost comisă o crimă și acolo. Ar putea să plece și spre est.

Dintr-odată, viteza atelajului lor nu mai avea niciun sens. Arthur îl încetini pe Walden.

— Dar mai e ceva.

Predicatorul se întoarse spre el.

— Ce?

— Victimele.

Peevish avu un tic nervos: i se crispară umerii.

— Eu nu știu decât doi. Petrovici și maistrul de la mina Gregory.

— La Londra nu s-a știut niciodată cine a fost omorât. Nu se știe nici dacă n-au existat alții înainte.

Umerii lui Peevish fură scuturați de un alt frison. Arthur își urmări firul gândurilor.

— Însă ceea ce contează e ceea ce s-a întâmplat aici. Cum și la Londra nu știm dacă e prima crimă, dar omul din Reunion, Kramer, era inginer.

— Reunion?

— În Las Cruces, Richter era comis-voiajor. Rogers, la Rio Rancho, un mic escroc care acționa pe pistă și făcea pe ghidul. Petrovici încerca să vândă la Bent și Saint-Vrain un procedeu de extracție. La mină, a ucis un maistru și a furat aur. În Mexic nu știu cine era victima.

Peevish se concentră la ce spunea Bowman, încercând să raționeze ca să-și alunge starea de rău. Își scoase pălăria și îi dădu o formă bătând-o ușor cu degetele lui scheletice.

— Nu e complet aleatoriu.

— Am întâlnit un bătrân care spunea că e o patimă, că nu se poate opri. Și un alt individ care zicea că e ca un șir matematic. Ceva care se repetă.

Un râgâit acid urcă în gâtul lui Peevish, care-şi acoperi gura cu mâna ca să-şi oprească greaţa.

— Vreţi să spuneţi că există o logică de la bun început?

— Cât a furat?

— Aparent o cantitate importantă. Mina oferă cinci sute de dolari recompensă celui care-l va prinde pe hoţ. Armata a fost şi ea pusă la curent. Nu suntem singurii care-l căutăm.

— Aur, un escroc şi nişte comercianţi ambulanţi.

Arthur scrâşni din dinţi.

— Iar Penders a fost militar. Are un plan.

— Vrea să-şi refacă viaţa.

Bowman îşi aplecă privirea.

— Să supravieţuiască…

Predicatorul îşi trecu limba peste buzele uscate.

— Victimele… Pare că-şi caută un asociat.

— Să facă afaceri.

— Sau e pur şi simplu ca noi, nu mai suportă să fie singur dar îi omoară pe cei pe care-i întâlneşte.

Arthur îl privi pe Predicator şi continuă ca şi când n-ar fi auzit.

— Toţi cei care vor să facă afaceri merg într-un singur loc.

— În Vest.

— Şi dacă are bani, n-o să mai piardă bani pe aici. Acum, toată lumea de pe pistă ştie că nu erau indienii.

Walden mergea la pas, în vreme ce teoria îşi croia drum în mintea celor doi soldaţi. Peevish îşi scoase gulerul de pastor şi se scărpină pe gât:

— Astea nu sunt decât bănuieli. Poate că e deja în drum spre Saint Louis şi o să se-ntoarcă în Anglia.

— N-o să se întoarcă.

Cei doi schimbară o privire. Peevish băgă gulerul în buzunar şi îşi puse la loc pălăria, pe care şi-o înfundă tare pe cap. Arthur ridică braţele şi plesni din frâie:

— Diii!

Două ore mai târziu intrau în Denver, cel mai mare oraş pe care-l vedea Bowman după Saint Louis. Filoanele secate lăsaseră în urma lor

destulă lume pentru ca localitatea să aibă un sens de a exista: clienţi care să facă să funcţioneze magazinele, artizani care să le construiască, economii pentru a cumpăra terenuri, copii pentru a justifica deschiderea de şcoli, bani pentru a ridica biserici, o cantitate suficientă de cetăţeni ca să fie plătită o poliţie şi să umple zecile de taverne şi de localuri tip saloon din oraş. Sub numele Denver – un număr rotund şi mândru: *5000 de locuitori.* Trecând prin faţa pancartei, Peevish îşi puse gulerul la loc. Oraşul avea densitatea unui cartier popular din Londra, cu singura diferenţă că aici casele erau din lemn. În rest, străzile şi străduţele erau de asemenea canale sub cerul liber. Majoritatea construcţiilor erau supraînălţate, aşezate pe piloni ca să nu se scalde în nămol, iar locuitorii se deplasau pe trotuare din scânduri. Doar animalele, căruţele şi indienii mergeau pe străzi.

Dacă Bowman părea coborât direct de pe munte, după o lungă viaţă de pustnic, Peevish, în ciuda chipului său îmbătrânit şi osos, a gurii negre și a ochilor de dement, inspira încredere. Era impresionantă puterea gulerului său jegos. Era salutat politicos, apoi se adăuga un mic semn din cap, neîncrezător, la adresa lui Bowman.

— Nu credeam că e așa de mare. Nu mai sunt obișnuit cu orașele.

— În general sunt bine primit oriunde merg.

— În general?

— Mi s-a întâmplat să fiu gonit din câteva ferme și saloon-uri.

Arthur zâmbi văzând aerul demn al Predicatorului, acceptând cu umilință că unele persoane preferă să tragă un șut în fund oamenilor Bisericii decât să-i asculte.

— În orice caz nu vom găsi nimic aici.

Peevish se încruntă:

— Sunteți sigur că e decizia bună, sergent?

Arthur opri șareta în fața unei băcănii:

— N-avem de ales. Era cât pe-aci să-l prindem, dar acum, că are bani, trebuie să accelerăm.

Coborî din atelaj și încolăci frâiele pe un par:

— Trebuie să ne ținem de ce-am zis.

— Și dacă a pornit spre est?

— Atunci o să ne-ntoarcem. Ne trebuie de mâncare și să-ți găsim

un cal. Șareta nu e destul de rapidă.

Cumpărară rezerve de făină, de slănină, de cafea și de bandaje suplimentare și întrebară de unde pot cumpăra un cal. Patronul le indică un țarc de animale în nordul orașului.

După negocieri, vânzătorul de cai acceptă să ia șareta pentru șapte dolari și le propuse un cal castrat în vârstă de opt ani, un bicolor în alb și negru ale cărui pete de pe cap erau straniu repartizate, dându-i un aer stupid. Dar animalul era bun, Bowman îl verificase și studiase. Picioare bune, spate solid, dinți care corespundeau vârstei anunțate, iar potcoavele țineau încă la drum. Sigur, mai puțin rapid ca mustangul lui, dar un cal foarte musculos.

Vânzătorul cerea 30 de dolari. După realimentarea din oraș, lui Bowman îi rămăseseră treizeci și trei de dolari, plus trei pe care Peevish îi recoltase pentru predica din Black Hawk. Proprietarul țarcului fu de acord să scadă prețul la douăzeci și cinci, pentru că nimeni altcineva nu voia mârțoaga:

— Nu că e un cal rău, dar pare atât de tâmpit că nu interesează pe nimeni.

— Cum îl cheamă?

— Tipul care mi l-a vândut nu mi-a spus nimic. Îi spunem Coțofana, asta e tot.

Din cei cinci dolari economisiți, dădură doi pentru o șa în stare jalnică. Odată terminată tranzacția, mai aveau nouă dolari în buzunar. Dacă ar fi intenționat asta, să doarmă în oraș nu mai era o opțiune.

Când Peevish puse piciorul în scăriță, cureaua se despică și el se prăvăli în noroi. După ce ajunse totuși în șa, calul lui încercă să se apropie de cel al lui Walden, care îl mușcă de ureche.

— Trebuie să botez animalul ăsta, nu poate merge fără nume.

Arthur îl contemplă pentru un moment pe Predicator, înclinat și rigid ca un I, cu valiza lui veche legată la șaua calului alb și negru destul de ciudat și de nonșalant:

— Pe lângă culoare, nu aveți prea multe în comun.

Peevish zâmbi cu toate gingiile sale negre:

— E prima dată când am un mijloc de transport!

— Îmi datorezi încă douăzeci și patru de dolari. Va trebui să

propovăduiești ca să ne hrănești și cât timp nu ai rambursat tot, am dreptul să-ți mănânc mijlocul de transport!

Depășiră ultimele clădiri din Denver și trecură râul South Platte[47] în spatele unui convoi mare de pionieri în drum spre Wyoming. Treizeci de căruțe ridicând un nor de praf la fel de mare ca o furtună de nisip. De cealaltă parte, se îndepărtară de convoi și se lansară în galop. Coțofana nu o făcea din toată inima și Peevish nu îndrăznea să-i dea pinteni. Arthur trecu în spatele Predicatorului și-i trase calului un șut în fund. Coțofana decolă fără întârziere, poate și ca să scape de Walden, care încerca să-l muște de fund. La nevoie, calul lui Peevish putea fi rapid! Depășiră convoiul și își reluară drumul. După câteva lovituri de picioare ale lui Walden, Coțofana se alinie cuminte în spatele lui. După o oră la pas, mustangul îi permise să meargă în rând cu el, dar fără să-l depășească nici măcar cu un fir de păr.

La apropierea nopții, căutară un loc de dormit și se instalară lângă un curs de apă. Înainte de a cădea întunericul, Peevish tăie un mâner al valizei ca să facă o reparație improvizată a scăriței sale.

De la Denver, coborâseră mereu, trecând pe lângă contraforturile Munților Stâncoși așa că, la crepuscul, vremea era încă agreabilă. Vegetația era tot mai joasă, dar iarba și tufișurile erau în cantități suficiente pentru cai. Arborii, mai mici și mai răspândiți, le furnizau de asemenea lemne de foc.

În jurul acestuia, cei doi foști soldați rămaseră tăcuți, mâncând ultimele bucăți din antilopa lui Bowman și privind trecând lămpile marelui convoi. Căruțele, care nu se opriseră și îi prinseseră din urmă, continuând să înainteze târziu în noapte, făcură haltă la o jumătate de milă mai departe și își instalară tabăra. Bowman privi focurile pionierilor în timp ce Peevish, obosit de prima lui cavalcadă, se culcase cu capul pe șa.

Arthur își scoase din sac haina de ploaie și i-o aruncă.

— Trebuie să-ți găsim o pătură.

— Mulțumesc, sergent.

Bowman își aprinse pipa cu ultimele firimituri de tutun.

— Predicatorule, poți să nu-mi mai spui sergent?

---

[47] Una dintre cele două ramuri principale ale râului Platte, trecând prin statele Colorado și Nebraska, 707 km *(n.tr.)*.

Peevish se ridică.

— Cum vreţi să vă spun?

— Bowman. Sau Arthur. Cum vrei tu, dar nu mai sunt militar.

Peevish îşi puse braţele sub cap şi privi cerul.

V-am văzut prima dată prenumele pe lista prizonierilor din Rangoon. După un an în pădure, încă nu ştiam cum vă spune.

Arthur muşcă muştiucul pipei:

— Spune-mi Bowman.

— Cum vreţi.

— Predicatorule, nu-mi amintesc prenumele tău.

— Edmond.

Bowman suflă un nor de fum.

— O să încerc, dar nu-ţi garantez nimic.

12

Trecură prin faţa taberei pionierilor, care îşi forţaseră prea mult animalele cu o zi înainte şi aşteptau încă înainte să plece. Peevish merse până la căruţele puse în cerc. Arthur îl văzu pălăvrăgind cu câţiva bărbaţi înainte de a-i saluta şi de a se întoarce la el.

— Nu-i interesa.

— Nici măcar pentru o pătură?

Predicatorul nu se tulbură.

— Sunt mormoni, merg până la Salt Lake City.

Bowman se uită în spatele lui.

— Ryan mi-a vorbit despre ei când am trecut pe Strada John. Ce-o să facă în Salt Lake?

— E capitala lor.

— Ryan spunea că au o armată.

— După ce au avut prea multe probleme în est, mormonii au decis să se mute în Utah, un colţ de lume încă pustiu. Dar, acum trei ani, armata americană a trimis acolo o expediţie, de frică să nu declare secesiunea: îl aleseseră pe profetul lor drept guvernator al statului.

— Profetul lor? În ce cred ei?

— Fondatorul Bisericii lor, totodată primul lor profet, Joseph Smith, a murit asasinat de către disidenţii cultului. Înainte de a deveni profet, avusese o viaţă agitată. Probleme cu banii şi altele, cu nişte soţi geloşi. Cel puţin aşa povestesc detractorii lui. Se spune că Smith l-ar fi întâlnit, sub un arbore, din statul New York, pe îngerul Moroni, care i-ar fi dat nişte table de aur gravate într-o limbă necunoscută. Dar se pare că ar fi găsit şi nişte ochelari magici cu care să le traducă pentru că de acolo a scos cartea mormonilor, care a devenit Evanghelia lor. Sunt poligami. Adică bărbaţii au mai multe neveste. Biserica lor are mare succes. Şi din cauza asta au avut probleme cu ceilalţi creştini din ţară.

Bowman zâmbi.

— Nu din cauza ochelarilor?

— Nu.

— Cum s-a terminat expediţia armatei?

— De la goana după aur, acum zece ani, drumul spre Vest trece pe la ei. Ei stăpânesc trecerea prin Munții Stâncoși. Guvernul a trebuit să negocieze dar singurul lucru care s-a schimbat a fost că guvernatorul de acum nu mai e mormon. Biserica asta a fost mai tare decât guvernul american.

— S-ar zice că-ți face plăcere.

— Le înțeleg lupta pentru a-și apăra credința.

— Poate că totuși nu te-ai schimbat prea mult, Predicatorule.

Peevish surâse. Arthur de asemenea.

— Ar trebui totuși să găsești la un moment dat câțiva buni creştini, pentru că tot n-ai pătură și nopțile sunt încă răcoroase.

Se deplasară la trap câteva mile, ca să pună un pic de distanță între convoi și ei.

Peevish nu cunoştea partea asta a drumului, dar călătorise deja de-a lungul râului Platte până la avanposturile aflate la o sută de mile pe calea spre Salt Lake City, marea pistă a Vestului pe care o străbăteau pionierii, serviciile de diligență și Pony Express[48].

— Când eram pe-acolo, nu existau orașe, doar tabere provizorii, fermieri care începeau să se instaleze și popasuri. Nu știu cum e acum. Orașele se nasc în câteva săptămâni. Ar trebui să ne reîntoarcem pe drum în seara asta.

— E ruta diligențelor?

Predicatorul ghici îngrijorarea lui Bowman.

— De la râul Platte, dacă te urci într-o diligență, poți ajunge la San Francisco în două săptămâni și în Saint Louis într-una.

— La naiba, n-ar fi trebuit să-mi dau toți banii!

— Banii?

— Am avut două mii de dolari, i le-am donat cuiva din Texas.

Peevish își înghionti calul ca să se apropie de Bowman.

— Unde ați găsit atâta bănet? Și cui naiba i l-ați donat!?

— Mi-am zis că tu și Penders n-aveți și ca să vă găsesc trebuia să fac drumul în aceleași condiții.

Peevish își scărpină obrazul.

— Bănuiesc că și ideea asta avea sens. Dar tot nu pricep cui i-ați

[48] Serviciu poștal care a funcționat în anii 1860-1861 *(n.tr.)*.

lăsat. Și nici de unde veneau. Ați zis serios două mii?

— Erau banii lui Reeves.

— Reeves?

— Căpitanul de pe *Sea Runner.*

Peevish reflectă o clipă. Numele îi spuneau ceva. Se încruntă, zâmbetul îi dispăru și spuse ca pentru sine.

— Satul pescarilor...

Arthur nu-l privi și avu grijă să nu întrerupă tăcerea care urmă. Ca și când s-ar fi aprins o flacără iar Peevish se-ntorsese din nou acolo. Îmbarcarea la bordul lui *Sea Runner,* satul în flăcări, fluviul, ploaia, morţii de pe joncă, pădurea, cuștile, ţipetele...

Chiar și după ce instalară tabăra și se culcară, Peevish nu mai scoase nicio vorbă.

În mijlocul nopţii, Arthur se trezi aruncându-se asupra puștii: Peevish se trezise dintr-un coșmar urlând. Ţipetele unuia îl trezeau pe celălalt. Ca acolo. Vederea cicatricelor lui Bowman îl împiedica pe Peevish să le uite pe ale sale.

În zori, când Predicatorul adormise la loc, în sfârșit, transpirând și mormăind în somn, Arthur își scoase hârtiile ca să scrie repede câteva cuvinte:

Alexandra,

L-am regăsit pe Predicatorul pe care-l căutam. Nu era el făptașul și acum călătorim împreună. Îl căutăm pe celălalt, Erik Penders, care e undeva în faţă și care trebuie să aibă în fiecare noapte aceleași coșmaruri ca noi.

Împreună, nu putem scăpa de ceea ce suntem și de ceea ce eram.

E o iluzie să crezi că ne-am putea schimba.

Mergem pe un drum greșit, dar n-avem altul de urmat și o să ne lăsăm oasele pe el sau o să-nnebunim.

Mă gândesc la dumneata și cred că ai făcut bine plecând. Nu e nimic de găsit aici.

Evitară primele popasuri pe care le întâlniră pe drumul Pony Express. Arthur reîncepu să vâneze. Pista mergea drept peste platourile înalte, scobite de foste râuri care lăsaseră în urma lor

vârfuri stâncoase cu siluete de santinele sau de catedrale. La câteva zeci de mile spre sud, vârfurile Stâncoşilor se decupau pe orizont în dinţi de ferăstrău, reflectând culorile soarelui în zori și la apus.

Cât timp avură mâncare și găsiră vânat, rămaseră departe de pistă, ghicind doar din depărtare praful unui convoi sau al unei diligenţe, urmând colinele care mărgineau podişul, căutând apă și adăpostul copacilor. Își mânau caii tot timpul, aşteptau noaptea ca să se oprească și plecau mai departe înainte de răsăritul soarelui. Rana lui Bowman se vindecase, iar coastele îl dureau mai puţin. Ar fi putut rezista în acest fel, mulţumindu-se cu vânat și cu fructele pe care le culegeau, dar itinerariul lor paralel îi ţinea rupţi de orice noutate, nemaiştiind dacă se află în continuare pe drumul cel bun, dacă Penders era deja departe înaintea lor sau ei trecuseră în faţa lui.

În a patra zi se apropiară de un popas. Peevish se duse singur să cumpere nişte mâncare și să încerce să afle noutăţi. Arthur îl aşteptă ascuns în pădure. Predicatorul reveni patru ore mai târziu, descălecă și descărcă apoi cumpărăturile: tutun, făină, un pic de cafea și două sticle de whiskey.

— Nimeni n-a văzut vreun englez călătorind singur. Nu s-a întâmplat nimic pe pistă.

Sergentul păru decepţionat.

— Nicio crimă?

— Nu. E un orășel la două zile de-aici, Rock Springs, poate că o să avem mai mult noroc acolo.

Tonul Predicatorului era scrâşnit. Bowman începu o sticlă.

— Ce-i, de ce faci mutra asta?

Peevish se întunecă.

— N-am aflat nimic despre Erik, dar...

— Nu-i mai spune așa!

— De ce?

— Nu-l mai cunoaştem.

Predicatorul se îndreptă de spate.

— Îi spun cum vreau. Și dacă n-am aflat nimic despre el, în schimb angajaţii popasului au vorbit despre dumneavoastră...

— Ce?

— O patrulă a trecut pe-aici acum două zile, şase oameni de la

Bent și Saint-Vrain, plus alții de la mina Gregory. Companiile oferă acum o mie de dolari pentru capturarea celui care a dat foc taberei pionierilor, a încercat să elibereze indienii și a furat caseta cu aur. Cele două chestii se suprapun.

— Și?

— Începe din nou ca la Londra, sergent. Vă caută pentru moartea maistrului și cred că sunteți complicele comanșilor care au fost spânzurați.

Bowman nu reacționă. Peevish trase un gât de whiskey și puse sticla între picioare fără s-o mai închidă.

— Nu știu unde sunteți. Patrula aia o ia spre vest, în vreme ce alții au plecat în est și în sud. Dar pentru toată lumea, acum, nu mai există decât un singur englez, care vă seamănă cât semănați dumneavoastră cu Erik.

Bowman strânse pumnii.

— Încetează să-i mai spui așa!

— Pe pistă nu e decât un singur nume și acela e al dumneavoastră, sergent Bowman.

— Nu mai spune asta! Nu sunt ca el!

Peevish ridică sticla. Alcoolul îl dezgusta, dar continua să bea.

— Și eu ar trebui să fiu singurul care o spune?

Își șterse buzele strâmbându-se.

— Dacă-mi cereți să nu am compasiune pentru el, ar trebui să nu mai am nici pentru dumneavoastră.

Arthur îi aruncă o privire disprețuitoare.

— Ar trebui să te-ntorci să predici în bisericile tale, Peevish. Nu ești făcut pentru treaba asta.

Bowman se-ntoarse pe călcâie și se îndepărtă.

— Greșiți, sergent. N-o să renunț. Dar dumneavoastră nu puteți ieși din logica asta.

— Care logică?

— Cea care a început când m-ați ales la bordul lui *Joy*.

Predicatorul se lungi și își puse sticla pe burtă:

— Era prima mea cicatrice. Lovitura de cuțit a lui Bufford.

Bowman privea spre pistă. Era prea târziu ca să-și reia drumul. Cei doi bărbați rămaseră acolo unde erau, turnând în ei whiskey-ul până

ce nu mai rămase nicio picătură, și adormiră beți, cu gura uscată și capul greu, fără să fi aprins focul.

Timp de două zile își reluară călătoria la poalele colinelor și nu se apropiară de drum decât în dreptul lui Rock Springs, un grup de câteva barăci aflate în jurul unui popas. La adăpostul copacilor, observară strada principală scăldată în soare, văzură trecând o diligență care se opri cât să ia masa cei trei pasageri și, un pic mai târziu, galopând nebunește, un călăreț de la Pony Express care sări de pe un cal pe altul și plecă imediat mai departe.

Orășelul nu părea să se anime decât la trecerea curierilor și a diligențelor. O singură clădire importantă, la care muncitorii finisau acoperișul, se învecina cu popasul și grajdurile sale. Restul caselor, cam douăsprezece, erau cabane din lemn.

Aici se termina podișul Wyoming. După Rock Springs, drumul începea ascensiunea Stâncoșilor. Ultimă etapă înaintea munților, orașul revenea la viață acum, când zăpezile iernii se topiseră și trecătorile erau deschise. Pentru cei doi, era un popas obligatoriu înainte de a se lansa în traversarea către Salt Lake City.

— Du-te tu primul. Îmi faci semn dacă totul e în regulă.

Bowman îl privi pe Predicator ajungând în drum, traversând orașul și oprindu-se în fața clădirii aflate în construcție lângă popas. Peevish privi în interior, făcu stânga-mprejur și, cu aerul că îi salută pe muncitorii cocoțați pe acoperiș, își scutură pălăria în direcția lui Bowman, care părăsi ascunzișul din pădure și coborî la rândul lui. Când traversă strada pustie și trecu prin fața saloon-hotel-magazinului general din Rock Springs, tâmplarii îl salutară. În case zărea siluete, iar în fața grajdului un negru țesăla calul acoperit de praf pe care-l lăsase curierul Pony Express. Negrul îi aruncă o privire. În loc să-și continue drumul, Bowman trase de frâu și-l legă pe Walden la câțiva metri de Coțofana lui Peevish. Să traverseze Rock Springs fără să poposească era fără îndoială mai suspect decât să se oprească să bea un pahar.

Tejgheaua prăvăliei se prelungea, devenind barul saloon-ului, iar mesele la care se servea de băut erau totodată ale restaurantului hotelului. O sobă cu lemne, stinsă, piese de mobilier desperecheate,

etajere pe jumătate goale și raze de lumină care treceau printre scândurile pereţilor. Sala mare era impregnată de un miros de condimente și alcool.

Peevish discuta cu patronul, sprijinit de bar, cu un pahar de apă și o bere înspumată în faţa lui. Două mese erau ocupate. Trei oameni discutau în jurul unei hărţi, unul bine îmbrăcat vorbindu-le celorlalţi doi, care purtau haine de lucru, despre terenuri, suprafeţe și preţul la hectar. Un bătrân bea singur o carafă de cafea, întorcând paginile unui ziar deja murdar și șifonat. Toţi ridicară capetele la intrarea lui. Arthur își trase un scaun și duse mâna la pălărie.

Patronul își ceru scuze de la Peevish și-l întrebă pe Bowman ce voia să bea.

— Whiskey.

Peevish deschisese ochii larg când îl văzuse sosind și se întorsese spre bar, cu capul între umeri.

Patronul îi aduse paharul lui Arthur:

— Ei, bine, după părintele Peevish, care e acolo la bar, sunteţi al doilea musafir al zilei în Rock Springs! Unde mergeţi?

Arthur îl salută pe părintele Peevish, care îi întoarse un zâmbet crispat, și răspunse că mergea în vest. Accentul lui american nu era prea convingător, dar avea o atitudine suficient de distantă ca patronul să-l lase singur și să se întoarcă la bar să discute cu Predicatorul.

— Tocmai ce-am auzit vorbindu-se despre Bowman! Dar, după părerea mea, n-o să-l găsească. În ţara asta, un om care știe să vâneze poate să se ascundă încă două sau trei secole înainte de-a fi găsit! Mai ales un tip care a trăit cu indienii. Dacă Bowman ar fi trecut pe-aici, l-am fi văzut, fără îndoială. Băieţii care aleargă după el ca să încaseze recompensa or să meargă până la Pacific și-napoi, vă spun eu! Sunt zvonuri că el sau un tip care seamănă cu el ar fi depășit trecătorile, dar chestii de-astea se aud tot timpul și tipii din patrulă au plecat fără să creadă. După două săptămâni de galopat, de la Fortul Bent, începuseră să se cam descurajeze. E chiar unul care s-a rănit pe cal și a rămas la mine în hotel.

— Vreţi să spuneţi că e încă aici?

— Cred și eu! Are un picior rupt!

Patronul, mândru de el, se aplecă spre Peevish și vorbi tare, să-i audă toată lumea confidența:

— Și l-a văzut personal pe ucigaș, pentru că era în Fortul Bent când Bowman a încercat să-i ajute pe indieni să evadeze!

Se îndreptă și se întoarse spre scară:

— Ia te uită! Tocmai vorbeam despre dumneavoastră, domnule Nicholson!

Un bărbat cobora scara sprijinindu-se de balustradă, cu o cârjă sub braț și o atelă la un picior. Șchiopătă până la bar și se instală acolo. Patronul îi umplu un pahar.

— Îi povesteam părintelui Peevish ce vi s-a întâmplat în timp ce-l urmăreați pe ucigașul de pe pistă și că l-ați văzut personal.

Omul cu cârja se întoarse spre Predicator.

— Cum vă văd și mă vedeți. Îi păzeam pe jegoșii ăia de indieni și Bowman a trecut prin fața mea ca de-aici acolo unde sunteți, părinte! Și, la scurtă vreme, l-am văzut fugind, după ce mi-a doborât doi colegi. Un adevărat sălbatic, trăgea în tot ce mișca. Dar mai era un indian cu el și au reușit să fugă.

Tipul goli jumătate de pahar și-l trânti înapoi pe tejghea.

— Pe indian l-au găsit la Woodland. S-au ocupat de el, dar n-a suflat o vorbă. Un dur și ăla.

— E în închisoare?

Nicholson îl privi pe Predicator cu un zâmbet în colțul gurii, apoi își luă seama.

— Nu că aș vrea să am aerul că mă bucur, părinte, dar l-au spânzurat fără întârziere. La zece centimetri de pământ, că i-au trebuit două minute bune să crape, cu picioarele care aproape atingeau pământul... N-am mai văzut așa ceva, părinte, pentru că omul nu s-a zbătut nici măcar o singură dată și chiar a reușit să ne privească în față și să ne zâmbească în timp ce se sufoca! Dur sau nebun, mda. Un gunoi de piele roșie.

Angajatul lui Bent își luă paharul, poate pentru a alunga amintirea indianului care crăpase zâmbind, dar se opri înainte de a bea. Surâse o clipă, crezând că era o glumă: patronul era palid și ridicase mâinile. Nicholson se întoarse spre sală, cârja îi căzu pe jos și el se lipi de tejghea. Peevish ieși din câmpul de tragere al lui Bowman. Când armă

pușca Henry, oamenii de la mese se traseră înapoi cu scaunele, fără să îndrăznească să fugă.

— Nu mișcați!

Bowman îl țintea pe Nicholson și se îndrepta încet spre el, până când gura țevii îi atinse fruntea.

— Aruncă pistolul.

Nicholson făcu pe el. Urina curgea pe podea cu un zgomot înfundat.

— Nu mă ucideți, domnule Bowman!

Când Nicholson îi pronunță numele, clienții și patronul se agitară, fără să se miște din loc.

— O să-ți tai burta și o să-ți înfășor mațele în jurul gâtului. O să mă așez la o masă și o să mă uit la tine cum crapi în timp ce încerci să-ți aduni măruntaiele la loc.

Peevish se apropie cu grijă.

— Nu face asta. Pleacă, fiul meu! Pleacă de aici.

Nicholson își scoase încet pistolul din toc și îl lăsă să cadă pe podea.

— Predicatorule, ia-l și pune-l în buzunarul meu.

Peevish se execută. Țeava puștii tremura, iar mâinile lui Bowman erau albe. Mai făcu un pas, împingând înapoi capul lui Nicholson și îndoindu-i spinarea pe tejghea.

Peevish întinse brațul și puse mâna pe țeava puștii.

— Pleacă, te rog. Nu folosește la nimic. Pleacă de-aici.

Arthur se întoarse spre el. Predicatorul începuse să plângă.

— Te rog…

Bowman îl privi pe Nicholson și îi apăsă țeava pe gât aproape să-i smulgă pielea.

— Tu și neamul tău de sclavi care se cred justițiari! Ar trebui să vă tragem gloanțe-n spate!

Peevish închise ochii.

— Domnule Bowman, lăsați-l, vă rog…

Arthur trase un șut în piciorul vânăt al lui Nicholson, rupând atela și îndoindu-i invers genunchiul. Angajatul lui Bent se prăbuși scoțând un urlet. Bowman traversă sala cu spatele, măturând-o cu arma, deschise ușa cu mâna și o îndepărtă cu piciorul.

— Îl ciuruiesc pe primul care iese de-aici.

Continuă să-i ţintească prin vitrină, dezlegând frâul calului, apoi urcă în şa şi porni în galop. La capătul străzii se opri, îl întoarse pe Walden, îşi ridică puşca şi aşteptă. Când uşa se deschise, goli tot încărcătorul, şaisprezece gloanţe unul după altul, făcând să explodeze vitrina şi să zboare în ţăndări faţada magazinului. Sergentul Bowman scoase un strigăt de luptă, urlând în stilul lui John Doe, apoi îşi înfundă călcâiele în burta lui Walden, o tăie printre barăci şi se lansă drept pe pistă. La ieşirea din oraş, părăsi drumul şi dispăru în pădure, descrise un semicerc de mai multe mile şi reveni la o sută de metri de pistă, unde sări de pe cal, se aşeză în spatele unei roci şi îşi reîncărcă puşca.

Trei ore mai târziu, Peevish trecu prin faţa lui, singur, mergând la pas. Arthur urcă în şa, îl urmă la distanţă şi aşteptă sfârşitul zilei ca Predicatorul să iasă de pe drum şi să-şi instaleze tabăra. Când focul începu să strălucească în noapte, mai aşteptă o oră, apoi i se alătură lui Peevish. Cei doi schimbară o privire, după care Predicatorul urcă pe cal, de pe care nu dăduse jos şaua, şi călăriră până dimineaţa.

Dacă trupa aflată în urmărirea lui Bowman fusese pe punctul să renunţe, vestea incidentului de la Rock Springs se răspândi acum de-a lungul drumului în viteza cailor Pony Express.

Toată săptămâna care le trebui ca să ajungă în Salt Lake City dormiră ziua, făcând de pază prin rotaţie, şi se mişcară noaptea, căutând trecători prin munte, fără a folosi pista. De mai multe ori, dând înapoi în faţa unor crevase ori fundături, trebuiră totuşi să coboare şi să urmeze drumul noaptea, de-a lungul a câteva mile, înainte să se îndepărteze de el cât puteau de repede. O zi întreagă, blocaţi într-un defileu, fură nevoiţi să campeze la câteva sute de metri de pistă, fără să facă focul, într-un vânt îngheţat, fără apă, ascultând cum treceau convoaiele pionierilor.

Ajunseră în patru zile la trecătoarea care separa cei doi versanţi ai Munţilor Stâncoşi, la linia de despărţire trasată de ape, şi traversară spre vest la miezul nopţii, epuizaţi, înfometaţi şi mirosind urât. După ce băură din izvoarele care curg spre râurile din est şi Oceanul Atlantic, coborâră pantele urmând torenţii care se rostogoleau acum

spre Pacific. Arthur doborî cu un singur glonţ un muflon, pe care-l mâncară pe jumătate crud, terminând călătoria cu dureri de burtă și diaree. Tot umblând pe pietre, aveau hainele zdrenţuite, iar caii erau epuizaţi și fură nevoiţi să meargă pe lângă ei jumătate din coborâre.

Cicatricele și vechile răni îi dureau cumplit, iar oboseala era dintre cele pe care nu le mai poţi recupera. În zilele acelea îmbătrâniră câţiva ani, storcând din trupurile lor o energie pe care n-aveau s-o mai regăsească niciodată. Cei doi bărbaţi descoperiră Salt Lake City fără nicio ușurare. La câteva mile de oraș, aproape de un izvor montan, se prăbușiră și dormiră o zi și-o noapte întregi. În ziua următoare puteau să se ţină în picioare și ăsta le era singurul motiv de satisfacţie.

Predicatorul își tăie barba, se rase, își spălă hainele și gulerul. La izvor, în izmenele sale lungi, se frecă bine cu săpun, până ce mirosul i se atenuă cât de cât. Arthur hotărâse să ocolească orașul prin sud, descriind un arc de cerc departe de zonele locuite, și să înainteze până la munţii de pe partea cealaltă a văii, unde urma să-l aștepte pe Peevish să treacă pe drum.

Acesta, înviorat pe cât posibil, numără ultimii lor dolari.

— Va trebui să rezistaţi încă două zile. O să aduc de mâncare.

Cei doi bărbaţi priveau valea și liniile drepte ale străzilor din oraș, care era de două ori mai mare ca Denver. Rămaseră o vreme tăcuţi, adunându-și curajul. Nu schimbară vreo vorbă, dar știau că, după o săptămână în care tremuraseră de frig unul lângă altul, urmau să fie în același timp ușuraţi și speriaţi să se despartă.

Bowman se ghemui. Se gândi din nou la John Doe care, cu un fir de rădăcină între dinţi, studia orașul Woodland înainte să coboare. *Prefer să-mi iau rămas-bun aici.*

— Predicatorule, dacă nu poţi să te întorci, dacă ai o problemă, salvează-ţi pielea. Uită de mine, fă ce trebuie să faci ca să scapi. Dacă te hotărăști că-ţi ajunge, o să înţeleg și asta. Socotesc două zile ca să ajung la trecătoare și mai rămân una acolo. După care plec din nou la drum, cu sau fără tine.

— O să fiu acolo, sergent.

— O să te mai gândești când o să fii într-un pat mâncând o friptură cu banii mei... Faci ce vrei. Nu-mi datorezi nimic, Peevish. Eu

am o datorie faţă de tine.

Peevish se ghemui lângă el.

— Sergent, o să mă întorc.

Zâmbi, cu fălcile măcinate la vedere. Bowman îl privi şi plecă ochii.

— Nu erai obligat să mă urmezi. N-ar fi trebuit s-o faci niciodată. Nici tu, nici ceilalţi. Pot să-l găsesc şi singur.

— Ştiu, sergent.

Arthur se ridică, merse până la calul lui şi luă geanta de călătorie. O deschise şi îi întinse lui Peevish mica mapă de piele de la banca engleză.

— Dacă nu mă mai găseşti, va trebui să te ocupi de asta.

— Ce-i asta?

— Tot ce-am făcut de doi ani încoace, de la crima din canalizare, şi nişte scrisori. Trebuie să-ţi aminteşti un lucru, Peevish: Alexandra Desmond în Reunion, Texas, lângă Dallas. Dacă nu ne revedem, trebuie să trimiţi asta acolo. Alexandra Desmond din Reunion. Texas.

Peevish trecu o mână peste pielea uzată a portofelului şi încercă să i-l înapoieze sergentului:

— Nu e cazul, sergent. O să mă întorc.

— Nu vreau ca lucrurile astea să dispară odată cu mine. Tu poţi să scapi.

— Nu mai ştiţi ce vorbiţi! Scăpaţi întotdeauna, sergent!

Arthur respinse mapa.

— Ai grijă de asta, Peevish. E tot ceea ce las în urma mea şi nu credeam că se va întâmpla aşa.

Predicatorul clătină din cap. Bowman îi zâmbi.

— E ultimul lucru pe care ţi-l cer.

Peevish aşeză port-documentul în vechea sa valiză prinsă de şaua Coţofanei, apoi se întoarse spre Arthur.

— Cine e această femeie?

— O femeie pe care am cunoscut-o. Şi ei i-am spus că o să mă întorc. Dar nu se poate întotdeauna.

Celălalt încercă să surâdă.

— Ei i-aţi dat banii de la Reeves?

Bowman nu răspunse. Peevish îi întinse mâna. Arthur îl privi, o fantomă bătrână în ochii căreia regăsi ceva din lumina pe care o

văzuse la bordul lui *Healing Joy,* când îl întrebase dacă avea încredere în careva de pe navă.

— Îmi pare bine că am scăpat împreună. Acum șterge-o.

Peevish urcă în șa, dădu pinteni Coțofanei și se întoarse.

— Ne vedem din nou în trei zile.

— În trei zile.

13

Arthur găsi nişte arbuşti cărora le dezgropă rădăcinile, le tăie și își umplu buzunarele. Valea plată şi luminoasă era caldă, reţinând între munţi lumina soarelui. Mergea în câmp deschis, după ce se ascunsese zile întregi în Munţii Stâncoşi, dar nu se mai simţea ameninţat. La cincisprezece mile de oraş şi de drum nu mai era nimeni şi, pentru prima oară în săptămâni întregi, nu simţea în jurul lui prezenţa pionierilor. Coborî rapid albia pietroasă a unui râu, legă frânghia de căpăstrul lui Walden, o înnodă de o piatră și lăsă mustangul să bea și să mănânce în timp ce el plecă să vâneze.

Rămase o jumătate de oră ascuns în spatele tufişurilor. Împuşcă un iepure şi se întoarse la râu ca să pună carnea la gătit. Se dezbrăcă şi se aruncă în apă, își înmuie hainele, le întinse la soare, apoi se lungi pe o stâncă plată unde adormi. Când se trezi, pielea i se înroșise și ciactricele îl dureau. Termină resturile de iepure, pe urmă își deschise sacul și își întinse lucrurile pe piatră. Uneltele de scris și ce mai rămăsese din teancul de hârtie, cartea lui Thoreau, lenjerie la fel de ponosită precum cea de pe el și o cămașă ceva mai ca lumea, pe care o și îmbrăcă. Cămașa plutea în jurul braţelor și umerilor lui slăbiţi. Fără îndoială, semăna cu Predicatorul mai mult decât își imagina. Despături o pereche de pantaloni de lucru care nu erau găuriţi şi cornul cu praf de puşcă se rostogoli pe pietre. Îl învârti între mâini, jucându-se cu reflexiile soarelui pe sidef. Incrustaţiile argintate erau oxidate și înnegrite. Timp de o oră, frecându-l cu un colţ din vechea lui cămașă, lustrui cornul până îl făcu să strălucească din nou, apoi îl puse pe o piatră. Atunci luă pana, o ascuţi și se instală să scrie, fără să scape cornul din ochi.

Încercă să-și amintească de Thoreau, de modul în care ştia el să spună ce simţea şi trăia. Nu voia să scrie ceva atât de complicat sau de poetic, ci doar să încerce să povestească. Scrisorile și notele pe care i le dăduse lui Peevish erau pentru Alexandra. Ceea ce rămânea din teancul de hârtie era pentru el. Schiţă primele cuvinte:

Scrisoare indianului alb și tuturor celorlalte fantome ale mele

Sunt sub soarele unei văi din Utah, aproape de un oraș plin de oameni care cred că salvarea vine de la o pereche de ochelari magici și de la profeți asasinați. Privesc cum strălucește în lumină un corn cu praf de pușcă pe care l-am comandat la Bombay, din sidef și argint. Îl port cu mine de mult timp, dar am impresia că de fapt el m-a urmărit pe mine. E un cadou pe care mi l-am făcut după o victorie, în vremea în care eram un ucigaș al Companiei Indiilor. Am devenit militar pentru că în cartierul din Londra în care m-am născut mizeria îi ucidea pe puștii de vârsta mea mai repede decât holera. Cornul m-a urmat după ce l-am lăsat pe o corabie, într-un mic golf de pe coasta birmaneză unde ardea un sat de pescari. De atunci, e ca și când strigătele femeilor și copiilor ar fi închise înăuntru, așa cum, mult mai târziu, într-o sticluță care mi-a fost dată erau închise ultimele visuri ale unui oraș care dispăruse.

Mă numesc Arthur Bowman și n-am avut niciodată o poreclă atunci când eram copil. Mi s-a spus mereu Bowman. Când am devenit mus și am descoperit marea, mi s-a făcut rău. Dar am rămas pe punte și am privit oceanul până când greața s-a oprit și am ajuns să mă uit cruciș tot privind hula. Am hotărât că nu mă voi mai opri niciodată din călătorie și iată-mă în America, douăzeci și cinci de ani mai târziu, pe cale să încerc să ies dintr-un corn de pulbere în care sunt prizonier de opt ani.

I-am vorbit mult, acum îl ascult.

În dimineața celei de-a treia zi, Arthur se trezi mult înainte de răsăritul soarelui și acoperi cu pietre ultimele sclipiri de jăratic ale focului. Petrecuse două zile scriind, cu cornul așezat în fața lui, având în plan secund întinderea fără sfârșit a lacului de sare. Coborî din munți și găsi între roci o ascunzătoare care îi permitea să supravegheze pista. Soarele se ridică în spatele Munților Stâncoși și culorile lui se reflectară pe lacul secat. Toată ziua așteptă sosirea Predicatorului, numărând mașinal coloanele de căruțe în drum spre California. Seara urcă la loc pe munte ca să campeze. A doua zi de dimineață se întoarse la postul de supraveghere. Peevish ar fi trebuit să sosească în ajun. Când soarele atinse zenitul, tot nu trecuse pe

drum. Arthur continuă însă să aştepte, până când după-amiaza se sfârşi.

Se pregătise pentru absenţa lui Peevish. Chiar îl încurajase, dar dacă Predicatorul era atât de nebun încât să vină, lui Arthur i se părea corect să-i mai lase puţin timp să se hotărască. În plus, avusese și el nevoie de timp ca să-și scrie istoria.

Trecură alte grupuri de călători, de diligenţe şi de căruţe. Nu recunoscu silueta lui Peevish, nici culorile calului său. Soarele cobora spre vest, lumina scădea, nu mai avea sens să aştepte. Privi încă doi călăreţi trecând la pas, apoi se ridică, strânse cureaua lui Walden şi urcă în şa.

Coborî stâncile şi ajunse pe pistă, unde curând urma să fie ascuns de noapte. Urmă direcţia copacilor şi a preeriilor pe care le văzuse de pe munte, spre o mică oază la câteva mile de lacul deşertic. Walden părea să regăsească singurătatea cu același calm ca Bowman, pasul lui era suplu. Ridica în întuneric capul și răsufla blând. Își reluaseră locul sub lună şi sub primele stele. Drumul se îndepărta din ce în ce mai mult de lac, iar călăreţul trecea silenţios printre focurile pionierilor opriţi pe timpul nopţii.

Walden ciuli urechile.

— Ce-i?

Arthur se opri să asculte. Nu auzi nimic altceva în afară de cântecul insectelor şi adierea brizei. Plecă mai departe. Walden își întoarse din nou urechile spre spate și Bowman se opri din nou. Părându-i-se că-și aude numele purtat de vânt, înțelese că visează. Poate că, totuși, el și calul aveau nevoie de un pic mai mult timp ca să se readapteze la singurătate.

— Nu-i nimeni, hai!

Walden tremură și, de această dată, auziră în același timp.

Arthur trase de frâu, răsucindu-se îndărăt, şi rămase nemişcat în mijlocul drumului. Sunetul se propaga contra vântului ca să ajungă până la el, dar nu mai era nicio îndoială: un cal galopa înspre el și cineva îi striga numele. Coborî, trase de hamul mustangului și îl scoase de pe pistă, luă puşca Henry şi vârî un glonţ pe ţeavă. Walden tresări la zgomotul metalic.

— Şşşşt. Liniștește-te.

Arthur își propti brațele de șa și scrută noaptea, ascultându-și numele urlat pe drum. Zgomotul copitelor era din ce în ce mai apropiat.

— Bowman!

Ghici o siluetă.

— Bowman!

Cunoștea vocea, fără s-o poată identifica, însă, răgușită și distorsionată din pricina galopului. Ținti picioarele animalului pe care începea să-l zărească și puse degetul pe trăgaci.

— Șșșt. Nu mișca.

Apoi văzu în noapte petele albe, luminate de lună, recunoscu coama Coțofenei și ridică arma cu o clipă înainte de a trage.

— Sergent Bowman!

Arthur alergă în drum și urlă:

— Peevish!

Predicatorul, surprins de apariția lui Bowman, trase de hățuri din toate puterile. Coțofana se lăsă pe spate, cu picioarele din față țepene și derapând pe pietre. Peevish își pierdu echilibrul, se învârti și se rostogoli pe jos.

Bowman îl ajută să se ridice.

— La naiba, Predicatorule, era să te omor!

Coțofana pufăia ca o locomotivă. Predicatorul începu să-l zguduie pe Bowman în timp ce căuta aer ca să poată vorbi.

— L-am ratat! Era acolo, sergent! În același timp cu mine! V-am căutat! Nu știam unde sunteți!

— Calmează-te!

Predicatorul urlă:

— Erik era la Salt Lake acum trei ore! E chiar în fața noastră!

Nu se mai auzeau decât respirația sacadată a lui Peevish și a calului său. Arthur se roti, măturând întunericul cu țeava puștii.

— Unde e?

— Nu... nu știu nimic... a luat-o pe drumul ăsta acum trei ore...

Arthur se bâlbâi:

— Supravegheam... Supravegheam drumul de dimineață... Nu l-am văzut. Rahat, Peevish, nu l-am văzut!

— A plecat cu cineva, doi călăreți și animale de transport.

Bowman încălecă. Peevish se agăță de piciorul lui.

— Îmi pare rău, sergent! Am vrut să rămân acolo... Nu mai puteam... Dar am pus întrebări... Așa... Și oamenii îl văzuseră la pensiune. Un englez. Un blond. Cu bani... Care pleca spre vest cu alt tip... Oameni de afaceri... Alții spuneau că era singur și nu așa bine îmbrăcat... Dar l-au văzut... Un fost militar... Nu aveam de gând să vin... Dar l-am găsit, sergent, l-am găsit!

— Lasă-mă, nenorocitule, lasă-mă!

Arthur îi trase celuilalt un șut în piept și plecă în galop.

Ajunse la un grup de case. O lampă era agățată de o pancartă pentru a-i ghida pe trecători: *Grantsville.*

Casele erau încă luminate.

Arthur scotoci grajdurile și îngrăditurile, căutând animale de transport și alți doi cai, încercând să-și aducă aminte culoarea ultimilor doi cai pe care-i văzuse pe drum. Animalele începură să necheze și să se agite. Oamenii ieșiră cu felinare din casă. Arthur se plantă în mijlocul satului, făcându-l pe Walden să se rotească în cercuri mici și începu să strige:

— Penders!

Galopă apoi de la un capăt al străzii la celălalt, trecând prin fața torțelor locuitorilor înspăimântați de spectrul acela furios.

— Penders!

De la ferestre începură să se audă strigătele unor bărbați și femei:

— Pleacă de-aici!

Lui Bowman i se întunecară mințile.

— PENDERS!

Un om ieși de pe verandă cu o pușcă și trase un cartuș în aer.

— Pleacă de aici! Cară-te!

Alți bărbați înarmați ieșeau din case și toate ferestrele erau acum luminate. Bowman încercă să-și calmeze calul, care devenise isteric din cauza strigătelor lui și locuitorilor din Grantsville care îl încercuiau. Femei în rochii de culoare deschisă ieșeau și ele, câte trei-patru odată dintr-o casă. O comunitate de mormoni.

— Pleacă sau tragem!

Urmă un moment de liniște. Walden încremenise. Oamenii nu mai mișcau. Bowman, cu chipul luminat de torțe, nemaiștiind ce să facă,

începu să-și întindă mâna spre armă și, în tăcerea aceea, se auzi un foc de armă.

Toată lumea se întoarse spre ieșirea din oraș, înspre vest. Lovitura plecase de la câteva sute de metri depărtare, poate o milă. Arthur dădu din călcâie, Walden se cabră și plecă în trombă, busculându-i în trecere pe mormoni și trimițând câțiva să se rostogolească în praf.

Urlând din nou, culcat pe spinarea calului în galop, Arthur auzi încă un foc de armă în fața lui. Și iarăși pe cineva care-l striga:

— Sergent!

Se întoarse. Peevish îl ajunsese din urmă. Coțofanei aproape îi plesnise inima încercând să-l ajungă pe mustang. Cei doi continuară unul lângă altul. În fața lor se zărea o lumină. Un mic punct galben sub lună. Pe marginea pistei defilau garduri și copaci. Le mai trebuiră două minute ca să ajungă la punctul luminos. Un hambar.

Săriră de pe cai. Bowman puse pistolul lui Nicholson în mâna lui Peevish.

— Ia ăsta.

Încălecă o barieră și se pomeni în mijlocul unei cirezi de vaci, cu Peevish pe urmele lui. Arthur se lipi de zidul hambarului. Lumina venea de la o fereastră sub care aștepta un cal înșeuat, cu frâul atârnând pe pământ. Făcură turul clădirii printre vacile care începeau să se agite și să mugească. Porțile hambarului erau întredeschise și o dâră de lumină se desena pe sol.

Bowman îi făcu semn lui Peevish să rămână unde era, se îndoi de mijloc și trecu alergând prin fața luminii. Se așeză în partea cealaltă a porților și inspiră încet, ca să se liniștească.

— PENDERS!

Nu se auzi niciun zgomot.

— Aruncă-ți arma și ieși de-acolo!

Peevish își armă cocoșul pistolului și strigă și el:

— Erik, sunt Peevish! Te-am găsit. Ieși din hambar, Erik! Sunt cu sergentul. Am venit să te căutăm. S-a terminat, Erik!

Vocea i se spărsese. Regăsi o tresărire de curaj și urlă din toate puterile:

— S-a terminat, înțelegi? Am venit să te luăm!

Sergentul Bowman se ridică, pășí până în raza de lumină și își

ridică pușca.

— Peevish, deschide poarta!

Predicatorul se târî până la picioarele lui Bowman.

— Să nu-l ucideți, sergent! Să nu-l ucideți!

— Deschide ușa!

Peevish coborî capul și suspină în praf. Întinse brațul, apucă panoul porții și trase de el. Bowman se repezi înăuntru.

Lampa cu ulei era așezată la înălțime, pe o grindă. Un cal încă înșeuat și alți doi cu lăzi de materiale pe spate tropăiau în fața lui, învârtindu-se în cerc, împiedicându-l să vadă. Se aplecă să privească printre picioarele lor, apoi ocoli animalele, lipindu-se de perete. De îndată ce ajunse în lateral, caii văzură poarta deschisă și dădură buzna afară. Arthur se lipi de zid. Peevish intră la rândul lui, cu brațele pe lângă corp, ținând pistolul fără vlagă, și căzu în genunchi.

Arthur continuă să țină arma întinsă, iar buzele lui se mișcau. Predicatorul lăsase jos pistolul, își împreunase mâinile și închisese ochii.

Legat de brațe între doi stâlpi, un om cu torsul gol și capul căzut în piept, acoperit de sânge. Ca *acolo.*

Lungit pe jos, cu brațele pe lângă corp și capul pe spate, Erik Penders avea ochii deschiși. Încremenit ca un arc, cu spatele ridicat de la pământ și gâtul tăiat, se scălda în propriul său sânge, având alături o carabină, iar în mână un pistol.

Arthur își lăsă pușca și se apropie de Penders. Căzu în genunchi și continuă să se târască prin praf. După ce urlase de să-și spargă plămânii, repetă încă o dată, în șoaptă:

— Penders?

Sergentul Penders era mort de câteva minute sau secunde. Bowman îi simțea căldura corpului iar sângele încă îi curgea din gât. Poate chiar avusese timp să-i audă pe Bowman și pe Peevish și încercase să-i strige.

Ca și Arthur, avea o barbă blondă în care se amestecau fire sure, ca și Peevish – un chip prematur îmbătrânit, cu riduri săpate de o grimasă de durere. Bărbatul care odinioară privea de pe *Sea Runner* cum defilează coasta birmaneză, având la glezne urmele fiarelor Companiei.

Sergentul Bowman se chirci cu genunchii la gură, capul îi căzu în piept și începu să plângă. Predicatorul se apropie de ei. Lungile sale degete descărnate trecură peste pleoapele sergentului Penders ca să-i închidă ochii, apoi merse până la cadavrul suspendat, își făcu o cruce, își șterse lacrimile și începu să se roage cu vocea lui calmă:

— Doamne, primește acum sufletele acestor doi oameni...

În spatele lui, Arthur începu să vorbească:

— Nu ești tu.

— ...pentru ca lângă Tine să se bucure de pacea pe care n-au cunoscut-o pe pământ...

— De ce nu m-ai așteptat?

— ...căci nimeni nu merită să plece astfel, dar acum ei sunt cu Tine...

— Te căutam, Penders!

— ...și vor rămâne pentru eternitate...

— Voiam să cred că ești tu.

— ...unde îi vom reîntâlni curând ca să cinstim frumusețea a ceea ce am lăsat în urmă.

— Ce-o să fac acum?

Vocea Predicatorului se schimbă, deodată dură și uscată:

— Și acum, Doamne, lasă-mă să fac ceea ce am de făcut. Poți să-Ți întorci spatele dacă vrei, asta nu Te mai privește!

Peevish ieși din hambar și reveni câteva minute mai târziu cu toți caii. Animalele se puseră să caute resturile de furaj de pe jos, indiferente la cadavre și la Bowman, incapabil să se miște. Descărcă echipamentul legat de șaua lui Walden și făcu același lucru cu calul lui Penders, care rămăsese afară, așteptând în timp ce ceilalți cai o luaseră la fugă. Îl scotoci pe Erik și îi goli buzunarele, apoi pe cele ale lui Bowman, care nu reacționă, paralizat. Odată toate lucrurile întinse în fața lui, Peevish le trie și începu să le redistribuie.

Tot ceea ce putea să-l identifice pe Bowman trecu la Penders: hainele și cornul de pulbere. Tot ceea ce-l identifica pe Penders merse la Bowman. Umplu apoi desagii de pe calul soldatului mort cu toate proviziile și toți banii pe care-i putu găsi, scotocind inclusiv hainele cadavrului necunoscut, ultima asociere cu ucigașul fugar. Se apropie apoi de Arthur și îl ajută să se ridice.

— Trebuie să vă dezbrăcaţi, sergent.
— Ce faci?
— Uitaţi-vă la mine!
Ochii lui Arthur se rostogoleau dintr-un colţ al hambarului în altul.
— Trebuie să aveţi încredere în mine!
Celălalt reuși să se concentreze şi să-l privească în faţă.
— Aveţi încredere în mine?
Bowman aprobă din cap.
Predicatorul îl ajută să se dezbrace, apoi scoase hainele cadavrului lui Penders şi i le puse pe cele ale lui Arthur.
După ce le inversă hainele, luă pistolul şi se apropie de corpul lui Erik.
— Ce faci, Peevish?
Acesta îl privi pe Bowman.
— Nimeni de pe lumea asta nu-l cunoaşte pe Erik, în afară de noi. Nu mai există acum decât un singur nume pe pistă. Deveniţi Erik Penders. Sergentul Arthur Bowman dispare azi, eu l-am ucis.
Ridică revolverul, ţinti pieptul cadavrului şi trase de două ori. Gloanţele se înfipseră în corp ca-ntr-un sac cu paie. Înălţă ţeava către faţa lui Erik şi trase ultimele patru gloanţe din butoiaş. Capul lui Penders explodă.
Lungit pe jos nu mai era decât un corp de aceeaşi talie cu Bowman, cu hainele lui şi părul blond.
Arthur se prăbuşi, inconştient, lângă cadavrul desfigurat.
Când îşi reveni, lunganul Peevish, cu braţele lui slăbănoage şi vocea calmă, îl căţără pe calul lui Penders.
— Ce se-ntâmplă?
— Ţineţi-vă bine!
Culcat pe spinarea calului, Bowman articulă:
— Cine e? Răspunde-mi, Peevish! Pe cine căutăm?
— Eu nu mai caut, sergent. S-a terminat. Totul se opreşte aici. Nu voi merge mai departe. Şi dumneavoastră ar trebui să vă salvaţi. E ultima şansă pe care o mai aveţi. E mai uşor de trăit cu Dumnezeu decât cu noi înşine, sergent. Dumneavoastră ştiaţi asta de mult iar eu am descoperit-o abia de câteva săptămâni. Dar s-a terminat. Nu vă

mai rămâne decât un singur lucru de făcut.

Peevish surâdea, cu ochii strălucind.

— Ce trebuie să fac, Predicatorule?

— Să vă agăţaţi de calul ăsta şi să nu-l lăsaţi înainte de a vă fi dus departe de locurile astea. Cei din sat vor ajunge aici curând. Trebuie să fiţi plecat când le voi istorisi povestea mea.

Calul lovi pământul cu piciorul.

— Crezi că are poftă să galopeze?

— Sunt sigur.

Predicatorul luă hamul calului şi îl conduse afară.

— Peevish, n-o să reuşesc!

Edmond Peevish murmură la urechea lui Bowman:

— Scrisorile sunt în sac. E tot ceea ce rămâne din dumneavoastră, sergent Bowman. Le veţi trimite singur.

Arthur avu puterea să pună mâna pe umărul celuilalt, care o puse şi el pe-a lui pe spatele sergentului.

— Adio, Predicatorule.

— Salvează-te, Arthur. Pleacă!

Peevish lovi calul din toate puterile, scoţând un strigăt de luptă demn de un indian mandan.

Calul lui Erik Penders era mare şi avea un fuleu impresionant. După câteva minute de galop obişnuit, acceleră din ce în ce mai tare şi se lansă ca un tren pe pista întunecată.

IV

1860-1864

Sierra Nevada

1

Arthur Bowman părăsi drumul și o luă după urmele de vegetație, câțiva arbuști îngălbeniți de-a lungul unei râpe secate, până ajunse la smocurile de iarbă de pe marginea unui firicel de apă care curgea pe o dală. Calul începu să bea lingând piatra și Arthur se lăsă să alunece din șa. Apa era călâie. Își stropi fața și se lungi pe spate. Nu știa cât timp galopase din Grantsville, nici ce distanță parcursese în plin soare, dar câmpia, în jurul lui, nu mai era decât un lung deșert sclipitor și următoarele forme de relief care se zăreau la orizont erau la mai multe zeci de mile depărtare. Timp de o oră nu schiță nicio mișcare, fixând albastrul cerului și lăsându-și gândurile să se risipească în căldură. Își scoase haina lui Penders, pe care o înmuie în apă și o frecă din toate puterile pentru a curăța petele de sânge. Puse hainele să se usuce și scoase desagii de pe cal, o iapă de vârsta lui Walden, cu ochii calmi, o roaibă deschisă la culoare, care nu părea să sufere prea mult la soare.

Arthur deschise traistele și le înșiră conținutul pe jos. Mălai și carne uscată, o sticluță de rom, fasole neagră, trei mere, cafea și unelte de bucătărie. Se concentră pe acest inventar, știind că supraviețuirea lui nu mai depindea de hrană, ci de determinarea de-a nu se lăsa să moară.

Puse alimentele deoparte. În afară de haine, de o brichetă cu cremene, o punguță cu treizeci de dolari, muniție pentru carabină, un săpun, un aparat de ras, o pipă și tutun, mai găsi între lucrurile lui Penders o carte, un caiet mare cu coperte de piele și o cutiuță din tablă albă. O deschise; conținea creioane și un mic briceag cu care să le ascută.

Cartea era protejată cu o hârtie murdărită de mâinile lui Penders. Arthur citi pagina de gardă. *Poveste de dragoste în Blithedale,* de Nathaniel Hawthorne. Frunzări paginile cu degetul mare, apoi așeză la loc volumul și privi caietul. Pe copertă erau imprimate numele unei librării și adresa sa din Londra. Desfăcu curelușa care îl ținea închis. Nu mai rămăseseră decât puține pagini albe, celelalte erau acoperite de un scris strâns, mai ordonat decât literele neîndemânatice ale lui

Bowman. Paragrafe de lungimi diferite curgeau unul după altul, uneori precedate de o dată, alteori conţinând câte o singură frază.

Citi prima pagină:

Londra, 16 februarie 1857

Azi, ca să pot să mă ţin pe picioare mi-a trebuit toată puterea.

Bowman întoarse celelalte pagini fără să citească, privind rândurile scrise. Închise caietul, îl puse pe haine şi se aşeză pe o piatră fără să-l scape din ochi.

Cornul lui Penders.

Bowman dispăruse, avea în faţă o viaţă întreagă sub noua sa identitate. Întinse mâinile spre jurnal, îl redeschise şi căută ultima pagină scrisă. Închise ochii, inspiră, îi deschise şi citi ultimul paragraf. Literele erau mai mari şi rândurile mai puţin drepte, aşternute în grabă.

Salt Lake City, 22 aprilie 1860

Bowman era aici în acelaşi timp cu mine. Niciodată, în toate aceste săptămâni, n-am fost atât de aproape de el. Mă întorc pe drum ca să-l prind în următoarele zile sau în următoarele ore. Sfârşitul călătoriei mele e aproape – cel al crimelor lui şi poate al coşmarului meu.

Simţi cum i se ridică stomacul. Azvârli caietul de parc-ar fi avut un şarpe în mână, deschise sticla de rom şi o goli dintr-o suflare, apoi alergă la pârâu şi se întinse pe dală cât era de lung, cu faţa pe rocă, lăsând apa să-i curgă pe sub corp.

Îşi reluă drumul şi merse patru ore în soare, fără pălărie, golindu-şi cele două ploşti fără să-şi pună problema viitorului loc în care va găsi de băut. La sfârşitul după-amiezii, cu gâtul umflat şi faţa arsă, prinse din urmă un convoi care se oprea pentru noapte şi se îndreptă spre căruţe fără să răspundă saluturilor familiilor de pionieri. Întrebă un cuplu tânăr dacă putea cumpăra apă din butoiul lor. Bărbatul şi femeia, un pic îngrijoraţi, se uitară unul la altul înainte să accepte. Arthur îşi umplu ploştile. Soţul, un om de douăzeci şi cinci de ani, îi

zâmbi lui Bowman, aruncând priviri spre soţia lui și spre alţi pionieri care stăteau cu ochii pe ei:

— Unde mergeţi?

— Erik Penders.

— Pardon?

Arthur îl privi.

— Mă cheamă Erik Penders.

Scoase câteva monede din buzunar şi le puse în mâna tânărului.

— E suficient?

Omul văzu cele două monede de un dolar şi ridică repede capul.

— Nu, e mult prea mult!

Vru să-i înapoieze banii, dar Arthur refuză şi se îndepărtă. Femeia îl strigă:

— Staţi!

Îi dădu soţului o pălărie şi acesta merse până la străin și i-o întinse. Arthur refuză şi pălăria, şi banii.

— E mult prea mult, nu putem să acceptăm!

Atunci Arthur întinse mâna după pălăria veche, apoi se îndepărtă de tabără ca să se oprească puţin mai departe. Vărsă toată apa în gura iepei, puse în faţa ei, pe pământul alb, sacul de mălai și merele, se lungi pe pietre şi redeschise jurnalul.

Londra, 23 februarie 1857

Îi privesc și mă întreb cum fac. Se trezesc, merg la muncă, aduc copii pe lume. Taţii care or să meargă să moară în război sau să-și dea duhul în uzine le zâmbesc copiilor, viitorul lor e deja trasat din bordei în mormânt iar ei se încăpăţânează să creadă că urmașii lor or să aibă o viaţă mai bună. Asta nu e încredere și nici speranţă, asta se cheamă nebunie. Dacă eu sunt nebun, atunci ei sunt demenţi și undeva, în administraţie și pe culoarele Parlamentului, niște oameni chicotesc o dată cu mine.

Londra, 17 martie 1857

Bandele de pe docuri îi taxează pe cei care dorm în stradă. Ieri seară m-am bătut cu trei puşti care încercau să mă jefuiască. Pe doi i-am pus jos și al treilea a fugit. O să revină mai mulţi, trebuie să schimb

cartierul.

Asociațiile de întrajutorare ale muncitorilor nu mă mai lasă să dorm în cămin și refuză să-mi dea de mâncare. Prea multe probleme cu ceilalți vagabonzi și strigătele mele, noaptea, trezesc pe toată lumea. Un nebun prea zgomotos. Un pastor a vrut să-mi vorbească. Mi-a adus aminte de Peevish, cu vocea lui blândă când eu voiam să-i rup capul. Mi-ar fi plăcut să-i scuip o confesiune, să-i plimb un cuțit pe burtă până când își reneagă Dumnezeul și acceptă că atotputernicia există pe Pământ. Ar fi trebuit să-i vorbesc despre soldații lui Min și despre sergentul Bowman. Dar ar fi refuzat să creadă că sunt oameni, l-ar fi făcut complici ai Satanei. Fantomele mele nu sunt însă demoni. Sunt oameni pe care un preot din Londra ar trebui să-i întâlnească o dată în viață înainte de a cere cuiva să se risipească în penitențe. Nu știa despre ce vorbește nebunul ăla.

Ieri am căzut pe stradă, picioarele m-au lăsat și m-am prăbușit.

Am fost în port să văd vasele Companiei, mărfurile care erau descărcate și soldații care debarcau. Am strigat ca să-i întreb cum a fost călătoria, dacă au ucis multă lume și câți camarazi au aruncat în apă pe drumul de întoarcere. Am strigat până au năvălit peste mine doi militari. M-au bătut. Am văzut cel puțin trei soldați pe care strigătele mele i-au terorizat. Pe ăia o să-i văd în curând dormind pe același trotuar cu mine.

Arthur citi până la căderea nopții, apoi închise jurnalul și privi focurile pionierilor. Adormi fără să mănânce sau să bea, lângă iapa pe care n-o împiedicase.

În zori, calul lui Penders era tot acolo, scotocind pietrele în căutare de ierburi uscate. Întins la soare, Arthur privi cum convoiul ridică tabăra și trecu pe pistă.

Londra, 18 mai 1857

Lucrez de trei săptămâni pe chei. La început mă dureau mușchii și acum simt cu dezgust cum corpul își regăsește puterea. Mașinăria asta este fără moarte și are o viață de sine stătătoare. Pretinde hrană ca să

se conserve, pretinde sănătate și puțin îi pasă de spiritul care o locuiește. Ca și companiile, vrea să devină bogată și puternică. Dar reușesc încă să mă revolt. Cu banii pe care îi câștig, beau cât alcool pot și, când sunt beat, preiau controlul. Îmi fac picioarele să șovăie și umerii să mi se lovească de ziduri, îmi fac să cadă corpul care crede că se poate ține drept fără mine. Și îl duc la luptă. Prin taverne găsesc mereu pe cineva cu care să mă bat, care să mă ajute să supun aroganța asta a mușchilor.

Mă-ntreb unde sunt ceilalți. Ce fac, dacă sunt vreunii care trăiesc aici, la Londra, și dacă am putea vorbi. Și ce-aș face dacă l-aș întâlni pe Bowman. De fapt, la el mă gândesc. Aș vrea să știu dacă se descurcă mai bine ca mine. Nu știu dacă aș vrea să-l revăd. Să mă gândesc că e și acum mai tare decât noi e o chestie care-mi face rău. Pentru că merită să fie distrus, dar dacă un tip ca el nu reușește să scape, asta ar înseamnă că noi n-avem nicio șansă.

Câți au murit deja?
Cine are încă forța să rămână în picioare?
Unde e sergentul Bowman?
Trebuie să părăsesc orașul.

Portsmouth, 1 septembrie 1857 Care e diferența?
Străzile sunt la fel de murdare. Cheiurile put la fel. Fețele sunt aceleași. Și aici muncesc, beau și mă bat. Dar îmi place să privesc marea.

A fost furtună. O barcă a eșuat pe stânci și am fost pe plajă ca să merg printre sfărâmăturile navei. Cadavre umflate și albastre se rostogoleau pe valuri. Am dormit acolo. Cincizeci de tone de mărfuri au fost pierdute și șaptesprezece oameni din echipaj au murit. A fost o experiență stranie să revăd cadavre. Tot rămânând printre cei vii uiți prea repede importanța morții. Această legătură a corpului cu spiritul este o problemă. Noi am învățat asta acolo. Nu-ți poți abandona corpul valurilor mării sau în mâinile soldaților birmanezi, nu poți să ți-l separi de spirit când vrei tu. Pentru că, dacă o faci, nu vei mai fi în stare să fii

un om întreg din nou. Vreau să ies din corpul meu.

Am consumat timp ca să-mi amintesc prenumele lor:
Arthur
Edmond
John
Peter
Edward
Christian
Nu mi-i amintesc pe ultimii trei.
Erik.

Londra, 4 octombrie 1857
Ies mâine din ospiciu. Tăieturile de pe picioare sunt cicatrizate și pot să merg. Medicul și surorile cred că sunt mai bine. Îi liniștesc. Mint pentru că n-am putut să-i fac să înțeleagă că e normal pentru un om ca mine să vrea să moară. Există această barieră între noi și nu e doar o chestie de religie. Cel mai mult le lipsește experiența.

Ascult zgomotele Londrei și sunt aproape fericit că m-am întors aici după ce am suportat solicitudinea grețoasă a acestor oameni. Răutatea e mult mai sigură decât bunătatea, ale cărei mobiluri sunt întotdeauna suspecte.

Nu-mi amintesc bine motivul exact pentru care am vrut s-o fac. Cred că motivația mea era solidă, dar mâna nu mi-a fost suficient de precisă sau m-a trădat.

Sunt foarte abătut și obosit. Uimitor, această melancolie profundă pare totuși să-mi calmeze visele. Reușesc să dorm câteva ore pe zi și am mai puține coșmaruri.

Soarele era sus, iar căldura toridă. Arthur puse deoparte jurnalul și așeză șaua pe spinarea iepei. După câteva mile la pas, își înfipse călcâiele cizmelor în burta animalului. Galopară patru ore în plin soare înainte de-a ajunge convoiul, oprit la marginea unui râu și

acesta pe jumătate secat. Depăși căruțele și se instală puțin mai departe, pe marginea apei.

Când duse iapa la râu, ea abia bău și se culcă pe pământ, respirând zgomotos. Bowman o privi cu un aer curios, lungită acolo, agonizând. Bău și el, ascultând plămânii calului horcăind ca și când ar fi fost plini de pietriș, pe urmă se așeză lângă iapă.

— Și tu ești obosită?

Arthur se întoarse. Tânărul din ajun, de la care cumpărase apă, se apropia de el. Cu pălăria într-o mână și cu mustața abia mijită, avea aerul unui puști. În cealaltă mână avea o cârpă împăturită.

— Domnule Penders? Vă simțiți bine?

— Ce?

— E totul în regulă?

Arthur nu răspunse. Tânărul privea iapa.

— Calul dumneavoastră o să moară, domnule Penders. Nu mai are puterea să bea.

Bowman întoarse capul spre animal.

— Da, cred că nu se simte bine.

Pionierul puse jos cârpa și pălăria, umplu din râu o ploscă și o vărsă încet în gura plină de bale a iepei. Animalul înghiți încet. Tânărul îi arunca scurte priviri lui Penders care, așezat pe pământ, învârtea o piatră în mână.

— Trebuie să i se aducă mâncare. Nu mai are puterea să se ridice.

Arthur ridică privirea.

— Ce?

Tânărul pionier plecă spre cercul de căruțe și se întoarse cu o găleată. Își băgă mâna înăuntru și hrăni iapa cu ovăz amestecat cu apă.

Animalul respira mai bine. Mâncă toată găleata și închise ochii.

— Aveți un cal frumos, domnule Penders. O să scape, dar n-a lipsit mult să-l pierdeți. Numele meu e Jonathan Fitzpatrick.

Îi întinse mâna lui Bowman, care nu se mișcă.

— Erik Penders.

— Da, ne-ați spus ieri, domnule Penders.

Așeză cârpa în fața lui.

— V-am adus niște porridge.

— N-aveți cumva și ceva de băut?

— Da, sigur.

Umplu încă o ploscă și i-o aduse lui Bowman, care îl privi cu un aer năuc.

— Whiskey?

— Îmi pare rău, dar eu nu beau alcool, domnule Penders. Dacă vreți, pot să-i întreb pe ceilalți.

Arthur se scotoci prin buzunare, scoase punguța cu bani și i-o întinse. Fitzpatrick dădu din mâini, refuzând.

— Cu ce ne-ați dat ieri, e prea de ajuns!

Când reveni, un sfert de oră mai târziu, tânărul Fitzpatrick puse în fața lui Bowman un ulcior, apoi despături cârpa de pe porridge-ul de care Arthur nu se atinsese și pe care furnicile începeau să-l atace. Îi mai dădu iepei să bea:

— Trebuie să se odihnească. Și dumneavoastră trebuie să mâncați, domnule Penders. Dacă aveți nevoie de ceva, suntem în apropiere.

După ce se îndepărtă, Arthur deschise sacoșa legată de iapa culcată, se întinse punându-și capul pe burta ei și, ascultându-i respirația neregulată, citi mai departe:

Londra, Lavender Hill[49], 1 decembrie 1857

Nu luasem cu adevărat decizia să vin aici, încă și mai puțin să-mi găsesc de lucru. Plecasem să umblu pentru că voiam să ies din oraș. Când am ajuns pe câmpie, între culturi, m-am simțit bine și am început să dorm pe șantierul noului parc de la Battersea. Până la urmă am întrebat dacă au ceva de lucru și o vreme am săpat pământ și am tras cărucioare. Și după aceea mi s-a spus că e de lucru în uzinele de porțelan de la marginea Tamisei.

M-am angajat acolo.

Îmi place locul ăsta.

Mă simt mai bine.

Lucrul cu porțelanul este delicat și îmi face bine să mă concentrez.

---

[49] Dealul de Levănțică *(n.tr.)*.

Londra, Lavender Hill, 1 februarie 1858

Am găsit o cameră de închiriat la o văduvă, la doi kilometri de uzină. Soțul ei lucra acolo și niște tipi care o știau mi-au vorbit despre ea. Se numește Doamna Ashburn. E în vârstă și e învățătoare. La ea în casă sunt cărți.

Încă nu înțeleg ce mi se-ntâmplă. Poate pentru că, până la urmă, am ajuns la fund, cel pe care îl căutam, și am început să ies.

M-am întors în Anglia de peste patru ani și deodată am impresia că văd din nou lumea așa cum e, nu doar prin propriile mele halucinații.

Nu-mi fac însă iluzii. Dacă e o vindecare, nu e completă încă. Pădurea face încă parte din lume, așa cum e. Dar pot să privesc în cealaltă parte.

Văd de partea cealaltă.

Londra, Lavender Hill, 3 iunie 1858

În uzina din Battersea e din ce în ce mai cald. Suport greu căldura și am avut friguri, dar tot mă simt bine. Abia îndrăznesc să scriu asta, dar cărțile pe care le citesc au început să-mi dea idei. M-am surprins, în uzină, gândindu-mă la o călătorie. Să plec din nou.

Doamna Ashburn s-a ocupat de mine cât am fost bolnav. Îi ascund cicatricele.

Doamna Ashburn n-a avut copii și poate că sunt un fel de fiu pentru ea. Un fiu întors din război. O mint, mă prefac când mi se-ntâmplă să mă simt rău. Chiar dacă e greu uneori, și faptul că simulez mă ajută să mă simt mai bine. Pe mine nu mă păcălesc, doar pe ea, și asta e de fiecare dată un prim pas spre o mică remisiune.

Nu e fraieră. E ca o mamă care ascultă minciunile copiilor. Ne prefacem când e greu și atunci cel mai adesea vorbim despre cărțile pe care le citim.

Londra, Lavender Hill, 11 iulie 1858

Azi, duminică, mă-ntorc de la o plimbare în oraș. Situația ia

proporţii biblice. Tamisa nu mai e decât o scurgere de excremente şi întreaga Londră pare a fi sub ameninţarea unei catastrofe. Eu nu cedez panicii locuitorilor terorizaţi de miasme, dar e adevărat că atmosfera de pe străzi te poate face să-ţi imaginezi cele mai stranii scenarii. Ca şi când hazardul timpului şi problemele tehnice ale canalizării sunt semnele că era ceva putred de demult. Am mers de-a lungul docurilor şi cheiurilor pustii. Pe drumul de întoarcere spre Lavender Hill m-am hotărât. Ca şi când capacitatea mea de a suporta oroarea asta ar fi confirmat că sunt pregătit şi că am puterea s-o fac. Nu ştiu încă unde, dar o să plec. Ceea ce mă îngrijorează cel mai mult este că trebuie s-o anunţ pe doamna Ashburn. Revenind aici, m-am întrebat din nou ce s-a ales de ei. Dacă sunt în Londra, ascunşi în case pentru a scăpa de miros, dacă sunt ca mine şi găsesc în acest oraş pustiu un fel de linişte. Şi m-am întrebat ce face el, Bowman. În Londra putrezindă, sergentul ar fi în largul lui. Şi am simţit un fior imaginându-mi că aş fi putut să-l întâlnesc, în timp ce studia ca şi mine docurile pustii.

Londra, Lavender Hill, 18 iulie 1858

Ploaia a măturat în câteva zile toate spaimele oraşului. Tamisa a început din nou să curgă de-a lungul uzinei, dar de la marea împuţiciune mi-au revenit coşmarurile. M-am trezit de mai multe ori ţipând şi Doamna Ashburn este îngrijorată. Şi totuşi, de data asta interpretez altfel întoarcerea fantomelor. Îmi spun că trebuie să plec de aici. O să mai lucrez câteva săptămâni şi o să pun nişte bani deoparte. Acum ştiu unde vreau să plec.

Arthur nu mai distingea literele. Iapa adormise, iar burta ei se ridica şi cobora regulat. Focurile pionierilor străluceau. Luă ulciorul de tărie, privind stelele de deasupra deşertului şi ascultând strigătele coioţilor care ieşiseră din vizuinele lor să vâneze.

Dimineaţă, lăsă convoiul să plece. Iapa se ridicase şi îşi găsise de mâncare de-a lungul râului. Arthur despături cârpa şi înghiţi porridge-ul, apoi deschise jurnalul, aşteptând ca iapa să termine de mâncat.

Pacific Mail Steamship Company, SS California,

18 septembrie 1858

A trebuit să ajung la bordul vaporului și apoi pe mare ca să cred ce mi se spusese. Niciodată nu mi-aș fi putut imagina că o navă de asemenea dimensiuni se poate deplasa cu o asemenea viteză! Merg pe puntea cea mare și aerul din larg îmi aduce aminte de prima mea plecare pe un vas al Companiei. Numai că de data asta nu mai sunt soldat. Spre deosebire de Bowman, Colins sau Bufford, n-am fost niciodată. Era normal să sfârșesc într-o zi cu lanțurile Companiei la picioare. Azi le las în urma mea. În patru zile voi acosta la New York.

Ador acest oraș, dar aștept un singur lucru: să plec la drum.

M-am gândit la ceva. O meserie adevărată. Încerc să găsesc contacte.

New York, 2 octombrie 1858

Redactorii de ziare pe care i-am întâlnit au părut interesați de proiectul meu, mai ales când le-am explicat că e timpul ca această țară să fie povestită altfel decât Cooper și Irving. Relatările mele ar putea interesa cititorii de pe coastă și ar putea să apară sub formă de cronici regulate, pe care le-aș trimite de pe drum. Mi s-a explicat că acum curieratul e din ce în ce mai sigur și nu e nevoie decât de o lună ca să traversezi țara de la est la vest.

Am în buzunar un bilet de tren pentru New Orleans. Plec mâine dimineață și nu reușesc să dorm.

Convoiul plecase de două ore. Arthur porni pe drum și, de data asta, menajă iapa lui Penders, lăsând-o să meargă la pas. Oricum era mai rapidă decât boii și avea să ajungă din urmă căruțele înaintea nopții. Termină tăria și băgă vasul gol într-o desagă. În ziua aceea trecu prin fața unui popas fără să oprească, nici să se îngrijoreze. Arthur Bowman și ucigașul de pe pistă erau morți, el era Erik Penders, englez venit în America să-și refacă viața, corespondent itinerant al jurnalelor new-yorkeze, fericit și lipsit de coșmaruri.

Tabăra era instalată la poalele colinelor rotunde și sterpe. Nu

exista apă, pionierii își adăpau animalele din butoaie. Arthur trecu pe lângă căruțe și o descoperi pe cea a tânărului cuplu Fitzpatrick. Ceilalţi călători îl salutară cu prudenţă, recunoscându-l pe călăreţul solitar care-i urma de două zile. Tânăra soţie îi dădu bineţe și Arthur băgă de seamă că era însărcinată. Soţul veni spre ei, mângâie capul iepei și o conduse până la butoi, unde o lăsă să bea, apoi umplu ploștile lui Bowman.

— Soţia mea ar vrea să vă invite să mâncaţi, domnule Penders. Vreţi să vă alăturaţi nouă?

Arthur negă din cap, apoi trase din buzunar cârpa de la porridge și i-o întinse. Femeia se precipită, luă bucata de pânză și o aduse înapoi după ce pusese înăuntru o nouă porţie de hrană. Arthur își scoase punguța, punând pe banca din căruţă o monedă de un dolar și sticla goală de băutură. Apoi urcă pe colina cea mai apropiată și se opri un pic mai aproape de tabără decât în ajun.

Fitzpatrick aduse alcoolul și o găleată de ovăz pentru cal.

— E bine acum. Chiar este o iapă frumoasă. Ador caii. Aveam trei la fermă, acasă, în Cork[50]. Cum o cheamă?

Bowman privi iapa.

— Nu știu încă.

New-Orleans, 1 noiembrie 1858

Orașul ăsta e cel mai ciudat din câte am văzut vreodată. O capitală colonială care încearcă să pară un vechi oraș european într-un decor semitropical.

Lucrez pentru Southern Traveller, *care apare de trei ori pe săptămână în Lafayette*[51]*. Sunt corespondentul lor la New Orleans. Am trimis și primul meu articol la New York, povestindu-mi drumul cu trenul și aștept răspunsul.*

New Orleans, 28 ianuarie 1859

Mă gândesc din nou la revolta cipailor care a făcut să cadă Compania Indiilor, la generațiile de militari convinși că a le da de mâncare sclavilor era deja prea mult pentru ei și că acești sălbatici

---

[50] Oraș în Irlanda, în districtul Munster, azi oraș universitar *(n.tr.)*.

[51] Oraș din sud-vestul statului Louisiana *(n.tr.)*.

trebuie că sunt recunoscători să învețe limba stăpânilor. Sunt în New Orleans, pe pământul coloniștilor, și mă simt din ce în ce mai puțin bine.

Cinismul comercial al americanilor n-are de ce să-l invidieze pe cel al britanicilor. Proprietarii de plantații vând copiii sclavilor altor mari proprietari, ca pe cai sau boi, dar în spatele acestei cruzimi există o altă logică decât valoarea de piață a negrilor: separă familiile ca să se protejeze. Negrii sunt de zece ori mai numeroși decât albii. Burghezii din New Orleans, oricât de natural ar considera mediul în care au crescut și au fost educați, știu că e ceva în neregulă. Nicio culpabilitate, desigur. Dar îndoieli asupra perenității sistemului lor, un formidabil cazan de bogăție. O slăbiciune în raționamentul lor, care ține într-o atmosferă de amenințare orașul ăsta umed și cald. Ca în timpul marii putori londoneze, sfârșitul impunității pare inexorabil. Viața e frumoasă. Aici oamenii nu vorbesc tare, ci pe un ton egal, și râd la fel. Nebunia înflorește însă sub zâmbete. Sunt la fel de încremeniți în certitudini și în spaime.

Memphis, 5 mai 1859

Plec. Iapa mea e un animal magnific și nu-mi pare rău decât de numele ei, Trigger[52]*. Nu ascultă de altcineva, dar nu împărtășesc entuziasmul fostului proprietar, care spunea, mândru, că pleacă în galop ca un glonț de pușcă. Am cumpărat și o Winchester, pentru că va trebui să vânez. Am tot echipamentul care-mi trebuie și plec mâine în zori.*

Arthur ridică ochii din jurnal și privi iapa care dormea în picioare lângă el.

— Trigger?

Ea deschise ochii și întoarse capul spre el.

Little Rock, Arkansas, 15 mai 1859

După aceste prime săptămâni de drum de-a lungul pistei spre

---

[52] Trăgaci *(n.tr.)*.

Butterfield nu rămân decât o zi la Little Rock și plec mâine spre Munții Ouachita.

Munții Ouachita, iulie 1859

Am pierdut socoteala zilelor. Sunt în munți de mai bine de două luni. N-am scris nimic despre indienii sau despre pădurenii pe care i-am întâlnit și printre care am trăit. O să rămân aici până la primele zăpezi, vreau să văd toamna și încă un anotimp trecând peste acești munți. Aș putea să plec liniștit după aceea, știind că acest loc există. N-am nevoie de nimic altceva.

Fort Worth, Texas, decembrie 1859

E decepționant să regăsesc pista și agitația ei, orașele neînsuflețite precum Fort Worth. O să merg mai departe spre vest, dar începând de acum nu înaintez decât calculând distanța care mă separă de Ouachita. Drumul e un mediu insalubru, plin de zvonuri și de oameni care se pândesc unii pe alții. La Fort Worth nu se vorbește decât despre un asasinat dintr-un orășel aflat la câteva zeci de mile depărtare și vorbăreții insistă cu detalii sordide ca să-și captiveze auditoriul credul. Plec mai departe de îndată ce Trigger va fi odihnită și bine hrănită.

Pecos, Texas, 2 ianuarie 1860

Râul e frumos și, după câmpiile uscate, regăsesc vânat și un pic de liniște. O să ajung în El Paso într-o săptămână și, cum am tot auzit vorbindu-se despre el, cred că o să trec frontiera în Mexic.

Era noapte. Arthur lăsă jurnalul, mâncă puțină carne uscată, alături de porridge, se sprijini de șa și începu să bea. A doua zi continuă să meargă ca o umbră în spatele convoiului și seara se instală lângă căruțe, plătind pentru apă, mâncare și alcool.

Penders descria indienii, satele și munții din Mexic, oscilând între euforie și deziluzie, oprindu-se și reluându-și drumul. Scria mai mult decât din Statele Unite și Bowman bănuia că se plictisea, în ciuda frazelor care reveneau: „Mă simt bine. O să rămân aici.” Nota detalii și impresii pe care Bowman le cunoștea, dar nu reușise să le exprime, și Arthur își refăcea astfel propria călătorie prin ochii lui Penders.

Senzaţia de bine pe care i-o dădeau spaţiile largi, milele parcurse gândindu-se din ce în ce mai puţin la ceea ce lăsa în urmă. Doar că Penders nu făcea încă o călătorie în căutarea ucigaşului. Itinerariul lui nu lumina decât o parte din cel pe care-l parcursese Bowman.

În seara următoare, la oprire, Arthur petrecu câteva minute cu soţii Fitzpatrick. Cuplul se îndrepta spre regiunea San Francisco ca să se întâlnească cu alţi irlandezi, membri ai familiei lor deja instalaţi acolo, împreună cu care urma să lucreze. Tânărul mărturisi că visa să crească acolo cai. Încercară să-i pună câteva întrebări lui Penders. O făceau doar pentru că restul pionierilor din convoi erau îngrijoraţi de prezenţa lui. Curiozitatea şi amabilitatea lor îl tulburară pe Arthur, care se întrebă dacă era rezultatul noii sale identităţi, dacă Penders era un om care inspira mai multă încredere decât sergentul Bowman.

Arthur o lăsă pe Trigger să pască alături de boi şi îşi instală mica tabără la douăzeci de metri de căruţe, având în spate stâncile de unde putea ţine sub supraveghere animalele şi convoiul. Citi din jurnal, care continua cu Penders vizitând munţii, urmând râurile şi vorbind cu indienii întâlniţi pe drum, până în data de 17 februarie 1860 şi oraşul Chihuahua, unde scriitura devenea dintr-odată dezordonată şi plină de ștersături:

De patru zile n-am mai putut să mă ridic și abia pot să scriu.

Nu știu. E imposibil.

A fost o crimă în oraș.

Am văzut cadavrul trecând prin fața mea pe o cotigă trasă de oameni care strigau. Îmi amintesc doar că m-am prăbușit pe stradă. M-am trezit în camera unei pensiuni.

Țipetele și viziunile au revenit. Cred că sunt nebun. Credeam că m-am vindecat. Am văzut trecând un cadavru ca acelea din pădure. La Chihuahua, în Mexic.

Nu mai am puterea să scriu.

Încă nu mă pot ține în picioare și nu mai știu de cât timp sunt aici. Am încercat să pun întrebări proprietarilor pensiunii, dar ei nu vorbesc decât spaniola și nu mă înțeleg. Tot nu știu ce s-a întâmplat și încă mă îndoiesc că am văzut ce-am văzut. Halucinațiile sunt zilnice. Îi revăd

pe toți, defilează noaptea prin fața patului meu, marinarii birmanezi și soldații englezi.

Au venit să mă interogheze niște militari mexicani. Unul dintre ei vorbea engleza, dar n-au înțeles nimic din ceea ce le spuneam. Ceea ce povesteam nu avea pentru ei mai mult sens decât pentru mine. Nu las pe nimeni să se apropie de mine. Nu trebuie să-mi vadă cicatricele. Coşmarul a reînceput. Crima chiar a avut loc. În același fel. Autoritățile locale sunt pierdute, prezența mea și ceea ce le-am spus mă face suspect. Nu sunt nebun și trebuie să fug de aici.

Frontiera nu mai e decât la o zi călare,

El Paso, 19 februarie 1860
Fizic sunt puțin mai bine, dar nu îndrăznesc să dorm, pentru că mă trezesc urlând. Îmi petrec nopțile încercând să înțeleg și, cu cât vreau mai puțin să cred, cu atât sunt obligat să accept evidența. Am văzut cadavrul din Mexic. Nu sunt singurul care a venit până aici. Eram zece. Mai e unul care a traversat Atlanticul.

Urma o listă de nume.
Penders copiase pe o pagină a jurnalului său lista pe care i-o adusese Reeves lui Arthur, de data asta cu cele zece nume complete. Cel al lui Bowman era în capul listei, subliniat. Dedesubt, cele ale lui Colins și Bufford, subliniate la fel, pe urmă ceilalți șapte. După care adăugase: *Unul dintre cei trei.* Și copiase din nou numele lui Bowman, Colins și Bufford. Penders inclusese în listă și propriul lui nume. Ca și când ar fi fost și el, alături de cei mai violenți trei indivizi de pe joncă, un posibil suspect. Nu știa că Bufford și Colins muriseră.
Penders rămăsese o săptămână în El Paso. Era încă acolo la sfârșitul lui februarie. Arthur își aminti că, la vremea respectivă, tocmai se angajase la ranch-ul Paterson. Nu auzise vorbindu-se despre crima din Las Cruces decât trei săptămâni mai târziu, în timp ce Penders, care era în apropiere, aflase vestea aproape imediat. Când Erik plecase spre Las Cruces, Arthur făcea du-te-vino între ferma Paterson și Reunion, unde o vizita pe Alexandra.

Citi un ultim paragraf înainte ca literele să se confunde cu noaptea. Penders își regăsise scrisul ordonat și strâns:

Pista spre Santa Fe, martie 1860

Au ucis încă un om la Las Cruces iar eu sunt acum pe drumul spre nord. Nu mai am decât o singură speranță, ultimul lucru care mă face să mă țin drept: să-l găsesc pe ucigaș și să pun capăt masacrului care a reînceput. Nu pot să presupun nimic, nouă oameni au supraviețuit ca și mine. Colins și Bufford erau deja capabili să facă asta dinaintea captivității noastre, asta e sigur, dar nu mi-i imaginez călătorind singuri de-a latul lumii.

Cine altcineva decât Bowman?

În seara asta mă gândesc iar la Edmond Peevish, cel căruia îi spuneam Predicatorul și, dintre toți oamenii pe care i-am cunoscut, pe el l-aș vrea acum lângă mine.

Nu e adevărat.

Mai este unul.

Peevish ar putea să mă reconforteze dar, în situația mea, prezența unui singur alt om din lume ar putea să-mi dea siguranță, cea a însuși sergentului Arthur Bowman.

Curajul lui trebuie să-l găsesc în mine. Ca să-l găsesc pe el.

A doua zi dimineață, Arthur o înșeuă pe Trigger în același timp în care pionierii își ridicau tabăra. Când căruțele se puseră în mișcare, se strecură de-a lungul convoiului, prinse din urmă echipajul tânărului cuplu Fitzpatrick și începu să meargă alături de ei. Ei îl priviră, tânăra femeie gravidă roși punându-și mâinile pe pântece, iar soțul ei zâmbi și-și duse mâna la pălărie înainte de a întoarce capul spre drum, ținându-se un pic mai drept.

2

Colorado, aprilie 1860

Sunt doi oameni.

Unul fuge de coșmarurile lui și în același timp le vânează. Celălalt, ascuns, își urmează visele în tăcere și nu vrea să renunțe.

Traversez orașe fragile, tabere provizorii în mijlocul munților. Nu le traversez, trec pe deasupra sau dedesubt. Urmez valul pionierilor, fără să pot spune cuiva unde merg.

Familiile, treizeci de persoane cu totul, călătoreau fără ghid și acceptaseră prezența lui Bowman. După ce mersese o zi întreagă alături de familia Fitzpatrick, se îndreptase spre capătul convoiului. Pionierii nu erau nici pierduți, nici incapabili, dar călărețul era de alt soi, înarmat cu o carabină serioasă, și scruta orizontul cu o concentrare de santinelă care îi liniștea. Seara, Bowman continua să doarmă separat. Îi aduceau mâncare și băutură și se ocupau de iapa lui. Dimineața, se așeza din nou în fruntea convoiului, alegând cele mai bune trecători, căutând locurile potrivite în care să înnopteze. Când întâlneau alți călători, lui i se adresau aceștia. Unii pionieri îi evitau privirea sau nu-i vorbeau deloc, dar toți îi acceptaseră poziția. Îngrijorarea pe care o inspira mergea mână în mână cu faptul că toți își dădeau seama cât le era de util. În plus, nu cerea niciun ban.

Când terenul era propice, tânărul Fitzpatrick împrumuta un cal și mergea la vânătoare cu Bowman. Era un trăgător destul de bun și avea o veche armă Springfield a armatei americane, cu percuție, o pușcă mai modernă decât muschetele pe care Bowman le întâlnise în India, dar rudimentară față de Winchester-ul lui Penders. Pe câmpuri întâlneau herghelii de cai sălbatici și tânărul, nebun de bucurie, îi gonea ca să galopeze cu ei. Îi explica lui Bowman cum puteau fi prinși, cum se putea recunoaște un mânz bine clădit și cum se alegeau cele mai bune femele. Observa hergheliile și se amuza să-și imagineze încrucișări între cai, alegând armăsarii și iepele și descriind

ce mânz aveau să facă, cum urmau să aleagă dintre ei, construind arbori genealogici imaginari prin care să aducă pe lume, pornind de la cincizeci de cai văzuţi într-o mică vale, cel mai frumos animal pe care îl putea produce herghelia.

— Ar fi un animal magnific, domnule Penders, pe care bogătanii din est şi din vest l-ar cumpăra cu preţul greutăţii sale în aur.

Arthur îl asculta. Fitzpatrick surâdea şi glumea pe seama soţiei sale şi a viitorului copil, mânzul lui. Aduceau în tabără antilope, pe care le împărţeau seara între pionieri, şi îi dădeau partea sa lui Penders, instalat în colţul lui.

Wyoming, aprilie 1860

Frumuseţea acestor locuri e crudă. Nu pot nici să zăbovesc, nici măcar să le privesc prea mult fără să-mi vină cheful să renunţ. Şi totuşi, doar eu mă pot obliga să continui. Aceste ţinuturi nu se vor schimba mai mult dacă dispare un asasin decât dacă cineva hotărăşte să se instaleze în aceste păduri pustii.

Drumul spre munţii Ouachita îmi este de-acum interzis.

Fii blestemat, Bowman! Nu mai exist decât pentru tine.

Linia întunecată desenată de Sierra Nevada bara acum orizontul convoiului. Economiile pionierilor, plecaţi de trei luni din Saint Louis, se diminuau. La popasuri, familiile făceau troc cu ce aveau – haine, unelte, uneori o bijuterie – contra a câteva raţii de legume, repararea unei căruţe sau a unui suport pentru transportul poverilor. Când se opreau, Bowman rămânea deoparte şi îl trimitea pe Fitzpatrick să-i cumpere alcool, adăugând câteva monezi în plus.

— Dacă găseşti ceva bun pentru soţia ta.

Aileen Fitzpatrick era din ce în ce mai obosită şi se odihnea ziua la umbra coviltirului căruţei, zguduită de denivelările drumului. Soţul ei era îngrijorat şi începuse să spună că poate urmau să se oprească în Carson City, următoarea etapă principală, la poalele Sierrei. Să lase convoiul să plece până îşi revenea ea, să aştepte altul şi să-şi reia drumul. Poate chiar să aştepte naşterea copilului înainte să meargă

mai departe. Dar, ca și pentru ceilalți, economiile nu le permiteau să se oprească prea mult. Soția lui insista că se simțea bine, că de vină era doar căldura și că trebuia să meargă mai departe, că aerul proaspăt al munților o s-o pună pe picioare – și totuși se simțea tot mai slăbită cu fiecare zi. Copilul trebuia să se nască în două luni. Mai multe femei din convoi se ocupau de ea cu rândul, dar în curând competențele lor aveau să nu mai fie suficiente. Soții Fitzpatrick recunoșteau asta cu tristețe. Călătoria lor era compromisă.

Am trecut prin ultimul pas al Stâncoșilor. Am alunecat în vest ca într-un gol. De-a lungul drumului găsesc urme ale trecerii lui. Nu cadavre noi, doar amintirea difuză a unui englez cu păr blond care călătorește singur. Uneori în urma mea, alteori înainte. Poate că ne-am și întâlnit deja de câteva ori. Traseul lui e lipsit de logică. Încetinește și trec pe lângă el, apoi face un salt înainte și aflu dintr-odată că am mai multe zile întârziere. O să fiu în curând în Salt Lake City și mă întreb unde se va opri el. Ce eveniment sau loc va hotărî că drumul lui s-a terminat? Va merge până la ocean și uneori cred că Bowman este un uriaș care se va arunca în mare și va ajunge înotând în Japonia, China și Indii, dând ocol lumii până în pădurea noastră, și că doar acolo îl voi regăsi. Ce forță i se poate opune lui Bowman, care să fie capabilă să-i oprească această cursă?

Dacă monstrul ăsta este încă om, atunci ceva îl va opri. Eu sunt această forță. Va trebui să fiu. Pentru că moartea nu va putea face nimic, căci Bowman este etern, niciodată nu i-a fost frică de ea. Nici mie. Noi nu trăim.

Revino la viață, Bowman. Mori. Sau, dacă nu, așteaptă-mă.

Cobor azi în Salt Lake. Orașul ăsta e prea mare ca să-l survolez. Va trebui să intru în el și să caut.
Acum aș vrea să renunț. Să mă întorc la munții mei.

Salt Lake City, 22 aprilie 1860
Bowman era aici în același timp ca și mine. Niciodată, în toate

aceste săptămâni, n-am fost atât de aproape de el. Mă întorc pe drum ca să-l prind în următoarele zile sau în următoarele ore. Sfârșitul călătoriei mele e aproape – cel al crimelor lui și poate al coșmarului meu.

Carson City avea câteva sute de locuitori dar numai un singur medic. Fitzpatrick împrumută iapa lui Penders şi plecă să-l caute de îndată ce convoiul se opri la intrarea în oraş, în vreme ce toţi ceilalţi pionieri îşi pregăteau traversarea Sierrei Nevada. Reveni cu doctorul, cocoţat pe un catâr, în timp ce se lăsa noaptea. În căruţa familiei Fitzpatrick se aduseră lămpi.

Jonathan aşteptă plimbându-se ca un leu în cuşcă şi Bowman, pentru prima dată de luni întregi, rămase în faţa oraşului fără să facă nimic, nici să se ascundă, nici să caute informaţii, în mijlocul unei tabere care semăna cu cea pe care o incendiase la Fortul Bent. Ca şi tânărul irlandez, neavând nimic altceva de făcut, aştepta diagnosticul.

Medicul rămase cu Aileen o jumătate de oră şi ieşi din căruţă ştergându-şi fruntea. Aerul din oraş era aproape la fel de proaspăt ca la câmpie, însă era mai umed, iar nori de insecte se învârteau în jurul lor, atrase de căldura feţelor.

— Nu sunt motive de îngrijorare peste măsură, tinere domn. Nici complicaţii, nici infecţii. Dar asta s-ar putea întâmpla dacă soția dumitale nu se odihnește. Va naște normal, dar cu o condiție: trebuie să vă opriţi până atunci.

Jonathan merse să i se alăture soţiei sale. Bowman îi oferi bani doctorului, care refuză:

— Nu mă las plătit decât de oamenii care posedă ceva. Dacă eu aş avea nevoie de un medic, sper că ar avea aceeași curtoazie față de mine.

Urcă la loc pe catâr.

— Călătoriţi cu ei?

Arthur avu o mişcare din umeri care nu voia să spună nimic, un fel de ezitare ori de întrebare mută.

— Dacă puteţi încerca să-i convingeţi, ar fi foarte util. Îi ştiu pe pionieri, nu vor niciodată să se oprească. Numărul celor care mor fiindcă nu vor să piardă o săptămână ca să se îngrijească este uluitor!

Dacă nu ascultă de raţiune, tinerii ăștia vor pierde copilul și nu garantez nimic nici pentru mamă. E foarte slăbită.

— Ce trebuie să facă?

— Nimic! Doar să meargă puţin mai sus, acolo unde aerul e mai bun. Malurile lacului sunt sănătoase, ea nu trebuie să meargă mai departe în starea în care se află.

— Lac?

— N-au cum să-l rateze. Drumul trece pe lângă el și are douăzeci de mile lungime. În anotimpul ăsta, e cel mai bun loc pentru ea.

Convoiul se alătură celorlalte și a doua zi dimineaţă patruzeci de perechi de boi părăsiră în același timp Carson City, aproape două sute de pionieri urmând un pluton de cavalerie care acceptase să deschidă calea și să le servească drept escortă. Echipajul soţilor Fitzpatrick plecă ultimul, avansând cât se putea de încet, ca s-o menajeze pe Aileen. În spatele lor, Bowman închidea coloana. Șirul căruţelor începea să se întindă pe șerpuirile drumului ca o colonie de furnici care-și mută ouăle. La fiecare curbă, aerul era puţin mai curat. Jonathan își conducea boii cu prudenţă și lăsa să crească distanţa faţă de celelalte atelaje.

După prima trecătoare, descoperiră marele lac Tahoe, a cărui apă albastră reflecta pe kilometri întregi nuanţele cerului. Aileen nu ascultă protestele soţului ei și vru să se așeze alături de el ca să vadă peisajul. Acea abundenţă de culori și de apă, după câmpiile de la Salt Lake City încolo, le depășea puterea de înţelegere și niciuna dintre căruţele din faţa lor, ca și miile care trecuseră deja, nu se oprea. Convoaiele își continuau drumul spre vest, urmărind obiective de la care frumuseţea munţilor nu reușea să-i deturneze. Arthur se gândi la mormonii care-și ridicaseră orașul în fundul unei văi aride, la cetăţenii din Reunion instalaţi pe pietrele texane și căutând disperaţi apă pentru culturile lor, la toate satele și taberele stabilite din motive absurde în locuri lipsite de frumuseţe și de resurse, comparându-le cu acest tărâm în care totul părea complet, gata-făcut și pregătit ca să trăiești în el. Și se întrebă dacă munţii lui Penders semănau cu cei de-aici.

La mijlocul zilei, căruţele care călătoreau cu Fitzpatrick încă de la Saint Louis se opriră pe mal. Presaţi să-i ajungă din urmă pe restul

pionierilor și plutonul de cavalerie, familiile nu sacrificară decât câteva minute ca să-și ia la revedere de la tânărul cuplu. Aileen îi dădu unei prietene o scrisoare pentru familia lor din Rio Vista, în regiunea San Francisco, în care explica motivul întârzierii lor și promitea să ajungă după nașterea copilului și înainte de sfârșitul verii. Își urară cu toţii noroc și apoi la marginea apei nu mai rămase decât căruţa lor. Aileen și Jonathan Fitzpatrick îl priviră pe Bowman, călare pe iapa lui.

— Ar trebui să mergeţi cu ei, domnule Penders.

Arthur coborî de pe cal, o duse pe Trigger până la apă și o lăsă să bea, apoi urcă până la căruţă, scoţându-și pălăria veche de pe cap.

— Ce-o să faceţi?

Tânărul se îndreptă de spate.

— Anotimpul e bun, o să căutăm un loc unde să ne instalăm pentru trei luni. Pe aici găsim vânat și o mulţime de plante și fructe de pădure pe care să le culegem. Suntem obișnuiţi cu acest mod de viaţă, domnule Penders, o să ne descurcăm. Dacă ne grăbim, o să avem chiar o grădină la începutul verii. E treabă de câteva săptămâni.

Bowman privi drumul și ultimele căruțe care puteau fi încă zărite.

— Câteva săptămâni?

Aileen se întoarse spre soţul ei.

— Mai sunt câteva tabere în jurul lacului, vom putea să ne instalăm alături de alți oameni, să nu fii singur când eu n-o să mai pot face nimic!

Zâmbea, cu fruntea și obrajii încă palizi. Soţul ei îl privi pe Arthur.

— Vedeţi, suntem rezolvaţi! Locul ăsta e perfect. Aileen va naște pe malul lacului și pe urmă o să ne reluăm drumul cu alt convoi. Cu siguranţă vom fi la San Francisco înainte de toamnă și, dacă ajungeţi pe-acolo, trebuie să treceţi să ne vedeţi după ce ne instalăm!

Bowman se uită la tânărul care se străduia să-și păstreze vocea fermă, ca să nu șovăie în faţa soţiei sale. Arthur încălecă la loc. Privirea îi trecu peste burta mare a Aileenei Fitzpatrick.

— N-am nevoie să mă ţin după convoi. O să plec după ce vă instalaţi.

Căutătorii de aur și argint de pe muntele Davidson, la patruzeci de

mile est de lac și de Carson City, nu ajunseseră încă aici. În micile tabere pe care le vizitară, oamenii locului îi întrebau, înainte să-i salute, dacă erau prospectori, și pe urmă scuipau pe jos cu speranța că nimeni nu va găsi filoane în regiune. Pământurile fuseseră cumpărate de la indienii paiuţi de către Guvernul Teritoriului Utah, ceea ce, de fapt, nu însemna nimic, pentru că indienii nu se considerau proprietari ai terenurilor, dar și pentru că sumele plătite erau ridicole. Un birou din Carson City gira înregistrarea loturilor și delimitările lor, fixa preţul, emitea titlurile de proprietate și încasa banii.

Un bătrân care mirosea a hoit și susţinea că trăia în Sierra de mai mult de cincisprezece ani le spuse să nu-și facă probleme și, ca să spunem așa, să-i trimită la dracu' pe reprezentanţii statului:

— Vă instalaţi unde vreţi. Agenţia Teritoriului Utah e o bandă de nemernici care ar face bine să nu zăbovească prea mult prin munţi. Eu am venit aici în '44, cu Fremont și Carson. Nu m-am mișcat de-atunci și tare-aș vrea să vină să-mi ceară titlul de proprietate! L-am topit și-am făcut gloanţe din el, dacă vrea careva să-l citească cu ochii lui!

Pe marginea lacului, la una sau două mile una de alta, mai multe cabane de lemn erau înșirate una după alta, câini și copii, oale pe foc, piei și blănuri puse la uscat și, peste tot, mirosul hoiturilor. Familiile sau vânătorii solitari erau îmbrăcaţi într-un amestec de piei și pânză, copiii aveau părul lung și bărbaţii bărbi, iar femeile rochii ridicate până la genunchi. Pe jumătate sălbatici, silenţioși și prudenţi când trecea vreo căruţă, oamenii aceștia erau undeva între indieni și albi, o specie intermediară în curs de adaptare la mediu.

Coborâră spre sudul lacului, trecură pe lângă o ultimă tabără, salutară o femeie care-i privea urât, cu copii la picioarele ei, și parcurseră apoi două sau trei mile fără să întâlnească pe nimeni. Începură să caute un loc în care să se așeze și zăriră un pic mai departe o întindere verde. Un pârâu plonja într-un mic bazin rotund cu un diametru de vreo cincizeci de metri și puţin adânc. Apa era transparentă, soarele îi lumina fundul și se vedeau peștii alunecând printre ierburile acvatice. La marginea bazinului, albastrul devenea mai întunecat, fundul coborând brutal.

Trestii creșteau de jur-împrejur, apoi o iarbă grasă și după aceea

câțiva arbori, înainte să înceapă pantele și pădurea mai deasă. Lemn roșu, ienupăr, aspen și, mai sus, sequoia. Fitzpatrick trase de frâu și boii se opriră. Bowman traversă pârâul călare pe Trigger și descrise un arc de cerc larg, urcând până la copaci, de parcă urmărea și în același timp trasa limitele unei parcele. Se opri în pantă, între trunchiuri, privind poiana și mica mlaștină din jurul bazinului. Rămase acolo câteva minute în timp ce Jonathan și Aileen, coborâți din căruță, se apropiau de apă, după care li se alătură, descălecă și își scoase Winchester-ul din toc. Acționă levierul și armă carabina. Cei doi tineri îl priveau fără să înțeleagă. Bowman își ridică arma, sprijini patul în umăr și ținti în direcția muntelui, ochind un trunchi mare de lemn roșu, la trei sute de metri. Fără să se grăbească, puse degetul pe trăgaci și trase. Zgomotul împușcăturii ricoșă pe munte, păru să se întoarcă spre ei și să dispară deasupra lacului.

Arthur coborî arma și privi, alături de Jonathan și Aileen, cum pe trunchi se vedea clar o pată de culoarea lemnului de sub scoarța smulsă. Se roti spre nord și ținti într-un singur gest un alt copac, aflat la marginea apei, după care trase din nou. Tânăra soție scoase un mic strigăt de surpriză și spaimă. O altă urmă clară, pe alt trunchi, la două sute de metri. Arthur îi întinse carabina lui Jonathan, care zâmbi, se întoarse spre sud și ținti un brad de la periferia poienii. Făcu și el să zboare așchii de lemn și toți trei examinară triunghiul pe care îl desenaseră și în mijlocul căruia se aflau.

Aileen luă arma din mâna soțului!

— Ce faci?

Ea acționă levierul, se întoarse spre apă, sprijini patul carabinei în umăr și ținti spre cer.

— Aileen! Nu în starea ta!

Ea zâmbi și trase al patrulea foc, într-un unghi de patruzeci și cinci de grade, drept în azuriul de deasupra lacului Tahoe.

Demontară covilitirul și arcele căruței, pe care le transformară în cort, înăuntrul căruia transportară bunurile cuplului. Soții Fitzpatrick nu posedau aproape nimic. În afară de o veche saltea din lână, nu aveau nicio mobilă. Aranjară patul pentru Aileen, care refuză să se odihnească și participă la amenajarea locului.

Nu exista decât un singur lucru în căruță de care Jonathan era

mândru: o șa veche. Soția lui râdea de el.

— A cumpărat-o în Independence, nu e bună de nimic, dar a plătit-o destul de scump!

Tânărul n-o asculta și îl privea pe Bowman.

— E o șa bună, pot s-o repar!

— A cumpărat-o chiar înainte să găsească o saltea!

Jonathan continuă să i se adreseze lui Arthur:

— Domnule Penders, când o să terminăm să ne instalăm, în câteva zile o să vă cer un serviciu.

Bowman rostogoli un butoi până la cort, după care se întoarse spre el.

— Te las să iei iapa. Dar nu te da peste cap să aduci un cal când soția ta naște în două luni!

Fitzpatrick zâmbi cu toți dinții.

— Sunt magnifici, domnule Penders, trebuie să duc unul la San Francisco!

Cortul era gata. Aduseră căruța și boii la marginea pădurii, încărcară în ea niște pietre și săpară o groapă în pământ, destul de largă încât să poată frige vânat mare și să afume carnea. În jur, construiră o vatră din pietre, ocupându-se și de lemne, târând trunchiuri uscate pe care le sparseră cu toporul.

Ziua fusese lungă. Întinsă pe pat, Aileen privea soarele care cobora pe lac. Tânărul Fitzpatrick și Arthur se spălară pe brațe și pe față.

— O să fac un tur, să văd dacă pot doborî ceva înainte să se lase noaptea.

Jonathan se repezi.

— Mă ocup eu, domnule Penders, ați făcut deja destule!

— Nu cunoști locul și vine noaptea. Vreau doar să fac un tur.

— Mai e o oră de lumină, n-o să merg departe și oricum avem ce mânca în seara asta.

Își sărută soția. Bowman îi aruncă Winchester-ul.

— Măcar ia asta!

Jonathan se îndepărtă spre munte, se opri la marginea pădurii și scoase un strigăt agitându-și mâna înainte de-a intra între copaci.

Bowman aprinse focul și se instală alături de el, ținând pușca Springfield în brațe, pe care începu să o demonteze și să o curețe.

Aerul se răcorea și, în lumina scăzută, pe deasupra trunchiurilor zburau insecte. Broaștele ieșeau din apă și peștii se apropiau de suprafață ca să vâneze libelule. Aileen ieși din cort cu o pătură pe umeri, părul despletit și trăsăturile obosite. Se așeză pe o piatră lângă Bowman, rămase tăcută o vreme iar Arthur, ridicând ochii de pe arma demontată, o privi în voie. Părul trebuie să-i fi fost blond când era copilă, acum se întuneca la rădăcini și doar vârfurile, în lumina apusului, mai erau deschise la culoare. Avea încă trăsăturile unei adolescente, fața rotundă și netedă.

— Frumos din partea dumneavoastră că ați rămas cu noi până am găsit locul acesta, domnule Penders. Când l-am văzut, chiar m-am întrebat de ce-ar mai trebui să mergem până la Rio Vista! Dar, în orice caz, o să ne fie bine aici până la naștere.

Nu părea să aibă nici douăzeci de ani.

— Cum se face că nu călătoriți decât în doi?

Aileen își ridică pătura pe ceafă.

— Părinții lui Jonathan au murit. Mergem să-i întâlnim pe unchiul și mătușa lui. Au plecat din Cork acum cinci ani. Părinții mei sunt prea vârstnici și nu voiau să-și părăsească ferma. Jonathan a lucrat într-o uzină zi de zi, timp de trei ani, ca să strângă bani pentru călătorie. Unchiul lui ne-a trimis și el ceva bani.

— Soțul tău e un băiat curajos.

— Da.

Ea privea spre munte. Umbra începea să acopere lacul și poiana lor, urcând de-a lungul pantelor.

— Domnule Penders?

Arthur asambla pușca și ridică fruntea. Ea îl privi, ezită și se întoarse spre foc.

— La început eram un pic temătoare. Voiam să mă scuz. Mi-a fost greu să vă acord încredere.

Bowman așeză pușca și scoase din buzunar punguța de tutun și pipa lui Penders.

— Nu e nevoie să te scuzi. E normal.

Ea îi zâmbi, dar Arthur vedea bine că mai era ceva. Așteptă ca ea să continue, își umplu pipa și aprinse un chibrit.

— Pot să vă pun o întrebare?

— Dă-i drumul.

— Când aţi venit, în prima zi, nu arătaţi prea bine. Păreaţi pierdut. Şi nu încetaţi să vă repetaţi numele.

Bowman nu spuse nimic. Tânăra femeie se frământa pe piatră, căutându-şi următoarele cuvinte, cu braţele aşezate în jurul burţii ei mari.

— Ca şi când n-ar fi fost cu adevărat al dumneavoastră şi voiaţi să vă obişnuiţi cu el. Şi pe urmă aţi plecat să citiţi. Şi mai e şi mâna dumneavoastră şi cicatricea asta de pe frunte...

— Ce vrei să ştii?

Ea plecă ochii.

— Nu v-am pus întrebări şi, dacă nu vreţi să vorbiţi, respectăm asta. Dar aş vrea să ştiu dacă există lucruri pe care le ascundeţi.

Vârfurile Sierrei se înroşeau în apus şi lacul se întunecase, iar baletul insectelor şi cel al batracienilor devenea frenetic.

— Ce ascund nu e important. Când o să plec n-o să vă slujească la nimic să ştiţi. Singurul lucru pe care ţi-l pot spune este că Erik Penders nu este adevăratul meu nume.

Ea îl privi timid.

— Cum vă cheamă?

— Arthur Bowman.

— Şi celălalt nume de ce nu încetaţi să-l repetaţi?

— Este al cuiva pe care-l cunoşteam. A fost ucis.

Aileen se ridică, cu o mână pe burtă.

— Trebuie să mă duc să mă odihnesc acum. Mulţumesc, domnule Bowman.

— Nu eu l-am ucis, dacă asta te îngrijorează.

— Nu mai sunt îngrijorată.

Intră în cort şi se lungi. Arthur privi muntele. Acum era aproape noapte.

Scoase din buzunar jurnalul lui Penders şi răsfoi paginile cu degetul mare. Trucul de magie al lui Peevish nu va schimba nimic. Erik Penders murise degeaba, Arthur Bowman va urma acelaşi drum şi va face aceeaşi greşeală.

Aruncă în foc jurnalul lui Penders şi îl privi arzând, apoi alimentă

focul cu toate lemnele pe care le avea. Flăcările urcară la trei metri, trebuiau să se vadă și de pe malul celălalt al lacului și destul de departe în pădure. Se îndepărtă de căldura rugului. Vocea Aileenei se auzi din cort:

— Nu s-a întors?

Bowman încercă să surâdă, dar lumina flăcărilor desenă pe fața lui o mască îngrijorată. Tânăra femeie se înfioră și nu auzi ce-i răspunse el.

— O să se-ntoarcă, nu-ți face probleme.

Trecură două ore.

N-ar fi folosit la nimic să plece în căutarea lui în plină noapte. Și nu se punea problema nici s-o lase pe ea singură. Arthur făcu de strajă lângă foc, alimentându-l toată noaptea.

Cu o oră înaintea zorilor, puse șaua pe Trigger. Aileen se ridicase. Nici ea nu închisese ochii toată noaptea și Bowman nu știa ce să facă pentru a-i calma neliniștea:

— Trebuie să rămâi întinsă, nu poți face nimic în starea ta. O să merg să caut ajutor și o să-l găsim. Mă-ntorc repede.

Sări în șa și plecă în galop, urmând malul până la ultima tabără pe care o văzuseră în ajun. Era încă noapte când bătu la ușa cabanei. Vocea unui bărbat îi răspunse de partea cealaltă:

— Cine dracu' e?

— Am trecut ieri cu o căruță, familia cu femeia însărcinată. Soțul ei a plecat să vâneze ieri seară și nu s-a întors încă.

— Deschid ușa, dar dacă e o șmecherie am o pușcă în mână! N-ar fi în interesul dumneavoastră să fiți înarmat!

— N-am armă. Mă dau înapoi. Puteți să deschideți.

Ușa se deschise scârțâind. Arthur ghici silueta unui bărbat în izmene lungi și văzu strălucind țeava unei puști.

— Ce-i toată povestea asta?

— E tânărul pe care l-ați văzut trecând ieri. A plecat să vâneze înainte să se lase noaptea și nu s-a întors. Nevasta lui e puțin mai încolo, unde s-au instalat. Nu se poate mișca, pentru că e însărcinată. Am nevoie de o mână de ajutor. Cineva care cunoaște muntele.

O femeie apăru în spatele bărbatului, ținând o lampă. Aprinse un chibrit și lumina dezvălui interiorul cabanei. Își împinse soțul ca să

treacă în fața lui.

— Și ați lăsat-o singură!?

— N-am avut de ales, îmi trebuie un ghid ca să merg în pădure. Am bani.

— Nu vorbiți tâmpenii!

Se-ntoarse spre soțul ei.

— Joseph Ervin, pune șaua pe cal, pas alergător! Eu o să merg să mă ocup de ea și tu mergi cu domnul. Coboară pușca acum!

Ervin sprijini pușca de perete.

— Unde v-ați instalat?

— La trei mile de aici. Un pârâu și un mic bazin.

Omul scuipă la picioarele lui.

— E plin de crevase în locul ăla! Trebuie să-l luăm pe bătrânul MacBain, el știe mai bine.

— MacBain?

— E cel mai vechi de pe-aici și blestemata lui de javră o să ne fie de folos.

Bătrânul pe care-l întâlniseră la venire, care le spusese să se instaleze unde vor.

— Puteți să mergeți la tabără? Eu o să-l caut pe bătrân.

Femeia îi spuse să nu-și facă griji și Arthur urcă la loc în șa.

Era zi de câteva minute când părăsiră locul – Bowman, Ervin și bătrânul MacBain cu câinele lui.

Ziua se termina și soarele dispăruse în spatele piscurilor când se întoarseră cu corpul lui Jonathan Fitzpatrick de-a latul șeii lui Trigger. Țipetele Aileenei nu se potoliră decât la miezul nopții, când se prăbuși sfârșită. A doua zi, Mama Ervin o găsi fără suflare în patul ei și ridică cearceaful plin de sânge. Pregătiră căruța cât de repede fu cu putință, dar când Bowman ajunse șase ore mai târziu în Carson City nu mai folosea la nimic să-l caute pe medic: femeia și copilul muriseră.

Ervin îl ajută pe Bowman să sape la marginea poienii un mormânt pentru cele două trupuri, orientat în direcția focului de armă pe care Aileen îl trăsese deasupra lacului Tahoe. Joseph Ervin își uitase de

mult rugăciunile, dar spuse câteva cuvinte, aruncând ici-colo câte un *Tatăl Nostru,* când nu-și mai amintea. Soția lui puse pe movilița de pământ un buchet de flori de munte și, în curând, la marginea lacului nu mai rămase decât Bowman, cu căruța, doi boi, iapa lui și o saltea pătată de sânge deasupra căreia zburau sute de muște. Reaprinse focul și aruncă salteaua în el. Se așeză lângă vatră și își puse pe genunchi hârtiile, pana și cerneala, contemplând flăcările și coloana de fum negru scoasă de lâna care se mistuia. Mirosul era înspăimântător, dar rămase acolo fără să se miște, ținând în mână toate scrisorile sale, ale căror colțuri se ridicau sub efectul căldurii.

Apoi, Arthur abandonă locul, coborî din nou în Carson City, făcu o vizită în biroul de la Express Mail Company și reluă drumul de la Salt Lake City spre est, înarmat cu o veche pușcă Springfield cu percuție. În prima noapte dormi la marginea drumului și, când se trezi, văzu diligența Express Mail trasă de zece cai, în plină viteză. În interior se afla mica lui desagă și vreo cincizeci de foi, tot ceea ce scrisese începând cu cabana din Londra până la ultima scrisoare către Alexandra Desmond.

Alexandra,

Decât să ard tot ce-am scris, mai bine îl trimit la Reunion. Nu știu cine va găsi într-o zi aceste scrisori, acum că dumneavoastră nu mai sunteți acolo. Poate că mai e în acel loc un ultim locuitor care vi le va trimite sau le va citi înainte de a le arde așa cum ar fi trebuit s-o fac eu. Dar n-aș vrea să știu unde le e cenușa.

Am ajuns pe malurile lacului Tahoe, în Sierra Nevada. Dacă ați fi continuat să călătoriți în această țară și ați fi văzut locul acesta, aici v-ați fi oprit, sunt sigur.

Eu tocmai am îngropat alt vis. Cel al unei tinere femei, al soțului ei și al copilului lor, care nu se va mai naște vreodată. Drumul meu se oprește aici. Nu mai plec.

Asasinul a dispărut. Nu voi dispărea și eu urmărindu-l. Sunteți undeva în Franța și nu mai am ce să vă ofer decât o imagine înainte de a trimite aceste hârtii pe pistă, ca să facă înapoi tot drumul pe care l-am făcut de când v-am cunoscut.

Suntem două vise care păstrează o amintire unul despre celălalt.

Am împrumutat numele omului pe care îl căutam, atât timp cât mi-a trebuit să înțeleg că sunt încă viu. Acest miracol este de o tristețe pe care n-o măsor încă. O datorez unui tânăr căruia îi plăcea să galopeze cu caii sălbatici și tinerei sale soții care se amuza de felul în care îmi spuneam numele. Numai dumneavoastră și Predicatorul îmi mai știți adevăratul nume.

Vă iubesc de când v-am văzut.

Bătrânul dumneavoastră soldat

Când ajunse pe câmpiile unde vânase cu Jonathan Fitzpatrick, Arthur părăsi drumul și plecă în căutarea cailor sălbatici.

3

Joseph Ervin, care curăţa nişte piei în apa lacului, ridică privirea auzind zgomotul de cai. Merse până la cărare şi îl salută pe englezul care dispăruse de câteva săptămâni. Era la fel de murdar ca iapa lui, acoperit de praf şi obosit. Ţinea legaţi de Trigger doi cai, un mascul şi o femelă, şi îi răspunse la salut cu un semn din cap.

— Ne-am ocupat de boi. Unde aţi fost plecat?

Bowman ridică mâna fără să se întoarcă şi îşi continuă drumul până la tabără. Soţia lui Ervin ieşi din cabană, privindu-l pe Arthur îndepărtându-se.

— S-a-ntors?

— O să plece din nou.

— Că știi tu!

— Se vede.

— Termină de curățat pieile alea, domnu' Știe-tot!

Nimic nu se mişcase. Boii păşteau în poiană, la marginea apei, reţinuţi de iarba bogată mai mult decât de sforile legate de copaci. Căruța goală, cortul care se încovoia, vatra rece și cele două morminte. Florile fuseseră luate de vânt sau mâncate de animale. Grămăjoarele de pământ începeau să se taseze.

Îi legă pe cei doi mustangi de un ienupăr și se puse pe treabă. În primul rând, tăie două cruci din ramuri, pe urmă doborî câţiva copaci tineri. Îi trebuiră trei zile ca să construiască un ţarc destul de mare pentru cei trei cai. Seara, lângă foc, se apucă să repare şaua de ocazie a lui Fitzpatrick. Aproape de ţarc, își alese un loc de cabană, lipită de o stâncă, care deveni astfel primul ei perete.

Joseph Ervin îi dădea sfaturi şi îl ajuta atunci când avea timp. El şi soţia sa erau tăbăcari, instalaţi acolo de şapte ani. La început, încercaseră să vândă blănuri, dar marile companii precum Bent și Saint-Vrain sau Western Furtrade Company puseseră mâna pe piaţă. Atunci, Ervin devenise specialist în piele, pe care o tăbăcea cu coajă de stejar alb, un tanin mai slab decât cel din stejar negru, dar care oferea o supleţe mai mare. Instalaţia lor era rudimentară, dar

calitatea pieilor se îmbunătățea și începuseră să-și vândă, la preț bun, toată mica lor producție, printr-un angrosist din Carson City. Americani la a treia generație, Ervin și nevasta lui se cunoscuseră și se căsătoriseră în Pennsylvania înainte de a-și încerca șansa în vest. Joseph n-avea aplecare nici spre agricultură, nici spre căutarea aurului. N-avea nici visurile de îmbogățire ale contemporanilor lui. Privea lacul Tahoe și spunea:

— La naiba, dacă asta nu e singura avere care contează, vreau să fiu spânzurat!

Privind mormintele soților Fitzpatrick, se scărpina în cap.

— Doamne, să mori aici tot e mai bine decât în fundul unei mine, scormonind pământul. Măcar au văzut locul ăsta înainte de-a se sfârși.

În schimbul ajutorului lor, Ervinii puteau folosi un bou când aveau nevoie. Până la urmă, Arthur le propuse să li-l vândă. Tăbăcarii nu puteau să-l plătească, așa că Bowman făcu un târg cu ei: să-l ajute să construiască un țarc mai mare și, înainte de sfârșitul verii, Joseph să meargă cu el să prindă și alți cai.

— Ce-o să faceți cu toate animalele astea?

— O crescătorie.

— Aici?

Cabana semăna cu un mic fort, cu latura de patru metri, ai cărui pereți din trunchiuri cojite dădeau impresia că înăuntru nu mai rămăsese pic de spațiu. Avea două ferestre, una dând spre țarcul cailor, cealaltă spre lac. Acoperișul era și el din bușteni, acoperit cu scoarță și pământ. Iarba începu să crească repede pe el. Arthur mai construi un mic adăpost lipit de casă, patru stâlpi și un acoperiș din scoarță de copac, sub care așeză căruța și uneltele. În cabană instală toate lucrurile folositoare ale Fitzpatrick-ilor, mai ales cele pentru bucătărie, punând pe o etajeră câteva obiecte pe care decisese să le păstreze: o fotografie înrămată a cuplului, pozând mândri în fața căruței noi și a atelajului, făcută la Saint Louis înaintea plecării; trusa de cusut a Aileenei; un vechi aparat de ras pe care Jonathan, încă pe jumătate imberb, probabil nu-l folosise prea mult; o broderie, verighetele lor, pe care nu voise să le îngroape cu ei, un trusou de haine și scutece pentru un nou-născut. Nici pe acestea nu avusese

inimă să le arunce.

Dădu hainele vecinilor: o cămașă a lui Jonathan pentru Joseph, o fustă a Aileenei scurtată pentru Mama Ervin, o pereche de pantofi pentru Vernon, fiul lor cel mare, în vârstă de doisprezece ani. Tăbăcarii aveau trei copii, doi băieţi și o fată, sălbăticuţi și zgârciţi la vorbă, care se învârteau în jurul taberei lui Bowman, munceau cu părinţii lor și își petreceau restul timpului în pădure. Vernon era deja un vânător bun și punea capcane peste tot pe munte, făcând ceva bani cu blănurile de vizon și de jder.

Odată instalat, Arthur începu să se ocupe de cai. Îi studie timp de mai multe zile. Comportamentele, reacţiile faţă de Trigger, felul în care acceptaseră captivitatea. Alesese armăsarul și iapa încercând să-și amintească sfaturile lui Jonathan. Animalele erau destinate reproducerii, dar Bowman voia, totuși, să le și dreseze.

Armăsarul nu era masculul dominant al grupului, fiind încă prea tânăr, dar părea destinat acestui rol când îl reperase în mijlocul celorlalţi cai. Constituţia fizică îl recomanda în mod natural și Bowman socotea că are destulă ambiţie.

Iapa era la fel de calmă și de indiferentă ca Trigger. Când o capturase Arthur, nu opusese prea multă rezistenţă odată separată de restul cailor, dar îi făcuse faţă ca și când ar fi vrut să-i înţeleagă intenţiile. Nu era resemnată, dar măsurase determinarea lui Bowman.

Chiar și cu blândeţe, masculul trebuia să fie dominat. Iar cu iapa trebuia să facă un soi de înţelegere.

Trigger îi lăsa să mănânce alături de ea. Iapa lui Penders învăţase de mult confortul de a nu-și căuta mâncarea și de a nu-și mai apăra teritoriul. Și armăsarul o plăcea.

La mijlocul lui iunie, Arthur începu să lucreze la coardă cu el. Era instalat pe malul lacului Tahoe de aproape două luni și își luase obiceiul ca în fiecare dimineaţă să facă baie în apa acestuia. Pusese un stâlp de lemn la marginea bazinului, își agăţa acolo hainele și se arunca gol în lac. Pe bucata de trunchi așezase o oglindă găsită printre lucrurile lui Fitzpatrick și se rădea cu aparatul lui Penders.

Scrisorile sale ajunseseră de mult în Texas. Dacă Alexandra Desmond era încă în Reunion, cu banii pe care i-i lăsase ar fi avut timp să ia o diligenţă și să vină acolo. Dar poate că-i lua timp să se

hotărască și să-și aranjeze afacerile înainte de a pleca. Așa cum îl așteptase pe Peevish pe drumul de la Salt Lake, îi lăsa și ei vreme înainte să nu mai creadă, amânând plecarea spre câmpie.

Începu să taie copaci pentru al doilea ţarc. Rezerva de lemn decojit crescu. Plantă ţăruși și puse primele traverse.

Joseph îi spuse că, odată cu căldura, capturarea mustangilor avea să devină în curând imposibilă. Se pregătiră să plece, Joseph cu calul lui de lucru – unul de semitracţiune, încă destul de tânăr ca să galopeze, greoi dar robust –, Vernon pe Trigger, mai puţin dificilă ca iapa de curând îmblânzită, pe care călărea Arthur. Erau înarmaţi cu pușca Springfield și carabina Colt a Ervinilor. Arma Winchester se pierduse în prăpastia de unde scoseseră corpul lui Jonathan. O lăsară pe Mama Ervin să se ocupe de animale și să supravegheze proprietatea lui Bowman.

Cu cei cinci dolari care-i rămăseseră, Arthur cumpără din Carson City toate proviziile posibile, ploști suplimentare și frânghie. Părăsiră orașul la începutul lui iulie și, pe drum, Arthur îi propuse lui Joseph să îi dea jumătate din preţul primelor animale pe care le va vinde timp de două anotimpuri. Ervin își asuma niște riscuri. Capturarea cailor era periculoasă și, chiar dacă Bowman părea să aibă ochiul bun, nu știa încă nimic despre creșterea cailor. Cu toate acestea, nu se gândi prea mult și-i întinse mâna.

— Câteva săptămâni departe de nevastă-mea înseamnă deja cel mai frumos contract pe care l-am semnat de la căsătoria noastră încoace!

Când întâlniră o diligenţă gonind spre Carson City, Arthur se opri și o privi trecând, aruncând o privire în interior.

Trei zile mai târziu, ajunseră pe teritoriul hergheliei. Obiectivul lor era să ia încă un mascul și cel puţin cinci iepe. Cu doi călăreţi, plus Vernon care să supravegheze animalele capturate, sarcina era posibilă, dar ambiţioasă. Estimară că aveau nevoie de trei săptămâni. Urmau nu doar să captureze caii, trebuiau și să vâneze herghelia, să o urmărească pentru a lua, de îndată ce va fi posibil, exemplarele interesante. Pentru că nu se punea problema să le ia pe oricare. Trebuia să le aleagă conform metodei lui Fitzpatrick.

— Unii trag în ei. Îi rănesc la gât și așteaptă să obosească pentru a-

i captura. Dacă ești bun trăgător, câștigi timp, iar dacă ratezi – întotdeauna există și alți cai.

Bowman refuză categoric și Joseph nu mai pomeni de asta.

Teritoriul hergheliei se întindea pe sute de hectare. Căutară întâi unde erau caii și trebuiră să revină pe propriile urme spre vest și spre munți, acolo unde mustangii își găseau hrana. Dacă uscăciunea și căldura făceau urmărirea mai grea, nici caii în schimb nu mai puteau să se îndepărteze prea mult de colțurile cu iarbă și de sursele de apă.

Odată ajunși pe urmele lor, căutară un loc în care să-și ridice tabăra. Aveau nevoie de apă și un teren unde să improvizeze un țarc pe care Vernon urma să aibă sarcina de a-l supraveghea.

Plecaseră de la lac de o săptămână când Arthur și Joseph se treziră de dimineață, ca să plece la capturarea primelor animale. Vernon rămase în tabără cu iapa cea nouă, care nu era dresată să urmărească mustangi.

Arthur nu mai regăsi herghelia pe care o urmărise prima dată, ci alte turme, mai mari, care se amestecau și se despărțeau la întâmplare, după cum aveau loc întâlnirile și luptele pentru un loc în care să se hrănească. Relieful făcea și el urmărirea mai dificilă dar, așa cum speraseră, când un grup de cai fugea din fața lor, n-aveau decât să aștepte ca acesta să se întoarcă în zona de vegetație. Ervin, deși nu știa nici el mare lucru despre cai, era un bun vânător. Știa să se așeze în vânt, să descopere urmele, să ghicească trecătorile și să aleagă locul potrivit pentru a surprinde un animal.

După patru zile, se întoarseră la tabără cu trei mustangi, numai iepe. După o zi de mers legate de funie, animalele, care se zbătuseră cu furie în timpul capturării, îi urmau docile. De asemenea, omorâseră o antilopă. Rămaseră cu Vernon până își refăcură forțele, apoi îl lăsară din nou singur pe băiat. Acum, trebuiau să se miște repede. În câteva zile, animalele capturate, scăpând de frică și de oboseală și înfometate nici Vernon și nici câteva funii nu aveau să le mai poată împiedica să fugă. Dacă deveneau prea nervoase, trebuiau scoase pe rând, legate zdravăn de șaua iepei celei noi și duse să pască unde se putea.

În cea de-a cincisprezecea zi, capturară alte două iepe.

— Le ducem la tabără și ne întoarcem după mascul. Nu mai

trebuie să rămânem prea mult aici.

Căldura devenea prea puternică, hrana și apa prea rare, iar caii lor obosiți riscau să se rănească. Și, în ciuda încrederii pe care o avea în fiul lui, Joseph începea să se îngrijoreze și pentru el. Noaptea se auzeau lupii și Ervin nu dormea, chiar dacă lăsase în tabără Springfield-ul și Vernon putea nimeri o vrabie de la treizeci de metri.

Când se întoarseră, nu prinseseră decât încă două iepe și niciun armăsar. Puștiul îi aștepta, cu ditamai cucuiul în cap, un ochi învinețit și cămașa franjuri. Așezați în jurul focului, le povesti că scosese o iapă care încercase apoi să fugă. Ea îl târâse cale de douăzeci de metri pe pietre, dar el nu dăduse drumul frânghiei.

— Nu mâncase încă, deci cred că era obosită și a renunțat.

Joseph îi trase fiului său o serie de pumni în spate, râzând din toate puterile și mândru ca un păun.

A doua zi, deciseră ca Arthur să plece singur. Dacă iepele scăpau, totul ar fi fost zadarnic și Bowman nu mai avea niciun ban ca să se lanseze într-o nouă expediție. Mustangi se găseau peste tot pe câmpii, dar vânarea lor nu era gratuită. Ar fi pierdut un an întreg ca să-și refacă economiile, ceea ce însemna și că ar fi trebuit să-și caute de lucru în Carson City.

Așadar Arthur plecă singur și două zile mai târziu, găsi o herghelie pe care o urmări încă o zi. Îi trebuia un mascul bine făcut, dar cu alt caracter decât al celui pe care-l avea deja: un animal puternic, însă cu un temperament mai liniștit. Un cal smerit care să compenseze mândria și aroganța primului său armăsar.

Asta îi spusese Jonathan Fitzpatrick: „Trebuie să alegi caractere opuse, domnule Penders. Ca să faci cai de curse urmezi întotdeauna aceeași linie: talia, mușchii și viteza. Dar ceea ce va plămădi cel mai frumos cal din lume e caracterul lui! Așa că trebuie să-i construiești personalitatea. Mândrie – pentru că trebuie, și smerenie – când e nevoie. Trebuie amestecate, domnule Penders."

Alegerea lui fu un cal appaloosa[53] al cărui colorit era ca o boltă cerească pe dos, alb și pătat cu stele negre. Arthur îl mai studie o zi,

---

[53] Rasă americană de cai, cunoscută mai ales pentru petele de tip leopard *(n.tr.)*.

urmărindu-i mișcările, memorând reacțiile când herghelia se lansa în galop, mergea la adăpat sau se oprea să mănânce.

Așteptă sfârșitul zilei. Turma se mișcase mult și mustangii erau obosiți. Se regrupaseră într-o mică vale, în jurul unei surse de apă aproape secate. Înainte ca appaloosa să se apropie să bea, așteptându-și rândul după primii masculi, Arthur se aruncă în galop în pantă, scoțând strigăte războinice.

Calul viră exact în direcția pe care o anticipase Bowman și imediat se trezi separat de celelalte animale, galopând singur spre munte, cu călărețul pe urmele lui.

Cei șase cai urmară drumul fără greutate. Călăreții încercau să păstreze un ritm bun, ca să-i obosească, însă fără să-i epuizeze. Seara, la oprire, mustangii nu-și doreau altceva decât să bea și să mănânce.

Ajunseră în Carson City după trei săptămâni pe câmpii, mirosind la fel de tare ca bătrânul MacBain. Ervin și Vernon traversară orașul de parcă ar fi revenit acasă ca eroi de război. Joseph avea chef să se oprească într-un saloon să sărbătorească, dar Bowman voia ca animalele să se odihnească și ele cât mai repede.

Ervin se mulțumi să cumpere whiskey dintr-un magazin în care avea deja un credit deschis. Acceptară să-i dea sticla când declară că e proprietarul a jumătate din ceea ce va ieși din pântecele acelor iepe. Încă înainte să ajungă la prima trecătoare o golise pe jumătate și-l lăsase și pe fiul lui să guste. Vernon zâmbea și taică-su cânta de să-și spargă plămânii. Bowman îi lăsă la cabana lor, unde Mama Ervin își întâmpină bărbații cu înjurături și îi trimise să facă baie în lac.

Când Arthur ajunse la locul lui, armăsarul începu să necheze și noii mustangi să-i răspundă. Lăsă animalele în țarcul mare și umplu cu găleata cele două butoaie, lăsându-i să bea în voie, apoi îi mână la iarbă și-i legă de copaci. Pentru noapte, îi aduse înapoi în țarc, intră în cabană și adormi complet îmbrăcat.

A doua zi de dimineață traversă bazinul înot până în locul unde fundul cobora abrupt și continuă prin apa întunecată. Se bărbieri în fața oglinzii, cu un surâs pe buze, întorcând des capul spre caii care îl priveau așteptându-și masa. Curat și schimbat, merse să viziteze mormintele lui Jonathan și Aileen.

— Nu pot să le dau nume creştineşti, altfel i-aş fi botezat după voi pe armăsar și prima iapă. Dar nu se face. În plus, nu mi-ar plăcea prea mult. Așa că m-am gândit la altceva. Masculului, ţinând cont că iapa mea se numeşte deja Trigger, o să-i spun Springfield. Le place unuia de altul. Iar pentru tine, Aileen, i-am spus primei iepe Beauty[54].

Arthur îngriji mustangii şi îl puse la lucru pe Springfield, pe care trei săptămâni fuseseră de ajuns să-l facă refractar la exerciţii. Pe urmă începu să se pregătească de toamna şi iarna care urmau să vină curând.

Familia Ervin, în schimbul boului, îşi mărise grădina şi urma să facă pentru el rezerve de cereale şi cartofi. Era prea târziu să strângă fân pentru animale, aşa că în acea iarnă Arthur trebuia să-şi mâne herghelia pe păşuni de mai mică altitudine. Nu avea încă prea mulţi cai şi puteau să găsească acolo destulă hrană. Mai rămânea să usuce carne, să construiască un grajd, să depoziteze lemn de foc şi să construiască un cuptor şi un şemineu în cabană. Trebuia, de asemenea, să înveţe să pescuiască pe lac. Când vânatul avea să doarmă sub zăpadă, putea să prindă peşte.

La începutul lui septembrie avea un cuptor şi destulă carne, aşa că începu să construiască grajdul. Beauty şi alte două iepe erau deja grele.

În trei săptămâni ridică scheletul, ajutat când de Vernon şi de Joseph, când de bătrânul MacBain. Neavând nici banii necesari să cumpere scânduri, nici timp să le taie, acoperiră construcţia cu coajă de copac, lipită cu pământ scos de pe fundul bazinului. Lui Arthur îi trebuiră două zile ca să doboare un copac mare şi să tracteze trunchiul cu ramurile tăiate până la ranch, apoi scobi bucăţi din el ca să facă adăpători. Scobind în acelaşi fel trunchiuri de pini tineri, făcu jgheaburi şi devie o parte din pârâu ca să alimenteze grajdul cu apă.

Înainte de a-şi începe rezervele de lemn pentru foc, plantă doi stâlpi alături de borna nordică – arborele în care înfipsese un glonţ. Mai tăie o ultimă bucată din copacul cel mare şi scoase din ea o placă groasă, lungă de trei metri, pe care o sculptă cu toporişca şi pe care gravă litere cu un fier încins în foc. Fixă pe stâlpi, îndeajuns de sus

[54] Frumuseţe *(n.tr.)*.

încât să poţi trece călare pe dedesubt, însemnul ranch-ului Fitzpatrick. Familia Ervin și bătrânul MacBain veniră să-și petreacă seara la el ca să sărbătorească inaugurarea oficială, la cinci luni după sosirea soţilor Fitzpatrick și a celui căruia îi spuneau Erik Penders. Bătrânul îi adusese o sticlă dintr-un alcool distilat de el însuși și a cărui reţetă nu dori nimeni s-o cunoască.

A doua zi de dimineaţă, Arthur se îmbăie şi simţi aerul rece pe piele când ieşi din apă, primul frison care anunţa schimbarea anotimpului. Era început de octombrie și frunzele arborilor virau în cafeniu și galben. Își săpunii bine obrajii în faţa oglinzii. Caii păşteau acum în libertate în jurul fermei, îndepărtându-se din ce în ce mai mult ca să mănânce toată iarba pe care o puteau găsi. De cele mai multe ori, Beauty rămânea în jurul clădirilor. Merse spre el și îi mirosi părul încă ud. Bowman o mângâie pe cap, aşteptând să se îndepărteze ca să se poată bărbieri.

— Hai, lasă-mă, o să mă tai!

Iapa dădu înapoi. El desfăcu briciul lui Penders, ridică bărbia și puse lama pe gât. Iapa ciuli urechile și întoarse brusc capul, împingându-l pe Arthur. Lama îi zgârie gâtul. Bowman se apleacă spre apă, clăti săpunul de pe gât și se îndreptă să se uite în oglindă.

— La naiba! Vezi ce-ai făcut!?

Iapa privea fix spre intrarea în ranch, aşa că el îi urmări privirea. Pe o căruţă fără coviltir se apropiau un vizitiu și pasagerul lui. Ca pentru a-și semnala prezenţa, călătorul își scoase pălăria. O pată de culoare izbucni în soare. Arthur plecă în întâmpinarea atelajului fără să-și pună cămaşa. Vizitiul trase de frâie și rămase nemişcat văzând în faţa lui un individ mare pe jumătate dezbrăcat, acoperit de cicatrice și cu sângele curgându-i pe piept.

Alexandra Desmond coborî din căruţă, își scutură rochia și înaintă spre el.

— Vă temeaţi că mă interesez mai mult de peisaj decât de dumneavoastră, domnule Bowman?

Arthur bâigui ducându-și mâna la gât.

— Beauty... Ea m-a împins!

— Beauty?

— Iapa cea nouă.

Vizitiul își drese vocea.

— Eu trebuie să plec. Vă las lucrurile, doamnă?

Ea se întoarse spre el.

— Da, puteți să le descărcați.

Cât timp vorbi cu el, Arthur pierdu din privire ochii ei și inima păru să-l părăsească. Se înfioră când Alexandra se întoarse spre el.

— Hai să vă îngrijesc. O să-mi povestiți ce nu știu încă.

Alexandra ieși goală din cabană, trecu prin fața țarcului cailor și intră în lac. Părul ei pluti un moment la suprafață ca niște alge roșii, apoi se scufundă.

Cu o pătură pe umeri, Arthur se apropie de bazin.

Ea înotă departe, spre apele adânci, și se întinse pe spate, lăsându-se purtată o vreme, înainte de a reveni spre mal. Părul ud îi cădea pe umeri și pe sâni. Stătea în apă până la mijloc și rămase acolo să-l privească pe Bowman. Așteptă ca el să zâmbească înainte de a ieși din lac. Arthur îndepărtă pătura și ea i se cuibări sub braț, șiroind de apă rece. Se culcară pe pământ ca să lase soarele să-i încălzească.

— Alexandra?

Ea se întoarse spre el și își lipi obrazul de pieptul lui.

— Știu că e, poate, o întrebare prostească sau că n-ar trebui s-o pun, pentru că nu e prea drăguță, dar aș vrea să știu dacă o să rămâi aici.

— Arthur?

Își coborî ochii spre ea.

— Ce-i?

— Aș vrea să mi-o ceri!

— Ți-am cerut deja.

Ea zâmbi. Arthur își trecu mâna cu degetele tăiate prin părul ei.

— Alexandra, vrei să rămâi aici cu mine?

— Da. Cu o condiție.

— Care?

— Să-mi spui ce-ai scris.

Ea se îndepărtă și își puse capul pe braț. Arthur se rostogoli pe o parte și o privi în ochi.

— Te temi să nu fie doar o scrisoare de soldat?

— Nu. Vreau s-o aud din gura ta.
— De ce?
— Pentru ca acest loc să devină cel pe care îl visam.
— Te iubesc de când te-am văzut.
Ea îi puse mâna pe obraz.
— Unde se întâmpla asta?
— Pe scara hotelului, la Fort Worth.
— Nu-i adevărat!
Arthur se gândi o clipă, fixându-i ochii cenușii.
— Ba da, dar n-am înțeles imediat.
— Când s-a întâmplat?
— Mai târziu, când i-ai deschis ușa de la camera ta acelui tânăr.
Ea zâmbi.
— M-ai văzut?
— Eram jos, în salonul restaurantului.
— De ce în momentul acela?
— Pentru că și tu m-ai văzut, înainte de a-l lăsa pe băiatul ăla să intre, și pentru că ne gândim amândoi la același lucru!
Ea izbucni în râs, îl împinse pe spate și se lungi deasupra lui, frecându-și încet sânii și pântecul de corpul lui Bowman.
— Ai nevoie să te iubesc și eu?
— Nu.
— Atunci n-o să-ți spun când s-a întâmplat.
— Știu când.
Ea se ridică, se așeză pe burtă și mângâie cu vârful degetelor rana de pe gâtul lui și cicatricele de pe piept.
— N-ai cum să știi.
— Când am intrat în casa lui Kramer să vânez fantomele din orașul tău. Am deschis fereastra și tu erai în picioare, de partea cealaltă a străzii, în fața hambarului negru.
Ea își opri mângâierile.
— N-am înțeles imediat.
Arthur întinse mâna spre sânii ei. Pântecul Alexandrei se încordă. El îi mângâie coapsele și fesele. Ea se ridică în genunchi, îi luă sexul în mână, îl ghidă în ea și coborî încet, fără să-l scape din ochi pe Arthur.
— Nu vor mai fi fantome.

— Doar una.

Alexandra închise ochii, se ridică și coborî la loc, mușcându-și buza.

— Numele tău?

— Arthur Bowman nu mai există decât pentru tine.

4

Arthur comandă la fierăria din Carson un fier cu care să însemneze animalele şi un al doilea, mai mare, pentru a-şi marca teritoriul. Alexandra Desmond şi Erik Penders cumpărară pământuri şi primiră titlul de proprietate de la biroul Teritoriului Utah din oraş. Ferma Fitzpatrick se întindea de la marginea lacului Tahoe, mărginită de proprietatea Ervin, pe o lăţime de o milă şi o lungime cu ceva mai mult de patru mile în direcţia est. O mie de hectare, mergând de la câmpiile joase de la poalele munţilor pe deasupra lui Carson City, până la lac, trecând peste un vârf împădurit. Bornele fură puse la sfârşitul toamnei. Lângă fiecare stâlp înfipt în pământ făcură un foc ca să încingă fierul cel mare şi să imprime marca ranch-ului: un romb vertical cu părţile de sus şi de jos străbătute de o linie. Doi „A" reflectându-se unul într-altul.

Tânărul Vernon Ervin fu angajat ca ajutor la fermă şi, înainte de primele zăpezi, Arthur plecă pentru o expediţie de trei săptămâni pe câmpiile Teritoriului Utah, de data asta cu şase oameni angajaţi în oraş. La prima herghelie de şapte cai se adăugară douăzeci de mustangi noi.

Joseph Ervin fu şi el angajat la fermă ca şef de echipă, cu fiul lui drept singur subordonat. Împărţindu-şi timpul între ranch şi lucrul la piei, începu să proiecteze o mare tăbăcărie. Ferma, în schimbul unui contract de muncă de doi ani, urma să-i avanseze banii necesari pentru ridicarea noii clădiri.

Construirea unui ţarc şi a unui adăpost provizoriu în preeriile de est fu ultimul lucru pe care iarna le lăsă timp să-l facă înainte ca pământul să înceapă să îngheţe. La începutul lui decembrie le mai rămăseseră o mie de dolari din averea de la căpitanul Reeves. Bazinul se acoperi de gheaţă. Alexandra şi Arthur îşi petrecură în cabană prima lor iarnă împreună. Rezervele de hrană ale lui Bowman, insuficiente pentru doi, îi obligară la mai multe drumuri în oraş. Din fericire, în anul acela căderile de zăpadă nu fură prea mari. Trecând pe pământurile lor, le trebuiau trei ore să ajungă în Carson.

Ranch-ul Fitzpatrick căpătă repede o stranie reputaţie. Apariţiile

doamnei Desmond călare pe iapa ei, îmbrăcată în haine bărbătești și cu părul ei lung și roșu fluturând deasupra unui palton de blană, fără a mai vorbi despre sosirea ei în regiune cu atâţia bani, declanşau discuţii și alimentau zvonuri. Îl vizita uneori pe Henry Mighels, în biroul ziarului *Carson Daily Appeal,* și se spunea că-l întâlnea pe jurnalist ca să-i comande cărţi și să stea de vorbă.

De două ori merse în oraş însoţită de Penders. Când Arthur călărea lângă ea, erau salutaţi ca nişte proprietari ce erau. Asociaţi cu părţi egale la ranch, trăiau – se spunea – într-o casă prea mică să încapă două paturi. Și nu erau căsătoriţi.

Nu se ştia nimic despre ei şi, în ciuda imoralităţii conduitei lor, Arthur şi Alexandra se afişau fără ruşine în oraş, ea cu părul desfăcut şi el cu privirea pierdută trecând pe deasupra capetelor, cu umerii lui largi şi cicatricea din mijlocul feţei. Faptul că ei creşteau cai la munte era alt subiect de discuţie, de data asta în batjocură. Nimeni nu-şi dorea pământurile acelea ca să facă vreun fel de agricultură, cu atât mai puţin ca să crească animale. Iarna era prea dură. Era un loc muntos, pentru vânători, pădureni şi paiuţii care mâncau stuf. Oamenii care participaseră la capturarea celor douăzeci de mustangi povesteau că Penders alegea caii după *personalitatea* lor. Nu se mai auzise niciodată o chestie atât de ridicolă. Alţii spuneau că Penders şi Desmond nu erau deloc nebuni și că pantele de la estul fermei erau păşuni bune. Lumea chiar recunoștea, până la urmă, că ranch-ul Fitzpatrick nu era o afacere proastă. Terenurile costau de trei ori mai puţin decât în jurul oraşului Carson şi ferma putea foarte bine, pe termen lung, să meargă aşa cum trebuie. Cu toţii jurau că n-aveau să lucreze niciodată acolo, dar câţiva tâmplari deja semnaseră contracte pentru clădiri pe care urmau să le construiască acolo la primăvară.

Când, în februarie 1861, trecând prin oraş, Penders fu salutat de Abraham Curry, proprietarul lui Eagle Ranch şi fondatorul Carson City, comentariile despre Fitzpatrick coborâră definitiv cu un ton. Ca să nu mai spunem că niciunul dintre cei opt sute de locuitori ai oraşului n-avea chef să se pună rău cu Penders.

— L-am văzut prinzând singur un armăsar de care io nu puteam să mă apropii înainte să-i înfig două gloanţe-n ţeastă și-ncă unul în inimă, ca să fiu sigur!

Și, dacă roșcata ar fi fost vrăjitoare, chiar și în alte timpuri, ar fi ezitat s-o ardă, de teamă ca flăcările să nu-l atragă pe diavolul ăla de Penders.

În noiembrie, candidatul republican Abraham Lincoln fusese ales drept noul preşedinte al Statelor Unite. Imediat, Carolina de Sud, Mississipi, Florida, Alabama, Georgia, Louisiana și Texas declaraseră secesiunea. În februarie, erau oficial grupate în Statele Confederate ale Americii. Lincoln fu investit în martie, iar în aprilie izbucni războiul civil între Nord și Sud.

Primii trei mânji ai ranch-ului Fitzpatrick se născură în timp ce guvernul de la Washington începea recrutarea pentru a forma o armată de optzeci de mii de oameni. Alexandra mergea în fiecare săptămână la Carson City, unde se întâlnea cu Mighels de la *Daily Appeal* ca să fie la curent cu evenimentele.

Abraham Curry de la Eagle Ranch și alte personalități influente din Utah hotărâră secesiunea părții vestice a teritoriului, creând noul Teritoriu Nevada și eliberându-se astfel de autoritatea mormonilor din Salt Lake City. Trupele americane staționate în Utah, chemate în sud, lăsară în urmă un vid de care mormonii profitară ca să-și restabilească autoritatea pe tărâmul promis al Bisericii lui Iisus Hristos a Sfinților din Zilele din Urmă. În Carson City ajungeau din ce în ce mai multe zvonuri despre atacuri ale indienilor pe drumul Californiei, pe care armata nu-l mai proteja.

Tâmplarii ridicară în mai o clădire mare în preerile dinspre est, care putea să adăpostească treizeci de cai și rezerve de furaj pentru lunile cele mai grele ale iernii. La începutul lui iunie, Arthur angajă doisprezece oameni pentru o altă expediție pe câmpii. Trebui să le ofere prime ca să le domolească frica de-a întâlni indieni. Părăsiră Carson City înarmați până-n dinți și reveniră la Fitzpatrick la sfârșitul lunii cu treizeci de iepe și șapte armăsari.

Toate iepele din prima generație fătaseră mânji, printre care fiul lui Trigger și al lui Springfield și cel al lui Beauty și al calului appaloosa. Arthur începu selecția armăsarilor și a femelelor, rezervând în diferite locuri din ranch țarcuri pentru fiecare mascul, notând împreună cu Alexandra începutul arborilor genealogici,

datele împerecherilor, reperând mamele și alegând, după afinitățile de caracter și de morfologie, armăsarii pe care trebuiau să-i întâlnească.

În iulie, angajară alți trei oameni, care instalară o tabără sezonieră în pădure, la limita parcelelor de est.

Tâmplarii începuseră construirea tăbăcăriei Ervin. Nevasta lui Joseph se îngrijora de înrolare: Guvernul recruta tot mai mulți soldați și soțul ei, american de trei generații, urma să ajungă pe listele voluntarilor Uniunii. Toate afacerile înfloreau în mod mai mult sau mai puțin direct, expediind spre est mărfuri necesare logisticii armatei. La câmpie, în ultima expediție de capturare a mustangilor, Bowman și oamenii lui întâlniseră trei echipe de vânători care trăgeau în caii sălbatici – după metoda pe care i-o explicase Joseph – în contul companiilor care aveau contracte cu armata. Vânătorii de mustangi lăsau în urma lor carcasa unui cal din doi, uciși de focuri lipsite de precizie. În august, în aplauzele cetățenilor din Carson City, opt voluntari plecau să îngroașe rândurile armatelor din Nord.

În septembrie, într-o diligență Express Mail, o scrisoare părăsea Carson City, semnată de Erik Penders și adresată pastorului Edmond Peevish, Grantsville, în Teritoriul Utah.

În octombrie, Alexandra și Arthur le plătiră celor trei sezonieri ultimele salarii. Din copaci cădeau frunze cafenii. Rezervele de carne, de lemn, de furaj, de cereale și de pește uscat erau aproape terminate și banii lui Reeves în întregime cheltuiți. Le rămânea o mică rezervă de vreo sută de dolari ca să treacă iarna și să facă față primelor cheltuieli ale primăverii următoare. Cabana nu fusese mărită. Se pregătiră să petreacă a doua iarnă a lor așa cum o petrecuseră și pe prima, Alexandra citind din cărți cu voce tare. Prima pe care i-o citise în iarna trecută fusese cea a lui Hawthorne, *Poveste de dragoste în Blithedale.* Autorul povestea o istorie care se petrecea într-o comunitate utopică și imaginară, Blithedale, care semăna cu Reunion. Citise cartea integral, în timp ce Arthur o asculta, lungit lângă ea.

— Prietenul tău Penders era interesat de subiectul ăsta?

— Habar n-am.

— Blithedale, de fapt, e Ferma Brook. O comunitate fondată în 1840 în Massachusetts.

— Ce s-a ales de ea?

Alexandra se întunecase la faţă.

— Ca şi Reunion. Mizerie şi boli. Rivalităţi între şefi.

La sfârşitul lui octombrie, culmile erau deja albe de trei săptămâni şi neaua începea să cadă pe lac. Înainte de-a se retrage în cabana lor, aprinseră un foc mare la marginea bazinului şi se aruncară o ultimă oară în apă. Nu rămaseră decât un minut, lipiţi unul de altul, tremurând de frig, apoi alergară până la flăcări să se înfăşoare în pături.

— Gata, am scăpat!

Ea se întoarse spre el.

— De ce?

— De banii lui Reeves.

Alexandra se lipi de el.

— Eu, care am venit în America să construiesc o comunitate socialistă, mă trezesc în mijlocul munţilor, prizoniera unui mizantrop şi asociata unui ranch de o mie de hectare finanţat de Compania Indiilor britanice!

Arthur o cuprinse pe după umeri.

— Cabana e prea mică pentru mai multă lume.

— O să rezist încă o iarnă.

Câteva zile mal târziu, când zăpada începuse să se strângă în mod îngrijorător, un tânăr angajat Express Mail părăsea Carson City blestemând cerul. Luă drumul spre Fitzpatrick, trecu de primele borne ale ranch-ului, de caii adunaţi în jurul hambarului mare sau refugiaţi pe sub copaci, apoi de trecătoare, şi coborî pe versantul vestic în direcţia lacului. Ajunse în patru ore la poiană, la mica îngrăditură şi micul grajd acoperite de zăpadă, se opri la o distanţă prudentă de cabană şi îl strigă pe domnul Penders.

Arthur întredeschise uşa colibei, cu puşca în mână:

— Cine e?

— Sunt Ricky, de la Express Mail, domnule Penders! Am pentru dumneavoastră un cal şi o scrisoare!

Sergent,

Scrisoarea dumneavoastră, sosită acum o lună, a fost o surpriză din care mi-a trebuit mult ca să-mi revin.

S-a scurs un an și jumătate de la ultima noastră întâlnire și niciodată nu mi-aș fi putut închipui tot ceea ce vi s-a întâmplat, nici să cred că o să vă găsiți liniștea în munții aceia. Vă place sau nu, rugăciunile mele cele mai fierbinți au fost ascultate. Speram la vești din partea dumneavoastră, dar cum puteam crede că aveau să fie atât de bune și o să reprezinte pentru mine, în sfârșit, o asemenea eliberare! De la tragicele evenimente care ne-au reunit, apoi ne-au separat, îmi duceam viața ca un impostor, îndoindu-mă că am făcut ceea ce trebuia, neştiind dacă vă continuaţi sau nu căutările pe care eu le abandonasem.

Astăzi, grație dumneavoastră, știu că am făcut bine amândoi.

Am rămas, aşadar, în Grantsville, mai întâi pentru că n-am fost capabil mult timp să plec, slăbit de friguri și de vise rele, apoi pentru că tristul renume pe care îl obţinusem după moartea ucigaşului de pe pistă făcuse din mine un soi de celebritate. Comunitatea Iisus Hristos a Sfinţilor din Zilele din Urmă m-a primit ca pe unul dintre ai lor.

M-am convertit la religia acestor oameni. În primul rând pentru că voiam să rămân să trăiesc cu ei.

Îmi e puțin rușine să vă mărturisesc asta, dar mi-am luat femei în Grantsville. Acum am două soții.

Banii din recompensă au rămas mult timp sub cheie, nu mă puteam convinge să-i ating. Dar de la scrisoarea dumneavoastră am decis să investesc suma într-o fermă din Grantsville, una dintre singurele regiuni de pășuni din jurul Salt Lake. Cererea de carne, cu războiul ăsta care a izbucnit și convoaiele de imigranți, este din ce în ce mai mare. Devin, ca și dumneavoastră, dar poate într-un mod mai puțin sălbatic, un cetățean american care-și conduce afacerile și în plus, un preot care are acum o adevărată parohie și o adevărată comunitate. Aici, printre semenii mei, mă simt în siguranță.

Așa cum am promis, am avut grijă de calul dumneavoastră. Acest animal are un caracter imposibil, care mă face deseori să mă gândesc la dumneavoastră. Sper că va fi făcut o călătorie fără probleme, am primit garanții că are să fie tratat perfect. Va fi mesagerul meu până în munții dumneavoastră, unde sper să vă vizitez într-o zi.

Uneori, când mă găsește oboseala, mi se pare că suntem bătrâni de un veac.

Dragul meu prieteni vechi, gândurile mele vă însoțesc.

Vă salut cu toată căldura, la fel și pe companioana dumneavoastră.

Edmond

În ciuda zăpezii și a vântului, Arthur puse șaua pe Walden și făcu împreună cu el turul fermei Fitzpatrick, arătându-i fiecare bornă ca unui nou asociat, ducându-l până la crevasele acoperite de nea, ca să le învețe, arătându-i-o pe cea în care căzuse Johnatan și pe fundul căreia ruginea pușca Winchester a lui Erik Penders. Își duse apoi mustangul în grajdul mic și îl lăsă peste noapte cu Beauty, Trigger și mânjii lor.

Iarna 1862 fu de o brutalitate pe care bătrânul MacBain n-o cunoscuse niciodată în cei cincisprezece ani petrecuți în Sierra Nevada. O treime dintre animalele de la Fitzpatrick pieriră ucise de frig, bolnave, devorate de lupi sau căzute în crevase în timp ce căutau hrană sub zăpadă. Caii aflați în adăpostul hambarului mare ieșiră din iarnă slăbiți. În grajdul mic de la lac. Alexandra și Arthur înghesuiseră o duzină, care scăpară și ei, de bine, de rău. În ianuarie și februarie, alternanțe de neînțeles între ploi diluviene și căderi de zăpadă până atunci nemaivăzute decimară vânatul și inundară câmpiile până la Valea Owens, la sud de Sierra. Triburile de paiuți și shoshoni, înfometate, începură să ucidă turmele taberelor de mineri, care veneau pe pământurile lor ca să mănânce. Izbucniră incidente, câțiva muncitori fură uciși. În martie, un detașament de cavalerie părăsi Aurora, la nord de Carson City, având ca misiune să potolească Valea Owens. Avură loc primele înfruntări și indienii renegați se refugiară în munți.

În primăvară, munții se întoarseră încet la viață și ferma Fitzpatrick își reveni după pagubele din iarnă. *Carson Daily Appeal* raporta bătălii din ce în ce mai violente între unioniști și confederați în sudul țării. La Shiloh, în Tennessee, patru mii de soldați își pierdură viața în patru zile.

În iunie și iulie, unsprezece iepe muriră, dintre care două cu mânjii

lor cu tot. Vara însă avea să fie frumoasă și cei patruzeci de cai ai ranch-ului se înzdrăveniră. Alexandra și Arthur nu mai aveau resurse ca să facă angajări și negociară, înaintea toamnei, un credit de la Eagle Ranch pentru furaj în caz de nevoie. Dacă iarna avea să fie la fel de grea, urmau să și lase câteva dintre animale acolo, în pensiune. Fitzpatrick, specializat în creșterea cailor de lux, nu avea să facă profit mai devreme de doi ani și armatei puțin îi păsa de caracterul animalelor: avea nevoie de tot atâția cai câți călăreți avea, care să șarjeze câteva minute înainte de a se lăsa uciși de gloanțe și obuze. Dar Abraham Curry de la Eagle Ranch credea în proiectul lor și acceptă să-i ajute după ce vizitase Fitzpatrick și observase mânji de un an deja promițători.

În septembrie, în Antietam, Maryland, se înfruntară șaptezeci și cinci de mii de nordiști și cincizeci de mii de sudiști. Douăzeci de mii de soldați fură uciși sau răniți în timpul unei singure zi și ambele părți revendicară victoria.

Industria și marile ferme din Statele Unite mergeau în plin, țara ieșind din criza economică începută cu seceta din 1857. De la sfârșitul iernii, fluxul de imigranți nu încetă să crească și pista spre California, care trecea prin Carson City, deveni un râu continuu de convoaie în drum spre Pacific. Orașul creștea și, în timp ce o duzină de alți voluntari părăsiseră fermele ruinate de iarna catastrofală, două sute de noi locuitori se stabiliseră acolo într-un an.

Din Grantsville, părintele Peevish schimbă câteva scrisori cu Erik Penders, proprietar al fermei Fitzpatrick. Peevish avusese mai mult noroc decât Bowman. Afacerea lui mergea deja bine și iarna proastă din Sierra revigorase și mai mult comerțul de carne. El îi sugeră lui Arthur, dacă avea nevoie, să accepte niște bani. *„Banii ăștia ți-i datorez.* Peevish avea acum trei femei și mai mulți copii. *Este obișnuit, în comunitatea noastră, să ai o familie atât de mare pe cât permit mijloacele noastre. Sergent, credeți, dacă vreți, dar eu, cu oasele mele ascuțite și gingiile mele putrede, am devenit un bărbat curtat!”*

Ultimii pionieri trecură prin munți în luna octombrie, apoi reveni zăpada. Noua tăbăcărie a lui Joseph Ervin era operațională și, când se termină sezonul la Fitzpatrick, el și familia lui se puseră pe lucru, perfecționând tăbăcirea cu scoarță de stejar alb. Nemaiavând timp să

vâneze, Ervin trimitea acum comenzi de piei vânătorilor din Sierra, care își luară obiceiul să campeze pe pământurile fermei în timpul vizitelor lor.

Alexandra și Arthur aprinseră focul lor cel mare la marginea apei și înotară o ultimă oară în acel an. Rămaseră tăcuți sub pături, privindu-și cabana, caii din țarc și pădurea dezgolită.

Alexandra se strânse lângă el.

— Îți amintești ce-ai spus anul trecut?

— Nu.

— Spuneai că nu e destul de mare cabana pentru mai multă lume...

Arthur o privi.

Ea zâmbi.

— Ce vârstă ai, Arthur?

— Patruzeci și unu.

— Eu am treizeci și șapte.

Avusese un ton ciudat. Arthur plecă ochii.

— Te plictisești aici, nu-i așa?

Ea izbucni în râs.

— Deloc!

Privi cabana.

— Va trebui s-o mărim.

— Dacă asta vrei, o să facem lucrări la anul.

Ea îi luă mâna, o puse pe pântecul ei și își scufundă ochii într-ai lui.

— Mă-ntrebam de ce nu s-a întâmplat asta mai devreme. Poate pentru că ne trebuia timp să ne pregătim.

El tot nu înțelegea.

— Ești pregătit, Arthur?

Surpriza trecu pe fața lui, apoi fruntea i se încreți, o îngrijorare și o teamă pe care Alexandra nu le văzuse niciodată. Deschise gura fără să reușească să pronunțe vreun cuvânt. Marele Bowman avea probleme să respire, n-o slăbea pe Alexandra din ochi și mâna lui, încă așezată pe burta ei, tremura.

Ea îl sărută și se ridică.

— Mă duc înăuntru la căldură.

Se întoarse spre el când ajunse pe pragul cabanei. Arthur Bowman se ridicase și se îndepărta de foc, înfășurat în pătură. Se opri lângă marginea apei și privi soarele dispărând în spatele vârfurilor. Cerul era gri, încărcat de zăpadă. Apusul dură doar un moment, aruncând o dâră portocalie pe pădurile desfrunzite și pe învolburările lacului. Stătu acolo o clipă, nemișcat și drept, în frig, suflând mici nori de aburi până la căderea nopții. Înainte de a se întoarce la cabană, se opri în fața mormântului lui Fitzpatrick.

— De data asta, va trebui să iau unul dintre numele voastre.

Tremura. Îl dureau picioarele din cauza pământului rece.

— Dormiți în pace.

Înăuntru, focul trosnea. Își aruncă pătura pe pat și se încălzi în fața flăcărilor, care îi alungară durerile cicatricelor. Își masă cioturile cu mâinile albăstrite de frig, apoi alunecă în pat lângă Alexandra. Corpul lui era deja fierbinte. Ea se încolăci în jurul lui.

— Ți-e bine?

— Da.

Își îngropă fața în părul ei.

— Îmi pare rău.

— De ce?

— Pentru că nu pot vorbi.

— Nu contează.

În timpul iernii, Arthur se uită cu neliniște cum burta Alexandrei Desmond creștea. Deseori părăsea coliba și pleca pe munte cu Walden, pentru plimbări lungi în zăpadă, întorcându-se noaptea ca să se culce lângă ea. Îi punea mâinile pe pântec ca să simtă mișcările copilului. Și avea uneori coșmaruri, visând satul de pescari și femeile care se aruncau în flăcări cu copiii în brațe.

Iarna fu ușoară și Fitzpatrick nu trebui să se îndatoreze ca să cumpere furaje. Încă din martie, zăpada începu să se topească.

Alexandra Desmond născu o fată pe 8 mai 1863. Aileen Penders veni pe lume în cabana de lângă lac în mijlocul după-amiezii, sub cerul albastru și soarele Sierrei.

Mama Ervin protestase, ea care își născuse cei trei copii fără ajutorul nimănui, cu atât mai puțin al soțului ei, dar Alexandra

refuzase să-l lase pe Arthur afară. El aproape că leşinase ţinându-i mâna, fascinat de suferinţele naşterii şi de energia feroce a Alexandrei Desmond de a aduce pe lume un copil. Mama Ervin i-o prezentase pe Aileen lui Arthur, acoperită cu grăsime albă și sânge, minusculă în căușul palmelor lui. El îndrăzni să o ţină câteva secunde, dar la primul ei ţipăt, îngrozit, o pusese pe pântecul mamei.

Când putu să se ridice și să meargă din nou, Alexandra traversă ferma ca să alunece în apa proaspătă a lacului, unde Aileen făcu prima baie. Purtându-și fiica lipită de piept, înfășurată într-o pătură, la fel ca indiencele, o lua pe Aileen peste tot și, în aprilie, urcând pe Trigger, făcu turul fermei Fitzpatrick cu ea.

Eagle Ranch rezervă pentru anul următor doi masculi de trei ani. În luna iunie, un crescător din Aurora, după ce auzise despre ei, se îndreptă spre lac să vadă caii și plasă, de asemenea, o opţiune pentru trei viitori armăsari și patru iepe. Avansurile, încă modeste, fură primii dolari câştigaţi în doi ani. Cu acest mic profit, Arthur finanţă o nouă expediţie în Utah. În luna septembrie, ranch-ul avea din nou șeptelul de dinainte de iarna teribilă a anului precedent. Șaizeci de cai, dintre care o duzină de masculi. Springfield, acum în vârstă de șapte ani, era un armăsar superb. Într-un an, descendenţii lui și cei ai calului appaloosa urmau să se încrucișeze și ramurile arborelui genealogic să se multiplice.

La începutul lunii iulie, o sută șaizeci de mii de soldaţi se luptau trei zile în Gettysburg, în Pennsylvania. Patruzeci de mii mureau pe câmpul de luptă.

Arthur se îmbăia în fiecare dimineaţă cu fiica sa. La trei luni, ea avea bucle roșii ca mama ei și Bowman o privea cum crește, căutând semne de asemănare cu el.

— Nu seamănă decât cu tine.

Alexandra o luă pe micuţă în braţe și-i vorbi, ironizându-l pe Arthur:

— Ai auzit ce-a zis?

Aileen avea părul Alexandrei, dar gura subţire și serioasă a lui Bowman, pometţii, ochii albaştri și privirea lui.

După naşterea fiicei sale, coşmarurile lui Arthur încetaseră.

O luă în munți, călărind pe Walden, vorbind despre ceea ce vedea, descriind peisajul, caii, povestindu-i amintirile sale despre palatele, râurile mari și deserturile pe care le văzuse, descriindu-i Londra și navele de pe Tamisa, pescuitul pe mare și vapoarele care traversau Atlanticul mai repede decât trenurile. Aileen, cu capul pe pieptul lui Bowman, adormea ascultându-i vocea.

Un comerciant din Carson City cumpără de la Joseph Ervin tot stocul de piei din anul acela. Printre altele, la New York, în atelierele de cusut, se făceau mănuși pentru ofițerii superiori ai Armatei Nordului. La rândul său, Ervin împrumută Fitzpatrick cu două sute de dolari pentru construirea unei noi case, de trei camere, pe marginea apei. Alexandra desenă planurile, iar Arthur merse în oraș să angajeze tâmplari și să rezolve treburile care-l duceau acolo de două ori pe lună. Se duse și la *Daily Appeal* ca să cumpere exemplarele din săptămâna aceea pentru Alexandra și să-i transmită răspunsul ei lui Henry Mighels: jurnalistul îi propusese doamnei Desmond să scrie cronici pentru ziar. Alexandra acceptase.

Ea așteptă până târziu în noapte întoarcerea lui Bowman, care nu reveni decât dimineața devreme. Îl găsi așezat sub grinda casei în construcție, pe podeaua pe care lucrătorii tocmai o montaseră, privind lacul cu ochii roșii, trăsnind a alcool și a vomă. La picioarele ei era un exemplar din *Carson Daily Appeal* din data de 7 iulie 1863. Alexandra o ținea pe Aileen în brațe; nu spuse niciun cuvânt și se așeză lângă el, urmărind soarele care se ridica deasupra munților.

Aileen se răsuci și mâna i se agăță de mâneca lui Bowman. Arthur o cuibări în brațele lui, se aplecă peste ea și murmură:

— Nu semeni cu tatăl tău.

Aileen zâmbi și încercă să-i prindă buzele, care îi gâdilau urechea.

Alexandra se ridică și îl lăsă pe Arthur singur cu fiica lui, intră în cabană și se așeză pe pat, cu mâinile pe coapse, încercând să-și controleze respirația și să-și rețină lacrimile.

A doua zi, un plic părăsi Carson City cu destinația Grantsville, conținând o pagină din *Daily Appeal* și o scurtă notă de la Arthur Bowman pentru părintele Peevish.

Arthur se închisese de trei săptămâni într-o tăcere monstruoasă,

nu mai vorbise cu nimeni, doar cu fiica sa, pe care o lua în drumuri călare. Îi povestea despre armata Indiilor, luptele pe care le purtase, Africa, garnizoanele pierdute, flota lui Godwin și goeleta albă, războiul din Birmania și musonul, pădurea, seceta din Londra și canalizările din St. Katherine.

La începutul lunii august, la fermă sosi un curier. Sub șarpanta casei noi, al cărei șantier fusese întrerupt, Bowman deschise plicul.

Sergent

Nu am dormit de la ultima ta scrisoare. Îmi petrec noaptea cu o lampă aprinsă în casă. Nu pot înfrunta noaptea. Ziua bântui fără să pot vorbi cu nimeni și, atâta cât am reușit, am încercat să mă gândesc la ce trebuie să facem.

Nu mai am puterea.

Acum că știm, ne va fi probabil imposibil să trăim normal. Cicatricele noastre sunt deschise din nou, după ce reușiserăm să le uităm. Amândoi avem copii. O viață. Și, chiar dacă ne-am mințit, atunci vreau să continui să trăiesc în această minciună. Durerea poate se va estompa, se va șterge cu timpul. Voi uita. Aceasta este alegerea pe care o fac eu și vă cer să faceți același lucru.

Avem prea mult de pierdut acum. Am realizat imposibilul, de ce să distrugem ceea ce am construit?

Viața acestui om nu mai trebuie să o strice pe a noastră. Ați spus că era mort. Așa să rămână.

Vă aud cum spuneți printre dinți, sergent: Lașitate.

Nu sunt un laș. Ne-am plătit deja scump vinile și am respectat îndatoriri de care întreaga lume își bătea joc. Nu mai datorăm nimic nimănui decât nouă înșine.

Ne-am schimbat. Nu știu ce om este astăzi cel care se ascunde în spatele fotografiei și al articolului din ziar, dar poate că nebunia lui ucigașă s-a încheiat. Voia să-și reconstruiască viața. Să supraviețuiască. Nu este, ca și pentru noi, exact ceea ce a făcut? A ucis pentru motivele pe care le cunoaștem prea bine, sergent. Ca să fure, să se îmbogățească și să facă avere. Modul în care a făcut-o este altă poveste, a noastră, dar ce schimbă asta în această țară în care oamenii de afaceri din Nord trimit zeci de mii de soldați să fie uciși ca să-și

rezolve diferendele cu oamenii de afaceri din Sud? Ce sunt crimele lui, prin comparație, în afară de niște coșmaruri pe care noi nu le mai aveam?

Dacă a găsit ce căuta, de ce ar continua?

Acest lucru nu-i șterge crimele, dar de ce să continuăm să suferim pentru ceea ce a făcut el?

Vă rog să vă reconsiderați decizia, de dragul fiicei și partenerei dumneavoastră, în numele a tot ceea ce avem astăzi mai valoros. Nu mergeți acolo. Să trăim și să-L lăsăm pe Dumnezeu să-l judece pe acest om.

În curând va fi mort, ca și noi toți.

Vă rog, renunțați. Și iertați-mă, vreau să-mi păstrez ultimele forțe ca să trăiesc. Cei care ne conduceau nu mai există. Nu mai suntem soldați. Această luptă nu mai are niciun sens.

Acesta este primul lucru pe care mi l-ați spus, sergent, acum mai bine de zece ani: Cine refuză să lupte este uneori cel care câștigă războiul.

Abandonați.

Dacă reluați această vânătoare, cel care a murit în hambarul acela ca să vă salveze va fi fost ucis în zadar. Îi purtați acum numele, și fiica dumneavoastră la fel. Nu-l lăsați să dispară odată cu dumneavoastră, nu redeveniți propriul dumneavoastră coșmar.

Predicatorul

Arthur îl înșeuase pe Walden, iar mustangul aștepta, legat de un stâlp al țarcului mic. Înfundă în desagi mâncare, o pătură, ustensile pentru călătorie și muniție pentru vechiul Springfield al lui Jonathan. În buzunar își puse o parte din ultimii dolari, care trebuiau să fie folosiți pentru a termina casa.

Își dezlegă calul fără a îndrăzni să se uite la Alexandra.

— Mă întorc.

Puse mâna pe oblânc și urcă în șa suflând greu. Walden mirosi părul Alexandrei și al Aileenei. Fetița încercă să-l mângâie, dar mama ei îl respinse.

— Stai aici. O să muriți amândoi.

Bowman luă frâiele în mâini și își înclină capul.

— Știu.

Aileen își întinse brațele spre el, dorea să ajungă pe cal și să meargă în munți.

Arthur trecu pe sub semnul fermei Fitzpatrick fără să se întoarcă, urmă țărmul până la vârful nordic al lacului Tahoe și al marii piste, se strecură printre căruțele pionierilor și urmă traseul lor înspre vest.

5

CARSON DAILY APPEAL

7 iulie 1863

Alegerile municipale din San Francisco, California, s-au încheiat la 1 iulie cu victoria categorică, la aproape o mie de voturi avans, a lui Henry Perrin Coon, candidat al Partidului Oamenilor Vigilenţi, în faţa candidatului republican Robert C. Delauney.

În timpul unei campanii marcate de preocupările privind războiul, cei doi candidaţi au ales programe diferite.

Henry Perrin Coon, de la Partidului Oamenilor Vigilenţi, s-a orientat spre securitatea străzilor din San Francisco, corupţia instituţiilor şi apărarea drepturilor americanilor în faţa imigraţiei din oraş şi din această regiune californiană. Coon, nativ din New York, locuieşte în San Francisco de zece ani şi este tatăl a patru copii. La anunţul victoriei sale, noul primar a declarat: „Nu e victoria mea, ci a cetăţenilor americani din San Francisco! Împreună, vom lucra ca să facem din acest oraş o capitală sigură şi prosperă şi vom susţine din toate puterile noastre Uniunea în lupta ei şi în viitoarea victorie contra Confederaţiei renegate!"

Robert C. Delauney, de la Partidul Republican, susţinând de asemenea războiul cu Uniunea, făcuse la rândul lui campanie în jurul prosperităţii economice a oraşului, a deschiderii sale către comerţul cu Asia şi a independenţei financiare faţă de statul federal. Antreprenor ambiţios, specializat în export-import de produse chimice, Robert C. Delauney locuieşte de trei ani în Sausalito, foarte aproape de San Francisco. Exemplul invidiat al îmbogăţirii sale rapide şi banii investiţi în campanie nu au fost însă de ajuns.

Aşadar, în această perioadă de război şi de imigraţie tot mai mare, Coon, mizând pe securitate şi temele cele mai apropiate de cetăţenii din San Francisco, a avut câştig de cauză. Delauney a salutat victoria adversarului său, declarând că va rămâne un cetăţean implicat în viitorul politic şi economic al oraşului şi că, dacă îi va fi cerut ajutorul, îl va susţine pe Coon în toate proiectele profitabile din San Francisco.

Un proces electoral și candidați demni de o mare democrație.

În continuarea articolului, două fotografii ale candidaților. Coon avea un cap de pastor belicos, Delauney unul de tăietor de lemne îmbogățit, cu gulerul cămășii închis până la bărbie.

La Stockton, după cinci zile pe pista cea mare și traversarea Sierrei, Bowman se despărţi de pionieri pentru a urca spre nord, ocolind imensa reţea de lacuri și râuri, un labirint de pământ și apă de unde plecau deja vapoare către golful San Francisco. Regiunea era invadată de prospectori și de mineri, care se împrăştiaseră de două zile de-o parte și de alta a drumului ca să ajungă în zonele unde se separa minereul de aur de steril și la marile mine, unde căutau de lucru.

Șantierele de excavare erau mai mari decât cele pe care le văzuse în Stâncoși. Instrumente hidraulice rodeau colinele și văile, transformând pământul în râuri de noroi care era colectat și filtrat. Căi ferate și schelete de lemn, înalte și fragile, erau construite sau reparate permanent. În jurul minelor, barăci de tablă și scânduri adăposteau muncitorii, iar solul era presărat cu deşeuri și vegetație ucisă. Minele deveneau sate, satele deveneau orașe sau dispăreau, lăsând în urmă doar văi desfigurate și resturi de clădiri abandonate. În această parte a Sierrei, văile mari erau mai bine irigate și mai puțin fierbinţi decât câmpiile din Utah.

Pentru toți cei care nu mergeau până pe coastă, aici era sfârșitul călătoriei. În faţa birourilor companiilor miniere, șiruri întregi de bărbaţi aşteptau în soare să li se ofere un loc de muncă. Între mine, fermele mici se grupau uneori pentru a da naștere unor cartiere de câteva familii. Războiul era la fel de departe de aici ca Lacul Tahoe.

Arthur ajunse la râul Sacramento și plăti pentru traversarea lui pe un bac care îl depuse pe pontonul micului oraș Rio Vista.

În magazinul general întrebă unde se află ferma Fitzpatrick. Îi explicară cum să ajungă acolo, la câțiva kilometri spre nord, pe malul râului. Cunoşteau familia Fitzpatrick, da. Veneau regulat să cumpere de acolo.

Noaptea se apropia. Arthur întrebă dacă putea lăsa ceva pentru ei. Scrise o scrisoare scurtă și, într-o pânză înnodată, puse pe tejgheaua

magazinului fotografia lui Jonathan și Aileen, briciul, o broderie și două inele de aur. Patronul magazinului îl întrebă pe Bowman cine este și dacă are vreun mesaj pentru familia Fitzpatrick.

— E scris în scrisoare. Nu-i nimic altceva de adăugat.

Arthur își reluă drumul și merse în ritm alert o parte din noapte, printr-o pădure de arbori uriași de sequoia. Se opri la poalele unui copac lat cât cabana lui și dormi câteva ore. La trezire, aprinse un foc ca să-și prepare cafeaua. Perdele de lumină cădeau printre copaci, aruncând pete de soare pe pământ. Sergentul își bău cafeaua și mâncă puțină de carne. Pădurea semăna cu un sanctuar abandonat, păzit de uriași imobili de cincizeci de metri înălțime, o armată pietrificată dintr-un mit antic. Bowman își ciulea urechile ca și când ar fi așteptat să audă copacii șușotind între ei. Creşteau de secole unii lângă alții, trebuiau să se cunoască iar lui îi trecu prin minte ideea că învățaseră să comunice în tăcere și că ar putea schimba idei. Coaja lor era moale și caldă. Nemișcarea și prezența lor impunătoare îl atraseră pe Bowman într-o meditație lentă. Începu să se simtă sufocat. Aerul era umed și greu, ca și când ar fi fost prea rar între marile trunchiuri. Copacii nu îi lăsau suficient să respire și brațele lor înalte ascundeau cerul de deasupra lui.

Stinse focul, care poate îi deranja, încălecă și părăsi pădurea, având grijă să nu-i trezească pe uriași din somnul lor. Se simțea pândit, intruziunea lui în acest sanctuar nu mai era tolerată.

În seara următoare dormi lângă un mic lac și dimineața se dezbrăcă să se scalde. Uitase mirosul trupului său și al hainelor, atunci când transpirația și murdăria i se întipăresiră în piele în timpul zilelor petrecute pe pistă. Se gândi la Aileen, la băile pe care le făcea cu ea dimineața. Își făcu palmele căuș și le umplu cu apă, strângând degetele ca s-o rețină. Picăturile treceau însă printre cioturile sale și mâinile i se goliră.

La prânz ajunsese la țărmurile marelui golf din San Francisco și continuă spre sud, pe limba de pământ tot mai îngustă, până când văzu, de pe vârful unei coline, în stânga golful și în dreapta oceanul. Se hotărî să petreacă încă o noapte sub cerul înstelat, înainte de a parcurge ultimele mile care îl separau de Sausalito, în capătul nordic

al strâmtorii pe care o vedea din tabăra lui. Vântul oceanului aducea până la el zgomotul valurilor care se spărgeau pe coastă. La căderea nopţii văzu cum San Francisco se lumina de cealaltă parte a strâmtorii. Feriboturile și alte ambarcaţiuni brăzdau golful, luminile lor avansând lent pe apa neagră. Se așeză cu faţa spre Pacific. Ultima frontieră. O fundătură. În prima sa viaţă, Arthur fusese pe cealaltă parte a oceanului. Făcuse înconjurul lumii și lumea lua sfârșit.

Poate ar fi trebuit să scrie o ultimă scrisoare. Alexandrei, Aileenei sau lui Peevish. Dar nu mai avea nimic de adăugat. Cuvintele s-ar fi învârtit şi ele în cercuri. Se uită la masa neagră a Pacificului şi la stelele de deasupra, alţi străjeri veşnici, gândindu-se din nou la sequoia. Copacii centenari ştiau că evadarea era inutilă. Arthur îşi aminti că deja respirase aerul din această pădure. Pe puntea lui *Healing Joy,* înainte de coasta birmaneză, după ce ieşise din cabina lui Wright și a lui Cavendish. Aerul unui sicriu închis peste el. Bowman își dădu seama, ascultând valurile în depărtare, că nu străbătuse nepedepsit toate aceste peisaje. De fiecare dată lăsase câte o bucată din el, o bucată de timp trecut și de viață dispărută. Sergentul Bowman era acum împrăștiat în cele patru colțuri ale lumii. Nu mai rămăsese nimic din el.

Se trezi în zori, puse șaua pe Walden și plecă spre Sausalito.

În golf era un mic sat de pescari cu case construite pe piloni și pontoane, iar pe înălțimi, dominând strâmtoarea, locuințe mai luxoase, vile de vacanţă ale familiilor bogate din San Francisco şi reședințele unor cetățeni înstăriți care preferau liniștea de la sat agitaţiei din marele oraş. O linie de feriboturi îi lega de capitală, aflată la trei mile pe partea cealaltă. Printre aceste case albe și înalte era una mai mare decât celelalte, pe care Bowman o recunoscu fără dificultate. Prima dată când o văzuse, la Londra, crezuse că se înșela și casa era veche de un secol. Aceasta era nouă și domina Sausalito, plasată în partea de sus a dealului, la capătul unui drum de pământ care ducea doar la ea.

Arthur se apropie de grajduri, care erau deschise. Un negru care mătura aleea se opri din treabă.

— Ce pot să fac pentru dumneavoastră, domnule?

— Domnul Delauney e aici?
— În casă, domnule. Vreţi să mă duc după cineva?
Bowman coborî de pe cal strâmbându-se de durere. Zilele pe drum îl obosiseră şi genunchii îl dureau.
— Nu e cazul. Poţi să ai grijă de calul meu?
Negrul apucă hamul lui Walden. Arthur mângâie pieptul mustangului şi îl bătu uşor cu palma.
— Ai grijă de el.
— E un cal frumos, domnule!
— Mda, are un caracter destul de urât, dar n-am văzut prea mulţi care să aibă curajul lui.
— O să am grijă de el, domnule. O să vă aştepte aici.
Arthur traversă grădina mică din faţa casei, ajungând pe calea principală de acces, care ducea de la poarta mare către uşa de intrare. Ridică ciocanul acesteia, o piesă metalică în formă de D, şi-l lăsă să cadă. Deschise o tânără negresă îmbrăcată în ţinută de servitoare. Trei linii de cicatrice îi brăzdau faţa. Semănau cu nişte incizii tribale, dar mai mult ca sigur erau însemnul unui proprietar sau o pedeapsă.
— Pot să vă ajut, domnule?
— Aş vrea să-l văd pe Delauney.
— Aveţi întâlnire, domnule?
Arthur schiţă un zâmbet.
— Da.
Ea se dădu la o parte ca să-l lase să intre.
Decoraţiunile de la intrare, în ciuda stilului britanic de arhitectura, semănau cu cele ale fermei Paterson. Mobilier întunecat, un amestec de rustic şi rafinament. Covoarele şi picturile erau prost asortate, culorile prea numeroase ţipau una la alta. Pânzele de diferite tipuri şi dimensiuni, reprezentau peisaje americane, altele din Asia, scene de luptă, bărci, o moară de vânt, cai.
— Pe cine trebuie să anunţ, domnule?
Arthur se întoarse spre servitoare, distras de întrebarea ei.
— Spuneţi-i că e vechiul lui prieten, Richard Kramer.
Bowman rămase la intrare în timp ce ea străbătea holul, ale cărui uşi mari de sticlă se deschideau pe o terasă din piatră albă. Deschise una dintre uşi şi dispăru.

Arthur aştepţă în faţa unei imagini reprezentând o piaţă indiană, probabil în Bombay sau Madras, unde pictorul probabil nu pusese niciodată piciorul. Trebuie să fi lucrat după o fotografie sau după amintiri care nu erau ale lui. Printre hinduşii cu turban se strecuraseră indieni americani în costume cu pene.

Menajera se întoarse. Se opri în faţa lui Bowman şi îi spuse că domnul Delauney îl aşteaptă pe terasă. Îl privi trecând, rămânând nemişcată în mijlocul sălii mari. Arthur se întoarse spre ea.

— Ar fi mai bine să părăsiţi casa.

Ea începu să tremure.

— Domnul Delauney a spus deja că ar trebui să plecăm cu toţii...

— Bine.

Traversă camera mare până ajunse la uşi şi ieşi pe terasă. Soarele se reflecta pe plăcile de piatră albă şi el îşi strânse ochii. Un parc mare se întindea în faţa lui, la poalele unei scări de câteva trepte. Pe un teren încă fără iarbă fuseseră plantaţi de curând mai mulţi copaci tineri. La capătul parcului, o lungă clădire de cărămidă, cu un singur etaj, semănând cu o cabană englezească. Locuinţele servitorilor.

Bowman recunoştea locul, în ciuda diferenţelor din ce în ce mai numeroase. Nu în proiect, ci în realizare. Recrearea decorului luase, fără îndoială, prea mult timp pentru proprietarul locurilor, căci peste tot se vedeau semne de precipitare şi imperfecţiuni. Arborii erau plantaţi într-un mod dezordonat, căsuţa părea prea joasă, ferestrele prea mici.

O pergolă de metal fusese montată pe dalele prost potrivite ale terasei. În vase de ceramică, în cele patru colţuri, creşteau plante agăţătoare încă prea tinere ca să facă umbră. Rogojini de trestie fuseseră întinse peste structura metalică. Faţada de vest a casei celei mari era şi ea asemănătoare, dar prost realizată. În vreme ce modelul avea o eleganţă şi o prezenţă rafinată, copia era austeră, iar dimensiunile dezechilibrate îi dădeau un aer pretenţios. Acestei imitaţii a unei mari reşedinţe engleze îi lipsea patina anilor şi experienţa unui arhitect. Ca şi tabloul pieţei din Bombay cu indienii americani, era o amintire alterată. Nici banii, nici imaginaţia nu reuşiseră să umple golurile din memorie.

Delauney era așezat sub rogojini, într-un fotoliu din ratan, la capătul unei mese albe din lemn pictat, în fața unei farfurii și a unei carafe cu alcool. Își așeză paharul, își scoase șervetul pe care-l avea în jurul gâtului și îl puse pe picioare, privindu-l de Bowman cum se apropia.

Arthur trase un scaun și se așeză în fața lui la celălalt capăt al mesei.

În fotografia din ziar, candidatul Delauney dădea impresia că avea un cap rotund, înfipt într-un costum închis până la gât, dar în realitate avea aceeași față pătrată ca în amintirile sergentului. Anii nu trecuseră peste el ca peste Bowman sau Predicator. Pielea îi era încă netedă, chiar dacă părul începea să se rărească la tâmple.

Un bărbat pe la patruzeci de ani, bine făcut, într-un costum alb de bumbac, cu monogramă, cu gulerul cămășii deschis, cu mâini mari, puternice, cu ochii mici, albaștri, înfundați sub arcadele cu sprâncene blonde, bărbierit la sânge, cu buzele abia desenate și încleștate pe o față fără expresie. Se uita la Bowman ca printr-un strat gros de timp, cu capul pătrat ușor dat pe spate, odihnindu-se pe gâtul de taur.

Există cineva în care ai încredere pe barca asta? Peevish întinsese un deget: *El.*

Christian Bufford îl studia pe sergentul Bowman fără să-și miște vreun mușchi al feței sau al corpului. Arthur se lăsă să cadă pe spătarul scaunului și-și aținti ochii în ai lui. Nici el nu-l vedea cu adevărat. Încet, își reconstruia amintirea despre soldatul Buffalo, de pe *Healing Joy* pe joncă, din pădure la văduva cu care băuse ceai în cabana din fundul parcului casei din Walworth. Îi dăduse bani pentru mormântul soțului ei!

Poate că fața i se îndulcise puțin, banii îl îngrășaseră, umerii îi erau rotunjiți, dar gâtul îl avea la fel de lat. Arthur ar fi vrut ca hainele celuilalt să fie ridicole, să dezvăluie grosolănia lui Buffalo și să-i vină ca o deghizare, să se ghicească sub straiele scumpe fostul soldat fără educație. Dar Robert C. Delauney, de partea cealaltă a mesei, avea aspectul și siguranța unui adevărat om de afaceri. Bufford ar fi putut bea un pahar cu clienții din *pub*-ul de vizavi de East India House, să se plimbe cu un baston în parcul Primăriei din New York, să se așeze la masă cu Paterson sau să negocieze aur într-un birou al marilor

mine din Colorado.

Bowman se întoarse din nou spre parc și spre locuințele servitorilor.

— N-ai săpat un puţ?

Ucigaşul de pe pistă, candidat la primăria oraşului San Francisco, nu reacţionă.

— Văduva ta era neconsolată. Spunea că mirosul e cel care te-a luat. Avea dreptate fără să ştie. N-am avut nevoie să-i explic cine eşti. De asemenea, spunea că ai plecat. Nu că erai mort, doar că ai plecat.

Buzele lui Christian Bufford se despărţiră şi vocea lui ieşi răgușită.

— Salut, sergent.

— Salut, Buffalo.

Bufford era cufundat încă în ceaţa lui vizionară, cu privirea fixă şi faţa fără expresie.

— Nimeni nu-mi spune aşa.

— Cred. Nici acolo nu îndrăznea nimeni.

— Cu excepţia dumneavoastră, sergent.

— Eu te-am botezat, Buffalo.

Un umăr al lui Bufford se ridică spre gât, într-o mişcare nervoasă. Arthur privi spre partea din faţă a casei.

— Ești șef acum. Ai plătit pentru asta cu aurul de la mină?

Bufford se încruntă.

— Aur?

— Mina Gregory.

Subiectul nu părea să-l intereseze, răspunse de parcă s-ar fi gândit la altceva:

— Îngrășământul e cel care aduce bani. Formula pe care o găsise Kramer.

— Îngrășământul care trebuia să salveze Reunionul.

— De ce v-aţi prezentat cu numele lui, sergent?

— Ce-i cu numele ăsta – Delauney?

Bufford răspunse mecanic, cu alte gânduri în minte:

— Numele de fată al soţiei mele... Am trei vapoare acum, care circulă între San Francisco și Asia. Patru sute de muncitori care lucrează în fabrici. Cum m-aţi găsit, sergent? Penders v-a spus?

— În Anglia, era singurul pe care nu l-am găsit după crima din

canale. Pe el îl căutam aici.

— Pe Erik?

Visul lui Bufford se destrăma încet și un rid îi creștea pe frunte.

— Îmi amintesc de noaptea în care a ajuns în hambarul ăla. A încercat să vorbească cu mine, dar... Nu am avut timp. A intrat în panică din cauza celuilalt, care nu era încă mort. N-am putut să-l întreb cum m-a găsit.

— Pe cine ai aruncat în fântână?

— Ce?

— Pe cine a îngropat văduva ta?

— Un vagabond, care credea că se apropie sfârşitul lumii pentru că oraşul era plin de rahat.

— După moartea fiului tău.

— Elliot?

Bufford se aplecă în faţă:

— De ce vorbiţi despre el, sergent?

— Soţia ta spunea că ai înnebunit după moartea fiului tău.

Soldatul Bufford deveni brusc suspicios, gura i se îngustă și vorbi rar:

— De ce nu ești înarmat, sergent?

— La ce-ar folosi?

Bufford reflectă câteva secunde, ciudat de concentrat.

— La nimic.

Strecură o mână sub masă, își împinse farfuria și puse un revolver în fața lui cu un gest oarecare, de parcă ar fi scos din buzunar niște tutun sau bani să-și plătească masa.

— Nu înțeleg de ce sunteți aici, sergent.

— Cine era în canal?

— Un veteran din colonii. Când Elliot a murit... Nu-mi place să-mi amintesc despre asta, sergent. De ce nu-mi spuneți ce căutați aici?

— A fost primul?

— Primul?

— Dintre asociații tăi.

Un zâmbet trecu peste buzele lui Bufford.

— Da. Aveam nevoie de bani să plec.

— Pe urmă a fost Kramer. Și alți șase.

Capul i se aplecă ușor în lateral.
— Ați făcut o călătorie lungă, sergent, dar nu ați trecut peste tot pe unde am mers eu.
— Cred. Ai petrecut mult timp pe drum, Buffalo.
Se încruntă.
— Nimeni nu-mi spune așa, sergent.
— Știu. Domnul Delauney!
— Da.
— Și eu mi-am schimbat numele. Pentru că am fost considerat ucigașul. Am fost acuzat că sunt tu.
— Cum vă numiți, sergent?
— Erik Penders.
Bufford tremura, mușchii gâtului îi jucau sub piele.
— A murit deja o dată. Este singurul pe care l-am revăzut înainte de dumneavoastră.
— De ce n-ai murit în groapa patronilor tăi, Buffalo?
Umerii lui Bufford se ridicară mai violent.
— Nu-mi mai spuneți așa, sergent!
— Nu înțeleg cum am putut să fac greșeala asta.
— Greșeala asta?
— Niciunul dintre cei zece nu s-a sinucis. Cum am putut să cred că tu ai fi avut curajul ăsta? Tu, care-ți haleai rahatul ca să-i faci să râdă, care te băteai pentru o rație de orez și mi-ai tăiat degetele când ți-au spus s-o faci.
Bufford părea trist, jignit de tonul lui Bowman.
— Am făcut-o ca să scap, sergent.
— Știu.
— Toți am făcut la fel.
— Nu.
— Dumneavoastră nu?
Arthur se uită la arma de pe masă.
— Nu ca tine. De ce nu erai tu cel pe care îl căutam, Buffalo?
Bufford clipi.
— Încetați cu numele ăsta!
— Bufford a murit la Londra, pe Delauney nu-l cunosc. Cum ar trebui să-ți spun?

— Nu ştiu, sergent, dar nu aşa.

Christian Bufford se lăsă pe spatele scaunului şi-şi trecu mâna peste piept ca să-ţi şteargă transpiraţia.

Sub liniile de umbră şi soare ale rogojinei, Arthur îi zări cicatricele de pe piept.

— Nu am alt nume pentru tine, Buffalo, de când ai încercat să-l ucizi pe Predicator. Cu doişpe ani în urmă.

Din nou, umerii i se ridicară şi venele se umflară pe gât.

— Nu-mi plac amintirile despre care vorbiţi, sergent.

— Despre ce altceva vrei să vorbeşti?

Bufford se îndreptă, cu un fulger de bucurie feroce în ochi.

— Despre viitor, sergent!

Bowman zâmbi.

— Viitor?

— Ţara asta mă aştepta! Eu o s-o construiesc, sergent! E a mea!

— Știu. Acum este și a mea și sunt un obstacol pentru proiectul tău, Buffalo.

— Un obstacol?

— Atâta timp cât există cineva, chiar şi o singură persoană, care să vină să te privească în faţă, Buffalo, proiectul tău va rămâne un vis. Nu se va realiza niciodată.

Starea lui Bufford se schimbă iar, el căzând din nou în acea transă care-i înceţoşa simţurile şl-l făcea să oscileze între concentrare şi absenţă:

— Nu mai aveţi curaj, sergent, ca şi Penders. Am văzut-o de când aţi trecut prin uşă. Am întâlnit mulţi ca dumneavoastră, care-mi cădeau în braţe, atât de frică le era, când îi priveam în ochi și ar fi putut fugi. Și dumneavoastră o să-mi cereţi să vă termin.

— De asta i-ai ucis? Pentru a dovedi că sunt la fel de laşi ca tine?

— Când le spuneam, își tăiau singuri degetele. Puteam să mă așez și să-i urmăresc.

Arthur își fixă ochii în cei ai lui Bufford.

— Dar tu ţi le-ai păstrat pe toate.

— Credeţi că sunteţi deja mort, sergent, dar încă nu ştiţi ce este asta. Şmecheria dumneavoastră nu mai funcţionează cu mine, degeaba mă priviţi aşa cum aţi făcut-o cu Colins pe joncă.

— N-ai dovedit încă nimic, Buffalo. Nici că mi-era frică de tine, nici că întreaga lume e la fel de lașă ca tine.

— Este ultima dată când îmi mai spuneţi așa! Le-am dat drumul tuturor maimuţelor din casă, nu suntem decât noi doi. Ce credeţi că se va întâmpla, sergent?

— Depinde de tine.

— De mine?

— Nu te-ai schimbat deloc, cu tot costumul tău, articolele din ziare și casa ta șuie.

Bufford își puse mâna pe patul revolverului.

— Să mă schimb? M-am schimbat deja, sergent. Aţi vrea să redevin ca odinioară, dar nu mă mai tem de dumneavoastră!

— Încă nu înţelegi. Să te schimbi ca să devii mai puternic decât noi, Buffalo!

Împușcătura îl aruncă pe Bowman de pe scaun. Se rostogoli în lateral și ajunse în patru labe. Glonţul îi străpunsese braţul. Se ridică încet, puse scaunul pe picioare, își apăsă rana și se așeză în faţa lui Bufford. Soldatul Buffalo îl privea fix, cu pistolul în mână. Bowman își așeză cotul pe masă strâmbându-se și privind la faţada dezechilibrată a casei. Sudoarea îi curgea pe faţă, gura îi era uscată.

— De ce ai reconstruit casa asta, când fiul tău e mort din cauza ei?

— Nu aveţi copii, sergent, nu puteţi să înţelegeţi.

Imaginea lui Aileen și a Alexandrei jucându-se în lac îi trecu prin minte. Arthur o îndepărtă și se uită la Bufford, care se aplecă înainte, cu un surâs pe buze.

— Aveţi o familie, sergent! Așa-i?

Arthur își închise ochii pentru o secundă și apoi îi deschise din nou. Bufford încă zâmbea, iar dinţii lui păreau unul singur, o unică bucată de fildeș plantată într-o bucată de lemn.

— V-aţi abandonat și dumneavoastră familia ca să veniţi aici, sergent?

Arthur își încleștă pumnii și durerea din braţ îi tăie respiraţia.

— Ce i-ai spus micului sclav al lui Feng, Buffalo?

Bufford ridică cocoșul revolverului, pe care îl îndreptă spre celălalt braţ al lui Bowman.

— Ce?

— Te-am văzut pe joncă. L-ai sărutat și ai vorbit cu el înainte să-l arunci în râu. Ce i-ai spus?

Bufford coborî încet pistolul, apoi își luă seama, ținti din nou, își aplecă într-o parte capul și iar coborî arma.

— De ce vorbiți despre asta?

Pe Arthur îl apucă amețeala și strânse rana mai tare încercând să oprească sângele.

— Îți amintești de Reeves, căpitanul vasului care ne-a dus în satul de pescari? Mi-a dat bani să plec să te caut. Și mi-a spus că, dacă te găsesc, trebuie să-ți explic că nu e vina ta. Mi-a cerut să nu te omor. Credea că era vina lui și a ofițerilor care ne-au dat ordine. Se înșela, dar mi-a dat banii și după aceea a murit.

Bufford izbucni în râs.

— Credeți că o să mă sinucid pentru că m-ați găsit, sergent? Așteptați o mărturisire, nu-i așa?

— Nu e nevoie, știu totul de mult timp, Bufford. Doar că nu înțelesem, înainte să citesc articolul ăla și să-ți văd poza în ziar.

— Nu mai înțeleg ce spuneți, sergent, începeți să delirați, pierdeți mult sânge.

Bufford se uită spre masă. Pata roșie crescuse și curgea spre el, trecând printre carafa de alcool și paharul lui.

— Pentru că nu mi-ai spus încă.

Bufford ridică privirea.

— Ce?

— Micul sclav.

— De ce mai vorbiți despre asta, sergent?

— Te-ai gândit la el când a murit fiul tău, Buffalo?

Pe fruntea lui Bufford se umflă o venă, de la rădăcina părului până la nas.

— Dacă trag din nou, veți pierde prea mult sânge și n-o să mai pot să fac ceea ce vreau, sergent. Veți fi prea slăbit. Asta vreți? Să muriți repede, înainte să-mi spuneți unde este familia dumneavoastră?

Pleoapele sergentului Bowman se ridicau din ce în ce mai greu de pe ochi.

— I-ai vorbit despre fiul tău?

Bufford își trecu din nou mâna peste gât ca să-și șteargă

transpirația. Arthur cunoștea această mâncărime, când sarea transpirației îți curge peste cicatrice. Gura lui Christian Bufford tremura.

— I-am spus că-l cheamă Elliot.

— Ce altceva?

Bufford încercă să zâmbească, dar își pierduse siguranța.

— De ce vă interesează, sergent? Credeți că mă înmuiați, da? Că o să plâng și o să vă dau pistolul?

— Ce i-ai spus?

Vocea lui Buffalo își schimbă timbrul.

— Că m-am făcut soldat ca fiul meu să poată să meargă la școală, ca să nu ajungă pe stradă cerșind sau muncind prin canale cu ceilalți puști din Londra. Acum am trei vapoare, Bowman. Și patru sute de muncitori. Am făcut ce era nevoie ca să ajung acolo, nimic altceva.

— Dar Elliot e mort. E prea târziu. Ce altceva i-ai spus?

Bufford își încleștă dinții.

— I-am spus că s-a terminat, că o să-l las în voia apei și o să poată să plece. I-am cerut iertare și l-am aruncat în apă.

— Iertare?

Bufford se ridică din scaun și strigă.

— I-am cerut iertare pentru că ați vrut să-i tăiați gâtul în fața noastră! I-am spus că s-a terminat și poate să plece!

Arthur își plecă ochii și capul se întoarse spre masă.

— L-aș fi ucis. Fără ezitare. Și tu i-ai cerut iertare pentru mine, Buffalo?

Bufford se ridică și ținti revolverul spre capul lui Arthur.

— Când o să termin cu tine, Bowman, o să mă duc după familia ta!

Arthur încercă să se ridice, dar căzu pe spate, prăbușindu-se pe scaun. Zâmbi.

— Reeves n-avea cum să știe.

Bufford își pierdea avantajul.

— Despre ce vorbești, sergent?

Arthur își întinse brațul rănit. Durerea aproape că îl făcu să cadă, dar își ridică mâna cu cele două degete tăiate, îmbibată cu sânge, deasupra mesei.

— Te-am salvat deja de două ori, Buffalo. Reeves n-avea de unde să

ştie.

Bufford se aplecă peste balta de sânge, lăsă pistolul să cadă şi îşi puse mâinile pe masă.

— M-ai salvat?

— Când mi-ai tăiat degetele ca să-ţi salvezi pielea, Buffalo. Aş fi putut să te omor, să-ţi sfâşii gâtul cu dinţii.

Bufford îşi şterse buzele pe mâneca de la costum.

— N-ai făcut nimic, pentru că şi tu ai vrut să supravieţuieşti, sergent. Nu eşti mai bun decât mine.

— Să supravieţuiesc? Asta faci tu aici, în casa asta mare a ta? Te lupţi să supravieţuieşti, Buffalo?

— Dacă ai fi încercat să te aperi, te-ar fi ucis ceilalţi.

— Dar te-am privit în ochi, Buffalo, şi nu m-am mişcat, de cele două ori când te-ai năpustit asupra mâinii mele. Nu se poate să fi uitat. Deja te priveam cum te privesc acum, Buffalo. Nu ca să te sperii, ci ca tu să-ţi găseşti curajul să n-o faci, să nu devii sclavul lor, aşa cum ai devenit slujitorul bogătanilor cu care vrei să semeni. Lumea este laşă, Buffalo. Oameni ca mine ucid copii ca să-şi primească salariul, alţii, ca tine, ucid ca să se răzbune pe stăpânii lor, dar ei îţi mulţumesc pentru asta, Buffalo. Îţi mulţumesc. Ai devenit valetul lor, în casa ta de prost gust, cu picturile şi negrii tăi.

Bufford bufni.

— Mă implorai să n-o fac, sergent, asta e tot ce făceai! Dacă ai fi încercat să mă atingi, te-ar fi ucis. M-ar fi protejat!

Arthur chicoti.

— Aşteptau să vadă cine va ucide pe cine, aşteptau să le facem noi treaba. Ca atunci când aruncau o singură raţie de orez pentru doi, când îi mâncai urechea lui Briggs ca să-i furi castronul. Nu te-am ucis când totul s-ar fi putut oprit acolo. Te-am privit în ochi şi căutam puterea de a nu sări pe tine în timp ce-mi tăiai degetele. Ca să reuşesc, mă gândeam la tine pe joncă, sărutând copilul pe care eu era să-l omor. Reeves n-avea de unde să ştie…

Bufford urlă:

— Să ştie ce!?

Bowman se ridică încet, sprijinindu-se de masă cu braţul valid. Se strâmbă de durere şi se uită în ochii lui Bufford.

— Că te iertasem deja, Buffalo. Trebuia să vin la tine ca să-ți spun asta. Că sunt tot aici, că n-ai scăpat de mine, nici măcar la celălalt capăt al lumii, sperând că asasinatele tale vor cădea în cârca unor amărâți ca Penders, Peevish sau ca mine.

— Rămâi unde ești, sergent! Ce faci?

Arthur se clătină și se agăță de un stâlp al pergolei. Bufford scoase un pumnal de sub haina costumului și îl prinse din urmă în doi pași.

— Efortul tău e teribil de mare, sergent, dar nu servește la nimic. Și, dacă ai ajuns până aici, e pentru că și tu ești un nenorocit capabil să supraviețuiască orice-ar fi.

Arthur se uită spre spatele parcului, spre căsuța văduvei, unde băuse ceai gândindu-se că era prea frumoasă pentru Bufford.

— Trebuia doar să știu dacă-ți amintești de micul sclav.

Christian Bufford puse mâna pe umărul lui Arthur, izbindu-și ușor lama pumnalului de pantaloni.

— Asta ai vrut să știi, sergent? Ți-ai părăsit familia ca să vii să-mi spui că m-ai iertat deja!? La ce-o să-ți folosească asta acum?

Arthur îl privi în ochi. Avea vocea calmă.

— Ca să pot continua să trăiesc o viață onorabilă.

Sprâncenele lui Bufford se ridicară.

— Despre ce naiba vorbești, sergent?

Arthur îi zâmbi.

— Tot eu sunt curajul, Bufford!

— Pentru că ai venit până aici să mă privești în ochi?

— Nu, pentru că o să-ți întorc spatele!

Îi împinse încet mâna lui Bufford de pe umăr și închise ochii. Simțea mirosul sângelui și mirosul lui Bufford la câțiva centimetri, îi simțea transpirația, respirația și hainele. Ascultă pentru o clipă cele două respirații, gonind frica de întuneric, apoi deschise ochii. Bufford nu se clintise.

— Pe *Joy,* nu am vrut să aleg oameni ca mine ca să nu mă confrunt cu ei. În cele din urmă, Predicatorul e cel care te-a ales.

Arthur zâmbi pentru ultima oară.

— Poți să-mi înfigi cuțitul în burtă, va dura o secundă. Dar ai avea curajul să faci asta, Buffalo? Să întorci spatele cuiva ca tine?

Arthur trase o gură adâncă de aer, lăsă stâlpul de metal al pergolei,

se răsuci încet pe călcâie și făcu un pas spre ușile din sticlă.

— Opreşte-te, Bowman!

Arthur se opri o clipă, căutându-și echilibrul, apoi făcu încă un pas.

— Nu-mi întoarce spatele!

El continuă să înainteze.

— BOWMAN!

Era la cinci metri de uşi.

— M-ai implorat să nu fac asta! Ți-ai salvat pielea la fel ca toţi ceilalţi!

Puse mâna pe clanţă.

— BOWMAN!

Arthur deschise uşa şi vorbi încet, fără ca Bufford să-l poată auzi.

— Eşti salvat, Buffalo. Plec.

Intră în camera mare, iar răcnetele lui Bufford, care-i striga numele, îl urmăriră până la uşa din faţă. Arthur se sprijini de peretele casei ca să ajungă la aleea care ducea la grajduri, unde încălecă pe spatele lui Walden. Se opri în mijlocul străzii de pământ, își sfâșie cămașa și legă o fâșie de pânză în jurul braţului. Strânse picioarele şi mustangul începu să coboare spre sat.

Un călăreţ, cu faţa acoperită de o pălărie cu borul lat, urca spre casa lui Delauney. Purta un costum negru și călărea un cal a cărui coamă era la fel de neagră ca hainele lui. Lanţul unui ceas îi atârna din buzunarul vestei. Calul sufla din greu, acoperit cu spumă, cu gura plină de bale groase. O puşcă, într-o cutie de piele lucrată, se legăna pe coapsa animalului. Arthur trase de hăţuri şi Walden bătu pământul cu potcoavele. Bărbatul ridică privirea și se opri în dreptul lui Bowman.

Schimbară o privire. Predicatorul zâmbi, apoi faţa lui redeveni întinsă și osoasă:

— Mă bucur să vă văd, sergent.

— De ce-ai venit, Predicatorule?

Peevish privi spre casa din capătul străzii înclinate.

— După ce am trimis scrisoarea... am înţeles că n-o să pot, sergent.

Se uită la casă.

— E încă acolo?

Arthur își coborî capul.

— Nu te duce.

Peevish bătu ușor gâtul calului și se șterse de transpirația animalului pe pantalonii lui.

— Frica, sergent. Nu am de ales.

Dădu un ghiont cu călcâiele și calul negru își reluă mersul.

Arthur rămase în mijlocul străzii, privind spre golf și spre navele comerciale care zburau cu toate pânzele sus spre ocean.

Când Arthur Bowman sosi la ferma Fitzpatrick la o săptămână de la ultima plecare, luna august începuse.

Dacă reuși să-și ia imediat fiica în brațe, dură mai multe zile ca să fie în stare să stea de vorbă cu Alexandra. Amândoi rămaseră tăcuți pentru o lungă perioadă de timp, sub șocul emoțiilor contradictorii pe care încercau să le înăbușe. Apoi, într-o dimineață, la ora când Bowman se scălda în lac cu Aileen, Alexandra intră în apă cu ei și el o sărută.

Lucrul la noua casă se reluase în absența lui. Tâmplarii începuseră placarea pereților.

La mijlocul lunii august, în timp ce familia Penders se întorcea din preerile estice prin pădure, un bărbat într-un costum negru aștepta în fața cabanei.

Arthur descălecă, purtându-și fiica în brațe, și dădu mâna cu Edmond Peevish. Hainele noi de om de afaceri ale acestuia erau acoperite cu praf. Își scoase pălăria ca s-o salute pe Alexandra Desmond și să-i prezinte omagiile sale. Predicatorul părea să fi îmbătrânit și mai mult. O mânecă de la costumul său era sfâșiată și sângele uscat murdărise țesătura. Sub cămașă, trecând peste umăr, avea un bandaj gri de la mizerie. Cei doi bărbați se scuzară față de Alexandra, care o luă pe Aileen din brațele lui Arthur și îi urmări cum se îndreaptă spre golf. Predicatorul își clăti fața și mâinile, apoi merseră de-a lungul malului până ce ea îi pierdu din vedere.

Când se întoarseră la cabană, Bowman și Peevish erau tăcuți, mergând în același ritm lent. Fețele lor erau sumbre și aceleași riduri adânci le marcau frunțile încă tinere. Peevish o salută pe Alexandra Desmond fără să zâmbească.

— Sper că ne vom întâlni din nou, doamnă. Aveţi grijă de dumneavoastră și de familie.

Se urcă în şa, desprinse tocul puştii şi se uită la ea înainte de a i-o întinde lui Bowman.

— O să vă servească mai mult decât mie în munţii ăştia, sergent.

Îşi dădură din nou mâinile. Predicatorul îşi reluă drumul şi, când trecu pe sub firma ranch-ului, se aplecă.

Arthur se aşeză în iarbă, urmărindu-l cum pleacă. Alexandra se lipi de el şi o lăsă pe Aileen să umble de-a bușilea în faţa lor.

— Ce ţi-a spus?

Bowman privi cum fiica lui se târăşte spre bariera ţarcului. Se agăţă de un ţăruş şi se ridică în picioare, trăgându-se în braţe. Walden îşi strecură capul printre stinghii ca să-i miroasă părul. Fata renunţă la ţăruş ca să încerce să-l mângâie, scoase un mic strigăt de emoţie şi căzu înfund.

— S-a terminat.

La 19 septembrie 1863, în Chickamauga, Georgia, douăzeci de mii de soldaţi mureau într-o luptă câştigată de Confederaţie.

Casa fu terminată în octombrie şi familia îşi mută cele câteva lucruri din cabană în noua casă, a cărei terasă pe piloni era suspendată deasupra apelor golfului. Făcură o ultimă baie înainte de iarnă, de data aceasta și cu fiica lor, și se încălziră lângă un foc mare. Arthur o întrebă în glumă pe Alexandra dacă nu avea nimic să-l anunțe și anul ăsta.

— Nu încă!

În dimineaţa următoare, pe când cenușa încă fumega, zăpada începu să cadă pe lac. Prima ninsoare fu semnificativă și se temură de un anotimp greu. Dar la începutul lunii decembrie precipitaţiile se liniștiră și timp de două săptămâni, avură parte de zile însorite. În preerie, zăpada se topi și, câteva zile, caii putură să mănânce puţină iarbă. Când se apropie Crăciunul, mai căzu puţină zăpadă.

Arthur Bowman se închidea în tăceri bolnăvicioase și scria scrisori pe care le trimitea la Grantsville. Părea să sufere de o singurătate ciudată în mijlocul familiei sale. Pacea care predomina în munţi era uneori prea dureroasă pentru el. Cu toate astea, nici în oraş nu se mai

ducea prea des. Alexandra Desmond îl lăsa singur când bântuia astfel prin alte locuri și alte vremuri, pe care ea și le imagina fără să vrea să știe mai multe. În aceste momente de absență, Arthur se învârtea în jurul fermei, se oprea aproape de colibă sau de poartă, ca și cum ar fi urmărit un traseu adunând amintiri împrăștiate. Apoi se întorcea la ea sau la fiica lor și reușea să zâmbească, de fiecare dată puțin mai mult.

În a doua zi după Anul Nou 1864, Arthur părăsi casa în miezul nopții, armându-și pușca. În grajd, caii începuseră să necheze și să dea cu copitele în pereți. Cu o lampă în mână și arma în cealaltă, Bowman se apropie în tăcere, gândindu-se că va surprinde lupi dând târcoale animalelor. Apoi auzi voci în interiorul clădirii, cineva care încerca să calmeze caii. Stinse lampa, o puse în zăpadă și continuă să avanseze. Luna era plină și razele ei, reflectate pe stratul de zăpadă, luminau noaptea. Își închise ochii pentru a se obișnui cu penumbra, ocoli grajdul și deschise ușa pentru gunoi, aflată în spatele hambarului, ca să arunce o privire înăuntru. Walden și Trigger se cabrau și își izbeau potcoavele de pereți. Arthur se îndepărtă de ușă, ținând carabina cu ambele mâini.

— Ieșiți de acolo, altfel trag!

Nu primi niciun răspuns.

— Dacă ieșiți acum, vă las să plecați. Îndepărtați-vă de cai și plecați!

Cineva îi răspunse din interior.

— Ieșim! Nu trageți! Plecăm!

Arthur auzi poarta cea mare scârțâind de cealaltă parte a clădirii. Fugi prin zăpadă și trase un foc de armă pe deasupra a două siluete care treceau peste gardul îngrăditurii. Cei doi bărbați se opriră.

— Nu mișcați!

— Ați spus că putem pleca! Plecăm. N-am vrut să furăm nimic, domn'le. Am vrut doar să dormim în hambar.

Arthur își găsi lampa în zăpadă și o reaprinse. O ridică în același timp cu țeava puștii. Doi puști cu fețele murdare și îmbrăcați în niște haine peticite, ca să se apere de frig, dar sub care se întrezăreau uniformele militare ascunse de zdrențe. Se aliniară ca prizonierii de-a lungul gardului.

— Sunteţi înarmaţi?

Negară din cap.

— De unde veniţi?

Se uitară unul la altul, cu piepturile încă gâfâind de alergare, suflând nori mari de aburi în lumina lămpii.

— Am fost în manevră cu plutonul nostru și ne-am pierdut pe munte, domn'le.

Arthur coborî lampa care îi orbea și îi privi atent.

— Dezertori?

Unul dintre ei dădu înapoi spre barieră, celălalt îndrăzni să ridice o mână în semn de protest.

— Nu, domn'le, ne-am pierdut! Ne căutam plutonul și ne-am pierdut. Am vrut doar să petrecem noaptea în hambarul dumneavoastră.

Arthur își coborî arma.

— Daţi-i drumul. Primul care încearcă ceva, îi înfig un plumb în spate.

Îi împinse cu arma spre cabană, unde le făcu semn să intre, blocând din exterior ușa și obloanele ferestrelor. Alexandra îl aștepta pe pragul casei. O duse înăuntru, mai puse niște lemne în sobă și apoi se așezară de o parte și alta a mesei. A doua zi dimineaţă, Arthur se întoarse la colibă și bătu la ușă:

— Mă auziţi?

— Da, domn'le, vă auzim.

— O să deschid și o să ieșiţi fără vreo prostie. Sunt înarmat.

Deschise ușa și se dădu înapoi câţiva pași, cu arma la picior. Cei doi tineri ieșiră unul după altul, protejându-și ochii de lumină.

— De unde veniţi?

— Eram la Aurora cu un convoi de recruţi, în drum spre sud, domn'le.

Cei doi băieţandri arătau la fel. Unul era puţin mai mare decât celălalt. Cel care vorbise era mai musculos.

— Sunteţi fraţi? Cum vă cheamă?

Cel mai înalt își încrucișă braţele pe piept, într-o atitudine de refuz. Celălalt se uită la Bowman.

— Eu sunt Oliver, domn'le. Ferguson. Și el e Pete. Suntem de lângă

Portland, în Oregon.

— De ce-ați dezertat?

Cel mai mare coborî brațele.

— Nu am dezertat, pentru că nu eram voluntari! Ne-au recrutat cu forța, așa că nu am dezertat. Ne-am eliberat!

Nu mâncaseră de mai multe zile, erau slăbiți, iar cel mai tânăr avea febră. Fratele lui, Pete, avansase cu un pas în timp ce vorbea și ridicase tonul.

— Dacă vreți să ne duceți înapoi la Carson City, faceți-o! Să ne împuște sau să ne trimită la măcel, oricum e același lucru!

Frații Ferguson se țineau drepți în fața lui Arthur, de parcă ar fi fost deja în fața unui pluton de execuție.

— Pe unde ați venit?

Ei nu înțeleseră întrebarea.

— V-a văzut cineva?

Se uitară unul la celălalt, apoi Oliver se întoarse spre Bowman.

— Am trecut prin oraș noaptea. Suntem pe munte de două zile. Nu ne-a văzut nimeni în Carson.

Arthur ezită o clipă, apoi se întoarse spre casă și făcu un semn din mână. Alexandra ieși pe terasă. Veni la cabană, trecu printre cei doi băieți, salutându-i, lăsă înăuntru ceva de mâncare și ieși să se așeze lângă Arthur.

— Unde mergeți?

— Nu știm, domn'le.

— Nu mergeți acasă?

Fratele mai mare răspunse.

— Nu mai avem pe nimeni. Nu mai suntem decât eu și fratele meu.

Arthur se uită la Alexandra, care era palidă, nu dormise nici ea în noaptea aceea.

— Duceți-vă să mâncați. O să vedem ce facem în continuare.

Ei ezitară, nu îndrăzneau să se uite nici la femeie, nici la bărbat.

— O să lăsăm deschis, dar nu vă sfătuiesc să ieșiți. E mai bine să nu vă vadă nimeni deocamdată.

— Plecăm diseară. Mulțumim pentru mâncare, doamnă!

Bowman își coborî capul și se uită la pușca din mână:

— Stați aici diseară. O să pregătesc doi cai în grajd. Dacă apare cineva, săriți pe ei și alergați în munți. Și, dacă sunteți prinși, spuneți că i-ați furat, altfel eu o să fiu cel care vă omoară.

Amenințarea îi făcu să tremure. Oliver își luă fratele de braț și îl târî înăuntru. Înainte de a închide ușa, se adresă proprietarilor fermei:

— Mulțumim.

— Du-te și ascunde-te.

Alexandra și Arthur rămaseră toată ziua în jurul casei, fără a scăpa cabana din ochi. Seara, Alexandra le aduse din nou de mâncare fraților Ferguson.

Zăpada începu să cadă iarăși. Înfășurat într-o pătură, cu arma în mână, Arthur făcea de gardă pe terasă. Alexandra i se alătură și alunecă sub brațul lui.

— O să-i găsească?

— Aproape sigur.

— Și o să-i împuște?

Arthur nu răspunse.

— Cel mai tânăr nu are nici șaptesprezece ani.

— Știu.

— Ce se va întâmpla dacă-i găsesc aici?

— Nimic bun.

Se uită în sus la el.

— Arthur, când erai soldat... Când erau dezertori...

Se uită la ea.

— S-a întâmplat.

— Ai făcut-o chiar tu?

Se întoarse spre cabană.

— Uneori.

Simțea că Alexandra se lipea mai mult de el. Îi vorbi cu o voce blândă:

— Trebuie să-i ascundem.

Arthur se gândi o clipă.

— Până la sfârșitul războiului.

— Aici?

Își strânse brațul în jurul umerilor ei.

— În pădure. Vom face o altă cabană.

— Și-n primăvară o să spunem că au venit să lucreze aici, că sunt din familia ta?

Se aplecă spre ea.

— Vor sta la fermă.

În casă, Aileen începu să plângă. Alexandra îl luă de mână.

— Haide.

O sărută pe frunte.

— Mai rămân puțin.

Ea nu-i dădu drumul.

— Nimeni nu le va face rău?

— Nu, nimeni.

Închise ușa în urma ei și plânsul Aileenei se opri. Arthur își sprijini umărul de un stâlp și privi soarele care cobora în spatele vârfurilor albe și cerul care se închidea tot mai mult deasupra lacului. Noaptea cădea peste ferma Fitzpatrick.

Sergentul Arthur Bowman se întoarse spre cabana mică a dezertorilor, își ridică pătura până la gât și luă carabina Predicatorului în brațe.

— Nimeni.

ANTONIN VARENNE

calea răzbunării

„Am devenit militar pentru că în cartierul din Londra în care m-am născut mizeria îi ucidea pe puștii de vârsta mea mai repede decât holera. Cornul m-a urmat după ce l-am lăsat pe o corabie, într-un mic golf de pe coasta birmaneză unde ardea un sat de pescari. De atunci, e ca și când strigătele femeilor și copiilor ar fi închise înăuntru, așa cum, mult mai târziu, într-o sticluță care mi-a fost dată erau închise ultimele visuri ale unui oraș care dispăruse.
Mă numesc Arthur Bowman și n-am avut niciodată o poreclă atunci când eram copil. Mi s-a spus mereu Bowman. Când am devenit mus și am descoperit marea, mi s-a făcut rău. Dar am rămas pe punte și am privit oceanul până când greața s-a oprit și am ajuns să mă uit crucis tot privind hula."

Antonin Varenne - *Calea răzbunării*

„Descoperirea literară a primăverii. Un foc de artificii narativ... Antonin Varenne semnează una dintre cele mai entuziasmante cărți ale acestui început de an. (...) Împotriva infernului pe care-l creează oamenii, a violenței și cruzimii lor, Varenne opune căutarea nestăvilită a unui golf al păcii."

LiRE

„O carte extraodinară! Puțini autori sunt capabil să contopească un roman istoric, un thiller cu un ucigaș în serie și o analiză psihologică, astfel încât acest roman al lui Varenne ar trebui să fie în fruntea oricărei liste de lectură."

Craig Johnson

„Un roman care vă bântui încă mult timp după ce terminați să îl citiți."

La revue

CRIME SCENE PRESS